



Opetus- ja koulutussanasto (OKSA)

3. laitos

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Sanastokeskus ry

Opetus- ja koulutussanasto (OKSA)

3. laitos

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Sanastokeskus ry

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö
CC BY-ND 4.0

ISBN pdf: 978-952-263-751-2
ISSN pdf: 1799-0351

Taitto: Sanastokeskus

Helsinki 2024

Opetus- ja koulutussanasto (OKSA)

3. laitos

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2024:13		Teema	Koulutus
Julkaisija	Opetus- ja kulttuuriministeriö		
Yhteisötekijä	Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Sanastokeskus ry		
Kieli	suomi	Sivumäärä	522
Tiivistelmä	Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) kolmas laitos on OKM:n vuonna 2010 käynnistämän sanastotyön uusiin tuloksiin. OKSA sisältää noin 840 opetushallinnon alan käsitettä, joille on laadittu terminologiset kuvaukset. Käsitteiden välisiä suhteita kuvataan kaavioilla. Sanaston käsitteille annetaan suomenkieliset termisuositukset, osalle käsitteistä myös ruotsin- ja englanninkieliset vastineet. OKSAn tavoitteena on tukea verkkopalveluiden ja tietoarkkitehtuurin toteutusta sekä tiedontuottajien, tiedon käyttäjien ja tietojärjestelmien kommunikointia. Sanasto luo siltoja lainsäädännön ja tietotuotannon välille. OKSA helpottaa myös ihmisten välistä viestintää. OKSA palvelee niin OKM:n hallinnonalaan kuin muitakin hallinnonaloja. OKSAn 2. laitos julkaistiin v. 2021. Sanaston 3. laitokseen on tehty mm. oppivelvollisuuslakiin (1214/2020) ja vuonna 2020 käynnistyneeseen jatkuvan oppimisen sanastotyöhön liittyviä täydennyksiä ja päivityksiä. Uusia käsitteitä on tullut myös seuraaviin aihepiireihin: osaamiskokonaisuudet, varhaiskasvatuksen tuki ja luvat sekä oppimisanalytiikka. Opetushallituksen ylläpitämän Opetushallinnon sanaston ja OKSAn ruotsin- ja englanninkielisiä termejä on yhtenäistetty erityisesti perusopetuksen osalta sekä ammatillisen koulutuksen ruotsin termien osalta. OKSAn 3. laitokseen on päivitetty myös erityisesti varhaiskasvatuksen ruotsin- ja englanninkielisiä termejä.		
Asiasanat	opetus, koulutus, sanastot, terminologia, käsitteet, määritelmät, varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, lukio, ammatillinen koulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö, oppivelvollisuus, arviointi, oppilasarviointi, opiskelijavalinnat, opiskelupaikan haku		
ISBN PDF	978-952-263-751-2	ISSN PDF	1799-0351
Julkaisun osoite	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-751-2		

Undervisnings- och utbildningsordlista (OKSA) 3:e upplagan

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2024:13		Tema	Utbildning
Utgivare	Undervisnings- och kulturministeriet		
Utarbetad av	Undervisnings- och kulturministeriet och Terminologicentralen rf		
Språk	finska	Sidantal	522
Referat	Detta är tredje upplagan av undervisnings- och utbildningsordlistan (OKSA) och det senaste resultatet av det terminologiska arbete som påbörjades vid undervisnings- och kulturministeriet 2010. OKSA innehåller cirka 840 begrepp inom utbildningssektorn för vilka det utarbetats terminologiska beskrivningar. De inbördes relationerna mellan olika begrepp presenteras med hjälp av diagram. OKSA innehåller rekommendationer om vilka finska termer som bör användas, och för en del begrepp anges även deras svenska och engelska motsvarigheter. Syftet med OKSA är att bidra till att bygga upp webbtjänster och informationsarkitektur samt stödja kommunikationen mellan aktörer som tar fram information och dem som använder sig av den, samt mellan olika informationssystem. Dessutom slår ordlistan broar mellan lagstiftning och framtagandet av information. OKSA underlättar också kommunikationen mellan olika människor. OKSA är till nytta för både organisationer inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde och inom andra förvaltningsområden. Den andra utgåvan av OKSA publicerades 2021. Den tredje utgåvan har kompletterats och uppdaterats i fråga om bl.a. terminologin som gäller läropliktslagen (1214/2020) och termarbetet kring kontinuerligt lärande, som inleddes 2020. Dessutom har vi tagit in nya begrepp inom följande ämnesområden: samlade kompetenser, stöd inom och tillstånd för småbarnspedagogik samt lärandeanalys. Vi har också förenhetligat de svenska och engelska termerna i Utbildningsstyrelsens ordlista med dem i OKSA, i synnerhet i fråga om den grundläggande utbildningen samt i fråga om de svenska termerna inom yrkesutbildning. Därtill har vi uppdaterat särskilt de svenska och engelska termerna inom småbarnspedagogiken		
Nyckelord	undervisning, utbildning, ordlistor, terminologi, begrepp, definitioner, småbarnspedagogik, förskoleundervisning, grundläggande utbildning, gymnasium, yrkesutbildning, högskolor, fritt bildningsarbete, läroplikt, utvärdering, elevbedömning, antagning av studerande, studieplatsansökan		
ISBN PDF	978-952-263-751-2	ISSN PDF	1799-0351
URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-751-2		

Glossary of Education

Third edition

Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2024:13		Subject	Education
Publisher	Ministry of Education and Culture		
Group author	Ministry of Education and Culture, Finnish Terminology Centre		
Language	Finnish	Pages	522
Abstract	The third edition of the Glossary of Education is the most recent publication of the terminology work launched by the Ministry of Education and Culture in 2010. The glossary contains approximately 840 concepts related to the field of education. Each concept comprises a terminological description, and concept diagrams are used to illustrate the relations between different concepts. Recommendations are given on which Finnish terms to use, and some concepts include Swedish and English equivalents. The purpose of the Glossary of Education is to help implement online services and data architecture and to facilitate communication between data producers, data users and information systems. It creates bridges between legislation and data production and makes communication between people easier. The glossary serves both the administrative branch of the Ministry of Education and Culture as well as other administrative branches. The second edition of the glossary was published in 2021. The third edition has been supplemented and updated with concepts related to the Act on Compulsory Education (1214/2020) and the glossary work on continuous learning launched in 2020. New concepts have also been included in the following areas: competence modules, types of support and authorisations in early childhood education and care, and learning analytics. The Swedish and English terms in the Finnish National Agency for Education's glossary and those in this glossary have been harmonised, especially terms related to primary and lower secondary education as well as Swedish terms related to vocational education and training. This edition also includes updated Swedish and English terms related to early childhood education and care		
Keywords	teaching, education, glossaries, terminology, concepts, definitions, early childhood education and care, pre-primary education, primary and lower secondary education, general upper secondary education, vocational education and training, higher education institutions, liberal adult education, compulsory education, evaluation, student assessment, student admissions, application for a student place		
ISBN PDF	978-952-263-751-2	ISSN PDF	1799-0351
URN address	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-751-2		

Sisällysluettelo

Käsittekaavioluettelo.....	10
Kuvaluettelo.....	12
Esipuhe.....	13
Sanaston rakenne ja merkinnät.....	17
Käsitteet, määritelmät ja termit.....	17
Sanaston rakenne.....	17
Termitietueen rakenne.....	17
Käsittekaavioiden tulkinta.....	21
1 Yleisiä käsitteitä.....	23
1.1 Oppiminen.....	30
2 Koulutusjärjestelmä ja koulutus (1) sen mukaan, onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan.....	32
3 Toimijat.....	44
3.1 Varhaiskasvatuksen toimijat.....	44
3.2 Koulutustoimijat.....	51
3.2.1 Koulutustoimijoihin liittyviä käsitteitä.....	62
3.3 Koulutusorganisaatiot.....	67
3.4 Koulutuksen toimielimiä.....	76
3.5 Henkilöstö.....	77
3.6 Henkilön rooleja oppimisessa tai koulutuksessa.....	103
3.6.1 Henkilön rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.....	117
4 Koulutuksen ja opetuksen sisällöt ja normit.....	122
4.1 Normatiivinen ohjaus.....	122
4.1.1 Säädökset.....	122
4.1.2 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja varhaiskasvatussuunnitelmat.....	126
4.1.3 Opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteet.....	129
4.2 Tutkintorakenne (1).....	132
4.2.1 Eri koulutusasteille yhteisiä tutkintorakenteeseen tai opintojen rakenteeseen liittyviä käsitteitä.....	135
4.2.2 Ammatillisten tutkintojen rakenne.....	142
4.2.3 Lukio-opintojen rakenne.....	147
4.2.3.1 Lukio-opintojen rakenne lukiolain 714/2018 mukaisesti.....	147
4.2.3.2 Lukio-opintojen rakenne lukiolain 629/1998 mukaisesti.....	151
4.2.4 Korkeakoulututkinnon rakenne.....	155
4.3 Oppiaine.....	160
4.4 Koulutustoimijan opetussuunnitelmat ja koulutustarjonta.....	162
4.4.1 Opetussuunnitelma.....	162
4.4.1.1 Opetussuunnitelmaan liittyviä käsitteitä.....	170
4.4.2 Koulutustarjonta.....	172
4.5 Varhaiskasvatuksessa, opetuksessa (1), koulutuksessa (1), opintosuorituksessa ja tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus (1) ja koulutus (1) kielen mukaan.....	180
4.6 Opintojen ja osaamisen mitoitus ja laajuus.....	185
5 Haku ja valinta.....	189
5.1 Varhaiskasvatuksen haku ja valinta.....	189
5.2 Haku.....	191
5.2.1 Henkilön toiminta koulutukseen pääsemiseksi.....	191
5.2.2 Koulutukseen hakemisen vaiheita.....	198
5.2.3 Hakutapoja ja -tyyppejä.....	200
5.2.4 Hakukelpoisuus.....	206
5.2.5 Muita hakukäsitteitä.....	210
5.3 Valinta.....	213
5.3.1 Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi.....	213
5.3.2 Valintatyyppiä.....	219
5.3.3 Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä.....	222
5.3.4 Haku ja valinta: tietojärjestelmän käsitteitä.....	227
5.3.4.1 Hakukohde.....	227
5.3.4.2 Tietojärjestelmällä suoritettava opiskelijavalintaan liittyvä prosessi.....	230
5.3.4.3 Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot.....	233
5.4 Peruskoulun määräytyminen tai valinta.....	238

6 Koulutuksen toteuttaminen ja opintoprosessit.....	240
6.1 Varhaiskasvatus.....	240
6.1.1 Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja.....	240
6.1.2 Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja.....	246
6.2 Opetus (1).....	253
6.2.1 Opetusmuotokäsitteitä.....	267
6.3 Koulutus (1).....	273
6.3.1 Koulutus (1) tarkoituksen, koulutusasteen ja koulutuslajin mukaan.....	273
6.3.2 Koulutus (1) tutkintotavoitteisuuden mukaan eli tutkintoon johtavat ja tutkintoon johtamattomat koulutukset (1).....	282
6.3.3 Koulutus (1) järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja kielen mukaan.....	284
6.3.4 Työpaikalla järjestettävän koulutuksen peruskäsitteitä.....	288
6.3.5 Perusopetuksen lajeja.....	293
6.3.6 Ammatillisen koulutuksen lajit ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 531/2017 mukaisesti.....	295
6.3.7 Ammatillisen koulutuksen lajit, järjestämis muodot ja -tavat ennen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 531/2017 voimaantuloa.....	301
6.4 Koulutus (2).....	303
6.4.1 Tutkintoon johtamattomia koulutuksia (2).....	309
6.4.1.1 Ennen vuotta 2015 järjestettyjä tutkintoon johtamattomia, ammatilliseen koulutukseen hakeutumista edistäviä koulutuksia (2).....	313
6.5 Opiskelu oikeuteen liittyviä toimenpiteitä.....	315
6.6 Ilmoittautuminen.....	321
6.7 Opintojen keskeytyminen ja keskeyttäminen.....	327
6.7.1 Opiskelun keskeytyminen.....	327
6.7.2 Oppivelvollisuuden suorittamisen tai muun opiskelun keskeyttäminen.....	328
6.8 Ohjaus.....	330
6.9 Opiskelun tuki.....	332
6.9.1 Oppilaan ohjaus ja opinto-ohjaus.....	332
6.9.2 Opintososiaaliset edut ja opintososiaaliset palvelut.....	334
6.9.2.1 Työpaikalla järjestettävään koulutukseen liittyviä etuuksia ja korvauksia.....	338
6.9.3 Muut opiskelua tukevat palvelut.....	340
6.9.4 Lapsen, oppilaan ja opiskelijan tukeminen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa.....	340
6.9.5 Turvallisuuteen ja työrauhaan liittyvät ja kurinpidolliset toimenpiteet.....	353
6.9.5.1 Kurinpito.....	353
6.9.5.2 Kurinpitokeinoja perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa ja korkeakouluissa.....	355
6.10 Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa.....	361
6.11 Opiskelijaliikkuvuus.....	365
6.12 Työelämään tutustuminen ja työharjoittelu.....	369
6.13 Oppilaan suoritukset, arvosanat ja näytöt.....	371
6.13.1 Todistus.....	371
6.13.2 Tutkinto.....	387
6.13.2.1 Toisen asteen tutkinnot.....	393
6.13.2.2 Korkeakoulututkinto.....	398
6.13.2.3 Ulkomainen tutkinto.....	408
6.13.2.4 Aiemmat ammatilliset tutkinnot.....	410
6.13.3 Opintosuorituksia.....	412
6.13.4 Tutkinnon suorittaminen ammatillisessa koulutuksessa.....	414
6.13.5 Oppilaan ja opiskelijan suorituksen arviointi.....	418
6.13.5.1 Muutoksenhaku arviointiin (2).....	427
6.13.5.2 Suorituksen uusiminen ja arvosanan korottaminen.....	431
6.14 Opintosuorituksen hyväksilukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä tutkinnon tunnustaminen.....	434
6.15 Varhaiskasvatukseen, opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut.....	441
6.16 Muita koulutuksen toteuttamiseen/läpivientiin ja opintoprosesseihin liittyviä käsitteitä.....	448
7 Varhaiskasvatus- ja koulutusjärjestelmän, oppimistulosten ja osaamisen arviointi.....	451
7.1 Arvioinnin peruskäsitteitä.....	451
7.2 Laatu.....	464
8 Muutoksenhaku.....	468
9 Oppimisanalytiikka.....	470
10 Koulutuksen strategisen ohjauksen käsitteitä.....	472

11 Muita opetustoimeen liittyviä käsitteitä.....	473
12 Liite: European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) -tietoelementtien nimiä ja sisältökuvauksia suomeksi.....	481
12.1 Koulutustoimija (Learning Opportunity Provider).....	481
12.2 Koulutus (Learning Opportunity).....	484
Lähteet.....	489
Englanninkielinen hakemisto / English index.....	490
Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register.....	502
Suomenkielinen hakemisto.....	510

Käsitekaavioluettelo

Käsitekaavio 1. Kasvatus, opetus ja koulutus.....	29
Käsitekaavio 2. Oppiminen.....	31
Käsitekaavio 3. Koulutus (1) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan.....	39
Käsitekaavio 4. Koulutusjärjestelmä.....	43
Käsitekaavio 5. Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat.....	50
Käsitekaavio 6. Koulutustoimijat.....	56
Käsitekaavio 7. Koulutustoimija, koulutusorganisaatio, toimipiste ja toimipaikka.....	61
Käsitekaavio 8. Maksullinen palvelutoiminta ja opetusta tukeva palvelu- ja tuotantotoiminta.....	66
Käsitekaavio 9. Koulutusorganisaatiot.....	75
Käsitekaavio 10. Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö.....	84
Käsitekaavio 11. Muu koulutuksen henkilöstö.....	88
Käsitekaavio 12. Varhaiskasvatuksen henkilöstö.....	95
Käsitekaavio 13. Opettaja.....	102
Käsitekaavio 14. Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa.....	114
Käsitekaavio 15. Opiskelijan rooleja.....	115
Käsitekaavio 16. Oppijan rooleja opintojen keskeyttämisen tai niistä luopumisen mukaan.....	116
Käsitekaavio 17. Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä.....	121
Käsitekaavio 18. Varhaiskasvatussuunnitelmat.....	128
Käsitekaavio 19. Opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteet.....	131
Käsitekaavio 20. Tutkintorakenne.....	133
Käsitekaavio 21. Tutkinnon rakenne (osien pakollisuuden mukaan).....	134
Käsitekaavio 22. Osaamiskokonaisuuksia.....	141
Käsitekaavio 23. Ammatillisten tutkintojen rakenne.....	146
Käsitekaavio 24. Lukio-opintojen rakenne lukiolain 714/2018 mukaisesti.....	150
Käsitekaavio 25. Lukio-opintojen rakenne lukiolain 629/1998 mukaisesti.....	154
Käsitekaavio 26. Opintokokonaisuus ja opintojakso.....	159
Käsitekaavio 27. Oppiaine.....	162
Käsitekaavio 28. Opetussuunnitelma.....	169
Käsitekaavio 29. Koulutustarjonta ja opetustarjonta.....	178
Käsitekaavio 30. Osaamistavoitteet.....	179
Käsitekaavio 31. Varhaiskasvatuksessa, opetuksessa (1), koulutuksessa (1), opintosuorituksessa ja tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus (1) ja koulutus (1) kielen mukaan.....	184
Käsitekaavio 32. Opintojen ja osaamisen laajuusyksikkö sekä rahoitukseen vaikuttava yksikkö.....	188
Käsitekaavio 33. Varhaiskasvatuksen haku ja valinta.....	191
Käsitekaavio 34. Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi.....	197
Käsitekaavio 35. Koulutukseen hakemisen vaiheita.....	199
Käsitekaavio 36. Hakutapoja ja -tyyppejä.....	205
Käsitekaavio 37. Hakukelpoisuus.....	209
Käsitekaavio 38. Muita hakukäsitteitä.....	212
Käsitekaavio 39. Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi.....	218
Käsitekaavio 40. Valintatyytit.....	221
Käsitekaavio 41. Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä.....	226
Käsitekaavio 42. Hakukohde.....	229
Käsitekaavio 43. Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi.....	232
Käsitekaavio 44. Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot.....	237
Käsitekaavio 45. Peruskoulun määräytyminen tai valinta.....	239
Käsitekaavio 46. Varhaiskasvatuksen toimintamuodot.....	245
Käsitekaavio 47. Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja.....	252
Käsitekaavio 48. Nivelvaihe ja siirtymävaihe.....	264
Käsitekaavio 49. Opetus (1).....	266
Käsitekaavio 50. Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä.....	272
Käsitekaavio 51. Koulutus (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan.....	281
Käsitekaavio 52. Koulutus (1) tutkintotavoitteisuuden mukaan.....	283
Käsitekaavio 53. Koulutus (1) oppivelvollisuuteen kuulumisen, järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja kielen mukaan.....	287
Käsitekaavio 54. Työpaikalla järjestettävä koulutus.....	292
Käsitekaavio 55. Perusopetuksen lajeja.....	294
Käsitekaavio 56. Ammatillisen koulutuksen lajeja.....	300
Käsitekaavio 57. Ammatillisen koulutuksen lajeja ja muotoja ennen lain 531/2017 voimaantuloa.....	302
Käsitekaavio 58. Koulutus (2) -käsitteen alakäsitteitä.....	308
Käsitekaavio 59. Tutkintoon johtamattomat koulutukset (2).....	312

Käsitekaavio 60. Opiskelu-oikeuteen liittyviä toimenpiteitä.....	320
Käsitekaavio 61. Ilmoittautumiskäsitteitä.....	324
Käsitekaavio 62. Korkeakoulun opiskelijarekisterin päivämääriä.....	326
Käsitekaavio 63. Opiskelun keskeytyminen.....	327
Käsitekaavio 64. Opiskelun keskeyttäminen.....	329
Käsitekaavio 65. Ohjauskäsitteitä.....	331
Käsitekaavio 66. Opintososiaaliset edut ja opintososiaaliset palvelut.....	337
Käsitekaavio 67. Etuuksia ja korvauksia työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.....	339
Käsitekaavio 68. Varhaiskasvatuksessa annettava tuki.....	351
Käsitekaavio 69. Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa.....	352
Käsitekaavio 70. Kurinpitoon liittyviä käsitteitä.....	360
Käsitekaavio 71. Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa.....	364
Käsitekaavio 72. Opiskelijaliikkuvuus.....	368
Käsitekaavio 73. Työelämään tutustuminen ja työharjoittelu.....	370
Käsitekaavio 74. Todistus.....	379
Käsitekaavio 75. Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset.....	384
Käsitekaavio 76. Tutkintotodistus.....	386
Käsitekaavio 77. Tutkinto.....	392
Käsitekaavio 78. Toisen asteen tutkinnot.....	397
Käsitekaavio 79. Korkeakoulututkinto.....	407
Käsitekaavio 80. Ulkomainen tutkinto.....	409
Käsitekaavio 81. Aiemmat ammatilliset tutkinnot.....	411
Käsitekaavio 82. Opintosuorituksia.....	414
Käsitekaavio 83. Tutkinnon suorittaminen ammatillisessa koulutuksessa.....	417
Käsitekaavio 84. Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi.....	426
Käsitekaavio 85. Muutoksenhaku arviointiin (2).....	430
Käsitekaavio 86. Suorituksen uusiminen ja arvosanan korottaminen.....	433
Käsitekaavio 87. Suoritusten hyväksilukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.....	440
Käsitekaavio 88. Varhaiskasvatuksen maksut.....	442
Käsitekaavio 89. Opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut.....	447
Käsitekaavio 90. Arviointi.....	459
Käsitekaavio 91. Arviointeihin liittyviä käsitteitä.....	463
Käsitekaavio 92. Laatukäsitteitä.....	467
Käsitekaavio 93. Oppimisanalytiikka.....	471

Kuvaluettelo

Kuva 1. Suomen koulutusjärjestelmä.....	33

Esipuhe

Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) kolmas laitos julkaistaan vuonna 2024, jolloin sanastotyön aloittamisesta on kulunut 14 vuotta. Alun perin opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) käynnisti sanastotyön tukemaan opetushallinnon verkkopalveluiden ja tietoarkkitehtuurin toteutusta, mutta sittemmin sanastotyön tavoitteet ovat laajentuneet.

Opetus- ja koulutussanastolla tuetaan tiedontuottajien, tiedon käyttäjien ja tietojärjestelmien häiriötöntä kommunikointia. Lisäksi sanastolla kuvataan lainsäädännön terminkäyttöä, pyritään yhtenäistämään sitä ja luodaan siltoja lainsäädännön ja tietotuotannon välille. Sanasto on tukena myös [Kasvatuksen ja koulutuksen digitalisaation linjausten 2027 \(OKM 2023:17\)](#) toteuttamisessa. Tulevaisuudessa tavoitteena on tukea myös lain tulkintaa vaativissa tehtävissä, kuten informaatio-ohjauksessa. OKSAn laajimpana tarkoituksena on helpottaa yleistä ihmisten välistä viestintää tarjoamalla yhteisesti sovittuja käsitteiden määritelmiä ja termisuosituksia.

Opetus- ja koulutussanasto palvelee termitiedon tarvitsijoita niin opetustoimen organisaatioissa kuin muillakin hallinnonaloilla. OKSA on tarkoitettu opetustoimen asiantuntijoille, lainvalmistelijoille, tietojärjestelmäasiantuntijoille, tiedottajille, toimittajille, kääntäjille ja kaikille niille, jotka tarvitsevat tietoa opetustoimen suositelluista termeistä ja siitä, mitä termeillä tarkoitetaan.

Opetus- ja koulutussanaston kolmannen laitoksen sisältöön ovat erityisesti vaikuttaneet vuonna 2020 voimaan astunut oppivelvollisuuslaki (1214/2020) ja samana vuonna alkanut jatkuvan oppimisen sanastotyö, jotka molemmat ovat tuoneet täydennyksiä, päivityksiä ja muita muutoksia OKSAn ydinkäsitteisiin ja käsitejärjestelmäkaavioihin.

Jatkuvan oppimisen sanastotyön kautta tullessiin täydennyksiin kuuluvat muun muassa koulutus (1) -käsitteen uudet alakäsitteet, jotka liittyvät siihen, onko koulutuksesta säädetty koulutuslainsäädännössä, ja siihen, onko koulutus julkisesti rahoitettua vai ei. Jatkuvaan oppimiseen liittyvät myös esimerkiksi uudet käsitteet osaamismerkki ja osaamistodistus.

Opetuksen ja koulutuksen sanastojaoksessa (OKSA-jaos) työstiin vuosina 2022 ja 2023 myös pieniin osaamiskokonaisuuksiin liittyvää käsitteistöä, johon syöte tuli vuosina 2020–2022 toimineesta Microbol-hankkeesta¹ ja Euroopan komission vuonna 2020 julkaisemasta raportista [A European Approach to Micro-Credentials](#)². Sittemmin komission aloitteesta EU:n neuvosto on antanut asiasta oman [suosituksensa](#)³ vuonna 2022.

Vuonna 2022 OKSA-sanastoon lisättiin myös varhaiskasvatuksen tuki- ja lupakäsitteet.

Sanastoon on lisätty myös kaksi oppimisanalytiikan käsitettä, jotka on työsti oppimisanalytiikan sanastoryhmässä vuosina 2022 ja 2023. Laajempi oppimisanalytiikan käsitteistö julkaistaan toistaiseksi opetus- ja kulttuuriministeriön Oppimisanalytiikkajaoston sivuilla ja omana kokonaisuutenaan muun muassa [sanastot.suomi.fi](#)-palvelussa. OKSA-jaos käsittelee oppimisanalytiikan käsitteistön mahdollista yhdistämistä OKSAn sanaston kolmannen laitoksen julkaisemisen jälkeen.

Lainsäädännön ja tietojärjestelmien muutosten aiheuttamat käsitteistöjen muutokset, käsitteistön laajentuminen uusilla aihepiireillä ja OKSAn mittava koko ovat aiheuttaneet tilanteen, jossa sanastotyön vuosittainen resurssi on kohdistettava ennen kaikkea olemassa olevan käsitteistön ajantasaisena pitämiseen. Näin ollen sanastotyön mahdollisuus reagoida tietojärjestelmien termistön tarpeisiin tai uusien käsitteistöjen nopeaan työstimiseen on ollut toistaiseksi rajoittunut.

Sanastotyössä on kuitenkin otettu askelia myös termisuositusten yhtenäistämiseksi opetushallinnon alalla. Vuonna 2021 OKSA-jaoksessa toteutettiin Opetushallituksen ylläpitämän Opetushallinnon sanaston ja OKSAn ruotsin- ja englanninkielisten termien vertailu. Vertailun perusteella on alettu tehdä sanastojen yhteisten käsitteiden ruotsin- ja englanninkielisten vastineiden yhtenäistämistä. Toistaiseksi yhtenäistämistä on tehty erityisesti perusopetuksen ruotsin ja englannin termien osalta sekä ammatillisen koulutuksen ruotsin termien osalta. Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos päivittää ja laajentaa sanaston kieliversioita myös muuten, erityisesti varhaiskasvatuksen ruotsin- ja englanninkielisten vastineiden osalta.

Opetus- ja koulutussanaston toisen laitoksen julkaisemisen jälkeen OKSA-jaokselle on luotu palautemekanismit⁴, jonka avulla kuka tahansa voi tehdä ehdotuksen olemassa olevien käsitteiden muuttamiseksi tai täydentämiseksi tai sanastosta puuttuvan käsitteen lisäämiseksi. Vuonna 2021 saadun palautteen käsittely on tehty; vuonna 2022 saadusta palautteesta on käsitelty osa. Palautemekanismeja on myös kehitetty ja selkeytetty ja palautemekanismeista on viestitty keskeisten sidosryhmien tapaamisissa.

1 About MICROBOL - MicroHE ([microcredentials.eu](#))

2 Publications Office ([europa.eu](#))

3 Publications Office ([europa.eu](#))

4 Palautetta voi antaa sähköpostiosoitteeseen oksa-palaute@postit.csc.fi

Sanaston englanninkielisiin vastinetermeihin on ilmennyt muokkaustarvetta, sillä YK on julkaissut kaksi uutta suositusta syrjimättömän kielen käytöstä. YK:n Geneven maatoimisto julkaisi [suosituksensa](#) vuonna 2021 ja YK:n kansainvälisen viestinnän osasto [oman suosituksensa](#) vuonna 2022. Suositusten mukaan tulisi välttää eräiden OKSAnkin sisältämien vähemmistöryhmiin liittyvien kiertoilmaisujen (esimerkiksi special needs) käyttöä. Suositukset on otettu huomioon OKSA-jaoksen työssä, mutta sanaston kolmas laitos sisältää edelleen suosituksissa vältettäväksi mainittuja ilmaisuja. Tähän on syynä se, ettei kielityöryhmissä ole ehditty selvittää korvaavaa vastinetermiä tai se, että on todettu, ettei nyt julkaistaville vastinetermeille ole vielä olemassa korvaavaa termiä. OKSA-jaos ottaa kuitenkin suositukset huomioon jatkotyössä ja muuttaa vastinetermejä kielityöryhmien asiantuntemuksen pohjalta tavalla, johon suositukset ohjaavat.

Opetus- ja koulutussanaston kolmannen laitoksen luvut 1–11 sisältävät noin 840 käsitettä, joiden sisältö on selvitetty terminologista käsiteanalyysia käyttäen. Näille käsitteille on laadittu terminologiset määritelmät ja määritelmiä täydentäviä huomautuksia. Käsitteiden välisiä suhteita on havainnollistettu käsitekaavioiden avulla. Suomenkielisistä termeistä on annettu suositukset.

Opetus- ja koulutussanastoon kuuluu myös liite, jossa on suosituksia noin 45 European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) -tietoelementin suomenkielisiksi nimiksi sekä lyhyet kuvaukset tietoelementtien sisällöstä. Tämän liitteen sisällön laatimisessa on poikettu terminologisen sanastotyön periaatteista.

OKSA-sanastotyön ytimessä on opetuksen ja koulutuksen sanastojaos (OKSA-jaos). Sen yhteydessä tai rinnalla toimii useita pienempiä teemasanastoryhmiä, jotka työstävät tietyn aihepiirin käsitekokonaisuuksia. Esimerkkejä teemasanastoryhmistä ovat oppivelvollisuuden laajentumisen teemaryhmä, osaamiskokonaisuuksien teemaryhmä ja oppimisanalytiikan teemaryhmä. Lisäksi sanastotyössä toimii kutakin aihepiiriä varten koottuja kielityöryhmiä, jotka vastaavat ruotsin- ja englanninkielisten vastinetermien tuottamisesta kyseisen aihepiirin käsitteille. Esimerkkejä kielityöryhmistä ovat varhaiskasvatuksen ruotsin, varhaiskasvatuksen englannin, perusopetuksen ruotsin ja perusopetuksen englannin kielityöryhmät.

Opetus- ja koulutussanasto perustuu opetustoimen lainsäädäntöön, opetushallinnon alan normatiiviseen muuhun ohjeistukseen (kuten opetussuunnitelmien perusteet ja tutkintojen perusteet), olemassa olevien sähköisten hakupalveluiden ja Opintopolku-verkkopalvelun aineistoihin sekä sanastojaoksen, teemasanastoryhmien ja kielityöryhmien asiantuntijoiden pohdintoihin. Lisäksi sanastojaos, teemasanastoryhmät ja kielityöryhmät ovat konsultoineet ulkopuolisia asiantuntijoita.

Tietovirta- ja sanastotyön koordinaatioryhmän alaisuudessa toimivaan opetuksen ja koulutuksen sanastojaokseen (OKSA-jaos) ovat kuuluneet toimikaudella 1.3.2020–31.12.2023

Marjut Anderson, projektipäällikkö, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus oy (sihteeri) (2020 – 11/2021)

Mervi Eskelinen, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–)

Petri Haltia, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö (työryhmän 2. puheenjohtaja) (2/2023–)

Mikko Hartikainen, opetusneuvos, Opetushallitus (2019–)

Heli Hiltunen, yliaktuaari, Tilastokeskus (2021–)

Tero Huttunen, kehittämisspäällikkö, opetus- ja kulttuuriministeriö (työryhmän 1. puheenjohtaja) (2016–)

Ilmari Hyvönen, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020 – 2/2023)

Riina Keto-Tokoi, asiantuntija, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus oy (sihteeri) (12/2021–)

Tomi Kytölä, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö (työryhmän 3. puheenjohtaja) (2014–)

Sanna Laiho, opetusneuvos, Opetushallitus (2022–)

Janne Loisa, erityisasiantuntija, Opetushallitus (2021–2022)

Sofia Mursula, erityisasiantuntija, Opetushallitus (2022–)

Vesa Niemi, BI-tietokanta- ja raportointiasiantuntija, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus oy (2020–)

Petra Packalén, opetusneuvos, Opetushallitus (2021)

Mika Puukko, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö (2020–)

Tuula Sumkin, opetusneuvos, Opetushallitus (2020–2022)

Totti Tuhkanen, erikoissuunnittelija, Turun yliopisto (2010–)

Erja Vitikka, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö (2011–)

Riina Kosunen, terminologi, Sanastokeskus (terminologi) (2011–).

Oppivelvollisuuden laajentumisen teemasanastoryhmän työhön osallistuivat vuosina 2021–2023

Mikko Hartikainen, opetusneuvos, Opetushallitus
Tero Huttunen, kehittämispäällikkö, opetus- ja kulttuuriministeriö
Katri Kuukka, opetusneuvos, Opetushallitus
Tomi Kytölä, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö
Sanna Laiho, opetusneuvos, Opetushallitus
Kirsi Lamberg, hallitusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Marja Penttilä, hallitusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Piritta Sirvio, hallitusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Maria Soininen, hallitussihteeri, opetus- ja kulttuuriministeriö
Erja Vitikka, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Riina Kosunen, terminologi, Sanastokeskus (terminologi).

Osaamiskokonaisuuksien teemasanastoryhmän työhön osallistuivat vuosina 2022–2023

Petri Haltia, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Ilmari Hyvönen, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Jonna Korhonen, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Totti Tuhkanen, erikoissuunnittelija, Turun yliopisto
Riina Kosunen, terminologi, Sanastokeskus (terminologi).

Oppimisanalytiikan teemasanastoryhmän työhön osallistuivat vuosina 2022–2023

Tero Huttunen, kehittämispäällikkö, opetus- ja kulttuuriministeriö
Anna Lindfors, koordinaattori, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus oy
Topi Litmanen, kehityspäällikkö, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus oy
Jenni Nuutinen, hallitussihteeri, opetus- ja kulttuuriministeriö
Marja Penttilä, hallitusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Riina Kosunen, terminologi, Sanastokeskus (terminologi)
Seija Suonuuti, projektiterminologi, Sanastokeskus (terminologi).

Varhaiskasvatuksen teemasanastoryhmän työhön osallistuivat vuosina 2021–2022

Kirsi Alila, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Kati Costiander, opetusneuvos, Opetushallitus
Mervi Eskelinen, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Laura von der Hagen, erityisasiantuntija, Opetushallitus (2021)
Liisi Hakalisto, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö
Heidi Sairanen, opetusneuvos, Opetushallitus
Mika Tuononen, kehittämispäällikkö, Tilastokeskus (2021)
Marika Wegelius, yliaktuaari, Tilastokeskus (2021)
Seija Suonuuti, projektiterminologi, Sanastokeskus (terminologi).

OKSAn käsitteiden ruotsin- ja englanninkieliset vastinetermit työstetään tätä tarkoitusta varten kootuissa kielityöryhmissä koulutusasteittain.

Varhaiskasvatuksen käsitteiden ruotsinkielisten vastineiden työstämiseen osallistuivat vuosina 2021–2023

Mervi Eskelinen, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Liisi Hakalisto, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö
Kaisa Kotomäki, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö
Charlotta Rehn, opetusneuvos, Opetushallitus
Heidi Sairanen, opetusneuvos, Opetushallitus
Seija Suonuuti, projektiterminologi, Sanastokeskus (terminologi).

Varhaiskasvatuksen käsitteiden englanninkielisten vastineiden työstämiseen osallistuivat vuosina 2021–2023

Kati Costiander, opetusneuvos, Opetushallitus
Päivi Creber, asiantuntija, valtioneuvoston kanslia
Mervi Eskelinen, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Merja Fleming, erityisasiantuntija, valtioneuvoston kanslia
Liisi Hakalisto, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö
Tarja Kahiluoto, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Kaisa Kotomäki, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö
Tiina Linne, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö
Heidi Sairanen, opetusneuvos, Opetushallitus
Riina Kosunen, terminologi, Sanastokeskus (terminologi)
Seija Suonuuti, projektiterminologi, Sanastokeskus (terminologi).

Perusopetuksen käsitteiden ruotsinkielisten vastineiden työstämiseen osallistuivat vuonna 2022

Mats Holmqvist, erityisasiantuntija, valtioneuvoston kanslia
Patricia Karlsson, kääntäjä, Opetushallitus
Nike Parland, asiantuntija, valtioneuvoston kanslia
Mika Puukko, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Erja Vitikka, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Anu Ylisalmi, terminologi, Sanastokeskus (terminologi).

Perusopetuksen käsitteiden englanninkielisten vastineiden työstämiseen osallistuivat vuosina 2022–2023

Merja Fleming, erityisasiantuntija, valtioneuvoston kanslia
Annamari Kajasto, opetusneuvos, Opetushallitus
Mika Puukko, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Anita Varsa, opetusneuvos, Opetushallitus
Erja Vitikka, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Riina Kosunen, terminologi, Sanastokeskus (terminologi).

Ammatillisen koulutuksen käsitteiden ruotsinkielisten vastineiden työstämiseen osallistuivat vuonna 2022

Mats Holmqvist, erityisasiantuntija, valtioneuvoston kanslia
Victor Nyberg, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö
Nike Parland, asiantuntija, valtioneuvoston kanslia
Ingeborg Rask, opetusneuvos, Opetushallitus
Seija Suonuuti, projektiterminologi, Sanastokeskus (terminologi).

Korkeakoulujen käsitteiden ruotsin- ja englanninkielisten vastineiden hakeminen on ollut korkeakoulujen yhteisen Glossary Group -kielityöryhmän vastuulla. Glossary Group kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön Tietovirta- ja sanastotyön koordinaatioryhmän alaisuuteen.

Sanaston ruotsin- ja englanninkielisten termiehdokkaiden hakemiseen edellä mainittujen kielityöryhmien työn tueksi on osallistunut alan asiantuntijoiden lisäksi Sanastokeskuksen terminologiharjoittelija Kati Helander.

Sanaston laatimiseen käytetyn terminologisen työn on rahoittanut opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kiitämme sanastotyöryhmien jäseniä ja muita sanaston laatimiseen osallistuneita heidän arvokkaasta työpäntoksestaan.

Sanaston rakenne ja merkinnät

Käsitteet, määritelmät ja termit

Sanaston lähtökohtana on ollut luotettavien määritelmien, käsitejärjestelmien, termisuositusten ja termien vastineiden tuottaminen. Siksi sanasto on laadittu systemaattisesti, terminologisten periaatteiden ja menetelmien mukaisesti, jotka on määritellyt ISO/TC 37:n (International Organization for Standardization/Technical Committee 37 Language and terminology) laatimissa kansainvälisissä standardeissa.

Terminologiselle sanastotyölle on ominaista käsitekeskeisyys. Siinä missä sanakirjat tarkastelevat sanoja ja niiden merkityksiä, terminologisten sanastojen lähtökohtana ovat käsitteet ja niiden väliset suhteet.

Käsitteet ovat ihmisen mielessään muodostamia ajatusmalleja, jotka vastaavat tiettyjä todellisuuden kohteita, niin sanottuja tarkoituksia. **Tarkoitteet** voivat olla konkreettisia (esim. *tutkintotodistus*) tai abstrakteja (esim. *opiskelu*), ja tarkoituksilla on erilaisia ominaisuuksia. (Esimerkiksi *opiskelun* yksi ominaisuus on, että siihen osallistuu henkilö, ja toinen ominaisuus on, että henkilö käyttää aikaa ja tietoista huomiota uusien tietojen tai taitojen omaksumiseen tai osaamisen kartuttamiseen). Näistä ominaisuuksista muodostettuja ajatusmalleja kutsutaan käsitepiirteiksi. Käsitteen sisältö muodostuu joukosta erilaisia käsitepiirteitä, joista olennaiset ja erottavat kuvataan **määritelmän** avulla. Terminologiset määritelmät on kirjoitettu sellaiseen muotoon, että niiden avulla voidaan tunnistaa kunkin käsitteen paikka käsitejärjestelmässä. **Termit** puolestaan ovat käsitteiden nimityksiä, joiden avulla voidaan lyhyesti viitata käsitteen koko sisältöön.

Sanaston rakenne

Sanaston alkuosa (luvut 1–11) on ryhmitelty **aiheenmukaisesti** jäsenneltyihin lukuihin, joissa toisiinsa liittyvät käsitteet on pyritty sijoittamaan lähekkäin. Sanaston liitteessä ("European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) -tietoelementtien nimiä ja sisältökuvauksia suomeksi") termit on lueteltu aakkosjärjestyksessä eikä niillä ole terminologisten periaatteiden mukaisia käsitekuvauksia.

Aakkoselliset hakemistot löytyvät sanaston lopusta. Siinä käytetty numerointi viittaa käsitteen numeroon sanastossa. Hakemistoon on poimittu suositettavien ja hylättävien termien lisäksi muita hakusanoja, jotka liittyvät läheisesti tiettyyn käsitteeseen. Muut hakusanat viittaavat siihen käsitteeseen ja sen numeroon, jonka yhteydessä kyseistä termiä käsitellään.

Termitietueen rakenne

Käsitteet on esitetty sekä numeroituina termitietueina että käsitejärjestelmiä kuvaavina kaavioina. Termitietueet ja käsitejärjestelmäkaaviot (lyhyemmin käsitekaaviot) on tarkoitettu toisiaan tukeviksi esitysmuodoiksi. Kaikki sanaston käsitteet eivät ole mukana kaavioissa.

Termitietueessa käsitteelle annetaan ensin **termit**. Jos käsite on määritetty, termien jälkeen seuraa **määritelmä** ja mahdolliset määritelmää täydentävät lisätiedot eli **huomautukset**. Käsitteet on numeroitu juoksevasti. Seuraavassa on esimerkkinä käsitettä *lukukausi-ilmoittautumispäivämäärä* käsittelevä termitietue ja merkintöjen selitykset:

Termitietueen merkintä	Merkinnän selitys
559	käsitteen numero
lukukausi-ilmoittautumispäivämäärä	suomenkieliset termit; suositettava termi ensimmäisenä ja sen jälkeen sallittavat synonyymit
sv datum <i>n</i> för terminsanmälan	ruotsinkieliset vastineet (<i>n</i> = ett-suku)
en date of registration for the academic term	englanninkieliset vastineet
not: enrolment date	hylättävä termi; tarkoittaa eri asiaa kuin suositettava termi eikä sitä pitäisi käyttää tässä merkityksessä tai termi on kielenvastainen tai vanhentunut
päivämäärä, jona <i>opiskelija</i> on opiskelijarekisterin merkinnän mukaan tehnyt <i>lukukausi-ilmoittautumisen</i>	määritelmä; alkaa pienellä kirjaimella, ei pistettä lopussa; kursivointi viittaa sanastossa määriteltyn käsitteeseen
Tietojärjestelmiin merkitään hienomman jaon mukainen tieto eli tieto lukukausi-ilmoittautumisesta. Lukuvuosi-ilmoittautumispäivämäärä päätellään lukukausi-ilmoittautumispäivämääristä. Lukuvuosi-ilmoittautumispäivämäärä on siis päivämäärä, jona opiskelija on opiskelijarekisterin merkinnän mukaan tehnyt tiettyyn <i>lukuvuoteen</i> liittyvät lukukausi-ilmoittautumiset.	huomautus; normaali virke, erotettu määritelmästä sisennyksellä; antaa lisätietoa käsitteestä, esimerkkejä, tietoa termien käytöstä yms.
Luokka: korkeakoulut	koulutusaste tai muu aihepiiri, jolle/johon käsite kuuluu
Käsitekaavio: <i>Korkeakoulun opiskelijarekisterin päivämääriä</i>	viittaus käsitekaavioon, jossa käsite esiintyy

Kooste kaikista käsitteiden yhteydessä sanasto-osuudessa käytetyistä merkintätavoista:

Termitietueen merkintä	Merkinnän selitys
lihavointi	suomenkieliset termit; suositettava termi ensimmäisenä ja sen jälkeen sallittavat synonyymit TAI, jos kyseessä on koulutusasteille yhteinen käsite, koulutusasteiden mukaisessa kronologisessa järjestyksessä (esim. ensin perusopetus, sen jälkeen lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus ja lopuksi korkeakoulutus)
<i>kursivoitu linkki</i>	(määritelmässä tai huomautuksessa) kursivoitu termi viittaa sanastossa määritellyyn käsitteeseen; termi toimii sähköisessä versiossa linkkinä
kursivoimaton linkki	(määritelmässä tai huomautuksessa) teksti toimii linkkinä sanaston ulkopuoliseen kohteeseen, kuten säädökseen tai toisen sanaston käsitteeseen
(1)	(suluissa oleva numero termin perässä) homonymi; sanastossa on useita kirjoitusasultaan samanlaisia termejä, joilla on eri merkitys, esim. <i>arviointi (1)</i> ja <i>arviointi (2)</i>
mieluummin kuin: hellre än: rather than:	ei-suositettava termi; termin käyttöä ei suositeta esimerkiksi kielellisistä syistä (kuten vierasperäisyyden vuoksi)
ei: inte: not:	hylättävä termi; tarkoittaa eri asiaa kuin suositettava termi eikä sitä pitäisi käyttää tässä merkityksessä tai termi on kielenvastainen tai vanhentunut
(uudistermi) (termförslag) (new term)	(teksti kaarisuluissa termin perässä) termiehdotus
(vanhentunut) (föråldrad) (obsolete)	(teksti kaarisuluissa termin perässä) termi on vanhentunut
sv	ruotsinkieliset vastineet, suositettava termi ensimmäisenä ja sen jälkeen sallittavat synonyymit TAI, jos kyseessä on koulutusasteille yhteinen käsite, koulutusasteiden mukaisessa kronologisessa järjestyksessä
en	englanninkieliset vastineet, suositettava termi ensimmäisenä ja sen jälkeen sallittavat synonyymit TAI, jos kyseessä on koulutusasteille yhteinen käsite, koulutusasteiden mukaisessa kronologisessa järjestyksessä
/FI/	suomenruotsia
/SE/	ruotsinruotsia
/GB/	Ison-Britannian englantia
/US/	Yhdysvaltain englantia
f	termin suku on feminiini
m	termin suku on maskuliini
n	ruotsin termi on ett-sukuinen
pl	termiä käytetään monikkumuotoisena
adj.	termin sanaluokka on adjektiivi
verbi verb	termin sanaluokka on verbi
<	termi viittaa määriteltyä käsitettä laajempaan käsitteeseen
>	termi viittaa määriteltyä käsitettä suppeampaan käsitteeseen

Termitietueen merkintä	Merkinnän selitys
~	termi viittaa hieman määritellystä käsitteestä poikkeavaan käsitteeseen, mutta siitä ei kuitenkaan voi sanoa, että se olisi laajempi tai suppeampi kuin määritelty käsite
(vanhentunut)	(teksti kaarisuluissa käsitteen numeron alla) käsite on vanhentunut
<perusopetus>	(teksti kulmasuluissa käsitteen numeron alla) ala, jolle määritelmä on rajattu tai jonka näkökulmasta määritelmä on kirjoitettu
<esiopetus>	(teksti kulmasuluissa termin perässä) täsmennys termin käyttöalasta tai tapauksista, joissa termiä voidaan käyttää
Luokka:	koulutusaste tai muu aihepiiri, jolle/johon käsite kuuluu Käytetyt aihepiiriluokat: • varhaiskasvatus • esiopetus • perusopetus • lukiokoulutus • ammatillinen koulutus • korkeakoulut • vapaa sivistystyö • koulutuspolutun nivelvaiheen koulutus (OKSA:n 3. laitoksessa tämän luokan käyttö viittaa erityisesti <i>tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen</i>) • opiskelijavalinnat • arviointi • yleinen/yhteinen (= yleiskielen käsite tai useampaan kuin kolmeen em. aihepiireistä kuuluva käsite)
Käsitekaavio:	viittaus yhteen tai useampaan käsitekaavioon, jossa käsite esiintyy; käsitekaavion nimi toimii sähköisessä versiossa linkkinä

Käsitekaavioiden tulkinta

Käsitekaaviot havainnollistavat käsitteiden välisiä suhteita ja auttavat hahmottamaan kokonaisuuksia. Sanastossa esiintyy terminologisia käsitesuhteita, joita on kuvattu UML:n (Unified Modeling Language) mukaisilla merkintätavoilla (ks. ISO 24156-1 Graphic notations for concept modelling in terminology work and its relationship with UML – Part 1: Guidelines for using UML notation in terminology work). Tämän alaluvun lopussa olevassa kaaviossa on annettu esimerkkejä käsitesuhteiden kuvaamisesta.

Käsitteen merkitseminen kaavioon

- sanasto-osuudesta käsitteen tiedoista on poimittu kaavioon ensimmäinen suositettava termi, mahdollinen homonyymien numero kaarisuluissa ja määritelmä
- lihavoimaton termi on kaaviossa helpottamassa kaavion tulkintaa, mutta sitä ei ole määriteltä sanastossa

Hierarkkinen suhde (kolmioon päättävä viiva $\rightarrow$)

- vallitsee laajemman yläkäsitteen (*opetus (1)*) ja sitä suppeamman alakäsitteen (*ryhmäopetus* ja *yksilöopetus*) välillä
- alakäsite sisältää kaikki yläkäsitteen piirteet sekä vähintään yhden lisäpiirteen, mutta sitä vastaa suppeampi joukko tarkoitteita kuin yläkäsitettä
- alakäsite voidaan ajatella yläkäsitteen erikoistapaukseksi
- kolmion kärki osoittaa yläkäsitteeseen

Koostumussuhde (vinoneliöön päättävä viiva $\diamond$)

- alakäsitteet ovat osia yläkäsitteenä olevasta kokonaisuudesta
- yläkäsitteen piirteet eivät sisälly alakäsitteeseen kuten hierarkkisessa käsitejärjestelmässä
- esimerkiksi *ammattillinen tutkinto* koostuu *tutkinnon osista*
- vinoneliö kiinnittyy yläkäsitteeseen
- koostumussuhteen osien määrää voidaan tarvittaessa kuvata seuraavilla merkinnöillä:
 - 1..* ilmaisee sitä, että yläkäsite koostuu yhdestä tai useammasta alakäsitettä vastaavasta osasta
 - 2..* ilmaisee sitä, että yläkäsite koostuu kahdesta tai useammasta alakäsitettä vastaavasta osasta

Assosiativinen suhde (viiva ilman symbolia)

- käsitesuhde, jota ei voida luokitella hierarkkiseksi eikä koostumussuhteeksi (esim. ajalliset, paikalliset, toiminnalliset, välineelliset sekä alkuperään ja syntyyn liittyvät suhteet)
- assosiativisen suhteen tyyppi käy yleensä ilmi määritelmän kielellisestä muodosta
- esimerkiksi *opiskelijavaihdon* ja *vaihto-opiskelijan* välillä on assosiativinen suhde: vaihto-opiskelija on toimija, joka osallistuu opiskelijavaihto-toimintaan

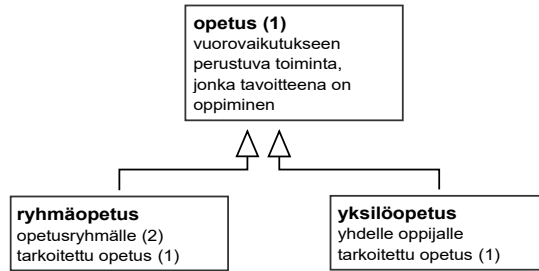
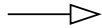
Moniulotteinen käsitejärjestelmä (viiva, jonka yhteyteen on tekstillä merkitty jaotteluperuste)

- yläkäsitteestä päästään erilaisiin alakäsitevalikoimiin eli ulottuvuuksiin käyttämällä eri jaotteluperusteita
- yhteen ulottuvuuteen kuuluvat eli yhden jaotteluperusteen mukaiset (kaaviossa saman jaotteluperusteen alle merkityt) alakäsitteet eivät voi yhdistyä uudeksi käsitteeksi (esimerkiksi *esiopetus* ei voi olla *korkeakoulutusta*)
- eri ulottuvuuksiin kuuluvia eli eri jaotteluperusteiden alla olevia alakäsitteitä voidaan yhdistää uusiksi käsitteiksi (esimerkiksi *toisen asteen koulutus* voi olla *aikuiskoulutusta*)
- jaotteluperusteen nimitys on usein merkitty viivan yhteyteen (esimerkiksi *koulutus (1)* on jaettu alakäsitteisiin yhtäältä koulutusasteen ja toisaalta koulutuslajin mukaan)

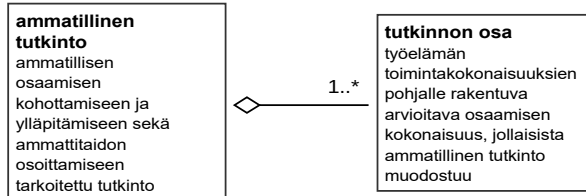
Täydentävä tieto (katkoviiva - - -)

- katkoviivoilla merkitään käsitesuhteet, jotka eivät käy ilmi määritelmien sanamuodoista (esimerkiksi käsitteiden *koulutukseen hakeminen* ja *haku- ja valintajärjestelmä* välinen assosiativinen suhde on merkitty katkoviivalla, koska *koulutukseen hakemisen* määritelmässä ei viitata suoraan *haku- ja valintajärjestelmään* eikä päinvastoin)
- katkoviivoilla kuvatut käsitesuhteet täydentävät määritelmiä ja tukevat käsitteiden ymmärtämistä
- katkoviivalla voidaan merkitä niin hierarkkinen suhde, koostumussuhde kuin assosiativinen suhdekin
- ks. esimerkiksi käsitekaavio 43 (Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi)

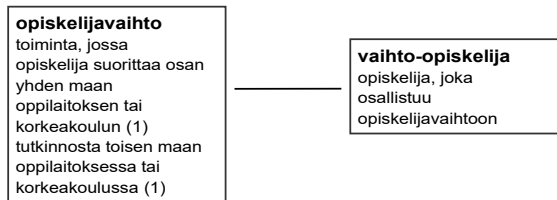
HIERARKKINEN SUHDE



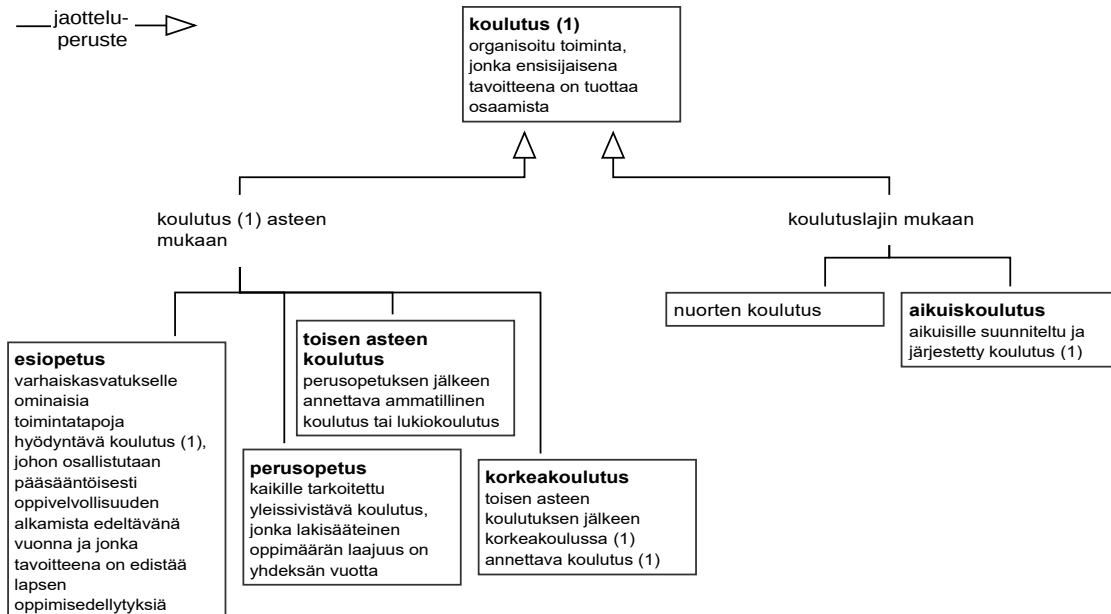
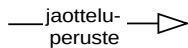
KOOSTUMUSSUHDE



ASSOSIATIIVINEN SUHDE



MONIULOTTEINEN KÄSITEJÄRJESTELMÄ



1 Yleisiä käsitteitä

1

kasvatus

sv fostran
 en < education (1);
 upbringing

määritelmä

vuorovaikutukseen perustuva toiminta, jonka tavoitteena on kehittää yksilöstä eettisesti vastuukykyinen yhteiskunnan jäsen

huomautus

Kasvatuksen myötä kulttuuriset arvot, tavat ja normit välittyvät ja muovautuvat. Osaltaan kasvatuksen tavoite on siirtää kulttuuriperintöä sekä tärkeinä pidettyjä arvoja ja traditioita seuraavalle sukupolvelle, mutta kasvatuksen avulla halutaan myös uudistaa ajattelu- ja toimintatapoja. Kasvatuksen sivistystehtävänä on tietoisesti ohjata yksilöllisen identiteetin muotoutumista ja huolehtia, että muotoutuminen tapahtuu sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla.

[Varhaiskasvatuksella](#) tarkoitetaan varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan [lapsen](#) suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, [opetuksen \(1\)](#) ja [hoidon](#) muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka.

[Perusopetuksella](#) on opetustavoitteiden lisäksi kasvatustavoitteita. Perusopetuslain (628/1998) mukaan perusopetuksella pyritään kasvattamaan oppilaita ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antamaan heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja.

Yliopistolain (558/2009) mukaan [yliopistojen](#) tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä [opetusta \(1\)](#) sekä kasvattaa [opiskelijoita](#) palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa.

education: Englannin käsite education on laajempi kuin suomen kasvatus, niin että termillä education viitataan kasvatuksen lisäksi muun muassa [opetukseen \(1\)](#), [koulutukseen \(1\)](#) ja sivistykseen.

Käsitteen tunnus: c116

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: [Kasvatus](#), [opetus](#) ja [koulutus](#) ja [Koulutus \(1\)](#) koulutusasteen, tarkoituksen ja [koulutuslajin](#) mukaan

2

opetus (1)

sv undervisning (1)
 en teaching (1);
 instruction (1);
 < education (2)

määritelmä

vuorovaikutukseen perustuva toiminta, jonka tavoitteena on [oppiminen](#)

huomautus

Opetuksella (1) ja [kasvatuksella](#) on osin yhteneviä tavoitteita.

education: Englannin käsite education on laajempi kuin suomen opetus (1), niin että termillä education viitataan opetuksen (1) lisäksi muun muassa [kasvatukseen](#), [koulutukseen \(1\)](#) ja sivistykseen.

Käsitteen tunnus: c117

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: [Kasvatus](#), [opetus](#) ja [koulutus](#), [Varhaiskasvatuksessa](#), [opetuksessa \(1\)](#), [koulutuksessa \(1\)](#), [opintosuorituksessa](#) ja [tutkinnoissa](#) käytettävä kieli sekä [opetus \(1\)](#) ja [koulutus \(1\)](#) kielen mukaan, [Opetus \(1\)](#), [Opetusmuotoon](#) liittyviä käsitteitä ja [Kurinpitoon](#) liittyviä käsitteitä

3

<varhaiskasvatus>

hoito

sv vård

en care

määritelmä

toiminta, jonka tavoitteena on huolenpito [lapsesta](#) sekä lapsen hyvinvoinnin ja kehityksen edistäminen

huomautus

Hoito kuuluu osana [varhaiskasvatukseen](#). Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista [kasvatuksen](#), [opetuksen](#) (1) ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta.

Varhaiskasvatuksen hoitotilanteet ovat aina samanaikaisesti kasvatus- ja opetustilanteita, joissa opitaan laaja-alaisesti erilaisia tietoja ja taitoja.

Käsitteen tunnus: c399

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Kasvatus, opetus ja koulutus](#)

4

opettaminen;**opetus (2)**

sv undervisning (2);

~ lära ut verb

en teaching (2);

instruction (2);

tuition (1);

~ facilitation

määritelmä

[opetuksen](#) (1) osa, jossa henkilö auttaa tai ohjaa toista henkilöä oppimaan (ks. [oppiminen](#))

huomautus

facilitation: Englannin sanalla facilitation viitataan esimerkiksi erityistarpeisen (kuten vammaisen) oppilaan tai opiskelijan avustajan toimintaan, jonka tavoitteena on auttaa [oppilasta](#) tai [opiskelijaa](#) osallistumaan opetukseen (1). Lisäksi sanalla facilitation viitataan esimerkiksi vertaisopetukseen, jossa edistyneemmät opiskelijat auttavat varhaisemmassa vaiheessa olevia opiskelijoita [opiskelussa](#).

Ks. [ohjaus](#), [opettaja](#).

Käsitteen tunnus: c119

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Kasvatus, opetus ja koulutus](#)

5

<varhaiskasvatus, opetus ja koulutus>

ohjaus;**> opintojen ohjaus** <lukiokoulutus>

sv handledning

en educational guidance <perusopetus, lukiokoulutus>;

guidance <lyhyempi muoto; varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen>;

> guidance for studies <lukiokoulutuksen opintojen ohjaus>

määritelmä

varhaiskasvatuksen ja *koulutuksen (1)* yhteydessä tapahtuva, vuorovaikutukseen perustuva toiminta, jossa *oppijan* lähtökohdat huomioon ottaen annetaan oppijalle ohjeita, neuvoja, *palautetta* ja tukea tavoitteiden saavuttamiseksi

huomautus

Ohjausta voidaan antaa eri *oppimisympäristöissä*. Ohjaus voi olla toteutettu ajasta ja paikasta riippumatta.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan *lasten* tulee saada *oppimiseensa varhaiskasvatushenkilöstön* ohjausta ja tukea.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan jokaisen *opettajan* tehtävänä on ohjata *oppilasta* koulunkäynnissä ja eri *oppiaineiden opiskelussa*. Perusopetuksessa ohjaus liittyy kaikkiin opetustilanteisiin, oppiaineisiin ja oppilaalle annettavaan arviointipalautteeseen. Ohjauksen tavoitteena on, että oppilaan itseluottamus, itsearviointi- ja oppimaan oppimisen taidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat.

Perusopetuksessa, *lukiokoulutuksessa* ja *ammatillisessa koulutuksessa* ohjauksella edistetään opiskeluvälineiden kehittymistä ja opintojen sujumista sekä tuetaan lasta ja nuorta elämään, *koulutukseen (1)* ja uranvalintoihin liittyvissä päätöksissä.

opintojen ohjaus: *Lukiokoulutuksessa* käytetään termiä opintojen ohjaus. Sillä tarkoitetaan lukiokoulutuksen *oppimäärää* suorittavalle *opiskelijalle opinto-ohjauksen (1)* lisäksi annettavaa henkilökohtaista ja muuta opintoihin ja jatko-opintoihin *hakeutumiseen* liittyvää ohjausta. Opintojen ohjausta (samoin kuin opinto-ohjausta (1)) voivat antaa *opinto-ohjaajan* lisäksi muun muassa *aineenopettajat* ja *ryhmänohjaaja*. Ryhmänohjaajan antamasta opintojen ohjauksesta käytetään termiä ryhmänohjaus (engl. homeroom group guidance).

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaan *opiskelijalla* on oikeus saada *opetusta (1)* ja ohjausta.

Ohjausta voidaan toteuttaa myös vertaisoppijoiden eli keskenään samassa tilanteessa olevien oppijoiden toimesta (nk. vertaisohjaus).

Vrt. *oppilaanohjaus*, *opinto-ohjaus*.

Ks. myös *työpaikalla järjestettävä ohjaus*.

Käsitteen tunnus: c1637

Luokka: varhaiskasvatus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus

Käsitekaaviot: *Kasvatus*, *opetus ja koulutus* ja *Ohjaukskäsitteitä*

6

opiskelusv < studier *pl*

en study (4)

määritelmä

toiminta, jossa henkilö käyttää aikaa ja tietoista huomiota uusien tietojen tai taitojen omaksumiseen tai osaamisen kartuttamiseen

huomautus

Ruotsin termi studier viittaa myös suomen opinnot-käsitteeseen.

Käsitteen tunnus: c120

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: *Kasvatus*, *opetus ja koulutus* ja *Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä*

7

osaamisen hankkiminen

sv förvärvande n av kunnande

en acquisition of competence;
acquiring competence

määritelmä

ammattillisen koulutuksen opiskelijan toiminta, jossa opiskelija pyrkii saavuttamaan *henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmansa* mukaista osaamista

huomautus

Osaamisen kertyminen on osaamisen hankkimistavasta riippumatonta.

Yleiskielessä käytetään usein ilmaisuja puuttuva osaaminen ja puuttuvan osaamisen hankkiminen, mutta on suositettavaa käyttää niiden sijaan ilmaisuja hankittava osaaminen ja osaamisen hankkiminen.

Käsitteen tunnus: c1691

Luokka: ammatillinen koulutus

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

8

koulutus (1)

sv utbildning (1)

inte: skoling

en < education (3);
training

määritelmä

organisoitu toiminta, jonka ensisijaisena tavoitteena on tuottaa osaamista

huomautus

Määritelmän sana "ensisijaisena" viittaa siihen, että voidaan ajatella, että on myös muuta organisoitua toimintaa, jonka yhtenä tavoitteena on tuottaa osaamista – esimerkiksi sosiaalipolitiikka –, mutta koulutuksessa (1) osaamisen tuottaminen on ensisijainen tavoite.

Koulutuksen (1) tavoitteena oleva osaaminen voidaan tuottaa *opetuksen (1)* tai muun *oppimiseen* tähtäävän toiminnan avulla.

Koulutus (1) on laaja ja varsin abstrakti käsite.

Tutkintotavoitteisuuden mukaan koulutus (1) voidaan jakaa *tutkintoon* johtavaan koulutukseen, tutkintoon valmistavaan koulutukseen ja koulutukseen, joka ei johda eikä valmista tutkintoon.

education: Englannin käsite education on laajempi kuin suomen koulutus (1), niin että termillä education viitataan koulutuksen (1) lisäksi muun muassa *kasvatukseen*, *opetukseen (1)* ja sivistykseen.

Vrt. *koulutus (2)*.

Ks. myös *opettaminen*, *oppiminen*, *opiskelu*.

Käsitteen tunnus: c121

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: *Kasvatus*, *opetus ja koulutus*, *Koulutus (1)* sen mukaan onko siitä säädetty *koulutuslainsäädännössä* sekä *rahoituksen mukaan*, *Varhaiskasvatuksessa*, *opetuksessa (1)*, *koulutuksessa (1)*, *opintosuorituksessa* ja *tutkinnossa* käytettävä kieli sekä *opetus (1)* ja *koulutus (1)* kielen mukaan, *Koulutus (1)* *koulutusasteen*, *tarkoituksen* ja *koulutuslajin* mukaan, *Koulutus (1)* *tutkintotavoitteisuuden* mukaan, *Koulutus (1)* *oppivelvollisuuteen* kuulumisen, *järjestäjän*, *tavoitteen*, *rahoittajan* ja kielen mukaan, *Työpaikalla järjestettävä koulutus* ja *Tutkintoon johtamattomat koulutukset (2)*

9

koulutus (2)

sv utbildning (2)

en studies (1);

learning opportunity (1);

> study programme (1);

> degree programme (1);

> education programme (1) <ammatillinen koulutus>;

~ learning opportunity specification <koulutuksen (2) kuvauksesta; SFS-EN 15982:en ja SFS-EN 15981/AC>

määritelmä

suunniteltu opintojen ja järjestelyjen kokonaisuus, jonka tavoitteena on lisätä johonkin aihepiiriin tai alaan liittyvää osaamista tai tarjota valmiudet *tutkinnon* tai muun kokonaisuuden suorittamiseen

huomautus

Koulutukset (2) ovat tapa käytännössä organisoida ja toteuttaa *koulutusta* (1).

Koulutukset (2) voivat olla tutkintoon (esimerkiksi filosofian maisterin tutkinto) johtavia tai tutkintoon johtamattomia. Esimerkki tutkintoon johtavasta koulutuksesta (2) on tuotantotalouden diplomi-insinöörin koulutus (2). Esimerkkejä tutkintoon johtamattomista koulutuksista (2) ovat *korkeakoulun (1) opintokokonaisuus (2)*, *ammatillisen koulutuksen tutkinnon osa* (tutkinnosta erillään suoritettuna), *avoimena yliopisto-opetuksena* tai *vapaana sivistystyönä* tarjottava *opintojakso*, korkeakoulun (1) *erikoistumiskoulutus*, *tutkintokoulutukseen valmentava koulutus* ja *taiteen perusopetuksen* opintojakso.

learning opportunity specification: Standardissa Metadata for Learning Opportunities, Advertising (SFS-EN 15982:en) käytetään termiä learning opportunity specification (lyhenne LOS), jolla tarkoitetaan *opetussuunnitelmassa (2)* määritellyn koulutuksen (2) rakenteen, sisällön ja tavoitteiden kuvausta.

learning opportunity specification: Standardissa European Learner Mobility Achievement Information (SFS-EN 15981/AC) käsite learning opportunity specification on määritelty lähes samoin kuin em. standardissa.

Käsitteen tunnus: c122

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: *Kasvatus, opetus ja koulutus*, *Tutkintorakenne*, *Koulutustarjonta ja opetustarjonta*, *Osaamistavoitteet*, *Muita hakukäsitteitä*, *Koulutus (2) -käsitteen alakäsitteitä* ja *Tutkintoon johtamattomat koulutukset (2)*

10

**koulutuksen toteutus;
koulutus (3)**

- sv utbildning (3);
> utbildningstillfälle
- en organisation of studies;
studies (2);
learning opportunity (2);
> study programme (2);
> degree programme (2);
> education programme (2) <ammatillinen koulutus>;
learning opportunity instance <SFS-EN 15982:en ja SFS-EN 15981/AC>

määritelmä

koulutustoimijan organisoima, tiettyyn aikaan ja paikkaan sijoittuva **koulutus (2)**

huomautus

Määritelmässä mainitulla "paikalla" voidaan tarkoittaa myös esimerkiksi tietoverkkoa. Koulutuksen toteutus voi myös sijoittua kahteen tai useampaan eri paikkaan (esimerkiksi jos suomalaisen **oppilaitokseen** sijoittuvaan koulutuskoulutukseen sisältyy ulkomailla suoritettava harjoittelu).

Varsinaisen **opiskelun** ja **opettamisen** voidaan katsoa tapahtuvan koulutuksen toteutuksessa. Koulutuksen toteutuksessa syntyvät myös **opintosuoritukset**.

Koulutuksen toteutus voi olla esimerkiksi Aalto-yliopistossa toteutettava tuotantotalouden diplomi-insinöörin koulutus (2), jonka laajuus on 120 **opintopistettä (2)** ja joka alkaa syksyllä 2015.

learning opportunity instance: Standardeissa Metadata for Learning Opportunities, Advertising (SFS-EN 15982:en) ja European Learner Mobility Achievement Information (SFS-EN 15981/AC) tätä vastaavasta käsitteestä käytetään termiä learning opportunity instance (lyhenne LOI).

utbildningstillfälle: Ruotsin termi utbildningstillfälle viittaa tässä määriteltyä koulutuksen toteutus -käsitettä suppeampaan käsitteeseen; esimerkiksi yhteen luentokertaan tai seminaarin yksittäiseen päivään.

Käsitteen tunnus: c123

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: **Kasvatus, opetus ja koulutus, Koulutustarjonta ja opetustarjonta, Muita hakukäsitteitä, Hakukohde ja Koulutus (2) -käsitteen alakäsitteitä**

11

<standardi "Metadata for Learning Opportunities, Advertising">

**koulutusmahdollisuus;
koulutus (4)**

- sv utbildningsmöjlighet
- en learning opportunity (3)

määritelmä

kokonaisuus, joka muodostuu **koulutuksesta (2)** ja siihen liittyvästä tarjolla olevasta mahdollisuudesta osallistua **koulutuksen toteutukseen**

huomautus

Koulutusmahdollisuudet kuvataan **koulutustarjonnassa**.

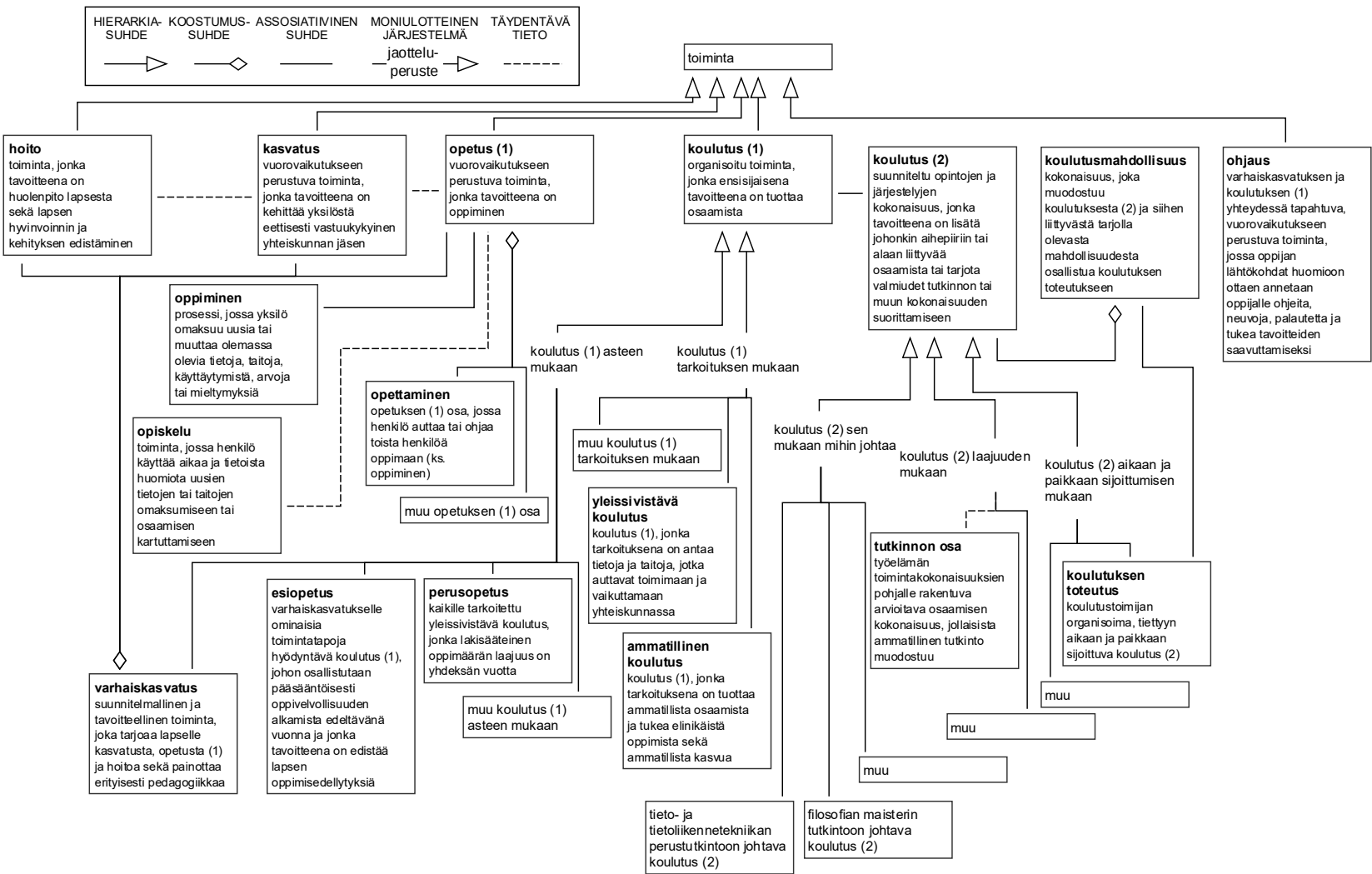
Yleiskielessä sana koulutusmahdollisuus on merkitykseltään tässä määriteltyä laajempi ja liittyy usein koulutuspolitiikkaan (esim. "eri maiden tarjoamat koulutusmahdollisuudet").

Tässä määritelty käsite esiintyy lähinnä standardissa Metadata for Learning Opportunities, Advertising (SFS-EN 15982:en). Ko. standardissa tätä käsitettä vastaavasta käsitteestä käytetään termiä learning opportunity.

Käsitteen tunnus: c124

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: **Kasvatus, opetus ja koulutus ja Koulutustarjonta ja opetustarjonta**



Käsitekaavio 1. Kasvatus, opetus ja koulutus.

1.1 Oppiminen

12

oppiminen

sv lärande;
inläarning;
~ lära sig *verb*
en learning

määritelmä

prosessi, jossa yksilö omaksuu uusia tai muuttaa olemassa olevia tietoja, taitoja, käyttäytymistä, arvoja tai mieltymyksiä

huomautus

Erityisesti [varhaiskasvatuksessa](#) ja [perusopetuksessa](#) painottuu oppimaan oppiminen, joka voidaan määritellä prosessiksi, joka edistää yksilön kykyä omaksua uusia tai muuttaa olemassa olevia tietoja, taitoja, käyttäytymistä, arvoja tai mieltymyksiä.

Käsitteen tunnus: c118

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: [Kasvatus](#), [opetus ja koulutus](#), [Oppiminen](#) ja [Työelämään tutustuminen ja työharjoittelu](#)

13

elinikäinen oppiminen

sv livslångt lärande *n*
en lifelong learning;
lifewide learning

määritelmä

[oppiminen](#), joka jatkuu ihmisen koko eliniän

huomautus

Elinikäisen oppimisen käsitteellä halutaan korostaa, että oppimista tapahtuu myös muulloin kuin esimerkiksi [perusopetuksen](#) aikana tai henkilön ensimmäiseen [tutkintoon](#) tähtäävässä [koulutuksessa \(1\)](#). Elinikäinen oppiminen alkaa jo ennen [oppivelvollisuutta](#) ja jatkuu termin mukaisesti elämänkaaren loppuun saakka.

Elinikäistä oppimista tapahtuu paitsi erilaisissa [koulutuksissa \(2\)](#), myös kaikissa arjen ja työn tilanteissa.

Käsitteitä ja termejä elinikäinen oppiminen ja jatkuva oppiminen käsitellään myös työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteisessä sanastohankkeessa (2020–2021 ja 2023–2025). Opetus- ja koulutussanaston ja Jatkuvan oppimisen sanaston yhteisten käsitteiden mahdollista harmonisointia tarkastellaan Opetus- ja koulutussanaston kolmannen laitoksen julkaisemisen jälkeen.

Käsitteen tunnus: c753

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: [Oppiminen](#)

14

elinikäisen oppimisen avaintaidotsv nyckelkompetenser *pl* för livslångt lärande

määritelmä

niiden tietojen, taitojen, asenteiden ja arvojen kokonaisuus, jollaisia yksilöt tarvitsevat *elinikäisessä oppimisessa*

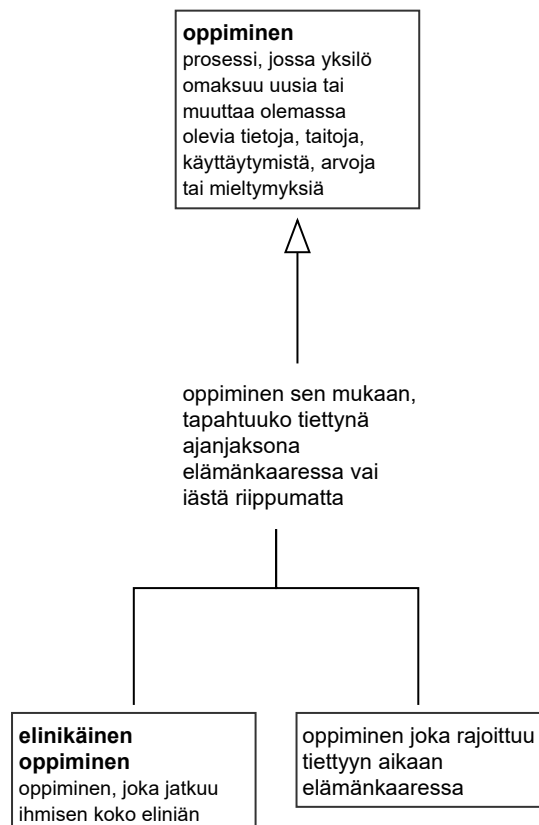
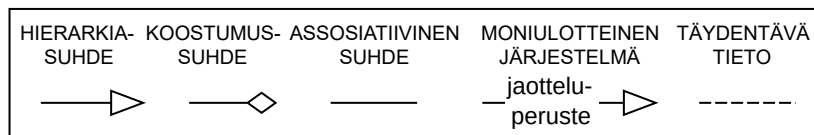
huomautus

Tämän käsittekuvauksen lähde on Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus elinikäisen oppimisen avaintaidoista (2018/C 189/01). Suosituksen mukaiset kahdeksan avaintaitoa ovat 1) lukutaito, 2) monikielitaito, 3) matematiikan taidot sekä luonnontieteiden, teknologian ja insinööritieteiden alan taidot, 4) digitaaltaidot, 5) henkilökohtaiset, sosiaaliset ja oppimistaidot, 6) kansalaistaidot, 7) yrittäjyystaidot ja 8) kulttuuritietoisuuteen ja kulttuurin ilmaisumuotoihin liittyvät taidot.

Ks. myös *elinikäinen oppiminen*.

Käsitteen tunnus: c622

Luokka: yleinen/yhteinen, varhaiskasvatus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus, vapaa sivistystyö

**Käsitekaavio 2. Oppiminen.**

2 Koulutusjärjestelmä ja koulutus (1) sen mukaan, onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan

15

<Suomi>

koulutusjärjestelmä

sv utbildningssystem *n*

en education system

määritelmä

kokonaisuus, joka kattaa Suomessa lakisääteisesti tarjottavan [varhaiskasvatuksen](#) ja [koulutuksen \(1\)](#) sekä tiedot lakisääteisesti tarjottavan koulutuksen (1) eri vaiheiden suorittamisjärjestyksestä ja mahdollisesta ikäsidonnaisuudesta sekä koulutuksen (1) vaiheiden kestosta

huomautus

Suomen koulutusjärjestelmä muodostuu [varhaiskasvatuksesta](#), [esiopetuksesta](#), yhdeksänvuotisesta yleissivistävästä [perusopetuksesta](#) ja perusopetuksen jälkeisestä [koulutuksesta \(1\)](#), johon kuuluvat [ammattillinen koulutus](#), [lukiokoulutus](#) sekä [ammattikorkeakouluissa](#) ja [yliopistoissa](#) annettava [korkeakoulutus](#). Suomen koulutusjärjestelmään kuuluvat myös [vapaan sivistystyön koulutus](#) ja [taiteen perusopetus](#).

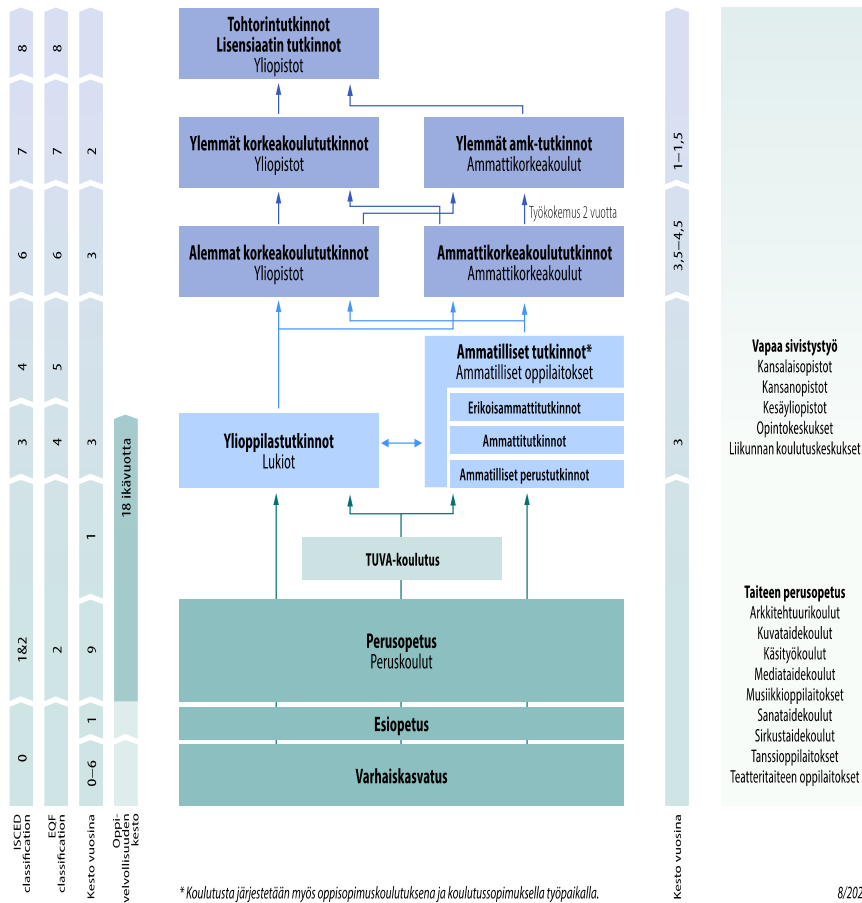
Ks. myös [oppivelvollisuus](#).

Käsitteen tunnus: c126

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: [Koulutus \(1\) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan](#), [Koulutusjärjestelmä](#) ja [Nivelvaihe ja siirtymävaihe](#)

SUOMEN KOULUTUSJÄRJESTELMÄ



Kuva 1. Suomen koulutusjärjestelmä.

Kuvan lähde: opetus- ja kulttuuriministeriön viestintä, elokuu 2022

16

säädösperustainen koulutuksen hankkiminen

määritelmä

toiminta, jossa julkisen hallinnon organisaatio, jolla on lakisääteinen vastuu [koulutuksesta \(1\)](#) mutta joka ei itse järjestä koulutusta (1), toteuttaa lakisääteistä tehtäväänsä hankkimalla koulutuksen (1) soveltuvaksi katsomaltaan toimijalta hankintalainsäädännön mukaisesti

huomautus

Säädösperustaisessa koulutuksen hankkimisessa tulee noudattaa hankintalain ([1397/2016](#)) säännöksiä.

Säädösperustaista koulutuksen hankkimista harjoittavat muun muassa työ- ja elinkeinohallinto hankkiessaan [työvoimakoulutusta](#) ja Jatkuvan oppimisen palvelukeskus hankkiessaan [koulutusta \(1\)](#).

Tässä määritellyn koulutuksen hankkimisen perusta on lainsäädännössä. Esimerkiksi työ- ja elinkeinohallinnon hankkimasta työvoimakoulutuksesta säädetään työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuuluvassa laissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta ([916/2012](#)). Työ- ja elinkeinohallinnon työvoimakoulutuksena hankkimasta [kotoutumiskoulutuksesta](#) säädetään puolestaan laissa kotoutumisen edistämisestä ([1386/2010](#)).

Säädösperustaista koulutuksen hankkimista ei ole esimerkiksi ammatillisen [koulutuksen järjestäjän](#) toiminta silloin, kun se hankkii järjestämisluvassaan määrättyjen [tutkintojen](#) osia tai niihin [valmistavaa koulutusta](#) vaikkapa toiselta ammatillisen koulutuksen järjestäjältä. Tämä luetaan [koulutuksen hankinnaksi](#).

Käsitteen tunnus: c1809

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\)](#) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan

17

koulutus, josta ei säädetä koulutuslainsäädännössä

huomautus

Koulutusta, josta ei säädetä koulutuslainsäädännössä, on esimerkiksi yksityisen [oppilaitoksen](#) tarjoama säätelemätön [koulutus \(1\)](#) ja yksityisen yrityksen myymä IT-koulutus.

Käsitteen tunnus: c1820

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\)](#) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan

18

koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus

määritelmä

[koulutus \(1\)](#), josta säädetään [koulutuslainsäädännössä](#)

huomautus

Koulutuslainsäädännössä säädettyyn koulutukseen liittyy [koulutustoimijalle](#) säädetty velvollisuus tai sille lainsäädännön perusteella annettu lupa, vastuu tai tehtävä järjestää koulutusta (1).

Koulutuslainsäädännössä säädetyn koulutuksen toteuttamista tuetaan julkisin varoin.

Ks. myös [opetuksen järjestämislupa](#).

Käsitteen tunnus: c1806

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\)](#) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan

19

koulutuslainsäädäntö

määritelmä

niiden säädösten kokonaisuus, jotka sisältävät säännöksiä [varhaiskasvatuksesta](#), [koulutuksesta \(1\)](#) tai [koulutuksista \(2\)](#) ja niiden järjestämisestä tai sisällöstä

huomautus

Koulutuslainsäädäntö voidaan jakaa opetushallinnon alan koulutuslainsäädäntöön ja muiden hallinnonalojen koulutuslainsäädäntöön.

Säädöksellä tarkoitetaan tekstikokonaisuutta, joka sisältää julkisen vallan antamia yleisesti noudatettaviksi tarkoitettuja säännöksiä. Säädöksiä ovat esimerkiksi lait ja asetukset sekä viranomaisten antamat oikeussäännöt.

Käsitteen tunnus: c1831

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\)](#) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan

20

opetushallinnon alan koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus

määritelmä

[koulutus \(1\)](#), josta säädetään opetushallinnon alan [koulutuslainsäädännössä](#)

huomautus

Opetushallinnon alan koulutuslainsäädäntöön sisältyvät lait ja asetukset valmistelee valtioneuvostolle ja eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriö.

Opetushallinnon alan koulutuslainsäädäntöön sisältyy [varhaiskasvatusta](#), [yleissivistävää koulutusta](#) ([esi-](#) ja [perusopetus](#), [lukiokoulutus](#), [vapaa sivistystyö](#) ja [taiteen perusopetus](#)), [tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta](#), [ammattillista koulutusta](#) ja [korkeakoulutusta](#) koskeva lainsäädäntö.

Käsitteen tunnus: c1824

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\)](#) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan

21

muun hallinnonalan kuin opetushallinnon koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus

määritelmä

[koulutus \(1\)](#), josta säädetään muun hallinnonalan kuin opetushallinnon [koulutuslainsäädännössä](#)

huomautus

Muun hallinnonalan kuin opetushallinnon koulutuslainsäädäntöön sisältyvät lait ja asetukset valmistelee valtioneuvostolle ja eduskunnalle Ahvenanmaan maakuntahallitus tai muu ministeriö kuin opetus- ja kulttuuriministeriö.

Esimerkkejä muun hallinnonalan kuin opetushallinnon koulutuslainsäädännöstä ovat

- Ahvenanmaan maakuntalaki Ahvenanmaan korkeakoulusta (Högskolan på Åland) annetun maakuntalain muuttamisesta ([2002:81](#))
- puolustusministeriön hallinnonalalle kuuluva laki Maanpuolustuskorkeakoulusta ([1121/2008](#))
- sisäministeriön hallinnonalalle kuuluvat laki Poliisiammattikorkeakoulusta ([1164/2013](#)) ja laki Pelastusopistosta ([607/2006](#)) ja
- oikeusministeriön hallinnonalalle kuuluva laki Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta ([1316/2006](#)).

Käsitteen tunnus: c1825

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\)](#) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan

22

säädöspäristainen julkisrahoitteinen koulutus

määritelmä

koulutus (1), jonka rahoittamiseen julkisyhteisö osallistuu säädösten perusteella

huomautus

Määritelmässä mainitulla julkisyhteisöllä viitataan esimerkiksi valtioon, kuntaan ja kuntayhtymään.

Säädöspäristaista julkisesti rahoitettua koulutusta ovat

- **valtionosuusrahoitettu koulutus**, johon liittyvästä valtion rahoituksen määräytymisestä säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009)
- **ammattikorkeakoulujen** koulutus (1), johon liittyvästä valtion rahoituksen määräytymisestä säädetään ammattikorkeakoululaissa (932/2014) ja
- **yliopistojen** koulutus (1), johon liittyvästä valtion rahoituksen määräytymisestä säädetään yliopistolaissa (558/2009).

Julkisyhteisö voi olla julkisesti rahoitetun koulutuksen (1) ainoa rahoittajataho tai koulutus (1) voi saada rahoitusta julkisen rahoituksen lisäksi myös muilta tahoilta.

Esimerkki koulutuksesta (1), jossa on myös muita rahoittajatahoja kuin julkisyhteisö, on **julkisrahoitteinen henkilöstökoulutus**, jota rahoittaa osin julkinen hallinto ja osin työnantajaorganisaatio. Muita esimerkkejä ovat **avoin korkeakouluopetus** ja **vapaa sivistystyö**; näistä peritään maksua niihin osallistuvilta henkilöiltä.

Käsitteen tunnus: c1837

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: **Koulutus (1)** sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan

valtionosuusrahoitettu koulutus

määritelmä

säädöspohjainen julkisesti rahoitettu koulutus, jossa yhtenä rahoituslähteenä on *varhaiskasvatuksen järjestäjälle, opetuksen järjestäjälle, koulutuksen järjestäjälle* tai *vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjälle* myönnettävä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoima opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus

huomautus

Määritelmässä mainittuihin *koulutuksen järjestäjiin* kuuluvat *toisen asteen koulutuksen järjestäjät* ja *taiteen perusopetuksen järjestäjät*.

Varhaiskasvatuksen sekä *esiopetuksen* ja *perusopetuksen* valtionosuusjärjestelmä muodostuu valtionvarainministeriön hallinnoimasta peruspalvelujen valtionosuudesta ja esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksista sekä esi- ja perusopetuksen osalta myös opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta. Kuntien lisäksi rahoitusjärjestelmä kattaa myös yksityiset koulutuksen järjestäjät ja kuntayhtymät.

Lukiokoulutuksen valtionosuus myönnetään laskennallisin perustein. *Lukiossa (1)* rahoitus määräytyy opiskelijamäärän ja *opiskelijaa* kohti määrätyn yksikköhinnan tulon perusteella. Kunnan rahoitusosuus opetustoimen käyttökustannuksiin lukiokoulutuksessa on noin 58 prosenttia kunnan rahoitusosuuteen kuuluvista valtionosuusperusteista.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjän osuus perusrahoituksessa perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön *koulutuksen järjestäjälle* asettamiin tavoitteellisiin opiskelijavuosiin, suoritusrahoituksessa suoritettuihin *tutkintoihin* ja *tutkinnon osien osaamispiteisiin* sekä vaikuttavuusrahoituksessa opiskelijoiden työllistymiseen ja jatko-opintoihin siirtymiseen sekä opiskelija- ja työelämäpalautteeseen. Laskennallisen rahoituksen lisäksi koulutuksen järjestäjät voivat hakemuksesta saada strategiarahoitusta, jota ministeriö myöntää harkintaan perustuen.

Vapaan sivistystyön oppilaitosmuotojen valtionosuusrahoituksen peruste määräytyy rahoitettavien suoritteiden ja *oppilaitoksen* suoritetta kohden määrätyn yksikköhinnan tulon perusteella. Tästä on poikkeuksia: esimerkiksi *kansalaisopistolle, kansanopistolle, kesäyliopistolle* tai *opintokeskukselle*, jonka *koulutus (2)* on hyväksytty maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmaan, myönnetään valtionosuutta 100 prosenttia, ja kansanopiston ylläpitäjälle, joka järjestää oppivelvollisuuskoulutusta, myönnetään valtionosuutta samoin 100 prosenttia.

Taiteen perusopetuksen valtionosuusrahoitus jakaantuu asukasmäärän perusteella rahoitettavaan toimintaan ja opetustuntimäärän perusteella rahoitettavaan toimintaan.

Käsitteen tunnus: c1835

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsittekaavio: *Koulutus (1)* sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan

24

markkinaehtoinen koulutus; ~ koulutuksen myynti

määritelmä

koulutustoimijan tai muun organisaation järjestämä tai tuottama *koulutus (1)*, joka rahoitetaan myymällä *koulutus (1)* toiselle taholle

huomautus

Markkinaehtoisen koulutuksen hinta määräytyy vapailla markkinoilla kysynnän ja tarjonnan mukaan, ilman hankinnan ulkopuolelta kanavoituvaa yhteiskunnan taloudellista tukea.

Markkinaehtoinen koulutus on yksi osa *maksullista palvelutoimintaa*.

Myös *korkeakoulujen (1) täydennyskoulutus* on esimerkki markkinaehtoisesta koulutuksesta.

Markkinaehtoista koulutusta ovat myös ELY-keskusten ja TE-toimistojen kilpailuttamalla hankkimat *työvoimakoulutukset*. (Huom.: Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy ELY-keskuksilta ja TE-toimistoilta kunnille 1.1.2025.)

Markkinaehtoista koulutusta harjoittavat myös *koulutusjärjestelmän* ulkopuoliset toimijat.

Markkinaehtoisen koulutuksen sisältö voi noudattaa yhteiskunnan sisältöohjausta tai olla siitä riippumatonta. Esimerkki yhteiskunnan sisältöohjausta noudattavasta koulutuksesta on hygieniapassin suorittamiseen tähtäävä *koulutus (2)*.

Markkinaehtoinen koulutus voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

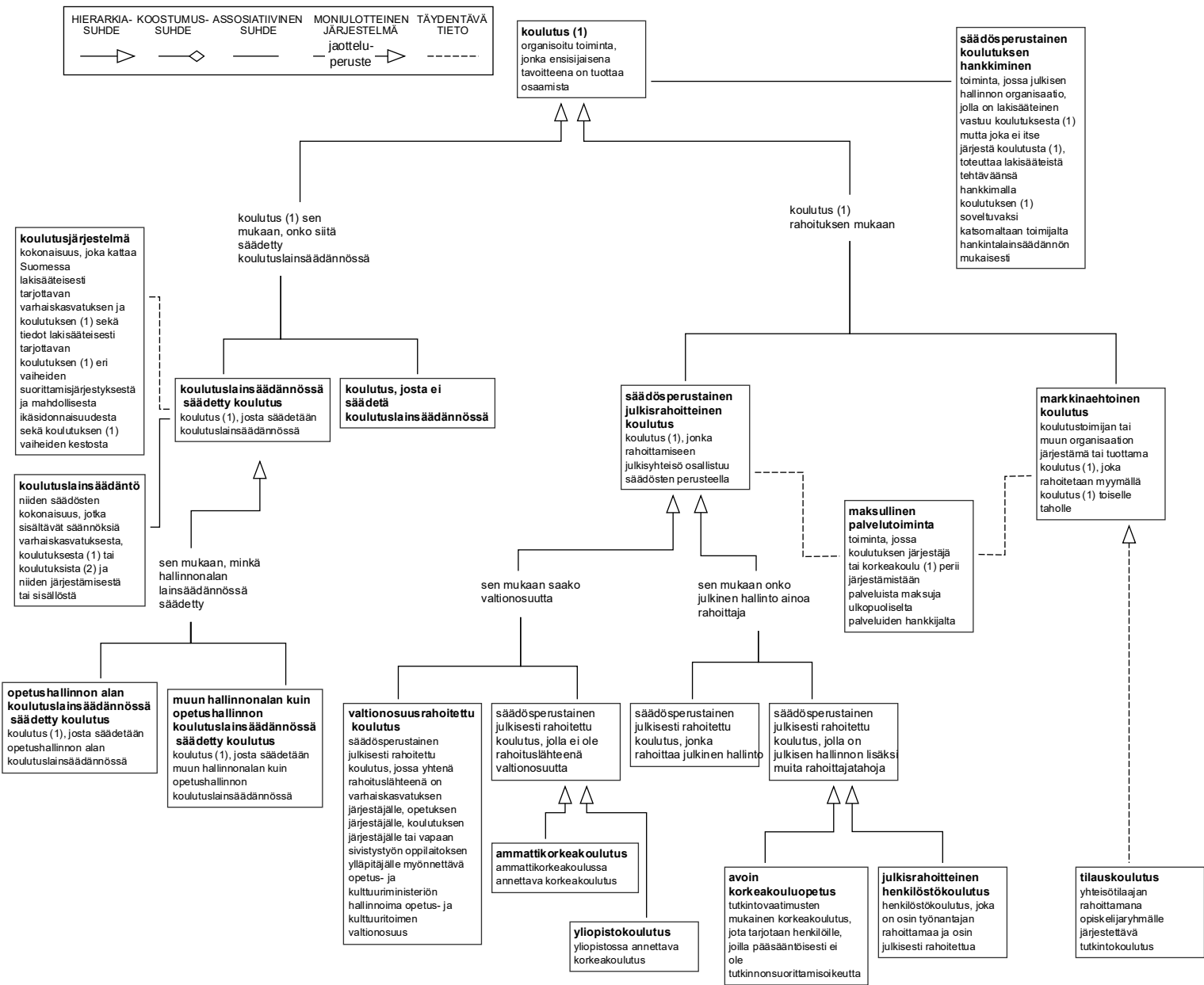
- Julkinen toimija järjestää *koulutuksen (2)*, joka myydään toiselle julkiselle toimijalle: esimerkiksi *vapaan sivistystyön oppilaitos* voi myydä *kotoutumiskoulutusta* vähintään kustannukset kattavaan hintaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY).
- Julkinen toimija järjestää *koulutuksen (2)*, joka myydään yksityiselle toimijalle: esimerkiksi *yliopisto* voi myydä *täydennyskoulutusta* markkinahintaan yritykselle.
- Yksityisen sektorin organisaatio tuottaa *koulutuksen (2)*, joka myydään julkiselle toimijalle: esimerkiksi yritys voi myydä IT-koulutuksen markkinahintaan ministeriön *henkilöstökoulutukseksi*.

Vrt. *maksullinen palvelutoiminta*.

Käsitteen tunnus: c1838

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: *Koulutus (1)* sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan



Käsitekaavio 3. Koulutus (1) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan.

25

koulutusaste

- sv utbildningsnivå;
utbildningsstadium
en level of education;
educational level

määritelmä

luokka, jollaisiin [koulutusjärjestelmän](#) mukaiset [koulutukset \(1\)](#) ja [koulutukset \(2\)](#) jaotellaan vaativuutensa perusteella

huomautus

Koulutusasteluokittelua käytetään koulutusten (1 ja 2) suunnitteluun, [seurantaan](#) ja säätelyyn.

Usein tietyn koulutusasteen koulutukseen (1 tai 2) valituksi tuleminen edellyttää alemman koulutusasteen koulutuksen (1 tai 2) suorittamista.

Suomessa käytetään nykyisin (lokakuu 2020) pääasiassa Kansallinen koulutusaste 2016 -luokitusta.

Esimerkkejä koulutusasteista (Kansallinen koulutusaste 2016 -luokittelun mukaan) ovat alempi ja ylempi perusaste, toinen aste sekä alempi ja ylempi korkeakouluaste.

utbildningsstadium: Ruotsin termi utbildningsstadium on vanhahtavaa kieltä.

Käsitteen tunnus: c127

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: [Koulutusjärjestelmä](#) ja [Koulutustarjonta ja opetustarjonta](#)

26

koulutusala

- sv utbildningsområde
en field of education (1);
field of study (1);
> field of vocational education and training <ammatillinen koulutus>

määritelmä

luokka, jollaisiin [koulutusjärjestelmän](#) mukaiset [koulutukset \(2\)](#) jaotellaan sen perusteella, miten ne sijoittuvat tieteen, yhteiskunnan tai työelämän aloille

huomautus

Koulutusosaluokittelua käytetään koulutusten (2) suunnitteluun, [seurantaan](#) ja säätelyyn.

Kansallinen koulutusala 2016 -luokituksen mukaisia koulutusaloja ovat esimerkiksi yleissivistävä koulutus, tekniikan alat ja palvelualat.

Suomessa käytetään nykyisin (lokakuu 2020) pääasiassa Kansallinen koulutusala 2016 -luokitusta.

Käsitteen tunnus: c128

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: [Koulutusjärjestelmä](#) ja [Koulutustarjonta ja opetustarjonta](#)

27

koulutuspolun nivelvaiheen koulutus (uudistermi)

määritelmä

koulutuspolun *nivelvaiheessa* lakisääteisesti tarjottava *koulutus (1)*

huomautus

Opetus- ja koulutussanaston laatijat ehdottavat uutta käsitettä, koulutuspolun nivelvaiheen koulutus. Sen alle voidaan luokitella *tutkintoon* johtamattomat *koulutukset (2)*, joita tarjotaan koulutuspolun *nivelvaiheissa*, kuten ennen *perusopetuksen* aloittamista, perusopetuksen ja *toisen asteen koulutuksen* välisessä nivelvaiheessa sekä toisen asteen koulutuksen ja *korkeakoulutuksen* välisessä nivelvaiheessa. Myös *kotoutumiskoulutus* on sanastossa luokiteltu tämän käsitteen alle.

Esimerkkejä nivelvaiheissa tarjottavista koulutuksista (2) ovat *perusopetukseen valmistava opetus*, *tutkintokoulutukseen valmentava koulutus*, maahanmuuttajien ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen valmentava koulutus, *vapaan sivistystyön lukutaitokoulutus* ja *kotoutumiskoulutus*.

Käsitteen tunnus: c1934

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Koulutusjärjestelmä](#)

28

(vanhentunut)

<koulutustarjonta>

opintoalasv < studieområde *n*

en field of education (2) <yleiskielessä>;

field of study (2) <yleiskielessä>;

subfield <opintohallinnon täsmällisissä jaotteluissa>;

area of study

määritelmä

alaluokka, jollaisiin yhdelle *koulutusalalle* kuuluvat *koulutukset (2)* voidaan jaotella sisältöjensä samansuuntaisuuden perusteella

huomautus

Esimerkiksi opetushallinnon Koulutusala 2002 -luokittelussa tekniikan ja liikenteen koulutusalan opintoaloja olivat mm. kone-, metalli- ja energiatekniikka sekä tekstiili- ja vaatetustekniikka.

Kansallinen koulutusala 2016 -luokitteluun ei ole enää sisällytetty opintoala-tasoa.

Koulutusalan alaluokitteluja on muitakin kuin opintoalaluokittelu, esimerkiksi pääaineluokittelu.

studieområde: Ruotsin termiä studieområde käytetään paitsi tilastollisen opintoala-käsitteen vastineena, myös yleiskielisesti viitattaessa *pääaineeseen* tai *koulutusohjelmaan (2)*.

Käsitteen tunnus: c129

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: [Koulutusjärjestelmä](#) ja [Koulutustarjonta ja opetustarjonta](#)

29

tutkintorakenne (2) <ammatillinen koulutus, korkeakoulut>;**ammatillisen koulutuksen tutkintorakenne** <ammatillinen koulutus>;**tutkintojärjestelmä** <korkeakoulut>

sv examenssystem

en degree system;

qualification structure (2) <ammatillinen koulutus>

määritelmä

tietyille *koulutusasteelle* tai muuhun vastaavaan luokitteluyksikköön kuuluvien *tutkintojen* kokonaisuus

huomautus

ammatillisen koulutuksen tutkintorakenne: *Ammatillisessa koulutuksessa* suoritettavissa olevat *ammatilliset tutkinnot* säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta (835/2014).

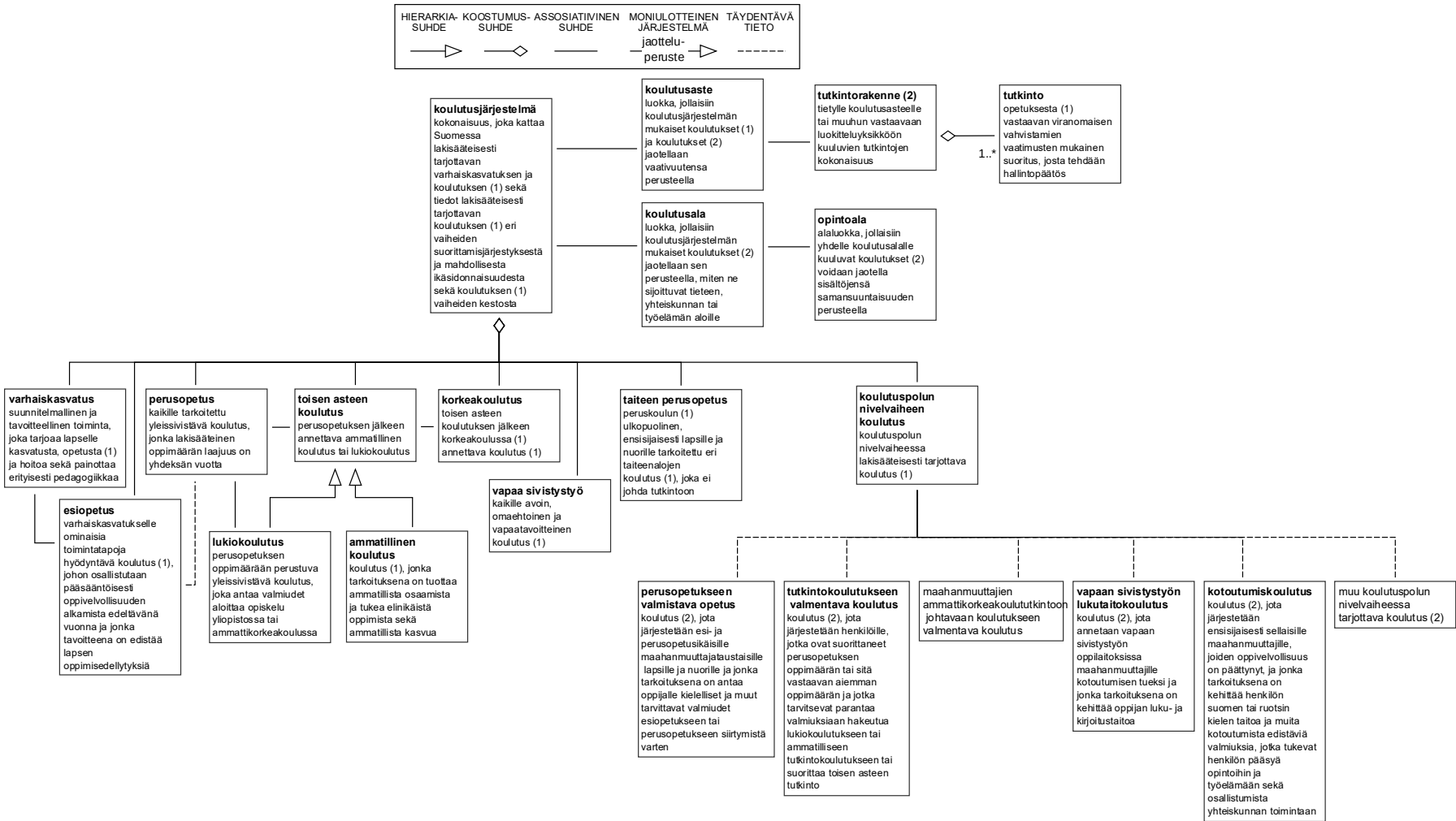
tutkintojärjestelmä: *Korkeakoulujen (1)* tutkintojärjestelmään kuuluvia tutkintoja ovat esimerkiksi *ammattikorkeakouluissa* suoritettavat *ammattikorkeakoulututkinnot* ja *ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot* sekä *yliopistoissa* suoritettavat *alemmat korkeakoulututkinnot*, *ylemmät korkeakoulututkinnot* ja *jatkotutkinnot*.

tutkintojärjestelmä: Ammatillisessa koulutuksessa termillä tutkintojärjestelmä viitataan tässä määriteltä laajempaan käsitteeseen, joka pitää sisällään tutkintorakenteen (2) lisäksi mm. tutkintotyytit, tutkintojen muodostumissäännöt ja *tutkinnon perusteet*.

Käsitteen tunnus: c130

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: *Koulutusjärjestelmä*



Käsikekaavio 4. Koulutusjärjestelmä.

3 Toimijat

3.1 Varhaiskasvatuksen toimijat

30

varhaiskasvatustoimija

sv aktör inom småbarnspedagogik

en legal entity for early childhood education and care

määritelmä

organisaatio tai henkilö, joka järjestää tai tuottaa varhaiskasvatuslain mukaista [varhaiskasvatusta](#)

huomautus

Kunnilla on lain säätämä velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta, vertaa [varhaiskasvatuksen järjestäjä](#).

Varhaiskasvatustoimija voi olla kunta, kuntayhtymä, yksityinen kunnan sopimustoimittaja, palvelusetelillä toimiva varhaiskasvatuksen palveluntuottaja, [perhepäivähoitaja](#) tai muu yksityinen rekisteröity varhaiskasvatustoimija. Yksityisistä [varhaiskasvatuksen palveluntuottajista](#) rekisteröidään Valviran ja aluehallintovirastojen ylläpitämään rekisteriin.

Työsuhteisen hoitajan palkkaaminen kotiin yksityisen hoidon tuella tai kotihoidon tuella ei ole varhaiskasvatuslain mukaista varhaiskasvatusta eivätkä palkatut henkilöt ole varhaiskasvatustoimijoita.

Opetus- ja koulutusalalla käsitettä varhaiskasvatustoimija vastaa osittain käsite [koulutustoimija](#).

Käsitteen tunnus: c978

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat](#)

31

varhaiskasvatuksen järjestäjä

sv anordnare av småbarnspedagogik

en organiser of early childhood education and care;
early childhood education and care service organiser;
ECEC service organiser

määritelmä

varhaiskasvatustoimija, joka järjestää varhaiskasvatustusta lain mukaista **varhaiskasvatusta**

huomautus

Kunnilla on lain säätämä velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta (540/2018, 5 §). Kunta voi järjestää **varhaiskasvatuspalvelut** itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa tai hankkia ne muulta julkiselta tai yksityiseltä **varhaiskasvatuksen palveluntuottajalta** esimerkiksi palvelusetelillä. Kunta voi kuntalain (410/2015) mukaan myös siirtää järjestämisvastuun toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle.

Yksityinen varhaiskasvatuksen palveluntuottaja voi toimia varhaiskasvatuksen järjestäjänä silloin, kun kunta ei toimi järjestäjänä.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä vastaa **varhaiskasvatuksen toimipaikkojen** toiminnasta.

Tietojärjestelmissä kerätään tietoa **varhaiskasvatuksen järjestämismuodosta**, joka liittyy varhaiskasvatuksen järjestäjään ja rahoitusmuotoon. Varhaiskasvatuksen järjestämismuotoja ovat kunnan tai kuntayhtymän järjestämä varhaiskasvatus, kunnan tai kuntayhtymän ostopalveluna järjestetty varhaiskasvatus, palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus, yksityisen hoidon tuella järjestetty varhaiskasvatus ja **yksityinen varhaiskasvatus** ilman yksityisen hoidon tukea.

Opetus- ja koulutuspuolella käsitettä varhaiskasvatuksen järjestäjä vastaa käsite **koulutuksen järjestäjä**.

ECEC service organiser: Varhaiskasvatuksen järjestäjän englanninkielinen vastine on ECEC service organiser; **opetuksen järjestäjä** ja **koulutuksen järjestäjä** englanninkielinen vastine puolestaan education provider. Termeillä on eri pääsanat (organiser vs. provider), sillä koulutuksen alan kansainvälisessä termistössä education provider on vakiintunut viittaamaan koulutuksen järjestäjään ja toisaalta varhaiskasvatuksen alan kansainvälisessä termistössä ECEC service provider viittaa vakiintuneesti **varhaiskasvatuksen palveluntuottajaan**.

Käsitteen tunnus: c948

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaavio: **Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat**

32

varhaiskasvatuksen palveluntuottaja

ei: päivähoitopalvelun tuottaja (vanhentunut)

sv serviceproducent av småbarnspedagogik

en early childhood education and care service provider;
ECEC service provider

määritelmä

varhaiskasvatustoimija, joka tarjoaa **varhaiskasvatuspalveluja**

huomautus

Varhaiskasvatuksen palveluntuottaja voi olla esimerkiksi kunta, kuntayhtymä, julkisyhteisön perustama liikeyritys tai yksityinen yritys tai yhteisö.

Yksityinen varhaiskasvatuksen palveluntuottaja voi toimia **varhaiskasvatuksen järjestäjänä** silloin, kun kunta ei toimi järjestäjänä.Työsuhteisen hoitajan palkkaaminen kotiin yksityisen hoidon tuella tai kotihoidon tuella ei ole varhaiskasvatuslain mukaista **varhaiskasvatusta** eikä kotiin työsuhteeseen palkattu hoitaja ole varhaiskasvatuksen palveluntuottaja.**ECEC service provider:** Varhaiskasvatuksen palveluntuottajan englanninkielinen vastine on ECEC service provider; opetuksen ja koulutuksen puolella puolestaan termi education provider viittaa **opetuksen järjestäjään** tai **koulutuksen järjestäjään**. Tämä johtuu siitä, että koulutuksen alan kansainvälisessä termistössä education provider on vakiintunut viittaamaan koulutuksen järjestäjään ja toisaalta varhaiskasvatuksen alan kansainvälisessä termistössä ECEC service provider viittaa vakiintuneesti varhaiskasvatuksen palveluntuottajaan.

Käsitteen tunnus: c992

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat](#)

33

varhaiskasvatuksen toimipaikka

sv verksamhetsställe inom småbarnspedagogik

en early childhood education and care unit;

ECEC unit;

early education setting <varhaiskasvatusjärjestelmää kuvattaessa esimerkiksi kansainvälisissä yhteyksissä>;

~ early childhood education premises <fyysinen tila tai fyysiset tilat, joissa toiminta tapahtuu>

not: early childhood education and care site;

site of early childhood education and care

määritelmä

fyysinen kokonaisuus, jossa **varhaiskasvatuksen palveluntuottaja** harjoittaa varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaista toimintaa

huomautus

Varhaiskasvatuksen toimipaikka on esimerkiksi **päiväkoti**, **perhepäiväkoti** tai **ryhmäperhepäiväkoti**, joka sijaitsee yhdessä katuosoitteessa. Esimerkiksi päiväkodin sivutoimipaikat ovat kukin omia toimipaikkojansa. **Avoimella varhaiskasvatustoiminnalla** voi myös olla oma toimipaikkansa.Yhdessä toimipaikassa voi olla useampi **varhaiskasvatuksen lapsiryhmä**.Opetus- ja koulutuslalla käsitettä varhaiskasvatuksen toimipaikka vastaa käsite **toimipaikka**.

Käsitteen tunnus: c1554

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat](#)

34

**varhaiskasvatuksen lapsiryhmä;
varhaiskasvatuksen ryhmä**

- sv barngrupp inom småbarnspedagogik;
grupp inom småbarnspedagogik
en group in early childhood education and care;
group in ECEC

määritelmä

ryhmä [varhaiskasvatuksessa](#) olevia [lapsia](#), joista vastaa siitä vastuussa oleva [henkilöstö](#)

huomautus

Varhaiskasvatuksen lapsiryhmän koosta ja muodostamisesta on säädetty varhaiskasvatuslaissa ([540/2018](#), 34 ja 35 §) ja varhaiskasvatusasetuksessa ([753/2018](#), 1 ja 2 §).

Käsitteen tunnus: c916

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat](#)

35

erityisryhmä

- sv specialgrupp
en group for children with special educational needs;
group for children with additional educational needs;
SEN group
not: special group

määritelmä

[varhaiskasvatuksen lapsiryhmä tehostettua](#) tai [erityistä tukea](#) tarvitseville [lapsille](#) silloin, kun tuen tarve sitä vaatii

huomautus

Erityisryhmässä kaikilla lapsilla on määritelty tuen tarve ja he saavat kokoaikaista [erityisopetusta varhaiskasvatuksen erityisopettajalta](#).

group for children with special educational needs: Suomen tulkinta erityisryhmään pääsyn perusteista poikkeaa joistakin kansainvälisistä tulkinnoista. Suomessa erityisryhmään pääsyn perusteina ovat [oppimisen](#) ja kehityksen vaikeudet. Suomessa esimerkiksi lapsen suomen tai ruotsin kielen taidon puute tai se, että lapsi kuuluu haavoittuvassa asemassa olevaan ryhmään, ei itsessään ole peruste erityisryhmään sijoittamiselle.

special-sanan käytöstä: YK:n syrjimättömän kielen opas [UN Disability-Inclusive Communications Guidelines](#) suosittelee, että henkilöön viittaavan special-sanan käytöstä luovutaan. YK:n Geneven maatoimisto tarkentaa omissa ohjeissaan ([Disability-Inclusive Language Guidelines](#)), että special-sanan käytöstä luovutaan myös esimerkiksi opetusryhmien nimissä. Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos sisältää edelleen näissä suosituksissa vältettävänä pidettyjä ilmaisuja. Suositukset otetaan huomioon jatkotyössä.

Käsitteen tunnus: c1893

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat](#)

36

integroitu erityisryhmä

sv integrerad specialgrupp

en integrated group for children with special educational needs;
 integrated SEN group;
 integrated group for children with additional educational needs
 not: integrated group

määritelmä

varhaiskasvatuksen lapsiryhmä, jossa osa *lapsista* tarvitsee *tehostettua* tai *erityistä tukea*

huomautus

special-sanan käytöstä: YK:n syrjimättömän kielen opas [UN Disability-Inclusive Communications Guidelines](#) suosittelee, että henkilöön viittaavan special-sanan käytöstä luovutaan. YK:n Geneven maatoimisto tarkentaa omissa ohjeissaan ([Disability-Inclusive Language Guidelines](#)), että special-sanan käytöstä luovutaan myös esimerkiksi opetusryhmien nimissä. Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos sisältää edelleen näissä suosituksissa vältettävänä pidettyjä ilmaisuja. Suositukset otetaan huomioon jatkotyössä.

Käsitteen tunnus: c1894

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaavio: [Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat](#)

37

päiväkoti

sv daghem

en early education centre;
 early childhood education and care centre;
 ECEC centre

not: daycare centre (obsolete);
 kindergarten (2) (obsolete);
 playschool (2);
 preschool (2)

määritelmä

varhaiskasvatuksen toimipaikka, jossa *varhaiskasvatusta* toteuttaa säädetyn *kelpoisuuden* omaava *henkilöstö* (540/2018, 26–32 §)

huomautus

Päiväkodilla on *päiväkodin johtaja*.

daycare: Termin daycare käyttöä ei suositeta englannin vastineena, koska se assosioituu vanhentuneeseen päivähoito-käsitteeseen.

Käsitteen tunnus: c870

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaaviot: [Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat](#) ja [Koulutusorganisaatiot](#)

38

perhepäiväkoti

sv familjedaghem

en premises for home-based childcare

not: family daycare (2);
 family daycare premises *pl*

määritelmä

varhaiskasvatuksen toimipaikka, jossa *varhaiskasvatusta* toteuttaa säädetyn *kelpoisuuden* omaava henkilö ja jossa on samanaikaisesti läsnä enintään 4,5 *lasta* (540/2018, 38 §)

huomautus

Perhepäiväkodissa varhaiskasvatuksesta vastaa yksi *perhepäivähoitaja*.

family daycare: Termin daycare käyttöä ei suositeta englannin vastineena, koska se assosioituu vanhentuneeseen päivähoito-käsitteeseen.

Käsitteen tunnus: c1556

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaavio: [Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat](#)

39

ryhmäperhepäiväkoti

sv gruppfamiljedaghem

en premises for multi-practitioner home-based childcare

not: group family daycare (2);

group family daycare premises

määritelmä

[varhaiskasvatuksen toimipaikka](#), jossa [varhaiskasvatusta](#) toteuttaa säädetyn [kelpoisuuden](#) omaava [henkilöstö](#) tarkoitukseen hyväksytyssä tilassa ja jossa on samanaikaisesti läsnä enintään 12 [lasta](#)

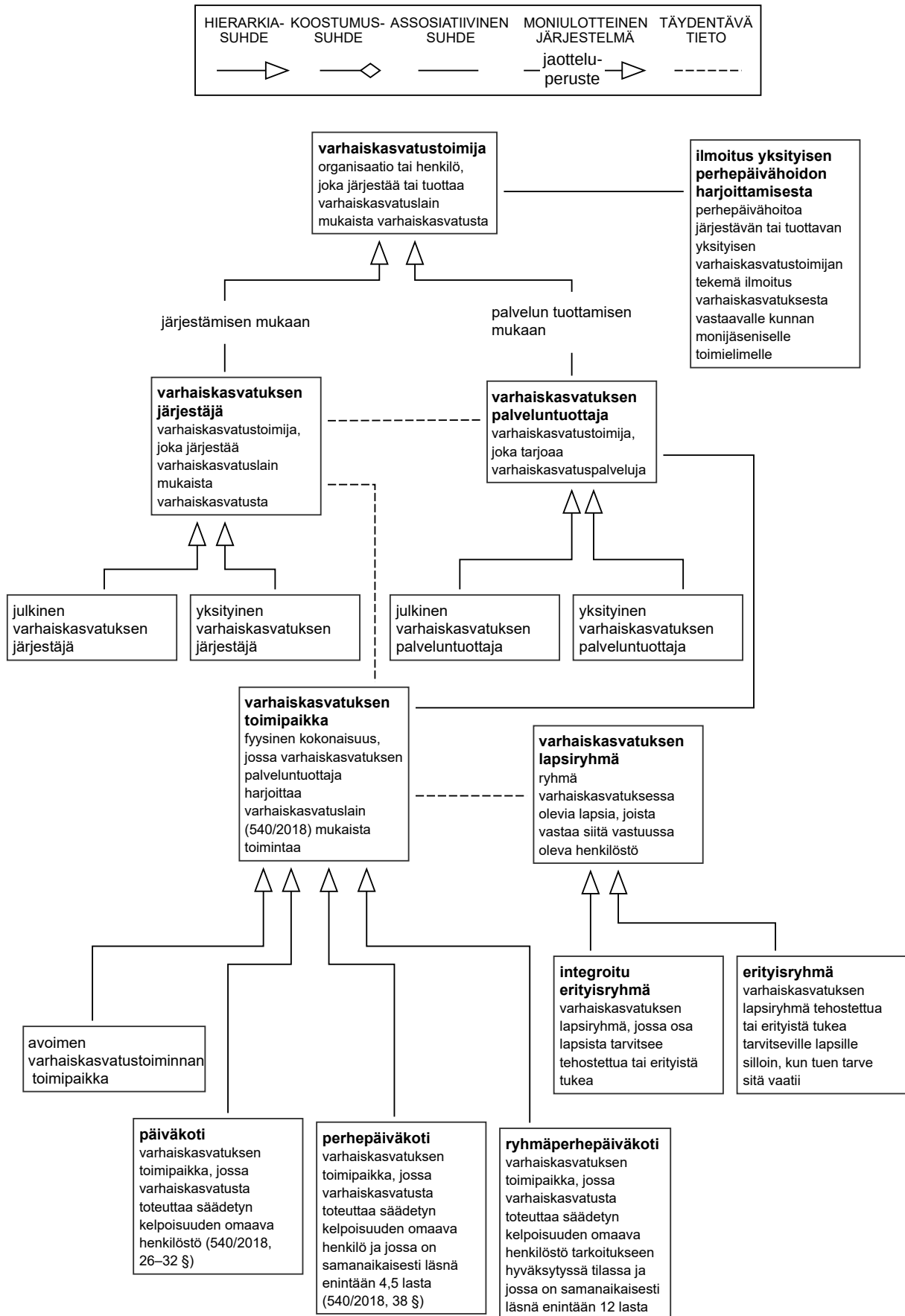
huomautus

Ryhmäperhepäiväkodissa varhaiskasvatuksesta vastaa kaksi tai useampi [perhepäivähoitajaa](#) tai muuta ammatilliseen [varhaiskasvatushenkilöstöön](#) kuuluvaa henkilöä. Jos perhepäivähoitajia on enemmän kuin kaksi, tulee yhdellä olla säädetyn kelpoisuuden mukainen [koulutus \(2\)](#) ([540/2018](#), 38 § ja [753/2018](#), 2 §).

Käsitteen tunnus: c1557

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat](#)



Käsitekaavio 5. Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat.

3.2 Koulutustoimijat

40

koulutustoimija (uudistermi)

sv utbildningsaktör

en legal entity for education <tietomalli>

määritelmä

oikeushenkilö, joka järjestää *koulutusta (1)*, *koulutuksia (2)* tai *opetusta (1)*

huomautus

Käsite koulutustoimija on otettu käyttöön Opintopolku-palvelussa kokoavana yläkäsitteenä käsitteille *opetuksen järjestäjä*, *koulutuksen järjestäjä* ja *vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjä*. Myös *korkeakoulut (1)* ovat tässä ajattelussa koulutustoimijoita.

Standardissa Metadata for Learning Opportunities, Advertising (SFS-EN 15982:en) tätä vastaavasta käsitteestä käytetään termiä learning opportunity provider. Standardin määritelmä käsitteelle: "an agent (person or organisation) that provides learning opportunities".

Varhaiskasvatuksessa käsitettä koulutustoimija vastaa osittain käsite *varhaiskasvatustoimija*.

Käsitteen tunnus: c131

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: *Koulutustoimijat*, *Koulutustoimija*, *koulutusorganisaatio*, *toimipiste ja toimipaikka* ja *Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi*

41

opetuksen järjestäjä

sv < utbildningsanordnare (1);

< anordnare av utbildning (1)

en < education provider (1);

> education provider offering comprehensive education <perusopetuksen järjestäjä>

määritelmä

taho, jonka tehtävänä on järjestää *esi-* tai *perusopetusta* tai *aamu- ja iltapäivätoimintaa* ja jolla on tähän lakisääteinen velvollisuus tai jolle on myönnetty *opetuksen järjestämislupa*

huomautus

Opetuksen järjestäjinä voivat toimia esimerkiksi kunnat, joilla on toimintaan lakisääteinen velvollisuus, sekä valtio ja *yliopistojen* harjoittelukoulut. Muut tahot, esimerkiksi rekisteröidyt yhteisöt ja säätiöt, tarvitsevat toimintaan *opetuksen järjestämisluvan*.

Ruotsin käsite utbildningsanordnare kattaa opetuksen järjestäjän lisäksi *koulutuksen järjestäjän*.

Englannin käsite education provider kattaa opetuksen järjestäjän lisäksi koulutuksen järjestäjän.

Käsitteen tunnus: c132

Luokka: yleinen/yhteinen, esiopetus, perusopetus

Käsitekaaviot: *Koulutustoimijat* ja *Koulutustoimija*, *koulutusorganisaatio*, *toimipiste ja toimipaikka*

42

koulutuksen järjestäjä;**> lukiokoulutuksen järjestäjä;****> ammatillisen koulutuksen järjestäjä**

- sv < utbildningsanordnare (2);
 < anordnare av utbildning (2);
 > anordnare av gymnasieutbildning <lukiokoulutuksen järjestäjä>;
 > yrkesutbildningsanordnare <ammattillisen koulutuksen järjestäjä>;
 > anordnare av yrkesutbildning <ammattillisen koulutuksen järjestäjä>
- en < education provider (2) <lyhyempi muoto>;
 > education provider offering general upper secondary education <lukiokoulutuksen järjestäjä>;
 > VET provider <ammattillisen koulutuksen järjestäjä>

määritelmä

taho, jonka tehtävänä on järjestää [lukiokoulutusta](#), [ammattillista koulutusta](#), näihin valmistavia tai valmentavia [koulutuksia \(2\)](#) tai [taiteen perusopetusta](#) ja jolla on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä [koulutuksen järjestämislupa](#)

huomautus

Koulutuksen järjestäjinä voivat kuntien, kuntayhtymien ja valtion lisäksi toimia esimerkiksi rekisteröidyt yhdistykset ja säätiöt.

Koulutuksen järjestäjiin voidaan rinnastaa [ammattikorkeakoulut](#) ja [vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjät](#), sillä niiden kaikkien toiminta perustuu [lupa](#)an. [Yliopistojen](#) toiminta sen sijaan perustuu yliopistolakiin (558/2009).

Tilastoissa (esim. Vipunen-tilastopalvelu) koulutuksen järjestäjiin sisällytetään tässä määriteltyjen koulutuksen järjestäjien, [perusopetuksen opetuksen järjestäjien](#), ammattikorkeakoulujen ja vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjien lisäksi yliopistot.

Koulutuksen järjestäjä on myös yleiskielen ilmaus, ja yleiskielessä sillä voidaan viitata myös taho, jolla ei ole opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää [koulutuksen järjestämislupaa](#).

[Varhaiskasvatuksessa](#) käsitettä koulutuksen järjestäjä vastaa käsite [varhaiskasvatuksen järjestäjä](#).

utbildningsanordnare, anordnare av utbildning: Ruotsin käsite utbildningsanordnare kattaa koulutuksen järjestäjän lisäksi [opetuksen järjestäjän](#).

Englannin käsite education provider kattaa koulutuksen järjestäjän lisäksi opetuksen järjestäjän.

Käsitteen tunnus: c133

Luokka: varhaiskasvatus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus

Käsitekaaviot: [Koulutustoimijat](#) ja [Koulutustoimija](#), [koulutusorganisaatio](#), [toimipiste](#) ja [toimipaikka](#)

43

vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjä

määritelmä

taho, jonka tehtävänä on järjestää [vapaan sivistystyön koulutusta](#) ja jolla on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä [oppilaitoksen ylläpitämislupa](#)

huomautus

Ks. [vapaan sivistystyön oppilaitos](#).

Käsitteen tunnus: c135

Luokka: vapaa sivistystyö

Käsitekaaviot: [Koulutustoimijat](#) ja [Koulutustoimija](#), [koulutusorganisaatio](#), [toimipiste](#) ja [toimipaikka](#)

44

opetuksen järjestämislupa <esi- ja perusopetus>;
koulutuksen järjestämislupa <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus>;
tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa <amatillinen koulutus>;
oppilaitoksen ylläpitämislupa <vapaa sivistystyö>;
ammattikorkeakoulun toimilupa <ammattikorkeakoulutus>

sv tillstånd *n* att ordna utbildning <koulutuksen järjestämislupa>

en authorisation to provide education;

authorisation to award a qualification and to provide VET <tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa>
 rather than: education licence;

licence to provide education;

licence to award a qualification and to provide VET <tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa>

not: operating licence <ammattikorkeakoulutus>

määritelmä

yhteisölle tai säätiölle lainsäädännön perusteella annettu lupa, vastuu tai tehtävä järjestää

koulutusta (1), koulutuksia (2) tai opetusta (1)

huomautus

Luvan myöntää hakemuksen perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö tai (*perusopetuksen* ja *ammattikorkeakoulujen* tapauksessa) valtioneuvosto.

Kunnilla on velvollisuus järjestää perusopetusta, joten ne eivät tarvitse perusopetuksen järjestämiseen lupaa.

Ammatillisessa koulutuksessa tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa on lupa *amatillisten tutkintojen* ja ammatillisen koulutuksen järjestämiseen. Ammatillisia tutkintoja ja ammatillista koulutusta voidaan järjestää myös valtion *oppilaitoksissa* tai Suomen solmiman valtiosopimuksen perusteella opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä.

Yliopistoille ei myönnetä erikseen toimilupaa, vaan ne on lueteltu yliopistolaissa (558/2009).

authorisation/licence: Koulutuksen järjestämisluvasta käytetään englanniksi toisinaan myös esimerkiksi vastinetta "education licence" ja tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvasta vastinetta "licence to award a qualification and to provide education". Licence-sanan sisältävien termimuotojen käyttöä ei kuitenkaan suositella. Opetus- ja kulttuuriministeriö käyttää termiä authorisation, ja tämä termi myös kuvaa käsitettä paremmin kuin licence.

Käsitteen tunnus: c137

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus, vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: [Koulutustoimijat](#)

45

(vanhentunut)

näyttötutkinnon järjestäjä;
tutkinnon järjestäjä

määritelmä

koulutuksen järjestäjä tai muu säätiö tai yhteisö, joka on sopinut *tutkintotoimikunnan* kanssa *näyttötutkinnon* järjestämisestä

huomautus

Näyttötutkinnon järjestäjä tekee kunkin näyttötutkinnon järjestämisestä tutkintotoimikunnan kanssa *näyttötutkinnon järjestämissopimuksen*.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c136

Luokka: ammatillinen koulutus

46

(vanhentunut)

näyttötutkinnon järjestämissopimus

määritelmä

näyttötutkinnon järjestäjän ja *tutkintotoimikunnan* välinen sopimus *näyttötutkinnon* järjestämisestä

huomautus

Näyttötutkinnon järjestämissopimus on oikeudellisesti sitova asiakirja.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c138

Luokka: ammatillinen koulutus

47

(vanhentunut)

näyttötutkinnon järjestämissuunnitelma

sv plan för anordnande av fristående examen

määritelmä

näyttötutkinnon järjestäjän laatima suunnitelma solmimansa *näyttötutkinnon järjestämissopimuksen* piiriin kuuluvan *näyttötutkinnon* järjestämisestä

huomautus

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c139

Luokka: ammatillinen koulutus

48

opetuksen järjestämismuoto <perusopetus>;**koulutuksen järjestämismuoto** <lukiokoulutus>sv form i vilken utbildningen ordnas;
form för ordnande av utbildning;
utbildningsform

määritelmä

tapa, jolla *opetus (1)*, *koulutus (1)* tai *koulutus (2)* on järjestetty

huomautus

Perusopetuksessa opetuksen järjestämismuodolla viitataan opetuksen (1) järjestämiseen *lähiopetuksena* tai *monimuoto-* tai *etäopetuksena* taikka sisäoppilaitosmuotoisesti. Monimuoto- ja etäopetus tulee kysymykseen muille kuin *oppivelvollisille* järjestettävässä opetuksessa (1).*Lukiokoulutuksessa koulutuksen järjestäjä* päättää koulutuksen järjestämismuodosta *koulutuksen järjestämisluvassa* määrätyin ehdoin. Lähiopetusta pidetään lähtökohtaisena järjestämismuotona. Opetusta (1) voidaan antaa *koulutuksen järjestäjän* päättämällä tavalla myös esimerkiksi etä- tai monimuoto-opetuksena.Myös *ammatillisessa koulutuksessa* oli ennen vuonna 2018 voimaan tullutta lakia ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) käsite koulutuksen järjestämismuoto (engl. form of vocational education and training). Vuodesta 1998 vuoteen 2015 – eli ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) – koulutuksen järjestämismuodolla viitattiin koulutuksen järjestämiseen lähiopetuksena, etäopetuksena tai monimuoto-opetuksena, oppisopimuskoulutuksena tai muutoin käytännön työtehtävien yhteydessä tapahtuvana opetuksena. 1.8.2015 voimaan tullessa laissa ammatillisesta peruskoulutuksesta (630/1998) järjestämismuodolla puolestaan viitattiin ainoastaan koulutuksen järjestämiseen oppilaitosmuotoisesti tai oppisopimusmuotoisesti (ks. *oppisopimuskoulutus*).

Käsitteen tunnus: c140

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

49

(vanhentunut)

ammattillisen koulutuksen järjestämistapa

huomautus

Termillä ammatillisen koulutuksen järjestämistapa viitataan *koulutuksen (1)* tai *koulutuksen (2)* järjestämiseen opetussuunnitelmaperusteisesti tai *näyttötutkintoon valmistavana koulutuksena*.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c141

Luokka: ammatillinen koulutus

50

koulutusmuoto (1);**koulumuoto**

huomautus

Opetustoimen *henkilöstön* kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) mukaan koulutusmuotoina (1) pidetään *esiopetusta*, *perusopetusta*, *lukiokoulutusta*, *ammattillista koulutusta*, *ammattillista aikuiskoulutusta*, *vapaata sivistystyötä* ja *taiteen perusopetusta*.

Käsitteen tunnus: c869

51

(vanhentunut)

<tilastointi>

koulutusmuoto (2)

huomautus

Tilastokeskuksen luokittelun mukaan koulutusmuotoja (2) ovat *koulutuksen järjestämismuotojen* ja *ammattillisen koulutuksen järjestämistapojen* yhdistelmät eli 1) oppilaitosmuotoinen opetussuunnitelmaperusteinen koulutus, 2) oppilaitosmuotoinen *näyttötutkintoon valmistava koulutus*, 3) oppisopimusmuotoinen opetussuunnitelmaperusteinen koulutus ja 4) oppisopimusmuotoinen näyttötutkintoon valmistava koulutus.

Käsitteen tunnus: c142

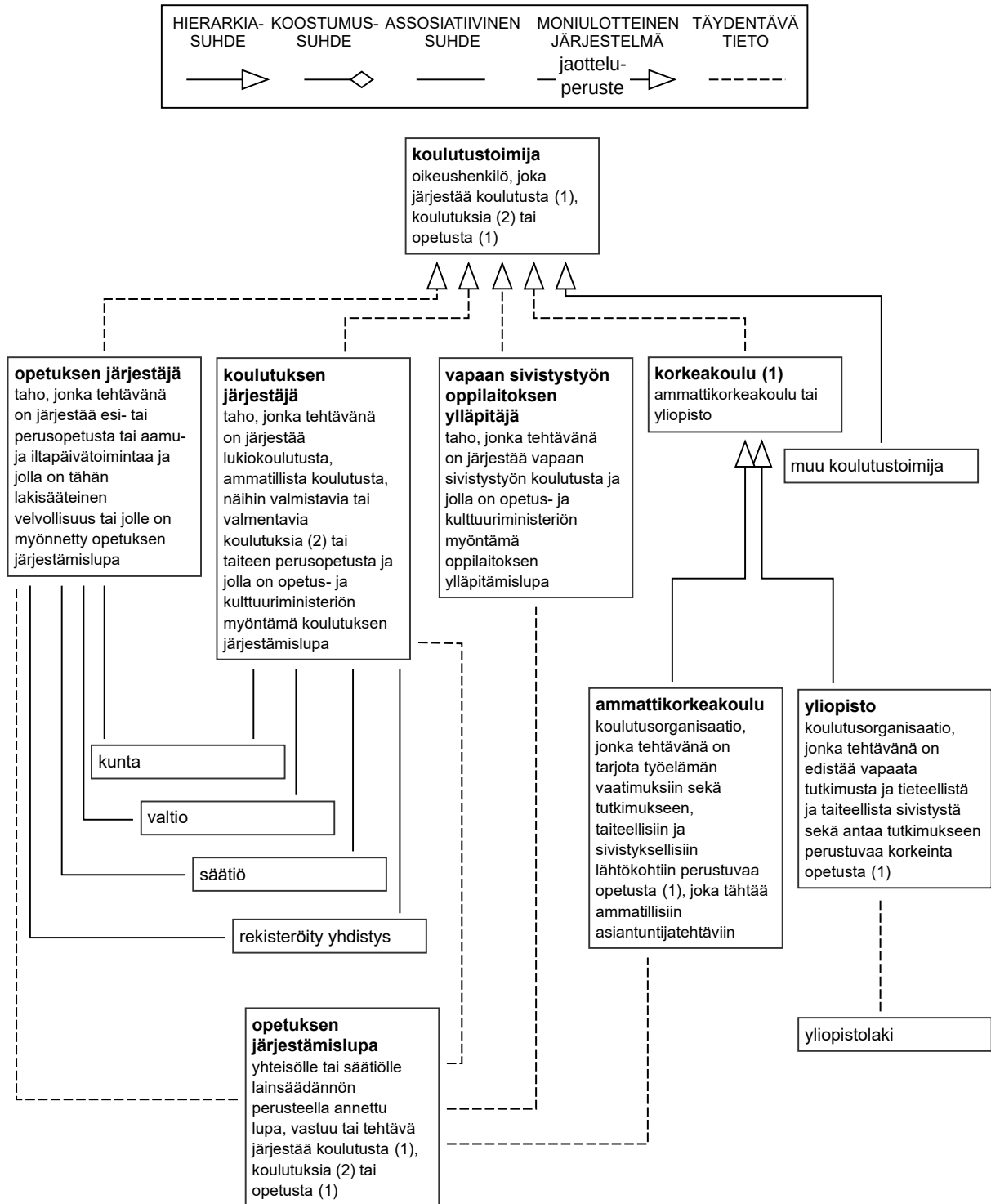
52

omistajatyyppi

huomautus

Termillä omistajatyyppi viitataan *koulutuksen järjestäjään* tai *oppilaitoksen* omistajaan (yksityinen, valtio, kunta, kuntayhtymä, Ahvenanmaan maakunta, muu). Tilastokeskus pitää yllä omistajatyypiluokitusta.

Käsitteen tunnus: c146



Käsitekaavio 6. Koulutustoimijat.

53

koulutusorganisaatio

- sv utbildningsorganisation;
utbildningsinstitution
- en educational institution (1);
educational establishment (1);
educational institute (1)
not: < educational organisation

määritelmä

organisaatio tai hallinnollinen yksikkö, jossa annetaan *opetusta (1)* ja jolla on johtaja

huomautus

Esimerkkejä koulutusorganisaatioista ovat *peruskoulu (1)*, *lukio (1)*, *ammattillinen oppilaitos*, *ammattikorkeakoulu*, *yliopisto* ja *vapaan sivistystyön oppilaitos*.

Yksi *koulutuksen järjestäjä* voi organisoida toimintansa usean koulutusorganisaation kautta (esim. kunta usean peruskoulun (1) kautta).

educational institution; educational establishment: Englannin kielessä ei ole erillisiä käsitteitä koulutusorganisaatio ja oppilaitos, kuten Suomessa (jossa koulutusorganisaatio on yhteinen yläkäsite oppilaitoksille ja korkeakouluille). Englannin kielessä termejä educational institution ja educational establishment voidaan käyttää sekä Suomen koulutusorganisaatio-käsitteestä että sen alakäsitteestä *oppilaitos*.

educational organisation: Termiä educational organisation ei tulisi käyttää käsitteen koulutusorganisaatio englanninkielisenä vastineena, koska englannissa termiä educational organisation käytetään monessa eri merkityksessä. Sillä voidaan viitata Suomen koulutusorganisaatiota vastaavaan käsitteeseen, mutta myös mm. koulutusjärjestelmän toimintaan ja opetus- ja koulutusalan hallintoon.

Käsitteen tunnus: c147

Luokka: varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitekaaviot: *Koulutustoimija*, *koulutusorganisaatio*, *toimipiste ja toimipaikka*, *Koulutusorganisaatiot ja Varhaiskasvatuksessa, opetuksessa (1), koulutuksessa (1), opintosuorituksessa ja tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus (1) ja koulutus (1) kielen mukaan*

54

oppilaitos

- sv läroanstalt;
läroinrättning
- en < educational institution (2);
< education institution;
< educational establishment (2);
< educational institute (2);
> school (1)

määritelmä

muu [koulutusorganisaatio](#) kuin [korkeakoulu](#) (1)

huomautus

Termiä oppilaitos käytetään myös termin koulutusorganisaatio synonyymina, mutta yleensä oppilaitoksina pidetään vain muita koulutusorganisaatioita kuin korkeakouluja (1).

Oppilaitoksia ovat esimerkiksi [peruskoulu](#) (1), [lukio](#) (1), [ammattillinen oppilaitos](#) ja [vapaa sivistystyön oppilaitos](#).

educational institution; educational establishment: Englannin kielessä ei ole erillisiä käsitteitä oppilaitos ja koulutusorganisaatio, kuten Suomessa (jossa koulutusorganisaatio on yhteinen yläkäsite oppilaitoksille ja korkeakouluille). Englannin kielessä termejä educational institution ja educational establishment voidaan käyttää sekä Suomen oppilaitos-käsitteestä että sitä laajemmasta käsitteestä koulutusorganisaatio.

school: Englanniksi on usein luontevaa käyttää oppilaitoksesta termiä school (1), kun kyse on esimerkiksi peruskoulusta (1), lukiosta (1) tai ammatillisesta oppilaitoksesta. Silloin puolestaan, kun kyse on oppilaitoksesta, joka tarjoaa vapaatavoitteista [opetusta](#) (1), jonka sisältöjä ei säännellä lainsäädännöllä (esim. [kansalaisopisto](#)), voi olla luontevampaa käyttää jotain muuta termiä kuin school (1).

Vrt. [päiväkoti](#), jossa voidaan antaa [esiopetusta](#), mutta jota ei kuitenkaan pidetä oppilaitoksena.

Käsitteen tunnus: c1071

Luokka: esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitekaaviot: [Koulutustoimija](#), [koulutusorganisaatio](#), [toimipiste ja toimipaikka](#) ja [Koulutusorganisaatiot](#)

55

koulutusorganisaation toimipiste

- sv verksamhetsställe *n* (1);
verksamhetsenhet;
verksamhetspunkt;
~ campus <korkeakoulut>
- en educational premises;
~ campus <korkeakoulut>

määritelmä

fyysinen paikka, jossa [koulutusorganisaation](#) tai jonkin sen osan toiminta tapahtuu

huomautus

Toimipiste on kokonaisuus, jossa toiminta tapahtuu samassa tai läheisissä katuosoiteissa ja jossa rakennusten etäisyys toisistaan on enintään satoja metrejä. Toimipisteellä ei tarkoiteta organisaatorakenteeseen perustuvaa toimintayksikköä vaan lähtökohtana on fyysinen kokonaisuus.

Koulutusorganisaation toimipisteessä tapahtuva toiminta voi olla esimerkiksi hallintoa tai [opetusta](#) (1) (vrt. aiempi käsite [opetuspiste](#)).

Käsitteen tunnus: c148

Luokka: esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutustoimija](#), [koulutusorganisaatio](#), [toimipiste ja toimipaikka](#)

56

perusopetuksen vuosiluokkien 1–6 koulu

mieluummin kuin: ala-aste (vanhentunut);
alakoulu <arkikielessä>

en primary school;
elementary school /US/

määritelmä

peruskouluun (1) kuuluva *koulutusorganisaation toimipiste*, jossa annetaan *vuosiluokkien 1–6 opetusta (1)*

huomautus

Suomessa *perusopetuksen* vuosiluokilla 1–6 olevat *oppilaat* ovat pääsääntöisesti 7–12 vuoden ikäisiä.

ala-aste: Aiemmin, peruskoululain (476/1983) mukaan, peruskoulu (1) jakaantui ala-asteeseen (ruots. lågstadium) ja yläasteeseen siten, että kuusi alinta *vuosiluokkaa (1)* muodostivat ala-asteen ja kolme ylintä yläasteen. Vuoden 1999 alusta voimaan tullessa perusopetuslaissa (628/1998) hallinnollinen raja ala- ja yläasteen väliltä poistettiin. Tässä nykyisessä laissa edellytetään yhtenäistä *perusopetusta*, joka tosin voi jäsentyä vuosiluokkien 1–2, 3–6 ja 7–9 muodostamiin jaksoihin. Käsite ja termi ala-aste on näin ollen vanhentunut. Termi ala-aste esiintyy kuitenkin edelleen muun muassa useiden *oppilaitosten* (perusopetuksen vuosiluokkien 1–6 koulujen) nimissä.

alakoulu: Sana alakoulu ei perustu säädöksiin eikä viranomaisten antamiin määräyksiin. Sen käyttö on hyväksyttävää lähinnä arkikielessä.

Ks. myös *perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 koulu*.

Käsitteen tunnus: c144

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Koulutustoimija](#), [koulutusorganisaatio](#), [toimipiste](#) ja [toimipaikka](#)

57

perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 koulu

mieluummin kuin: yläaste (vanhentunut);
yläkoulu <arkikielessä>

en lower secondary school
not: high school (2) /GB/;
middle school /US/;
junior high school /US/

määritelmä

peruskouluun (1) kuuluva *koulutusorganisaation toimipiste*, jossa annetaan *vuosiluokkien 7–9 opetusta (1)*

huomautus

Suomessa *perusopetuksen* vuosiluokilla 7–9 olevat *oppilaat* ovat pääsääntöisesti 13–16 vuoden ikäisiä.

yläaste: Aiemmin, peruskoululain (476/1983) mukaan, peruskoulu (1) jakaantui ala-asteeseen ja yläasteeseen (ruots. högstadium) siten, että kuusi alinta *vuosiluokkaa (1)* muodostivat ala-asteen ja kolme ylintä yläasteen. Vuoden 1999 alusta voimaan tullessa perusopetuslaissa (628/1998) hallinnollinen raja ala- ja yläasteen väliltä poistettiin. Tässä nykyisessä laissa edellytetään yhtenäistä *perusopetusta*, joka tosin voi jäsentyä vuosiluokkien 1–2, 3–6 ja 7–9 muodostamiin jaksoihin. Käsite ja termi yläaste on näin ollen vanhentunut. Termi yläaste esiintyy kuitenkin edelleen muun muassa useiden *oppilaitosten* (perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 koulujen) nimissä.

yläkoulu: Sana yläkoulu ei perustu säädöksiin eikä viranomaisten antamiin määräyksiin. Sen käyttö on hyväksyttävää lähinnä arkikielessä.

high school: Isossa-Britanniassa high school on tarkoitettu 11–16-vuotiaille. Brittienglannin termiä high school ei kuitenkaan tule käyttää Suomen käsitteen perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 koulu vastineena. Käsite high school on Ison-Britannian kulttuuriin sidoksissa oleva käsite, ja lisäksi se voi sekoittua Yhdysvaltain high school -käsitteeseen, joka puolestaan on tarkoitettu suunnilleen samanikäisille kuin Suomen *lukio (1)*.

Ks. myös *perusopetuksen vuosiluokkien 1–6 koulu*.

Käsitteen tunnus: c145

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Koulutustoimija](#), [koulutusorganisaatio](#), [toimipiste](#) ja [toimipaikka](#)

58

(vanhentunut)

opetuspistesv undervisningsställe *n*

en teaching premises

määritelmä

koulutusorganisaation toimipiste, jossa järjestetään *opetusta (1)* tai *koulutuksen toteutuksia*

huomautus

Koulutusorganisaatiolla voi olla useita opetuspisteitä. Opetuspiste voi olla esimerkiksi sivukoulu tai yksikkö. Koulutusorganisaatio voi jakautua opetuspisteisiin myös *koulutusorganisaation opetuskielen* perusteella, jolloin saman organisaation suomen- ja ruotsinkielistä *koulutusta (1)* järjestävät osat muodostavat omat opetuspisteensä.

Käsite opetuspiste oli käytössä Kouluta-tietojärjestelmässä.

Käsitteen tunnus: c149

Luokka: esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Peruskoulun määräytyminen tai valinta](#)

59

<opetus ja koulutus>

toimipaikkasv verksamhetsställe *n* (2);

kontor;

avdelning <korkeakoulut>

en < unit (1);

operational unit;

place of activity <mm. tilastoissa, tietojärjestelmissä>

määritelmä

koulutusorganisaation toimipiste tai *toimipisteen* osa, jossa harjoitetaan pääasiassa yhdentyyppistä toimintaa

huomautus

Vertaa Julkisen hallinnon suositus Toimipaikan ja toimipaikkaan liittyvien käsitteiden määritelmät (JHS 195), jossa käsite toimipaikka on määritelty hallinnonalojenvälisesti.

Opetushallinnon alalla esimerkki toimipaikasta on Ounasvaaran kampuksella (toimipiste) sijaitseva Ounaskirjasto.

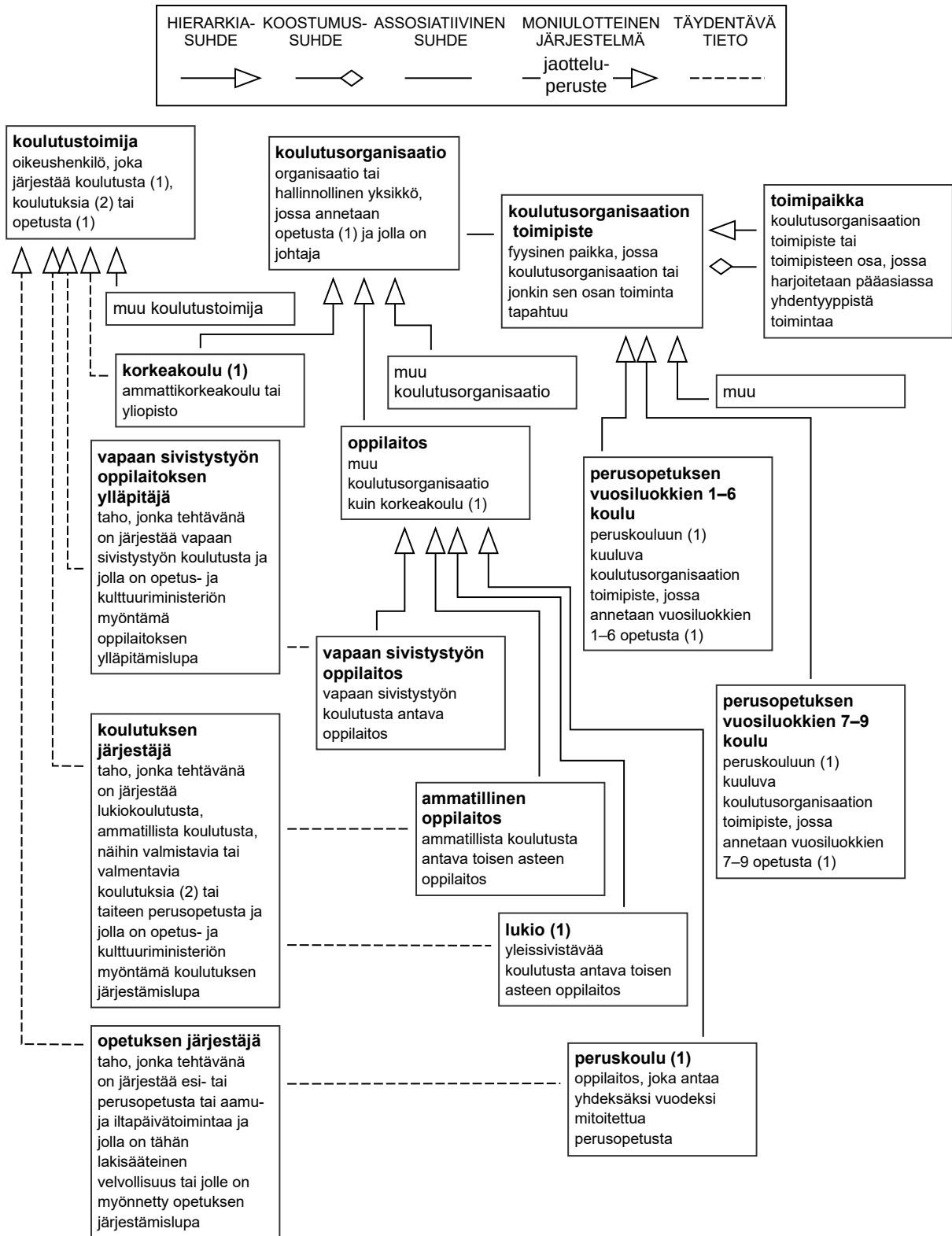
unit / operational unit / place of activity: Toimipaikan englanninkielisenä vastineena on juoksevassa tekstissä sujuvaa käyttöä termiä unit tai operational unit. Termi place of activity on ilmauksena kömpelömpi, mutta sitä voidaan käyttää esimerkiksi esitettäessä rakenteista tietoa (kuten tilastoissa ja tietojärjestelmissä).

Varhaiskasvatuksessa käsitettä toimipaikka vastaa käsite *varhaiskasvatuksen toimipaikka*.

Käsitteen tunnus: c150

Luokka: yleinen/yhteinen, esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutustoimija, koulutusorganisaatio, toimipiste ja toimipaikka](#)



Käsitekaavio 7. Koulutustoimija, koulutusorganisaatio, toimipiste ja toimipaikka.

3.2.1 Koulutustoimijoihin liittyviä käsitteitä

60

erityinen koulutustehtävä

sv särskild utbildningsuppgift
 en specific educational mission
 not: special educational mission

määritelmä

koulutuksen tai opetuksen järjestämisluvassa määritelty tehtävä painottaa *kasvatus*, *opetus (1)* tai *koulutus (1)* tietylle osa-alueelle tai tiettyyn *oppiaineeseen*

huomautus

Erityisiä koulutustehtäviä voi olla esimerkiksi *perusopetuksessa* ja *toisen asteen koulutuksessa*.

Esimerkkejä perusopetuksen erityisestä koulutustehtävästä ovat opettajankoulutukseen kuuluvaan *opetusharjoitteluun* ja *vieraskieliseen opetukseen* perustuvat erityiset koulutustehtävät.

Esimerkki *lukiokoulutuksen* erityisestä koulutustehtävästä on *lukiolle (1)* annettava lupa järjestää englanninkielistä IB-opetusta tai esimerkiksi urheilupainotteista opetusta (1).

Esimerkki *kansanopiston* erityisestä koulutustehtävästä on vaikeasti vammaisille tarkoitettu koulutus (1).

Käsitteen englanninkieliseksi vastineeksi suositetaan termiä specific educational mission.

Toisinaan nähtävää special-alkuista termimuotoa ei tule käyttää, sillä englannin sana special assosioituu helposti *oppimisen tukeen* liittyviin asioihin, eikä erityisessä koulutustehtävässä ole kyse tästä.

Käsitteen tunnus: c181

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö

61

työelämän kehittämis- ja palvelutoiminta

määritelmä

ammattillisen koulutuksen yhteydessä suoritettava toiminta, jossa tuotetaan osaamisen kehittämispalveluja pienyrityksille, muille yrityksille ja julkisyhteisöille

huomautus

Käsitteen tunnus: c183

Luokka: ammatillinen koulutus

62

(vanhentunut)

työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä

määritelmä

ammattillisen lisäkoulutuksen järjestäjälle annettu tehtävä *työelämän kehittämis- ja palvelutoiminnan* toteuttamiseksi

huomautus

Työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä myönnetään *koulutuksen järjestämisluvan* myöntämisen yhteydessä. Työelämän kehittämis- ja palvelutehtävän hoitamiseen voidaan myöntää hanke- ja kehittämisavustusta.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c182

Luokka: ammatillinen koulutus

63

(vanhentunut)

ammattiosaamisen näyttöjen toimitielin

määritelmä

koulutuksen järjestäjän asettama toimitielin, jonka tehtävänä on *ammattiosaamisen näyttöjen* suunnittelu, toteuttaminen ja *seuranta*

huomautus

Toimitielin mm. hyväksyy koulutuksen järjestäjän suunnitelmat ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisesta ja *arvioinnista (2)*, päättää ammattiosaamisen näyttöjen arvioijista ja valvoo näyttötoimintaa.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (*531/2017*) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c184

Luokka: ammatillinen koulutus

64

koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimitielin

sv kollegialt organ *n* hos utbildningsanordnaren

määritelmä

koulutuksen järjestäjän asettama toimitielin, joka päättää *opiskeluvoikeuden peruuttamisesta* ja *palauttamisesta*, *määräaikaaisesta erottamisesta*, *asuntolasta erottamisesta* sekä *opiskeluvoikeuden* pidättämisestä

huomautus

Ammatillisessa koulutuksessa koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimitielin nimetään enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Siinä tulee olla ainakin koulutuksen järjestäjän, *opiskelijahuollon*, *opettajien*, työelämän ja *opiskelijoiden* edustus.

Perusopetuksessa on säännös vastaavasta toimitielimestä: perusopetuslain (*628/1998*) mukaan *opetuksen järjestäjän* asianomainen monijäseninen toimitielin päättää määräaikaaisesta erottamisesta.

Termi koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimitielin ei ole tässä määriteltyä käsitettä täsmällisesti kuvaava, mutta ilmausta käytetään lukiolaissa (*629/1998*) ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (*531/2017*), kun viitataan tähän käsitteeseen.

Käsitteen tunnus: c1228

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

65

<amatillinen koulutus>

**koulutuksen järjestäjän toiminta-alue;
toiminta-alue**

en geographical area of operation of a vocational education and training provider

määritelmä

tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvassa määrätty maantieteellinen alue, jonka osaamistarpeisiin *amatillisen koulutuksen järjestäjän* toiminta ensisijaisesti vastaa ja jolla koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus järjestää osaamistarpeen mukaisesti *amatillisia tutkintoja* ja *amatillista koulutusta*

huomautus

Käsitteen tunnus: c1227

Luokka: ammatillinen koulutus

66

laajennettu oppisopimuskoulutuksen järjestämistehtävä

sv utvidgad uppgift att ordna läroavtalsutbildning

määritelmä

[koulutuksen järjestämisluvassa](#) sisältyvä tehtävä, jonka mukaan [koulutuksen järjestäjällä](#) on oikeus järjestää [koulutuksen hankinnan](#) kautta [oppisopimuskoulutuksena](#) myös muita kuin koulutuksen järjestäjän omassa järjestämisluvassa määrättyjä [tutkintoja](#) ja [koulutusta \(1\)](#)

huomautus

Mikäli koulutuksen järjestäjällä ei ole laajennettua oppisopimuskoulutuksen järjestämistehtävää, sillä on oikeus järjestää oppisopimuskoulutusta vain oman järjestämislupansa mukaisissa tutkinnoissa.

Ks. myös [koulutuksen hankinta](#).

Käsitteen tunnus: c1692

Luokka: ammatillinen koulutus

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

67

koulutuksen hankinta

sv anskaffning av utbildning

en procurement of education

määritelmä

toiminta, jossa [koulutustoimija](#) ei tuota kaikkea [koulutusta \(1\)](#), [tutkinnon osia](#) tai tukitoimia itse, vaan hankkii osan niistä toiselta taholta

huomautus

Lukiolain [714/2018](#) mukaan [lukiokoulutuksen järjestäjä](#) voi täydentää itse järjestämäänsä koulutusta (1) hankkimalla [opetusta \(1\)](#) ja muita palveluja toiselta lukiokoulutuksen tai muun koulutuksen järjestäjältä, [korkeakoululta \(1\)](#), muulta julkiselta taholta taikka muulta yksityiseltä rekisteröidyltä yhteisöltä tai säätiöltä.

[Ammatillisessa koulutuksessa](#) koulutuksen hankinnasta säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ([531/2017](#), 30 §). Ammatillisen [koulutuksen järjestäjä](#) voi hankkia [koulutuksen järjestämisluvassa](#) määrättyjen [ammattillisten tutkintojen](#) osia, niihin valmistavaa [ammattillista tutkintokoulutusta](#), järjestämisluvan mukaista muuta koulutusta (1) tai [oppisopimuskoulutusta](#).

Lisäksi [ammattillisen koulutuksen järjestäjä](#) voi [opiskelijan](#) yksilöllisten valintojen mahdollistamiseksi hankkia myös muita kuin [koulutuksen järjestämisluvan](#) mukaisia ammatillisten tutkintojen ja ammatillisen koulutuksen osia sekä [osaamisen hankkimisen](#) tukitoimia.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjä voi hankkia koulutusta (1) toiselta ammatillisen koulutuksen järjestäjältä, muulta [koulutuksen järjestäjältä](#), muulta julkiselta taholta taikka muulta yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä.

Yliopistolaissa ([558/2009](#)) ja ammattikorkeakoululaissa ([932/2014](#)) säädetään koulutuksen (1) hankkimisesta toiselta [korkeakoululta \(1\)](#).

Koulutuksen hankinta on koulutustoimijalle yksi mahdollinen väline toteuttaa koulutusta (1), vrt. [säädöspäätös koulutuksen hankkiminen](#), jossa koulutuksen hankkiminen on toimijalle pakollinen tehtävä.

Vrt. [maksullinen palvelutoiminta](#).

Käsitteen tunnus: c1229

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus

Käsittekaavio: [Maksullinen palvelutoiminta ja opetusta tukeva palvelu- ja tuotantotoiminta](#)

68

<koulutus>

maksullinen palvelutoiminta

en fee-paying service

määritelmä

toiminta, jossa *koulutuksen järjestäjä* tai *korkeakoulu (1)* perii järjestämistään palveluista maksuja ulkopuoliselta palveluiden hankkijalta

huomautus

Maksullinen palvelutoiminta voi olla muidenkin palveluiden kuin *koulutuksen (1)* myymistä; myytävä palvelu voi olla esimerkiksi ruokailu- tai majoituspalvelu. Vertaa käsite *markkinaehtoinen koulutus*.

Ulkopuolinen palveluiden hankkija voi olla esimerkiksi toinen *koulutustoimija* tai julkinen tai yksityinen yhteisö.

Koulutuksen järjestäjä voi esimerkiksi myydä toiselle koulutuksen järjestäjälle *koulutusta (1)*, *tutkintoja*, osia tutkinnosta tai (ammatillisessa koulutuksessa) *tutkinnon osia*.

Esimerkiksi *ammatillisen koulutuksen järjestäjä* voi myydä toiselle ammatillisen koulutuksen järjestäjälle *ammatillisia tutkintoja* ja *tutkinnon osia*, niihin valmistavaa ammatillista *tutkintokoulutusta* sekä *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta*. Ks. tarkemmin laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017).

Korkeakoulujen (1) osalta esimerkkejä maksullisesta palvelutoiminnasta ovat tilaustutkimukset ja lääketieteellisten *tiedekuntien* myymät kliiniset palvelut.

Maksullisessa palvelutoiminnassa palvelut on myytävä vähintään tuotantokustannukset kattavaan hintaan.

Vrt. *koulutuksen hankinta*.

Ks. myös *opetusta tukeva palvelu- ja tuotantotoiminta*.

Käsitteen tunnus: c1230

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: *Koulutus (1)* sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan ja *Maksullinen palvelutoiminta ja opetusta tukeva palvelu- ja tuotantotoiminta*

69

opetusta tukeva palvelu- ja tuotantotoiminta

en service and production supporting tuition;
service and production supporting instruction

määritelmä

koulutukseen (2) sisältyvä toiminta, jonka tavoitteena on tarjota *opiskelijalle* työelämän toimintaympäristöjä mahdollisimman hyvin vastaava *oppimisympäristö*

huomautus

Ammatillisessa koulutuksessa opetusta tukevan palvelu- ja tuotantotoiminnan tulee liittyä *koulutuksen järjestäjän koulutuksen järjestämisluvan* mukaiseen koulutustehtävään.

Opetusta tukevaa palvelu- ja tuotantotoimintaa voi olla esimerkiksi *oppilaitoksen* ravintolassa, kahvilassa, kampaamossa, rakennustyömaalla, autokorjaamossa, osuuskunnassa tai erilaisissa opiskelijoiden perustamissa harjoitusyrityksissä.

Opetusta tukevan palvelu- ja tuotantotoiminnan tulee olla voittoa tavoittelematonta toimintaa.

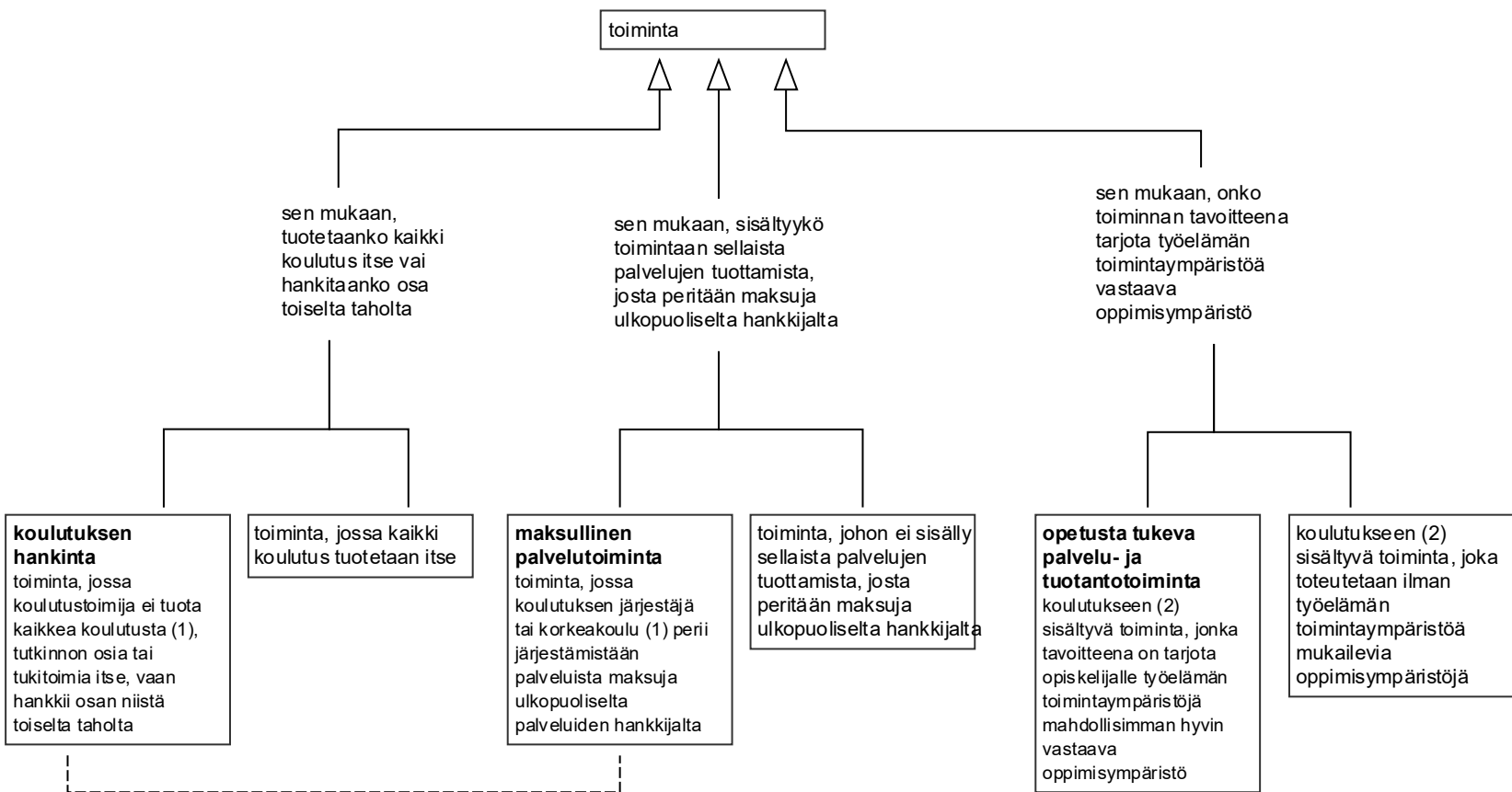
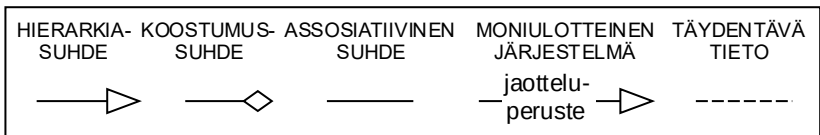
Myös *lukiokoulutuksessa* voi olla palvelu- ja tuotantotoimintaa, mutta toiminnasta ei ole mainintaa lukiokoulutuksen säädöksissä eikä *opetussuunnitelman perusteissa*.

Ks. myös *maksullinen palvelutoiminta*.

Käsitteen tunnus: c1231

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: *Maksullinen palvelutoiminta ja opetusta tukeva palvelu- ja tuotantotoiminta*



Käsittekaavio 8. Maksullinen palvelutoiminta ja opetusta tukeva palvelu- ja tuotantotoiminta.

3.3 Koulutusorganisaatiot

70

peruskoulu (1); koulu

määritelmä

oppilaitos, joka antaa yhdeksäksi vuodeksi mitoitettua *perusopetusta*

huomautus

Suomessa peruskoulujen (1) ylläpitäjiä ovat kunnat, kuntayhtymät, valtio ja yksityiset tahot.

Yhdeksänvuotisen perusopetuksen lisäksi peruskouluissa (1) voidaan antaa *esiopetusta* ja maahanmuuttajien *perusopetukseen* valmistavaa *opetusta (1)*.

Perusopetusta antavista oppilaitoksista käytetään usein myös lyhyempää termiä koulu.

Ks. myös *perusopetuksen vuosiluokkien 1–6 koulu*, *perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 koulu*.

Käsitteen tunnus: c156

Luokka: perusopetus

Käsitekaaviot: *Koulutustoimija*, *koulutusorganisaatio*, *toimipiste ja toimipaikka*, *Koulutusorganisaatiot* ja *Peruskoulun määräytyminen tai valinta*

71

toisen asteen oppilaitos

sv läroanstalt på andra stadiet

en upper secondary school (1);

secondary education institution

rather than: secondary education establishment

not: secondary educational establishment

määritelmä

toisen asteen koulutusta antava *oppilaitos*

huomautus

Käsitteen tunnus: c157

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: *Koulutusorganisaatiot*

72

lukio (1)sv gymnasium *n*

en general upper secondary school

rather than: upper secondary school (2) <epävirallinen lyhyempi muoto>

not: upper secondary general school <sanajärjestyksen vuoksi hylättävä muoto>;

high school (1) /US/;

~ senior high school /US/;

~ sixth form /GB/

määritelmä

yleissivistävää koulutusta antava *toisen asteen oppilaitos*

huomautus

Lukio (1) antaa yleissivistävää *opetusta (1)* noin 16–19-vuotiaille *opiskelijoille* ja aikuisopiskelijoille.Lukio (1) voi *lukiokoulutuksen* lisäksi antaa *tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta*.

upper secondary general school: Lukio (1)-käsitteen englanninkielisessä vastineessa on vaihtelevaa sanajärjestystä: general upper secondary school vs. upper secondary general school. Myös *lukiokoulutus*-käsitteen englanninkielisessä vastineessa sanajärjestys vaihtelee: general upper secondary education vs. upper secondary general education. On tarkoituksenmukaista, että näiden käsitteiden englanninkielisissä vastineissa on yhdenmukainen sanajärjestys. Kielenkäytön yhtenäistämiseksi on suositettavaa käyttää yleisempiä muotoja general upper secondary school ja general upper secondary education.

high school: Termiä high school näkee toisinaan käytettävän Suomen lukio (1) -käsitteen vastineena, mutta termiä ei tulisi käyttää näin. Sekä Yhdysvalloissa että nyttemmin myös Isossa-Britanniassa on käsite high school, mutta kummankaan maan käsite ei vastaa Suomen lukio (1) -käsitettä. High schooliin ei esimerkiksi välttämättä ole osaamiseen liittyviä *pääsyvaatimuksia*, toisin kuin Suomen lukioon (1). Myös ikävuodet, joina high schoolia käydään, poikkeavat lukiosta (1). Ison-Britannian high school on tarkoitettu samanikäisille kuin Suomen *perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 koulu*.

high school (1) /US/: Yhdysvalloissa high school on yleensä nelivuotinen ja käsittää 12-vuotisen oppivelvollisuuden *vuosiluokat* 9–12, joten Yhdysvaltojen high schoolin *opetukseen (1)* osallistuu myös Suomen *perusopetuksen* yhdeksännen *vuosiluokan (1)* ikäluokka.

senior high school: Myöskään termiä senior high school ei tule käyttää Suomen lukio (1) -käsitteen vastineena. Käsite senior high school on Suomen lukion (1) lähikäsite; senior high schoolissa opiskelijat ovat yleensä noin 15–18-vuotiaita.

sixth form: Ison-Britannian käsite sixth form osin vastaa Suomen lukio (1) -käsitettä (myös sixth form on *toisen asteen koulutusta*, joka antaa valmiudet *korkeakouluun (1)* pyrkimiseen), mutta osin poikkeaa siitä (esimerkiksi opetussisältöjen ja keston puolesta: sixth form on kaksivuotinen). Termiä sixth form ei tule käyttää Suomen lukio (1) -käsitteen vastineena.

Käsitteen tunnus: c158

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaaviot: *Koulutustoimija*, *koulutusorganisaatio*, *toimipiste ja toimipaikka* ja *Koulutusorganisaatiot*

73

ammattillinen oppilaitos;**ammattikoulu <yleis- ja puhekielessä>**

sv yrkesläroanstalt /FI/;

yrkesskola <yleis- ja puhekielessä>;

yrkesgymnasium /FI/ <Ahvenanmaalla>;

~ gymnasieskolan /SE/

määritelmä

ammattillista koulutusta antava *toisen asteen oppilaitos*

huomautus

gymnasieskolan: Ruotsissa Suomen ammatillista koulutusta vastaavaa *koulutusta (1)*, samoin kuin *lukiokoulutusta*, annetaan *oppilaitoksessa* josta käytetään termiä gymnasieskolan.

Käsitteen tunnus: c159

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: *Koulutustoimija*, *koulutusorganisaatio*, *toimipiste ja toimipaikka* ja *Koulutusorganisaatiot*

74

ammattillinen erityisoppilaitos

sv specialyrkesläroanstalt

määritelmä

ammattillinen oppilaitos, jonka *koulutus (1)* on tarkoitettu *oppijoille*, joilla on todettu tarve saada opinnoissaan ja jatkosijoittumisessaan erityistä *oppimisen* ja *opiskelun* tukea ja joiden *opetus (1)* annetaan erityisopetuksena

huomautus

Syynä ammatillisen erityisoppilaitoksen oppijan *erityisen tuen (2)* tarpeeseen voi olla esimerkiksi oppimisvaikeudet, vamma tai sairaus.

Ammatillisessa koulutuksessa erityisopetus sisältää *opiskelijan* henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja valmiuksiin perustuvaa suunnitelmallista pedagogista tukea sekä *erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyjä*.

Käsitteen tunnus: c160

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Koulutusorganisaatiot](#)

75

Eurooppa-koulu

en European School

not: European Schooling

määritelmä

Euroopan unionin valtioiden hallitusten yhteisesti hallinnoimaan kouluverkostoon kuuluva *oppilaitos*, joka tarjoaa *esi-* ja *perusopetusta* sekä *yleissivistävää toisen asteen koulutusta* ensi sijassa Euroopan unioniin kuuluvien organisaatioiden *henkilöstön* lapsille

huomautus

Eurooppa-koulujen antama *opetus (1)* noudattaa niiden omaa *opetussuunnitelmaa (2)*.

Käsitteen tunnus: c436

Käsitekaavio: [Koulutusorganisaatiot](#)

76

vieraskielinen oppilaitos

määritelmä

oppilaitos, jonka *koulutusorganisaation opetuskieli* on muu kuin maan kansalliskieli

huomautus

Käsitteen tunnus: c168

Käsitekaavio: [Koulutusorganisaatiot](#)

77

kaksikielinen oppilaitos

sv tvåspråkig läroanstalt

en bilingual educational institution

määritelmä

oppilaitos, jossa lainsäädännön tai viranomaisen myöntämän luvan mukaisesti käytetään kahta *koulutusorganisaation opetuskieltä*

huomautus

Käsitteen tunnus: c169

Käsitekaavio: [Koulutusorganisaatiot](#)

78

vapaaan sivistystyön oppilaitos

määritelmä

vapaaan sivistystyön koulutusta antava *oppilaitos*

huomautus

Vapaaan sivistystyön oppilaitoksia ovat *kansanopistot*, *kesäyliopistot*, *kansalaisopistot*, *opintokeskukset* ja *liikunnan koulutuskeskukset*.

Käsitteen tunnus: c170

Luokka: vapaa sivistystyö

Käsitekaaviot: *Koulutustoimija*, *koulutusorganisaatio*, *toimipiste ja toimipaikka* ja *Koulutusorganisaatiot*

79

kansanopisto

määritelmä

vapaaan sivistystyön oppilaitos, joka toimii sisäoppilaitosmuotoisesti ja antaa kokopäiväistä *opetusta* (1)

huomautus

Kansanopisto tarjoaa *lukukauden* tai *lukuvuoden* kestävää opetusta (1) sekä lyhyempiä *kursseja* (2). Kansanopisto tarjoaa opetusta (1) sekä nuorille että aikuisille. Kukin kansanopisto voi painottaa arvo- tai aatetaustansa ja kasvatustavoitteitaan. Eräissä kansanopistoissa annetaan myös mm. *perusopetusta*, *lukiokoulutusta* ja *ammattillista koulutusta* viranomaisen myöntämän luvan mukaisesti.

Käsitteen tunnus: c171

Luokka: vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: *Koulutusorganisaatiot*

80

kesäyliopistosv sommaruniversitet *n*

en summer university

määritelmä

vapaaan sivistystyön oppilaitos, jonka tarjonnassa painotetaan *avointa korkeakouluopetusta* ja alueen muihin osaamis- ja sivistystarpeisiin vastaamista ja otetaan huomioon myös alueen korkeakoulutettu väestö

huomautus

Avoimen yliopisto-opetuksen tarjoaminen perustuu aina sopimukseen jonkin *yliopiston* kanssa.Ks. myös *koulutustarjonta*, *opetustarjonta*.

Käsitteen tunnus: c172

Käsitekaavio: *Koulutusorganisaatiot*

81

**kansalaisopisto;
työväenopisto**

määritelmä

vapaaan sivistystyön oppilaitos, jonka tarjonnassa painotetaan paikallisia ja alueellisia sivistystarpeita ja joka antaa pääasiassa ilta-aikaan sijoittuvaa *opetusta* (1) ja tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle *oppimiselle* ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi

huomautus

Eräiden kansalaisopistojen nimessä esiintyy sana työväenopisto. Lainsäädännön näkökulmasta kansalaisopistoilla ja työväenopistoilla ei kuitenkaan ole eroa.

Ks. myös *koulutustarjonta*, *opetustarjonta*.

Käsitteen tunnus: c173

Luokka: vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: *Koulutusorganisaatiot*

82

opintokeskus

määritelmä

[vapaan sivistystyön oppilaitos](#), joka järjestää opintoja itse sekä yhdessä kansalais- ja kulttuurijärjestöjen kanssa [elinikäisen oppimisen](#), hyvinvoinnin ja aktiivisen kansalaisuuden sekä demokratian ja kansalaisyhteiskunnan toiminnan edistämiseksi

huomautus

Käsitteen tunnus: c174

Luokka: vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: [Koulutusorganisaatiot](#)

83

liikunnan koulutuskeskus

sv idrottsutbildningscenter

määritelmä

[vapaan sivistystyön oppilaitos](#), joka järjestää liikuntaharrastusta, hyvinvointia ja terveyttä edistävää [koulutusta \(1\)](#) koko väestölle sekä liikunnan järjestö- ja seuratoimintaa palvelevaa koulutusta (1) ja valmennustoimintaa

huomautus

Käsitteen tunnus: c1076

Luokka: vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: [Koulutusorganisaatiot](#)

84

ammattillinen erikoisoppilaitos

määritelmä

teollisuuden tai palvelualan yrityksen *oppilaitos*, joka tarjoaa yrityksen omiin tarpeisiin pohjautuvaa [koulutusta \(1\)](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c175

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Koulutusorganisaatiot](#)

85

erityiskoulu

määritelmä

[oppilaitos](#), jonka [opetus \(1\)](#) on tarkoitettu vammaisuuden, sairauden, kehityksessä viivästymisen tai muun vastaavan syyn vuoksi [erityistä tukea \(1\)](#) tarvitsevalle [oppijalle](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c176

Käsitekaavio: [Koulutusorganisaatiot](#)

86

korkeakoulu (1)

sv högskola (1)

en higher education institution

määritelmä

[ammattikorkeakoulu](#) tai [yliopisto](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c161

Luokka: yleinen/yhteinen, korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Koulutustoimijat](#), [Koulutustoimija](#), [koulutusorganisaatio](#), [toimipiste ja toimipaikka](#), [Koulutusorganisaatiot](#), [Opetussuunnitelma](#) ja [Opintojen ja osaamisen laajuusyksikkö](#) sekä [rahoitukseen vaikuttava yksikkö](#)

87

ammattikorkeakoulu

sv yrkeshögskola

en university of applied sciences;
UAS

not: polytechnic (obsolete)

määritelmä

[koulutusorganisaatio](#), jonka tehtävänä on tarjota työelämän vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa [opetusta \(1\)](#), joka tähtää ammatillisiin asiantuntijatehtäviin

huomautus

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on harjoittaa työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä sekä taiteellista toimintaa.

Suomen [koulutusjärjestelmän](#) ammattikorkeakouluja ovat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kuuluvat ammattikorkeakoulut, joilla on valtioneuvoston myöntämä toimilupa, ja sisäministeriön alaisuudessa toimiva Poliisiammattikorkeakoulu. Ahvenanmaalla toimii ammattikorkeakoulu Högskolan på Åland.

[Ammattikorkeakoulujen toimiluvat](#) myöntää valtioneuvosto.

Käsitteen tunnus: c163

Luokka: yleinen/yhteinen, korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Koulutustoimijat](#) ja [Koulutusorganisaatiot](#)

88

amatillinen opettajakorkeakoulu

sv yrkespedagogisk lärarhögskola

en tertiary-level institution for occupational teacher training

not: vocational teacher training institution

määritelmä

[ammattikorkeakoulun](#) yksikkö, joka tarjoaa opettajankoulutusta [amatillisten oppilaitosten](#) ja ammattikorkeakoulujen [opettajille](#) ja opettajiksi aikoville

huomautus

Englannin termi "vocational teacher training institution" amatillisen opettajakorkeakoulun vastineena on virheellinen, sillä se viittaa [toisen asteen oppilaitokseen](#).

Käsitteen tunnus: c164

Luokka: yleinen/yhteinen, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutusorganisaatiot](#)

89

yliopistosv universitet *n*en university;
~ college /US/

määritelmä

koulutusorganisaatio, jonka tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta ja tieteellistä ja taiteellista sivistystä sekä antaa tutkimukseen perustuvaa korkeinta **opetusta (1)**

huomautus

Suomen korkeakoulutusjärjestelmän yliopistoja ovat yliopistolain (558/2009) 1 §:ssä luetellut yliopistot ja puolustusministeriön hallinnonalaan kuuluva Maanpuolustuskorkeakoulu. Esimerkiksi Suomessa toimiva Estonian Business School ei ole yliopistolain tarkoittama yliopisto.

university / college: Yhdysvalloissa Suomen yliopisto-käsitettä vastaa käsite university ja osin myös käsite college. Collegessa suoritetaan ainoastaan **tutkintoja**, jotka vastaavat Suomen **alempaa korkeakoulututkintoa** (Bachelor's degree). Universityssä puolestaan suoritetaan sekä tutkintoja, jotka vastaavat Suomen alempia korkeakoulututkintoja (Bachelor's degree) että tutkintoja, jotka vastaavat Suomen **ylempiä korkeakoulututkintoja** (Master's degree).

Käsitteen tunnus: c162

Luokka: yleinen/yhteinen, korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Koulutustoimijat](#) ja [Koulutusorganisaatiot](#)

90

tiedekunta;

korkeakoulu (2) <Aalto-yliopisto, Turun yliopiston kauppakorkeakoulu>;

akatemia <Taideyliopisto>

sv fakultet;

högskola (2) <Aalto-yliopisto, Turun yliopiston kauppakorkeakoulu>;

akademi <Taideyliopisto>

en faculty (1) /GB/;

school (2) /US/;

academy <Taideyliopisto>

huomautus

Yliopistolain (558/2009, 27 §) mukaan **yliopisto** voi tutkimuksen ja **opetuksen (1)** järjestämistä varten jakaantua tiedekuntiin tai niihin rinnastettaviin yksiköihin sen mukaan kuin yliopiston johtosäännössä määrätään.

Eräissä yliopistoissa edellä kuvatun kaltaisista yksiköistä käytetään termiä korkeakoulu; esimerkiksi Aalto-yliopiston muodostaa kuusi korkeakouluksi nimettyä yksikköä (Insinööritieteiden korkeakoulu, Kauppakorkeakoulu, Kemian tekniikan korkeakoulu, Perustieteiden korkeakoulu, Sähkötekniikan korkeakoulu ja Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu), ja yksi Turun yliopiston tiedekunnista on nimeltään kauppakorkeakoulu.

Taideyliopisto puolestaan koostuu kolmesta akatemiaksi kutsutusta yksiköstä: Sibelius-Akatemia, Teatterikorkeakoulu ja Kuvataideakatemia.

Tiedekunta-käsitteen määrittäminen yleispätevästi on vaikeaa.

faculty / school / academy: Tiedekunta-käsitteen englanninkielisenä vastineena käytetään termiä faculty, joka kuitenkin amerikanenglannissa viittaa **henkilöstöön**. Eri yliopistojen tiedekunta-termin englanninkieliset vastineet vaihtelevat; käytäntö on tarkistettava kustakin yliopistosta. Esimerkiksi Aalto-yliopiston tiedekunnista (korkeakouluista) käytetään termiä school.

Käsitteen tunnus: c151

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutusorganisaatiot](#)

91

yliopistokeskus

sv universitetscenter

en university consortium

määritelmä

yksikkö, joka kokoa kahden tai useamman alueellaan olevan *yliopiston* toiminnan niin, että yksikön osat toimivat alueen näkökulmasta yhtenäisenä kokonaisuutena

huomautus

Käsitteen tunnus: c177

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutusorganisaatiot](#)

92

avoimen yliopisto-opetuksen järjestämisen yhteistyöoppilaitos

sv samarbetsläroanstalt för ordnandet av öppen universitetsundervisning

en partner institution for open university instruction

määritelmä

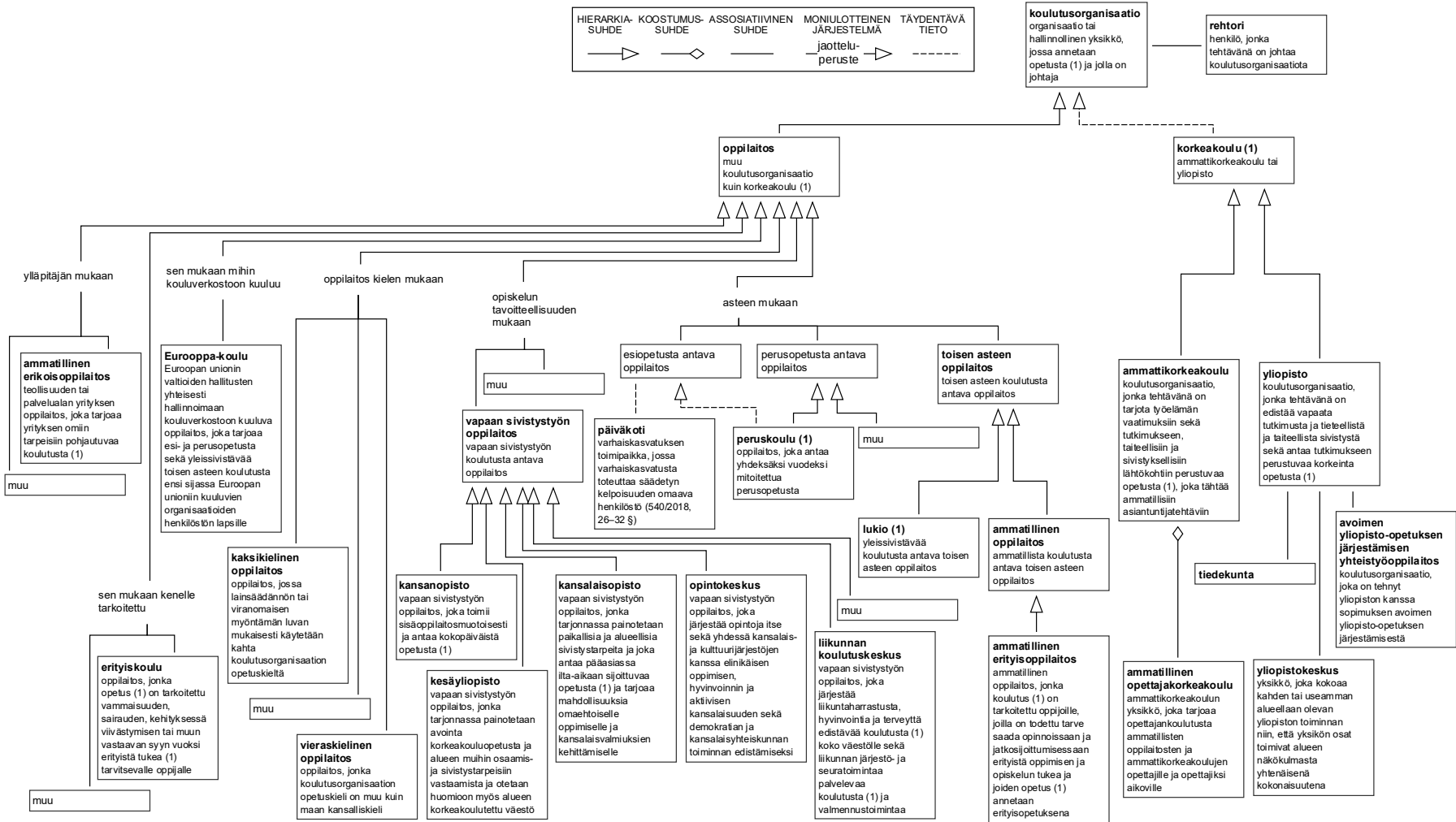
koulutusorganisaatio, joka on tehnyt *yliopiston* kanssa sopimuksen *avoimen yliopisto-opetuksen* järjestämisestä

huomautus

Käsitteen tunnus: c178

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutusorganisaatiot](#)



Käsitekaavio 9. Koulutusorganisaatiot.

3.4 Koulutuksen toimielimiä

93

(vanhentunut)

<ammattillinen koulutus>

koulutustoimikunta

määritelmä

ammattillisesti suuntautuneen [koulutuksen \(1\)](#) asiantuntijaelin, jollaisen opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa kullekin alalle seuraamaan, arvioimaan ja ennakoimaan [koulutuksen \(1\)](#) ja työelämässä tarvittavan osaamisen kehitystä

huomautus

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika. Lain 513/2017 voimaan tullessa tämän käsitteen korvasi käsite [työelämätoimikunta](#).

Käsitteen tunnus: c179

Luokka: ammatillinen koulutus

94

(vanhentunut)

tutkintotoimikunta

määritelmä

Opetushallituksen yhteydessä toimiva luottamuselin, jonka tehtävänä on omalla alallaan johtaa [näyttötutkintojen](#) järjestämistä ja antaa niihin liittyvät [tutkintotodistukset](#)

huomautus

Tutkintotoimikunnassa ovat edustettuina työnantajat, työntekijät, [opettajat](#) ja itsenäiset ammatinharjoittajat.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c180

Luokka: ammatillinen koulutus

95

työelämätoimikunta

sv arbetslivskommission

en business and industry committee

määritelmä

Opetushallituksen yhteydessä toimiva valtakunnallinen alakohtainen toimielin, joka osallistuu [näyttöjen](#) toteutuksen ja [osaamisen arvioinnin \(2\)](#) laadun varmistamiseen, [ammattillisen koulutuksen](#) [tutkintorakenteen](#) sekä [ammattillisten tutkintojen](#) ja [tutkintojen perusteiden](#) kehittämiseen ja käsittelee [ammattillisen tutkintokoulutuksen opiskelijan osaamisen arviointia \(2\)](#) koskevat oikaisupyynnöt

huomautus

Työelämätoimikunnat ovat Opetushallituksen asettamia ja toimivat Opetushallituksen yhteydessä, mutta ovat riippumattomia toimielimiä.

Käsitteen tunnus: c1234

Luokka: ammatillinen koulutus

96

oppisopimustoimija

sv aktör inom läroavtalsutbildning

määritelmä

koulutuksen järjestäjää edustava taho, joka hoitaa koulutuksen järjestäjän *oppisopimuskoulutukseen* liittyviä viranomaistehtäviä

huomautus

Oppisopimustoimijan tehtävänä on järjestää *oppisopimukseen* liittyvät sopimusasiat, maksaa työnantajalle *koulutuskorvausta*, hankkia tietopuolista *koulutusta (1)* sekä tapauskohtaisesti maksaa *opiskelijalle* taloudellisia etuuksia.

Laajennetun oppisopimuskoulutuksen järjestämistehtävän omaavan koulutuksen järjestäjän oppisopimustoimija voi ostaa koulutusta (1) ja *arviointeja (2)* toiselta *koulutuksen järjestämisluvan* omaavalta koulutuksen järjestäjältä, muulta julkiselta taholta taikka muulta yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä.

Käsitteen tunnus: c1693

Luokka: ammatillinen koulutus

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

3.5 Henkilöstö

97

henkilöstösv personal;
anställda p/en staff;
personnel

määritelmä

organisaation palveluksessa olevat henkilöt

huomautus

Koulutusorganisaatioiden henkilöstössä on erotettavissa *opetushenkilöstö* ja muu henkilöstö lukuun ottamatta *korkeakouluja (1)*, joiden henkilöstössä voidaan erottaa *opetus- ja tutkimushenkilöstö* ja muu henkilöstö.

Varhaiskasvatuksessa henkilöstössä on erotettavissa *varhaiskasvatushenkilöstö* ja muu henkilöstö.

Käsitteen tunnus: c185

Käsitekaavio: *Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö*

98

varhaiskasvatushenkilöstöei: varhaiskasvattajat *pl* (4)

- sv personal inom småbarnspedagogik;
anställda inom småbarnspedagogik
- en early childhood education and care staff;
ECEC staff;
early childhood education and care personnel;
ECEC personnel

määritelmä

henkilöstö, joka toimii *varhaiskasvatuksessa*

huomautus

Varhaiskasvatushenkilöstö koostuu varhaiskasvatuksen johto-, kehittämis-, kasvatus-, opetus-, ja hoito- ja avustajatehtävissä olevista henkilöistä. Siihen ei lasketa esimerkiksi toimisto- tai keittiö- ja siivoushenkilökuntaa.

varhaiskasvattaja; varhaiskasvattajat: Varhaiskasvattaja-ilmaus on julkisessa keskustelussa otettu käyttöön sanana, jolla viitataan varhaiskasvatuksen henkilöstön jäseniin riippumatta kunkin henkilön tehtävästä ja *kelpoisuudesta*. Sanan epätarkkuuden vuoksi sitä ei tule käyttää viitattaessa varhaiskasvatushenkilöstöön. Sitä ei tule käyttää myöskään viitattaessa *varhaiskasvatuksen työntekijään*, kuten *varhaiskasvatuksen opettajaan*, *varhaiskasvatuksen sosionomiin* tai *varhaiskasvatuksen lastenhoitajaan*.

Päiväkodin henkilöstön mitoituksessa otetaan huomioon *kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimiva henkilöstö*.

Käsitteen tunnus: c1558

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: *Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö*

99

kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimiva henkilöstö;
kasvatus-, opetus- ja hoitovastuullinen henkilöstö;
henkilöstömitoitukseen laskettava henkilöstö

ei: kasvatus- ja hoitovastuullinen henkilöstö

- sv personal i fostrings-, undervisnings- och vårduppgifter
- en staff members taken into account in the staff-child ratio

määritelmä

se osa *varhaiskasvatushenkilöstöstä*, joka otetaan huomioon *päiväkodin henkilöstön* mitoituksessa

huomautus

Päiväkodin henkilöstön mitoituksessa henkilöstöstä otetaan huomioon *varhaiskasvatuksen opettajat*, *varhaiskasvatuksen erityisopettajat*, *sosionomit* ja *lastenhoitajat* sekä *päiväkodin johtaja*, jos hän toimii *varhaiskasvatuksen lapsiryhmässä*.

Perhepäivähoitajat eivät ole osa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivaa henkilöstöä.

Perhepäiväkodissa tulee olla *varhaiskasvatuksessa* olevien *lasten* määrään suhteutettuna varhaiskasvatukselle säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi riittävä määrä henkilöitä.

Perhepäiväkodissa samanaikaisesti varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärästä on säädetty valtioneuvoston asetuksessa varhaiskasvatuksesta (753/2018).

Käsitteen tunnus: c1842

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: *Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö*

100

varhaiskasvatuksen työntekijä

sv arbetstagare inom småbarnspedagogik;
anställd inom småbarnspedagogik
en ECEC staff member;
ECEC employee

määritelmä

henkilö, joka työskentelee [varhaiskasvatuksessa](#) osana [varhaiskasvatushenkilöstöä](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c1843

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

101

opetushenkilöstö

sv undervisningspersonal
en teaching staff;
training staff

määritelmä

[henkilöstö](#), jonka tehtävänä on opettaa

huomautus

Ks. [opettaminen](#).

Käsitteen tunnus: c186

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

102

opetus- ja tutkimushenkilöstö

sv undervisnings- och forskningspersonal
en teaching and research staff;
academic staff;
faculty (2) /US/

määritelmä

[henkilöstö](#), jonka tehtävänä on opettaa tai tutkia

huomautus

[Korkeakoulujen \(1\)](#) henkilöstö voidaan yksinkertaisimmillaan jakaa opetus- ja tutkimushenkilöstöön ja muuhun henkilöstöön. Muuhun henkilöstöön kuuluu hallinnon, [opetuksen \(1\)](#) tukipalveluiden ja muiden tukipalveluiden tehtävistä vastaavia henkilöitä.

Ks. [opettaminen](#).

Käsitteen tunnus: c187

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

103

rehtori

sv rektor
 en principal <perusasteen oppilaitokset, toisen asteen oppilaitokset>;
 rector /GB/ <erit. korkeakoulut>;
 president /US/ <erit. korkeakoulut>;
 ~ school head

määritelmä

henkilö, jonka tehtävänä on johtaa *koulutusorganisaatiota*

huomautus

Rehtorin tehtävistä ja kelpoisuusvaatimuksista on säädelty eri *koulutusasteita* koskevassa lainsäädännössä.

Perusasteen ja *toisen asteen oppilaitoksissa* sekä *vapaan sivistystyön oppilaitoksissa* rehtori osallistuu usein myös opetustyöhön.

school head: Englannin termi school head ei ole virkanimike vaan kuvaava nimitys *oppilaitoksen* ylimmälle johtajalle.

Käsitteen tunnus: c192

Käsitekaaviot: *Koulutusorganisaatiot* ja *Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö*

104

<korkeakoulut>

vastuuhenkilö (1)

sv examiner;
 ansvarsperson (2);
 ansvarig lärare (2)
 en person in charge;
 authority;
 designated person

määritelmä

korkeakoulun (1) henkilöstön jäsen, joka vastaa *tutkintoon*, *koulutusohjelmaan (2)* tai *opintojaksoon* liittyvän *opetuksen (1)* järjestämisestä

huomautus

Esimerkiksi koulutusohjelman (2) vastuuhenkilönä (1) voi toimia dekaani.

Englanniksi vastuuhenkilöstä (1) voidaan käyttää termiä person in charge, authority tai designated person; vastineen valinta riippuu kontekstista.

Käsitteen tunnus: c210

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: *Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö*

105

opintoneuvoja

sv studierådgivare
 en student advisor

määritelmä

korkeakoulun (1) nk. muun *henkilöstön* jäsen, jonka tehtävänä on *opinto-ohjaus*

huomautus

Vrt. *oppilaanohjaaja*, *opinto-ohjaaja*.

Käsitteen tunnus: c1544

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: *Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö*

106

aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja

en before- and after-school activities instructor
rather than: morning and afternoon activities instructor

määritelmä

henkilö, joka ohjaa [aamu- ja iltapäivätoimintaa](#)

huomautus

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan [kelpoisuudesta](#) on säädetty.

morning and afternoon activities instructor: Tämän termin käyttöä ei suositella, sillä ilmaus morning and afternoon activities voi viitata muussakin kuin [perusopetuksen](#) yhteydessä (esimerkiksi ikääntyneille) järjestettävään aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Vrt. [koulunkäyntiavustaja](#).

Käsitteen tunnus: c216

Luokka: perusopetus

Käsitekaaviot: [Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö](#) ja [Muu koulutuksen henkilöstö](#)

107

ensimmäisen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö;**1. portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö**

sv undervisnings- och forskningspersonal på första nivån;
undervisnings- och forskningspersonal på nivå ett;
undervisnings- och forskningspersonal på första steget;
undervisnings- och forskningspersonal på nivå 1

en teaching and research staff on the first level of their career path;
teaching and research staff on the 1st level of their career path

määritelmä

[yliopiston opetus- ja tutkimushenkilöstön](#) osa, jonka tehtävänä on valmistaa oma väitöskirjatyönsä ja jonka tehtäviin saattaa tutkimuksen lisäksi kuulua [opettaminen](#)

huomautus

Ensimmäisen portaan [opetus- ja tutkimushenkilöstöltä](#) edellytetään [ylempää korkeakoulututkintoa](#) ja hyväksyttyä tutkimussuunnitelmaa. Lisäksi edellytetään kykyä ja motivoitumista jatko-opintoihin ja [tohtorin tutkinnon](#) suorittamiseen. Ensimmäisen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstön nimikkeitä ovat tohtorikoulutettava, tohtoriopiskelija, tutkija, nuorempi tutkija, assistentti, projektitutkija ja doktorand.

Käsitteen tunnus: c188

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

108

toisen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö;**2. portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö**

sv undervisnings- och forskningspersonal på andra nivån;
undervisnings- och forskningspersonal på nivå två;
undervisnings- och forskningspersonal på andra steget;
undervisnings- och forskningspersonal på nivå 2

en teaching and research staff on the second level of their career path;
teaching and research staff on the 2nd level of their career path

määritelmä

[yliopiston opetus- ja tutkimushenkilöstön](#) osa, jonka tehtävät ovat luonteeltaan itsenäisiä tutkimus- ja/tai opetustehtäviä, joissa henkilö toimii vastuullisena suunnittelijana ja toteuttajana

huomautus

Toisen portaan [opetus- ja tutkimushenkilöstön](#) virkoihin edellytetään pääsääntöisesti [tohtorin tutkintoa](#).

Toisen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstön nimikkeitä ovat esimerkiksi yliopisto-opettaja, tutkijatohtori ja erikoistutkija.

Käsitteen tunnus: c189

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

109

kolmannen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö;**3. portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö**

- sv undervisnings- och forskningspersonal på tredje nivån;
undervisnings- och forskningspersonal på nivå tre;
undervisnings- och forskningspersonal på tredje steget;
undervisnings- och forskningspersonal på nivå 3
- en teaching and research staff on the third level of their career path;
teaching and research staff on the 3rd level of their career path

määritelmä

[yliopiston opetus- ja tutkimushenkilöstön](#) osa, jonka tehtävät sisältävät [toisen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstön](#) tehtäviä enemmän johtamis- ja organisointivastuita ja taloudellista vastuuta ja tehtävissä vastataan myös muiden henkilöiden toiminnasta

huomautus

Kolmannen portaan tehtävissä edellytetään pääsääntöisesti [tohtorin tutkintoa](#). Lisäksi tehtäviin haettaessa katsotaan eduksi kokemus kansainvälisistä tehtävistä ja/tai työskentelykokemus oman organisaation ulkopuolella.

Toisen portaan [opetus- ja tutkimushenkilöstön](#) tehtäviin verrattuna kolmannen portaan tehtävät ovat itsenäisempiä ja vastuullisempia. Niissä on myös monipuolisempaa yhteistyötä oman organisaation ulkopuolisten tahojen kanssa ja vahvempi yhteys muuhun innovaatioympäristöön.

Kolmannen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstön nimikkeistä yleisimmät ovat yliopistonlehtori ja yliopistotutkija ja lääketieteen alalla klininen opettaja. Käytössä ovat myös nimikkeet vanhempi tutkija, tutkijaopettaja ja erikoistutkija. Helsingin yliopistossa kolmannelle portaalle sijoittuvat myös tutkimuskoordinaattori ja intendentti.

Käsitteen tunnus: c190

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

110

neljännen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö;**4. portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö**

- sv undervisnings- och forskningspersonal på fjärde nivån;
undervisnings- och forskningspersonal på nivå fyra;
undervisnings- och forskningspersonal på fjärde steget;
undervisnings- och forskningspersonal på nivå 4
- en teaching and research staff on the fourth level of their career path;
teaching and research staff on the 4th level of their career path

määritelmä

[yliopiston opetus- ja tutkimushenkilöstön](#) osa, jonka tehtävissä suunnitellaan, koordinoidaan ja johdetaan erittäin laajoja kokonaisuuksia, tehtäviin sisältyy kokonaisvaltaista vastuuta organisaation toiminnasta ja taloudesta sekä kansallisen tai kansainvälisen tason kehittämistehtävistä ja tehtävissä vaikutetaan huomattavasti koko tutkimusjärjestelmään

huomautus

Laajat kokonaisuudet, joissa neljännen portaan tehtävissä suunnitellaan, koordinoidaan ja johdetaan, ovat esimerkiksi huomattavia kansainvälisiä tutkimushankkeita.

Neljännen portaan [opetus- ja tutkimushenkilöstöön](#) valittavalta edellytetään [tohtorin tutkintoa](#), korkeatasoista tieteellistä [pätevyyttä](#), kokemusta tieteellisen tutkimuksen johtamisesta, kykyä antaa korkeatasoista tutkimukseen perustuvaa [opetusta \(2\)](#) ja ohjata [opinnäytetöitä](#) sekä näyttöjä edustamansa tutkimusalan kansainvälisestä yhteistyöstä.

Neljännen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstön päänimike on [professori](#), ja lisäksi käytössä ovat nimikkeet tutkimusjohtaja ja tutkimusprofessori.

Käsitteen tunnus: c191

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

111

professori

sv professor

en professor

määritelmä

[yliopiston opetus- ja tutkimushenkilöstön](#) jäsen, jonka tehtävänä on harjoittaa ja ohjata tieteellistä tutkimustyötä tai taiteellista työtä, antaa siihen perustuvaa [opetusta \(1\)](#) ja seurata tieteen tai taiteen kehitystä sekä osallistua alallaan yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen ja kansainväliseen yhteistyöhön

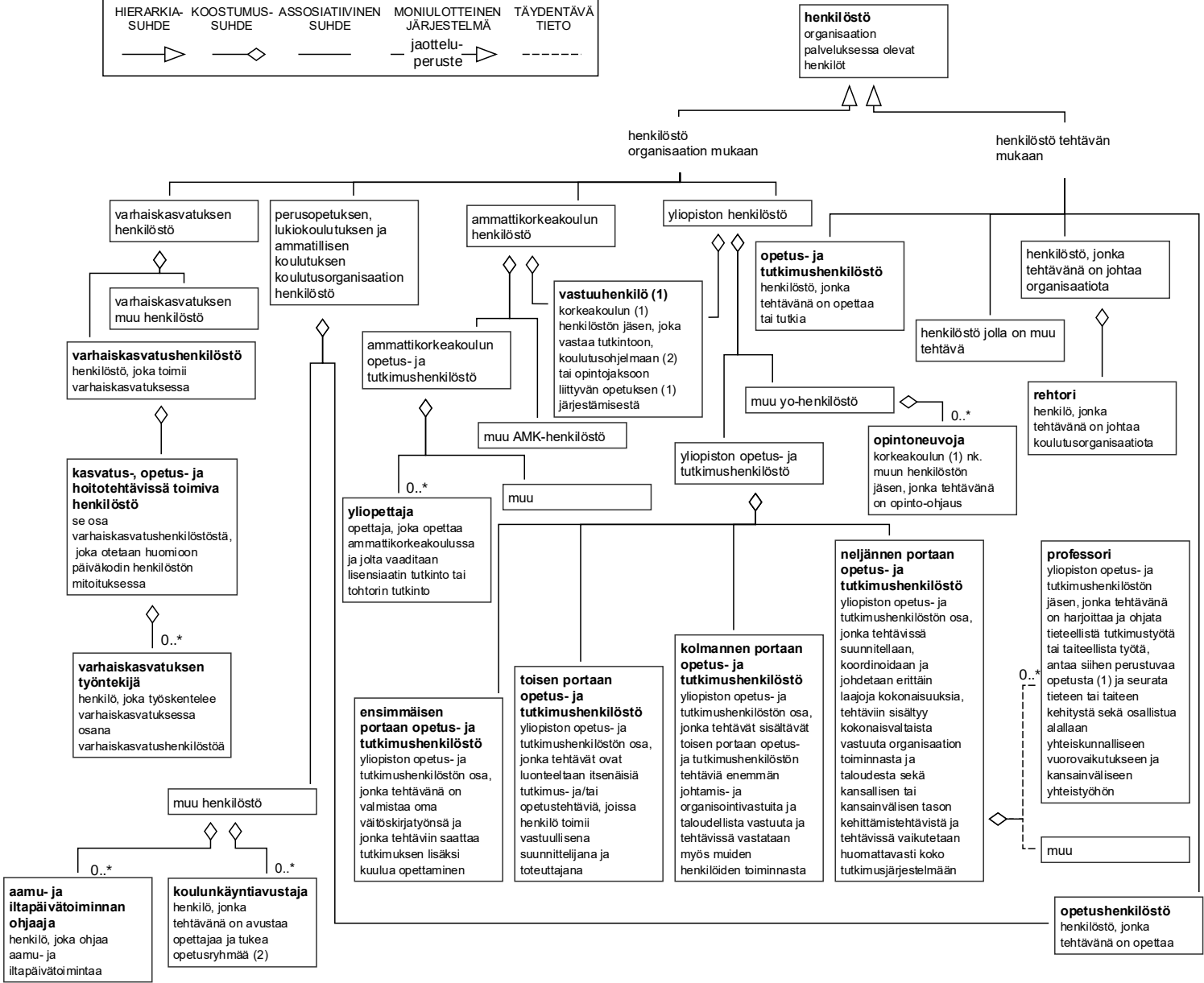
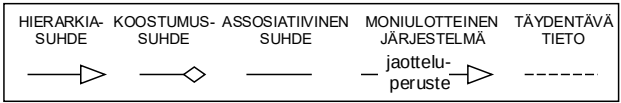
huomautus

Professorin tehtäviin voi kuulua [opettajana](#) toimiminen yliopistossa.

Ks. myös [neljännen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö](#).

Käsitteen tunnus: c219

Käsittekaaviot: [Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö](#) ja [Opettaja](#)



Käsittekaavio 10. Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö.

112

koulupsykologi <esiopetus, perusopetus>;**psykologi** <esiopetus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus>;**opintopsykologi** <korkeakoulut>

sv skolpsykolog <esiopetus, perusopetus>;

psykolog <esiopetus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus>

en school psychologist <perusopetus, lukiokoulutus>

määritelmä

psykologi, joka työskentelee koulunkäyntiin, *opiskeluun* ja *oppimiseen* liittyvien asioiden parissa *esiopetusta*, *perusopetusta* tai *toisen asteen koulutusta* antavassa *oppilaitoksessa* tai *korkeakoulussa* (1)

huomautus

Koulupsykologi voi auttaa *oppilasta*, *opiskelijaa* tai *esiopetuksessa* olevaa lasta esimerkiksi oppimisvaikeuksissa, tarkkaavaisuuden ja työskentelyn pulmissa, tunne-elämän kehityksen solmukohdissa, kriiseissä, vuorovaikutusongelmissa tai kun on tarvetta opetusjärjestelyille. Koulupsykologi osallistuu myös yhteisöllisen *oppilas- ja opiskelijahuollon* kehittämiseen.

Koulupsykologi tekee psykologisia arviointeja, konsultoi ja antaa neuvontaa. Koulupsykologi myös kirjoittaa tarvittavat lausunnot opetusjärjestelyjä tai jatkotutkimuksia ja hoitoja varten.

Esiopetuksen osalta kunnat ovat jakaneet käytännöt niin, että *peruskoulussa* (1) järjestettävän esiopetuksen piirissä olevat lapset saattavat käyttää koulupsykologin palveluita, kun taas *varhaiskasvatuksen* yhteydessä järjestettävän esiopetuksen piirissä olevat lapset käyttävät neuvolan palveluita.

Korkeakouluissa (1) opintopsykologit tarjoavat yksilöohjausta ja ryhmiä *perustutkinto-opiskelijoille*, jotka kaipaavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, motivaatioon, ajankäyttöön, jaksamiseen, jännittämiseen tai tutkielmien tekoon liittyvissä kysymyksissä.

Käsitteen tunnus: c193

Luokka: esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: *Muu koulutuksen henkilöstö* ja *Opintososiaaliset edut ja opintososiaaliset palvelut*

113

koulukuraattori <esiopetus, perusopetus>;**kuraattori** <esiopetus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, ammattikorkeakoulut>

sv skolkurator <esiopetus, perusopetus>;

kurator <esiopetus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus>

en school social worker <perusopetus, lukiokoulutus>

määritelmä

sosiaalialan ammattilainen, joka työskentelee *esiopetuksen* opetusyksikössä, *perusopetusta* tai *toisen asteen koulutusta* antavassa *oppilaitoksessa* taikka *ammattikorkeakoulussa*

huomautus

Kuraattorin kelpoisuusvaatimuksista on säädetty oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013).

Kuraattori auttaa *esiopetuksessa* olevia *lapsia*, perusopetuksen *oppilaita* ja *toisen asteen koulutuksen opiskelijoita*, joilla on koulunkäyntiin tai ihmissuhteisiin liittyviä vaikeuksia tai kasvuun ja kehitykseen liittyviä ongelmia tai pulmatilanteita. Kuraattorin tehtäväkuvaan kuuluu myös koko oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja toiminnan tukeminen sekä *kotien ja oppilaitoksen yhteistyön* tukeminen.

Kuraattorin työn tarkoituksena on järjestää *oppijoille* riittävä tuki ja *ohjaus* sekä muut tarpeelliset toimet koulunkäyntiin ja oppijoiden kehitykseen liittyvien sosiaalisten ja psyykkisten vaikeuksien poistamiseksi sekä opetusyksikön tai oppilaitoksen ja kotien välisen yhteistyön kehittämiseksi. Kuraattoria voidaan tarvita esimerkiksi *luokan* työilmapiiriin ja työrauhan ylläpitämiseen liittyvissä asioissa, *opettajan* ja oppilaan välisissä ristiriitatilanteissa, koulupinnauksessa, kiusaamisessa, kotiongelmassa ja *oppilaitoksen* tai luokan vaihtumisesta johtuvissa siirtymävaiheissa.

Huom. *Yliopistoissa* termiä kuraattori käytetään eri käsitteestä. Helsingin yliopistossa ja Aalto-yliopistossa, joiden osakunnat on kirjattu yliopistolakiin (558/2009), kuraattori toimii osakunnan luottamustehtävässä: kuraattorin tehtävänä on johtaa osakunnan toimintaa. Tämä perinne juontaa Turun Akatemiasta 1600-luvulta.

Käsitteen tunnus: c194

Luokka: esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: *Muu koulutuksen henkilöstö* ja *Opintososiaaliset edut ja opintososiaaliset palvelut*

114

**koulunkäyntiavustaja;
koulunkäynnin ohjaaja;
koulunkäynninohjaaja**

- sv skolgångsbiträde *n*;
skolgångsassistent;
skolgångshandledare
- en teaching assistant;
classroom assistant;
teaching aide /US/;
teacher's aide /US/;
instructor (2)
not: special needs assistant <henkilökohtainen avustaja>

määritelmä

henkilö, jonka tehtävänä on avustaa [opettajaa](#) ja tukea [opetusryhmää \(2\)](#)

huomautus

Koulunkäyntiavustaja voi työskennellä esimerkiksi [esiopetuksessa](#), [perusopetuksessa](#) tai perusopetuksen [aamu- ja iltapäivätoiminnassa](#) (ks. [aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja](#)).

Koulunkäyntiavustaja ei käytä julkista valtaa, eli hän ei esimerkiksi vastaa [oppilaan arvioinnista \(2\)](#) eikä [kurinpidosta](#).

Koulunkäyntiavustaja poikkeaa henkilökohtaisesta avustajasta, joka antaa nk. henkilökohtaista apua. Henkilökohtainen apu on määritelty sosiaalipalveluksi, jossa avustaja antaa vammaiselle henkilölle tälle välttämätöntä apua tavanomaiseen elämään liittyvissä toiminnoissa [lähde: Sosiaalialan tiedonhallinnan sanasto 1.3.2023]. Oikeus henkilökohtaiseen avustajaan perustuu vammaispalvelulakiin ([675/2023](#)). Henkilökohtaisesta avustajasta poiketen koulunkäyntiavustaja avustaa koko opetusryhmää (2).

special needs assistant: Englannin termi special needs assistant viittaa [erityisen tuen \(1\)](#) [oppilaan](#) henkilökohtaiseen avustajaan, joten sitä ei tule käyttää koulunkäyntiavustajan vastineena.

special-sanan käytöstä: YK:n syrjimättömän kielen opas [UN Disability-Inclusive Communications Guidelines](#) suosittelee, että henkilöön viittaavan special-sanan käytöstä luovutaan. YK:n Geneven maatoimisto tarkentaa omissa ohjeissaan ([Disability-Inclusive Language Guidelines](#)), että special-sanan käytöstä luovutaan myös esimerkiksi opetusryhmien nimissä. Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos sisältää edelleen näissä suosituksissa vältettävänä pidettyjä ilmaisuja. Suositukset otetaan huomioon jatkotyössä.

Käsitteen tunnus: c195

Luokka: esiopetus, perusopetus

Käsittekaaviot: [Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö](#) ja [Muu koulutuksen henkilöstö](#)

115

kouluterveydenhoitaja <perusopetus>;**opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitaja** <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus>;**terveydenhoitaja** <perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus>

sv skolhälsovårdare <perusopetus>

en school nurse <perusopetus, lukiokoulutus>;

public health nurse <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus>

määritelmä

terveydenhoitaja, joka työskentelee *kouluterveydenhuollossa* tai *opiskeluterveydenhuollossa*

huomautus

Kouluterveydenhoitajan ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan tehtävät voivat liittyä koulu- tai opiskeluyhteisöön tai -ympäristöön, yksittäiseen *oppilaaseen* tai *opiskelijaan* tai moniammatilliseen yhteistyöhön *oppilaitoksessa* tai *korkeakoulussa (1)* tai laajemmin kunnassa ja palvelujärjestelmässä.

Kouluterveydenhoitaja vastaa *perusopetuksen oppilaiden* vuosittaisista terveystarkastuksista, ja yhteistyössä *koululääkärin* kanssa laajoista terveystarkastuksista *vuosiluokkien* 1, 5 ja 8 oppilaille. Terveysdenhoitaja tarjoaa tukea lisäkäynneillä ja pitää päivittäin avointa vastaanottoa, jonne oppilaat voivat itse hakeutua, ohjaa oppilaita tarvittaessa koululääkärin tai muiden asiantuntijoiden jatkotutkimuksiin sekä vastaa ensiavusta ja siihen liittyvästä hoitotyöstä *peruskoulussa (1)*. Terveysdenhoitaja osallistuu kouluympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastamiseen.

Esiopetuksessa terveystarkastukset ja yksilöllinen terveysneuvonta järjestetään terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaisina lastenneuvolapalveluina.

Käsitteen tunnus: c196

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus

Käsittekaavio: *Muu koulutuksen henkilöstö*

116

koululääkäri <perusopetus>;**kouluterveydenhuollon lääkäri** <perusopetus>;**opiskeluterveydenhuollon lääkäri** <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus>;**lääkäri** <perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus>

sv skolläkare <perusopetus>;

läkare inom studerandehälsovård <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus>

en school doctor <perusopetus, lukiokoulutus>

määritelmä

lääkäri, joka työskentelee *kouluterveydenhuollossa* tai *opiskeluterveydenhuollossa*

huomautus

Kouluterveydenhuollon ja opiskeluterveydenhuollon lääkärin tehtävät voivat liittyä oppilaitosyhteisöön, yksittäiseen *oppilaaseen* tai *opiskelijaan* tai moniammatilliseen yhteistyöhön *oppilaitoksessa* tai laajemmin kunnassa ja palvelujärjestelmässä.

Kouluterveydenhuollon lääkäri huolehtii yhteistyössä *kouluterveydenhoitajan* kanssa *perusopetuksen oppilaiden* laajoista terveystarkastuksista *vuosiluokilla* 1, 5 ja 8 ja kouluympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastamisesta. Kouluterveydenhuollon lääkäri tukee oppilaita yksilöllisissä tarpeissa, järjestää jatkotutkimuksia ja ohjausta muihin palveluihin ja vastaa muun muassa koulutyöhön liittyvistä lääkärinlausunnoista.

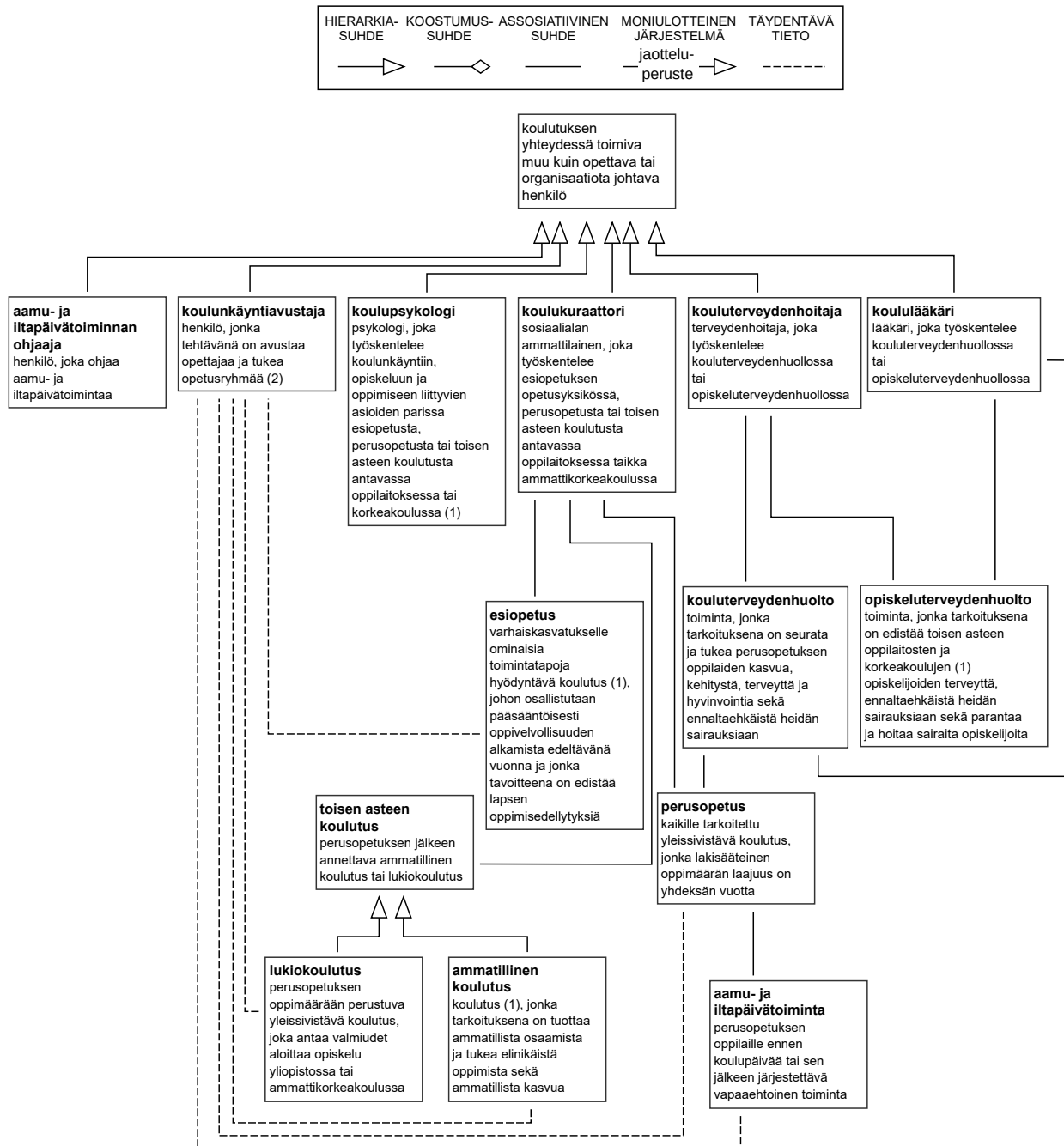
Opiskeluterveydenhuollon lääkäri huolehtii yhteistyössä opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan kanssa *toisen asteen koulutuksen opiskelijoiden* määräaikaista terveystarkastuksista ja oppilaitosympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastamisesta. Opiskeluterveydenhuollon lääkäri tukee opiskelijoita yksilöllisissä tarpeissa, hoitaa heidän sairauksiaan, järjestää jatkotutkimuksia ja ohjausta muihin palveluihin ja vastaa muun muassa *opiskeluun* liittyvistä lääkärinlausunnoista.

Esiopetuksessa yksilölliset terveystarkastukset ja yksilöllinen terveysneuvonta järjestetään terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaisina neuvolapalveluina.

Käsitteen tunnus: c197

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus

Käsittekaavio: *Muu koulutuksen henkilöstö*



Käsittekaavio 11. Muu koulutuksen henkilöstö.

117

varhaiskasvatusjohtaja

sv chef för småbarnspedagogik;
direktör för småbarnspedagogik
en director of early childhood education and care;
ECEC director
not: head of early childhood education and care

määritelmä

johtaja, jonka tehtävänä on virkavastuulla johtaa kunnan *varhaiskasvatusta*

huomautus

Käsitteen tunnus: c1004

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaavio: *Varhaiskasvatuksen henkilöstö*

118

päiväkodin johtaja

sv daghemsföreståndare;
daghemschef
en head of early education centre

määritelmä

johtaja, jonka tehtävänä on johtaa yhtä tai useampaa [päiväkotia](#) tai [varhaiskasvatuksen](#) eri [toimintamuotoa](#)

huomautus

Päiväkodin johtaja voi toimia myös [varhaiskasvatuksen lapsiryhmässä](#).

Päiväkodin johtajan alaisuudessa voi olla myös päiväkodin sivutoimipisteitä ja [esiopetusta](#).

Päiväkodin johtajan alaisuudessa voi toimia myös [perhepäivähoitajia](#).

Päiväkodin johtajan [kelpoisuudesta](#) on säädetty (540/2018, 31 §, 74 § ja 75 §).

Käsitteen tunnus: c1564

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaavio: [Varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

119

päiväkodin varajohtaja

sv biträdande daghemsföreståndare;
vice daghemsföreståndare;
biträdande daghemschef;
vice daghemschef
en deputy head of early education centre

määritelmä

johtaja, jonka tehtävänä on [päiväkodin johtajan](#) kanssa johtaa yhtä tai useampaa [päiväkotia](#) tai [varhaiskasvatuksen](#) eri [toimintamuotoa](#)

huomautus

Päiväkodin varajohtaja toimii tarvittaessa päiväkodin johtajan sijaisena. Päiväkodin varajohtaja voi toimia myös [varhaiskasvatuksen lapsiryhmässä](#).

Päiväkodin varajohtajan [kelpoisuudesta](#) ei ole säädetty. Jos päiväkodin varajohtajan tehtävät vastaavat päiväkodin johtajan tehtäviä, sovelletaan päiväkodin johtajan kelpoisuusvaatimuksia (540/2018, 31 §, 74 § ja 75 §).

Käsitteen tunnus: c1844

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaavio: [Varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

120

**perhepäivähoidon johtaja;
perhepäivähoidon ohjaaja**

sv familjedagvårdsföreståndare;
familjedagvårdschef;
familjedagvårdsledare
en head of family daycare;
head of family-based daycare

määritelmä

johtaja, jonka tehtävänä on johtaa [perhepäivähoitoa](#)

huomautus

Perhepäivähoidon johtajana voi toimia myös [päiväkodin johtaja](#). Perhepäivähoidon johtajan nimike voi olla perhepäivähoidon ohjaaja.

Laissa ei säädetä perhepäivähoidon johtajan [kelpoisuudesta](#).

Käsitteen tunnus: c1565

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaavio: [Varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

121

**perhepäivähoidon vastuuhenkilö;
varhaiskasvatuksen vastuuhenkilö;
vastuuhenkilö (2)**

- sv ansvarig person för familjedagvård;
ansvarig person inom småbarnspedagogik;
ansvarsperson (1)
- en person in charge of home-based childcare;
person in charge of early childhood education and care

määritelmä

yksityisen [varhaiskasvatuksen palveluntuottajan](#) nimeämä henkilö, joka vastaa siitä, että palveluntuottajan järjestämä [perhepäivähoito](#) ja siellä annettava [varhaiskasvatus](#) täyttävät sille asetetut vaatimukset

huomautus

Perhepäivähoidon vastuuhenkilönä voi toimia [päiväkodin johtaja](#).

Perhepäivähoidon vastuuhenkilöstä on säädetty varhaiskasvatuslaissa ([540/2018](#))

Käsitteen tunnus: c1566

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

122

varhaiskasvatuksen opettaja;**lastentarhanopettaja (vanhentunut)**

ei: < varhaiskasvattaja (1)

sv lärare inom småbarnspedagogik;
barntädgårdslärare (föråldrad)en teacher in early childhood education and care;
teacher (ECEC)not: kindergarten teacher;
preschool teacher (1);
playschool teacher;
< early childhood educator (1)

määritelmä

opettaja, joka työskentelee [varhaiskasvatuksessa](#) ja jonka tehtävissä painottuvat pedagogisen toiminnan suunnittelu, toteuttaminen ja [arviointi](#)

huomautus

Varhaiskasvatuksen opettajan [kelpoisuudesta](#) on säädetty varhaiskasvatuslaissa (540/2018, 26 § ja 75 §, 1 ja 2 mom.).

varhaiskasvatuksen opettaja vs. lastentarhanopettaja: Nykyisin henkilöistä, jotka suorittaneet varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuuden tuovan [tutkinnon](#), käytetään pääosin termiä varhaiskasvatuksen opettaja. Kuitenkin tapauksissa, joissa on kyse ennen varhaiskasvatuslain (540/2018) voimaantuloa suoritetuista varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuuden tuovista tutkinnoista, käytössä voi olla myös termi lastentarhanopettaja (englanniksi kindergarten teacher tai preschool teacher).

varhaiskasvattaja: Varhaiskasvattaja-ilmaus on julkisessa keskustelussa otettu käyttöön sanana, jolla viitataan [varhaiskasvatushenkilöstön](#) jäseniin riippumatta kunkin henkilön tehtävästä ja kelpoisuudesta. Koska sana on tällä tavalla epätarkka, sitä ei tule käyttää viitattaessa varhaiskasvatuksen opettajaan, [varhaiskasvatuksen sosionomiin](#) eikä [varhaiskasvatuksen lastenhoitajaan](#).

early childhood educator: Edellä suomenkielisestä varhaiskasvattaja-sanasta todettu pätee myös englanninkieliseen ilmaisuun early childhood educator: epätarkkuuden vuoksi sen käyttöä ei suositella käsitteiden varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi eikä varhaiskasvatuksen lastenhoitaja englannin vastineena.

early years teacher: Kansainvälisissä yhteyksissä esiintyy myös englanninkielistä termiä early years teacher, mutta tämä käsite poikkeaa suomalaisesta varhaiskasvatuksen opettaja -käsitteestä. Early years teacher voi toimia [varhaiskasvatuksen](#) lisäksi tai sen sijaan [esiopetusta](#) tai alkuopetusta vastaavan toiminnan piirissä.

Ks. myös [pedagogisen toiminnan arviointi](#).

Käsitteen tunnus: c202

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitteekaaviot: [Varhaiskasvatuksen henkilöstö](#) ja [Opettaja](#)

123

**varhaiskasvatuksen erityisopettaja;
erityislasterhanopettaja (vanhentunut)**

- sv speciallärare inom småbarnspedagogik;
specialbarntädgårdslärare (föråldrad)
- en special educational needs teacher in early childhood education and care;
special educational needs teacher (ECEC);
additional educational needs teacher (ECEC);
SEN teacher (ECEC);
AEN teacher (ECEC)
- not: special needs teacher in ECEC (obsolete);
special needs early education teacher (obsolete);
kindergarten special teacher <erityislasterhanopettaja> (obsolete);
preschool special teacher;
playschool special teacher;
special needs early childhood educator;
special early childhood educator

määritelmä

varhaiskasvatuksen opettaja, joka on erikoistunut **erityisopetukseen (1)** ja työskentelee **lapsen oppimisen** ja tuen tehtävissä

huomautus

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja työskentelee yksittäisten lasten, lapsiryhmien, vanhempien, **varhaiskasvatushenkilöstön** ja muiden asiantuntijoiden kanssa sekä konsultoi henkilöstöä.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan **kelpoisuudesta** on säädetty varhaiskasvatuslaissa (540/2018, 30 § ja 75 §). Varhaiskasvatuksen erityisopettajasta on aikaisemmin käytetty termiä erityislasterhanopettaja.

special-sanan käytöstä: YK:n syrjimättömän kielen opas **UN Disability-Inclusive Communications Guidelines** suosittelee, että henkilöön viittaavan special-sanan käytöstä luovutaan. YK:n Geneven maatoimisto tarkentaa omissa ohjeissaan (**Disability-Inclusive Language Guidelines**), että special-sanan käytöstä luovutaan myös esimerkiksi opetusryhmien nimissä. Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos sisältää edelleen näissä suosituksissa vältettävänä pidettyjä ilmaisuja. Suositukset otetaan huomioon jatkotyössä.

Käsitteen tunnus: c203

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaaviot: **Varhaiskasvatuksen henkilöstö** ja **Opettaja**

124

varhaiskasvatuksen sosionomi

ei: < varhaiskasvattaja (2)

- sv socionom inom småbarnspedagogik
- en social pedagogue in early childhood education and care;
social pedagogue (ECEC)
- not: < early childhood educator (3)

määritelmä

henkilö, joka työskentelee **varhaiskasvatuksessa** ja jonka tehtävissä painottuvat moniammatillinen yhteistyö, perheiden palveluohjaus ja yhteisöllisyyden vahvistaminen

huomautus

Varhaiskasvatuksen sosionomin **kelpoisuudesta** on säädetty varhaiskasvatuslaissa (540/2018, 27 § ja 75 §).

varhaiskasvattaja: Varhaiskasvattaja-ilmaus on julkisessa keskustelussa otettu käyttöön sanana, jolla viitataan **varhaiskasvatushenkilöstön** jäseniin riippumatta kunkin henkilön tehtävästä ja kelpoisuudesta. Koska sana on tällä tavalla epätarkka, sitä ei tule käyttää viitattaessa **varhaiskasvatuksen opettajaan**, varhaiskasvatuksen sosionomiin eikä **varhaiskasvatuksen lastenhoitajaan**.

early childhood educator: Edellä suomenkielisestä varhaiskasvattaja-sanasta todettu pätee myös englanninkieliseen ilmaisuun early childhood educator: epätarkkuuden vuoksi sen käyttöä ei suositella varhaiskasvatuksen sosionomi -käsitteen englannin vastineena.

Käsitteen tunnus: c1568

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: **Varhaiskasvatuksen henkilöstö**

125

**varhaiskasvatuksen lastenhoitaja;
lastenhoitaja**

ei: < varhaiskasvattaja (3)

sv barnskötare inom småbarnspedagogik;
barnskötareen childcarer in early childhood education and care;
childcarer (ECEC)

not: < early childhood educator (2)

määritelmä

henkilö, joka toimii *varhaiskasvatuksessa* ja jonka tehtävissä painottuu *lapsen hoito*, *kasvatus* ja *ohjaus* sekä mahdollisesti sosiaali- ja terveydenhuollon osaaminen

huomautus

Varhaiskasvatuksen lastenhoitajan *kelpoisuudesta* on säädetty (540/2018, 28 § ja 75 § sekä 753/2018, 3 § ja 4 §).

varhaiskasvattaja: Varhaiskasvattaja-ilmaus on julkisessa keskustelussa otettu käyttöön sanana, jolla viitataan *varhaiskasvatushenkilöstön* jäseniin riippumatta kunkin henkilön tehtävästä ja kelpoisuudesta. Koska sana on tällä tavalla epätarkka, sitä ei tule käyttää viitattaessa *varhaiskasvatuksen opettajaan*, *varhaiskasvatuksen sosionomiin* eikä varhaiskasvatuksen lastenhoitajaan.

early childhood educator: Edellä suomenkielisestä varhaiskasvattaja-sanasta todettu pätee myös englanninkieliseen ilmaisuun early childhood educator: epätarkkuuden vuoksi sen käyttöä ei suositella varhaiskasvatuksen lastenhoitaja -käsitteen englannin vastineena.

Käsitteen tunnus: c1008

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

126

perhepäivähoitaja

sv familjedagvårdare

en home-based childcare practitioner;
childminder /GB/;
childminder /IE/
not: home-based childcarer;
family childcarer

määritelmä

henkilö, joka toimii *varhaiskasvatuksessa* omassa kodissaan, *lapsen* kodissa tai *ryhmäperhepäiväkodissa*

huomautus

Perhepäivähoitajan *kelpoisuudesta* on säädetty (540/2018, 29 §).

home-based childcare practitioner / childminder: Childminder on perhepäivähoitajan vastine Iso-Britanniassa ja Irlannissa. Joissain muissakin maissa käytetään termiä childminder, mutta se koetaan usein epäviralliseksi ja esitetään lainausmerkeissä. Joissain yhteyksissä childminder voidaan ymmärtää lastenvahtityypiksi toiminnaksi.

childcarer: Termiä childcarer ei tule käyttää perhepäivähoitaja-käsitteen vastineena, sillä se viittaa *varhaiskasvatuksen lastenhoitajaan*.

Käsitteen tunnus: c1009

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

127

varhaiskasvatuksen avustaja

- sv assistent inom småbarnspedagogik
 inte: biträde *n* inom småbarnspedagogik (föräldrad)
- en assistant in early childhood education and care;
 assistant (ECEC)

määritelmä

henkilö, joka työskentelee [varhaiskasvatuksessa](#) yhden tai useamman tukea tarvitsevan [lapsen](#) kanssa

huomautus

Varhaiskasvatuksen avustaja voi olla lapsi- tai ryhmäkohtainen avustaja.

Varhaiskasvatuksen avustajia ei lueta hoito- ja kasvatustehtävissä toimivaan [henkilöstöön](#).

Avustajan [kelpoisuudesta](#) ja työnkuvasta ei ole säädetty.

Ruotsin termiä biträde inom småbarnspedagogik käytetään lainsäädännössä ja assistent inom småbarnspedagogik on tavallisempi käytännön työssä.

Käsitteen tunnus: c1013

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

128

steinerpedagoginen varhaiskasvattaja

- sv steinerpedagog inom småbarnspedagogik
- en educator in early childhood Steiner education;
 educator in early childhood Steiner education and care

määritelmä

henkilö, joka toimii [varhaiskasvatuksessa](#) steinerpedagogisessa [päiväkodissa](#) [varhaiskasvatuksen opettajan](#) tehtäviä vastaavissa tehtävissä

huomautus

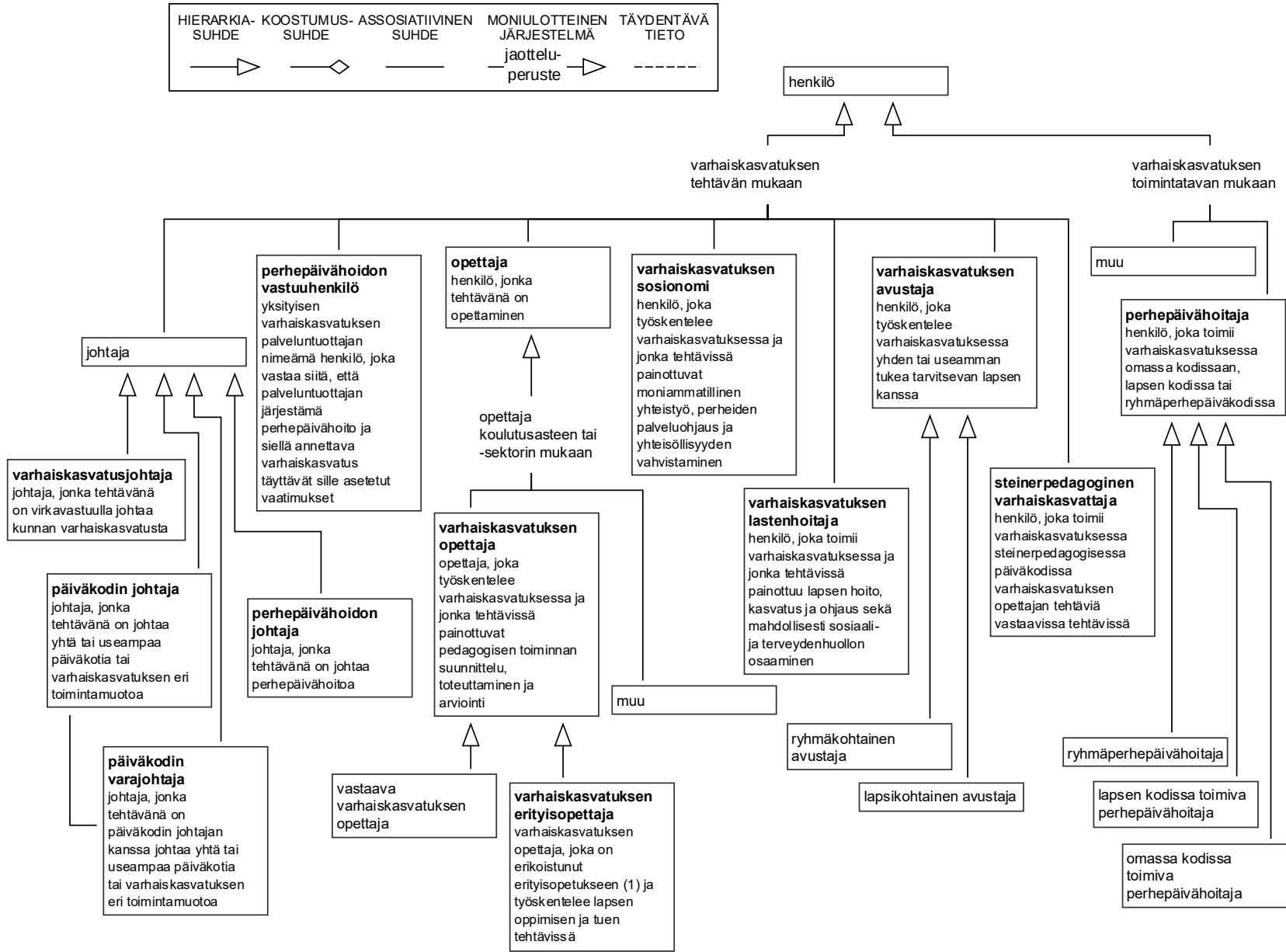
Steinerpedagogisen varhaiskasvattajan [pätevyydestä](#) on säädetty (540/2018, 32 § ja 75 §).

Käsitteen tunnus: c1662

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen henkilöstö](#)

Käsittekaavio 12. Varhaiskasvatuksen henkilöstö.



129

opettaja

sv lärare
 en teacher;
 instructor (1)

määritelmä

henkilö, jonka tehtävänä on [opettaminen](#)

huomautus

Eri [koulutusasteilla](#) opettajille asetetaan erilaisia kelpoisuusvaatimuksia (vrt. [kelpoisuus](#)).

Julkisessa [koulutusjärjestelmässä](#) opettajat toimivat virkavastuulla.

Käsitteen tunnus: c200

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: [Varhaiskasvatuksen henkilöstö](#) ja [Opettaja](#)

130

lehtori

sv lektor
 en lecturer
 not: full-time teacher
 huomautus

Lehtori on [opettajan](#) virkanimike.

Käsitteen tunnus: c201

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opettaja](#)

131

esiopetuksen opettaja

en teacher in pre-primary education;
 pre-primary teacher
 not: preschool teacher (2)

määritelmä

[opettaja](#), joka työskentelee [esiopetuksessa](#)

huomautus

Esiopetuksen opettajana voi toimia [luokanopettaja](#) tai soveltuvan [tutkinnon](#) suorittanut opettaja.

Esiopetuksen opettaja voi toimia [päiväkodissa](#) annettavassa esiopetuksessa tai [peruskoulun \(1\)](#) esiopetusryhmässä.

Esiopetuksen opettajan [kelpoisuudesta](#) on säädetty asetuksessa opetustoimen [henkilöstön](#) kelpoisuusvaatimuksista (865/2005).

Käsitteen tunnus: c204

Luokka: esiopetus

Käsitekaavio: [Opettaja](#)

132

luokanvalvoja <perusopetus>;**luokanohjaaja** <perusopetus, lukiokoulutus>;**ryhmänohjaaja** <lukiokoulutus>

sv klassföreståndare <perusopetus>;

grupphandledare <lukiokoulutus>

en homeroom teacher <perusopetus, lukiokoulutus>;

> form teacher /GB/

not: class supervisor;

group supervisor;

tutor;

group tutor

määritelmä

opettaja, joka on vastuussa *peruskoulun (1) luokasta* tai *lukiokoulutuksen opiskelijaryhmästä*

huomautus

homeroom teacher: Tässä sanastossa on pyritty antamaan käsitteille ensisijaisesti brittienglannin mukaiset vastineet. "Homeroom teacher" on amerikanenglannin termi. Sitä on kuitenkin päädytty suosittamaan Suomen *perusopetuksen* luokanvalvojan ja lukiokoulutuksen ryhmänohjaajan vastineeksi sen vuoksi, että Suomen järjestelmä poikkeaa tältä osin niin paljon brittijärjestelmästä, ettei brittienglannista löydy kuvaavaa termiä tälle käsitteelle.

form teacher: Brittienglannin termi form teacher viittaa suppeampaan käsitteeseen kuin suomen luokanvalvoja, sillä form teacher -nimikkeellä olevia opettajia on Isossa-Britanniassa ainoastaan tietentyypisissä oppilaitoksissa (ei Suomen *perusopetusta* vastaavissa *oppilaitoksissa*).

class supervisor, group supervisor: Supervisor-loppuisia englannin vastineita ei suositella käytettäväksi luokanvalvojan vastineina, sillä supervisor-sanana konnotaatiot liittyvät erityyppiseen valvojaan tai tarkastajaan kuin luokanvalvoja; esimerkiksi prosessin tai toiminnan valvoja.

tutor ja group tutor: Termejä tutor ja group tutor ei suositeta käyttämään tämän käsitteen englanninkielisinä vastineina sen vuoksi, että sana tutor assosioituu ainakin Suomessa helposti virheellisesti *oppilaaseen* tai *opiskelijaan*, vaikka kyse on opettajasta.

Vrt. *luokanopettaja*.

Käsitteen tunnus: c205

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

Käsitekaavio: *Opettaja*

133

luokanopettaja

sv klasslärare

en class teacher

not: classroom teacher

määritelmä

perusopetuksen opettaja, joka opettaa suurinta osaa *oppiaineista* ja pääasiassa itselleen nimettyä *luokkaa*

huomautus

Luokanopettaja työskentelee yleensä *perusopetuksen vuosiluokilla* 1–6.

Luokanopetusta antavan opettajan kelpoisuusvaatimuksista on säädetty asetuksessa opetustoimen *henkilöstön* kelpoisuusvaatimuksista (865/2005).

Vrt. *luokanvalvoja*.Ks. myös *opettaminen*.

Käsitteen tunnus: c206

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: *Opettaja*

134

aineenopettaja

sv ämneslärare
 en subject teacher

määritelmä

opettaja, joka opettaa *perusopetuksessa* tai *lukiokoulutuksessa* yhtä tai muutamaa *oppiainetta*, joissa on suorittanut yliopistotason *tutkinnon*

huomautus

Aineenopetusta perusopetuksessa tai lukiokoulutuksessa antavan opettajan kelpoisuusvaatimuksista on säädetty.

Ks. myös *opettaminen*.

Käsitteen tunnus: c207

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Opettaja](#)

135

erityisopettaja

sv speciallärare
 en special educational needs teacher <perusopetus, lukiokoulutus>;
 special education teacher <perusopetus, lukiokoulutus>;
 SEN teacher <perusopetus, lukiokoulutus; lyhenne special educational needs teacher -termistä>
 not: special needs teacher (obsolete)

määritelmä

opettaja, jonka tehtävänä on antaa *perusopetuksen erityisopetusta (1)* tai *lukiokoulutuksen erityisopetusta (2)*

huomautus

Erityisopettajan *kelpoisuudesta* on säädetty niin *perusopetuksen* kuin *lukiokoulutuksenkin* osalta.

special-sanan käytöstä: YK:n syrjimättömän kielen opas [UN Disability-Inclusive Communications Guidelines](#) suosittelee, että henkilöön viittaavan special-sanan käytöstä luovutaan. YK:n Geneven maatoimisto tarkentaa omissa ohjeissaan ([Disability-Inclusive Language Guidelines](#)), että special-sanan käytöstä luovutaan myös esimerkiksi opetusryhmien nimissä. Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos sisältää edelleen näissä suosituksissa vältettävänä pidettyjä ilmaisuja. Suositukset otetaan huomioon jatkotyössä.

Käsitteen tunnus: c208

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Opettaja](#)

136

vastuuopettaja

sv ansvarig lärare (1);
 tentator
 en coordinating teacher;
 teacher-in-charge;
 > course coordinator <kurssin vastuuopettaja>

määritelmä

opintojaksoa tai *tutkinnonosaa* varten nimetty *opettaja*, joka vastaa opintojakson tai tutkinnonosan sisällöstä, toimii sen sisällöllisenä asiantuntijana, opettaa sillä itse ja voi vastata sen *opetuksen (1)* organisoinnista

huomautus

Vastuuopettajan vastuulla voi olla esimerkiksi opintojakson tai tutkinnonosan *opetustilojen*, aikataulujen ja työnjaon organisointi.

Vastuuopettaja toimii usein opintojakson *opintosuoritusten* hyväksyjänä.

Käsitteen tunnus: c209

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opettaja](#)

137

oppilaanohjaaja

sv elevhandledare

en study and careers adviser (1)

not: guidance counsellor (1)

määritelmä

opettaja, jonka tehtävänä on **oppilaanohjaus**

huomautus

Oppilaanohjaaja työskentelee **perusopetuksessa**.

guidance counsellor (1): Joillakin englanninkielisillä kulttuurialueilla Suomen oppilaanohjaajan tyypillisessä tehtävässä toimivista asiantuntijoista käytetään termiä guidance counsellor. Kuitenkin toisilla englanninkielisillä kulttuurialueilla counsellor viittaa esimerkiksi terapeutin tyypiseen tehtävänkuvaan, joten counsellor-pohjaisten termien käyttöä oppilaanohjaajan tai **opinto-ohjaajan** vastineina ei suositella.

Vrt. **opinto-ohjaaja**, **opintoneuvoja**.

Käsitteen tunnus: c211

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: **Opettaja**

138

opinto-ohjaaja

sv studiehandledare

en study and careers adviser (2)

not: guidance counsellor (2);

student counsellor <lukiokoulutus>;

study counsellor;

careers adviser

määritelmä

opettaja, jonka tehtävänä on **opinto-ohjaus**

huomautus

guidance counsellor (2): Joillakin englanninkielisillä kulttuurialueilla Suomen opinto-ohjaajan tyypillisessä tehtävässä toimivista asiantuntijoista käytetään termiä guidance counsellor. Kuitenkin toisilla englanninkielisillä kulttuurialueilla counsellor viittaa esimerkiksi terapeutin tyypiseen tehtävänkuvaan, joten counsellor-pohjaisten termien käyttöä **oppilaanohjaajan** tai opinto-ohjaajan vastineina ei suositella.

careers adviser: Englannin termi careers adviser on joillakin englanninkielisillä kulttuurialueilla käytössä oleva termi, joka viittaa eri käsitteeseen kuin Suomen opinto-ohjaaja, eikä sitä tule käyttää Suomen opinto-ohjaajan vastineena. Esimerkiksi Ison-Britannian koulujärjestelmässä careers adviser on oppilaitoksen omaan **henkilöstöön** kuulumaton asiantuntija.

Vrt. **oppilaanohjaaja**, **opintoneuvoja**.

Käsitteen tunnus: c212

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: **Opettaja**

139

ammatillisten opintojen opettaja

määritelmä

opettaja, joka opettaa **ammatillisessa oppilaitoksessa** ammatillisia opintoja

huomautus

Esimerkkejä ammatillisten opintojen opettajista ovat koneistuksen ja asennuksen opettaja ja hoitotyön opettaja.

Vrt. **yhteisten opintojen opettaja**.

Käsitteen tunnus: c213

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: **Opettaja**

140

yhteisten opintojen opettaja

määritelmä

opettaja, joka opettaa *ammattillisessa oppilaitoksessa* yhteisiä opintoja

huomautus

Esimerkkejä yhteisten opintojen opettajista ovat kielten opettaja ja matematiikan opettaja.

Ks. myös *yhteinen tutkinnon osa*.Vrt. *ammattillisten opintojen opettaja*.

Käsitteen tunnus: c214

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: *Opettaja*

141

tuntiopettaja

en untenured teacher <korkeakoulut>;

part-time teacher;

hourly-paid teacher;

fee-paid teacher

määritelmä

opettaja, jonka kanssa *koulutusorganisaatio* on sopinut tietyn opetustuntimäärän pitämisestä tietyssä ajanjaksona

huomautus

Se, onko henkilö tuntiopettaja vai muu opettaja, ei riipu henkilön opetustuntimäärästä vaan virka- tai työsuhteen tyypistä.

Tuntiopettajat voivat olla pää- tai sivutoimisia.

Tuntiopettajia työskentelee esimerkiksi *korkeakouluissa (1)* ja *vapaan sivistystyön oppilaitoksissa*.

Käsitteen tunnus: c215

Käsitekaavio: *Opettaja*

142

toisen asteen opettaja

määritelmä

toisen asteen oppilaitoksessa opettava *opettaja*

huomautus

Lukiokoulutuksessa toimivia opettajia voivat olla esimerkiksi *luokanohjaaja* ja *aineenopettaja*.*Ammatillisessa koulutuksessa* toimivia opettajia ovat esimerkiksi *yhteisten opintojen opettaja* ja *ammattillisten opintojen opettaja*.

Käsitteen tunnus: c217

Käsitekaavio: *Opettaja*

143

yliopettaja

sv överlärare

en principal lecturer

määritelmä

opettaja, joka opettaa *ammattikorkeakoulussa* ja jolta vaaditaan *lisensiaatin tutkinto* tai *tohtorin tutkinto*

huomautus

Käsitteen tunnus: c218

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaaviot: *Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö* ja *Opettaja*

144

vapaan sivistystyön opettaja

määritelmä

opettaja, joka työskentelee *vapaassa sivistystyössä*

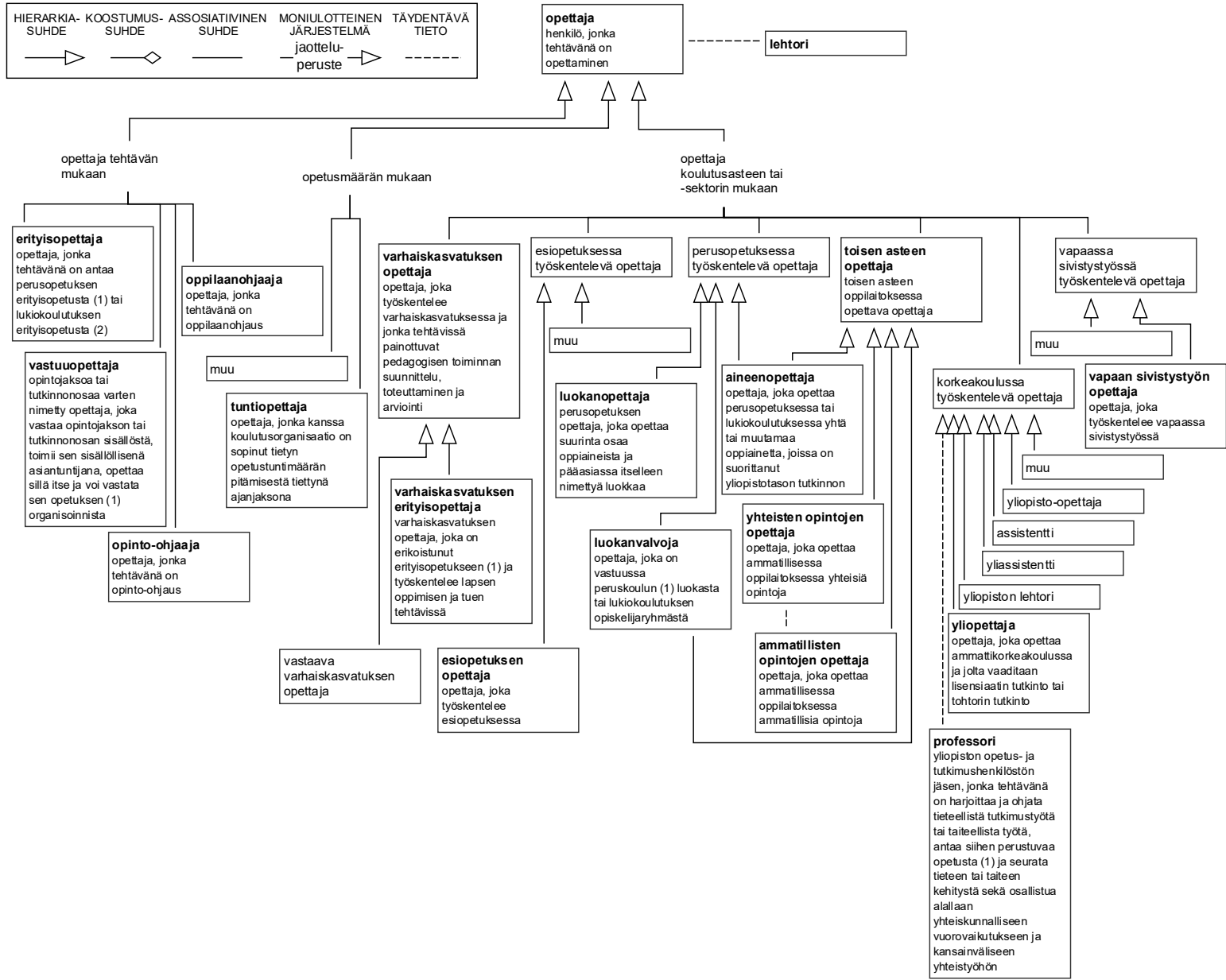
huomautus

Käsitteen tunnus: c220

Luokka: vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: *Opettaja*

Käsitekaavio 13. Opettaja.



3.6 Henkilön rooleja oppimisessa tai koulutuksessa

145

oppija

sv inlärare <henkilö, joka osallistuu varhaiskasvatukseen tai koulutukseen>;

> sökande *n* (3) <hakeutuja ja hakija>

en learner

määritelmä

henkilö, joka osallistuu [varhaiskasvatukseen](#) tai [koulutukseen \(1\)](#) tai on eri tavoin hakeutumassa tai hakeutunut siihen elämän eri vaiheissa

huomautus

Käsite oppija on yläkäsite mm. käsitteille varhaiskasvatukseen osallistuva [lapsi](#), [oppilas](#), [opiskelija](#) ja [hakija](#).

Ruotsin inlärare on yläkäsite mm. käsitteille varhaiskasvatukseen osallistuva lapsi (ruots. barn inom småbarnspedagogik), oppilas (ruots. elev) ja opiskelija (ruots. student). Mikäli oppija-termillä viitataan [koulutukseen \(2\)](#) hakeutuvaan tai hakevaan henkilöön, ruotsin vastineena käytetään termiä sökande (3).

Ks. myös [hakeutuminen](#), [esiopetukseen ilmoittautuminen](#), [kouluun ilmoittautuminen](#), [haku painotettuun opetukseen](#), [koulutukseen hakeminen](#).

Käsitteen tunnus: c221

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: [Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa](#), [Oppijan rooleja opintojen keskeyttämisen tai niistä luopumisen mukaan](#), [Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä](#) ja [Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä](#)

146

hakeutuja

sv sökande *n* (2)

en potential applicant

määritelmä

sopivaa [koulutusta \(1\)](#) etsivä ja [koulutukseen hakemista](#) suunnitteleva [oppija](#)

huomautus

Ruotsissa ei ole tarkkaa yksisanaista vastinetta termille hakeutuja (tässä tietueessa määritellyssä merkityksessä). Joidenkin säädösten ruotsinkielisissä versioissa suomen termin "hakeutuja" vastineena on käytetty sanaa "sökande", jota kuitenkin käytetään myös termin [hakija](#) vastineena.

Ks. myös [hakeutuminen](#).

Käsitteen tunnus: c222

Käsitekaaviot: [Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa](#) ja [Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä](#)

147

opiskelun aloittaja

- sv person som inlett studier;
 person som börjat studera;
 person som påbörjat studier
- en entrant;
 ~ admitted student (2)
 not: fresher /GB/;
 freshman /US/

määritelmä

hyväksytty hakija, joka on ottanut *opiskelupaikan* vastaan ja aloittanut *opiskelun*

huomautus

Aloittamista voidaan tarkastella esimerkiksi suhteessa tiettyyn *koulutukseen (2)*, *koulutusorganisaatioon* tai *koulutusasteeseen*.

Englannin kielen termit fresher ja freshman ovat kulttuurisidonnaisia (Iso-Britannia ja Yhdysvallat) eikä niitä tule käyttää Suomen kontekstissa.

Ks. *opiskelupaikan vastaanotto*.

Käsitteen tunnus: c223

Käsitekaavio: [Henkilön roolit oppimisessä/koulutuksessa](#)

148

<varhaiskasvatus>

lapsi

- sv barn *n*
 en child

määritelmä

varhaiskasvatukseen tai *esiopetukseen* osallistuva *oppija*

huomautus

Varhaiskasvatuksen näkökulmasta lapsi on pääsääntöisesti alle oppivelvollisuusikäinen, ks. *oppivelvollisuus*. Esiopetuksessa oleva lapsi on myös *oppilas*.

Lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsi on alle 18-vuotias.

Käsitteen tunnus: c1574

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Henkilön roolit oppimisessä/koulutuksessa](#)

149

huoltaja

- sv vårdnadshavare
inte: målsman
- en person who has custody of a child;
person having custody;
parent or other person who has custody of a student <selittävä ilmaus>;
holder of parental responsibility;
~ parent or guardian;
~ guardian;
~ caregiver;
> parent
not: parent and carer;
custodian

määritelmä

henkilö, joka vastaa alaikäisen lapsen huollosta kokonaan tai osittain

huomautus

Lapsen huollolla tarkoitetaan lapsen *hoidon*, *kasvatuksen*, valvonnan ja huolenpidon muodostamaa kokonaisuutta.

Huoltaja on määritelty laissa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (361/1983, 3 §). Usein huoltaja on lapsen vanhempi.

parent or other person who has custody of a student: Suomessa huoltaja-käsite sisältää implisiittisesti alaikäisen vanhemmat, mutta englannin kielessä ilmaus "person who has custody of a child" ei assosioitu vanhempiin ("parents"), jotka eivät ole eronneet tai kuolleet. Tämän vuoksi englanniksi voi olla tarpeen käyttää pidempää termimuotoa, jossa "parent" on mainittu eksplisiittisesti. Ilmausta "parent or other person who has custody of a student" on käytetty muun muassa lukiolain 714/2018 englanninkielisessä käännöksessä.

Käsitteen tunnus: c712

Luokka: varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus

Käsitekaaviot: [Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa](#) ja [Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä](#)

150

oppilas;**~ koululainen**

- sv elev
- en student (2);
pupil <EU-yhteyksissä>

määritelmä

esi- tai *perusopetuksessa* opiskeleva *oppija*

huomautus

Oppilaaksi kutsutaan tyypillisesti esi- tai perusopetuksen piirissä opiskelevaa lasta tai nuorta, mutta oppilas voi olla myös muussa *oppilaitoksessa* (esimerkiksi musiikkikoulu) tai esimerkiksi yksityisopettajalta *opetusta* (2) saava henkilö.

Sana koululainen on yleiskielessä oppilaan lähisynonyymi; sillä viitataan *peruskoulua* (1) tai muuta koulua käyvään oppilaaseen.

pupil vs. student: Opetus- ja koulutussanastossa suositetaan käytettäväksi esi- ja perusopetuksen oppilaan englanninkielisenä vastineena sanaa student aiemmin käytetyn sanan pupil sijaan. Suosituksen perusteena on, että amerikanenglannissa on jo pitkään käytetty sanaa student myös Suomen esi- ja perusopetuksen oppilaiden ikäisistä oppijoista, ja että nytemmin joidenkin lähteiden mukaan myös brittienglannissa on alettu pitää sanaa pupil tyyllisesti vanhahtavana. Sanaa pupil käytetään kuitenkin esimerkiksi Euroopan unioniin liittyvissä yhteyksissä.

Käsitteen tunnus: c225

Luokka: esiopetus, perusopetus

Käsitekaavio: [Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa](#)

151

opiskelija

sv studerande *n*;
> student (1) <korkeakouluopiskelija>
en student (1)

määritelmä

oppija, joka opiskelee muun kuin *esi-* tai *perusopetuksen* piirissä

huomautus

Opiskelijoita ovat esimerkiksi *lukiossa (1)*, toisen asteen *ammattillisessa koulutuksessa*, *korkeakoulussa (1)* ja *vapaan sivistystyön* piirissä opiskelevat henkilöt.

Myös perusopetuksen piirissä opiskelevia aikuisia kutsutaan opiskelijoiksi.

student: Ruotsin sana student viittaa korkeakouluopiskelijaan, mutta sitä käytetään myös muista opiskelijoista yhdyssanoissa.

Käsitteen tunnus: c227

Käsitekaaviot: [Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa](#), [Opiskelijan rooleja](#) ja [Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä](#)

152

oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttänyt

määritelmä

oppivelvollinen, jolle on annettu päätös *oppivelvollisuuden* suorittamisen keskeyttämisestä määräajaksi tai toistaiseksi

huomautus

Päätös oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä annetaan hakemuksesta.

Oppivelvollisen oikeudesta keskeyttää oppivelvollisuuden suorittaminen määräajaksi tai toistaiseksi on säädetty oppivelvollisuuslaissa (1214/2020, 7 §). Oppivelvollisella on oikeus keskeyttää oppivelvollisuuden suorittaminen määräajaksi esimerkiksi oppivelvollisuuden suorittamisen estävän pitkäaikaisen sairauden tai vamman vuoksi tai äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan ajaksi. Keskeyttäminen voidaan tehdä toistaiseksi, jos *opiskelun* estävä pitkäaikainen sairaus tai vamma on luonteeltaan pysyvä.

Oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä päättää *opetuksen* tai *koulutuksen järjestäjä* tai asuinkunta.

Oppivelvollisuuteen kuulumattoman *lukiokoulutuksen* ja *ammattillisen koulutuksen* osalta tässä määriteltyä vastaava käsite on *väliaikaisesti keskeyttänyt*.

Ks. myös *oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttäminen*.

Käsitteen tunnus: c1796

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, koulutuspolun nivelvaiheen koulutus

Käsitekaavio: [Oppijan rooleja opintojen keskeyttämisen tai niistä luopumisen mukaan](#)

153

väliaikaisesti keskeyttänyt <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus>;**keskeyttänyt <ammattillinen koulutus>;****poissaoleva opiskelija <korkeakoulut>**

sv studerande som har tillfälligt avbrutit studierna <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus>;
frånvarohanmäld studerande <korkeakoulut>

en non-attending student <lukiokoulutus, korkeakoulut>

määritelmä

oppivelvollisuuden piiriin kuulumattomille tarkoitetun *lukiokoulutuksen* tai *ammattillisen koulutuksen opiskelija*, jolle on annettu päätös *opiskeluoikeuden* väliaikaisesta keskeyttämisestä, tai *korkeakoulun (1)* opiskelija, joka on *lukukausi-ilmoittautumisella* ilmoittanut olevansa *lukukauden* tai *lukuvuoden* poissa

huomautus

Ks. myös *opiskeluoikeuden väliaikainen keskeyttäminen*, *poissaolevaksi ilmoittautuminen*.

Vrt. *opiskeluoikeuden menettänyt*.

Käsitteen tunnus: c864

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Oppijan rooleja opintojen keskeyttämisen tai niistä luopumisen mukaan](#) ja [Ilmoittautumiskäsitteitä](#)

154

eronneeksi katsottu;**> eronnut** <oman ilmoituksen perusteella eronneeksi katsotusta puhekielessä>

sv > den som avgått <eronnut>

en student who has discontinued studies;

> dropout <ammatillinen koulutus; opiskelija joka on katsottu eronneeksi eikä jatka opintoja myöskään muualla>;

> school dropout <ammatillinen koulutus; opiskelija joka on katsottu eronneeksi eikä jatka opintoja myöskään muualla>

not: student who has resigned

määritelmä

oppija, jonka katsotaan luopuneen tiettyjen aloittamiensa opintojen suorittamisesta oman ilmoituksen tai muun laissa mainitun syyn perusteella ja jonka **opiskeluvoikeuden** kyseisiin opintoihin katsotaan päättyneen

huomautus

Eronneeksi katsottu -käsite on käytössä sellaisessa **oppivelvollisuuteen kuuluvassa koulutuksessa**, jota oppija suorittaa sen jälkeen kun hänen velvollisuutensa suorittaa **perusopetusta** on päättynyt, sekä **oppivelvollisuuden** piiriin kuulumattomille tarkoitetuissa **lukiokoulutuksessa**, **ammatillisessa koulutuksessa** ja **tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa**.

Syyt, joiden perusteella oppija voidaan katsoa eronneeksi, on kuvattu käsitteen **eronneeksi katsominen** kohdalla.

eronnut: **Lukiokoulutuksen**, **ammatillisen koulutuksen**, **tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen** tai **kansanopiston oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksen opiskelijasta**, joka on katsottu eronneeksi oman ilmoituksen perusteella, käytetään puhekielessä myös termiä eronnut.

student who has resigned: Ilmaisun "eronnut" englanninkielisenä vastineena joskus käytettyä ilmaisua "student who has resigned" ei tule käyttää, sillä verbi resign viittaa työstä irtisanoutumiseen, ei opiskelupaikan jättämiseen.

Ks. myös **eronneeksi katsominen**.

Käsitettä eronneeksi katsottu vastaa **korkeakouluissa (1)** käsite **opiskeluvoikeudesta luopunut**.

Käsitteen tunnus: c1948

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, koulutuspolun nivelvaiheen koulutus

Käsittekaavio: [Oppijan rooleja opintojen keskeyttämisen tai niistä luopumisen mukaan](#)

155

opiskeluvoikeudesta luopunut <korkeakoulut>;**luopunut** <korkeakoulut>

sv den som avstått <korkeakoulut>

en student who has waived the right to study <korkeakoulut>;

student who has relinquished the right to study <korkeakoulut>

määritelmä

korkeakoulun (1) opiskelija, joka on luopunut **opiskeluvoikeudestaan**

huomautus

Ks. myös **opiskeluvoikeudesta luopuminen** ja **opiskeluvoikeuden päättyminen**.

Korkeakoulujen (1) opiskeluvoikeudesta luopunut -käsitettä vastaa muilla **koulutusasteilla** käsite **eronneeksi katsottu**.

Käsitteen tunnus: c1630

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: [Oppijan rooleja opintojen keskeyttämisen tai niistä luopumisen mukaan](#)

156

opiskelu oikeuden menettänyt

sv den som har förlorat sin studierätt <korkeakoulut>

en student who has forfeited the right to study

määritelmä

korkeakoulun (1) opiskelija, joka on menettänyt *opiskelu oikeutensa*

huomautus

Lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen osalta käsite opiskelu oikeuden menettäminen on oppivelvollisuuslain (1214/2020) 1.8.2022 voimaantulleiden säädösmuutosten myötä vanhentunut ja korvautunut käsitteellä *eronneeksi katsottu*.

Ks. myös *opiskelu oikeuden menettäminen*.

Käsitteen tunnus: c224

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: *Oppijan rooleja opintojen keskeyttämisen tai niistä luopumisen mukaan*

157

eronneeksi katsominensv ~ anses ha avgått *verb*en ~ deem to have discontinued studies *verb*;> deem to have dropped out *verb* <tilanteesta jossa oppija on katsottu eronneeksi eikä hän jatka opintojaan muualla>not: deem to have resigned *verb*

määritelmä

toimenpide, jossa *opetuksen järjestäjä* tai *koulutuksen järjestäjä* toteaa *oppijan* luopuneen tietyistä aloittamistaan opinnoista oppijan oman ilmoituksen tai muun laissa mainitun syyn perusteella ja täten oppijan *opiskelu oikeuden* kyseisiin opintoihin päättäneen

huomautus

Eronneeksi katsomisesta tehdään lähtökohtaisesti hallintopäätös.

Eronneeksi katsominen -käsite on käytössä sellaisessa *oppivelvollisuuteen kuuluvassa koulutuksessa*, jota oppija suorittaa sen jälkeen kun hänen perusopetuslain (628/1998) mukainen velvollisuutensa suorittaa *perusopetusta* on päättynyt, sekä *oppivelvollisuuden* piiriin kuulumattomille tarkoitetuissa *lukiokoulutuksessa*, *ammatillisessa koulutuksessa* ja *tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa*.

Eronneeksi katsominen tehdään em. koulutussektoreilla seuraavissa tapauksissa:

1) Jos oppija itse ilmoittaa eroamisesta opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle. Kuitenkin jos oppija on *oppivelvollinen*, hänet voidaan katsoa eronneeksi oman ilmoituksen perusteella vain siinä tapauksessa, että hän on aloittanut uudet oppivelvollisuuskoulutukseksi luettavat opinnot.

2) Jos on ilmeistä, että oppijan tarkoituksena ei ole osallistua *opetukseen (1)* tai *osaamisen osoittamiseen*, eikä hän ole esittänyt poissaololleen perusteltua syytä. (Tämä koskee sellaista lasten *perusopetuksen oppilasta*, jonka lainmukainen velvollisuus suorittaa perusopetusta on päättynyt, sekä lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen *opiskelijaa*.)

3) Jos oppija ei ole suorittanut opintojaan laissa säädetyssä ajassa tai hänelle myönnettyssä lisäajassa. (Tämä koskee lukiokoulutusta, tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta ja *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta*.)

4) Jos oppivelvollinen keskeyttää oppivelvollisuuden suorittamisen toistaiseksi (ks. *oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttäminen*).

Tämän käsitteen englanninkielisenä vastineena joskus käytettyä ilmaisua "deem a student to have resigned" ei tule käyttää, sillä verbi resign viittaa työstä irtisanoutumiseen, ei opiskelupaikan jättämiseen.

Ks. myös *eronneeksi katsottu (1)*.

Käsitteen tunnus: c1237

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, koulutuspolun nivelvaiheen koulutus

Käsittekaaviot: *Oppijan rooleja opintojen keskeyttämisen tai niistä luopumisen mukaan* ja *Opiskelu oikeuteen liittyviä toimenpiteitä*

158

(vanhentunut)

<ammattillinen koulutus / näyttötutkinnot>

tutkinnon suorittaja

sv examinand

määritelmä

opiskelija tai muu henkilö, joka on suorittamassa *ammattillista tutkintoa näyttötutkintona*

huomautus

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika. Lain 531/2017 voimaan tultua käsite näyttötutkinto poistui.

Käsitteen tunnus: c231

Luokka: ammatillinen koulutus

159

tutkinto-opiskelija;**tutkintokoulutuksen opiskelija** <ammattillinen koulutus>

en student taking part in a program leading to an upper secondary qualification <toisen asteen koulutus>;

student studying for an upper secondary qualification <toisen asteen koulutus>;

degree student <korkeakoulut>

määritelmä

opiskelija, jolla on *opiskelu-oikeus tutkintokoulutuksessa*

huomautus

Esimerkiksi *ammattillisessa koulutuksessa* käytetään termimuotoa ”tutkintokoulutuksen opiskelija”. Ammatillisessa koulutuksessa tällä tarkoitetaan opiskelijaa, joka opiskelee suorittaakseen *ammattillisen tutkinnon* taikka yhden tai useamman ammatillisen *tutkinnon osan*. Ammatillisessa koulutuksessa *tutkintokoulutuksen* opiskelija voi osallistua *ammattilliseen tutkintokoulutukseen* tai hän voi suorittaa *tutkinnon* ilman tutkintokoulutusta, jos hänen aiemmin hankkimansa osaaminen riittää *osaamisen osoittamiseen näytöissä* tai muulla tavoin. Vrt. käsite *valmentavan koulutuksen opiskelija*.*Lukiokoulutuksessa* opiskelijat voivat olla tutkinto-opiskelijoita tai *aineopiskelijoita*.Aineopiskelijalla tarkoitetaan yhden tai useamman lukiokoulutuksen *oppimäärään* kuuluvan *oppiaineen* opintoja suorittavaa opiskelijaa.

Käsitteen tunnus: c1622

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: *Opiskelijan rooleja*

160

perustutkinto-opiskelija

määritelmä

tutkinto-opiskelija, jolla on *opiskelu-oikeus ammattikorkeakoulututkinnon, alemman korkeakoulututkinnon, ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon* tai *ylemmän korkeakoulututkinnon* suorittamiseen

huomautus

Käsitteen tunnus: c1623

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: *Opiskelijan rooleja*

161

jatko-opiskelija

määritelmä

tutkinto-opiskelija, jolla on *opiskelu-oikeus jatkotutkinnon* suorittamiseen

huomautus

Käsitteen tunnus: c1624

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: *Opiskelijan rooleja*

162

tilauskoulutusopiskelija

määritelmä

opiskelija, joka opiskelee *tilauskoulutuksessa*

huomautus

Käsitteen tunnus: c1653

Luokka: ammatillinen koulutus korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opiskelijan rooleja](#)

163

aineopiskelijasv ämnesstuderande *n*

en subject student

not: syllabus student

määritelmä

opiskelija, joka opiskelee yksittäistä *peruskoulun (1)* tai *lukion (1) opetussuunnitelmaan (1)* kuuluvaa *oppiainetta*, ei koko *oppimäärää*

huomautus

Käsitteen tunnus: c229

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Opiskelijan rooleja](#)

164

(vanhentunut)

<ammatillinen koulutus>

valmentavan koulutuksen opiskelija

määritelmä

opiskelija, joka opiskelee *ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa* tai *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa*

huomautus

Valmentavista koulutuksista ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus korvautui *tutkintokoulutukseen valmentavalla koulutuksella* oppivelvollisuuslain (1214/2020) voimaantulon myötä 1.8.2021 alkaen. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus jäi tällöin edelleen voimaan.Vrt. *tutkintokoulutuksen opiskelija*.

Käsitteen tunnus: c1666

Luokka: ammatillinen koulutus

165

erillisopiskelija

määritelmä

opiskelija, jolla on oikeus suorittaa opintoja *erillisen opiskeluoikeuden* perusteella

huomautus

Käsitteen tunnus: c1621

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opiskelijan rooleja](#)

166

avoimen korkeakoulutuksen opiskelija

määritelmä

opiskelija, joka osallistuu *ammattikorkeakoulun* tai *yliopiston avoimeen korkeakouluopetukseen*

huomautus

Ks. myös *avoin ammattikorkeakouluopetus* ja *avoin yliopisto-opetus*.

Käsitteen tunnus: c1652

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opiskelijan rooleja](#)

167

täydennysopiskelija

määritelmä

opiskelija, joka on suorittanut *korkeakoulututkinnon* ja valmistumisensa jälkeen käyttää oikeuttaan suorittaa samassa *korkeakoulussa (1)* opintoja ilmaiseksi korkeakoulun (1) sisäisten ohjeiden ja tutkintojohtosäännön mahdollistamalla tavalla

huomautus

Lainsäädännön näkökulmasta täydennysopiskelija opiskelee *erillisellä opiskeluoikeudella*.

Käsitteen tunnus: c1650

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opiskelijan rooleja](#)

168

täydennyskoulutuksen opiskelija

määritelmä

opiskelija, joka ei ole tullut *korkeakoulun (1)* opiskelijaksi *yhteishaun* eikä *erillisvalinnan* kautta eikä ole *tutkinto-opiskelija*, vaan opiskelee *täydennyskoulutuksessa* tai sellaiseen vertautuvassa *opintokokonaisuudessa (2)*

huomautus

Käsitteen tunnus: c1616

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opiskelijan rooleja](#)

169

siirto-opiskelija

sv överflyttande studerande *n*

en transfer student;
migrant student

määritelmä

korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin otettu *opiskelija*, jonka *opiskeluoikeus* siirtyy *korkeakoulusta (1)* toiseen, tai *ammattikorkeakoulun* sisällä *koulutuksen toteutuksesta* toiseen siten että tavoitetutkintoon liitettävä *tutkintonimike* vaihtuu, taikka *yliopiston* sisällä *tutkinnosta* toiseen

huomautus

Ammattikorkeakoulu tai yliopisto päättää siirtymisen edellytyksistä, jotka voivat liittyä esimerkiksi siirtoa hakevan opiskelijan *opintosuorituksiin* tai opintomenestykseen. Siirtyminen edellyttää voimassaolevasta *opiskeluoikeudesta luopumista*.

Ks. myös *siirtohaku*.

Käsitteen tunnus: c230

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opiskelijan rooleja](#)

170

ristiinopiskelija

määritelmä

opiskelija, joka suorittaa opintoja toisessa **korkeakoulussa (1)** kotikorkeakoulunsa **opiskeluoikeuden** perusteella

huomautus

Korkeakoulujen (1) opetussyhteistyön verkostosopimuksessa sovitaan, mitä opiskelijaryhmiä ristiinopiskeluoikeus koskee. Näitä ryhmiä voivat olla **tutkinto-opiskelijat**, **avoimen korkeakouluopetuksen** opiskelijat, **vaihto-opiskelijat** sekä muut sopimuksessa määriteltävät opiskelijaryhmät.

Verkostosopimuksen perusteella suoritettut opinnot hyväksytään yleensä ilman erillistä hyväksilukumenettelyä (ks. **opintosuorituksen hyväksilukeminen**) osaksi suoritettavaa **tutkintoa** tai opintoja. Verkostosopimus määrittelee toisesta korkeakoulusta (1) saatavan **opintopisteen (2)** korvaushinnan korkeakoulujen (1) välillä.

Käsitteen tunnus: c1656

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opiskelijan rooleja](#)

171

väyläopiskelija

määritelmä

opiskelija, joka **avoimessa korkeakouluopetuksessa** suoritettujen opintojen perusteella hakee **avoimen väylän** kautta **tutkinto-opiskelijaksi**

huomautus

Ks. myös **koulutukseen hakeminen**.

Käsitteen tunnus: c1658

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opiskelijan rooleja](#)

172

koulutulokas

määritelmä

oppija, joka on aloittamassa **perusopetukseen** osallistumisen

huomautus

Käsitteen tunnus: c226

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa](#)

173

alumni

sv alumn

en alumnus *m*;alumna *f*;alumni *m pl*;alumnae *f pl*

määritelmä

oppilaitoksessa tai **korkeakoulussa (1)** aiemmin opiskellut **oppija**

huomautus

Englannin kielessä termiä alumnus/alumna/alumni/alumnae käytetään kuten latinassa.

Monikkomuotoa alumni käytetään miespuolisten henkilöiden joukosta tai joukosta, jossa on kumpaaakin sukupuolta olevia henkilöitä. Monikkomuotoa alumnae käytetään naispuolisten henkilöiden joukosta.

Käsitteen tunnus: c233

Käsitekaavio: [Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa](#)

174

erityisen tuen päätöksen saanut oppilas <esiopetus, perusopetus>;**erityiseen tukeen oikeutettu opiskelija** <ammattillinen koulutus>;**erityisopetukseen oikeutettu opiskelija** <lukiokoulutus>

ei: erityisoppilas <esiopetus, perusopetus> (vanhentunut);

erityisopiskelija <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus> (vanhentunut)

sv elev som har fått ett beslut om särskilt stöd <esiopetus, perusopetus>;

studerande med rätt till särskilt stöd <ammattillinen koulutus>

inte: specialelev <perusopetus> (föråldrad);

specialstuderande *n* <ammattillinen koulutus> (föråldrad)

en student receiving special support <perusopetus>;

student with a decision on special support <perusopetus>;

student entitled to special needs education <lukiokoulutus>

not: pupil with special needs;

student with special needs

määritelmä

perusopetuksen oppija, joka on oikeutettu **erityiseen tukeen (1)**, **ammattillisen koulutuksen oppija**, joka on oikeutettu **erityiseen tukeen (2)** tai **lukiokoulutuksen oppija**, joka on oikeutettu **erityisopetukseen (2)**

huomautus

erityisen tuen päätöksen saanut oppilas / erityisoppilas: Vuonna 2011 voimaan tulleen perusopetuslain (628/1998) muutokset toivat mukanaan muun muassa käsitteet **erityinen tuki (1)** ja erityisen tuen päätös. Uusien käsitteiden myötä ei ole enää suositeltavaa käyttää termiä erityisoppilas, joka voi vaikuttaa leimaavalta, vaan ilmaisua erityisen tuen päätöksen saanut oppilas. Erityisen tuen tarve voi muun muassa olla lyhytaikainen.

erityiseen tukeen oikeutettu opiskelija / erityisopiskelija: Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017, 64 §) säädetään **opiskelijan** oikeudesta erityiseen tukeen (2). Tämän myötä **toisen asteen koulutuksessa** ei ole enää suositeltavaa käyttää termiä erityisopiskelija, joka voi vaikuttaa leimaavalta, vaan ilmaisua erityiseen tukeen oikeutettu opiskelija.

erityisopetukseen oikeutettu opiskelija: Lukiolain (714/2018) mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada **erityisopetusta (2)** ja muuta **oppimisen tukea** yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti.

special-sanan käytöstä: YK:n syrjimättömän kielen opas **UN Disability-Inclusive Communications Guidelines** suosittelee, että henkilöön viittaavan special-sanan käytöstä luovutaan. YK:n Geneven maatoimisto tarkentaa omissa ohjeissaan (**Disability-Inclusive Language Guidelines**), että special-sanan käytöstä luovutaan myös esimerkiksi opetusryhmien nimissä. Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos sisältää edelleen näissä suosituksissa vältettävänä pidettyjä ilmaisuja. Suositukset otetaan huomioon jatkotyössä.

Käsitteen tunnus: c228

Luokka: esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

Käsittekaavio: [Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa](#)

175

ylioppilas

sv student (2)

en secondary school graduate

määritelmä

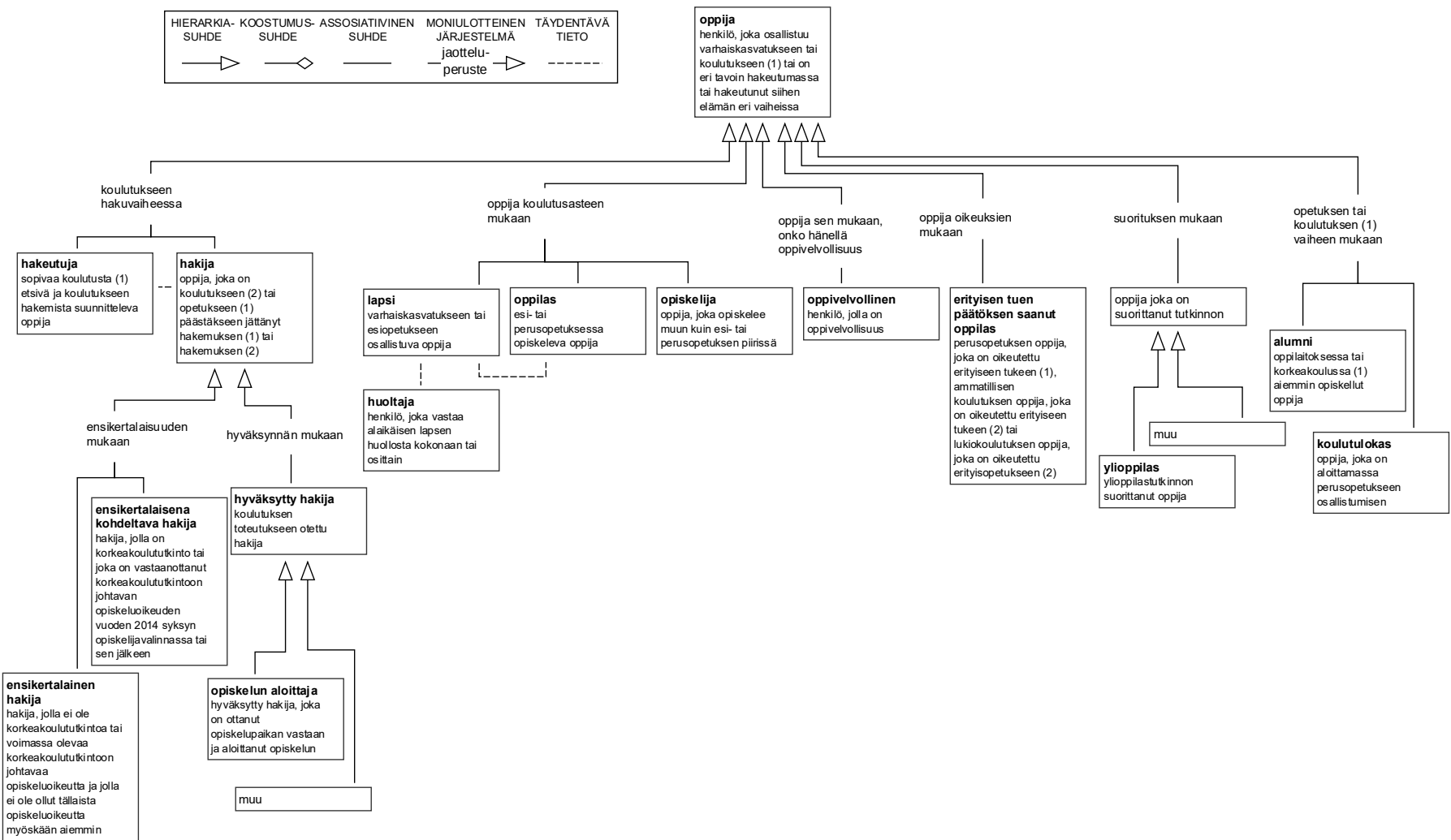
ylioppilastutkinnon suorittanut oppija

huomautus

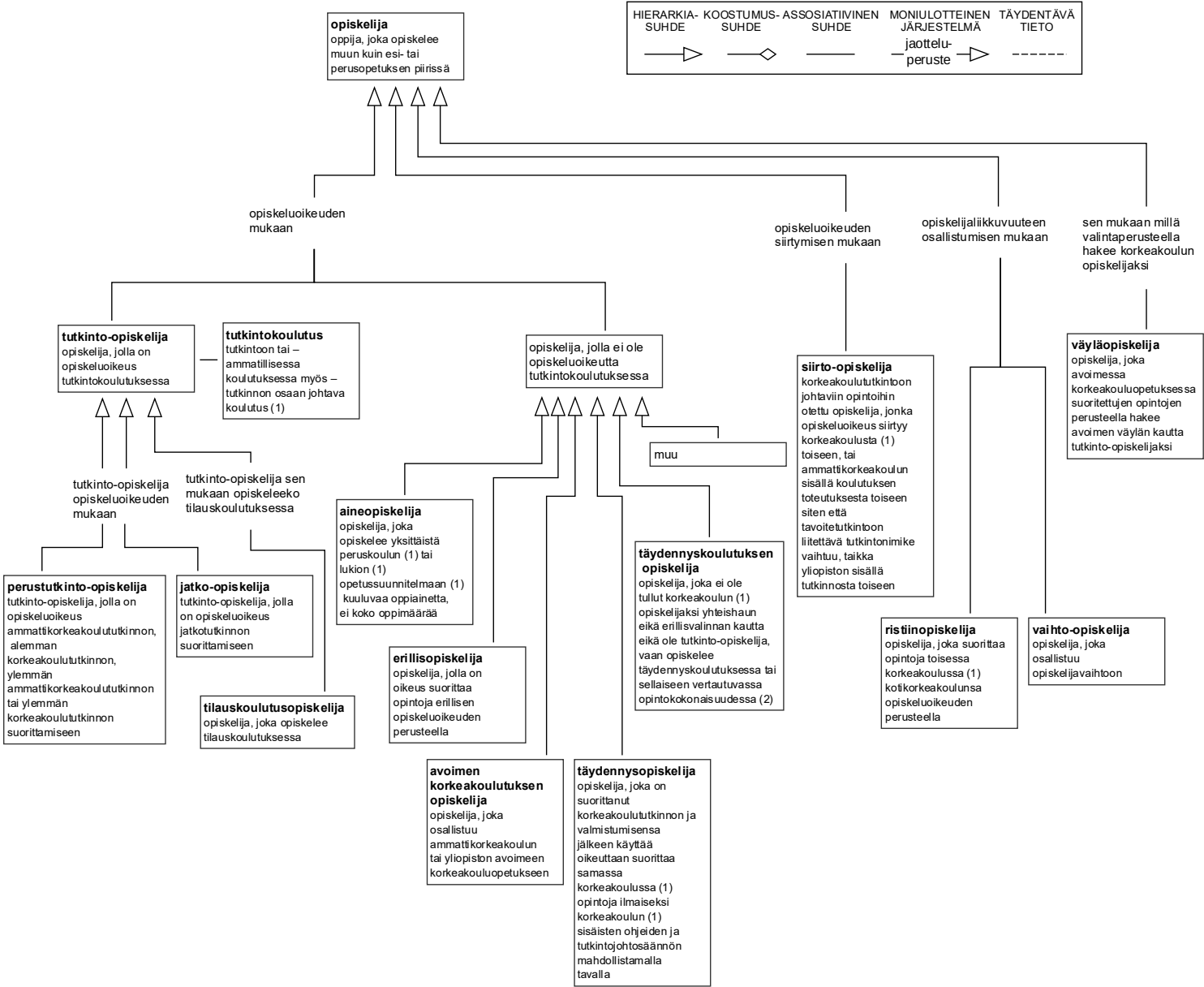
Ylioppilaalta edellytetään myös **lukiokoulutuksen oppimäärän** tai **ammattillisen perustutkinnon** suorittamista.

Käsitteen tunnus: c232

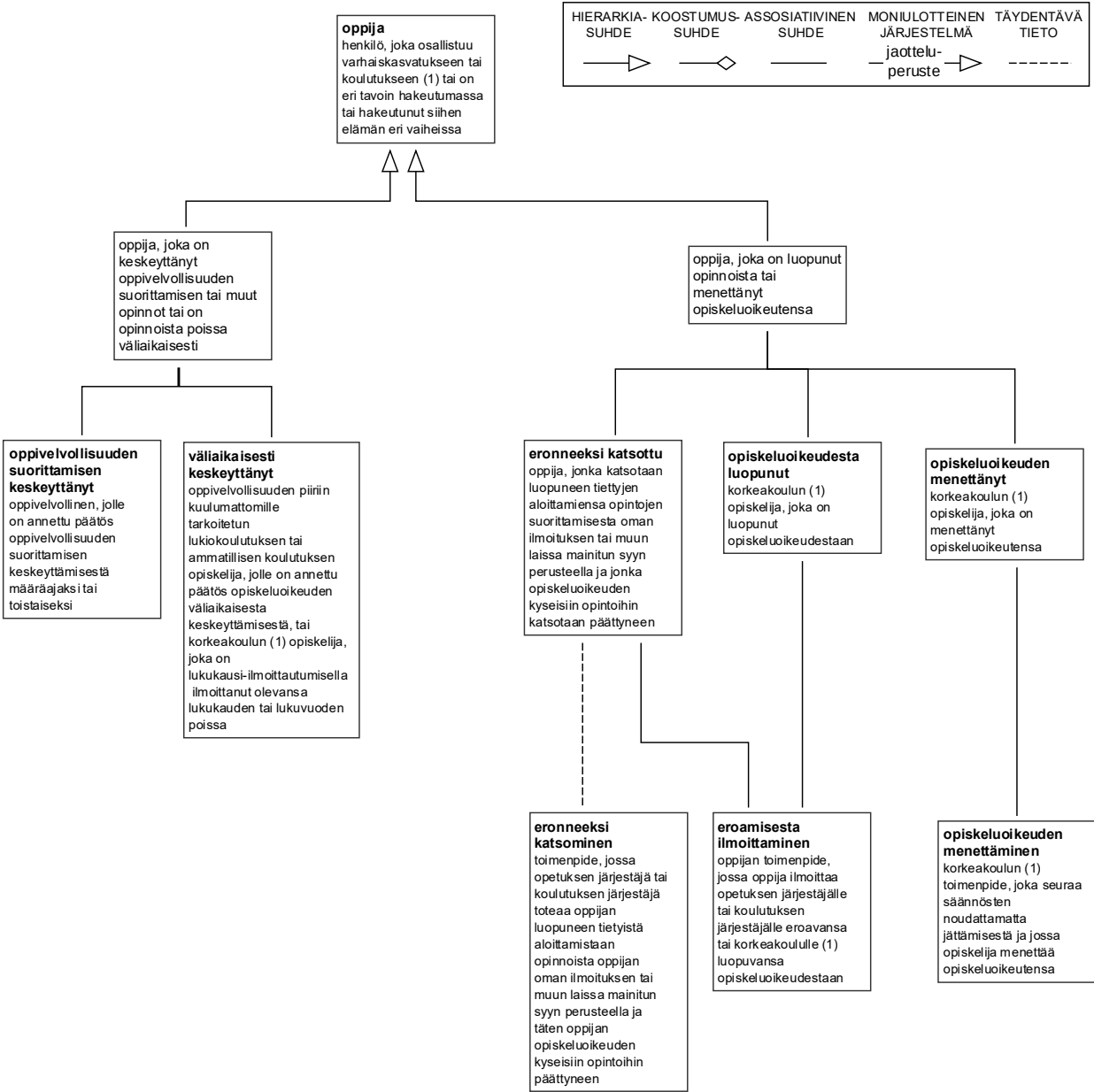
Käsittekaavio: [Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa](#)



Käsitekaavio 14. Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa.



Käsittekaavio 15. Opiskelijan rooleja.



Käsitekaavio 16. Oppijan rooleja opintojen keskeyttämisen tai niistä luopumisen mukaan.

3.6.1 Henkilön rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa

Tässä luvussa määritellyt käsitteet kuvaavat työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa toimivien henkilöiden rooleja. Roolikäsitteillä ja niiden käsitte kuvauksilla ei oteta kantaa siihen, millaisilla tehtävänimikkeillä toimivat henkilöt rooleja hoitavat, koska tehtävänimikkeet ovat organisaatiokohtaisia ja yksi henkilö voi organisaatiokohtaisen työnkuvansa mukaisesti toimia useammassa roolissa.

176

työpaikkaohjaaja;

vastuullinen työpaikkaohjaaja <ammattillisesta koulutuksesta annetussa laissa 531/2017>

ei: työpaikkakouluttaja (vanhentunut)

sv arbetsplatshandledare;
ansvarig arbetsplatshandledare <laissa 531/2017>
inte: arbetsplatsutbildare (föråldrad)

en workplace instructor;
principal workplace instructor <vastuullinen työpaikkaohjaaja>

määritelmä

[koulutussopimuksessa](#) tai [oppisopimuksessa](#) sovittu, koulutustyöpaikkaa edustava henkilö, jonka vastuulla on antaa [opiskelijalle työpaikalla järjestettävää ohjausta](#)

huomautus

Työpaikkaohjaaja nimetään opiskelijan [henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa](#), ja tieto työpaikkaohjaajasta kirjataan koulutussopimukseen tai oppisopimukseen.

Työpaikkaohjaajan tulee olla ammattitaidoltaan, koulutukseltaan tai [työkokemukseltaan](#) pätevä, eli hänellä tulee olla nk. ohjausosaamista. Myös muut työpaikan henkilöt voivat ohjata opiskelijaa [osaamisen hankkimisessa](#), mutta tehtävään nimetyllä nk. vastuullisella työpaikkaohjaajalla on sovittuja vastuutehtäviä.

Työpaikkaohjaajan tehtävänä voi olla esimerkiksi huolehtia opiskelijan perehdytyksestä, osallistua koulutussopimuksen tai oppisopimuksen ja näytön suunnitteluun, toteutukseen ja [arviointiin \(2\)](#), ohjata opiskelijaa tavoitteellisesti henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaan sekä antaa [palautetta](#) opiskelijan osaamisen kehittymisestä.

Tässä luvussa määritellyt käsitteet kuvaavat [työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa](#) toimivien henkilöiden rooleja. Roolikäsitteillä ja niiden käsitte kuvauksilla ei oteta kantaa siihen, millaisilla tehtävänimikkeillä toimivat henkilöt rooleja hoitavat, koska tehtävänimikkeet ovat organisaatiokohtaisia ja yksi henkilö voi organisaatiokohtaisen työnkuvansa mukaisesti toimia useammassa roolissa.

Käsitteen tunnus: c1695

Käsitekaavio: [Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

177

<ammattillinen koulutus>

mentori

sv mentor

määritelmä

henkilö, joka toimii [työpaikkaohjaajan](#) tehtävässä [yrittäjän oppisopimuskoulutuksessa](#)

huomautus

[Oppisopimuskoulutusta](#) saavan yrittäjän mentori voi olla kyseisen yrityksen tai jonkin toisen työnantajan palveluksessa. Mentorina voi toimia myös muu tehtävään soveltuva henkilö.

Käsitteen tunnus: c1696

Käsitekaavio: [Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

178

työpaikalla järjestettävän koulutuksen sopimusvastaava (uudistermi);**> koulutussopimusvastaava;****> oppisopimusvastaava**

sv ansvarsperson för utbildning som ordnas på en arbetsplats;
 > ansvarsperson för utbildningsavtal <koulutussopimusvastaava>;
 > ansvarsperson för läroavtal <oppisopimusvastaava>

määritelmä

koulutuksen järjestäjää edustava henkilö, joka vastaa *koulutussopimuksessa* tai *oppisopimuksessa* siitä, että *työpaikalla järjestettävä koulutus* täyttää lainsäädännöstä tulevat vaatimukset ja *opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan* kirjatut tavoitteet

huomautus

Termi ”työpaikalla järjestettävän koulutuksen sopimusvastaava” on ehdotus koulutussopimusvastaavan ja oppisopimusvastaavan yhteisen yläkäsitteen nimitykseksi.

Tässä luvussa määritellyt käsitteet kuvaavat *työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa* toimivien henkilöiden rooleja. Roolikäsitteillä ja niiden käsittekuvauksilla ei oteta kantaa siihen, millaisilla tehtävänimikkeillä toimivat henkilöt rooleja hoitavat, koska tehtävänimikkeet ovat organisaatiokohtaisia ja yksi henkilö voi organisaatiokohtaisen työnkuvansa mukaisesti toimia useammassa roolissa.

Käsitteen tunnus: c1699

Käsitekaavio: [Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

179

koulutuksen hankintasopimusvastaava (uudistermi)

sv avtalsansvarig för anskaffning av utbildning (termförslag)

määritelmä

koulutuksen järjestäjää edustava henkilö, joka hoitaa *koulutuksen hankintaa* koskevaan sopimukseen liittyvät asiat ja toimii koulutuksen hankintaan liittyvissä asioissa *koulutuksen järjestäjän* yhteishenkilönä

huomautus

Tässä luvussa määritellyt käsitteet kuvaavat *työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa* toimivien henkilöiden rooleja. Roolikäsitteillä ja niiden käsittekuvauksilla ei oteta kantaa siihen, millaisilla tehtävänimikkeillä toimivat henkilöt rooleja hoitavat, koska tehtävänimikkeet ovat organisaatiokohtaisia ja yksi henkilö voi organisaatiokohtaisen työnkuvansa mukaisesti toimia useammassa roolissa.

Käsitteen tunnus: c1700

Käsitekaavio: [Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

180

oppilaitosohjaaja (uudistermi)

sv ~ ansvarig handledare;
 ~ handledande lärare;
 ~ ansvarig lärare (3)

määritelmä

koulutuksen järjestäjää edustava henkilö, joka antaa *oppijalle työpaikalla järjestettävää ohjausta*

huomautus

Oppilaitosohjaajan roolissa voi *ammattillisesta koulutuksesta* annetun asetuksen (673/2017) mukaan toimia koulutuksen järjestäjän nimeämä *opettaja* tai perustellusta syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja.

oppilaitosohjaaja-termi: "Oppilaitosohjaaja" on työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanastoprojektissa luotu termi eli nimitys. Termi tarvittiin luoda, koska tietojärjestelmiä ja tiedonsiirtoa varten oli tarpeen saada nimitys *työpaikkaohjaaja*-käsitteen vastinparille. Oppilaitosohjaaja-termi ei siis välttämättä ole käytössä *oppilaitosten* arjessa, sillä tässä roolissa voi toimia opettaja tai muulla nimikkeellä oleva koulutuksen järjestäjän edustaja.

Tässä luvussa määritellyt käsitteet kuvaavat *työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa* toimivien henkilöiden rooleja. Roolikäsitteillä ja niiden käsitte kuvauksilla ei oteta kantaa siihen, millaisilla tehtävänimikkeillä toimivat henkilöt rooleja hoitavat, koska tehtävänimikkeet ovat organisaatiokohtaisia ja yksi henkilö voi organisaatiokohtaisen työnkuvansa mukaisesti toimia useammassa roolissa.

ansvarig handledare, handledande lärare, ansvarig lärare: Ruotsin kielellä termille oppilaitosohjaaja ei löydy täydellistä vastinetta (esimerkiksi termi "läroanstaltshandledare" olisi kömpelö), joten tässä kohtaa on annettu eräitä ruotsinkielisiä tehtävänimikkeitä, joilla oppilaitosohjaajan roolissa voidaan toimia.

Käsitteen tunnus: c1704

Käsittekaavio: [Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

181

**oppisopimusasiantuntija;
oppisopimuskoordinoija**

sv sakkunnig inom läroavtalsutbildning;
 läroavtalskoordinator
 inte: läroavtalsexpert

määritelmä

työpaikalla järjestettävän koulutuksen sopimusvastaava, joka hoitaa *koulutuksen järjestäjän oppisopimuskoulutukseen* liittyviä viranomaistehtäviä ja voi suorittaa *opiskelijalle* tehtävän *henkilökohtaistamisen* alkuvaiheen

huomautus

Oppisopimusasiantuntijan tehtäviin kuuluu muun muassa järjestää oppisopimuskoulutukseen liittyvät sopimusasiat, huolehtia *koulutuskorvauksista* ja tapauskohtaisesti *opintososiaalisista eduista*, hankkia tietopuolista *koulutusta (1)* sekä tapauskohtaisesti maksaa opiskelijalle taloudellisia etuuksia.

Tässä luvussa määritellyt käsitteet kuvaavat *työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa* toimivien henkilöiden rooleja. Roolikäsitteillä ja niiden käsitte kuvauksilla ei oteta kantaa siihen, millaisilla tehtävänimikkeillä toimivat henkilöt rooleja hoitavat, koska tehtävänimikkeet ovat organisaatiokohtaisia ja yksi henkilö voi organisaatiokohtaisen työnkuvansa mukaisesti toimia useammassa roolissa.

Käsitteen tunnus: c1705

Käsittekaavio: [Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

182

HOKS-ohjaaja

sv PUK-handledare

määritelmä

koulutuksen järjestäjää edustava henkilö, jonka vastuulla on yhdessä *opiskelijan* kanssa laatia ja päivittää *ammattilliseen koulutukseen* osallistuvan opiskelijan *henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma*

huomautus

HOKS-ohjaajana voi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaan toimia koulutuksen järjestäjän nimeämä *opettaja*, *opinto-ohjaaja* tai tarvittaessa muu koulutuksen järjestäjän edustaja.

Tässä luvussa määritellyt käsitteet kuvaavat *työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa* toimivien henkilöiden rooleja. Roolikäsitteillä ja niiden käsitte kuvauksilla ei oteta kantaa siihen, millaisilla tehtävänimikkeillä toimivat henkilöt rooleja hoitavat, koska tehtävänimikkeet ovat organisaatiokohtaisia ja yksi henkilö voi organisaatiokohtaisen työnkuvansa mukaisesti toimia useammassa roolissa.

Käsitteen tunnus: c1706

Käsitekaavio: [Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

183

<ammatillinen koulutus>

osaamisen arvioija

sv bedömare av kunnandet

en assessor of competence

määritelmä

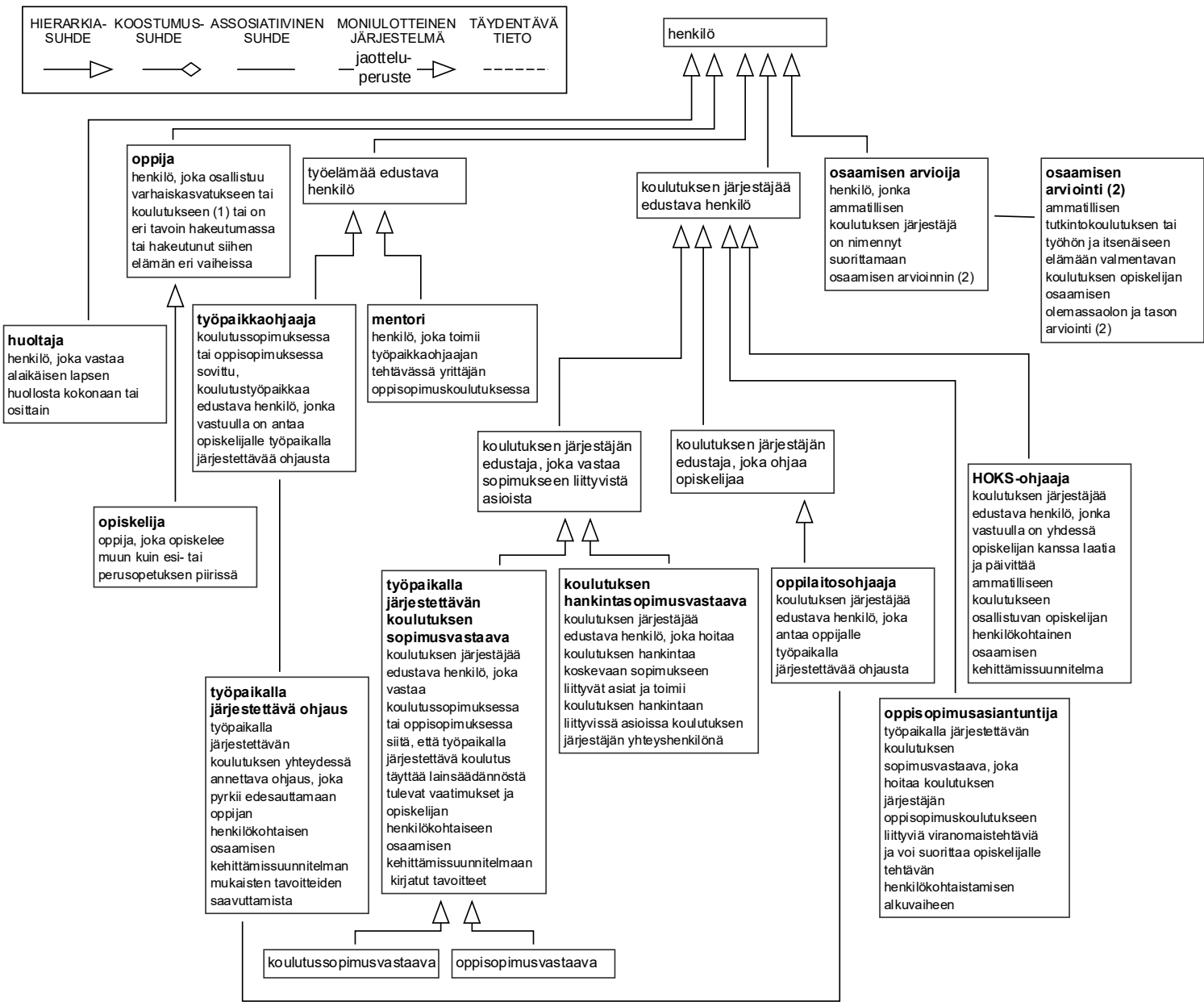
henkilö, jonka ammatillisen *koulutuksen järjestäjä* on nimennyt suorittamaan *osaamisen arvioinnin (2)*

huomautus

Käsitteen tunnus: c1312

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä](#) ja [Muutoksenhaku arviointiin \(2\)](#)



Käsittekaavio 17. Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä.

4 Koulutuksen ja opetuksen sisällöt ja normit

4.1 Normatiivinen ohjaus

4.1.1 Säädökset

184

**varhaiskasvatusoikeus;
oikeus varhaiskasvatukseen**

sv rätt till småbarnspedagogik

en right to early childhood education and care

määritelmä

lapsen oikeus saada *varhaiskasvatusta*

huomautus

Varhaiskasvatusoikeudesta on säädetty varhaiskasvatuslaissa (540/2018, 12 §). Jokaisella alle oppivelvollisuusikäisellä *lapsella* on oikeus saada varhaiskasvatusta. *Esiopetuksessa* olevalla lapsella on oikeus *täydentävään varhaiskasvatukseen*.

Käsitteen tunnus: c953

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#)

185

**tuntijako <perusopetus>;
lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot <lukiokoulutus>**

sv timfördelning

en distribution of lesson hours <perusopetus, lukiokoulutus>;

distribution of study hours <perusopetus, lukiokoulutus>

määritelmä

valtioneuvoston asetuksella säädetty *opetukseen (1)* käytettävän ajan jakaminen eri *oppiaineiden* ja *aineryhmien* opetukseen (1) sekä *oppilaanohjaukseen* tai *opinto-ohjaukseen*

huomautus

Perusopetuksen tuntijako on säädetty valtioneuvoston asetuksessa perusopetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (422/2012).

Lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista on säädetty valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta (810/2018).

Käsitteen tunnus: c278

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

186

oppimäärä;> **perusopetuksen oppimäärä;**> **lukiokoulutuksen oppimäärä;**> **oppiaineen oppimäärä;**> **oppimäärän laajuus (1) <perusopetus>**

sv lärokurs;

> den grundläggande utbildningens lärokurs <perusopetuksen oppimäärä>;

> gymnasiets lärokurs <lukiokoulutuksen oppimäärä>;

> ämneslärokurs <oppiaineen oppimäärä>;

> omfattning av lärokurs <oppimäärän laajuus>;

> lärokursens omfattning <oppimäärän laajuus>

en > syllabus <kokonaisen koulutuksen oppimäärä>;

> primary and lower secondary education syllabus;

> general upper secondary education syllabus <lukiokoulutuksen oppimäärä>;

> subject syllabus <yksittäisen oppiaineen oppimäärä>;

> scope of syllabus <oppimäärän laajuus>

rather than: > basic education syllabus <perusopetuksen oppimäärä>

not: course (4)

määritelmä

perusopetukseen, **lukiokoulutukseen** tai niiden **oppiaineeseen** kuuluvien opintojen laajuus ja sisältö

huomautus

perusopetuksen oppimäärä, lukiokoulutuksen oppimäärä, oppiaineen oppimäärä:**Perusopetuksessa** ja **lukiokoulutuksessa** on määritelty sekä koko **koulutuksen (2)** oppimäärä että yksittäisten **oppiaineiden** oppimäärät. Perusopetuksen oppimäärästä on säädetty perusopetuslaissa (628/1998). Lukiokoulutuksen oppimäärästä on säädetty lukiolaissa (714/2018) ja kumotussa lukiolaissa (629/1998). Esimerkki yksittäisen oppiaineen oppimäärästä on matematiikan pitkä oppimäärä lukiokoulutuksessa.**oppimäärän laajuus:** Perusopetuslain (628/1998) mukaan **perusopetuksen** oppimäärän laajuus (1) on yhdeksän vuotta. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvän kunkin oppiaineen ja **aineryhmän** oppimäärän laajuus (1) ilmaistaan **vuosiviikkotunteina** (ks. valtioneuvoston asetus 422/2012).Lukiokoulutuksessa käytetään käsitteen "oppimäärä" lisäksi myös käsitettä **opintojen laajuus**.**Ammatillisessa koulutuksessa** oppimäärä-käsitettä vastaa käsite **osaamisen laajuus** ja **korkeakouluissa (1)** käsite **opintojen laajuus**.**course (4):** Course-termiä ei tulisi käyttää oppiaineen oppimäärän englanninkielisenä vastineena. Esim. "matematiikan pitkä oppimäärä" ilmaistaan englanniksi "advanced mathematics syllabus" mieluummin kuin "advanced mathematics course".**basic education syllabus:** Suomalaista **koulutusjärjestelmää** tuntematon vastaanottaja saattaa ymmärtää ilmaisun basic education virheellisesti, katso tarkemmin käsitteen **perusopetus** kohdalta.

Käsitteen tunnus: c238

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

Käsittekaaviot: **Osaamiskokonaisuuksia, Koulutustarjonta ja opetustarjonta ja Opintojen ja osaamisen laajuusyksikkö sekä rahoitukseen vaikuttava yksikkö**

187

oppivelvollisuussv läroplikt /FI/
~ skolplikt /SE/en ~ compulsory education
not: compulsory schooling <pakollinen koulunkäynti; koulupakko>

määritelmä

velvollisuus suorittaa kaikilta Suomessa vakituisesti asuvilta alle 18-vuotiailta henkilöiltä edellytettävää *koulutusta (1)*

huomautus

Oppivelvollisuuslain (1214/2020) mukaan henkilön tulee oppivelvollisuuden suorittamiseksi suorittaa *perusopetuksen oppimäärä* ja siirtyä sen jälkeen suorittamaan *toisen asteen tutkintoon* tähtäävää *koulutusta (2)* tai muuta kyseisessä laissa tarkoitettua koulutusta (2).

Toisen asteen tutkintoon tähtäävän koulutuksen (2) sijaan oppivelvollisuutta voi lain 1214/2020 mukaan suorittaa opiskelemalla esimerkiksi *tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa, työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa* tai tietyissä tapauksissa *aikuisten perusopetuksessa*.

Oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, jona lapsi täyttää seitsemän vuotta, ja päättyy, kun *oppivelvollinen* täyttää 18 vuotta tai kun hän on tätä ennen hyväksytysti suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019) tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitetun *tutkinnon* taikka niitä vastaavan ahvenanmaalaisen tai ulkomaisen koulutuksen (2).

compulsory education: Englannin compulsory education on merkitty oppivelvollisuuden lähikäsitteeksi. Tämä johtuu siitä, että kyseinen termi, jonka pääsanana on *education*, viittaa *koulutukseen (1)*, johon on velvollisuus osallistua, eikä velvollisuuteen. Suomen käsite oppivelvollisuus ja englannin käsite compulsory education liittyvät kuitenkin samaan ilmiöön.

Vrt. *pidennetty oppivelvollisuus*.

skolplikt: Ruotsinruotsissa käytettävä skolplikt-käsite eroaa tässä esitetystä käsitteestä siinä, että Ruotsissa oppivelvollisuusaika on Suomea lyhyempi ja Ruotsissa oppilaalla on velvollisuus osallistua koulun järjestämään *opetukseen (1)*.

Käsitteen tunnus: c239

Käsitteekaaviot: *Koulutus (1) oppivelvollisuuteen kuulumisen, järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja kielen mukaan* ja *Opiskelun keskeyttäminen*

188

oppivelvollinen

sv läropliktig /FI/;

~ skolpliktig /SE/

en person within the scope of compulsory education;
 person of compulsory school age;
 > learner in compulsory education <oppivelvollisuuden suorittamisen aikana>;
 > pupil in compulsory education <oppivelvollisuuden suorittamisen aikana>;
 > student in compulsory education <oppivelvollisuuden suorittamisen aikana>

määritelmä

henkilö, jolla on *oppivelvollisuus*

huomautus

Perusopetuslain (628/1998) mukaan oppivelvollinen on Suomessa vakituisesti asuva 7–17-vuotias lapsi tai nuori, joka ei ole vielä suorittanut *perusopetuksen oppimäärää*. Lapsi katsotaan oppivelvollisuuslakia sovellettaessa Suomessa vakinaisesti asuvaksi, jos hänellä on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa.

Oppivelvollisuuslain (1214/2020) mukaan oppivelvollinen on Suomessa vakituisesti asuva henkilö siitä vuodesta lähtien, jona hän täyttää seitsemän vuotta, siihen saakka kun hän täyttää 18 vuotta tai on sitä ennen hyväksytysti suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019) tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitetun *tutkinnon* taikka niitä vastaavan ahvenanmaalaisen tai ulkomaisen *koulutuksen* (2).

skolpliktig: Ruotsinruotsissa käytettävä skolpliktig-käsite eroaa tässä esitetystä käsitteestä siinä, että Ruotsissa oppivelvollisuusaika on Suomea lyhyempi ja Ruotsissa oppilaalla on velvollisuus osallistua koulun järjestämään *opetukseen* (1).

Käsitteen tunnus: c240

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

Käsittekaavio: *Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa*

189

esiopetusvelvollisuus (1)

määritelmä

lapsen velvollisuus osallistua *esiopetukseen*

huomautus

Lapsella on velvollisuus osallistua vuoden kestävänsä esiopetukseen tai *esiopetuksen tavoitteet* saavuttavaan toimintaan *oppivelvollisuutta* edeltävänä vuonna.

Perusopetuslain (628/1998, 6 §) mukaan esiopetuksessa olevalla lapsella on oikeus myös *varhaiskasvatukseen*.

Käsitteen tunnus: c1066

Luokka: esiopetus

190

esiopetusvelvollisuus (2)

määritelmä

kunnan velvollisuus järjestää sen alueella asuville *lapsille esiopetusta*

huomautus

Kunta on velvollinen järjestämään esiopetusta lasten *oppivelvollisuuden* alkamista edeltävänä vuonna. Kunta on velvollinen järjestämään esiopetusta myös *pidennetyn oppivelvollisuuden* piirissä oleville lapsille sekä vuotta myöhemmin *perusopetuksensa* aloittaville lapsille.

Kunta voi järjestää esiopetuspalvelut itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa tai hankkia ne julkiselta tai yksityiseltä palveluntuottajalta.

Käsitteen tunnus: c957

Luokka: esiopetus

191

koulunkäynnin aloittamisen varhentaminen

määritelmä

[perusopetuksen](#) aloittamisen siirtäminen lakisääteistä [oppivelvollisuuden](#) alkamisikää aikaisemmaksi huomautus

Perusopetuslain (628/1998) mukaan [lapsella](#) on oikeus aloittaa perusopetus vuotta säädettyä aikaisemmin, jos lapsella psykologisten ja tarvittaessa lääketieteellisten selvitysten perusteella on edellytykset suoriutua [opiskelusta](#).

Käsitteen tunnus: c241

Luokka: perusopetus

192

**koulunkäynnin aloittamisen lykkääminen;
koululykkäys**

määritelmä

[perusopetuksen](#) aloittamisen siirtäminen lakisääteistä [oppivelvollisuuden](#) alkamisikää myöhemmäksi huomautus

Perusopetuslain (628/1998) mukaan [opetuksen järjestäjä](#) voi psykologisten ja tarvittaessa lääketieteellisten selvitysten perusteella antaa lapselle luvan aloittaa perusopetus vuotta säädettyä myöhemmin.

Käsitteen tunnus: c242

Luokka: perusopetus

**4.1.2 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja
varhaiskasvatussuunnitelmat**

193

varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

sv grunderna för planen för småbarnspedagogik

en national core curriculum for early childhood education and care;

national core curriculum for ECEC <lyhenteen sisältävä muoto, voi käyttää kun termi toistuu juoksevassa tekstissä>

not: national curriculum guidelines on early childhood education and care (obsolete)

määritelmä

Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys [varhaiskasvatuksen](#) yhdenvertaisesta toteuttamisesta

huomautus

Opetushallituksella on lain määräämä velvoite laatia varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (540/2018, 21 §).

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määrätään varhaiskasvatuksen toteuttamisen keskeisistä sisällöistä, [varhaiskasvatuksen järjestäjän](#) ja [lapsen huoltajien](#) välisestä yhteistyöstä, [monialaisesta yhteistyöstä](#) sekä [lapsen varhaiskasvatussuunnitelman](#) sisällöstä.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tehtävänä on tukea ja ohjata varhaiskasvatuksen paikallista toteuttamista ja kehittämistä.

Ks. myös [opetussuunnitelma \(1\)](#).

Käsitteen tunnus: c984

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaaviot: [Varhaiskasvatussuunnitelmat](#) ja [Opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteet](#)

194

paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma

sv lokal plan för småbarnspedagogik
 en local curriculum for early childhood education and care;
 local curriculum for ECEC

määritelmä

lain velvoittama varhaiskasvatussuunnitelma, joka tukee ja ohjaa [varhaiskasvatuksen](#) toteuttamista ja kehittämistä [varhaiskasvatuksen järjestäjän](#) toimialueella

huomautus

Varhaiskasvatuksen järjestäjä laatii paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman, joka perustuu valtakunnalliseen [varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin](#) ja täydentää niitä alueellisilla ominaispiirteillä.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä voi lisäksi laatia [varhaiskasvatuksen toimintamuoto-](#), [toimipaikka-](#) tai [lapsiryhmä](#)kohtaisia suunnitelmia. Yksityinen [varhaiskasvatuksen palveluntuottaja](#) voi myös soveltaa kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä voi myös laatia [varhaiskasvatuksen toimintamuoto-](#), [toimipaikka-](#) tai [lapsiryhmä](#)kohtaisia suunnitelmia. Yksityinen [varhaiskasvatuksen palveluntuottaja](#) voi myös soveltaa kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa.

Käsitteen tunnus: c920

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatussuunnitelmat](#)

195

**lapsen varhaiskasvatussuunnitelma;
 lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma**

sv barnets plan för småbarnspedagogik;
 barnets individuella plan för småbarnspedagogik
 en individual early childhood education and care plan for a child;
 child's individual early childhood education and care plan;
 individual ECEC plan
 not: personal early childhood education and care plan (obsolete);
 personal ECEC plan (obsolete);
 personalised early childhood education and care plan;
 personalised ECEC plan

määritelmä

lain velvoittama varhaiskasvatussuunnitelma, johon kirjataan [lapsen](#) yksilöllinen [varhaiskasvatuksen](#) toteuttaminen [päiväkotitoiminnassa](#) ja [perhepäivähoidossa](#)

huomautus

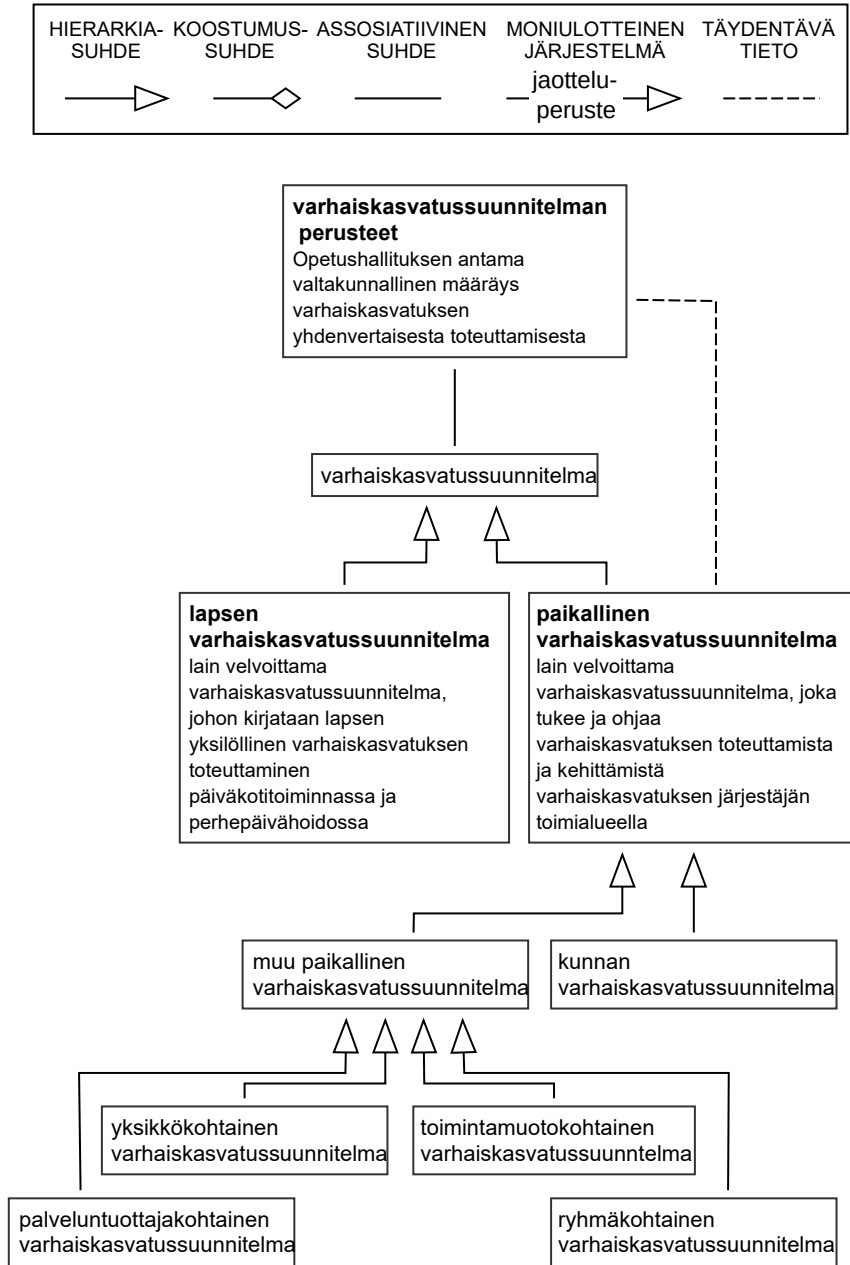
Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan myös lapsen [varhaiskasvatuksessa annettavan tuen](#), tukitoimenpiteet ja niiden toteuttaminen.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan yhteistyössä [varhaiskasvatushenkilöstön](#) ja lapsen [huoltajan](#) sekä tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa.

Käsitteen tunnus: c921

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatussuunnitelmat](#)



Käsitekaavio 18. Varhaiskasvatussuunnitelmat.

4.1.3 Opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteet

196

opetussuunnitelman perusteet *pl*

- sv grunderna *pl* för läroplanen;
läroplansgrunderna *pl*
en national core curriculum;
core curriculum <lyhyempi, epätäsmällisempi muoto>

määritelmä

Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys *koulutuksen (1)* rakenteesta, tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä

huomautus

Opetussuunnitelman perusteita ovat esimerkiksi *esiopetuksen* opetussuunnitelman perusteet, *perusopetuksen* opetussuunnitelman perusteet ja *lukiokoulutuksen* opetussuunnitelman perusteet. Lisäksi opetussuunnitelman perusteet laaditaan esimerkiksi *taiteen perusopetukselle*, *perusopetukseen valmistavalle opetukselle*, *kotoutumiskoulutukselle* ja *aikuisten maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutukselle*.

Korkeakoulutuksessa ei määritellä opetussuunnitelman perusteita.

Ammatillisessa koulutuksessa opetussuunnitelman perusteita vastaavaa määrystä kutsutaan *tutkinnon perusteiksi*.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti laaditaan *opetussuunnitelmat (2)*.

Ks. myös *opetussuunnitelma (1)*.

Käsitteen tunnus: c234

Luokka: esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus

Käsitekaaviot: *Opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteet* ja *Opetussuunnitelma*

197

(vanhentunut)

lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen perusteet

- sv grunderna *pl* för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning;
grunderna *pl* för gymnasieförberedande utbildning
en national core curriculum for preparatory education for general upper secondary education

määritelmä

opetussuunnitelman perusteet, joka koskee *lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta*

huomautus

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen perusteissa määritellään lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opintojen muodostuminen, eri *oppiaineiden* ja *aineryhmien opetuksen (1)* tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä *oppilaitoksen* ja kodin yhteistyön ja *opiskelijahuollon* keskeiset periaatteet ja opetustoimeen kuuluvan opiskelijahuollon tavoitteet

Käsite lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen perusteet korvautui käsitteellä *tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteet* oppivelvollisuuslain (1214/2020) voimaantulon myötä eli 1.8.2021 alkaen.

Käsitteen tunnus: c1327

Luokka: lukiokoulutus

198

tutkinnon perusteet *pl*

en national qualification requirements

määritelmä

Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, joka koskee *ammattillisia tutkintoja* ja jossa määrätään ammatillisten tutkintojen *tutkintonimikkeet*, *osaamisalat*, *tutkinnon* muodostuminen *pakollisista tutkinnon osista* ja *valinnaisista tutkinnon osista*, *tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset* tai *osaamistavoitteet (2)*, *osaamisen laajuus osaamispisteinä* ja *osaamisen arviointi (2)*

huomautus

Ammatillisten perustutkintojen perusteissa Opetushallitus määrää myös *yhteisten tutkinnon osien* osa-alueiden laajuuden osaamispisteinä sekä sen, miltä osin *osaamisen arvioinnin (2)* *mukauttaminen* tai *ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen* ei ole mahdollista.

Tutkinnon perusteet -niminen määräys koski aiemmin vain ammatillista perustutkintoa; *ammattitutkintoa* ja *erikoisammattitutkintoa* puolestaan koski *näyttötutkinnon perusteet* -niminen määräys. Nämä määräykset yhdistyivät 1.8.2015 uudeksi tutkinnon perusteet -nimiseksi määräykseksi.

Ks. myös *opetussuunnitelma (1)*.

Käsitteen tunnus: c235

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteet](#)

199

(vanhentunut)

näyttötutkinnon perusteet

määritelmä

Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, joka koskee *ammattitutkintoa* ja *erikoisammattitutkintoa* ja jossa määritellään *näyttötutkinnon* osat, *tutkinnoissa* vaadittava ammattitaito, *ammattitaidon osoittamistavat* sekä tutkinnon yleiset *arviointikriteerit*

huomautus

Aiempi tutkinnon perusteet -niminen määräys, joka koski *ammattillista perustutkintoa*, sekä näyttötutkinnon perusteet -niminen määräys yhdistyivät 1.8.2015 uudeksi *tutkinnon perusteet* -nimiseksi määräykseksi. Tässä yhteydessä näyttötutkinnon perusteet poistui käytöstä.

Käsitteen tunnus: c236

Luokka: ammatillinen koulutus

200

tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteet

määritelmä

Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jossa määritellään *tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen* tavoitteet, muodostuminen, koulutuksen järjestäminen sekä *oppijalle* annettava *palaute* ja *osaamisen arviointi (2)*

huomautus

Käsitteen tunnus: c1815

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, koulutuspolun nivelvaiheen koulutus

Käsitekaavio: [Opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteet](#)

201

työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen perusteet

määritelmä

Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jossa määritellään *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen* muodostuminen, *koulutuksen (2)* pakolliset ja valinnaiset osat, koulutuksen (2) osien laajuus *osaamispisteinä*, *osaamistavoitteet (2)* ja *osaamisen arviointi (2)*

huomautus

Käsitteen tunnus: c1172

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteet](#)

4.2 Tutkintorakenne (1)

203

tutkintorakenne (1);

tutkinnon rakenne;

tutkinnon muodostuminen <ammatillinen koulutus>;

koulutuksen rakenne

sv examensstruktur;

uppbyggnad av examen <ammatillinen koulutus>

en degree structure <korkeakoulut>;

qualification structure (1) <ammatilliset tutkinnot ja korkeakoulujen erikoistumiskoulutukset>;

composition of qualification <tutkinnon muodostuminen>

määritelmä

osat, joista tiettyyn [tutkintoon](#) johtavat tai tiettyyn [koulutukseen \(2\)](#) kuuluvat opinnot koostuvat

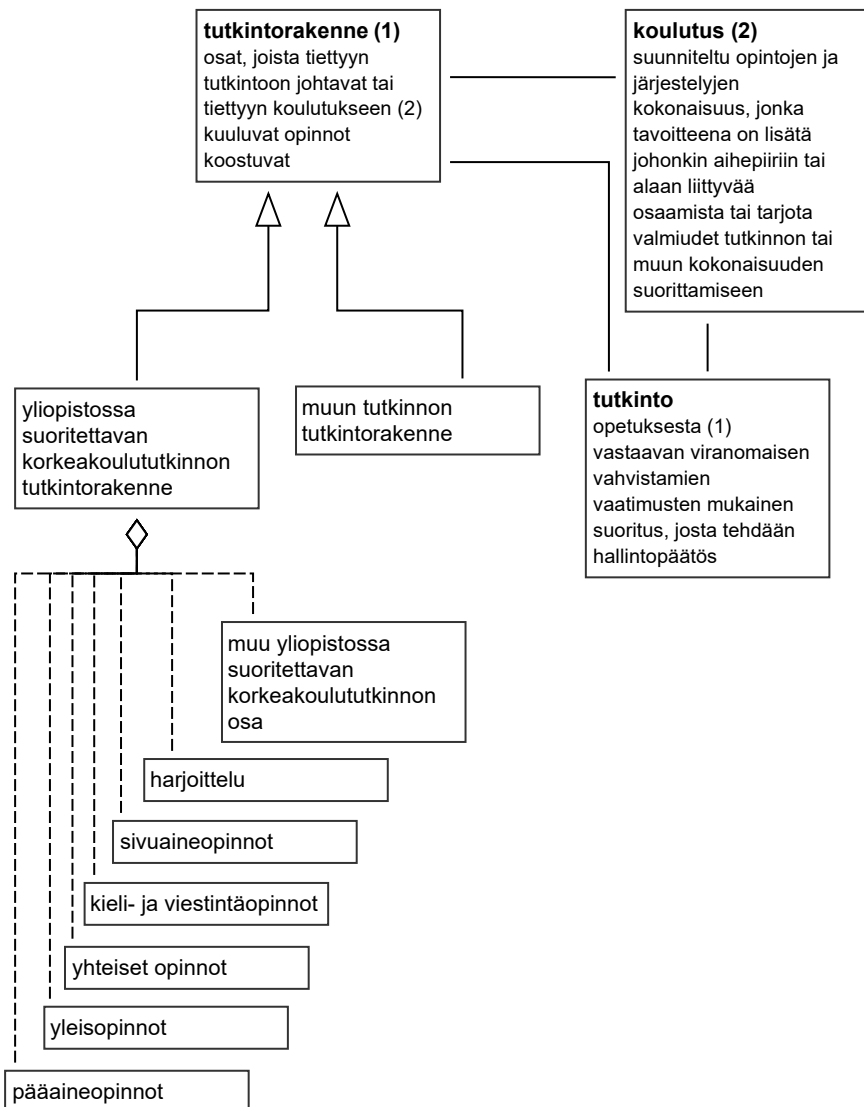
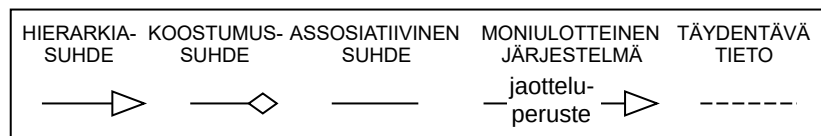
huomautus

Esimerkiksi [yliopistossa](#) suoritettavaan [korkeakoulututkintoon](#) johtavat opinnot voivat koostua seuraavista osista: pääaineopinnot, yleisopinnot, yhteiset opinnot, kieli- ja viestintäopinnot, sivuaineopinnot ja harjoittelu.

Käsitteen tunnus: c247

Luokka: ammatillinen koulutus korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Tutkintorakenne](#) ja [Ammatillisten tutkintojen rakenne](#)



Käsitekaavio 20. Tutkintorakenne.

204

**pakollinen tutkinnon osa;
tutkinnon pakollinen osa**

sv obligatorisk examensdel

määritelmä

sellainen osa *tutkintoa* tai *ammattillisessa koulutuksessa tutkinnon osa*, joka kaikkien kyseistä tutkintoa suorittavien *oppijoiden* on suoritettava suorittaakseen tutkinnon

huomautus

Mikään osa tutkintoa, tai ammatillisessa koulutuksessa mikään tutkinnon osa, ei itsessään ole pakollinen (tai valinnainen), vaan sama osa voi yhdessä tutkinnossa olla pakollinen ja toisessa valinnainen.

Käsitteen tunnus: c248

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Tutkinnon rakenne \(osien pakollisuuden mukaan\)](#) ja [Ammatillisten tutkintojen rakenne](#)

205

**valinnainen tutkinnon osa;
tutkinnon valinnainen osa**sv valbar examensdel;
valfri examensdel

määritelmä

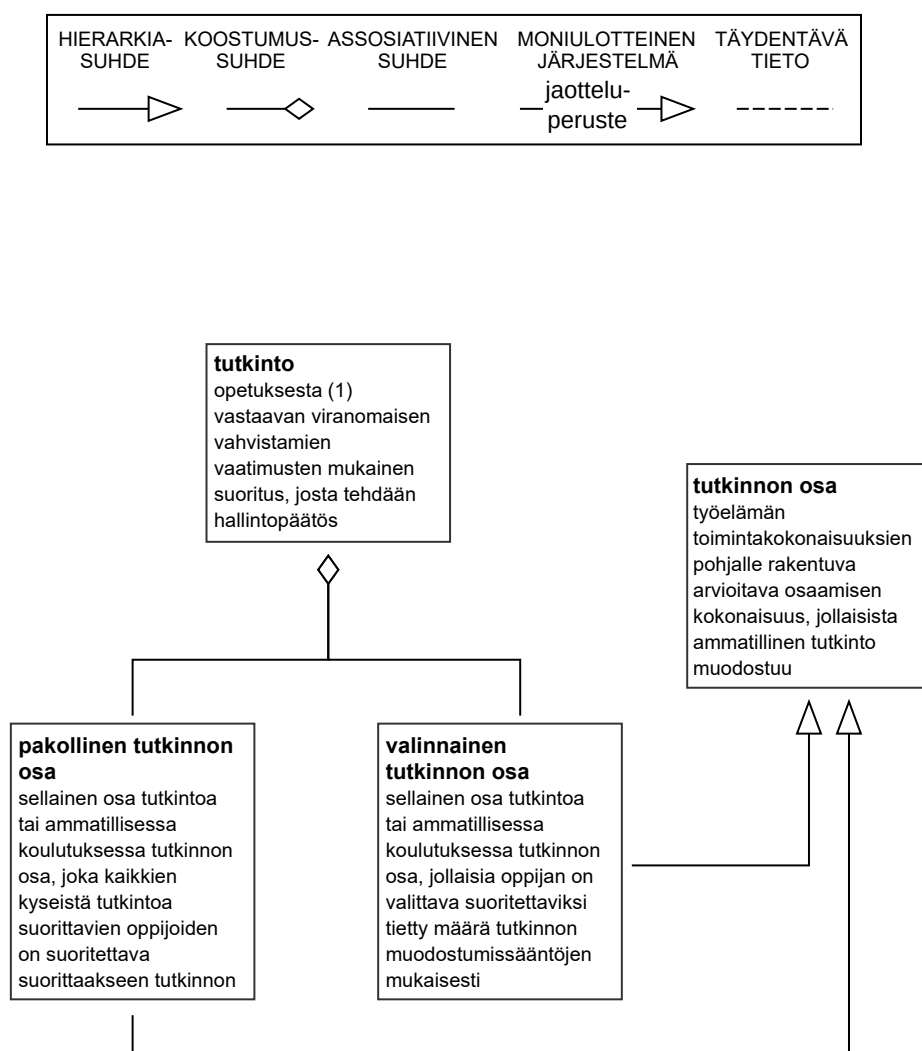
sellainen osa *tutkintoa* tai *ammattillisessa koulutuksessa tutkinnon osa*, jollaisia *oppijan* on valittava suoritettaviksi tietty määrä tutkinnon muodostumissääntöjen mukaisesti

huomautus

Mikään osa tutkintoa, tai ammatillisessa koulutuksessa mikään tutkinnon osa, ei itsessään ole valinnainen (tai pakollinen), vaan sama osa voi yhdessä tutkinnossa olla valinnainen ja toisessa pakollinen.

Käsitteen tunnus: c249

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Tutkinnon rakenne \(osien pakollisuuden mukaan\)](#) ja [Ammatillisten tutkintojen rakenne](#)**Käsitekaavio 21.** Tutkinnon rakenne (osien pakollisuuden mukaan).

4.2.1 Eri koulutusasteille yhteisiä tutkintorakenteeseen tai opintojen rakenteeseen liittyviä käsitteitä

206

yhdistelmäopinnot <opetus- ja koulutusalan yleis- ja puhekieli>

määritelmä

toisen asteen koulutuksen opinnot, joissa *opiskelija* suorittaa sekä *ammattilliseen koulutukseen* että *lukiokoulutukseen* sisältyviä opintoja

huomautus

Yhdistelmäopinnot voivat olla tutkintotavoitteisia; opiskelijan tavoitteena voi olla suorittaa esimerkiksi sekä *ammattillinen perustutkinto* että *ylioppilastutkinto* (ks. *kaksoistutkinto*) tai nk. kolmoistutkinto eli yhdistelmä, johon kuuluu *ylioppilastutkinnon* ja *ammattillisen perustutkinnon* lisäksi lukiokoulutuksen *oppimäärä*.

Yhdistelmäopintoja voi kuitenkin suorittaa myös opiskelija, jonka tavoitteena on vain yhden *tutkinnon*, esimerkiksi ammatillisen perustutkinnon, suorittaminen. Ammatilliseen perustutkintoon sisältyvien opintojen lisäksi opiskelija voi suorittaa yhden tai useamman *opintojakson* verran lukiokoulutukseen sisältyviä opintoja.

termi yhdistelmäopinnot: Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö mahdollistaa tässä tarkoitettujen opintojen suorittamisen, mutta termiä yhdistelmäopinnot ei ole lainsäädännössä käytetty. Termi yhdistelmäopinnot on käytössä opetus- ja koulutusalan yleis- ja puhekielessä.

Käsitteen tunnus: c1518

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus

207

osaamiskokonaisuus (1)

määritelmä

opinnoista tai hankituista osaamisista muodostuva kokonaisuus

huomautus

Osaamiskokonaisuus (1) on sisällöltään geneerinen ja lähellä yleiskieltä. Käsitettä käytetään muun muassa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla sovelletaan sen sijaan useammin kansalliseen *tutkintojen* viitekehykseen liittyvää käsitettä *osaamiskokonaisuus (2)*.

Käsite osaamiskokonaisuus (1) kattaa laajat, vakiintuneet opintojen kokonaisuudet, kuten *osaamiskokonaisuus (2)*; suppeammat kokonaisuudet, kuten *opintokokonaisuus (2)*, *opintojakso* ja *moduuli (2)*; ja esimerkiksi sellaiset vakiintumattomat kokonaisuudet, jotka on muodostettu johonkin osaamistarpeeseen vastaamiseksi vaikkapa usean eri *korkeakoulun (1)* tarjoamien opintokokonaisuuksien (2) osista.

Käsitteen tunnus: c648

Käsitekaavio: [Osaamiskokonaisuuksia](#)

208

<tutkintojärjestelmä>

osaamiskokonaisuus (2)

määritelmä

tutkinto, *koulutuksen (1) oppimäärä* taikka tutkintoon rinnastettava tai muutoin laaja *osaamiskokonaisuus (1)*, jonka *osaamistavoitteista (1)* säädetään laissa tai säädetään tai määrätään lain nojalla ja joka on sijoitettu kansalliseen osaamisen tasoa kuvaavaan viitekehykseen

huomautus

Osaamiskokonaisuuksia (2) ovat ne tutkinnot, oppimäärät ja tutkintoon rinnastettavat tai muutoin laajat osaamiskokonaisuudet (1), joihin sovelletaan tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annettua lakia (93/2017).

Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annettua lakia (93/2017) sovelletaan seuraaviin kahteen pääryhmään (I ja II):

I) tutkinnot ja oppimäärät, joista säädetään seuraavissa laeissa ja niiden nojalla annetuissa asetuksissa:

- a) perusopetuslaki (628/1998);
- b) lukiolaki (714/2018);
- c) ammatillisesta koulutuksesta annettu laki (531/2017);
- d) tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettu laki (1215/2020);
- e) ammattikorkeakoululaki (932/2014);
- f) yliopistolaki (558/2009);
- i) Maanpuolustuskorkeakoulusta annettu laki (1121/2008);
- h) Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annettu laki (1316/2006);
- j) Poliisiammattikorkeakoulusta annettu laki (1164/2013) ja
- k) Pelastusopistosta annettu laki (607/2006)

II) sellaiset tutkintoihin rinnastettavat tai muutoin laajat osaamiskokonaisuudet (1), joiden osaamistavoitteista säädetään laissa tai säädetään tai määrätään lain nojalla ja jotka ovat kelpoisuus- tai pätevyysvaatimuksena niin kutsutussa säännellyssä ammatissa tai tehtävässä toimimiseen tai jotka muutoin liittyvät osaamisen kehittämiseen tai ammattitaidon parantamiseen.

Esimerkkejä pääryhmän II osaamiskokonaisuuksista (2) ovat erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin *koulutukset (2)*.

Lain (93/2017) mukaan osaamiskokonaisuudet (2) jaotellaan niiden edellyttämän osaamisen perusteella kahdeksaan vaativuustasoon Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä.

Osaamiskokonaisuuden (2) laajuuden tulee lähtökohtaisesti olla vähintään 30 *osaamispistettä* tai *opintopistettä (2)*.

Ks. myös *osaamistavoitteet (1)*.

Käsitteen tunnus: c76

Käsittekaavio: [Osaamiskokonaisuuksia](#)

209

pieni osaamiskokonaisuus;**piensuoritus (uudistermi)**

mieluummin kuin: mikrosuoritus

ei: mikromeriitti;

mikrotutkinto

sv mikromerit (1)

en micro-credential (1)

määritelmä

tutkintoa suppeampi määrä opintoja tai hankittua osaamista, johon liittyvät **osaamistavoitteet (1)** on kuvattu, jonka laajuus on määritetty, joka on arvioitu (ks. **arviointi (2)**) luotettavasti ja josta annetaan **oppijan** omistuksessa ja hänen jaettavissaan oleva, sähköisesti hyödynnettävissä oleva **todistus (2)**

huomautus

Määritelmä perustuu EU:n neuvoston suositukseen eurooppalaisesta lähestymistavasta pieniin osaamiskokonaisuuksiin elinikäisen oppimisen ja työllistävyyden tukemiseksi (14.6.2022).

Määritelmässä mainittu "todistus" viittaa EU:n neuvoston edellä mainitun suosituksen mukaiseen todistukseen (2), ks. **todistus pienestä osaamiskokonaisuudesta**.

EU:n neuvoston näkökulmasta pieniä osaamiskokonaisuuksia voi tarjota mikä hyvänsä toimija, esimerkiksi koulutusalan toimija, julkisen hallinnon tai elinkeinoelämän organisaatio, työmarkkinajärjestö tai kansalaisjärjestö.

EU:n neuvoston suosituksen mukaan termillä micro-credential viitataan paitsi opinto- tai osaamissisältöön, myös siitä annettavaan todistukseen eli **todistukseen pienestä osaamiskokonaisuudesta**.

Yllä annettu määritelmä on yhteensopiva eurooppalaisen korkeakoulutusalueen (EHEA) asiakirjan Common Framework for Micro-credentials in the EHEA (maaliskuu 2022) kanssa.

Eurooppalaisen korkeakoulutusalueen (EHEA) edellä mainitun asiakirjan mukaan

- pienet osaamiskokonaisuudet ovat **korkeakoulujen (1)** tarjoamia tai niiden tunnustamia

- pienen osaamiskokonaisuuden laajuus on välillä 1–59 (ECTS-mitoituksen mukaista)

opintopistettä (2)

- pienillä osaamiskokonaisuuksilla tulee olla EHEA-viitekehykseen perustuvassa kansallisessa viitekehyksessä (QF-EHEA) määritellyt **osaamistavoitteet (1)** sekä ECTS-järjestelmän mukaisina **opintopisteinä (2)** määritetty mitoitus

- pienten osaamiskokonaisuuksien tulee olla arvioituja (ks. **arviointi (2)**) ja

- pienten osaamiskokonaisuuksien laadunvarmistuksen tulee olla eurooppalaisten korkeakoulutuksen laadunvarmistusstandardien ja -ohjeiden (ESG) mukaista.

Korkeakoulujen (1) **opintokokonaisuudet (2)** ja **moduulit (2)** ovat pieniä osaamiskokonaisuuksia, mikäli niistä saa määritelmässä mainitut kriteerit täyttävän todistuksen (2). (Vrt. esimerkiksi **opintosuoritusote**.)

Suomessa **korkeakoulujen (1)** tarjoamia pieniä osaamiskokonaisuuksia voivat olla esimerkiksi **tutkintokoulutukseen** kuuluvat **opintokokonaisuudet (2)** ja **opintojaksot** sekä **erikoistumiskoulutukset**, **avoimen korkeakouluopetuksen** opinnot, **täydennyskoulutuksena** suoritettavat opintokokonaisuudet (2) sekä maksullinen täydennyskoulutus.

Kaikkia **korkeakoulujen (1)** pieniä osaamiskokonaisuuksia voidaan pitää **moduuleina (2)**, mutta kaikki moduulit (2) eivät täytä pienten osaamiskokonaisuuksien rakennepiirteitä.

Ammatillisen koulutuksen tutkinnon osat ovat pieniä osaamiskokonaisuuksia, mikäli niistä saa määritelmässä mainitut kriteerit täyttävän todistuksen (2).

Pienissä osaamiskokonaisuuksissa voidaan hyödyntää esimerkiksi lyhyitä oppimissisältöjä (engl. micro learning content) tai mikro-oppimista (engl. micro learning).

pieni osaamiskokonaisuus: Termi pieni osaamiskokonaisuus on Opetus- ja koulutussanastossa annettu termisuositus. Koulutuksen kentällä käsitteestä käytetään vaihtelevia nimityksiä.

mikrotutkinto: Eräiden EU-tekstiluoennosten suomenkielisissä käännöksissä on käytetty termiä mikrotutkinto, mutta sen käyttöä ei suositella muissa yhteyksissä, sillä pieni osaamiskokonaisuus ei ole **tutkinto**.

Käsitteen tunnus: c1795

Luokka: ammatillinen koulutus, vapaa sivistystyö, korkeakoulut, yleinen/yhteinen

Käsitteekaavio: **Osaamiskokonaisuuksia**

210

todistus pienestä osaamiskokonaisuudesta;**todistus piensuorituksesta**

sv mikromerit (2)

en micro-credential (2)

määritelmä

asiakirja, joka todistaa, että *oppija* on hyväksytysti suorittanut *pienen osaamiskokonaisuuden*

huomautus

EU:n neuvoston suosituksen (suositus eurooppalaisesta lähestymistavasta pieniin osaamiskokonaisuuksiin elinikäisen oppimisen ja työllistävyyden tukemiseksi, 14.6.2022) mukaisesti todistuksesta tulee käydä ilmi seuraavat tiedot:

- (1) oppijan tunnistetiedot,
- (2) pienen osaamiskokonaisuuden nimi,
- (3) myöntäjän maa/alue,
- (4) myöntävä elin,
- (5) myöntämispäivä,
- (6) oppimistulokset,
- (7) oppimistulosten saavuttamisen edellyttämä ohjeellinen työmäärä (mahdollisuuksien mukaan eurooppalaisessa opintosuoritusten ja arvosanojen siirto- ja kertymisjärjestelmässä),
- (8) pieneen osaamiskokonaisuuteen johtavan oppimiskokemuksen taso (ja tarvittaessa sykli) (eurooppalainen tutkintojen viitekehys, eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehys) tapauksen mukaan,
- (9) arvioinnin tyyppi,
- (10) oppimiseen osallistumisen muoto ja
- (11) pienen osaamiskokonaisuuden perustana käytetyn laadunvarmistuksen tyyppi.

Eurooppalaisen korkeakoulutusalueen (EHEA) asiakirjan Common Framework for Micro-credentials in the EHEA (maaliskuu 2022) määrittelyn mukaisesti todistuksen tulee sisältää mm. seuraavat tiedot:

- oppija
- pieni osaamiskokonaisuus (nimi, päivämäärä, aitoustodiste)
- taso, jolle osaamiskokonaisuus kuuluu tutkintojen viitekehyksessä
- pääsyvaatimukset
- myöntäjä
- tieto oppimisesta (oppimistulokset, työmäärä, arviointi, laadunvarmistus)
- osallistumismuoto.

micro-credential: EU:n neuvoston suosituksen mukaan termillä micro-credential viitataan paitsi todistukseen pienestä osaamiskokonaisuudesta, myös itse *pieneen osaamiskokonaisuuteen*.

Käsitteen tunnus: c1816

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: [Todistus](#)

211

opintojakso <lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö>;**oppimisjakso** <vapaa sivistystyön oppijan näkökulma>;**opetusjakso** <vapaa sivistystyön opettajan näkökulma>;**kurssi (2)** <vapaa sivistystyö>;**~ kurssi (3)** <korkeakoulut>sv studieavsnitt *n* <lukiokoulutus, korkeakoulut>;

~ kurs (2)

en study unit <lukiokoulutus, korkeakoulut>;

course (1) <korkeakoulut>

rather than: course unit (2)

määritelmä

tiettyä opiskeltavaa kokonaisuutta, osaamisen alaa, aihetta tai sisältöä käsittelevä, erikseen suoritettavissa oleva opintojen osa, jolle on määritelty laajuus ja tavoitteet

huomautus

Yhden opintojakson voi usein suorittaa eri tavoilla (esim. luennoille osallistuminen, kirjatentti, työharjoittelu, osaamisen tunnustaminen).

Opintojaksojen laajuus vaihtelee. Kuitenkin esimerkiksi korkeakouluopinnot rakentuvat useimmiten niin, että *opiskelija* suorittaa muutamaa opintojaksoa rinnakkain, ja kunkin opintojakson laajuus on vaikkapa 2–7 *opintopistettä* (2).

Koulutuksen järjestäjän tai *korkeakoulun* (1) näkökulmasta opintojakso on opintojen järjestämisen yksikkö.

Opintojakso voidaan muodostaa pienemmistä osista, *moduuleista* (2): esimerkiksi aloittava moduuli, ydinsisältömoduuli, syventävä moduuli ja päättävä moduuli.

opintojakso lukiokoulutuksessa: *Lukiokoulutuksen pakolliset opinnot* ja *valtakunnalliset valinnaiset opinnot* on lukion *opetussuunnitelman perusteiden* 2019 mukaisesti jäsenneilty entisten *kurssien* (1) sijaan opintopistemäärältään eri laajuisiksi *moduuleiksi* (1), joista paikallisesti rakennetaan *oppiaineiden* omia tai oppiaineiden yhteisiä opintojaksoja.

- Lukiokoulutuksessa *koulutuksen järjestäjä* päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan *opiskelijalle*. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa *valtakunnallisia valinnaisia opintoja* kahden *opintopisteen* (1) laajuisina opintojaksoina. Opintojaksoina voidaan tarjota myös *lukiodiplomeja* ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän *opetussuunnitelmassaan* (2) päättämällä tavalla.

opintojakso / kurssi yliopistoissa: Useissa *yliopistoissa* termeillä opintojakso ja kurssi viitataan eri käsitteisiin, ja lisäksi termillä kurssi voidaan viitata kahteen eri asiaan:

- Termillä opintojakso viitataan yleensä tässä määriteltyyn, abstraktimpaan rakennekäsitteeseen, johon liittyvät pysyväluonteiset tiedot, kuten laajuus, sisältö ja *osaamistavoitteet* (1).

- Termillä kurssi puolestaan viitataan tavallisimmin *opintojakson toteutukseen*.

- Joissakin yliopistoissa termillä kurssi viitataan vain niihin opintojakson suoritustapoihin, joissa *opiskelija* osallistuu *lähiopetukseen* (kuten luennoille tai harjoituksiin). Muita opintojakson suoritustapoja voivat tällöin olla esimerkiksi itsenäinen opiskelu, esseen kirjoittaminen ja kirjatenttiin osallistuminen.

Vapaassa sivistystyössä opintojaksoja ei voi aina suorittaa erikseen, vaan opintojaksot ovat yleensä isomman kokonaisuuden osia, ja jotta opiskelija voi saada suorismerkinnän, hänen tulee suorittaa koko *osaamiskokonaisuus* (1) opintojaksoineen.

course (1): Englannin termiä course käytetään sekä käsitteen opintojakso että käsitteen opintojakson toteutus vastineena.

course unit (2): ECTS User's Guide -asiakirjassa (2015) termillä course unit viitataan komponenttiin, jolle määritellään osaamistavoitteet (1) ja jolla on rooli osana *tutkintorakennetta* (1), siis Suomen opintojakso-käsitettä vastaavaan käsitteeseen. Kuitenkin jotta suomalaiset käsitteet opintojakso ja *opintojakson toteutus* pystytään erottamaan toisistaan myös englanniksi viestittäessä, on suositeltavaa, että termiä course unit käytetään vain *opintojakson toteutus* -käsitteen vastineena.

Vrt. *opintokokonaisuus* (1), *opintokokonaisuus* (2), *moduuli* (2).

Käsitteen tunnus: c264

Luokka: lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsittekaaviot: *Osaamiskokonaisuuksia, Lukio-opintojen rakenne lukiolain 714/2018 mukaisesti, Opintokokonaisuus ja opintojakso ja Koulutustarjonta ja opetustarjonta*

212

**opintojakson toteutus;
kurssi (4)**

sv studiemoment

en course unit (1);

course (2)

rather than: course implementation;

course instance

not: course realisation;

course realization;

course execution

määritelmä

koulutustoimijan organisoima, tiettyyn aikaan ja paikkaan sijoittuva *opintojakso*

huomautus

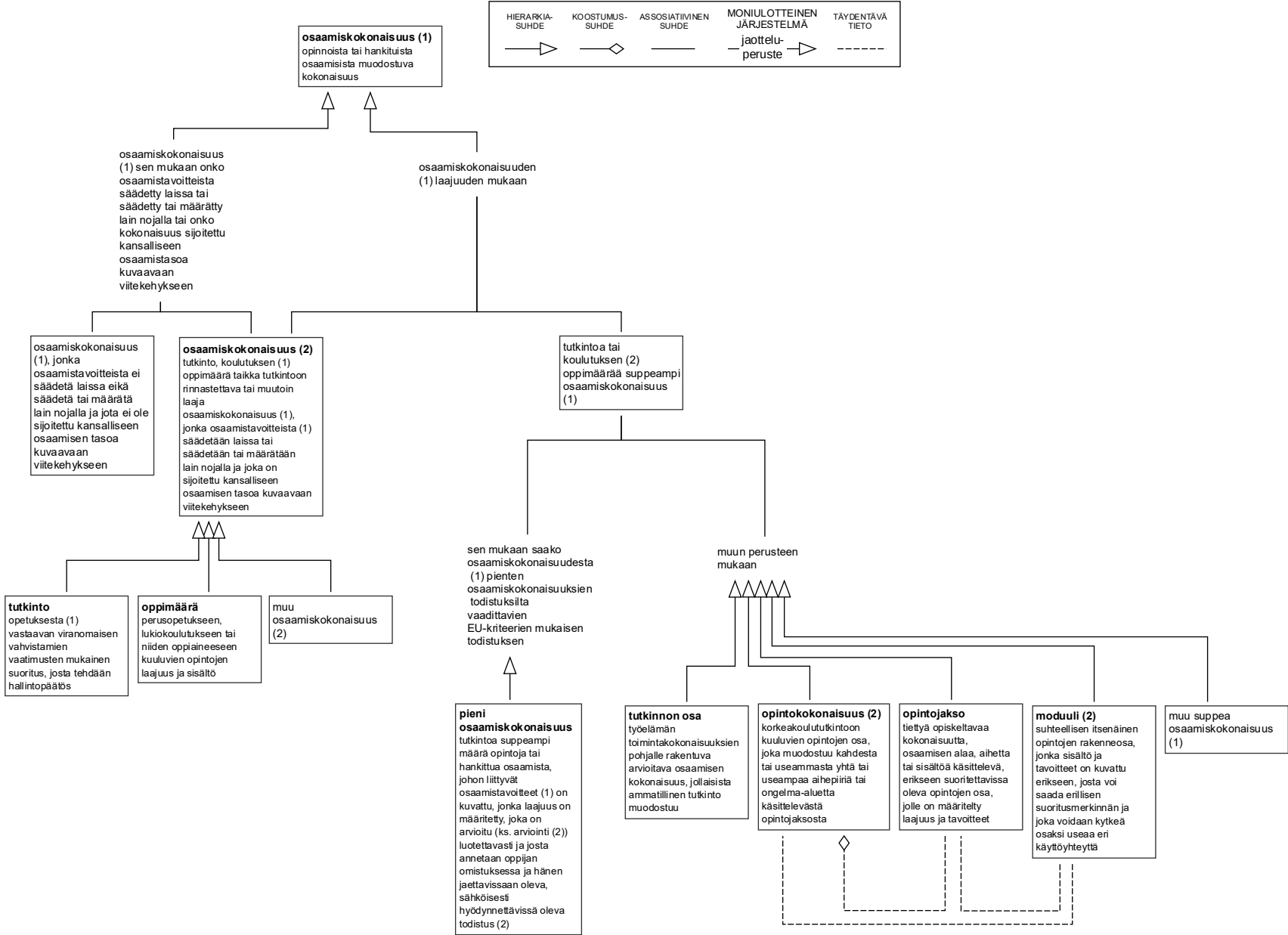
Opintojakson toteutus eroaa käsitteestä *opintojakso* siten, että siihen liittyvät vaihtuvaluonteiset tiedot: ajan ja paikan lisäksi mahdollisesti *opetusmuoto* ja suoritustapa. Yhdestä opintojaksosta voi siis olla samanaikaisesti tai esimerkiksi eri *lukuvuosina* toisistaan toiminnallisesti poikkeavia toteutuksia.

course (2): Englannin termiä course käytetään sekä käsitteen opintojakson toteutus että käsitteen *opintojakso* vastineena.

course implementation ja course instance: Teknisluonteisissa yhteyksissä, kuten joissakin tietojärjestelmissä, viitataan opintojakson toteutukseen toisinaan termeillä course implementation tai course instance. Näitä termejä ei kuitenkaan suositella opintojakson toteutuksen englanninkielisiksi vastineiksi, sillä ne eivät anna ymmärrettävää kuvaa käsitteestä, johon niillä viitataan.

Käsitteen tunnus: c1967

Luokka: korkeakoulut



Käsittekaavio 22. Osaamiskokonaisuuksia.

4.2.2 Ammatillisten tutkintojen rakenne

213

<ammatillinen koulutus>

tutkinnon osa

en qualification unit;
unit (2) <lyhyempi muoto ja EU-yhteyksissä käytettävä termi>;
module <koulutuksen alan yleiskielessä>
not: subunit

määritelmä

työelämän toimintakokonaisuuksien pohjalle rakentuva arvioitava osaamisen kokonaisuus, jollaisista [ammatillinen tutkinto](#) muodostuu

huomautus

Sanaliittoa "tutkinnon osa" käytetään eri koulutussektoreilla, mutta [ammatillisessa koulutuksessa](#) termi esiintyy [tutkinnon perusteissa](#) ja kyseessä on yllä olevalla tavalla määriteltävissä oleva käsite.

Ammatillisessa koulutuksessa tutkinnon osia ovat [ammatillinen tutkinnon osa](#) ja [yhteinen tutkinnon osa](#). Ammatilliset tutkinnon osat puolestaan jakautuvat [pakollisiin tutkinnon osiin](#) ja [valinnaisiin tutkinnon osiin](#).

Ammatillisessa koulutuksessa kukin tutkinnon osa suoritetaan siten, että [opiskelija](#) osoittaa osaamisen (ks. [osaamisen osoittaminen](#)) [näytössä](#) tai siten, että opiskelijan osaaminen tunnustetaan (ks. [osaamisen tunnustaminen](#)) lainsäädännössä tarkemmin määritellyllä tavalla.

[Korkeakouluissa \(1\)](#) ammatillisen koulutuksen tutkinnon osa -käsitettä vastaa usein käsite [opintokokonaisuus \(2\)](#). Tietojärjestelmissä sekä ammatillisen koulutuksen tutkinnon osia että korkeakoulujen (1) opintokokonaisuuksia (2) pidetään yhdentyyppisinä [koulutuksina \(2\)](#).

Ammatillisesta koulutuksesta poiketen korkeakouluja (1) koskevat säännökset eivät kuitenkaan määrittele käsitettä tutkinnon osa. Korkeakouluissa (1) tutkinnon osalla voidaan siis tarkoittaa periaatteessa mitä tahansa [tutkintoa](#) itseään pienempää osaa, eli käytännössä opintokokonaisuutta (2) tai myös yksittäistä [opintojaksoa](#).

Ks. [arviointi \(1\)](#).

Vrt. käsite [valmentavan koulutuksen osa](#).

Käsitteen tunnus: c250

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Kasvatus, opetus ja koulutus](#), [Tutkinnon rakenne \(osien pakollisuuden mukaan\)](#), [Osaamiskokonaisuuksia](#), [Ammatillisten tutkintojen rakenne](#), [Koulutustarjonta ja opetustarjonta](#), [Osaamistavoitteet](#), [Koulutus \(2\) -käsitteen alakäsitteitä](#) ja [Tutkinnon suorittaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)

214

ammatillinen tutkinnon osa

sv yrkesinriktad examensdel
en vocational unit

määritelmä

[tutkinnon osa](#), joka sisältää ammatillista osaamista

huomautus

Käsitteen tunnus: c251

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Ammatillisten tutkintojen rakenne](#) ja [Osaamistavoitteet](#)

215

yhteinen tutkinnon osa

ei: ammattitaitoa täydentävä tutkinnon osa (vanhentunut)

sv gemensam examensdel

inte: examensdel som kompletterar yrkeskompetensen (föräldrad)

en common unit

määritelmä

tutkinnon osa, joka sisältää yleissivistävää ja muuta työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaa osaamista

huomautus

Yhteiset tutkinnon osat ovat **ammattillisen perustutkinnon** osia. Yhteisiä tutkinnon osia on kolme: viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen sekä yhteiskunta- ja työelämäosaaminen.

Käsitteen tunnus: c252

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Ammatillisten tutkintojen rakenne](#) ja [Osaamistavoitteet](#)

216

(vanhentunut)

vapaasti valittava tutkinnon osa

määritelmä

tutkinnon osa, jollaisia **oppija** voi valita suoritettaviksi osana **tutkintoaan** oman kiinnostuksensa mukaan

huomautus

Vapaasti valittavat tutkinnon osat ovat **ammattillisten perustutkintojen** osia. Vapaasti valittavat tutkinnon osat voivat olla oppijan opintojen tai harrastusten parista.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c254

Luokka: ammatillinen koulutus

217

paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa

ei: paikallisesti tarjottava tutkinnon osa (vanhentunut)

sv examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet;

examensdel som bygger på lokala krav på yrkesskicklighet

määritelmä

ammattillinen tutkinnon osa, joka perustuu työelämän alueellisiin tai paikallisiin **ammattitaitovaatimuksiin** tai **opiskelijan** ammattitaidon syventämistarpeisiin ja jonka **koulutuksen järjestäjä** sisällyttää **opetussuunnitelmaansa (2)**

huomautus

Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvien tutkinnon osien tulee vastata laajemmin paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin kuin pelkästään yhden yrityksen tarpeisiin. Nämä **tutkinnon osat** nimetään työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta.

Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvat tutkinnon osat ovat **valinnaisia tutkinnon osia**.

Käsitteen tunnus: c255

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Ammatillisten tutkintojen rakenne](#)

218

(vanhentunut)

tutkintoa yksilöllisesti laajentava tutkinnon osa

ei: ammatillisesta osaamista yksilöllisesti syventävä osa (vanhentunut)

sv examensdel som individuellt breddar examen

inte: examensdel som individuellt fördjupar yrkeskompetensen (föråldrad)

määritelmä

[ammattillinen tutkinnon osa](#) tai [paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa](#), jonka [oppija](#) voi yksilöllisesti sisällyttää [tutkintoonsa](#) yli tutkinnon laajuuden silloin, kun se on tarpeellista työelämän alakohtaisten tai paikallisten ammattitaitovaatimusten taikka oppijan ammattitaidon syventämisen kannalta

huomautus

Ennen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain [531/2017](#) voimaantuloa tutkintoa yksilöllisesti laajentavia tutkinnon osia sisältyi sekä [ammattillisena peruskoulutuksena](#) että [näyttötutkintona](#) suoritettaviin [ammattillisiin perustutkintoihin](#).

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ([531/2017](#)) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c253

Luokka: ammatillinen koulutus

219

ammattitaitovaatimus;~ **ammattitaitovaatimukset** *pl*sv krav *n* på yrkesskicklighet;krav *n* på yrkeskunskap

en vocational competence requirement

not: vocational skills requirement (obsolete)

määritelmä

työelämän tehtävä- ja taitoalueiden pohjalta muodostettu tavoite, joka kunkin [ammattillisen tutkinnon osan](#) osalta ilmaisee, mitä [ammattillisen koulutuksen opiskelijan](#) odotetaan tietävän, ymmärtävän tai osaavan tehdä

huomautus

Ammattitaitovaatimukset on määritelty Opetushallituksen vahvistamissa [tutkinnon perusteissa](#) tai [koulutuksen järjestäjän](#) vahvistamissa [paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvissa tutkinnon osissa](#).

Kuhunkin [ammattilliseen tutkinnon osaan](#) liittyy yleensä useita ammattitaitovaatimuksia.

Ammattitaitovaatimukset määritetään hallittavina tietoina, taitoina ja [pätevyytenä](#) ja kuvataan konkreettisenä työn tekemisenä.

Käsitettä ammattitaitovaatimus käytetään [ammattillisissa tutkinnon osissa](#). Vrt. käsite [osaamistavoite \(2\)](#), jota käytetään [ammattilliseen perustutkintoon](#) kuuluvissa [yhteisissä tutkinnon osissa](#) sekä [työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen](#) osissa.

ammattitaitovaatimukset (monikko): Monikkomuotoinen ammattitaitovaatimukset-termi viittaa kokoelmaan ammattitaitovaatimuksia; yleensä termillä viitataan yhden [ammattillisen tutkinnon osan](#) ammattitaitovaatimusten kokonaisuuteen tai kokonaisen [ammattillisen tutkinnon](#) ammattitaitovaatimusten kokonaisuuteen.

Vrt. myös [osaamistavoitteet \(1\)](#).

Käsitteen tunnus: c621

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Ammatillisten tutkintojen rakenne](#), [Osaamistavoitteet](#) ja [Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)

220

osaamistavoite (2);**~ osaamistavoitteet *pl* (2)**sv mål *n* för kunnandet (2)

en key competence requirement

määritelmä

yleissivistykseen liittyvien sekä yhteiskunnan ja työelämän yleisten osaamistarpeiden pohjalta muodostettu tavoite, joka kunkin *yhteisen tutkinnon osan* osalta tai kunkin *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen osan* osalta ilmaisee, mitä *opiskelijan* odotetaan tietävän, ymmärtävän tai osaavan tehdä

huomautus

Osaamistavoitteet (2) on määritelty Opetushallituksen vahvistamissa *tutkinnon perusteissa* ja *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen perusteissa*.

Kuhunkin *yhteiseen tutkinnon osaan* ja kuhunkin *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen osaan* liittyy yleensä useita osaamistavoitteita (2).

Osaamistavoitteet (2) määritetään hallittavina tietoina, taitoina ja *pätevyytenä*.

Käsitettä osaamistavoite (2) käytetään *ammattilliseen perustutkintoon* kuuluvissa *yhteisissä tutkinnon osissa* sekä *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen osissa*; vrt. käsite *ammattitaitovaatimus*, jota käytetään *ammattillisissa tutkinnon osissa*.

Osaamistavoitteet (2) on määritelty Opetushallituksen vahvistamissa *tutkinnon perusteissa*. Kuitenkin *yhteisten tutkinnon osien* valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla myös ammatillisen *koulutuksen järjestäjän* päättämiä muita valinnaisia osaamistavoitteita, jotka tukevat kyseisen *tutkinnon osan* ja sen *osa-alueiden* tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita.

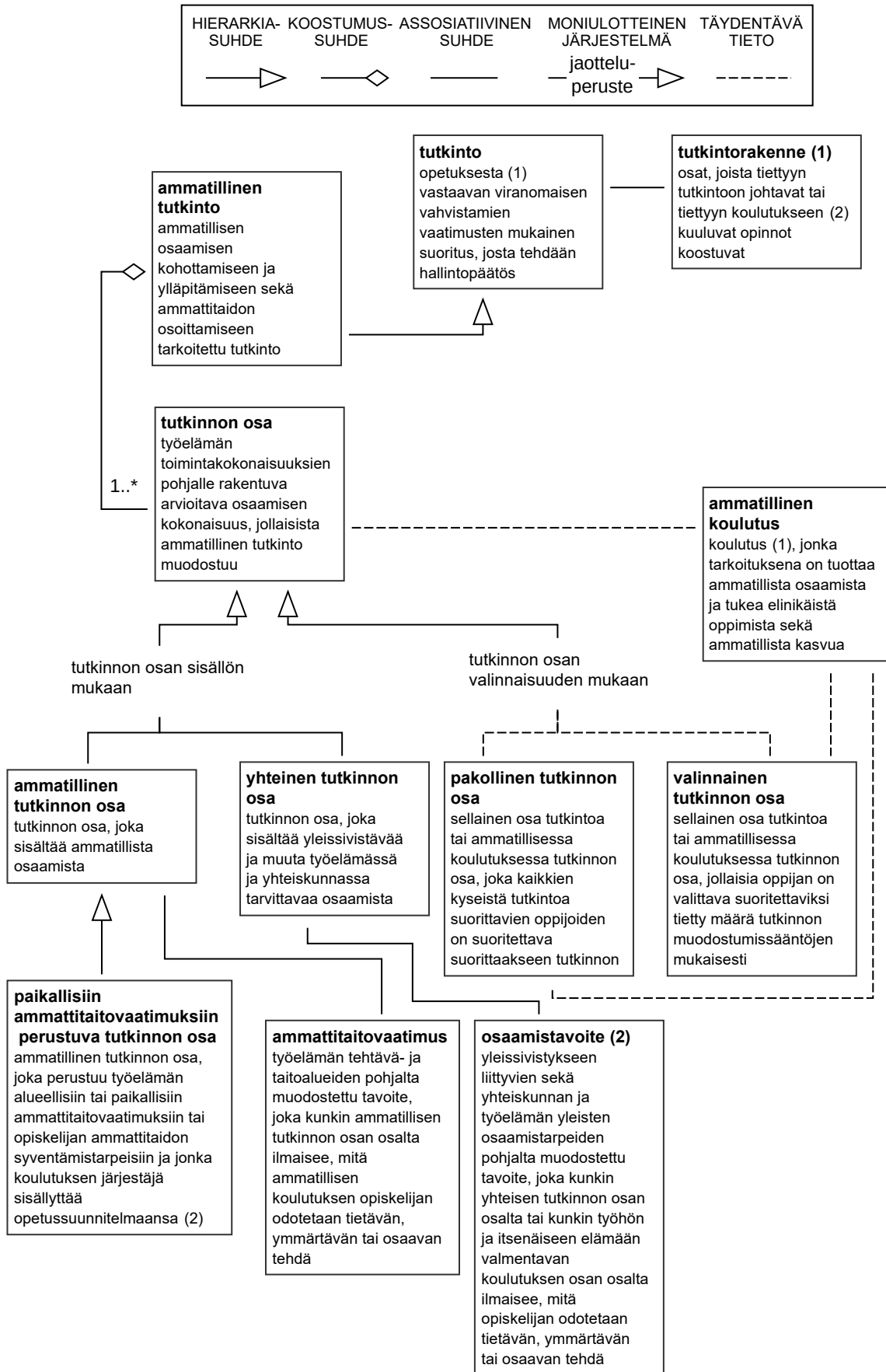
osaamistavoitteet (2) (monikko): Monikkomuotoinen osaamistavoitteet-termi viittaa kokoelmaan osaamistavoitteita (2); yleensä termillä viitataan yhden *yhteisen tutkinnon osan* tai yhden *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen osan* osaamistavoitteiden (2) kokonaisuuteen tai kokonaisen *ammattillisen perustutkinnon* tai *valmentavan koulutuksen* osaamistavoitteiden (2) kokonaisuuteen.

Vrt. *osaamistavoitteet (1)*.

Käsitteen tunnus: c1648

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsittekaaviot: *Ammatillisten tutkintojen rakenne*, *Osaamistavoitteet* ja *Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa*



Käsitekaavio 23. Ammatillisten tutkintojen rakenne.

4.2.3 Lukio-opintojen rakenne

4.2.3.1 Lukio-opintojen rakenne lukiolain 714/2018 mukaisesti

221

moduuli (1)

en study module (1)

määritelmä

lukiokoulutukseen kuuluvien opintojen rakenneosa, jollaisina *pakolliset opinnot* ja *valtakunnalliset valinnaiset opinnot* vuonna 2019 annetuissa lukion *opetussuunnitelman perusteissa* tarjotaan

huomautus

Lukiokoulutuksen pakollisten opintojen moduulit (1) ovat 1–3 *opintopisteen (1)* laajuisia ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen moduulit (1) kahden opintopisteen (1) laajuisia.

Moduulit (1) ovat rakenneosia, joista *koulutuksen järjestäjä* muodostaa paikallisessa *opetussuunnitelmassa (2)* päätettävät *opintojaksot*.

Käsitteen tunnus: c1613

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Lukio-opintojen rakenne lukiolain 714/2018 mukaisesti](#)

222

opintokokonaisuus (1)

en > study entity <opintojakson laajuinen tai sitä suppeampi opintojen kokonaisuus>;

> set of study units <usean opintojakson muodostama kokonaisuus>

huomautus

Termillä opintokokonaisuus viitataan *lukiokoulutusta* koskevassa lainsäädännössä ja määräyksissä sekä *lukioissa (1)* useimmiten *opintojakson* laajuiseen opintojen kokonaisuuteen.

Lisäksi termillä opintokokonaisuus voidaan viitata opintojaksoa laajempaan tai suppeampaan lukio-opintojen kokonaisuuteen.

Käsitteen tunnus: c1629

Luokka: lukiokoulutus

223

pakolliset opinnot

määritelmä

opinnot, jotka *lukiokoulutuksen järjestäjän* tulee tarjota ja jotka *opiskelijan* tulee suorittaa suorittaakseen lukiokoulutuksen *oppimäärän*

huomautus

Lukiokoulutuksen pakollisista opinnoista on säädetty lukioasetuksessa (810/2018) ja sen liitteessä. Pakollisissa opinnoissa on tietty määrä variaatiota; esimerkiksi jostakin *oppiaineesta* voi pakollisina opintoina olla valittavana vaikkapa kaksi eri laajuista oppimäärää.

Käsitteen tunnus: c1667

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Lukio-opintojen rakenne lukiolain 714/2018 mukaisesti](#)

224

valtakunnalliset valinnaiset opinnot

määritelmä

opinnot, jotka *lukiokoulutuksen järjestäjän* tulee tarjota ja joita *opiskelijan* tulee valita ja suorittaa tietty määrä suorittaakseen lukiokoulutuksen *oppimäärän*

huomautus

Lukiokoulutuksen valtakunnallisista valinnaisista opinnoista on säädetty lukioasetuksessa (810/2018) ja sen liitteessä.

Käsitteen tunnus: c1626

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Lukio-opintojen rakenne lukiolain 714/2018 mukaisesti](#)

225

temaattiset opinnotsv tematiska studier *pl*en thematic studies *pl*

määritelmä

lukiokoulutuksen valtakunnalliset valinnaiset opinnot, joiden pääasiallisena tavoitteena on kehittää *opiskelijan laaja-alaista osaamista*

huomautus

Koulutuksen järjestäjän tulee tarjota temaattisia opintoja sekä nuorten että aikuisten lukiokoulutuksessa lukioasetuksessa (810/2018) säädetyssä laajuudessa. Temaattisten opintojen tavoitteista ja sisällöstä päätetään koulutuksen järjestäjän hyväksymässä *opetussuunnitelmassa (2)*.

Vrt. aiemmat käsitteet *teemaopinnot* ja *aihekokonaisuus*.

Käsitteen tunnus: c1505

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Lukio-opintojen rakenne lukiolain 714/2018 mukaisesti](#)

226

paikalliset valinnaiset opinnot

määritelmä

opinnot, joiden tarjoamisesta päätetään *lukiokoulutuksen järjestäjän* hyväksymässä *opetussuunnitelmassa (2)* ja joita *opiskelija* voi sisällyttää suorittamaansa lukiokoulutuksen *oppimäärään*

huomautus

Paikalliset valinnaiset opinnot voivat olla esimerkiksi yhteen tai useampaan valtakunnalliseen *oppiaineryhmään* tai *oppiaineeseen* liittyviä opintoja, jotka syventävät *pakollisia opintoja* ja *valtakunnallisia valinnaisia opintoja*. Ne voivat olla myös muita *lukiokoulutuksen tehtävään* soveltuvia opintoja.

Käsitteen tunnus: c1627

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Lukio-opintojen rakenne lukiolain 714/2018 mukaisesti](#)

227

lukiodiplomisv gymnasiediplom *n*

en general upper secondary school diploma

määritelmä

tapa, jolla [lukiokoulutuksen opiskelija](#) voi osana lukio-opintojaan suorittaa eri [oppiaineryhmissä](#) tai [oppiaineissa](#) erityistä osaamista tai harrastuneisuutta osoittavan näytön

huomautus

Lukiodiplomit ovat lukiokoulutuksen yleissivistävän koulutustehtävän mukaista toimintaa.

Lukiodiplomeja voi tällä hetkellä (helmikuu 2019) suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa.

Esimerkiksi musiikin lukiodiplomi perustuu lukiokoulutuksen musiikinopetuksen tavoitteisiin ja sisältöihin sekä opiskelijan lukioaikaiseen musiikinopiskeluun. Musiikin lukiodiplomin voi suorittaa musiikkiprojektina (esimerkiksi konsertti) tai näytesalkkuna lukioaikaisista töistä (esimerkiksi soittamisesta tai sävellystyöstä).

Valtioneuvoston asetuksen [942/2014](#) mukaisesti lukiodiplomin suorittamiseksi järjestetään lukiodiplomikurssi. Lukiodiplomikurssi on säännösten mukaan valtakunnallinen [soveltava kurssi](#).

Opetushallitus on laatinut lukiodiplomeille 1.8.2016 alkaen valtakunnalliset [opetussuunnitelman perusteet](#).

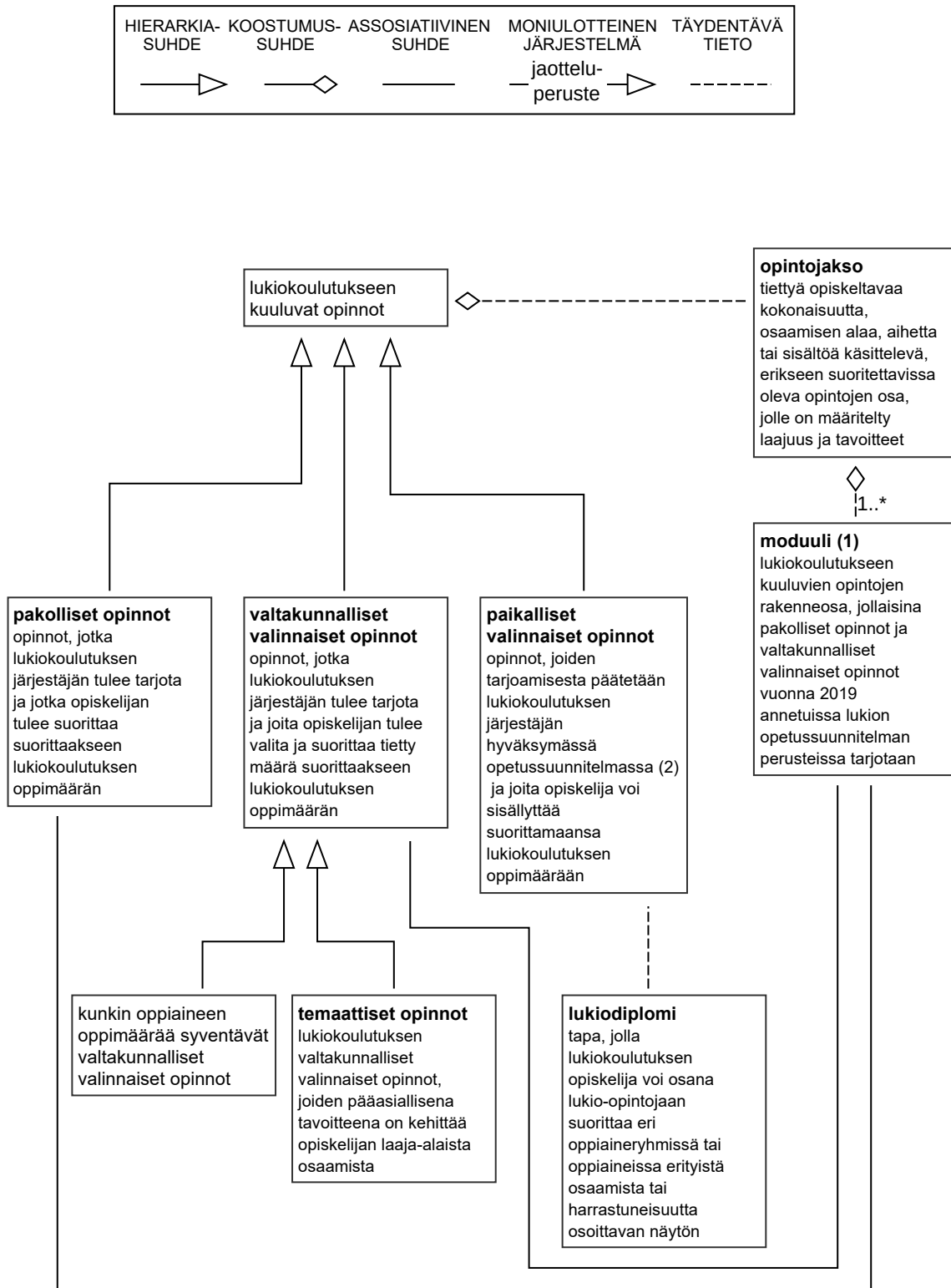
Lukioasetuksen [810/2018](#) mukaan lukiodiplomit ovat lukiokoulutuksen [opetussuunnitelman perusteissa](#) kahden [opintopisteen \(1\)](#) laajuisia [moduuleja \(1\)](#). Lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden (LOPS 2019) mukaan lukiodiplomeja voi [koulutuksen järjestäjän](#) päätöksellä suorittaa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi koulutuksen järjestäjän [opetussuunnitelmassaan \(2\)](#) päättämällä tavalla sisältyä tietyn oppiaineen [paikallisiin valinnaisiin opintoihin](#).

[Lukio \(1\)](#) antaa suoritetusta lukiodiplomista [lukiodiplomitodistuksen](#), joka on [lukion päättötodistuksen](#) liite.

Käsitteen tunnus: c274

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaaviot: [Lukio-opintojen rakenne](#) lukiolain 714/2018 mukaisesti ja [Lukio-opintojen rakenne](#) lukiolain 629/1998 mukaisesti



Käsitekaavio 24. Lukio-opintojen rakenne lukiolain 714/2018 mukaisesti.

4.2.3.2 Lukio-opintojen rakenne lukiolain 629/1998 mukaisesti

228

kurssi (1)

sv kurs (1)

en course (3)

määritelmä

[lukiokoulutukseen](#) kuuluva opiskeltava kokonaisuus, joka käsittelee tiettyä [oppiainetta](#) tai muuta aihepiiriä ja joka toimii lukiokoulutuksen opintojen järjestämisen ja suorittamisen yksikkönä

huomautus

Lukioasetuksen (810/1998) mukaan kurssi (1) kestää nuorten lukiokoulutuksessa keskimäärin 38 tuntia ja aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa keskimäärin 28 tuntia.

Kurssi (1) on lukiolain (714/2018), lukioasetuksen (810/2018) ja niiden nojalla annettavien lukiokoulutuksen [opetussuunnitelman perusteiden](#) myötä siirtymäajan puitteissa vanheneva käsite.

Aiemman lukiolain (629/1998) ja lukioasetuksen (810/1998) mukaisesti kurssia (1) käytettiin opintojen järjestämisen ja suorittamisen yksikkönä. Tällaisena yksikkönä kurssi (1) -käsite korvautuu käsitteellä [opintojakso](#). Lisäksi kurssia (1) käytettiin [opintojen mitoitussyksikkönä](#) (ks. yllä lukioasetuksessa 810/1998 kurssille (1) säädetty laajuus). Uudemmassa lukiolaissa 714/2018 ja lukioasetuksessa 810/2018 opintojen mitoitussyksiköksi on säädetty [opintopiste \(1\)](#).

Käsitteen tunnus: c873

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Lukio-opintojen rakenne lukiolain 629/1998 mukaisesti](#)

229

<lukiokoulutus>

pakollinen kurssi

sv obligatorisk kurs (2)

en compulsory course (2);

compulsory studies *pl*;

mandatory course (2);

mandatory studies *pl*

rather than: obligatory course (2);

obligatory studies *pl*

määritelmä

[kurssi \(1\)](#), jonka suorittaminen on edellytys [lukiokoulutuksen oppimäärän](#) suorittamiselle

huomautus

Lukiokoulutuksen [tuntijaossa](#) pakollisista kursseista on säädetty valtioneuvoston asetuksessa 942/2014 (9 §).

Englannin termimuodot, jotka alkavat sanalla obligatory, ovat selvästi harvemmin käytettyjä kuin muut tässä vastineina olevat englannin termimuodot.

Pakollinen kurssi on lukiolain (714/2018), lukioasetuksen (810/2018) ja niiden nojalla annettavien lukiokoulutuksen [opetussuunnitelman perusteiden](#) myötä siirtymäajan puitteissa vanheneva käsite.

Käsitteen tunnus: c271

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Lukio-opintojen rakenne lukiolain 629/1998 mukaisesti](#)

230

<lukiokoulutus>

syventävä kurssi

sv fördjupad kurs

en specialisation course

not: in-depth course

määritelmä

[kurssi \(1\)](#), joka pääasiallisesti välittömästi liittyy aiempaan [pakolliseen kurssiin](#) ja lisää ja syventää sen tietoa ja jollaisia [opiskelijan](#) on valittava ja suoritettava säädetty määrä [lukiokoulutuksen oppimäärän](#) suorittamiseksi

huomautus

Syventävät kurssit voivat olla valtakunnallisia tai koulukohtaisia. Valtioneuvoston asetuksen [942/2014](#) mukaan valtakunnallisilla syventävillä kursseilla on valtakunnalliset, lukiokoulutuksen [opetussuunnitelman perusteissa](#) määritellyt tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Koulukohtaisten syventävien sisällöstä päättävät [lukiot \(1\)](#) itse.

Kaikki syventävät kurssit eivät välittömästi liity pakolliseen kurssiin ja lisää tai syvennä sellaisen tietoja; esimerkiksi lukiokoulutuksessa alkavan B3-kielen kurssit (1) – B3-kielessä ei ole pakollisia kursseja (1).

Syventävä kurssi on lukiolain ([714/2018](#)), lukioasetuksen ([810/2018](#)) ja niiden nojalla annettavien lukiokoulutuksen [opetussuunnitelman perusteiden](#) myötä siirtymäajan puitteissa vanheneva käsite.

Käsitteen tunnus: c272

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Lukio-opintojen rakenne lukiolain 629/1998 mukaisesti](#)

231

<lukiokoulutus>

soveltava kurssi;**> valtakunnallinen soveltava kurssi;****> paikallinen soveltava kurssi**

sv tillämpad kurs

en applied course

määritelmä

[lukiokoulutuksen opiskelijalle](#) vapaaehtoinen [kurssi \(1\)](#), jollaisia [koulutuksen järjestäjä](#) voi tarjota valittaviksi ja joka voi olla menetelmäkurssi, eri [oppiaineiden](#) aineksia sisältävä eheyttävä kurssi taikka saman tai muun koulutuksen järjestäjän tarjoamia ammatillisia opintoja tai muita [lukiokoulutuksen tehtävään](#) soveltuvia opintoja

huomautus

valtakunnallinen soveltava kurssi, paikallinen soveltava kurssi: Lukiokoulutuksen [opetussuunnitelman perusteiden](#) (2015) mukaisesti soveltavat kurssit jaetaan valtakunnallisiin soveltaviin kursseihin ja paikallisiin soveltaviin kursseihin. Valtakunnallisia soveltavia kursseja ovat eri [oppiaineissa](#) ja [aineryhmissä](#) suoritettavat [koulutuksen järjestäjän](#) tarjoamat valtakunnallisten [opetussuunnitelman perusteiden](#) mukaiset [lukiodiplomit](#) sekä ne taideopintokurssit, joille Opetushallitus on laatinut valtakunnalliset [opetussuunnitelman perusteet](#) lukiokoulutuksen [opetussuunnitelman perusteiden](#) luvussa Taiteiden väliset kurssit. Lukiokoulutuksen soveltavista kursseista on säädetty valtioneuvoston asetuksessa [942/2014](#).

Soveltava kurssi on lukiolain ([714/2018](#)), lukioasetuksen ([810/2018](#)) ja niiden nojalla annettavien lukiokoulutuksen [opetussuunnitelman perusteiden](#) myötä siirtymäajan puitteissa vanheneva käsite.

Käsitteen tunnus: c273

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Lukio-opintojen rakenne lukiolain 629/1998 mukaisesti](#)

232

taiteiden välinen kurssi

määritelmä

valtakunnallinen *soveltava kurssi*, joka muodostuu taiteenaloja yhdistävistä opinnoista

huomautus

Taiteiden välinen kurssi on lukiolain (714/2018), lukioasetuksen (810/2018) ja niiden nojalla annettavien *lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden* myötä siirtymäajan puitteissa vanheneva käsite.

Käsitteen tunnus: c1640

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Lukio-opintojen rakenne lukiolain 629/1998 mukaisesti](#)

233

teemaopinnot

määritelmä

lukiokoulutukseen kuuluvat opinnot, jotka muodostuvat kolmesta valtakunnallisesta *syventävästä kurssista*, joiden tavoitteena on eheyttää *opetusta (1)*, vahvistaa *opiskelijoiden* yksittäistä *oppiainetta* laajempien kokonaisuuksien hallintaa ja lisätä oppiaineiden välistä yhteistyötä

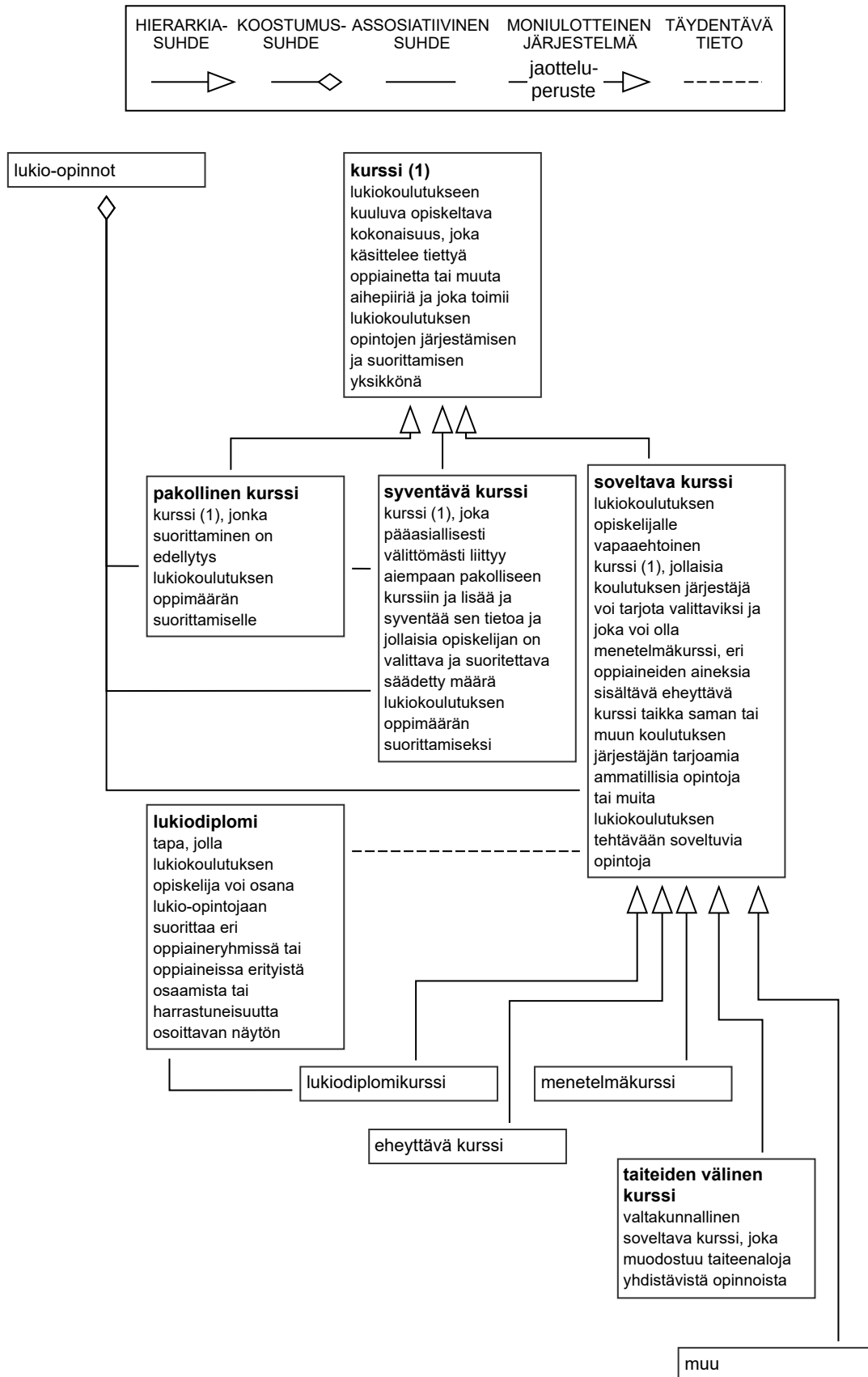
huomautus

Teemaopinnot on lukiolain (714/2018), lukioasetuksen (810/2018) ja niiden nojalla annettavien lukiokoulutuksen *opetussuunnitelman perusteiden* myötä siirtymäajan puitteissa vanheneva käsite.

Vrt. *temaattiset opinnot*.

Käsitteen tunnus: c1642

Luokka: lukiokoulutus



Käsitekaavio 25. Lukio-opintojen rakenne lukiolain 629/1998 mukaisesti.

4.2.4 Korkeakoulututkinnon rakenne

234

<yliopisto>

pääaine

sv huvudämne *n*en major;
major subject

määritelmä

yliopistossa suoritettavan *korkeakoulututkinnon* pääasiallinen *oppiaine*, josta edellytetään eniten *opintosuorituksia tutkintoa* suoritettaessa ja jota opiskelemaan *hakija opiskelijavalinnassa* hyväksytään tai jonka *opiskelija* myöhemmin valitsee

huomautus

Alemmassa korkeakoulututkinnossa pääaineesta edellytetään suoritettavaksi *perusopinnot* ja *aineopinnot* sekä kandidaatin tutkinto. *Ylemmässä korkeakoulututkinnossa* suoritetaan *syventävät opinnot* sekä pro gradu -tutkielma.

Käsitteen tunnus: c265

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opintokokonaisuus ja opintojakso](#)

235

<yliopisto>

sivuaine

sv biämne *n*en minor;
minor subject

määritelmä

oppiaine, jonka *opiskelija* voi valita *pääaineen* ohella opiskeltavaksi *korkeakoulututkinnon* suorittamiseksi

huomautus

Sivuaineita voi valita yhden tai useamman.

Käsitteen tunnus: c266

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opintokokonaisuus ja opintojakso](#)

236

<korkeakoulut>

opintokokonaisuus (2)

sv studiehelhet

en study module (2)

määritelmä

korkeakoulututkintoon kuuluvien opintojen osa, joka muodostuu kahdesta tai useammasta yhtä tai useampaa aihepiiriä tai ongelma-aluetta käsittelevästä *opintojaksosta*

huomautus

Yliopistoissa opintokokonaisuuksia (2) ovat esimerkiksi tietyn alan tai monitieteiset *perusopinnot*, *aineopinnot* ja *syventävät opinnot*.

Ammatillisessa koulutuksessa puhutaan opintokokonaisuuksien (2) sijaan *tutkinnon osista*.

Tietojärjestelmissä sekä *korkeakoulujen* (1) opintokokonaisuuksia (2) että tutkinnon osia pidetään yhdentyypisinä *koulutuksina* (2).

Laaja opintokokonaisuus (2) voi sisältää osinaan myös toisia opintokokonaisuuksia (2).

Ks. myös *moduuli* (2).

Vrt. *lukiokoulutuksen* käsite *opintokokonaisuus* (1).

Käsitteen tunnus: c263

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Osaamiskokonaisuuksia](#), [Opintokokonaisuus ja opintojakso](#), [Koulutustarjonta ja opetustarjonta](#) ja [Koulutus \(2\) -käsitteen alakäsitteitä](#)

237

perusopinnot *pl*sv grundstudier *pl*en core studies *pl*not: basic studies *pl* (obsolete)

määritelmä

[yliopiston](#) tai [ammattikorkeakoulun oppiaineen](#) tai siihen rinnastettavan kokonaisuuden ensimmäisenä suoritettava [opintokokonaisuus \(2\)](#)

huomautus

Perusopintojen laajuus on vähintään 25 [opintopistettä \(2\)](#).

Käsitteen tunnus: c267

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opintokokonaisuus ja opintojakso](#)

238

aineopinnotsv ämnesstudier *pl*en intermediate studies *pl*

määritelmä

[yliopiston oppiaineen](#) tai siihen rinnastettavan kokonaisuuden [opintokokonaisuus \(2\)](#), joka suoritetaan [perusopintojen](#) jälkeen

huomautus

Käsitteen tunnus: c268

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opintokokonaisuus ja opintojakso](#)

239

syventävät opinnot *pl*sv fördjupade studier *pl*en advanced studies *pl*

määritelmä

[yliopiston oppiaineen](#) tai siihen rinnastettavan kokonaisuuden [opintokokonaisuus \(2\)](#), joka suoritetaan [aineopintojen](#) jälkeen

huomautus

Käsitteen tunnus: c269

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opintokokonaisuus ja opintojakso](#)

240

pakollinen opintojakso

- sv obligatoriskt studieavsnitt *n*;
obligatorisk studieperiod;
obligatorisk kurs (1)
- en compulsory course (1);
required course;
mandatory course (1);
compulsory study unit <tietojärjestelmissä, tilastoissa>;
required study unit <tietojärjestelmissä, tilastoissa>;
mandatory study unit <tietojärjestelmissä, tilastoissa>
rather than: obligatory course (1);
obligatory study unit

määritelmä

opintojakso, joka **opiskelijan** on suoritettava suorittaakseen tietyn **opintokokonaisuuden (2)** tai **tutkinnon**

huomautus

Englannin termimuodot, jotka alkavat sanalla obligatory, ovat selvästi harvemmin käytettyjä kuin muut tässä vastineina olevat englannin termimuodot.

Käsitteen tunnus: c270

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opintokokonaisuus ja opintojakso](#)

241

<korkeakoulut>

moduuli (2)

määritelmä

suhteellisen itsenäisen opintojen rakenneosa, jonka sisältö ja tavoitteet on kuvattu erikseen, josta voi saada erillisen suoritusmerkinnän ja joka voidaan kytkeä osaksi useaa eri käyttöyhteyttä

huomautus

Määritelmässä mainitulla ”käyttöyhteydellä” viitataan esimerkiksi erilaisiin **korkeakoulun (1)** **opintokokonaisuuksiin (2)** ja **opintojaksoihin**, joiden osaksi kyseinen moduuli (2) sopii.

Moduuli (2) voi olla hyvin suppea ja lyhytkestoinen rakenneosa (esimerkiksi **opintojakso** tai opintojakson osa) tai laajempi, pienemmistä osista koostuva rakenneosa (esimerkiksi **opintokokonaisuus (2)**).

Moduuliin (2) voi liittyä yhdistelyehtoja, kuten esitetovaatimuksia ja täydentävyyksiä, ja tämän vuoksi määritelmässä todetaan moduuleiden (2) olevan ”suhteellisen” itsenäisiä.

Määritelmässä todetaan, että moduuleista (2) ”voi saada” erillisen suoritusmerkinnän.

Poikkeuksena on esimerkiksi **korkeakoulujen (1) tutkintokoulutus**, jossa ei ainakaan toistaiseksi anneta opintosuoritusrekisteriin vietävää **arvosanaa** opintojaksoa pienemmistä moduuleista (2).

Opintojen jakaminen moduuleihin (2) perustuu sisältöön (eikä esimerkiksi ajalliseen keston): moduuli (2) on tiettyä sisältöteemaa käsittelevä kokonaisuus.

Sanaa moduuli esiintyy myös **ammattillisen koulutuksen** piirissä, mutta ei säädösteksteissä.

Ammattillinen koulutus voidaan järjestää modulaarisesti, ja jotkut ammatillisen **koulutuksen järjestäjät** jakavat tarjoamansa **koulutuksen (2)** moduuleiksi nimittämiinsä osiin.

Vrt. **pieni osaamiskokonaisuus**. Esimerkiksi kaikkia **korkeakoulujen (1)** pieniä osaamiskokonaisuuksia voidaan pitää moduuleina (2), mutta kaikki moduulit (2) eivät täytä pienten osaamiskokonaisuuksien rakennepiirteitä.

Ks. myös **modulaarisuus**.

Käsitteen tunnus: c1788

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Osaamiskokonaisuuksia ja Opintokokonaisuus ja opintojakso](#)

242

modulaarisuus

määritelmä

periaate, jonka mukaan opinnot rakentuvat porrasteisesti [moduuleista \(2\)](#)

huomautus

Määritelmässä mainittu porrasteisuus (tai hierarkkisuus) viittaa siihen, että päästäkseen suorittamaan jotakin moduulia (2) [opiskelijan](#) on mahdollisesti suoritettava määrättyjä esitietoina vaadittavia moduuleita (2).

Suomen [korkeakouluissa \(1\)](#) yleinen tutkintojen ”modulaarinen rakenne” on, että [tutkinto](#) koostuu opintopistemitoitetuista [opintokokonaisuuksista \(2\)](#), jotka koostuvat edelleen [opintojaksoista](#).

Moduuli-termiä käytetään joskus opintokokonaisuuksista (2), mutta joskus myös pienistä opintojakson osista (ks. [moduuli \(2\)](#)). Erityisesti työelämässä oleville suunnatusta [koulutuksesta \(1\)](#) puhuttaessa modulaarisuudella tarkoitetaan usein opintojen jaottelua hyvin lyhyisiin, esimerkiksi viikossa opiskeltaviin osiin. Myös englanninkielinen tutkimuskirjallisuus käsittelee modulaarisuutta useimmiten tässä merkityksessä.

Modulaarisuudesta puhuttaessa voidaan painottaa:

- Tutkintojen koostumista osista ja sitä, että osille on kuvattu itsenäisesti tavoitteet ja sisältö.
- [Opiskelijan](#) valinnanmahdollisuuksia ja opintojen joustavuutta yksilön kannalta (esimerkiksi opintokokonaisuudessa (2) suoritettavat opintojaksot ovat valinnaisia; tutkinnossa suoritettavat opintokokonaisuudet (2) ovat valinnaisia; valinnanmahdollisuuksia on yli korkeakoulurajojen).
- Samojen kokonaisuuksien tarjoamista eri tarkoituksiin (esimerkiksi osana tutkintoja, [avoimena korkeakoulutuksena](#) ja [täydennyskoulutuksena](#)).
- Opintojen (esimerkiksi [opintojaksojen](#)) jakamista hyvin pieniin paloihin helpottamaan työssäkäyvien [opiskelua](#).
- Esitietovaatimusten kuvaamista geneerisesti, ei oman korkeakoulun (1) opintojaksoina.

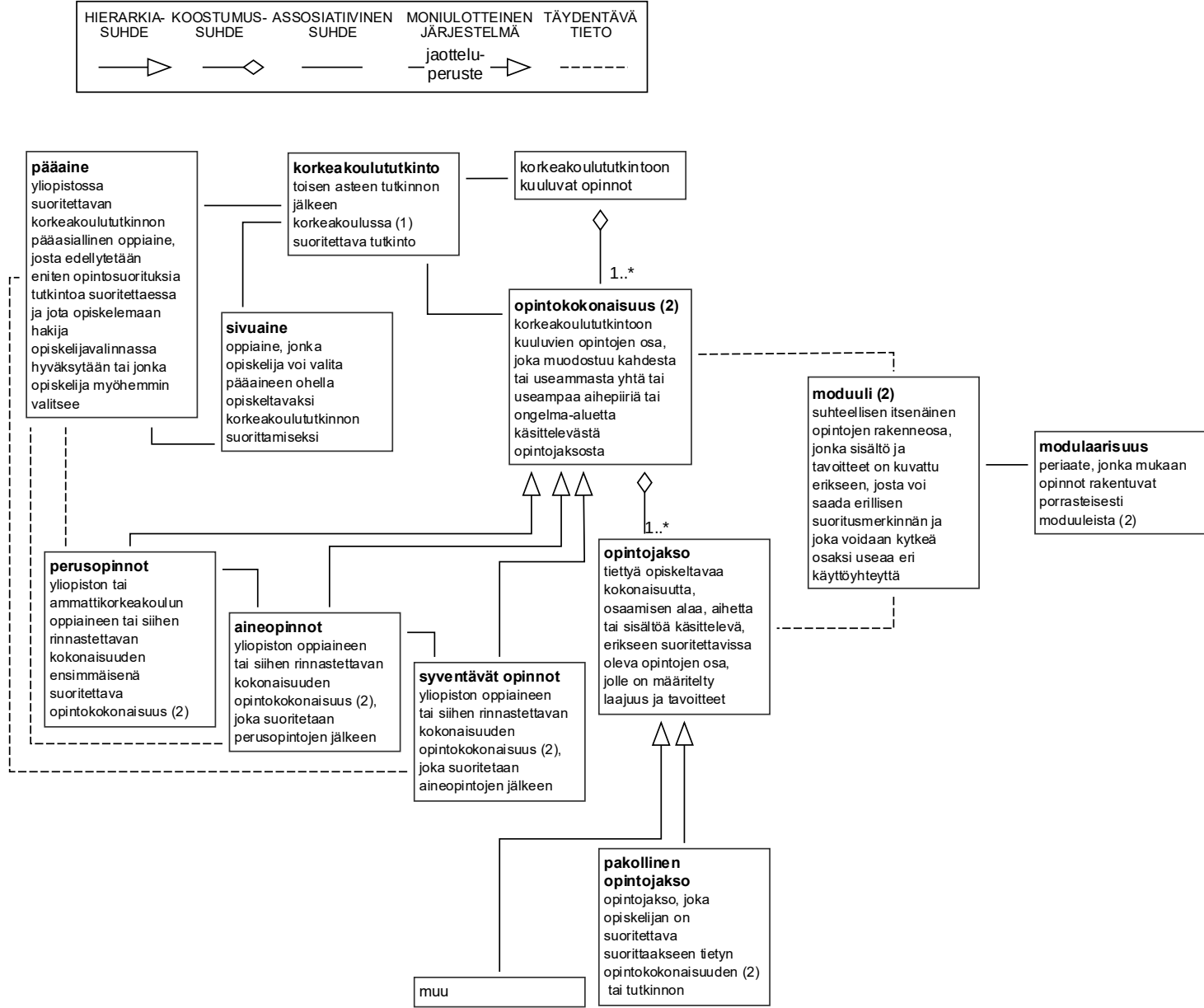
Myös [ammattillinen koulutus](#) voidaan järjestää modulaarisesti, vaikkakaan termiä moduuli tai modulaarisuus ei esiinny ammatillisen koulutuksen säädösteksteissä. Ks. [moduuli \(2\)](#).

Käsitteen tunnus: c1789

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: [Opintokokonaisuus ja opintojakso](#)

Käsittekaavio 26. Opintokokonaisuus ja opintojakso.



4.3 Oppiaine

243

oppiaine <perusopetus, lukiokoulutus, korkeakoulut>;
yhteisen tutkinnon osan osa-alue <ammattillinen koulutus>;
YTO <ammattillinen koulutus>

sv läroämne *n*;
 ämne *n*

en subject;
 subject of common unit <yhteisen tutkinnon osan osa-alue>

määritelmä

opiskeltava tiedonala tai aihealue

huomautus

Määritelmässä sanalla aihealue ei tarkoiteta samaa kuin *esiopetuksessa*.Ks. myös *yhteinen tutkinnon osa*.

Käsitteen tunnus: c256

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Oppiaine](#)

244

yhteinen oppiaine

sv gemensamt ämne *n*;
 gemensamt läroämne *n*

en compulsory subject
 not: common subject

määritelmä

perusopetuksen oppimäärään kuuluva *oppiaine*, jota kaikki *oppilaat* opiskelevat

huomautus

Perusopetuksen yhteiset oppiaineet on säädetty perusopetuslaissa 628/1998 ja niiden *tuntijako* valtioneuvoston asetuksessa 422/2012 (valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta).

Käsitteen tunnus: c257

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Oppiaine](#)

245

valinnainen aine

sv valfritt ämne *n*
 inte: valbart ämne *n*;
 tillvalsämne *n*

en optional subject

määritelmä

perusopetuksen oppimäärään kuuluva *oppiaine* tai *ainekokonaisuus*, jonka *oppilas* voi valita *opetustarjonnasta*

huomautus

Perusopetuksessa valinnaisina aineina voidaan tarjota syventäviä ja soveltavia oppiaineita tai useasta aineesta muodostuvia *oppiainekokonaisuuksia*. *Opetuksen järjestäjä* päättää valinnaisista aineista paikallisessa *opetussuunnitelmassa* (2).

Eri *koulutusasteilla* valinnaisten opintojen käsitteet vaihtelevat hiukan. Perusopetuksessa käytettävä käsite on valinnainen aine.

Vrt. *lukiokoulutuksen* käsitteet *syventävä kurssi*, *soveltava kurssi*, *valtakunnalliset valinnaiset opinnot* ja *paikalliset valinnaiset opinnot*.

Vrt. *ammattillisen koulutuksen* käsite *valinnainen tutkinnon osa*. Lisäksi *ammattillisiin perustutkintoihin* sisältyvissä *yhteisissä tutkinnon osissa* on pakollisten osa-alueiden lisäksi valinnaisia osa-alueita.

Käsitteen tunnus: c258

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Oppiaine](#)

246

**ainevalinta;
> kielivalinta**

määritelmä

tapahtuma, jossa *opiskelija* tai perusasteen *oppilaan huoltaja* valitsee opiskeltavan kielen tai muun *oppiaineen opetussuunnitelman (2)* mukaisesta tarjonnasta

huomautus

Käsitteen tunnus: c259

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Oppiaine](#)

247

aineryhmä <perusopetus, lukiokoulutus>;
oppiainekokonaisuus <perusopetus>;
ainekokonaisuus <perusopetus>;
oppiaineryhmä <lukiokoulutus>

sv läroämnesgrupp <lukiokoulutus>

en subject group <lukiokoulutus>

määritelmä

kokonaisuus, joka muodostuu kahdesta tai useammasta *oppiaineesta*

huomautus

Perusopetuksen aineryhmiä ovat esimerkiksi ympäristö- ja luonnontieteet sekä taito- ja taideaineet.

Perusopetuksessa termiä oppiainekokonaisuus käytetään epävirallisena synonyymina termille aineryhmä.

Lukiokoulutuksessa oppiaineryhmiä ovat esimerkiksi humanistis-yhteiskunnalliset opinnot ja matemaattis-luonnontieteelliset opinnot.

Käsitteen tunnus: c260

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Oppiaine](#)

248

katsomusaine

sv religion och livsåskådningkunskap

en religion and worldview studies

huomautus

Katsomusaineiksi kutsutaan *peruskoulun (1)* ja *lukiokoulutuksen oppiaineista* uskontoa ja elämänskatsomustietoa.

Käsitteen tunnus: c261

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Oppiaine](#)

249

kieliohjelma

sv språkprogram *n*

en language programme

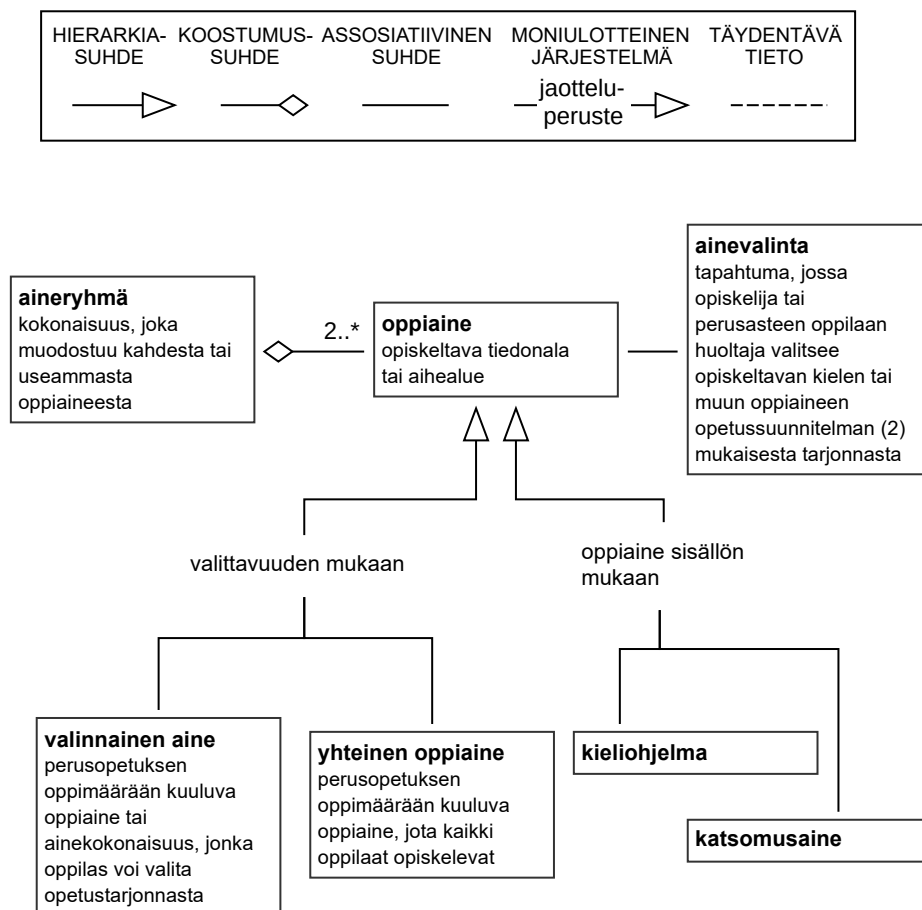
huomautus

Termillä kieliohjelma viitataan *peruskoulun (1)* ja *lukion (1) opetuksen järjestäjän tai koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman (2)* mukaiseen kielitarjontaan. Kieliohjelmasta ilmenee esimerkiksi, mitä kieliä peruskoulussa (1) tai lukiossa (1) voi opiskella ja kuinka laajasti (esimerkiksi miltä luokka-asteelta alkaen).

Käsitteen tunnus: c262

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Oppiaine](#)



Käsitekaavio 27. Oppiaine.

4.4 Koulutustoimijan opetussuunnitelmat ja koulutustarjonta

4.4.1 Opetussuunnitelma

250

opetussuunnitelma (1)

sv läroplan (1)

en curriculum

määritelmä

suunnitelma [kasvatuksen](#) ja [opetuksen \(1\)](#) valtakunnallisten, paikallisten tai oppilas- tai opiskelijakohtaisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja [koulutukselle \(1\)](#) tai [koulutukselle \(2\)](#) asetettujen tehtävien suorittamiseksi

huomautus

Käsite opetussuunnitelma (1) on otettu OKSA-sanastohankkeessa käyttöön kokoavana yläkäsitteenä, jonka ajatellaan koskevan kaikkia [koulutusasteita](#).

Käsitteen tunnus: c275

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteet](#) ja [Opetussuunnitelma](#)

251

opetussuunnitelma (2) <perusopetus, lukiokoulutus, korkeakoulut, ammatillisessa epävirallinen termi>;

> **paikallinen opetussuunnitelma** <perusopetus, lukiokoulutus>;

> **opetuksen järjestäjän opetussuunnitelma** <esi- ja perusopetus>;

> **koulun opetussuunnitelma** <perusopetus: epävirallinen termi>;

> **toteutussuunnitelma** <ammatillinen koulutus>;

> **koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma** <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus>;

> **oppilaitoksen opetussuunnitelma** <lukiokoulutus>

sv läroplan (2) <perusopetus, lukiokoulutus, ammatillisessa epävirallinen termi>;

> lokal läroplan <perusopetus, lukiokoulutus>;

> utbildningsanordnarens läroplan <opetuksen tai koulutuksen järjestäjän suunnitelma>;

> skolans läroplan <perusopetus>;

> plan för genomförande av utbildningen <ammatillinen koulutus>;

> undervisningsplan <korkeakoulut>

en local curriculum <perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus>;

> education provider-specific curriculum <perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus: opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma>;

> school-specific curriculum <perusopetus: koulukohtainen opetussuunnitelma>;

institute-specific curriculum <korkeakoulut>

määritelmä

opetuksen järjestäjän, koulutuksen järjestäjän tai korkeakoulun (1) taikka peruskoulun (1) tai toisen asteen oppilaitoksen suunnitelma opetuksen (1) järjestämisestä ja toteuttamisesta

huomautus

Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen paikallisessa opetussuunnitelmassa noudatetaan opetussuunnitelman perusteita.

Perusopetuksen paikallinen opetussuunnitelma koskee opetuksen (1) lisäksi muun muassa *kasvatusta* ja *oppimisen* ja koulunkäynnin tukea.

Perusopetuksessa opetuksen järjestäjä voi laatia yhteisen opetussuunnitelman (2) kaikille kouluilleen tai yksittäinen *koulu* voi laatia koulukohtaisen opetussuunnitelman (2), jonka opetuksen järjestäjä hyväksyy.

Lukiokoulutuksessa paikallinen opetussuunnitelma koskee opetuksen (1) lisäksi muun muassa *kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä* ja *opiskelijahuoltoa*.

Lukiokoulutuksessa koulutuksen järjestäjä voi laatia yhteisen opetussuunnitelman (2) kaikille *lukioilleen (1)* ja/tai yksittäinen lukio (1) voi laatia lukiokohtaisen opetussuunnitelman (2), jonka koulutuksen järjestäjä hyväksyy.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjä voi laatia järjestämäänsä *koulutusta (2)* varten koulutuksen toteutussuunnitelman. Toteutussuunnitelmassa noudatetaan ammatillisen koulutuksen *tutkinnon perusteita*. Muutoin suunnitelman sisällön päättää koulutuksen järjestäjä.

Korkeakoulun (1) opetussuunnitelmassa (2) kuvataan mm. *tutkintoon* johtavien opintojen rakenne, opintojen *osaamistavoitteet (1)* sekä *opetuksen (1)* järjestämistavat.

Korkeakoulun (1) opetussuunnitelmaa (2) ei välttämättä ole olemassa yhtenä dokumenttina, vaan se voi koostua osista, joista päätetään eri aikoina.

Kansanopistojen ja *liikunnan koulutuskeskusten* tulee laatia opetussuunnitelma (2) *koulutukselle (2)*, jonka kesto on vähintään kahdeksan viikkoa tai joka sisältää *etäopetusta* tai työssäoppimista.

toteutussuunnitelma; opetussuunnitelma: Ammatillisessa koulutuksessa käytetään termiä toteutussuunnitelma, mutta lisäksi esimerkiksi *oppilaitosten* arjen kielenkäytössä esiintyy myös termi opetussuunnitelma.

Varhaiskasvatuksen osalta vrt. käsite *paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma*.

Käsitteen tunnus: c276

Luokka: esiopetus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: *Opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteet* ja *Opetussuunnitelma*

252

lukuvuosisuunnitelma <perusopetus, lukiokoulutus>;
vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma <perusopetus, lukiokoulutus>;
vuosisuunnitelma <ammatillinen koulutus, lukiokoulutus>;
koulutuksen toteutuksen vuosisuunnitelma <ammatillinen koulutus>;
~ opetusohjelma <korkeakoulut>

sv läsårsplan <perusopetus, lukiokoulutus>;
 läroanstaltens verksamhetsplan för läsåret <lukiokoulutus>;
 årsplan för genomförande av utbildningen <ammatillinen koulutus> (termförslag)
 en school-specific annual plan <perusopetus, lukiokoulutus>
 not: annual plan for the implementation of the local curriculum

määritelmä

opetuksen järjestäjän tai *koulutuksen järjestäjän* laatima suunnitelma *lukuvuoden opetustarjonnasta*, *opetuksen (1)* järjestämisestä ja muusta toiminnasta sekä *oppilaitoksen* työajoista

huomautus

Tässä määritelty suunnitelma on käytössä *perusopetuksessa*, *lukiokoulutuksessa* ja *ammatillisessa koulutuksessa*.

Perusopetusasetuksessa (852/1998) ja lukioasetuksessa (810/1998) lukuvuosisuunnitelma on säädetty opetuksen tai koulutuksen järjestäjän tehtäväksi. Suunnitelmassa päätetään kuitenkin oppilaitoskohtaisista asioista, ja käytännössä suunnitelman laatiminen on delegoitu *koulutusorganisaatioille* (*peruskouluille (1)*) ja oppilaitoksille).

Korkeakouluissa (1) vastaavansisältöistä asiakirjaa kutsutaan opetusohjelmaksi.

Korkeakouluissa (1) *tutkintovaatimukset* ja kutakin lukuvuotta koskeva opetusohjelma muodostavat yhdessä *opetussuunnitelman (2)*.

Käsitteen tunnus: c277

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opetussuunnitelma](#)

253

tutkintovaatimukset

määritelmä

korkeakoulun (1) opetussuunnitelman (2) osa, jossa kuvataan *tutkinnon* suorittamisen edellyttämät tiedot ja osaaminen

huomautus

Tutkintovaatimuksia ei välttämättä kuvata erillisenä asiakirjana.

Käsitteen tunnus: c1034

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opetussuunnitelma](#)

254

oppimissuunnitelma

sv plan för elevens lärande
 en personalised learning plan

määritelmä

esiopetuksessa olevalle *lapselle* tai *perusopetuksen oppilaalle* laadittava kirjallinen, pedagoginen suunnitelma *oppimisen* ja/tai koulunkäynnin etenemisestä, opetusjärjestelyistä ja tarvittavasta tuesta

huomautus

Oppimissuunnitelmaa voidaan tarvittaessa käyttää osana *yleistä tukea (1)*, ja sitä tulee käyttää *tehostetun tuen (1)* aikana. Oppimissuunnitelma tehdään myös, jos perusopetuksen oppilaalla on päätös oman *opinto-ohjelman* mukaan etenemisestä, *erityisistä opetusjärjestelyistä* tai hänet on otettu *joustavan perusopetuksen* toimintaan. *Eriyistä tukea (1)* saavalle perusopetuksen oppilaalle tehdään oppimissuunnitelman sijaan *henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma*.

Käsitteen tunnus: c280

Luokka: esiopetus, perusopetus

Käsitekaavio: [Opetussuunnitelma](#)

255

opinto-ohjelmasv studieprogram *n*

en study programme (3)

määritelmä

ohjelma, joka sisältää tiedot siitä, mitä opintoja ja missä laajuudessa [perusopetuksen oppilaan](#) on tarkoitus tiettyinä ajanjaksona suorittaa

huomautus

Perusopetusasetuksen (852/1998, 10 §) mukaan [perusopetuksen](#) oppilaalle tulee kunkin [lukuvuoden](#) päättyessä antaa [todistus \(1\)](#), johon merkitään oppilaan opinto-ohjelma ja oppiaineittain tai aineryhmittäin arvio siitä, miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet, sekä arvio oppilaan käyttäytymisestä.

Lisäksi käsite opinto-ohjelma liittyy perusopetuksen nk. vuosiluokkiin sitomattomaan [opiskeluun](#). Perusopetusasetuksen (852/1998, 11 §) mukaan [opetussuunnitelmassa \(1\)](#) voidaan määrätä, että eri [oppiaineiden](#) opinnoissa voidaan edetä [vuosiluokkiin \(1\)](#) jaetun [oppimäärän](#) sijasta oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti.

Käsitteen tunnus: c243

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Opetussuunnitelma](#)

256

henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma;**HOJKS**sv individuell plan för anordnande av undervisning;
individuell plan för hur undervisning skall ordnas;
IPen individualised educational plan;
IEP
rather than: individual educational plan
not: individualised curriculum

määritelmä

[erityisen tuen \(1\)](#) päätökseen perustuva suunnitelma [esiopetuksessa](#) olevan [lapsen](#) tai [perusopetuksen oppilaan oppimiseen](#) ja koulunkäyntiin liittyvistä tavoitteista sekä [opetuksen \(1\)](#) sisällöistä, tukimuodoista, pedagogisista menetelmistä ja [oppimisympäristöön](#) liittyvistä tukitoimista

huomautus

Perusopetuslain (628/1998, 17 §) mukaisesti erityistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi oppilaalle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Kaikki erityistä tukea saavan oppilaan tuki kirjataan HOJKSiin. HOJKS on kirjallinen suunnitelma, jossa määritellään mm. [opiskelun](#) erityiset painoalueet, oppilaan edistymisen [seuranta](#) ja [arviointi \(2\)](#), oppilaan mahdollisuus osoittaa osaamisensa eri tavoin, arviointitavat ja ajankohdat, oppilaan [itsearviointi \(2\)](#) sekä muut pedagogiset ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat, kommunikointitavat ja [oppimateriaalit](#).

Ennen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 531/2017 voimaantuloa [ammatillisen peruskoulutuksen koulutuksen järjestäjän](#) tuli erityisopetuksen toteuttamiseksi laatia [opiskelijalle henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma](#) (HOJKS). HOJKSin sisällöstä säädettiin valtioneuvoston asetuksessa ammatillisesta peruskoulutuksesta (811/1998, 8 §). Suunnitelma mainittiin myös laissa ammatillisesta peruskoulutuksesta (630/1998, 20 §). Lain 513/2017 voimaan tullessa tämän käsitteen korvasi käsite [henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma](#).

Käsitteen tunnus: c281

Luokka: esiopetus, perusopetus

Käsitekaavio: [Opetussuunnitelma](#)

257

henkilökohtainen opintosuunnitelma <lukiokoulutus, korkeakoulut>;**HOPS** <lukiokoulutus, korkeakoulut>;**oma opinto-ohjelma** <perusopetukseen valmistava opetus>

sv individuell studieplan <lukiokoulutus, korkeakoulut>;
 ISP <lukiokoulutus, korkeakoulut>;
 individuellt studieprogram *n* <perusopetukseen valmistava opetus>

en personal study plan;
 PSP
 rather than: personalised study plan;
 individual study plan

määritelmä

lukiokoulutuksessa, korkeakouluissa (1) ja *perusopetukseen valmistavassa opetuksessa* käytettävä, *oppijan* omaan käyttöön tarkoitettu suunnitelma opintojen suorittamisesta

huomautus

Lukiokoulutuksessa henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu opiskelusuunnitelmasta, ylioppilastutkintosuunnitelmasta sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelmasta.

Henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan voidaan yhdistää esimerkiksi mahdollinen *opiskelijan* urheilulajin valmennussuunnitelma. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman ja urheilulajin valmennussuunnitelman muodostamasta kokonaisuudesta käytetään nimitystä henkilökohtainen opinto- ja valmennussuunnitelma (lyhenne HOVS).

rajattu HOPS: Termiä rajattu HOPS (sv begränsad; en narrow) käytetään tietojärjestelmissä viittaamaan siihen osaan henkilökohtaisesta opintosuunnitelmasta, joka sisältää esimerkiksi opintojen aikataulutukseen, valinnaisiin opintoihin ja korvaavuuksiin liittyvät valinnat.

avoin HOPS: Termiä avoin HOPS (sv öppen; en open-ended) käytetään tietojärjestelmissä viittaamaan siihen osaan henkilökohtaisesta opintosuunnitelmasta, joka liittyy laajemmin yksilöllisen opintopolun suunnitteluun osana henkilökohtaista kehittymistä.

personal study plan / personalised study plan: Englannin vastine personal study plan on tämän käsitteen kohdalla suositettavampi kuin personalised study plan, sillä oppija laatii suunnitelman itse. (Sana personalised viittaisi prosessiin, jossa suunnitelma henkilökohtaistetaan oppijalle.)

individual study plan: Englannin sana "individual" voi viitata 'henkilökohtaisen' lisäksi myös 'yksittäiseen'. Monitulkintaisuuden vuoksi termin "individual study plan" käyttöä ei suositella henkilökohtaisen opiskelu- tai opintosuunnitelman vastineena.

Käsitteen tunnus: c279

Luokka: lukiokoulutus, korkeakoulut, koulutuspolun nivelvaiheen koulutus

Käsitekaavio: [Opetussuunnitelma](#)

258

henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

määritelmä

tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijalle tehtävä suunnitelma, johon kirjataan *opiskelijan* tavoitteet valmentavalle koulutukselle, opintojen yksilöllinen rakentuminen ja eteneminen, opiskelijan *opetusta (1)*, *ohjausta* ja tukea koskevat tiedot sekä opiskelijan jatko-opinto- ja urasuunnitelma

huomautus

Henkilökohtaisesta opiskelusuunnitelmasta on säädetty tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa (1215/2020) ja siitä annetaan määräyksiä *tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteissa* (2021).

Kun tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestää *perusopetuksen järjestäjä* tai *lukiokoulutuksen järjestäjä*, tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain (1215/2020) 14 §:n mukaisesti.

Kun tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestää *ammattillisen koulutuksen järjestäjä*, henkilökohtainen opiskelusuunnitelma tehdään ammatillisen koulutuksen *henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman* (HOKS) mukaisesti, kuten tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa (1215/2020, 14 §) säädetään.

Käsitteen tunnus: c1919

Luokka: koulutuspolun nivelvaiheen koulutus

Käsitekaavio: [Opetussuunnitelma](#)

259

**henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma;
HOKS**sv personlig utvecklingsplan för kunnandet;
 PUK

en personal competence development plan

määritelmä

henkilökohtainen suunnitelma, joka sisältää [ammattillisen koulutuksen opiskelijalle](#) tehtävää [henkilökohtaistamista](#) koskevat tiedot

huomautus

Henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan kirjataan opiskelijan yksilölliset [osaamisen tunnistamista](#), [osaamisen tunnustamista](#), osaamisen hankkimista ja osoittamista sekä ohjaus- ja tukitoimia koskevat tiedot.

Henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan kirjataan tietoja mm. opiskelijan [ammattillisen tutkinnon](#) suorittamiseen tai [oppimiseen](#) liittyvistä tavoitteista, valinnoista, [opetuksesta \(1\)](#) ja [oppimisympäristöistä](#) sekä esimerkiksi mahdollisesta [erityisestä tuesta \(2\)](#).

Henkilökohtainen osaaminen kehittämissuunnitelma laaditaan ja päivitetään yhdessä opiskelijan kanssa. Henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelman toteutumista seurataan ja suunnitelmaa päivitetään opintojen aikana tarvittaessa.

Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laatimiseen, päivittämiseen ja hyväksymiseen osallistuvista tahoista on säädetty ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ([531/2017](#)).

Henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan voidaan yhdistää esimerkiksi mahdollinen opiskelijan urheilulajin valmennussuunnitelma. Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman ja urheilulajin valmennussuunnitelman muodostamasta kokonaisuudesta käytetään nimitystä henkilökohtainen opinto- ja valmennussuunnitelma (lyhenne HOVS).

Käsitteen tunnus: c1240

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Opetussuunnitelma](#) ja [Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)

260

(vanhentunut)

henkilökohtainen opiskeluohjelma

määritelmä

[oppisopimuskoulutuksessa](#) tehtävä suunnitelma, johon kirjataan ammattitaito, johon [opiskelija](#) pyrkii, ja tapa, jolla opiskelija osoittaa saavuttamansa ammattitaidon

huomautus

Henkilökohtaiseen opiskeluohjelmaan voidaan kirjata myös [näyttötutkinnon henkilökohtaistamista](#) koskevat tiedot.

Henkilökohtaisen opiskeluohjelman laativat opiskelija, työnantaja ja [koulutuksen järjestäjä](#).

Vrt. [henkilökohtaistamista koskeva asiakirja](#).

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ([531/2017](#)) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika. Lain 531/2017 voimaan tullessa tämän käsitteen korvasi käsite [henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma](#).

Käsitteen tunnus: c935

Luokka: ammatillinen koulutus

261

(vanhentunut)

**henkilökohtainen näyttösuunnitelma;
HENSU**

määritelmä

henkilökohtainen suunnitelma [näyttötutkinnon](#) osien suorittamisesta

huomautus

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika. Lain 531/2017 voimaan tullessa tämän käsitteen korvasi käsite [henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma](#).

Käsitteen tunnus: c282

Luokka: ammatillinen koulutus

262

(vanhentunut)

henkilökohtaistamista koskeva asiakirja

määritelmä

[ammatillisessa aikuiskoulutuksessa](#) käytettävä asiakirja, johon kirjataan tiedot [näyttötutkintoon](#) liittyvästä [henkilökohtaistamisesta](#)

huomautus

Henkilökohtaistamista koskevan asiakirjan laatii [koulutuksen järjestäjä](#) yhdessä [tutkinnon suorittajan](#) kanssa.

Henkilökohtaistamista koskevan asiakirjan sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksessa (25.6.2015) ammatilliseen aikuiskoulutukseen liittyvästä henkilökohtaistamisesta.

Henkilökohtaistamista koskevaan asiakirjaan merkitään muun muassa tutkinnon suorittajan aiemmin hankkima ja osoittama osaaminen, tiedot niistä [tutkinnon osista](#), jotka on ilmoitettu [tutkintotoimikunnalle](#) niiden liittämiseksi tutkintosuoritukseen, tiedot niistä tutkinnon osista, joista on tehty tutkintotoimikunnalle esitys [osaamisen tunnustamista](#) varten; [näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen](#) ja muun ammattitaidon hankkimisen tarve; tarvittava [ohjaus](#) ja tuki; mahdollisesti tarvittavat opiskeluvalmiuksia parantavat opinnot.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika. Lain 531/2017 voimaan tullessa tämän käsitteen korvasi käsite [henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma](#).

Käsitteen tunnus: c934

Luokka: ammatillinen koulutus

263

(vanhentunut)

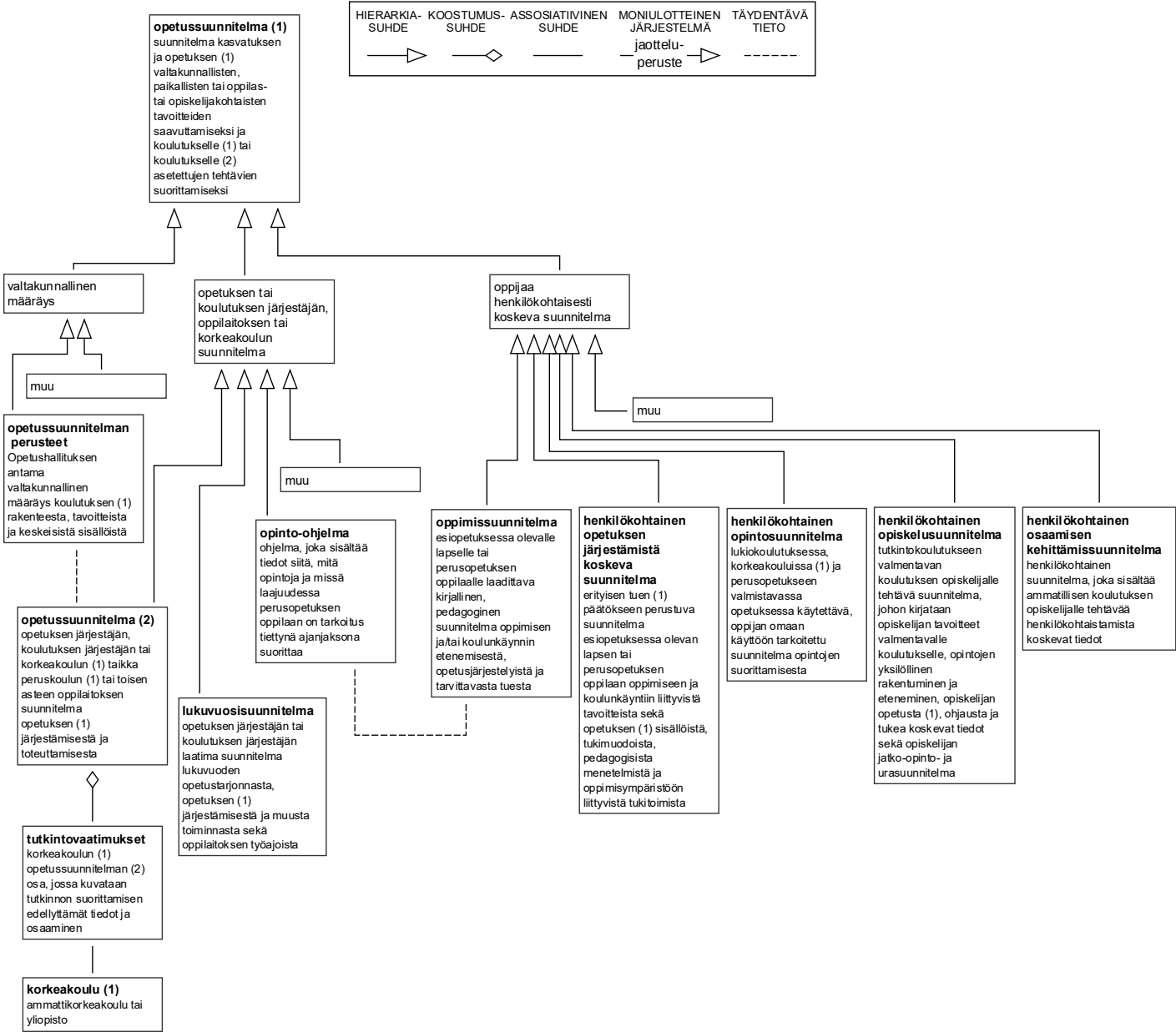
**henkilökohtainen opinto- ja valmennussuunnitelma;
HOVS**

huomautus

Käsitteen tiedoissa oli virheitä Opetus- ja koulutussanaston toisessa laitoksessa. Katso tämän käsitteen sijaan käsitteet [henkilökohtainen opintosuunnitelma](#) ja [henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma](#).

Käsitteen tunnus: c283

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus



Käsitekaavio 28. Opetussuunnitelma.

4.4.1.1 Opetussuunnitelmaan liittyviä käsitteitä

264

<lukiokoulutus>

aihekokonaisuus

sv temaområde;

ämneshelhet

en cross-curricular theme

määritelmä

lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa annettu, *opetuksen (1)* eheyttämiseen pyrkivä teema, jolla on liittymäkohtia useisiin *oppiaineisiin* ja jota käsitellään eri oppiaineiden yhteydessä ja *oppilaitoksen* muussa toiminnassa

huomautus

Esimerkkejä *lukiokoulutuksen* vuoden 2015 opetussuunnitelman perusteiden mukaisista aihekokonaisuuksista ovat "ihmisenä kasvaminen", "kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys" sekä "osallistuva kansalaisuus".

Aihekokonaisuus on lukiolain (714/2018), lukioasetuksen (810/2018) ja niiden nojalla annettavien lukiokoulutuksen *opetussuunnitelman perusteiden* myötä siirtymäajan puitteissa vanheneva käsite.

Käsitteellä aihekokonaisuus, samoin kuin lukiolain 714/2018 myötä tulleilla käsitteillä *laaja-alainen osaaminen* ja *temaattiset opinnot*, on *opetusta (1)* eheyttävä tehtävä.

Käsite aihekokonaisuus on mainittu myös perusopetuslaissa (628/1998). OKSAn 2. laitoksessa käsite on kuitenkin määritelty vain lukiokoulutuksen näkökulmasta.

Käsitteen tunnus: c285

Luokka: lukiokoulutus

265

<lukiokoulutus>

laaja-alainen osaaminen

en transversal competence

määritelmä

osaaminen, joka rakentuu tiedoista, taidoista, arvoista, asenteista ja tahdosta, jotka tarvitaan *lukiokoulutuksen opiskelijan* hyvää yleissivistystä ja hyväksi ihmiseksi kasvamista, kestävän tulevaisuuden rakentamista sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia varten

huomautus

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. *Lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa* 2019 laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukiokoulutuksen *oppiaineiden* yhteiset tavoitteet.

Laaja-alaisen osaamisen kuusi osa-aluetta ovat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Käsite laaja-alainen osaaminen on käytössä lukiokoulutuksen lisäksi myös *varhaiskasvatuksessa*, *esiopetuksessa* ja *perusopetuksessa*. OKSAn 2. laitoksessa käsite on kuitenkin määritelty vain lukiokoulutuksen näkökulmasta.

Vrt. *temaattiset opinnot*.

Käsitteen tunnus: c1638

Luokka: lukiokoulutus

266

opetuksen eriyttäminen

sv differentiering av undervisningen

en differentiation of teaching

määritelmä

toiminta, jossa samaan *opetusryhmään (2)* kuuluville *oppilaille* tai *opiskelijoille* annetaan *opetusta (1)* heidän toisistaan poikkeavien tarpeidensa mukaisesti

huomautus

Eriyttämisessä voidaan tarpeiden mukaan vaihdella *opiskelun* laajuutta, syvyyttä ja etenemisnopeutta. Eriyttäminen voi tapahtua esimerkiksi opetuksen (1) sisältöjä, käytettäviä *opetusmateriaaleja* ja menetelmiä, työtapoja, kotitehtävien määrää ja käytettävissä olevaa aikaa vaihtelemalla.

Käsitteen tunnus: c286

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

267

koulutuksen tavoitteet pl;> **esiopetuksen tavoitteet pl;**> **perusopetuksen tavoitteet pl;**> **lukiokoulutuksen tavoitteet pl** < valtioneuvoston asetus 942/2014 >;> **lukiokoulutuksen tehtävät pl** < lukion opetussuunnitelman perusteet 2015 >;> **lukiokoulutuksen tarkoitus** < lukiolaki 714/2018 >

mieluummin kuin: opetuksen tavoitteet pl < esiopetus, perusopetus >

sv utbildningens mål n pl;

> mål n pl för den grundläggande utbildningen;

> gymnasieutbildningens mål n pl

en mission of education;

> mission of general upper secondary education < lukiokoulutuksen tavoitteet >

määritelmä

niiden päämäärien kokonaisuus, joihin *koulutuksella (1)* pyritään

huomautus

Esiopetuksen ja *perusopetuksen* tavoitteista on säädetty perusopetuslaissa (628/1998) ja valtioneuvoston asetuksessa perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012).

Lukiokoulutuksen tavoitteista on säädetty lukiolaissa (629/1998) sekä valtioneuvoston asetuksessa lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (942/2014).

Perusopetuksen tavoitteita ovat esimerkiksi tukea *oppilaan* kasvamista ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen, tarjota elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja, lisätä sivistystä ja tasa-arvoa ja turvata yhdenvertaisuutta.

Lukiokoulutuksen tavoitteita ovat lain 942/2014 mukaan esimerkiksi tukea *opiskelijan* tasapainoista henkistä, fyysistä ja sosiaalista kasvua sekä edistää elämän, ihmisoikeuksien, kestävän kehityksen, ympäristön ja kulttuurien monimuotoisuuden kunnioittamista.

Esi- ja perusopetuksella on yleis- ja erityistavoitteet. Valtioneuvoston asetuksessa 422/2012 säädetään perusopetuksen yleiset tavoitteet ja asetuksen 5 §:ssä lisäksi muille kuin *oppivelvollisuuttaan* suorittaville oppilaille annettavan *opetuksen (1)* erityiset tavoitteet.

opetuksen tavoitteet: Säädöksissä (esim. perusopetuslaki 628/1998 ja valtioneuvoston asetus 422/2012) käytetään lyhyttä termimuotoa "opetuksen tavoitteet", jolla viitataan sekä käsitteeseen esiopetuksen tavoitteet ja että käsitteeseen perusopetuksen tavoitteet. Termin opetuksen tavoitteet käyttäminen koulutuksen (1) tavoitteista ei kuitenkaan ole suositeltavaa, sillä termillä opetuksen tavoitteet viitataan myös yksittäisten *oppiaineiden* tavoitteisiin. Esimerkiksi perusopetuksen osalta oppiaineiden tavoitteista on säädetty *opetussuunnitelman perusteissa*.

Käsitteen tunnus: c287

Luokka: esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus

268

opetustunti

sv lektion;
undervisningstimme
en lesson
not: teaching hour

määritelmä

yksikkö, joka ilmaisee [opetukseen \(1\)](#) käytettävää aikamäärää tuntia kohti

huomautus

Opetustuntia käytetään aikayksikkönä opetuksessa (1), opetuksen (1) suunnittelussa ja hallinnossa.

Käsitteen tunnus: c288

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

4.4.2 Koulutustarjonta

269

koulutustarjonta

sv utbildningsutbud *n*
en study opportunities available;
provision of study opportunities;
education and training provision

määritelmä

kokonaisuus, joka muodostuu tietyssä aikana tarjottavista [koulutusmahdollisuuksista](#), tarjolla olevia [aloituspaikkoja](#) koskevista tiedoista sekä muista koulutusmahdollisuuksiin liittyvistä tiedoista

huomautus

Tarjottavista koulutusmahdollisuuksista voidaan antaa tietoa esimerkiksi verkkopalveluissa tai opinto-oppaissa.

Käsite koulutustarjonta voidaan ymmärtää myös muilla tavoilla. Esimerkiksi [hakijan](#) kannalta koulutustarjonta on kokonaisuus, joka muodostuu [koulutustoimijoiden](#) tarjoamista koulutusmahdollisuuksista yhteensä. Yksittäisen koulutustoimijan näkökulmasta koulutustarjonta voidaan ymmärtää toimijan itsensä tarjoamien [koulutuksen toteutusten](#) kokonaisuudeksi.

Käsitteen tunnus: c289

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitekaaviot: [Koulutustarjonta ja opetustarjonta](#) ja [Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi](#)

270

opetustarjonta <perusopetus, ammatillinen, lukiokoulutus, korkeakoulut>;**opintotarjotin** <lukiokoulutus>;**opintojaksotarjotin** <lukiokoulutus>

ei: > kurssitarjotin <lukiokoulutus> (vanhentunut)

sv undervisningsutbud *n*

en teaching on offer;

available courses and modules;

> course selection <lukiokoulutuksen opintojaksoista>;

> courses on offer <opintojaksoista>;

> available courses <opintojaksoista>

rather than: available teaching;

available instruction

määritelmä

kokonaisuus, joka muodostuu yksittäisistä [opintojaksoista](#), [opintokokonaisuuksista \(1\)](#), [opintokokonaisuuksista \(2\)](#) tai [tutkinnon osista](#), joiden suorittamismahdollisuutta tietyssä aikana tarjotaan, tai ([perusopetuksen](#) osalta) [oppiaineiden oppimääristä](#), joita tietyssä aikana on tarkoitus suorittaa

huomautus

Ero [koulutustarjonnan](#) ja opetustarjonnan välillä on, että koulutustarjonta on suunnattu henkilöille, jotka eivät toistaiseksi opiskele kyseisessä [koulutusorganisaatiossa](#) tai [koulutuksessa \(2\)](#); opetustarjonta puolestaan on tarkoitettu tarjoavan koulutusorganisaation [oppilaille](#) tai [opiskelijoille](#).

Käsitteen tunnus: c290

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: [Koulutustarjonta ja opetustarjonta](#)

271

koulutustarjonnan koulutuslaji;**koulutuslaji**

sv typ av utbildning inom utbildningsutbud

en type of education

not: form of education

huomautus

[Koulutuksen hakumenettelyn](#) ja [opiskelijavalinnan](#) yhteydessä [hakijoille](#) näytettävät koulutuslajivaihtoehdot ovat tällä hetkellä (tammikuu 2018) nuorten koulutus ja [aikuiskoulutus](#). Esimerkkejä: nuorten ja aikuisten [lukiokoulutus](#) sekä aikuisten [perusopetus](#).

Termi (koulutustarjonnan) koulutuslaji ei näy [hakijalle](#) (esim. Opintopolussa tai muussa viestinnässä), vaan se on käytössä lähinnä opintohallinnon puolella.

Käsitteen tunnus: c291

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutustarjonta ja opetustarjonta](#)

272

opintojen laajuus <lukiokoulutus, tutkintokoulutukseen valmentava koulutus, korkeakoulutus>;**osaamisen laajuus** <ammattillinen koulutus>;> **oppimäärän laajuus (2)** <lukiokoulutus>sv studiernas omfattning;
omfattning av studiernaen scope of studies
rather than: range of studies;
extent of studies

määritelmä

ominaisuus, joka liittyy suoritettavaan opintojen osaan tai kokonaisuuteen ja joka kuvaa kyseiseen yksikköön liittyvää *opiskelijan* työmäärää, annettavan *opetuksen (2)* määrää tai yksikköön sisältyvän osaamisen kattavuutta, vaikeusastetta ja merkittävyyttä

huomautus

Opintojen laajuus on ominaisuus, joka liittyy

- *ammattillisessa koulutuksessa: tutkintoon, tutkinnon osaan tai opintojaksoon*- *lukiokoulutuksessa: lukiokoulutuksen koko oppimäärään, yksittäisen oppiaineen oppimäärään, moduuliin (1) ja opintojaksoon*- *tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa: koulutukseen (2) tai koulutuksen osaan ja*- *korkeakouluissa (1): tutkintoon, opintojaksoon ja opintokokonaisuuteen (1)*

ja kuvaa

- *ammattillisessa koulutuksessa: osaamisen kattavuutta, vaikeusastetta ja merkittävyyttä*suhteessa *ammattitaitovaatimuksiin ja osaamistavoitteisiin (2)*- *lukiokoulutuksessa: opiskelijalle annettavan opetuksen (2) määrää*- *tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa: opiskelijalle annettavan opetuksen (2) ja ohjauksen määrää ja*- *korkeakouluissa (1): suorittamiseen vaadittavan opiskelijan työn määrää.**Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa* opintojen laajuus ilmaistaan *viikkoina*.*Ammattillisessa koulutuksessa* osaamisen laajuus ilmaistaan *osaamispisteinä*.

Lukiokoulutuksessa pakollisten opintojen ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen laajuudesta säädetään lukioasetuksella (810/2018). Lukiokoulutuksen oppimääriin kuuluvien opintojen laajuus ilmaistaan opintojen keston mukaan *opintopisteinä (1)*. Lukiokoulutuksessa käytetään käsitteen opintojen laajuus lisäksi käsitettä *oppimäärä*.

Korkeakouluissa (1) opintojen laajuus ilmaistaan *opintopisteinä (2)*.*Perusopetuksessa* käsitettä opintojen laajuus vastaa käsite *oppimäärä*.Ks. myös *opintojen laajuusyksikkö*.

Käsitteen tunnus: c293

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus

Käsitekaaviot: *Koulutustarjonta ja opetustarjonta* ja *Opintojen ja osaamisen laajuusyksikkö sekä rahoituksen vaikuttava yksikkö*

273

<ammattillinen koulutus>

osaamisala

ei: koulutusohjelma (1) (vanhentunut)

sv kompetensområde *n*
inte: utbildningsprogram *n* (1) (föråldrad)en competence area
not: training programme

määritelmä

itsenäiseen työelämän toimintakokonaisuuteen liittyvä suuntautuminen *ammattillisen tutkinnon* sisällä

huomautus

Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan *ammattillisessa perustutkinnossa* osaamisalana voi olla lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisala tai vammaistyön osaamisala.

Käsitteen tunnus: c299

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: *Koulutustarjonta ja opetustarjonta*

274

suuntautumisvaihtoehto <yliopisto, ammattikorkeakoulu>;**erikoistumisala** <yliopisto, ammattikorkeakoulu>;**opintosuunta** <yliopisto>;**linja**sv studieinriktning;
inriktningsalternativ;
studieriktningen specialisation;
specialist option <yliopisto>

määritelmä

opintokokonaisuuksien (2) tai *tutkinnon osien* joukko, jonka valitseminen ja suorittaminen suuntaa *koulutuksen (2)* sisältöä tiettyyn aihepiiriin tai tietylle alalle

huomautus

Suuntautumisvaihtoehto-termillä viitataan keskenään vaihtoehtoihin valintoihin, joilla on merkitystä myös *opiskeluoikeuden* suhteen. Kun *opiskelijan* opiskeluoikeuteen täsmennetään yksi suuntautumisvaihtoehto, muut vaihtoehtoiset suuntautumisvaihtoehdot opintoineen eivät ole opiskelijalle mahdollisia ilman eri menettelyä.*Yliopistossa* suuntautumisvaihtoehdon valitseminen voi tulla kyseeseen *tutkintoon* johtavassa koulutuksessa (2).

Käsitteen tunnus: c302

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutustarjonta ja opetustarjonta](#)

275

osaamistavoitteet *pl* (1);**osaamisen tavoitteet** *pl*sv lärandemål *n pl* <korkeakoulut>;
mål *n pl* för kunnandet (1) <ammattillinen koulutus>en learning outcomes *pl* (1);
intended learning outcomes *pl* <kun tarvitaan tehdä ero osaamistavoitteet vs. oppimistulokset> (new term);
defined learning outcomes *pl* <kun tarvitaan tehdä ero osaamistavoitteet vs. oppimistulokset> (new term);
learning objectives

määritelmä

tavoitteet, jotka ilmaisevat, mitä *opiskelijan* odotetaan *oppimiseen* osallistumisen jälkeen tietävän, ymmärtävän tai osaavan tehdä

huomautus

Koulutuksen (1) alan eurooppalaisen yhteistyön avulla on otettu laajasti käyttöön osaamistavoitteiden (1) kuvaaminen. Osaamista voidaan kuvata sekä koulutuksellisenä että ammatillisena tavoitteena.Vertaa käsitettä osaamistavoitteet (1) lähikäsitteeseen *oppimistulokset*. Osaamistavoitteilla (1) tarkoitetaan sitä, mitä opiskelijan odotetaan *opintojakson* tai -kokonaisuuden suoritettuaan tietävän, ymmärtävän tai osaavan tehdä. *Oppimistuloksilla* taas tarkoitetaan samaa kuin termillä *saavutetut osaamistavoitteet* eli sitä tietämistä, ymmärtämistä ja osaamista, jonka opiskelija on oppimistyönsä tuloksena opintojakson tai -kokonaisuuden suoritettuaan saavuttanut. Osaamistavoitteet (1) -käsite esiintyy esimerkiksi *yliopistojen* opintojaksokuvauksissa; oppimistulokset taas esimerkiksi PISA-tulosten yhteydessä.*Ammatillisessa koulutuksessa* käytetään *yhteisten tutkinnon osien* ja *valmentavan koulutuksen osien* kohdalla geneerisen käsitteen osaamistavoitteet (1) sijaan käsitettä *osaamistavoite* (2). *Ammatillisten tutkinnon osien* kohdalla vastaava käsite on *ammattitaitovaatimus*.**lärandemål:** Ruotsin käsitteen lärandemål voidaan hahmottaa koostuvan suppeammista käsitteistä, kuten kunskapsmål, färdighetsmål ja attitydmål.**learning outcomes (1), intended learning outcomes, defined learning outcomes:** Termiä learning outcomes käytetään kahden eri käsitteen englannin vastineena: yhtäältä osaamistavoitteet (1) ja toisaalta *oppimistulokset*. (Sanan outcome(s) perusmerkitys englannin kielessä on 'tulos', 'tulokset'.) Mikäli mahdollista, onkin suositettavaa käyttää tarkempia englanninkielisiä vastinetermejä, jotka kuvaavat, kummasta käsitteestä on kyse: osaamistavoitteista (1) vastinetta "intended learning outcomes" tai "defined learning outcomes" ja *oppimistuloksista* vastinetta "achieved learning outcomes".

Käsitteen tunnus: c303

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: *Koulutustarjonta ja opetustarjonta* ja *Osaamistavoitteet*

276

oppimistulokset *pl*;**saavutetut osaamistavoitteet** *pl* (uudistermi)sv inlärningsresultat *n* <perusopetus, ammatillinen koulutus>;lärrresultat *n* <perusopetus, ammatillinen koulutus>

en learning outcomes (2);

achieved learning outcomes <kun tarvitaan tehdä ero osaamistavoitteet vs. oppimistulokset> (new term);

learning achievements *pl*;learning attainments *pl*

määritelmä

tulokset, jotka ilmaisevat, mitä *oppilas* tai *opiskelija* tietää, ymmärtää tai osaa tehdä osallistuttuaan *oppimiseen*

huomautus

Vertaa käsitettä oppimistulokset lähikäsitteeseen *osaamistavoitteet* (1). Osaamistavoitteilla (1) tarkoitetaan sitä, mitä opiskelijan odotetaan opintojakson tai -kokonaisuuden suoritettuaan tietävän, ymmärtävän tai osaavan tehdä. Oppimistuloksilla taas tarkoitetaan samaa kuin ilmaisulla "saavutetut osaamistavoitteet" eli sitä tietämistä, ymmärtämistä ja osaamista, jonka opiskelija on oppimistyönsä tuloksena *opintojakson* tai -kokonaisuuden suoritettuaan saavuttanut. Osaamistavoitteet (1) -käsite esiintyy esimerkiksi *yliopistojen* opintojaksokuvauksissa; oppimistulokset taas esimerkiksi PISA-tulosten yhteydessä.

learning outcomes (2): Termiä learning outcomes käytetään kahden eri käsitteen englannin vastineena: yhtäältä *osaamistavoitteet* (1) ja toisaalta oppimistulokset. Mikäli mahdollista, onkin suositettavaa käyttää tarkempia englanninkielisiä vastinetermejä, jotka kuvaavat, kummasta käsitteestä on kyse: *osaamistavoitteista* (1) vastinetta "intended learning outcomes" tai "defined learning outcomes" ja oppimistuloksista vastinetta "achieved learning outcomes".

Käsitteen tunnus: c1631

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut, arviointi

277

tutkinnon vaativuustaso

sv examens kvalifikationsnivå;

examens kravnivå

en qualifications level <EQF-viitekehyksen yhteydessä>

määritelmä

luokka, jollaisiin *tutkinnot* jaotellaan niiden edellyttämän tai tuottaman osaamisen perusteella

huomautus

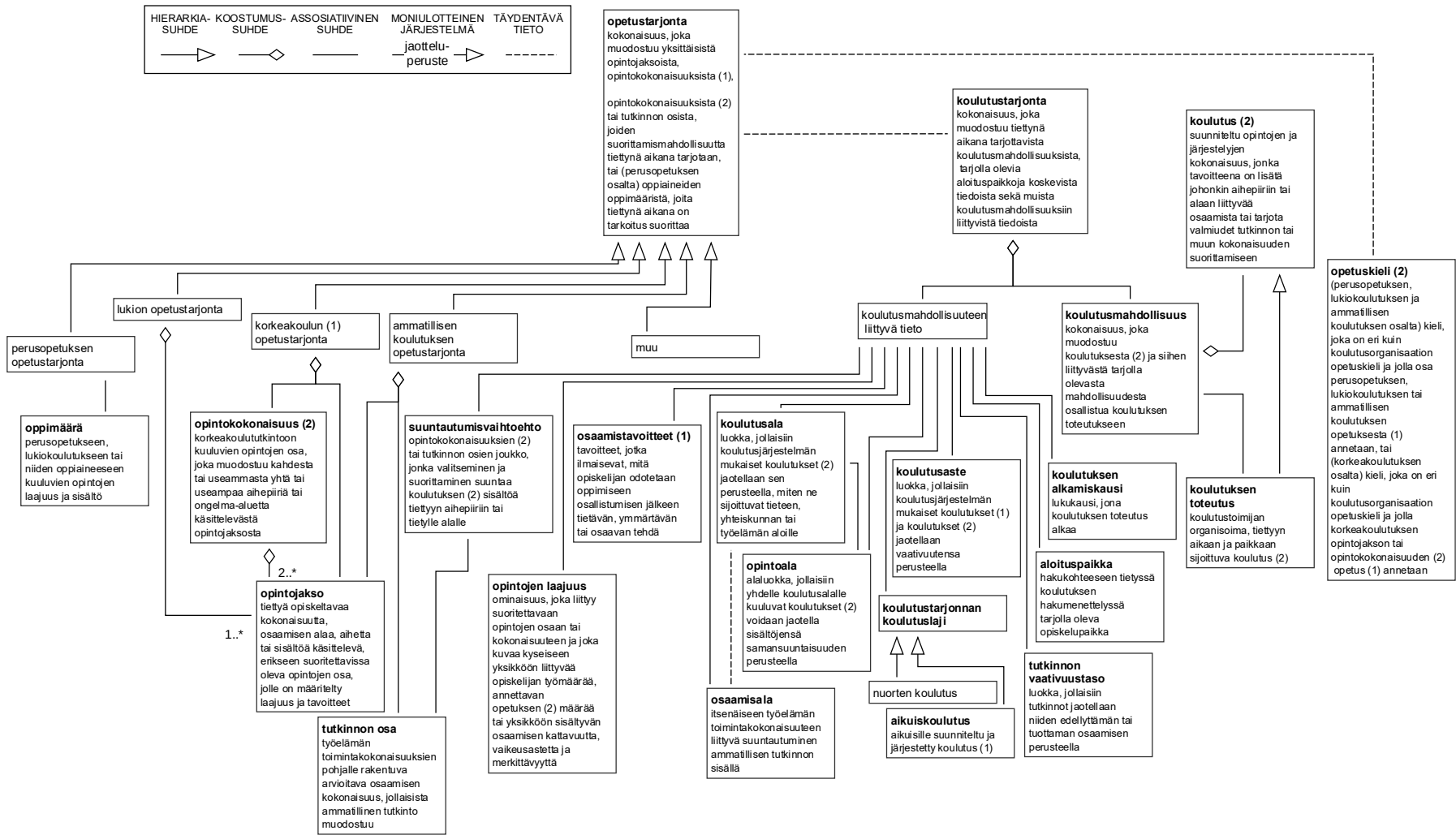
Suomessa tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys rakentuu eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen (EQF) pohjalle. Viitekehyksen ja tutkinnon vaativuustasojen tarkoituksena on lisätä tutkintojen kansainvälistä vertailtavuutta. Viitekehyksen mukaan kuhunkin tutkinnon vaativuustasoon liittyvä osaaminen ilmaistaan tietoina, taitoina ja pätevyyksinä.

Viitekehyksen mukaisia tutkinnon vaativuustasoja on kahdeksan. Esimerkiksi *perusopetuksen oppimäärä* sijoittuu tasolle 2, *ylioppilastutkinto*, *lukiokoulutuksen* oppimäärä, *ammattilliset perustutkinnot* ja *ammattitutkinnot* sijoittuvat tasolle 4, *erikoisammattitutkinnot* tasolle 5, *ammattikorkeakoulututkinnot* ja *alemmat korkeakoulututkinnot* tasolle 6, *ylemmät korkeakoulututkinnot* tasolle 7 ja *korkeakoulujen (1) jatkotutkinnot* tasolle 8.

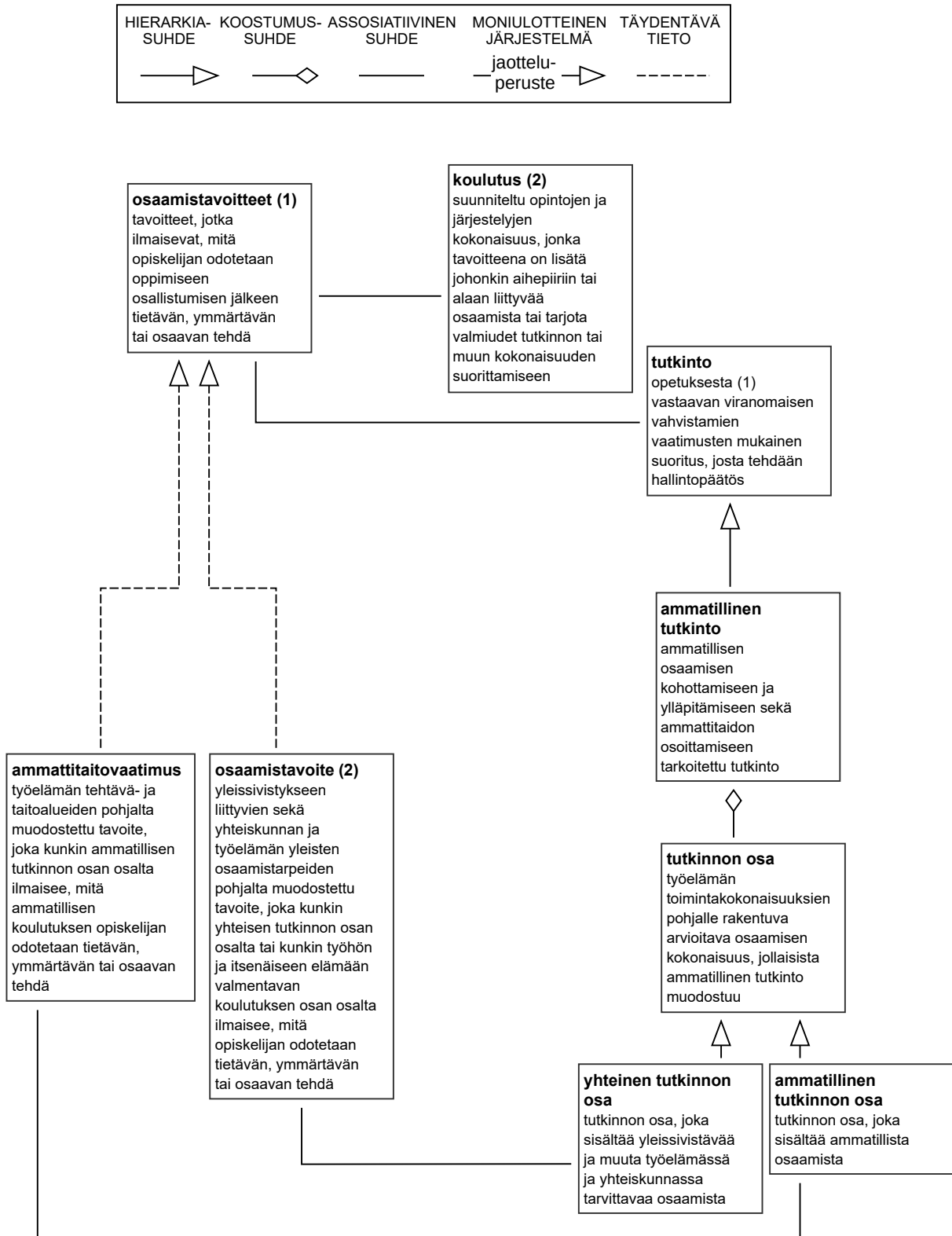
Käsitteen tunnus: c305

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsittekaavio: *Koulutustarjonta ja opetustarjonta*



Käsitekaavio 29. Koulutustarjonta ja opetustarjonta.



Käsitekaavio 30. Osaamistavoitteet.

4.5 Varhaiskasvatuksessa, opetuksessa (1), koulutuksessa (1), opintosuorituksessa ja tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus (1) ja koulutus (1) kielen mukaan

278

asiointikieli

määritelmä

asiakkaan tarjolla olevista kielistä valitsema kieli, jota viranomaisen halutaan käyttävän vuorovaikutuksessa asiakkaan kanssa

huomautus

Käsitteen tiedot perustuvat Julkisen hallinnon yhteisessä sanastossa julkaistuihin tietoihin, ks. [asiointikieli](#).

Käsitteen tunnus: c1612

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsittekaavio: [Varhaiskasvatuksessa, opetuksessa \(1\), koulutuksessa \(1\), opintosuorituksessa ja tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus \(1\) ja koulutus \(1\) kielen mukaan](#)

279

varhaiskasvatuksen toimintakieli

sv verksamhetsspråk inom småbarnspedagogik;
språk inom småbarnspedagogik

en language used in early childhood education and care;
language used in ECEC

määritelmä

kieli, jota käytetään [varhaiskasvatuksessa lapsen](#) ja [varhaiskasvatushenkilöstön](#) kesken

huomautus

Varhaiskasvatustlain ([540/2018](#), 8 §) mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi voi saada varhaiskasvatusta lapsen äidinkielenä olevalla suomen, ruotsin tai saamen kielellä.

Varhaiskasvatuksen toimintakieli vastaa [perusopetuksen opetuskieltä \(2\)](#).

Varhaiskasvatusta voidaan antaa myös muilla kielillä.

Käsitteen tunnus: c1610

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaavio: [Varhaiskasvatuksessa, opetuksessa \(1\), koulutuksessa \(1\), opintosuorituksessa ja tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus \(1\) ja koulutus \(1\) kielen mukaan](#)

280

koulutusorganisaation opetuskieli;
opetuskieli (1);
koulun opetuskieli <perusopetus>;
perusopetuslain mukainen opetuskieli <perusopetus>;
oppilaitoksen opetuskieli <lukiokoulutus>;
ammattillisen koulutuksen opetuskieli <ammattillinen koulutus>;
korkeakoulun opetus- ja tutkintokieli <korkeakoulut>

sv undervisningsspråk *n* (1);

undervisnings- och examensspråk *n*

en language of instruction (1) <perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus>;

language of instruction, examinations and degrees <korkeakoulut>

rather than: language of instruction and degrees <korkeakoulut>

not: language of instruction and examination <yliopistolain 558/2009 käännöksessä>

määritelmä

kieli, jolla *koulutuksen järjestäjällä* tai *koulutusorganisaatiolla* on velvollisuus antaa *opetus (1)* tai *koulutus (1)* tai *tutkinnon* ja tutkintoon sisältyvien opintojen suorittamismahdollisuus

huomautus

Perusopetuslain (628/1998, 10 §) mukaan *peruskoulun (1)* opetuskieli (1) ja muualla kuin *peruskoulussa (1)* järjestettävässä *perusopetuksessa* käytettävä kieli on joko suomi tai ruotsi. Niiden ohella opetuskielenä (1) voi olla saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi erillisessä *opetusryhmässä (2)* tai *oppilaitoksessa* koulutusorganisaation opetuskieli voi olla muu kuin jokin näistä kielistä.

Ammattillisen koulutuksen opetuskieli määrätään *koulutuksen järjestäjälle koulutuksen järjestämisluvassa*. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 531/2017 mukaan ammatillisen koulutuksen opetuskieli voi olla suomi, ruotsi tai saame. Koulutuksen järjestäjä voi olla myös kaksikielinen, jolloin opetuskielinä ovat suomi ja ruotsi. Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvassa määrätyn opetuskielen (1) lisäksi koulutuksen järjestäjä voi antaa *opetusta (1)* toisella kotimaisella kielellä, romanikielellä, viittomakielellä tai vieraalla kielellä (vrt. *opetuskieli (2)*).

Lukiolain (714/2018) mukaan *lukiokoulutuksessa* koulutusorganisaation opetuskieli määrätään *koulutuksen järjestäjälle koulutuksen järjestämisluvassa*. Koulutusorganisaation opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Niiden lisäksi koulutusorganisaation opetuskielenä voi olla saame, romani tai viittomakieli taikka muu *koulutuksen järjestämisluvassa* määrätty kieli.

Ammattikorkeakoulun opetus- ja tutkintokieli määrätään ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaan *ammattikorkeakoulun toimiluvassa*.

Yliopistojen opetus- ja tutkintokielistä säädetään yliopistolaissa (558/2009). Lain mukaan esimerkiksi Helsingin yliopiston opetus- ja tutkintokielet ovat suomi ja ruotsi ja Åbo Akademin ja Svenska handelshögskolanin opetus- ja tutkintokieli on ruotsi. Useiden muiden yliopistojen opetus- ja tutkintokieli on lain mukaan suomi. Yliopisto voi lisäksi päättää muun kielen kuin lain mukaisen opetus- ja tutkintokielensä käyttämisestä opetus- ja tutkintokielenä ja *opintosuorituksissa* (ks. *opintosuorituksen kieli*).

Vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitämisluvissa on määritelty opetuskieli (1), suomi tai ruotsi; saamelaisalueilla yhdellä vapaan sivistystyön oppilaitoksella saamen kieli.

Käsitteen tunnus: c308

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitteekaavio: *Varhaiskasvatuksessa, opetuksessa (1), koulutuksessa (1), opintosuorituksessa ja tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus (1) ja koulutus (1) kielen mukaan*

281

opetuskieli (2)sv undervisningsspråk *n* (2)

en language of instruction (2)

määritelmä

(perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen osalta) kieli, joka on eri kuin *koulutusorganisaation opetuskieli* ja jolla osa *perusopetuksen*, *lukiokoulutuksen* tai *ammatillisen koulutuksen opetuksesta* (1) annetaan, tai (korkeakoulutuksen osalta) kieli, joka on eri kuin *koulutusorganisaation opetuskieli* ja jolla *korkeakoulutuksen opintojakson* tai *opintokokonaisuuden* (2) *opetus* (1) annetaan

huomautus

Perusopetuslain (628/1998, 10 §) mukaan perusopetuksessa erillisessä *opetusryhmässä* (2) tai *peruskoulussa* (1) opetus (1) voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kuin *koulun opetuskielellä*. Esimerkiksi saamelaiden kotiseutualueella asuvien saamen kieltä osaavien *oppilaiden* opetus (1) tulee antaa pääosin saamen kielellä. Tällaisessa tapauksessa perusopetuslain mukainen *koulun opetuskieli* voi olla suomi tai ruotsi ja opetuskielenä (2) käytetään saamen kieltä.

Lukiolain (714/2018) mukaan osa *lukiokoulutuksen oppimäärän opetuksesta* (1) voidaan antaa myös muulla kuin koulutusorganisaation opetuskielellä, jos tämä ei vaaranna *opiskelijan* mahdollisuutta seurata opetusta (1) ja suorittaa oppimäärä ja *ylioppilastutkinto*.

Opetuskielestä (2) voidaan päättää *lukion* (1) paikallisessa *opetussuunnitelmassa* (2).

Esimerkkinä voidaan mainita suomenkielisessä *lukiossa* (1) englannin kielellä annettava matematiikan *opetus* (1).

Korkeakouluissa (1) opetuskielellä (2) viitataan kieleen, jota opetustilanteessa käytetään, ei *opintosuorituksen kieleen* (esimerkiksi *opintojakson* tai *opintokokonaisuuden* (2) suorituskielesi).

Käsitteen tunnus: c865

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: *Koulutustarjonta ja opetustarjonta* ja *Varhaiskasvatuksessa, opetuksessa* (1), *koulutuksessa* (1), *opintosuorituksessa* ja *tutkinnoissa käytettävä kieli* sekä *opetus* (1) ja *koulutus* (1) kielen mukaan

282

kohdekieli

määritelmä

kaksikielisessä *perusopetuksessa* käytettävä *opetuskieli* (2), joka on eri kuin *koulun opetuskieli* ja jolla osa kaksikielisestä *opetuksesta* (1) annetaan

huomautus

Esimerkiksi *peruskoulun* (1) *opetuskieli* (1) voi olla suomi, mutta peruskoulussa (1) voidaan antaa myös suomi–englanti-opetusta, jossa englanti on nk. kohdekieli.

Huom.: Kääntämisen ja tulkauksen erikoisalalla termillä kohdekieli viitataan eri käsitteeseen: kieleen, jolle käännetään tai tulkataan (vertaa *lähtökieli*, joka on kieli, josta käännetään tai tulkataan [lähde: Tieteen termipankki, viitattu 22.2.2019]). Tätä toista kohdekieli-käsitettä käytetään muun muassa asioimistulkauksen *ammattitutkinnon tutkinnon perusteissa*.

Käsitteen tunnus: c1614

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: *Varhaiskasvatuksessa, opetuksessa* (1), *koulutuksessa* (1), *opintosuorituksessa* ja *tutkinnoissa käytettävä kieli* sekä *opetus* (1) ja *koulutus* (1) kielen mukaan

283

**ammattillisen koulutuksen tutkintokieli <ammattillinen tutkintokoulutus>;
opintosuorituksen kieli <lukiokoulutus, korkeakoulutus>**sv studiespråk *n* <lukiokoulutus>en language of qualification <ammattillisen koulutuksen tutkintokieli>;
language of learning <lukiokoulutuksen ja korkeakoulun opintosuorituksen kieli>

määritelmä

kieli, jolla *oppija* suorittaa *ammattillisen tutkinnon* tai *tutkinnon osan* tai tekee *lukiokoulutukseen* tai *korkeakoulutukseen* kuuluvan *opintosuorituksen*

huomautus

Ammattillisen koulutuksen tutkintokielellä *ammattillisen tutkintokoulutuksen opiskelija* osoittaa *tutkinnon* edellyttämän ammattitaidon ja osaamisen. *Ammatillisessa koulutuksessa todistukset (1)* annetaan tutkintokielellä. Ammatillisen *koulutuksen järjestäjän* tutkintokieliä ovat *koulutuksen järjestämisluvassa* määrätyt *ammattillisen koulutuksen opetuskielet* sekä järjestämisluvassa tutkinnoittain määrätyt muut kielet.

Lukiokoulutuksessa opintosuorituksen kieli voi olla *koulutusorganisaation opetuskieli, opetuskieli (2)* tai muu kieli.

Yliopistojen osalta esimerkkinä opintosuorituksen kieli -käsitteestä voidaan mainita tapaus, jossa *opiskelija* suorittaa *opintojakson* kirjatentillä lukemalla englanninkielistä tenttikirjallisuutta ja vastaamalla kysymyksiin suomeksi. OKM:n tekemän yliopistojen opintopistetiedonkeruun mukaan opintosuorituksen kieli on tässä tapauksessa suomi.

Käsitteen tunnus: c309

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus

Käsittekaavio: *Varhaiskasvatuksessa, opetuksessa (1), koulutuksessa (1), opintosuorituksessa ja tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus (1) ja koulutus (1) kielen mukaan*

284

vieraskielinen opetus

sv undervisning på främmande språk

en teaching provided in a foreign language

määritelmä

muulla kielellä kuin suomen, ruotsin tai saamen kielellä, romanikielellä tai viittomakielellä annettu *opetus (1)*

huomautus

Termillä vieraskielinen opetus ei tarkoiteta opetusta (1), joka annetaan muulla kuin *koulutusorganisaation opetuskielellä* tai henkilön äidinkielellä.

Vrt. lähikäsitem *vieraskielinen koulutus*.

Käsitteen tunnus: c306

Käsittekaaviot: *Varhaiskasvatuksessa, opetuksessa (1), koulutuksessa (1), opintosuorituksessa ja tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus (1) ja koulutus (1) kielen mukaan ja Opetus (1)*

285

vieraskielinen koulutus

sv utbildning på främmande språk

en education provided in a foreign language

määritelmä

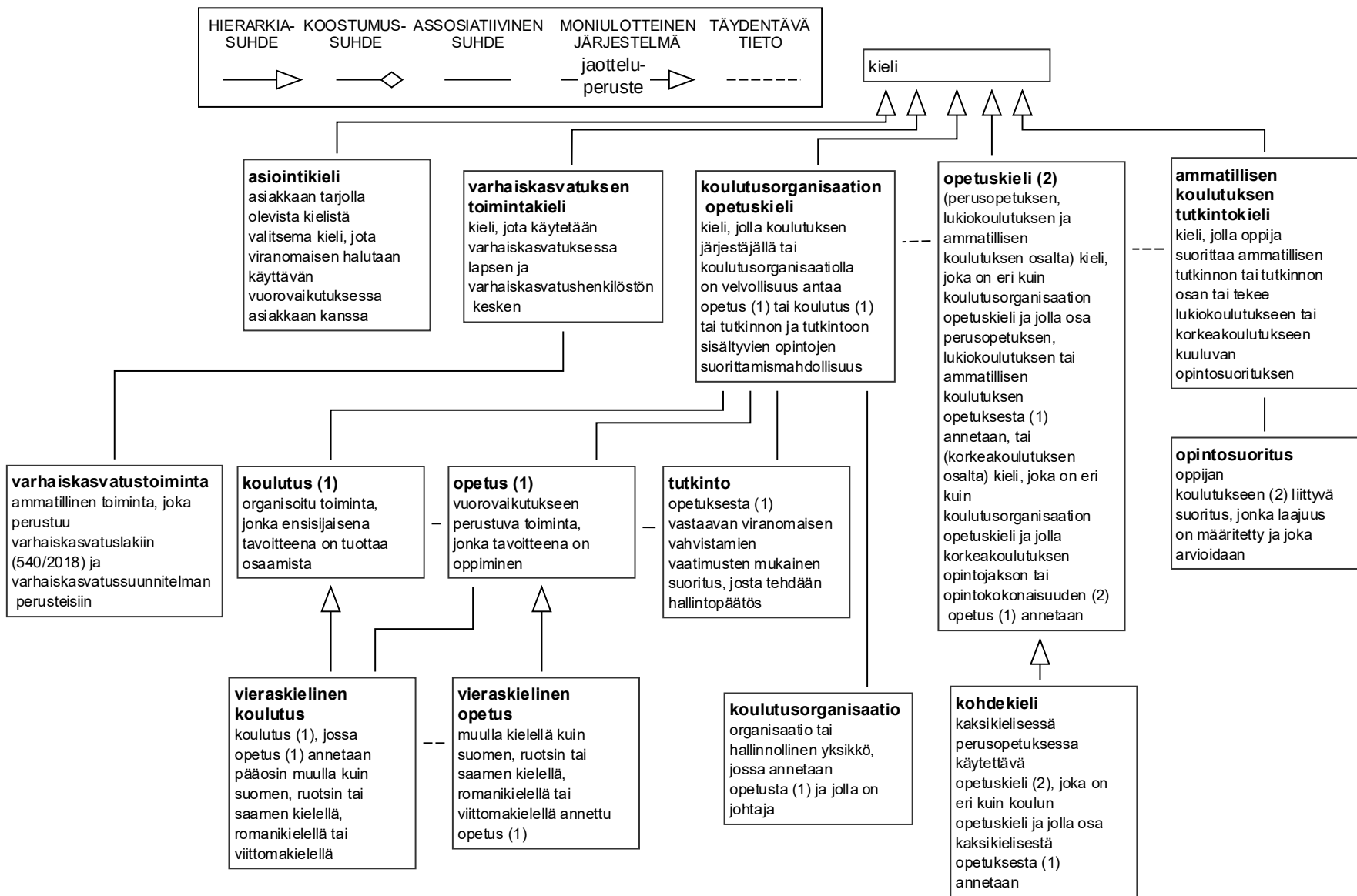
koulutus (1), jossa *opetus (1)* annetaan pääosin muulla kuin suomen, ruotsin tai saamen kielellä, romanikielellä tai viittomakielellä

huomautus

Vrt. lähikäsitem *vieraskielinen opetus*.

Käsitteen tunnus: c307

Käsittekaaviot: *Varhaiskasvatuksessa, opetuksessa (1), koulutuksessa (1), opintosuorituksessa ja tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus (1) ja koulutus (1) kielen mukaan ja Koulutus (1) oppivelvollisuuteen kuulumisen, järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja kielen mukaan*



Käsittekaavio 31. Varhaiskasvatuksessa, opetuksessa (1), koulutuksessa (1), opintosuorituksessa ja tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus (1) ja koulutus (1) kielen mukaan.

4.6 Opintojen ja osaamisen mitoitus ja laajuus

286

**opintojen laajuusyksikkö;
opintojen mitoitussyksikkö;
osaamisen laajuusyksikkö <ammatillinen koulutus>**

sv enhet för studiernas omfattning

en unit of scope;

unit of the scope of studies

määritelmä

yksikkö, jolla ilmaistaan *perusopetuksen* tai siihen kuuluvan *oppiaineen oppimäärän* laajuutta, *ammatillisen koulutuksen osaamisen laajuutta* taikka *lukiokoulutuksen, tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen* tai *korkeakoulujen (1) opintojen laajuutta*

huomautus

Perusopetuksessa opintojen laajuusyksikkö on *vuosiviikkotunti*, tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa opintojen laajuusyksikkö on *viikko*, lukiokoulutuksessa opintojen mitoitussyksikkö on *opintopiste (1)*, ammatillisessa koulutuksessa osaamisen laajuusyksikkö on *osaamispiste* ja korkeakouluissa (1) opintojen laajuusyksikkö on *opintopiste (2)*.

Käsitteen tunnus: c294

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus

Käsitekaavio: [Opintojen ja osaamisen laajuusyksikkö sekä rahoitukseen vaikuttava yksikkö](#)

287

vuosiviikkotunti

sv årsveckotimme

en weekly lesson per year;

average weekly instruction time per year <selittävä käännös>

määritelmä

opintojen laajuusyksikkö, joka ilmaisee *opetuksen (1)* määrää siten, että yksi viikoittainen oppitunti *lukuvuoden* ajan vastaa yhtä tällaista yksikköä

huomautus

Perusopetuksessa lukuvuosi sisältää 38 viikkoa, joten yksi vuosiviikkotunti vastaa 38 oppituntia.

Käsitteen tunnus: c298

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Opintojen ja osaamisen laajuusyksikkö sekä rahoitukseen vaikuttava yksikkö](#)

288

<tutkintokoulutukseen valmentava koulutus>

viikko;**TUVA-viikko**

määritelmä

tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen liittyvä *opintojen laajuusyksikkö*, joka muodostuu kalenteriviikon pituisesta opiskelujaksosta, jota kohti *opiskelija* saa 29 tuntia *opetusta (2)* ja *ohjausta*

huomautus

Käsitteen tunnus: c1947

Luokka: koulutuspolun nivelvaiheen koulutus

Käsitekaavio: [Opintojen ja osaamisen laajuusyksikkö sekä rahoitukseen vaikuttava yksikkö](#)

289

opintopiste (1)sv studiepoäng *n* (1)

en credit (1)

määritelmä

opintojen mitoitussyksikkö, joka kuvaa *lukiokoulutuksessa* annettavan *opetuksen (1)* määrää

huomautus

Opintopiste (1) on lukiokoulutuksen *oppimäärien* ja niihin kuuluvien opintojen mitoituksen peruste.Lukiokoulutuksen opinnot pisteytetään niiden keston mukaan. Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen *oppimäärän laajuus (2)* on 150 op, aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 88 op ja *lukiokoulutuksen valmistavan koulutuksen* oppimäärän laajuus on 50 op.Opetusta (1) annetaan nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa keskimäärin 14 h 15 min opintopistettä (1) kohden ja aikuisille tarkoitetussa koulutuksessa keskimäärin 9 h 20 min opintopistettä (1) kohden. Lisäksi opintoihin kuuluu niiden tavoitteiden ja sisällön kannalta tarpeellinen ja *opiskelijan* kannalta kohtuullinen määrä opiskelijan omatoimista työskentelyä.

Käsitteen tunnus: c1647

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: *Opintojen ja osaamisen laajuussyksikkö sekä rahoitukseen vaikuttava yksikkö*

290

osaamispistesv kompetenspoäng *n*

en competence point

määritelmä

osaamisen laajuussyksikkö, joka kuvaa *ammattillisen tutkinnon*, *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen* tai niiden osan laajuutta ja syvyyttä

huomautus

Ammattillisen tutkinnon *tutkinnon osien* ja *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen osien* osaamispisteet määräytyvät sen mukaan, mikä on niihin sisältyvän osaamisen kattavuus, vaikeusaste ja merkittävyys suhteessa koko ammatillisen tutkinnon tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen *ammattitaitovaatimuksiin* ja *osaamistavoitteisiin (2)*.Myös *tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa* käytetään *opintojen laajuussyksikkönä* osaamispistettä, silloin kun tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa suoritetaan *ammattillisen koulutuksen* osia.

Käsitteen tunnus: c297

Luokka: ammatillinen koulutus, koulutuspolun nivelvaiheen koulutus

Käsitekaavio: *Opintojen ja osaamisen laajuussyksikkö sekä rahoitukseen vaikuttava yksikkö*

291

opintopiste (2)

sv studiepoäng *n* (2) <lukiokoulutus, korkeakoulut>
 en credit (2) <lukiokoulutus, korkeakoulut>;
 cr;
 > ECTS credit;
 > ECTS cr

määritelmä

opintojen laajuusyksikkö, joka kuvaa *korkeakoulun (1) koulutuksen (2)*, *opintokokonaisuuden (2)* tai *opintojakson* suorittamiseen vaadittavan työn määrää siten, että yhden *lukuvuoden* opintojen suorittamiseen *opiskelijalta* keskimäärin vaadittava 1600 tunnin työpanos vastaa 60 tällaista yksikköä

huomautus

Suomen korkeakoulujen (1) opintopisteen (2) laajuus on ECTS-järjestelmän (European Credit Transfer System) mukainen, minkä vuoksi termin englanninkielisenä vastineena voidaan käyttää myös termiä ECTS credit.

Käsitteen tunnus: c295

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opintojen ja osaamisen laajuusyksikkö sekä rahoitukseen vaikuttava yksikkö](#)

292

(vanhentunut)

opintoviikko

sv studievecka
 en credit unit
 rather than: study week

määritelmä

opintojen laajuusyksikkö, joka kuvaa *koulutuksen (2)*, *opintokokonaisuuden (2)* tai *opintojakson* suorittamiseen vaadittavan työn määrää siten, että *opiskelijan* noin 40 tunnin työ vastaa yhtä tällaista yksikköä

huomautus

Käsite opintoviikko oli käytössä *ammattillisessa peruskoulutuksessa* ja *korkeakouluissa (1)*. Ammatillisessa peruskoulutuksessa käsite korvautui käsitteellä *osaamispiste* ja korkeakouluissa (1) puolestaan käsitteellä *opintopiste (2)*.

Käsitteen tunnus: c296

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulut

293

opiskelijaviikko

määritelmä

kansanopistojen rahoituksen valtionosuuden määrään vaikuttava yksikkö, joka muodostuu yhden *opiskelijan* sellaisesta viiden työpäivän pituisesta opiskelujaksosta kansanopistossa, jona opiskelija on saanut ohjattua *opetusta (1)* keskimäärin vähintään viisi tuntia päivässä

huomautus

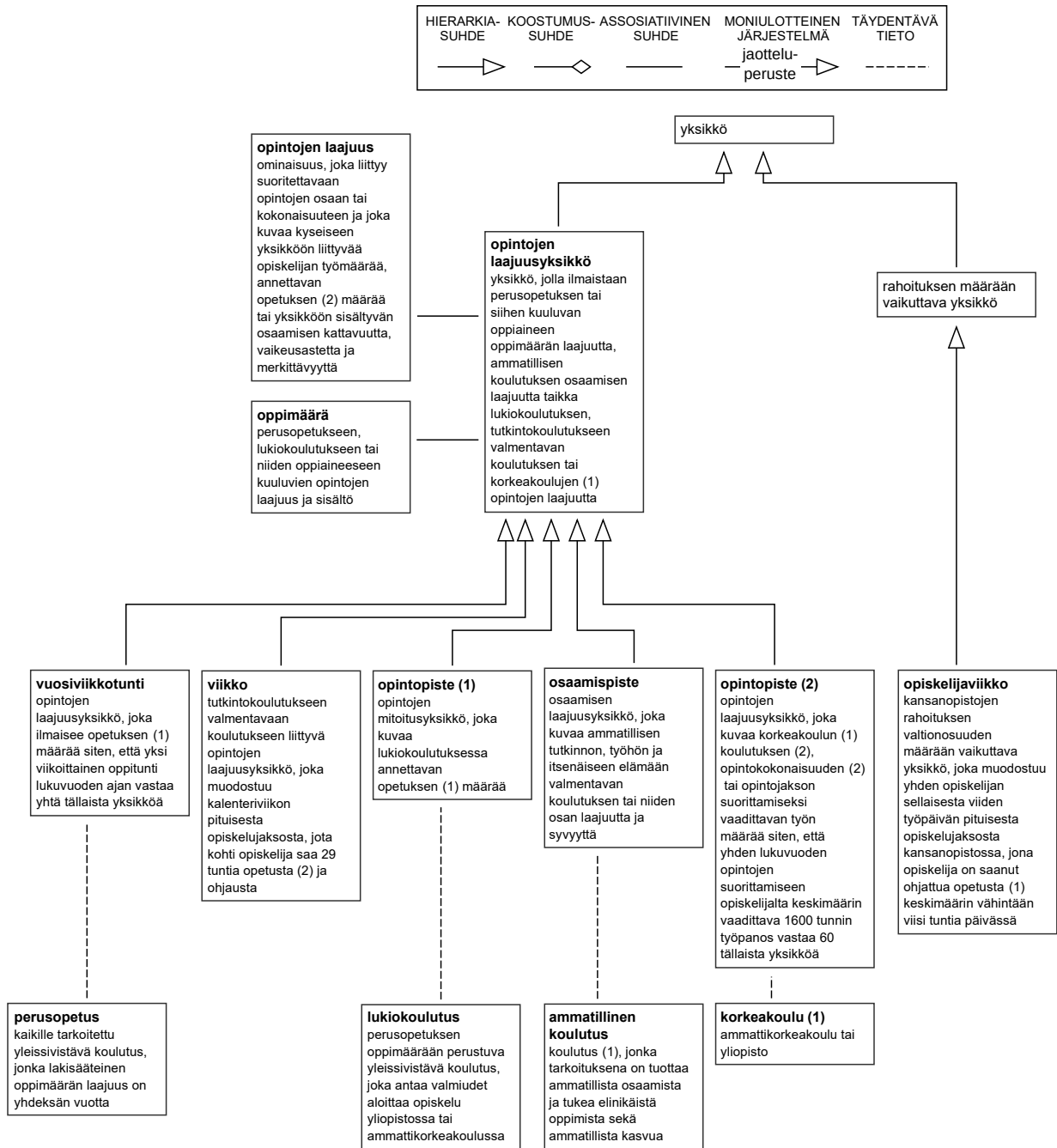
Kansanopistojen *lähiopetusta* korvaavassa *etäopetuksessa* ja työssäoppimisessa opiskelijaviikolla tarkoitetaan *opetussuunnitelman (1)* perusteella arvioitua 40 tunnin ohjattua työmäärää.

Kansanopistojen vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla opiskelijaviikkojen määrä opiskelijaviikkoa kohden määrätyllä yksikkö hinnalla.

Käsitteen tunnus: c875

Luokka: vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: [Opintojen ja osaamisen laajuusyksikkö sekä rahoitukseen vaikuttava yksikkö](#)



Käsitekaavio 32. Opintojen ja osaamisen laajuusyksikkö sekä rahoitukseen vaikuttava yksikkö.

5 Haku ja valinta

5.1 Varhaiskasvatuksen haku ja valinta

294

varhaiskasvatukseen hakeminen

sv ansökan till småbarnspedagogik
 en applying for early childhood education;
 application procedure for early childhood education

määritelmä

toimenpide, jolla [lapsen huoltaja](#) hakee lapselle [varhaiskasvatuspaikkaa](#)

huomautus

Kunnan järjestämään [varhaiskasvatukseen](#) voi hakea ympäri vuoden, kuitenkin viimeistään 4 kuukautta ennen tarpeen alkamista. Jos varhaiskasvatuksen tarve johtuu ennakoimattomasta työllistymisestä, [koulutuksesta \(2\)](#) tai muutosta toiseen kuntaan työn tai opintojen takia, haetaan paikkaa niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään 2 viikkoa ennen tarpeen alkamista.

Käsitteen tunnus: c958

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaaviot: [Varhaiskasvatuksen haku ja valinta](#) ja [Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi](#)

295

varhaiskasvatukseen hakija

sv sökande till småbarnspedagogik
 en applicant for early childhood education and care;
 ECEC applicant

määritelmä

[huoltaja](#), joka hakee [varhaiskasvatuspaikkaa lapselleen](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c959

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaavio: [Varhaiskasvatuksen haku ja valinta](#)

296

varhaiskasvatuspäätös

ei: päätös päivähoidosta (vanhentunut)

sv beslut *n* om anordnande av småbarnspedagogik;
 beslut *n* om småbarnspedagogik
 en decision on the admission to early childhood education and care;
 administrative decision on the admission to early childhood education and care <kun halutaan viestiä että kyseessä on hallintopäätös>
 not: decision on the organisation of early childhood education and care

määritelmä

kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hallintopäätös [lapselle](#) annettavasta [varhaiskasvatuksesta](#)

huomautus

Varhaiskasvatuspäätökseen voi sisältyä myös tieto [varhaiskasvatuksen toimipaikasta](#) ja aloituspäivästä.

[Yksityinen varhaiskasvatus](#) perustuu yksityisen [varhaiskasvatuksen palveluntuottajan](#) ja asiakkaan väliseen sopimukseen.

Ks. myös [varhaiskasvatuspaikka](#).

Käsitteen tunnus: c955

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaavio: [Varhaiskasvatuksen haku ja valinta](#)

297

varhaiskasvatuspaikka

ei: päivähoitopaikka (vanhentunut)

sv plats inom småbarnspedagogik
inte: dagvårdsplats (föräldrad)en place in early childhood education and care;
early childhood education and care place;
place in ECEC;
ECEC place

määritelmä

lapselle varattu paikka tietyssä *varhaiskasvatuksen toimipaikassa*

huomautus

Yhtä varhaiskasvatuspaikkaa voi käyttää eri aikoina useampi lapsi. *Varhaiskasvatuspaikkojen määrään* lasketaan niiden lasten lukumäärä, jotka voivat maksimissaan samanaikaisesti olla *varhaiskasvatuksen toimipaikassa*. Toimipaikassa kirjoilla olevien lasten lukumäärä voi olla suurempi. Vertaa *varhaiskasvatuspaikkojen määrää*.

Varhaiskasvatuslaissa (540/2018) on säädetty varhaiskasvatuspaikan säilymisestä isyysraajaksojen aikana.

Käsitteen tunnus: c954

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen haku ja valinta](#)

298

varhaiskasvatuspaikkojen määräsv antal *n* platser inom småbarnspedagogiken number of ECEC places;
number of ECEC places available;
~ ECEC intake (tilastoissa)

määritelmä

lapsien laskennallinen lukumäärä, joka voi maksimissaan olla samanaikaisesti *varhaiskasvatuksen toimipaikassa*

huomautus

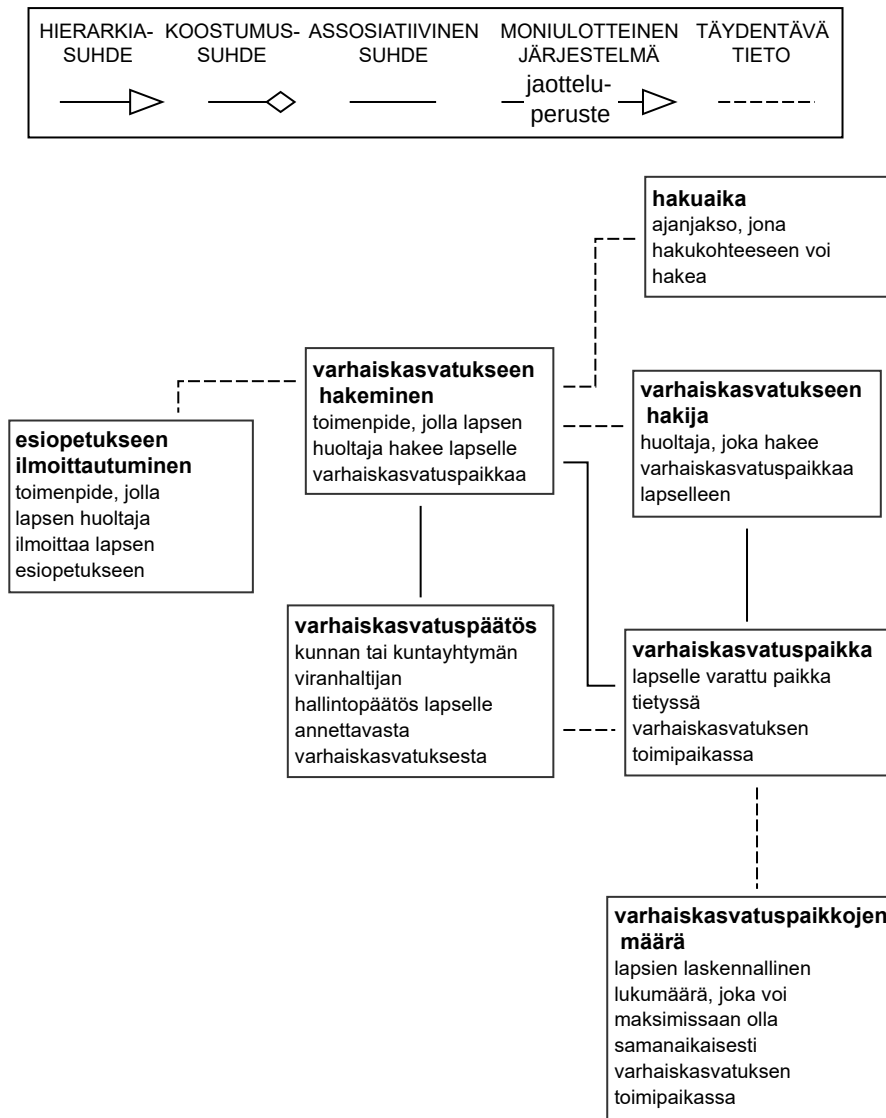
Varhaiskasvatuspaikkojen määrää voi poiketa toimipaikassa kirjoilla olevista lapsista. Yksi *varhaiskasvatuspaikka* voi olla jaettu esimerkiksi kahdelle osa-aikaisesti varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle.

Varhaiskasvatuspaikkojen määrään vaikuttavat myös *varhaiskasvatuksessa* olevien lasten ikä sekä toimipaikassa *kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivan henkilöstön* määrä tai *perhepäivähoidajien* määrä. Lasten ja henkilökunnan välisestä suhdeluvusta säädetään varhaiskasvatusasetuksessa (753/2018).

Käsitteen tunnus: c1845

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen haku ja valinta](#)



Käsitekaavio 33. Varhaiskasvatuksen haku ja valinta.

5.2 Haku

5.2.1 Henkilön toiminta koulutukseen pääsemiseksi

299

hakeutuminen

sv söka sig till utbildning *verb*
hellre än: ~ söka information om utbildningar *verb*;
~ söka utbildning *verb*

en screening of application opportunities;
~ pre-application stage

määritelmä

toiminta, jossa henkilö pohtii osaamistarpeitaan ja etsii itselleen sopivaa tutkinto- tai [koulutustarjontaa](#)

huomautus

Ks. myös [hakeutuja](#).

Käsitteen tunnus: c310

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: [Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi](#)

300

esiopetukseen ilmoittautuminen

määritelmä

toimenpide, jolla lapsen *huoltaja* ilmoittaa lapsen *esiopetukseen*

huomautus

Käsitteen tunnus: c313

Luokka: esiopetus

Käsittekaaviot: [Varhaiskasvatuksen haku ja valinta](#) ja [Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi](#)

301

oppivelvollisuusilmoitus

määritelmä

ilmoitus, jolla asuinkunta tiedottaa *huoltajalle* lapsen *oppivelvollisuuden* alkamisesta

huomautus

Oppivelvollisuusilmoitus lähetetään sinä vuonna, jona *lapsi* tulee oppivelvollisuusikään.

Käsitteen tunnus: c312

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: [Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi](#)

302

kouluun ilmoittautuminen;

peruskouluun ilmoittautuminen;

perusopetukseen ilmoittautuminen

määritelmä

toimenpide, jolla lapsen *huoltaja* ilmoittaa lapsen *perusopetukseen ensisijaiseen kouluun*

huomautus

Kouluun ilmoittautumisella lapsen huoltaja vastaanottaa kunnan osoittaman koulupaikan.

Vrt. *kouluun hakeutuminen muualle kuin kunnan oppivelvolliselle osoittamaan kouluun.*

Käsitteen tunnus: c314

Luokka: perusopetus

Käsittekaaviot: [Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi](#) ja [Ilmoittautumiskäsitteitä](#)

303

opetukseen ilmoittautuminen;**opintoihin ilmoittautuminen** <lukiokoulutus>;**opiskelijaksi ilmoittautuminen (2)** <vapaa sivistystyö>;**koulutukseen ilmoittautuminen** <ammattillinen koulutus>;**> kurssi-ilmoittautuminen** <muusta kuin opintokokonaisuuteen ilmoittautumisesta>;**~ opintojaksovalinnat** *pl* <lukiokoulutus>;**~ kurssivalinnat** *pl* <lukiokoulutus> (vanhentunut)

sv anmälan till undervisning;

> kursanmälan <muusta kuin opintokokonaisuuteen ilmoittautumisesta>

en registration (1);

> course registration <muusta kuin opintokokonaisuuteen ilmoittautumisesta>;

~ decide which courses to take *verb* <lukiokoulutus: kurssivalinnat>

määritelmä

toimenpide, jolla henkilö ilmaisee haluavansa osallistua [opintojaksoon](#) tai ([korkeakouluissa \(1\)](#) myös) [opintokokonaisuuteen \(2\)](#)

huomautus

Ilmoittautumiseen voi – koulutussektorin mukaan – kuulua osallistumismaksun maksaminen tai sitoutuminen sen maksamiseen.

Termiä opetukseen ilmoittautuminen käytetään esimerkiksi [lukiokoulutuksessa](#) ja maahanmuuttajien [perusopetuksessa](#).[Ammatillisessa koulutuksessa](#) käytetään termiä koulutukseen ilmoittautuminen esimerkiksi kenelle tahansa tarkoitettuun kurssimuotoiseen tulityökorttikoulutukseen ilmoittautumisesta.[Lukiokoulutuksessa opiskelijat](#) tekevät opintojaksovalintansa sähköisesti, yleensä koko [lukuvuodeksi](#) samalla kertaa. Opintojaksovalintojen tekeminen toimii tavallaan samalla ilmoittautumisena opintojaksolle; erillistä opintojaksoilmoittautumista ei lukiokoulutuksessa [lukion \(1\)](#) itse tarjoamille opintojaksoille ole. Sen sijaan ilmoittautumista voidaan vaatia lukion (1) [opetustarjontaan](#) kuuluvan, mutta ulkopuoliselle taholle tentittävän suorituksen kohdalla (esimerkiksi hygieniapassin suorittaminen).

Käsitteen tunnus: c317

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, vapaa sivistystyö, korkeakoulu

Käsittekaavio: [Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi](#)

304

kouluun hakeutuminen muualle kuin kunnan oppivelvolliselle osoittamaan kouluun

määritelmä

[oppivelvollisen](#) lapsen [huoltajan](#) toiminta, jonka tavoitteena on saada oppivelvolliselle koulupaikka muun kuin [ensisijaisen koulun perusopetukseen](#)

huomautus

Kouluun hakeutumista muualle kuin kunnan oppivelvolliselle osoittamaan kouluun voi olla esimerkiksi [haku painotettuun opetukseen](#).Vrt. [kouluun ilmoittautuminen](#).

Käsitteen tunnus: c315

Luokka: perusopetus

Käsittekaaviot: [Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi](#) ja [Ilmoittautumiskäsitteitä](#)

305

haku painotettuun opetukseen

määritelmä

oppivelvollisen lapsen *huoltajan* toiminta, jonka tavoitteena on saada *oppivelvolliselle* koulupaikka *painotettuun opetukseen*

huomautus

Painotettuun opetukseen voi hakea muuhun kuin *ensisijaiseen kouluun* (ks. *kouluun hakeutuminen muualle kuin kunnan oppivelvolliselle osoittamaan kouluun*) tai, mikäli ensisijainen koulu tarjoaa painotettua opetusta, ensisijaiseen kouluun.

Ks. myös *oppilasvalinta*.

Käsitteen tunnus: c318

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: *Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi*

306

**koulutukseen hakeminen;
koulutukseen haku (2)**

sv ansökning till utbildning;
ansökan till utbildning (1)

en applying for education;
> applying for education and training <ammatillinen koulutus>

määritelmä

hakijan toiminta *koulutuksen toteutukseen* pääsemiseksi

huomautus

Käsitteen tunnus: c316

Käsittekaaviot: *Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi*, *Koulutukseen hakemisen vaiheita*, *Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi* ja *Ilmoittautumiskäsitteitä*

307

siirtohaku

sv ansökan om överflyttning;
ansökan för överflyttande studerande

en transfer application procedure

määritelmä

koulutukseen hakeminen, jossa *korkeakoulututkintoon* johtaviin opintoihin otettu *opiskelija* hakee *opiskeluoikeutensa* siirtämistä *korkeakoulusta* (1) toiseen, *ammattikorkeakoulun* sisällä *koulutuksen toteutuksesta* toiseen siten, että tavoitetutkintoon liitettävä *tutkintonimike* vaihtuu, tai *yliopiston* sisällä *tutkinnosta* toiseen

huomautus

Opiskelijaa, joka siirtohaun kautta siirtyy korkeakoulusta (1) tai koulutuksen toteutuksesta toiseen, kutsutaan *siirto-opiskelijaksi*.

Siirtohaku ei tarkoita kandidaattivaiheen opinnoista maisterivaiheen opintoihin siirtymistä.

Käsitteen tunnus: c327

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: *Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi*

308

**hakija;
koulutukseen hakija**sv sökande *n* (1)

en applicant

määritelmä

oppija, joka on *koulutukseen (2)* tai *opetukseen (1)* päästäkseen jättänyt *hakemuksen (1)* tai *hakemuksen (2)*

huomautus

Vrt. JHS 175 -sanastotyöprosessin ydinsanastoryhmän hallinnonalojenvälinen määritelmä käsitteelle hakija: "henkilö tai oikeushenkilö, joka on pannut asian vireille hakemuksella".

Ks. *koulutukseen hakeminen*.

Käsitteen tunnus: c311

Käsitekaaviot: [Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa](#), [Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi](#), [Koulutukseen hakemisen vaiheita](#), [Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä](#) ja [Ilmoittautumiskäsitteitä](#)

309

**ensikertalainen hakija;
ensikertalainen;
ensimmäistä opiskelupaikkaa hakeva hakija**sv förstagångssökande *n*

en first-time applicant

määritelmä

hakija, jolla ei ole *korkeakoulututkintoa* tai voimassa olevaa korkeakoulututkintoon johtavaa *opiskeluoikeutta* ja jolla ei ole ollut tällaista opiskeluoikeutta myöskään aiemmin

huomautus

Käsitteen tunnus: c879

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa](#) ja [Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi](#)

310

**ensikertalaisena kohdeltava hakija;
ensikertalaisena kohdeltava**

sv person som behandlas som förstagångssökande

en person who qualifies as a first-time applicant

määritelmä

hakija, jolla on *korkeakoulututkinto* tai joka on vastaanottanut korkeakoulututkintoon johtavan *opiskeluoikeuden* vuoden 2014 syksyn *opiskelijavalinnassa* tai sen jälkeen

huomautus

Käsitteen tunnus: c880

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa](#) ja [Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi](#)

311

hakemus (1);**hakemus koulutukseen**

sv ansökan till utbildning (2);

ansökan (2)

en application

määritelmä

asiakirja, jolla pyydetään *opiskelu-oikeutta* yhteen tai useampaan *koulutukseen (2)* tai *koulutuksen toteutukseen*

huomautus

Vrt. JHS 175 -sanastotyöprosessin ydinsanastoryhmän hallinnonalojenvälinen määritelmä käsitteelle "hakemus": "asiakirja tai asiakirjojen muodostama kokonaisuus, jolla pyydetään tai vaaditaan etuutta, oikeutta tai toimenpidettä".

Ks. *koulutukseen hakeminen*.

Käsitteen tunnus: c346

Käsitekaaviot: [Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi](#) ja [Muita hakukäsitteitä](#)

312

hakemus (2);**hakemus kouluun;****> hakemus painotettuun opetukseen;****> hakemus toissijaiseen kouluun**

määritelmä

asiakirja, jolla *oppivelvollisen huoltaja* pyytää oppivelvolliselle koulupaikkaa *painotettuun opetukseen* tai muun kuin *ensisijaisen koulun perusopetukseen*

huomautus

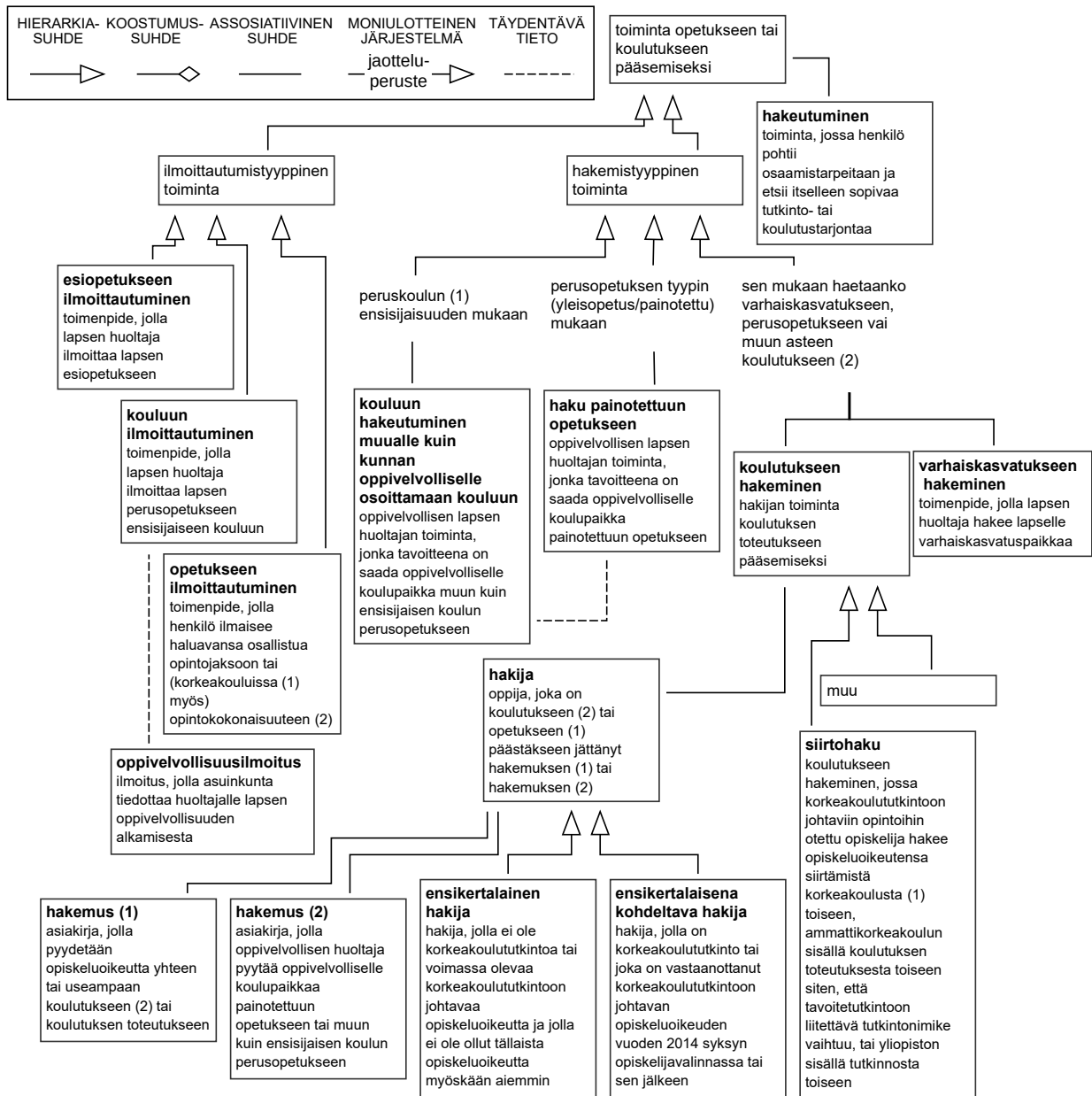
Perusopetuksessa termiä hakemus käytetään ainoastaan määritelmässä mainituissa tapauksissa; muuten puhutaan ilmoittautumisesta.

Ks. *kouluun hakeutuminen muualle kuin kunnan oppivelvolliselle osoittamaan kouluun* ja *haku painotettuun opetukseen*.

Käsitteen tunnus: c347

Luokka: perusopetus

Käsitekaaviot: [Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi](#) ja [Muita hakukäsitteitä](#)



Käsitekaavio 34. Toiminta varhaiskasvatukseen tai koulutukseen pääsemiseksi.

5.2.2 Koulutukseen hakemisen vaiheita

313

opiskelupaikan vastaanotto

- sv mottagande *n* av studieplats
 en accepting a student place;
 accepting an offered student place;
 accepting an offer of admission

määritelmä

toiminta, jossa *koulutuksen toteutukseen hyväksytty* ilmoittaa, ottaako hän *opiskelupaikan* vastaan

huomautus

Korkeakouluissa (1) on *opiskelupaikan* vastaanottamisen lisäksi tehtävä *opiskelijaksi ilmoittautuminen (1)* ja *lukukausi-ilmoittautuminen*.

Lukiokoulutuksessa ei ole erillistä *opiskelijaksi ilmoittautuminen (1)* -toimenpidettä, vaan opiskelupaikan vastaanotto kattaa myös *oppilaitoksen opiskelijaksi* ilmoittautumista vastaavan toimenpiteen.

Ks. myös *aloituspaikka*, *opiskelijaksi ilmoittautuminen (1)*.

Käsitteen tunnus: c345

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: *Koulutukseen hakemisen vaiheita* ja *Ilmoittautumiskäsitteitä*

314

opiskelupaikan ehdollinen vastaanotto

ei: jonotus (vanhentunut)

- sv ta emot studieplatsen villkorligt *verb*;
 villkorligt mottagande *n* av studieplats
 en conditional acceptance of student place;
 conditional acceptance of an offer of admission

määritelmä

opiskelupaikan vastaanotto, jossa *koulutuksen toteutukseen hyväksytty* ilmoittaa ottavansa *opiskelupaikan* vastaan sillä ehdolla, ettei tule hyväksytyksi ylempään *hakutoiveeseensa varasijalta*

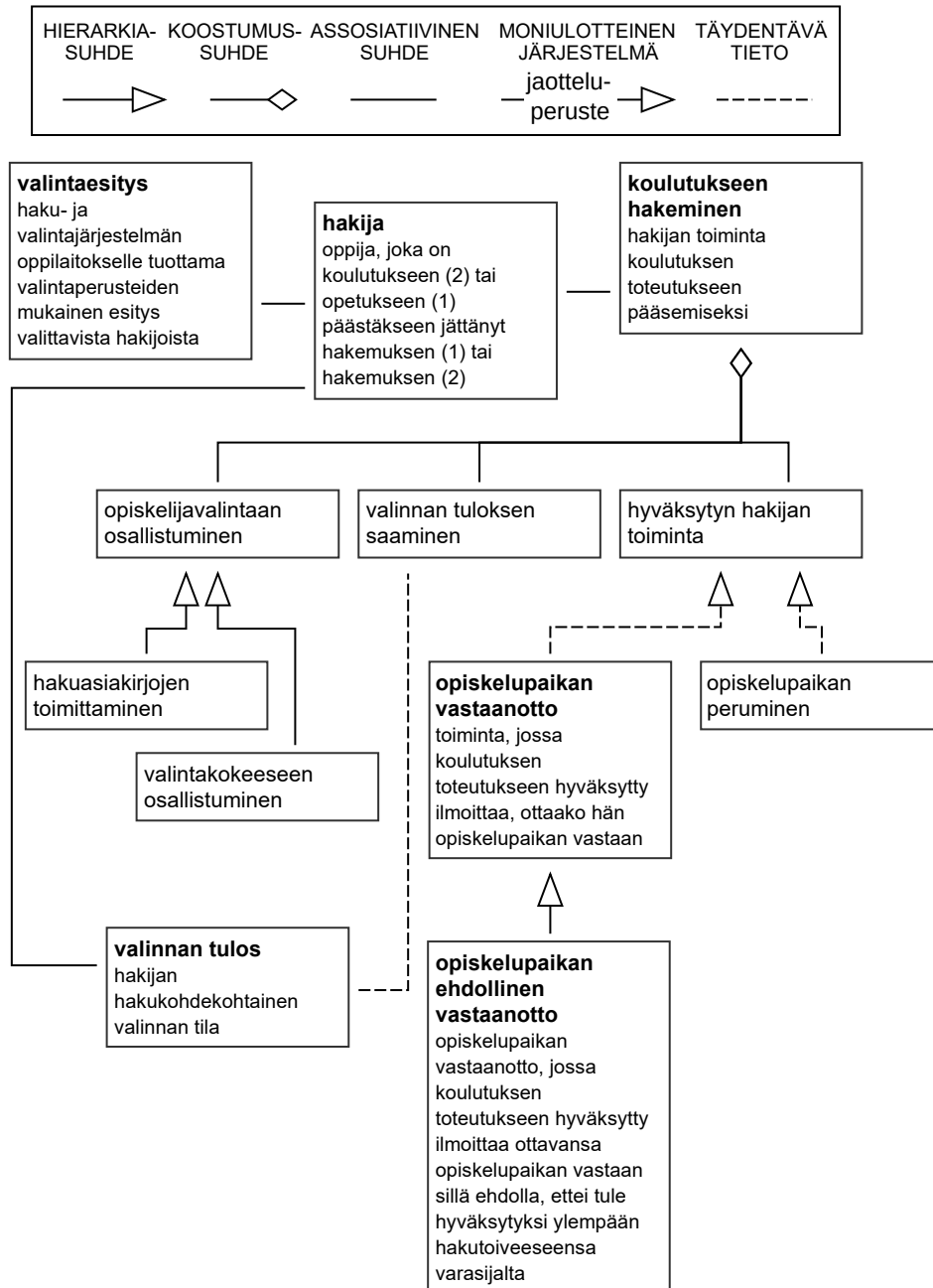
huomautus

Termi opiskelupaikan ehdollinen vastaanotto on ainoastaan *haun (1)* ja valinnan ammattilaisten käytössä. *Hakijalle* näkyvä ilmaus on "ottanut paikan vastaan ja jonottaa ylempään".

Käsitteen tunnus: c344

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: *Koulutukseen hakemisen vaiheita*



Käsitekaavio 35. Koulutukseen hakemisen vaihteita.

5.2.3 Hakutapoja ja -tyyppejä

315

koulutuksen hakumenettely;
koulutukseen haku (1);
haku (1);

> ammatillisen koulutuksen hakumenettely

sv ansökningsförfarande *n* till utbildning

en application procedure;
 admissions procedure (1)

määritelmä

menettely, jolla [koulutustoimija](#) mahdollistaa henkilöille pyrkimisen [koulutuksen toteutuksiin](#) ja jolla se valitsee ja ottaa [opiskelijat](#) koulutuksen toteutuksiin

huomautus

Koulutuksen hakumenettely sisältää [opiskelijavalinnan](#) sekä sitä edeltäviä muita osia, jotka liittyvät [koulutukseen hakemisen](#) mahdollistamiseen, kuten [koulutustarjonnan](#) julkaisemisen sekä hakumenettelyn ohjeistamisen [hakeutujille](#).

Koulutuksen hakumenettelyllä on mm. [hakutapa](#) ja [hakutyyppi](#).

Ammatillisen koulutuksen hakumenettelyllä tarkoitetaan menettelyä, jolla [ammatillisen koulutuksen](#) järjestäjä mahdollistaa henkilölle [hakeutumisen](#) tai [hakemisen koulutuksen toteutukseen](#) tai suorittamaan [ammatillista tutkintoa](#) ja jolla se ottaa tämän opiskelijaksi.

application procedure; admissions procedure (1): Englanniksi koulutukseen hakumenettelystä suositetaan käytettäväksi vastinetta application procedure, jotta pystytään tekemään ero koulutukseen hakumenettelyn ja siihen sisältyvän opiskelijavalinnan (engl. student admissions) välille. Kansainvälisesti kuitenkin usein käytetään termiä admissions kokonaisuudesta, joka muodostuu hausta (1) ja valinnasta; sen vuoksi application procedure -termin synonyymiksi on otettu myös admissions procedure (1).

application procedure; admissions procedure (1): Lisäksi englannin termissä application näkökulma on enemmän opiskelijan, termissä admissions taas [korkeakoulun \(1\)](#).

Käsitteen tunnus: c890

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsittekaaviot: [Hakutapoja ja -tyyppejä](#), [Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi](#) ja [Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi](#)

316

hakutapa

sv ansökningsätt

en type of application procedure

määritelmä

[koulutuksen hakumenettelyn](#) toteuttamistavan kertova tieto

huomautus

[Opiskelijavalinnan](#) tietojärjestelmässä hakutapoja ovat [yhteishaku](#) ja [erillishaku](#).

Opiskelijavalinnan tietojärjestelmässä hakutapa, [hakutyyppi](#) ja [hakuaika](#) esitetään teknisen [haku \(2\)](#)-käsitteen ominaisuuksina.

Käsitteen tunnus: c329

Luokka: yleinen/yhteinen, opiskelijavalinnat

Käsittekaaviot: [Hakutapoja ja -tyyppejä](#) ja [Hakukohde](#)

317

hakutyyppi

sv ansökningstyp;
typ av ansökan
inte: ansökningsomgång (2)
en type of application round

määritelmä

hakutavan tyypin kertova tieto

huomautus

Hakutyyppejä ovat *varsinainen haku* ja *lisähaku*.*Opiskelijavalinnan* tietojärjestelmässä *hakutapa*, hakutyyppi ja *hakuaika* esitetään teknisen *haku (2)* -käsitteen ominaisuuksina.

Käsitteen tunnus: c328

Luokka: yleinen/yhteinen, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: *Hakutapoja ja -tyyppejä* ja *Hakukohde*

318

hakuaika

sv ansökningstid
en application period

määritelmä

ajanjakso, jona *hakukohteeseen* voi hakea

huomautus

JHS 175 -sanastotyöprosessin ydinsanastoryhmä on määritellyt hakuaika-käsitteen yleisemmin "ajanjakso, jonka aikana asian saa vireille *hakemuksella (2)*."

Käsitteen tunnus: c330

Luokka: yleinen/yhteinen, opiskelijavalinnat, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: *Varhaiskasvatuksen haku ja valinta*, *Hakutapoja ja -tyyppejä*, *Muita hakukäsitteitä* ja *Hakukohde*

319

yhteinen haku

sv ansökan till flera mål samtidigt (termförslag)
inte: gemensam ansökan (2)
en shared application procedure

määritelmä

koulutuksen hakumenettely, jossa *hakija* voi yhdellä *hakemuksella (1)* hakea usean *koulutusorganisaation* useaan *koulutuksen toteutukseen*

huomautus

Yhdellä hakulomakkeella voi hakea *erityisopetuksena järjestettävään ammatilliseen koulutukseen* sekä *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen*.

Käsitteen tunnus: c319

Luokka: yleinen/yhteinen, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: *Hakutapoja ja -tyyppejä* ja *Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi*

320

yhteishaku

sv gemensam ansökan (1)
 en joint application procedure

määritelmä

valtakunnallinen, lainsäädännössä määritelty *tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta*, *ammattillista koulutusta*, *lukiokoulutusta* ja *korkeakouluja (1)* koskeva *koulutuksen hakumenettely*, jossa *hakija* voi yhdellä *hakemuksella (1)* hakea useaan *koulutuksen toteutukseen*

huomautus

Yhteishaussa *hakija* voi hakea tiettyyn määrään *koulutuksen toteutuksia*. Osassa yhteishauista hakijan tulee asettaa koulutuksen toteutukset ensisijaisuusjärjestykseen.

Yhteishaku on *ajallisesti määritelty* eli siihen liittyy *hakuaika* (vrt. *erillishaku*, joka voi olla ajallisesti määritelty tai *jatkuva*).

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaan ammatillisen perustutkintokoulutuksen ja *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen opiskelijaksi ottamisessa* voidaan käyttää valtakunnallisia hakumenettelyitä (ruots. riksomfattande ansökningsförfarande, engl. national application procedure), kuten yhteishakua. Näissä hakumenettelyissä hakuaika ja mahdollisesti *valintaperusteet* on määrätty valtakunnallisesti (vrt. *jatkuva haku*, jolla ei ole valtakunnallisesti määrättyä hakuaikaa).

Kun puhutaan yhteishakujärjestelmästä, englanniksi käytetään yleisesti vastinetta "joint application system".

Käsitteen tunnus: c320

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus

Käsitekaaviot: [Hakutapoja ja -tyyppejä](#) ja [Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi](#)

321

**erillishaku;
erillisvalinta**

mieluummin kuin: suorahaku

sv separat ansökan
 hellre än: direkt ansökan
 en separate application procedure;
 separate admissions procedure <korkeakoulujen erillisvalinta-termin vastineena>

määritelmä

yhden tai usean *koulutusorganisaation* järjestämä *koulutuksen hakumenettely*, jossa *hakija* hakee suoraan kyseisen koulutusorganisaation tiettyyn *koulutuksen toteutukseen*

huomautus

Erillishaku voidaan toteuttaa *ajallisesti määriteltynä hakuna* tai *jatkuvana hakuna*.

Termiä erillishaku käytetään, jotta voidaan tehdä ero *yhteishakuun*. Koulutusorganisaatiot, jotka eivät osallistu yhteishakuun, käyttävät (erillishaun tyyppisestä) *haustaan (1)* yksinkertaisesti termiä "haku" (tai, jos haulla (1) ei ole määrättyä *hakuaikaa*, termiä "jatkuva haku").

Yliopistojen erillishausta on säädetty yliopistolaissa (558/2009, 36 a §) ja *ammattikorkeakoulujen* erillishausta ammattikorkeakoululaissa (932/2014, 28 a §). Näissä laeissa käytetään erillishaun sijaan termiä erillisvalinta.

Vertaa *yhteinen haku* ja *yhteishaku*.

Käsitteen tunnus: c321

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: [Hakutapoja ja -tyyppejä](#) ja [Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi](#)

322

jatkuva haku

sv kontinuerlig ansökan;
fortgående ansökan
en rolling application procedure;
rolling admissions

määritelmä

[koulutustoimijan](#) tai [koulutusorganisaation](#) järjestämä [koulutuksen hakumenettely](#), jolla ei ole määrättyä [hakuaikaa](#)

huomautus

Jatkuva haku muistuttaa [erillishakua](#) siinä mielessä, että myös jatkuvassa haussa haetaan usein suoraan tiettyyn [koulutusorganisaatioon](#).

[Ammatillisen koulutuksen](#) jatkuvassa haussa (mukaan lukien [työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen](#) jatkuvassa haussa) haetaan ammatillisen [koulutuksen järjestäjälle](#) tai [ammatilliseen oppilaitokseen](#).

Ammatillisen koulutuksen (mukaan lukien työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen) jatkuvassa haussa ei ole valtakunnallisesti määriteltyä hakuaikaa, mutta koulutuksen järjestäjä voi tarvittaessa asettaa erillisen hakuajan.

[Lukiokoulutuksessa](#) pääsääntöinen tapa ottaa [opiskelijoita](#) on valtakunnallinen [yhteishaku](#). Tämän lisäksi [koulutuksen järjestäjä](#) voi ottaa opiskelijoita jatkuvassa haussa koulutuksen järjestäjän itse päättämällä tavalla.

[Tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen](#) voi hakea [yhteishaun](#) lisäksi jatkuvassa haussa.

Englannin termien application procedure ja admissions erosta ks. [koulutuksen hakumenettely](#).

Käsitteen tunnus: c325

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Hakutapoja ja -tyyppejä](#)

323

ajallisesti määritelty haku

sv ansökan med ansökningstid
en time-restricted application procedure;
time-restricted admissions

määritelmä

[koulutuksen hakumenettely](#), jolla on määrätty [hakuaika](#)

huomautus

Englannin termien application procedure ja admissions erosta ks. [koulutuksen hakumenettely](#).

Käsitteen tunnus: c326

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Hakutapoja ja -tyyppejä](#)

324

varsinainen haku

sv egentlig ansökan
en primary application round

määritelmä

[yhteishakuun](#) kuuluvan [hakukierroksen](#) ensimmäinen [koulutuksen hakumenettely](#), jossa ovat tarjolla seuraavana [lukukautena](#) alkavien [koulutuksen toteutusten](#) kaikki [hakukohteet](#)

huomautus

Yhteishaun jakaminen varsinaisen haun vaiheeseen ja [lisähaun](#) vaiheeseen on käytössä [korkeakouluihin \(1\)](#) haettaessa.

Käsitteen tunnus: c322

Käsitekaavio: [Hakutapoja ja -tyyppejä](#)

325

lisähaku

sv tilläggsansökan

en supplementary application round
rather than: additional application round

määritelmä

koulutuksen hakumenettely, joka tapahtuu *varsinaisen haun* jälkeen ja jossa ovat tarjolla aiemmin täyttämättä jääneet *aloituspaikat*

huomautus

Lisähaku voidaan toteuttaa *erillishakuna*.

Yhteishaun jakaminen *varsinaisen haun* vaiheeseen ja lisähaun vaiheeseen on käytössä *korkeakouluihin (1)* haettaessa.

Englannin termin additional application round käyttöä lisähaun vastineena ei suositella, sillä termistä voi saada mielikuvan, että haussa (1) olisi ylimääräisiä aloituspaikkoja (eikä varsinaisessa haussa täyttämättä jääneitä).

Käsitteen tunnus: c324

Käsittekaavio: [Hakutapoja ja -tyyppejä](#)

326

(vanhentunut)

täydennyshaku

sv kompletteringsansökan

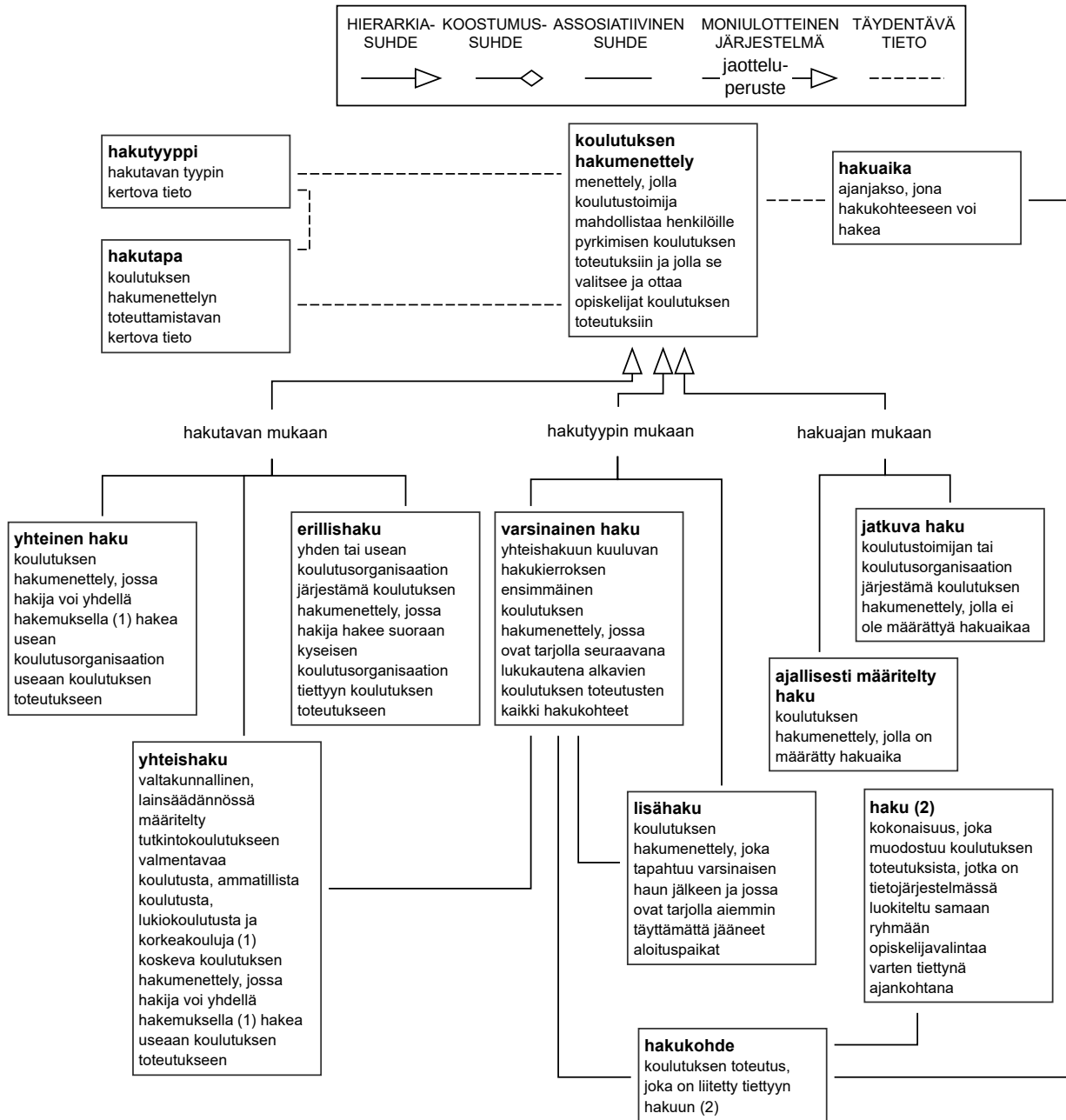
en secondary application round

määritelmä

koulutuksen hakumenettely, joka tapahtuu *varsinaisen haun* jälkeen ja jossa ovat tarjolla varsinaisessa haussa täyttämättä jääneet *aloituspaikat*

huomautus

Käsitteen tunnus: c323



Käsitekaavio 36. Hakutapoja ja -tyyppejä.

5.2.4 Hakukelpoisuus

327

hakukelpoisuus;**valintakelpoisuus** (uudistermi);> **kelpoisuus korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin** <korkeakoulut; lait 932/2014 ja 558/2009>;~ **opiskelijaksi ottamisen edellytykset** <lukiolaki 714/2018, laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017>

sv ansökningsbehörighet;

behörighet att ansöka;

behörighet för viss utbildning;

behörighet till viss utbildning;

antagningsbehörighet <valintakelpoisuus; koulutusorganisaation näkökulma>

en eligibility (1);

~ prerequisites for admission of a student <opiskelijaksi ottamisen edellytykset>

määritelmä

ominaisuus, joka ilmentää sitä, että *hakija* täyttää *koulutukseen (2)* tai *koulutuksen toteutukseen* valituksi tulemisen edellytykset

huomautus

Termiä hakukelpoisuus käytetään laajasti, esimerkiksi Opintopolku-palvelussa, vaikka termiä voidaan pitää harhaanjohtavana – *koulutukseen hakeminenhan* on sallittua kaikille. Tässä määriteltä käsitettä paremmin kuvaava termi olisi valintakelpoisuus, joka on käytössä useissa *korkeakouluissa (1)*.Vrt. laajempi käsite *kelpoisuus*.

Käsitteen tunnus: c338

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Hakukelpoisuus](#)

328

pohjakoulutusvaatimussv krav *n* på tidigare utbildning;krav *n* på grundutbildning

en required prior studies

määritelmä

koulutukselle (2) määritelty vaatimus, jonka mukaan *hakijalla* on oltava tietty *pohjakoulutus* voidakseen tulla valituksi kyseiseen koulutukseen (2)

huomautus

Pohjakoulutusvaatimuksen täyttäminen on yksi *hakukelpoisuuden* edellytyksistä.*Koulutuksen järjestäjät* ja *korkeakoulut (1)* voivat valita hakijoita (1) *opiskelijoina* myös ilman pohjakoulutusvaatimusta, ks. *harkinnanvarainen valinta*.

Käsitteen tunnus: c339

Luokka: yleinen/yhteinen, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Hakukelpoisuus](#)

329

**pohjakoulutus;
~ koulutustausta**

- sv tidigare utbildning;
grundutbildning (1);
> grundutbildning (2) <korkeakoulut>;
> skolorunderbyggnad <perusaste>;
~ utbildningsbakgrund <koulutustausta>
- en previous qualifications;
previous degree <korkeakoulut>;
prior degree <korkeakoulut>;
~ educational background <koulutustausta>

määritelmä

koulutus (2) tai **tutkinto**, jonka **hakija** on suorittanut ennen toiseen koulutukseen (2) hakemista

huomautus

grundutbildning: Ruotsin yleiskielessä termiä grundutbildning käytetään samassa merkityksessä kuin suomen termiä pohjakoulutus (määritelty yllä). Kuitenkin **korkeakoulujen (1)** sisäisessä kielenkäytössä termillä grundutbildning viitataan suppeampaan käsitteeseen: korkeakoulun (1) perustutkintoon eli opintoihin, jotka **opiskelija** on suorittanut korkeakoulussa (1) ennen jatko-opintoja. Korkeakouluissa (1) onkin käytössä termipari grundutbildning ja forskarutbildning (joista jälkimmäinen viittaa **lisensiaatin tutkintoon** ja **tohtorin tutkintoon** tähtäävään koulutukseen).

Käsitteen tunnus: c340

Käsitekaavio: [Hakukelpoisuus](#)

330

jatko-opintokelpoisuus (1)

- sv behörighet för fortsatta studier (vid viss läroanstalt)
- en eligibility for further studies

määritelmä

tutkinnon tai opintojen henkilölle antama **hakukelpoisuus**, joka koskee suoritettujen opintojen jälkeiseen **koulutukseen (2)** valituksi tulemista

huomautus

Vrt. esivaatimukset

Käsitteen tunnus: c341

Luokka: yleinen/yhteinen, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Hakukelpoisuus](#)

331

jatko-opintokelpoisuus (2)

- sv behörighet för påbyggnadsstudier;
behörighet för forskarutbildning;
behörighet för doktorsutbildning;
behörighet för doktorandstudier
- en eligibility for third-cycle studies;
> eligibility for doctoral studies
rather than: eligibility for postgraduate studies

määritelmä

korkeakoulututkinnon tai -opintojen **opiskelijalle** antama **jatko-opintokelpoisuus (1)**, joka koskee **yliopiston jatkotutkintoon** valituksi tulemista

huomautus

Englannin termi eligibility for doctoral studies on suppeampi kuin suomen jatko-opintokelpoisuus (2), sillä doctoral studies ei kata **lisensiaatin tutkintoa**.

Englannin termin eligibility for postgraduate studies käyttöä ei suositella, sillä termi postgraduate studies saattaa viitata myös **ylempään korkeakoulututkintoon** (esim. maisterin tutkinto) johtaviin opintoihin.

Käsitteen tunnus: c905

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Hakukelpoisuus](#)

332

tutkintokohtainen terveydentilavaatimus

määritelmä

[tutkinnoille](#) määritelty vaatimus, jonka mukaan [opiskelijaksi](#) hakeutuvan ja valitun henkilön terveydentilan on oltava sellainen, että hän voi selviytyä tutkintoon johtavasta [koulutuksesta \(2\)](#), koulutukseen (2) sisältyvästä työpaikalla tapahtuvasta [oppimisesta](#) ja alan tehtävissä toimimisesta

huomautus

Terveydentilavaatimukset on määritelty tutkintokohtaisesti säädöksissä.

Tutkintokohtaisilla terveydentilavaatimuksilla ei tarkoiteta pelkästään nk. SORA-lainsäädännössä (1.1.2012 voimaan tullut ”soveltumattomuuteen ratkaisuja”-lainsäädäntö, joka liittyy opiskelijoiden soveltumattomuus- ja turvallisuuskysymyksiin) tarkoitettuja potilas- tai asiakasturvallisuuteen liittyviä rajoituksia, vaan myös muita terveydentilaan liittyviä vaatimuksia.

Käsitteen tunnus: c342

Käsitekaavio: [Hakukelpoisuus](#)

333

<koulutus>

hakuperuste

sv grund för ansökning

en demonstration of eligibility

määritelmä

[hakukelpoisuuden](#) täyttämistapa, jonka [hakija](#) on valinnut perusteeksi hakiessaan [koulutukseen \(2\)](#)

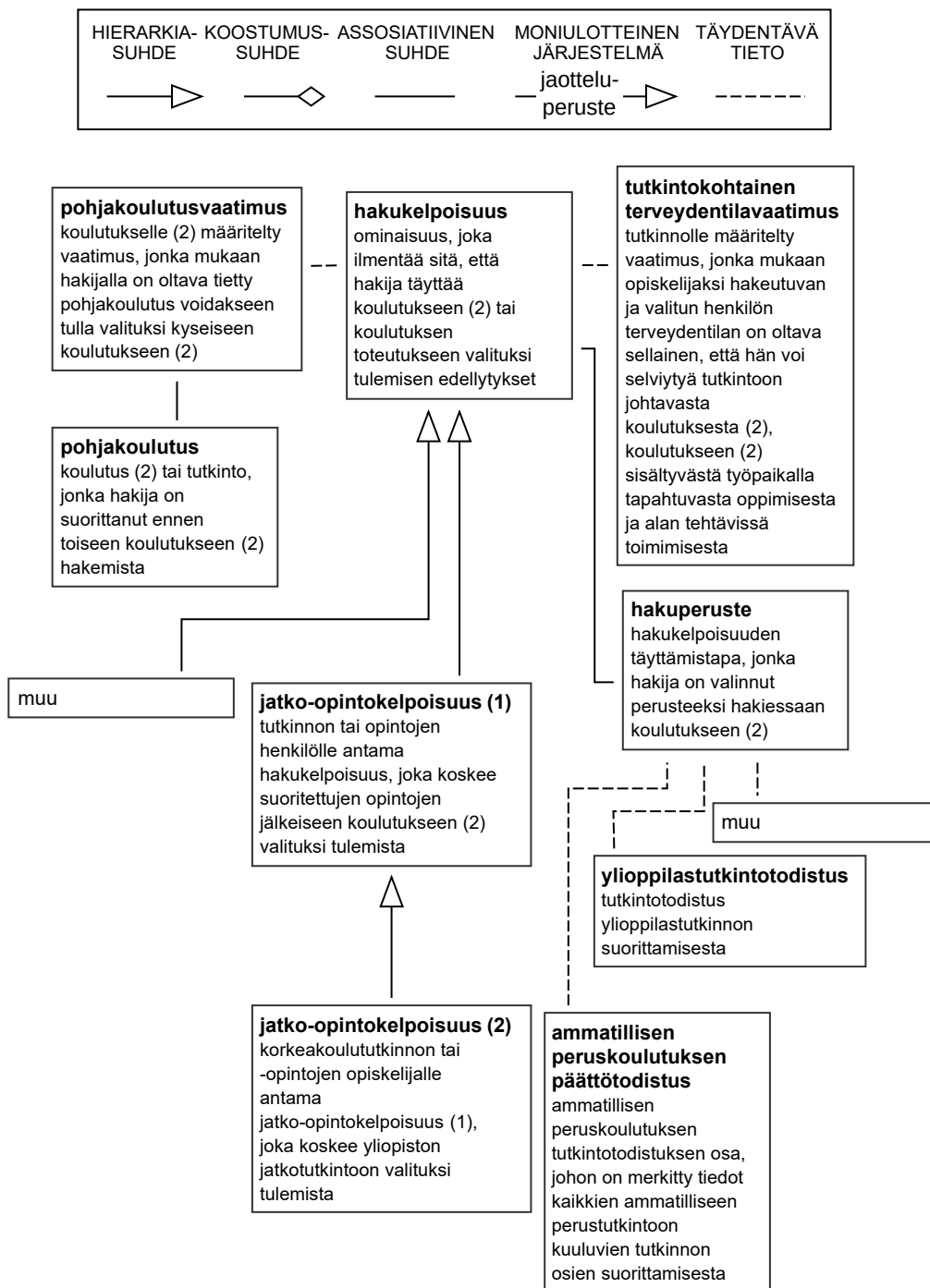
huomautus

Hakija voi valita hakuperusteeksi esimerkiksi [ylioppilastutkintotodistuksen](#) tai [ammattillisen peruskoulutuksen päättötodistuksen](#).

Käsitteen tunnus: c343

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Hakukelpoisuus](#)



Käsitekaavio 37. Hakukelpoisuus.

5.2.5 Muita hakukäsitteitä

334

hakukausi

- sv ansökningstermin
 inte: ansökningsperiod
 en application term;
 application semester /US/

määritelmä

lukukausi, jonka aikana *koulutuksen toteutukseen* voi hakea ilmoitettujen *hakuaikojen* mukaisesti

huomautus

Käsitteen tunnus: c348

Luokka: yleinen/yhteinen, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Muita hakukäsitteitä](#)

335

hakuvuosi

- sv ansökningsår *n*
 en application year

määritelmä

kalenterivuosi, jonka aikana *koulutuksen toteutukseen* voi hakea

huomautus

Käsitteen tunnus: c349

Luokka: yleinen/yhteinen, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Muita hakukäsitteitä](#)

336

koulutuksen alkamiskausi

- sv starttermin för utbildningen;
 inledningstermin för utbildningen;
 ~ utbildningen inleds
 inte: begynnelsetermin för utbildningen (föråldrad);
 begynnelseperiod (föråldrad)
 en first term of studies;
 first semester of studies;
 first term of school <perusopetus, lukiokoulutus>

määritelmä

lukukausi, jona *koulutuksen toteutus* alkaa

huomautus

Koulutuksen alkamiskausi voi olla syys- tai kevätlukukausi.

Ruotsiksi on useassa kontekstissa luontevampaa ilmaista koulutuksen alkamiskausi lauseella, kuten "Utbildningen inleds hösten 2016", kuin substantiivimuotoisella termillä.

Käsitteen tunnus: c350

Luokka: yleinen/yhteinen, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: [Koulutustarjonta ja opetustarjonta](#) ja [Muita hakukäsitteitä](#)

337

koulutuksen alkamisvuosi

- sv begynnelseår *n* för utbildningen
 en first calendar year of educational programme

määritelmä

kalenterivuosi, jona *koulutuksen toteutus* alkaa

huomautus

Käsitteen tunnus: c351

Luokka: yleinen/yhteinen, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Muita hakukäsitteitä](#)

338

lukukausi

sv termin

en term;
semester

määritelmä

opetuksen (1) järjestämistä jaksottava osa *lukuvuotta*

huomautus

Lukukausia ovat syys-, kevät- ja joissakin tapauksissa kesälukukausi.

Esimerkiksi Isossa-Britanniassa ja Yhdysvalloissa lukuvuosi jakautuu kolmeen lukukauteen, ja niistä käytetään englanniksi termiä term. Suomessa lukuvuodessa on ainakin tällä hetkellä vain kaksi lukukautta, ja niistä käytetään englanniksi sekä termiä term että termiä semester.

Uudet *opiskelijat* aloittavat *opiskelun* yleensä lukukauden alussa.

Käsitteen tunnus: c352

Käsitekaaviot: [Muita hakukäsitteitä](#) ja [Opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut](#)

339

lukuvuosisv läsar *n*en academic year <korkeakoulut>;
school year
not: study year

määritelmä

vuoden mittainen jakso, jollaisiin *oppilaitoksen* tai *korkeakoulun (1)* toiminta ja työskentely jaetaan

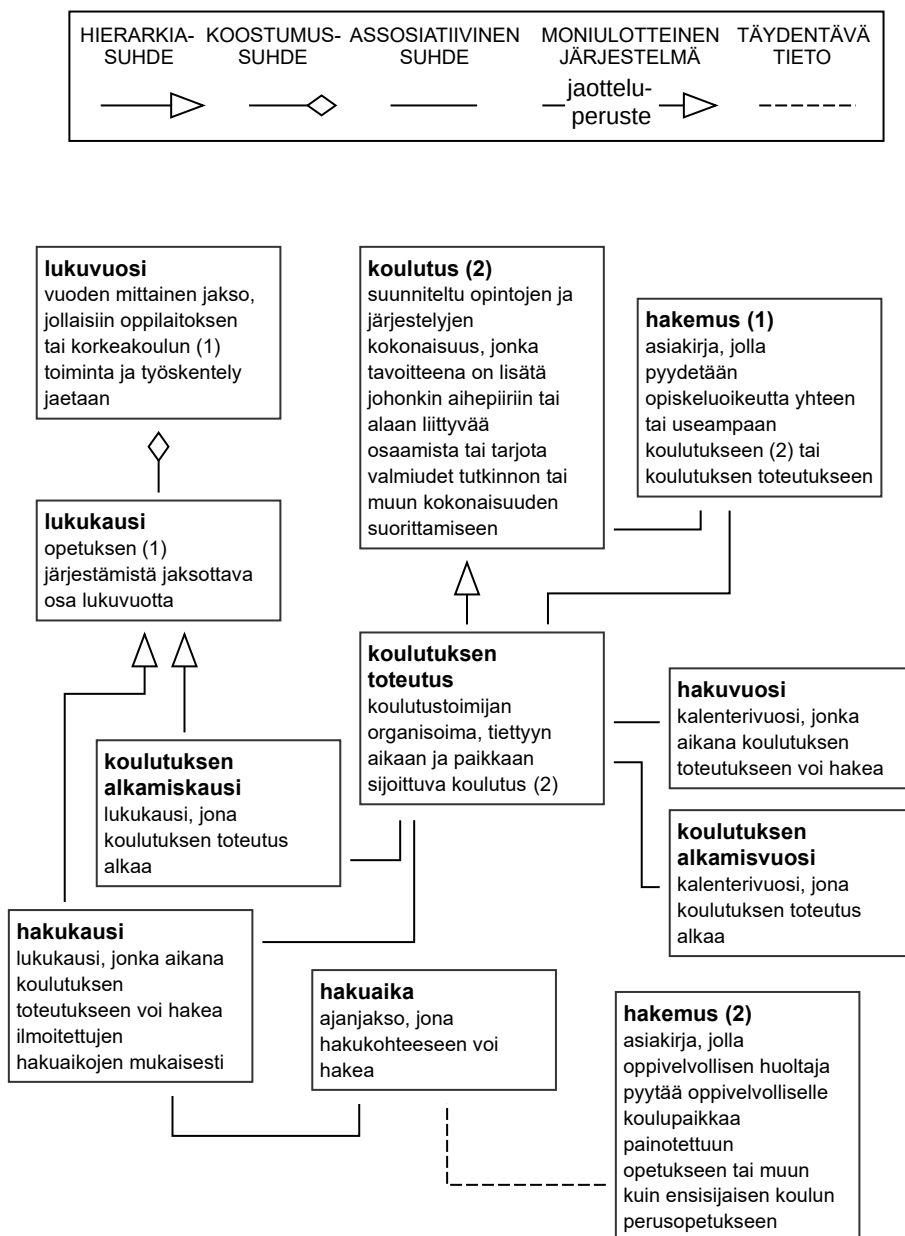
huomautus

Lukuvuosi alkaa useimmiten 1.8. ja päättyy 31.7. seuraavana kalenterivuonna. Lukuvuosi voi kuitenkin alkaa esimerkiksi 1.1. ja päättyä 31.12.

Käsitteen tunnus: c353

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Muita hakukäsitteitä](#) ja [Opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut](#)



Käsitekaavio 38. Muita hakukäsitteitä.

5.3 Valinta

5.3.1 Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi

340

hakukierros

sv ansökningsomgång (1)
 en application cycle
 rather than: application round

määritelmä

ajanjakso, joka alkaa, kun *koulutustoimija* tai muu taho päättää *koulutustarjonnasta* ja *valintaperusteista*, ja joka päättyy, kun *opiskelupaikan vastaanottoon* ja *opiskelijaksi ilmoittautumiseen* (1) liittyvät tiedot ovat *haku- ja valintajärjestelmässä*

huomautus

Yhteishakuun kuuluvan *koulutuksen* (1) osalta hakukierrokseen liittyvistä asioista säädetään asetuksessa.

Englannin termin application round käyttöä hakukierroksen vastineena ei suositella, sillä termi ei sisällä viittausta niihin hakukierroksen vaiheisiin, jotka edeltävät sitä, että *hakija* voi toimia eli hakea *koulutuksen toteutuksiin*. Vrt. *hakutyypit*.

Käsitteen tunnus: c354

Luokka: yleinen/yhteinen, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: *Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi*

341

opiskelijavalinta

sv antagning av studerande (1);
 studentantagning
 inte: urval n;
 intagning av studerande (föräldrad)
 en student admissions <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus>;
 student selection <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus; korkeakoulutus tietyissä yhteyksissä>;
 ~ select students *verb* <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus; korkeakoulutus tietyissä yhteyksissä>

määritelmä

menettely, jota hyväksi käyttäen *koulutustoimija* valitsee ja/tai ottaa *hakijan opiskelijaksi koulutuksen toteutukseen hakemuksen* (1) ja *valintaperusteiden* perusteella

huomautus

Lainsäädännössä *lukiokoulutuksen*, *ammattillisen koulutuksen* ja *korkeakoulujen* (1) opiskelijavalinnasta käytetään termiä "opiskelijaksi ottaminen". Tässä sanastossa on kuitenkin tehty ero käsitteiden opiskelijavalinta ja opiskelijaksi ottaminen välillä: *opiskelijaksi ottaminen* on opiskelijavalinnan yksi vaihe.

urval: Ruotsin sanaa urval ei tule käyttää opiskelijavalinnan vastineena muun muassa siksi, että se on monimerkityksinen ja viittaa valinnan lisäksi muun muassa valikoimaan, otantaan ja otokseen. Joissakin yhdyssanoissa sanaa urval kuitenkin käytetään, esimerkiksi urvalsprov (valintakoe).

student admissions: Termi student admissions on suositettava englannin vastine opiskelijavalinta-käsitteelle niin *toisen asteen koulutuksen* kuin korkeakoulujen (1) osalta.

student selection: Opiskelijavalinnasta näkee käytettävän englanniksi myös vastinetta student selection; näin etenkin *toisen asteen koulutuksen* osalta. Myös korkeakouluissa (1) käytetään joissakin tapauksissa termiä student selection (tai ilmausta to select students). Esimerkiksi Taideyliopistossa opiskelijavalinnan yhteydessä voi toimia arviointiraateja, jotka valitsevat hakijoista (1) koulutuksen toteutukseen pääsevät, ja niiden toiminnasta voidaan käyttää select-verbiä. Myös jatko-opintoihin voidaan valita opiskelijat sopivan opintomenestyksen ja tutkimussuunnitelman perusteella, jolloin select saattaa olla sopiva verbi. Myös korkeakoulun (1) perustutkintoon jo valittujen opiskelijoiden valitsemisesta tietyille erikoiskursseille esim. opintomenestyksen perusteella voi olla sopivaa käyttää verbiä select.

Ks. myös *päätös opiskelijaksi ottamisesta*.

Käsitteen tunnus: c359

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: *Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi*, *Valintatyypit*, *Hakukohde* ja *Ilmoittautumiskäsitteitä*

342

opiskelijaksi ottaminen

sv antagning som studerande;
antagning av studerande (2)
en admission of a student

määritelmä

toiminta, jossa *koulutustoimija* tai *koulutusorganisaatio* päättää *hakijan* ottamisesta *opiskelijaksi opiskelijavalinnan* lopputuloksena

huomautus

Opiskelijaksi ottaminen on opiskelijavalinnan viimeinen vaihe.

Ks. myös *päätös opiskelijaksi ottamisesta*.

Käsitteen tunnus: c947

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: *Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi* ja *Valintatyytit*

343

valintaperuste

sv antagningsgrund;
antagningskriterium
hellre än: antagningsprincip (1)
en admissions criterion <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut>;
selection criterion <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus; korkeakoulut tietyissä yhteyksissä>

määritelmä

lainsäädännön ja *koulutustoimijan* määrittämä peruste, jonka mukaan *hakijoita* valitaan *opetukseen (1)* tai *koulutukseen (2)*

huomautus

Valintaperusteita ovat esimerkiksi "*todistuksen (1)* perusteella", "*valintakokeen* perusteella", "*soveltuvuuskokeen* perusteella" sekä näiden yhdistelmät.

selection criterion: Suositeltava englannin vastine valintaperusteelle on admissions criterion. Vastinetta selection criterion on kuitenkin johdonmukaista käyttää samoissa yhteyksissä, joissa opiskelijavalinnasta käytetään vastinetta student selection. Ks. tarkempi kuvaus käsitteen *opiskelijavalinta* kohdalla.

admissions criterion, selection criterion: Englannin sanan criterion monikkomuoto on criteria.

Käsitteen tunnus: c366

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: *Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi*, *Valintatyytit* ja *Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot*

344

lisänäyttö

sv tilläggsprestation
en additional proof of competence

määritelmä

valintaperuste, jota voidaan käyttää *opiskelijavalinnassa todistuksen (1)* ja mahdollisen *valintakokeen* tai *pääsy- ja soveltuvuuskokeen* lisäksi

huomautus

Lisänäyttö on käytössä *lukiokoulutuksessa*.

Lisänäytön voi muodostaa esimerkiksi todiste tai näyttö osaamisesta, aiemmasta *koulutuksesta (2)* tai harrastuneisuudesta.

Käsitteen tunnus: c373

Luokka: lukiokoulutus, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: *Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi*

345

valintapiste

sv antagningspoäng
 en admission point;
 ~ admission score

määritelmä

tietyn [valintaperusteen](#) mukaan [hakijalle](#) annettu piste

huomautus

Kunkin hakijan saamien valintapisteiden yhteenlaskettu summa määrittää hakijoiden (1) keskinäisen järjestyksen [opiskelijavalinnassa](#).

Englannin termi admission score viittaa yhteispisteisiin.

Käsitteen tunnus: c361

Käsitekaavio: [Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi](#)

346

hakijaryhmä

en applicant category

määritelmä

[hakijoiden](#) joukko, johon sovelletaan tiettyjä [valintaperusteita](#) tai jolle varataan tietty osa [aloituspaikoista](#)

huomautus

Perusteista, joilla hakijoita (1) voidaan jakaa hakijaryhmiin, säädetään lainsäädännössä.

Käsitteen tunnus: c368

Käsitekaavio: [Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi](#)

347

valintakiintiö

sv antagningskvot
 en intake quota

määritelmä

[opiskelijavalinnassa](#) käytettävä kiintiö, jossa tietylle [hakijaryhmälle](#) on varattu tietty määrä [aloituspaikkoja](#)

huomautus

Valintakiintiön perusteena voi olla esimerkiksi [hakijan pohjakoulutus](#).

Käsitteen tunnus: c369

Käsitekaavio: [Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi](#)

348

valintakoe;**pääsykoe**

sv urvalsprov *n*;
 antagningsprov *n*;
 inträdesprov *n* <pääsykoe>
 en entrance examination;
 entrance exam;
 entrance test

määritelmä

koe, joka järjestetään osana [oppilas-](#) tai [opiskelijavalintaa](#)

huomautus

Valintakokeita on erityyppisiä. Usein valintakokeella mitataan [hakijan](#) tietoja esimerkiksi tietystä aineistosta (vrt. [soveltuvuuskoe](#), jolla selvitetään tietojen sijaan edellytyksiä ja soveltuvuutta). Valintakoe voi sisältää soveltuvuus- ja [kielikokeen](#) tai jommankumman näistä.

Toisaalta termejä valintakoe ja pääsykoe käytetään joskus termin [soveltuvuuskoe](#) synonyymina kokeista, joissa mitataan kykyjä ja ominaisuuksia (kuten musikaalisuus, rytmitaju).

Valintakokeessa menestyminen voi (esimerkiksi [todistusten \(1\)](#) sijaan) olla [valintaperuste](#).

Käsitteen tunnus: c371

Käsitekaaviot: [Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi](#) ja [Valintatyyppit](#)

349

soveltuvuuskoe;**pääsy- ja soveltuvuuskoe** <ammatillinen koulutus, lukiokoulutus>

sv lämplighetsprov *n*;
 antagnings- och lämplighetsprov *n* <toisen asteen koulutus>;
 inträdes- och lämplighetsprov *n* <toisen asteen koulutus>

en aptitude test

määritelmä

koe, jolla selvitetään *hakijan* edellytykset ja soveltuvuus *opetukseen (1)* tai *koulutukseen (2)* *oppilas-* tai *opiskelijavalintaa* varten

huomautus

Edellytyksillä ja soveltuvuudella voidaan tarkoittaa esimerkiksi taitoja (kuten vuorovaikutustaidot tai jonkin instrumentin käsittelytaito), kykyjä (kuten fyysinen koordinaatiokyky) tai henkilön luonteen tai muiden ominaisuuksien sopivuutta.

Käsitteen tunnus: c372

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi](#)

350

<opetushallinto>

kielikoe;**opetuskielen hallinnan osoittamiseksi järjestettävä kielikoe**

sv språkprov *n*

en language proficiency test (1);
 language test

määritelmä

koe, jonka tarkoituksena on *opetuskielen (1)* tai *opetuskielen (2)* hallinnan osoittaminen

huomautus

Kielikokeita (1) voidaan järjestää esimerkiksi *opiskelijavalintojen* yhteydessä tai *oppilaitoksen* sisäisesti.

Opiskelijavalinnassa *koulutuksen järjestäjä* tai *korkeakoulu (1)* voi edellyttää *hakijan* suorittavan kielikokeen (1) silloin, kun järjestettävän *koulutuksen (2)* kieli on eri kuin hakijan äidinkieli.

Kielikoe (1) voi olla osa *valintakoetta*.

Vrt. *kielitutkinto*.

Käsitteen tunnus: c374

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi](#)

351

päätös oppilaaksi ottamisesta <perusopetus>;**päätös opiskelijaksi ottamisesta** <ammattillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus>;**valintapäätös**sv beslut *n* om antagning som studerande;
antagningsbeslut *n*en admission decision <perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen, korkeakoulutus>;
decision on admission <perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen, korkeakoulutus>;
administrative decision on admission <perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen, korkeakoulutus>; kun halutaan
viestiä että kyseessä on hallintopäätös>;
decision on student admission <lukiokoulutus, ammatillinen, korkeakoulutus>
rather than: selection decision <perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen>

määritelmä

koulutustoimijan tai *koulutusorganisaation opiskelijaksi ottamisesta* tai *oppilaaksi ottamisesta* tekemä
hallintopäätös

huomautus

Opiskelijaksi ottamista tai oppilaaksi ottamista koskevasta päätöksestä voidaan antaa *hakijalle*
asiakirja tai muu ilmoitus. Myös tätä asiakirjaa tai ilmoitusta voidaan kutsua päätökseksi
opiskelijaksi ottamisesta tai valintapäätökseksi.

Käsitteen tunnus: c375

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus, opiskelijavalinta

Käsitekaavio: *Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi*

352

ennakkotehtävät *pl*;**esitehtävät** *pl*sv förhandsuppgifter *pl*en preliminary assignments *pl*;
advance assignments *pl*

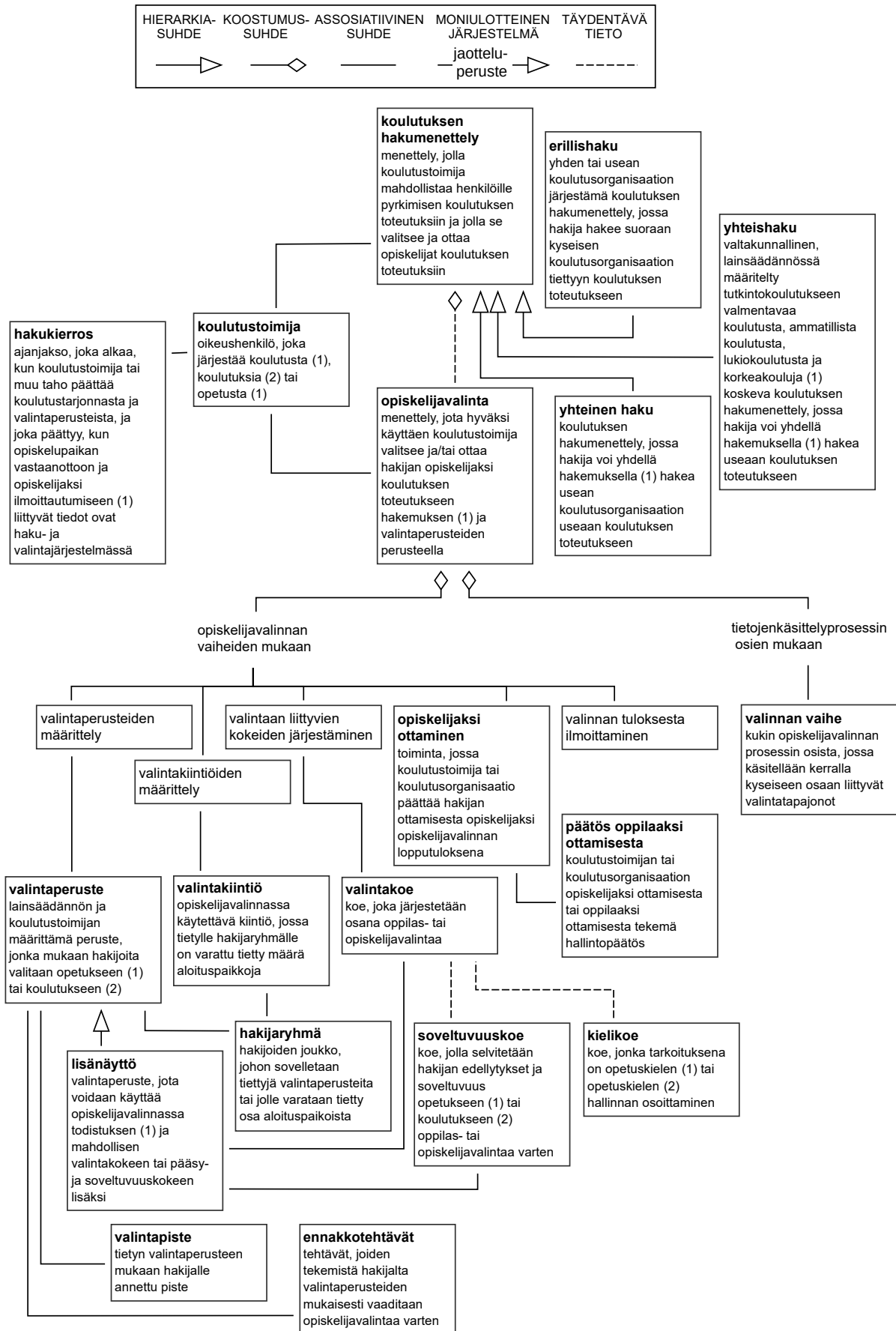
määritelmä

tehtävät, joiden tekemistä *hakijalta valintaperusteiden* mukaisesti vaaditaan *opiskelijavalintaa* varten

huomautus

Käsitteen tunnus: c376

Käsitekaavio: *Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi*



Käsitekaavio 39. Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi.

5.3.2 Valintatyyppejä

353

oppilaaksi ottaminen; oppilaaksiotto

määritelmä

menettely, jolla *opetuksen järjestäjä* ottaa lapsen *esi-* tai *perusopetukseen*

huomautus

Oppilaaksi ottaminen suoritetaan viranhaltijan tekemällä päätöksellä.

Käsitteen tunnus: c357

Käsitekaavio: [Valintatyypit](#)

354

oppilasvalinta

määritelmä

menettely, jota hyväksi käyttäen *opetuksen järjestäjä* hyväksyy lapsen *esi-* tai *perusopetukseen hakemuksen (2)* ja *valintaperusteiden* perusteella

huomautus

Esimerkki oppilasvalintaa käyttävästä *perusopetuksesta* on *painotettu opetus*, kuten kuvataiteen, musiikin ja liikunnan erikoisluokat. Painotetun opetuksen oppilasvalintaan liittyy *soveltuvuuskoe*, haastattelu ja/tai arvonta.

Oppilasvalintaa käytetään myös haettaessa esimerkiksi *joustavan perusopetuksen opetusryhmään (2)* tai *taiteen perusopetukseen*.

Ks. myös *haku painotettuun opetukseen*.

Käsitteen tunnus: c358

Luokka: perusopetus

Käsitekaaviot: [Valintatyypit](#) ja [Ilmoittautumiskäsitteitä](#)

355

esivalinta

sv

förurval;

första urval

inte: förhandsantagning

en

preliminary selection phase

määritelmä

opiskelijavalinnan mahdollinen osa, jossa osa tai kaikki *hakijoista* valitaan seuraavaan *valinnan vaiheeseen*

huomautus

Käsitteen tunnus: c364

Käsitekaavio: [Valintatyypit](#)

356

yhteisvalinta

sv

gemensam antagning

en

joint admissions

määritelmä

korkeakoulujen (1) yhteistyönä toteutettava *opiskelijavalinta*, jossa yhteistyöhön osallistuvilla *hakukohteilla* on yhteiset *valintaperusteet* ja/tai yhteinen *valintakoe*

huomautus

Yhteisvalinta on käytössä esimerkiksi kauppatieteen alalla.

Ks. *hakutoiveiden priorisointi*.

Käsitteen tunnus: c360

Luokka: yhteinen/yleinen, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Valintatyypit](#)

357

harkinnanvarainen valinta

ei: joustava valinta (vanhentunut)

sv antagning enligt provning

en discretionary admission

määritelmä

opiskelijavalinta, joka tapahtuu henkilöön liittyvällä erityisellä perusteella *hakukelpoisuudesta* ja *valintaperusteista* riippumatta

huomautus

Koulutuksen järjestäjä tai *korkeakoulu (1)* voi käyttää harkinnanvaraista valintaa silloin, kun *hakijalla* ei ole hakukelpoisuutta. Koulutuksen järjestäjä tai korkeakoulu (1) voi valita esimerkiksi enintään 30 prosenttia hakijoista valintapistemääristä riippumatta hakijoiden (1) esittämien syiden perusteella.

Harkinnanvaraisessa valinnassa voi tulla valituksi esim. henkilö, jolta puuttuu vaadittava *pohjakoulutus* tai *työkokemus*, mutta jolla *oppilaitos* tai korkeakoulu (1) katsoo olevan riittävät tiedot ja taidot opintoja varten.

Käsitteen tunnus: c362

Luokka: yhteinen/yleinen, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Valintatypit](#)

358

todistusvalinta;**~ suoravalinta**

sv antagning på basis av betyg;

betygsbaserad antagning;

~ direktantagning <suoravalinnasta>

en certificate-based admission;

< admission based on prior academic record;

~ direct admission <suoravalinnasta>

määritelmä

opiskelijavalinta, jossa *valintaperusteena* on erillisen *valintakokeen* sijaan *hakijan* aiemmasta *koulutuksesta (2)* saama *todistus (1)*

huomautus

Esimerkki todistusvalinnasta on, että hakija valitaan *yliopiston* tai *ammattikorkeakoulun koulutukseen (2)* *ylioppilastutkintotodistuksen arvosanojen* perusteella tai *ylempään korkeakoulututkintoon* johtavaan koulutukseen (2) *alemman korkeakoulututkinnon* todistuksen (1) perusteella.

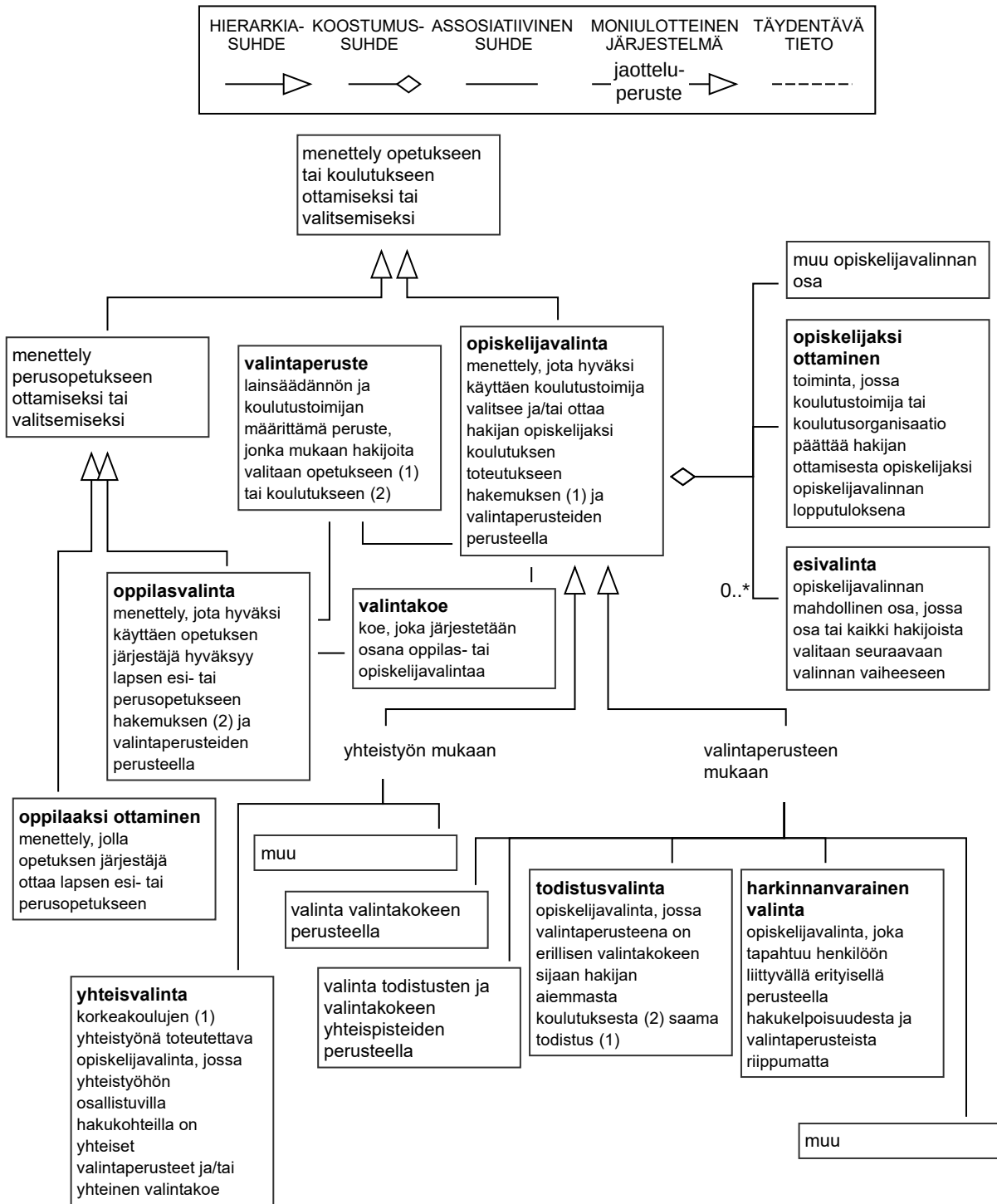
Joskus termiä suoravalinta käytetään rajatusti tarkoittamaan sellaista todistusvalintaa, jossa pääsyn takaavat kriteerit on kerrottu etukäteen. Esimerkiksi tapaus, jossa valituiksi tulevat *hakijat*, jotka ovat kirjoittaneet *ylioppilastutkinnon* ainerealin kemian kokeessa arvosanan laudatur.

Muutoin suoravalinta on todistusvalinnan lähikäsite; hiukan todistusvalintaa väljempi siinä mielessä, että suoravalinnassa valituksi tulemisen perusteena ei ole välttämättä todistus (1) aiemmasta koulutuksesta (2). Esimerkki suoravalinnasta on, että hakija valitaan yliopiston koulutukseen (2) matematiikkakilpailumenestyksen perusteella.

Käsitteen tunnus: c365

Luokka: korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Valintatypit](#)



Käsitekaavio 40. Valintatyypit.

5.3.3 Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä

359

hyväksytty

sv antagen (2)

en admission offered

määritelmä

hyväksytylle hakijalle tietojärjestelmään määritetty *valinnan tila*

huomautus

Käsitteen tunnus: c1088

Luokka: opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: [Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä](#) ja [Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot](#)

360

ehdollinen valinta;

ehdollisesti hyväksytty

määritelmä

ehdollisesti hyväksytylle hakijalle tietojärjestelmään määritetty *valinnan tila*

huomautus

Käsitteen tunnus: c1075

Luokka: opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä](#)

361

hylätty

määritelmä

hylätylle hakijalle tietojärjestelmään määritetty *valinnan tila*

huomautus

Käsitteen tunnus: c1262

Luokka: opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: [Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä](#) ja [Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot](#)

362

varasijalla

määritelmä

varasijalla olevalle hakijalle tietojärjestelmään määritetty *valinnan tila*

huomautus

Käsitteen tunnus: c1264

Luokka: opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: [Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä](#) ja [Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot](#)

363

hyväksytty hakija

sv sökande *n* som antagits;
antagen (1);
> nyantagen
en admitted student (1);
admittee
not: admitted

määritelmä

koulutuksen toteutukseen otettu *hakija*

huomautus

nyantagen: Ruotsiksi käytetään termiä nyantagen hakijoista, jotka on otettu koulutuksen toteutukseen kyseisenä vuonna.

admittee: Englannin kielessä attribuuatti admitted vaatii pääsanana, jota se määrittää (esim. "admitted student"). Mikäli esimerkiksi koodistossa halutaan käyttää lyhyempää muotoa, suositellaan sanaa "admittee".

Ks. myös *valinnan tila*, *hyväksytty*.

Käsitteen tunnus: c367

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: [Henkilön roolit oppimisessa/koulutuksessa](#) ja [Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä](#)

364

ehdollisesti hyväksytty hakija

määritelmä

hakija, joka on otettu *koulutuksen toteutukseen* sillä ehdolla, että *opiskelijaksi ottamiseen* vaikuttavien seikkojen, joista on valintahetkellä käytettävissä vain ennakkotietoa tai oletuksia, voidaan myöhemmin osoittaa pitävän paikkansa

huomautus

Hakija voidaan hyväksyä ehdollisesti *korkeakoulutukseen* esimerkiksi, jos hän on suorittanut *IB*-tai *EB-tutkinnon*, mutta valintamenettelyn hyväksymisvaiheessa *tutkinnon* valmistumisesta ei ole varmuutta ja *arvosanoista* on tiedossa vasta *opettajan* tekemät ennakkoarviot, ei lopullisia arvosanoja. Tällöin *opiskelijavalinta* tehdään opettajan tekemien ennakkoarvioiden perusteella, ja hakija hyväksytään sillä ehdolla, että tutkinto tulee suoritetuksi ja mahdollisesti ennakkoarviosta poikkeavat lopulliset arvosanat eivät pudota hakijaa valittujen joukosta.

Ehdollisesti hyväksytyltä hakijalta voidaan edellyttää esimerkiksi virallisesti oikeaksi todistettuja asiakirjoja, kuten *tutkintotodistusta* lopullisine arvosanoineen, tai tietoa *hakuajan* jälkeen tapahtuneesta valmistumisesta.

Käsitteen tunnus: c1855

Luokka: opiskelijavalinnat, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä](#)

365

varasijalla oleva hakija

määritelmä

hakija, joka on *opiskelijavalinnassa varasijalla* tiettyyn *koulutuksen toteutukseen* pääsemiseksi

huomautus

Varasijalla olevan hakijan on mahdollista tulla valituksi koulutuksen toteutukseen, mikäli paikka vapautuu. Varasijalla oleva hakija täyttää *hyväksytyksi* tulemisen minimivaatimukset, mutta jää tarjolla olevan aloituspaikkamäärän ulkopuolelle. *Aloituspaikka* voi vapautua esimerkiksi silloin, kun *hakukohteeseen* aiemmin *hyväksytty* hakija päättää olla ottamatta tarjottua aloituspaikkaa vastaan.

Käsitteen tunnus: c1267

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä](#)

366

hylätty hakija

määritelmä

hakija, joka ei *opiskelijavalinnassa* ole tullut otetuksi *koulutuksen toteutukseen*

huomautus

Hakija voi jäädä ottamatta koulutuksen toteutukseen eri syistä. Yleisimmin syynä on se, että vaikka hakija on hakukelpoinen (ks. *hakukelpoisuus*) ja hän täyttää muut kriteerit, hän jää koulutuksen toteutuksen aloituspaikkamäärän ulkopuolelle. Muita syitä ovat, että hakijalla ei ole hakukelpoisuutta tai ettei hän täytä muita *opiskelijavalinnan* kriteereitä, esimerkiksi kielitaitovaatimuksia, ja se, ettei hakijalle voida myöntää *opiskeluoikeutta* SORA-lainsäädännön perusteella.

Ks. myös *opiskelijaksi ottaminen*, *aloituspaikka*.

Käsitteen tunnus: c1268

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: *Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä*

367

aloituspaikka

sv nybörjarplats

en available student place;

~ initial intake;

~ available intake;

~ potential intake;

~ maximum intake

määritelmä

hakukohteeseen tietyssä *koulutuksen hakumenettelyssä* tarjolla oleva *opiskelupaikka*

huomautus

Aloituspaikkamäärä on määrä, joka *koulutustoimijalla* on oikeus ja suunnitelman mukaiset edellytykset ottaa *opiskelijoita*. Aloituspaikkamäärä on optio; se ei välttämättä toteudu.

Ilmaissalla "aloituspaikat" viitataan *koulutuksen järjestäjän* tai *korkeakoulun (1)* ilmoittamaan tietoon siitä, kuinka monta opiskelupaikkaa hakukohteeseen on tietyssä koulutuksen hakumenettelyssä tarjolla.

Ilmaissalla "päätöksen mukaiset aloituspaikat" (lyhenne "palpa") tarkoitetaan koulutuksen järjestäjän, *oppilaitoksen* ylläpitäjän tai korkeakoulun (1) päättämää aloituspaikkojen lukumäärää.

Ilmaissalla "valinnan aloituspaikat" (lyhenne "valpa") tarkoitetaan *opiskelijavalinnassa* käytettävää aloituspaikkamäärää, jossa on varauduttu peruutuksiin tai jossa osa päätöksen mukaisista aloituspaikoista on varattu opiskeluoikeuden aikaisemmin saaneille.

initial intake, available intake, potential intake, maximum intake: Englannin intake-loppuisilla vastineilla viitataan hakukohteeseen tarjolla olevien opiskelupaikkojen kokonaismäärään.

Käsitteen tunnus: c370

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: *Koulutustarjonta ja opetustarjonta*

368

varasija

määritelmä

ilman [aloituspaikkaa](#) jääneen [hakijan](#) asema, jossa hakijan on vielä mahdollista tulla valituksi [koulutuksen toteutukseen](#), mikäli paikka vapautuu

huomautus

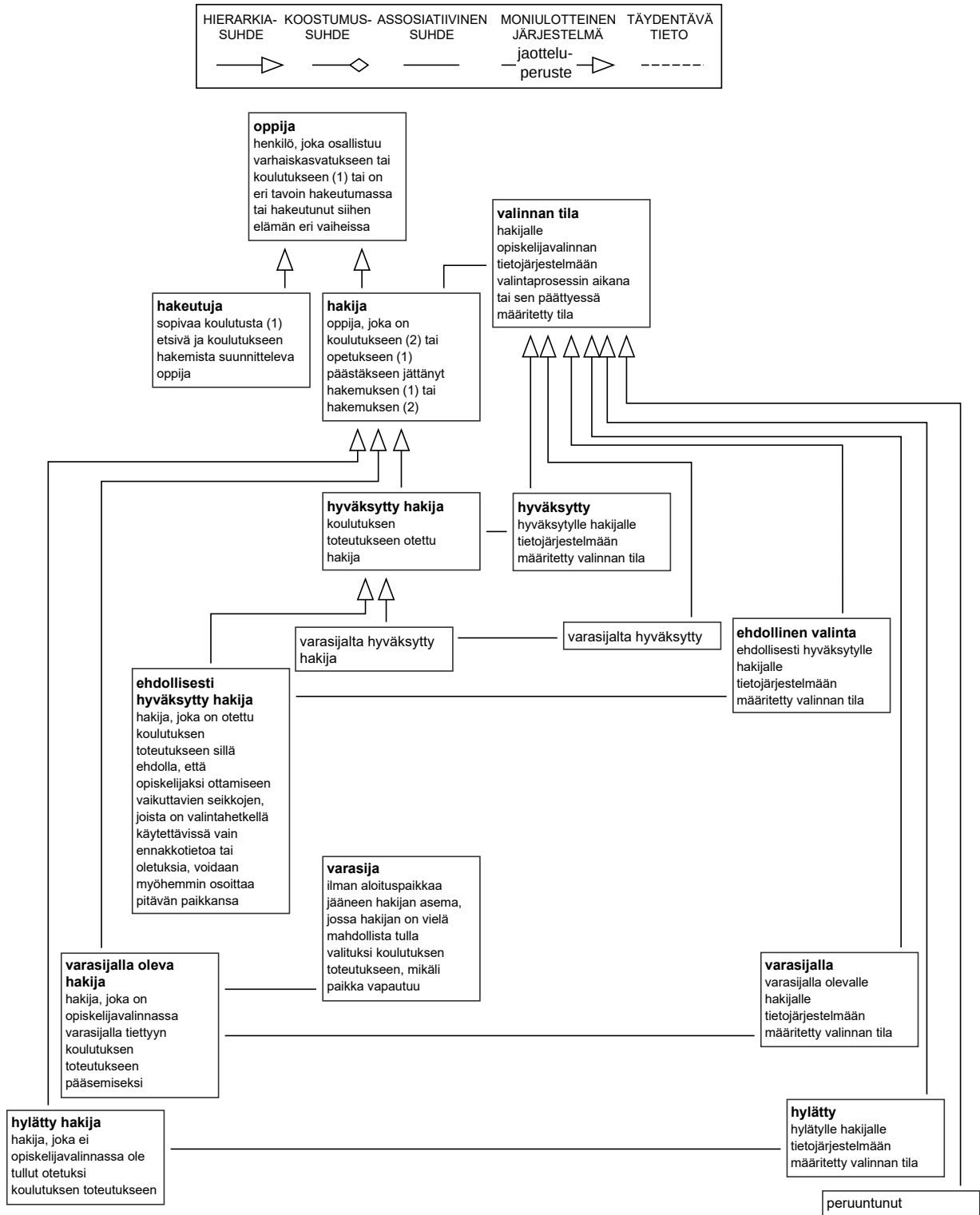
Varasijalla oleva hakija täyttää [hyväksytyksi](#) tulemisen minimivaatimukset, mutta jää tarjolla olevan aloituspaikkamäärän ulkopuolelle. Aloituspaiikka voi vapautua esimerkiksi silloin, kun [hakukohteeseen](#) aiemmin [hyväksytty](#) hakija päättää olla ottamatta tarjottua aloituspaikkaa vastaan.

Ks. myös [varasijalla oleva hakija](#).

Käsitteen tunnus: c882

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä](#)



Käsitekaavio 41. Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä.

5.3.4 Haku ja valinta: tietojärjestelmän käsitteitä

5.3.4.1 Hakukohde

369

<koulutukseen haun ja valinnan tietojärjestelmä>

haku (2)

sv ansökan (1);
urvalsparti <Svenska handelshögskolan>
en application data

määritelmä

kokonaisuus, joka muodostuu *koulutuksen toteutuksista*, jotka on tietojärjestelmässä luokiteltu samaan ryhmään *opiskelijavalintaa* varten tietyinä ajankohtana

huomautus

Tässä tarkoitettu haku (2) on tekninen käsite. Tietojärjestelmässä hakuun (2) kiinnitetään tiedot muun muassa *hakutavasta*, *hakutyypistä* ja *hakuajasta*.

Käsitteen tunnus: c336

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: [Hakutapoja ja -tyyppejä](#) ja [Hakukohde](#)

370

hakukohdejoukko

sv grupp av ansökningsmål;
grupp av ansökningsobjekt;
grupp av ansökningsalternativ
en set of study options available for applicants

määritelmä

joukko *hakukohteita*, joita sitovat toisiinsa tietyt säännöt

huomautus

Hakukohdejoukkoa sitova sääntö voi koskea esimerkiksi sitä, mihin hakukohteisiin tulee hakea tai mihin ei saa hakea, jos hakee tiettyyn hakukohteeseen. Sääntö voi koskea myös esimerkiksi sitä, missä järjestyksessä tietyt hakukohteet tulee priorisoida.

Esimerkki hakukohdejoukosta ovat lääketieteen hakukohteet *korkeakoulujen (1) yhteishaussa*.

Käsitteen tunnus: c334

Luokka: opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Hakukohde](#)

371

valintaryhmä

sv urvalsgrupp

määritelmä

hakukohdejoukko, joka käyttää *opiskelijavalinnassa* yhteisiä laskentakaavoja

huomautus

Valintaryhmä-käsitettä ei tule sekoittaa valintakoeryhmä-käsitteeseen. Valintaryhmä on tietojärjestelmiin liittyvä käsite; se on tapa ryhmitellä *hakukohteita valintaperusteiden* mallinnuksessa. Valintaryhmän hakukohteilla ei välttämättä ole minkäänlaista valintakoeyhteistyötä keskenään (vrt. *valintakoeryhmä*).

Käsitteen tunnus: c335

Luokka: opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Hakukohde](#)

372

hakukohde

- sv ansökningsmål *n* <Studieinfo.fi, Svenska handelshögskolan>;
 ansökningsobjekt *n* <Helsingfors universitet>;
 ansökningsalternativ *n* <Aalto-universitetet>
 en option available for application;
 study programme available for application

määritelmä

koulutuksen toteutus, joka on liitetty tiettyyn *hakuun* (2)

huomautus

Esimerkki *ammattillisen koulutuksen* hakukohteesta *yhteishaussa* on puualan perustutkinto (180 *osaamispistettä*) kevään 2015 yhteishaussa.Esimerkki *korkeakoulutuksen* hakukohteesta yhteishaussa on yleinen kielitiede (180 *opintopistettä* (2)) kevään 2015 *korkeakoulujen* (1) yhteishaussa.

Käsitteen tunnus: c331

Luokka: opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: [Hakutapoja ja -tyyppejä](#), [Hakukohde](#), [Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi](#) ja [Koulutus](#) (2) -käsitteen alakäsitteitä

373

hakutoive

- sv ansökningsönskemål *n*
 en preferred option for application;
 preferred study programme <lukiokoulutus, jossa linjoja; korkeakoulutus>

määritelmä

hakukohde, jonne *hakija* hakee *opiskelu-oikeutta*

huomautus

Käsitteen tunnus: c332

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Hakukohde](#)

374

hakutoiveiden priorisointi

mieluummin kuin: hakukohteiden priorisointi

- sv prioritering av ansökningsönskemål;
 rangordning av ansökningsönskemål
 en ~ order of preference

määritelmä

hakijan tekemä *hakukohteiden* etusija- tai mieltäisyysjärjestykseen asettaminen

huomautus

Käsitteen tunnus: c333

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Hakukohde](#)

375

valintakoeryhmä

sv grupp för urvalsprovssamarbete

hellre än: urvalsprovgrupp

en entrance examination group

määritelmä

koulutuksen toteutukset, joissa käytetään yhteistä *valintakoetta*

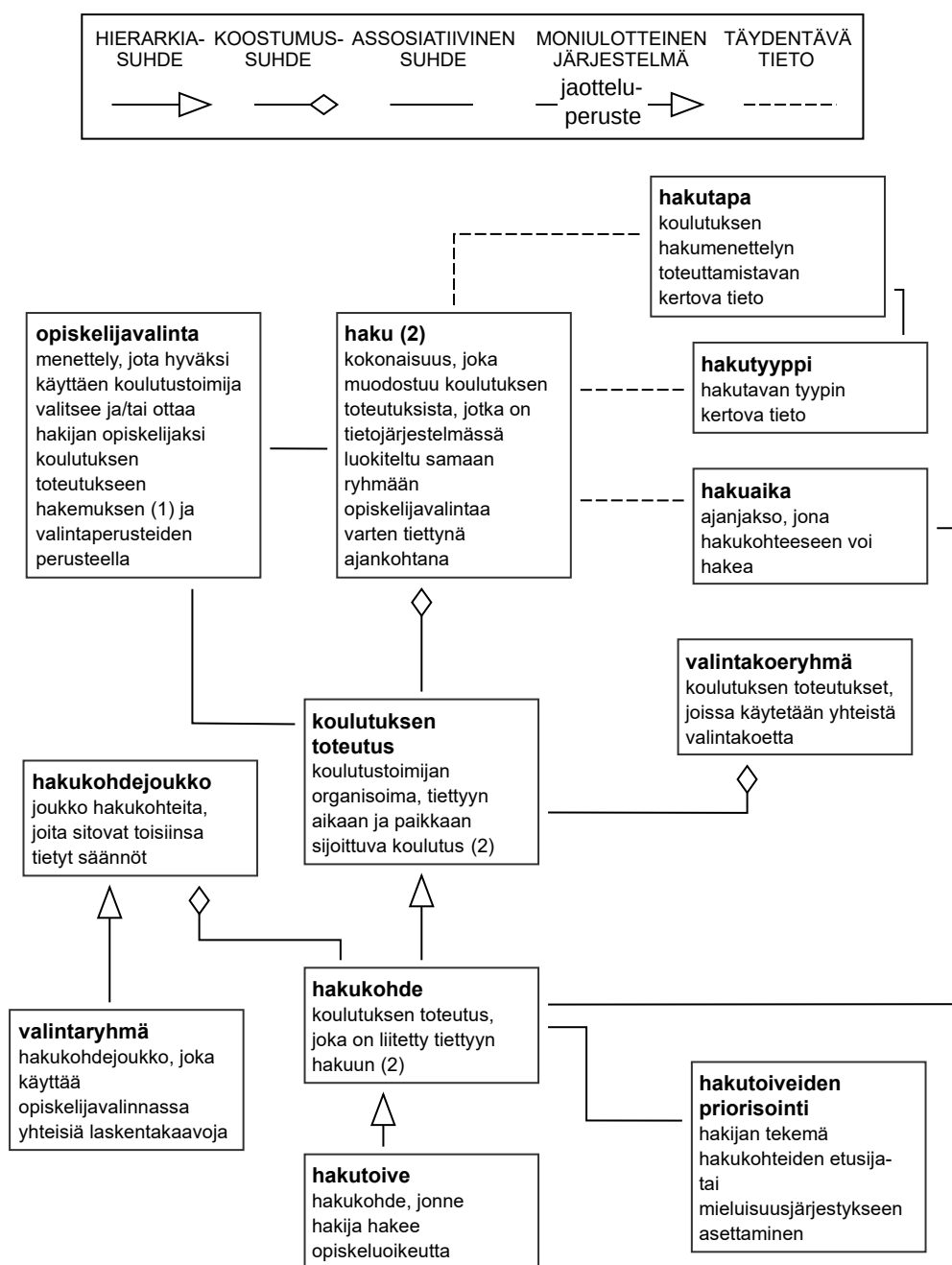
huomautus

Valintakoeryhmäyhteistyössä olevat [koulutusorganisaatioilla](#) valintakoe voi olla kaikilla koulutuksen toteutuksilla sama tai osalla eri, mutta koulutusorganisaatiot hyväksyvät toisessa samaan yhteistyöryhmään kuuluvassa koulutusorganisaatiossa tehdyn valintakokeen tuloksen.

Käsitteen tunnus: c337

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Hakukohde](#)



Käsitekaavio 42. Hakukohde.

5.3.4.2 Tietojärjestelmällä suoritettava opiskelijavalintaan liittyvä prosessi

376

haku- ja valintajärjestelmä

sv ansöknings- och antagningssystem *n*

en application and admissions system

määritelmä

opiskelijavalintarekisteriä hyödyntävä tietojärjestelmä, jonka avulla voi hakea ja tulla valituksi *koulutukseen (2)* tai *koulutuksen toteutukseen*

huomautus

Ks. myös *koulutukseen hakeminen*, *opiskelijavalinta*.

Käsitteen tunnus: c377

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: *Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi* ja *Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot*

377

valintalaskenta

sv urvalskörning;

antagningskörning

en admission ranking phase

määritelmä

tietojärjestelmällä suoritettavan, *opiskelijavalintaan* liittyvän prosessin vaihe, jonka tuloksena *hakijat* ovat *valintaperusteiden* mukaan *valintatapajonoittain* keskinäisessä järjestyksessä ja kunkin *hakijan valinnan tila* on joko 'hyväksyttävissä oleva' tai 'hylätty'

huomautus

Käsitteen tunnus: c906

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: *Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi*

378

<koulutuksen haku- ja valintajärjestelmä>

sijoittelu

sv placering

en placement

määritelmä

tietojärjestelmällä suoritettavan, *opiskelijavalintaan* liittyvän prosessin vaihe, jossa *hakija* valitaan *valintalaskennan* tuloksen perusteella ylimpään sellaiseen *hakutoiveeseensa*, johon hänen on *aloituspaikkojen* puitteissa mahdollisuus päästä

huomautus

Käsitteen tunnus: c907

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: *Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi* ja *Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot*

379

opiskelijavalintarekisteri

ei: hakijarekisteri (vanhentunut)

sv antagningsregister *n*

en student admissions register

rather than: student selection register

määritelmä

erityislailla säädetty rekisteri, joka sisältää tiedot *opiskelijavalinnan* toteuttamiseksi

huomautus

Opiskelijavalintarekisteristä on säädetty laissa 1058/1998.

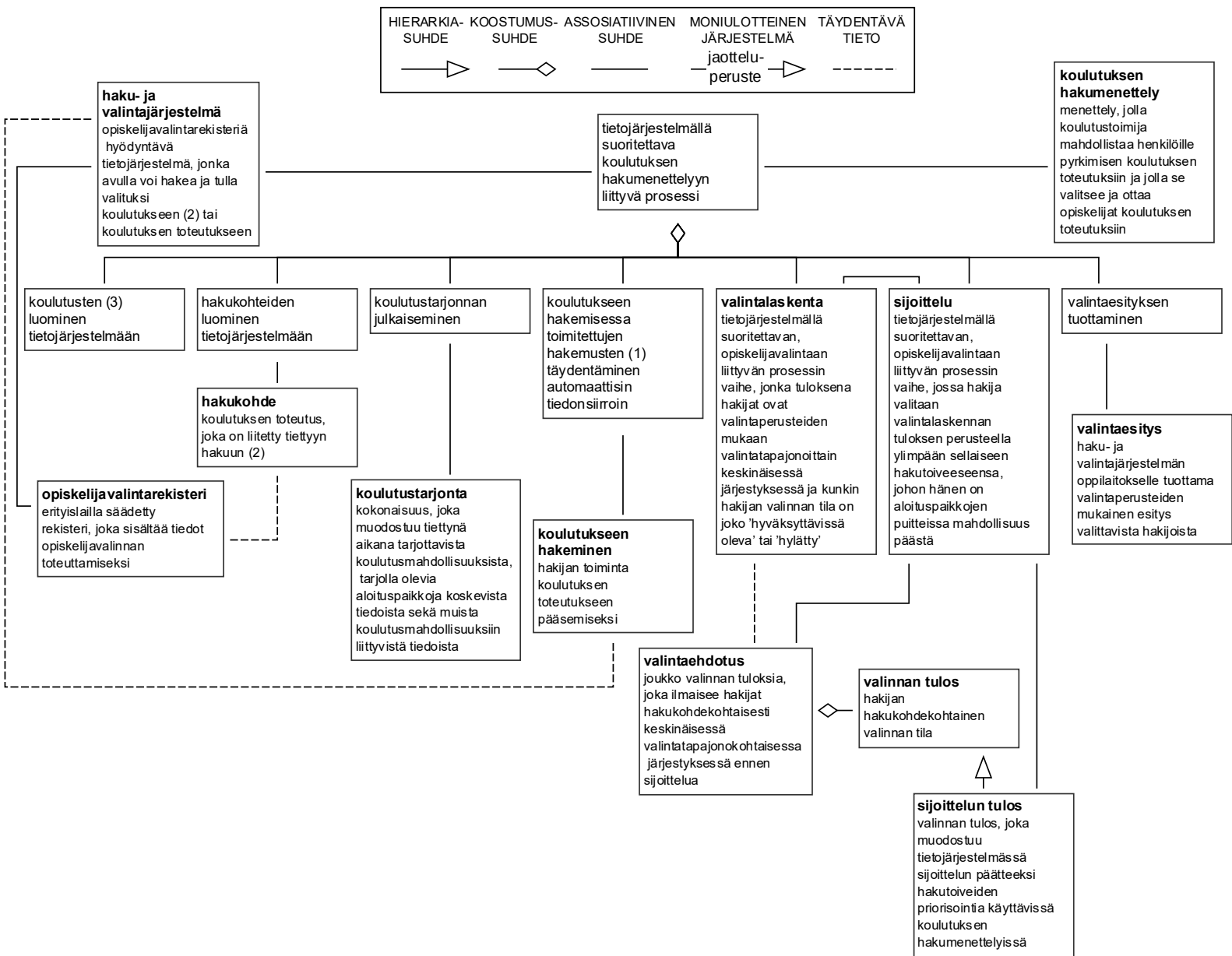
Opiskelijavalintarekisteri voi sisältää tiedot *hakijoista*, *hakutoiveista*, *hakukohteista*, *valintaperusteista*, *opiskelijavalinnoista*, *opiskelupaikan vastaanotosta* ja *opiskelijaksi ilmoittautumisesta* (1). Sitä käytetään myös opinnoista tiedottamiseen ja *arviointiin* (2).Opiskelijavalintarekisteri koostuu seuraavista osarekistereistä: 1) *korkeakoulujen* (1) hakurekisteri ja 2) *ammattillisen koulutuksen*, *lukiokoulutuksen* ja muun *perusopetuksen* jälkeisen *koulutuksen* (1) hakurekisteri.

Student selection register -termiä tavataan joissakin suomalaisissa lähteissä, mutta kansainvälisesti vakiintunut englanninkielinen termi on student admissions register.

Käsitteen tunnus: c355

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: *Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi*



Käsitekaavio 43. Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi.

5.3.4.3 Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot

380

<koulutuksen haku- ja valintajärjestelmä>

valintatapa;**valintamenettely**

- sv antagningsätt *n*;
 antagningsförfarande *n*;
 urvalsmetod <ammattikorkeakoulut>
 hellre än: urvalssätt *n* <Svenska handelshögskolan>;
 urvalsförfarande *n*
 inte: antagningsprincip (2) <Helsingfors universitet> (föråldrad)
- en selection procedure <perusaste, lukiokoulutus, ammatillinen>;
 admissions procedure (2) <korkeakoulut>
 rather than: selection method

määritelmä

tieto, joka ilmaisee, mitä [valintaperustetta](#) käytetään [hakijan](#) hyväksymisessä [koulutukseen \(2\)](#)

huomautus

Valintatapoja ovat esimerkiksi [todistuksen \(1\)](#), [valintakokeen](#) tai näistä yhdessä muodostuvien kriteerien perusteella. Samassa [hakukohteessa](#) hakijoita voidaan valita eri valintatavoilla.

antagningsprincip (2): Valintatavan ruotsinkielisenä vastineena käytettiin aiemmin esimerkiksi Helsingin yliopistossa termiä antagningsprincip. Nykyisin termiä antagningsprincip käytetään [valintaperusteen](#) ruotsinkielisenä vastineena, joten termin käyttöä valintatavan vastineena ei enää suositella.

selection method: [Ammattikorkeakoulujen](#) valintaperustesuosituksessa käytetään termiä selection method. Tässä sanastossa termi selection on kuitenkin varattu [toisen asteen koulutuksen](#) käyttöön, ja tästä syystä myöskään termin selection method käyttöä ei suositella muuten kuin toisen asteen koulutuksen yhteydessä.

Ks. [todistusvalinta](#).

Käsitteen tunnus: c378

Luokka: opiskelijavalinnat, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot](#)

381

avoimen väylä

- sv öppna universitetsleden;
 öpu-leden
- en open university route
 rather than: open university track

määritelmä

[korkeakoulun \(1\) opiskelijavalinnassa hakijoille](#) tarjottu mahdollisuus tulla valituksi [avoimessa korkeakouluopetuksessa](#) suoritettujen opintojen perusteella

huomautus

Avoimen väylä on yksi [valintatavoista](#).

Käsitteen tunnus: c379

Luokka: korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot](#)

382

valintatapajono

- sv antagningskö
 en listing based on admissions type;
 admissions type listing
 rather than: admission queue

määritelmä

jono, joka muodostuu [valintaperusteiden](#) mukaan järjestykseen asetetuista [hakijoista](#)

huomautus

Samassa [hakukohteessa](#) voi olla useita valintatapajonoja (esim. [todistusvalinta](#), valintakoevalinta tai näiden yhdistelmä).

[Ammattikorkeakoulujen](#) valintaperustesuosituksessa valintatapajonosta käytetään englanniksi termiä admission queue. Termit listing based on admissions type ja admissions type listing kuvaavat kuitenkin käsitettä paremmin, ja tämän vuoksi termin admission queue käyttöä ei suositella.

Käsitteen tunnus: c380

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaavio: [Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot](#)

383

valinnan vaihe

- sv antagningsskede *n*
 hellre än: > urvalsskede *n*
 en stage of admissions procedure

määritelmä

kukin [opiskelijavalinnan](#) prosessin osista, jossa käsitellään kerralla kyseiseen osaan liittyvät [valintatapajonot](#)

huomautus

Valinnan vaiheita on useita, esimerkiksi hakukelpoisuusvaihe, lähtöpisteiden laskemisvaihe, koekutsuvaihe, esivalintavaihe ja varsinainen valinta. Kun kaikki valinnan vaiheet on suoritettu, [hakija](#) on joko hyväksyttävissä jatkoon tai [hylätty](#).

Käsitteen tunnus: c381

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: [Koulutustoimijan tai koulutusorganisaation opiskelijavalintaprosessi](#) ja [Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot](#)

384

**valinnan tila;
 hakijan valinnan tila;
 valintatieto**

- sv antagningsstatus;
 urvalsstatus
 en admission status

määritelmä

[hakijalle opiskelijavalinnan](#) tietojärjestelmään valintaprosessin aikana tai sen päättyessä määritetty tila

huomautus

Valinnan tiloja ovat muun muassa [hyväksytty](#), [hylätty](#), [varasijalta](#) hyväksytty, [varasijalla](#) ja peruuntunut.

Valinnan tila on lähinnä [haku- ja valintajärjestelmässä](#) käytettävä tieto/käsite. [Hakijoille](#) suunnatussa viestinnässä näytettävä tieto on [valinnan tulos](#).

Käsitteen tunnus: c389

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: [Hakijan roolit valinnassa ja valinnan tilat tietojärjestelmässä](#) ja [Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot](#)

385

valinnan tulos

sv antagningsresultat *n*
 inte: urvalsresultat *n*
 en admissions result

määritelmä

hakijan hakukohdekohtainen *valinnan tila*

huomautus

Ruotsiksi termin urvalsresultat käyttöä valinnan tulos -käsitteen vastineena ei suositella, sillä urvalsresultat assosioituu pikemminkin esimerkiksi *valintakokeen* (ruotsiksi urvalsprov) tulokseen.

Käsitteen tunnus: c383

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: [Koulutukseen hakemisen vaiheita](#), [Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi](#) ja [Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot](#)

386

valintaehdotus;**valintalaskennan tulos**

sv antagningsförslag *n*
 hellre än: urvalsförslag
 en proposal for placement phase

määritelmä

joukko *valinnan tuloksia*, joka ilmaisee *hakijat* hakukohdekohtaisesti keskinäisessä valintatapajonokohtaisessa järjestyksessä ennen *sijoittelua*

huomautus

Valintaehdotus syntyy *valintalaskennan* tuloksena.

Valinnan tulos on hakijakohtainen; valintaehdotus puolestaan on joukko valinnan tuloksia eli se muodostuu listasta hakijoita (1).

Ks. myös *hakukohde*.

Käsitteen tunnus: c382

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: [Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi](#) ja [Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot](#)

387

sijoittelun tulos

sv resultat *n* av placeringen
 en placement results *pl*

määritelmä

valinnan tulos, joka muodostuu tietojärjestelmässä *sijoittelun* päätteeksi *hakutoiveiden priorisointia* käyttävissä *koulutuksen hakumenettelyissä*

huomautus

Sijoittelun tulosta käytetään *yhteishaussa* ja *sijoittelua* käyttävissä *erillishauissa*.

Käsitteen tunnus: c384

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsitekaaviot: [Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi](#) ja [Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot](#)

388

valintaesitys

sv antagningsframställning
 en admissions proposal

määritelmä

haku- ja valintajärjestelmän oppilaitokselle tuottama *valintaperusteiden* mukainen esitys valittavista *hakijoista*

huomautus

Valintaesityksen perusteella tehdään *päätös opiskelijaksi ottamisesta*.

Käsitteen tunnus: c385

Luokka: opiskelijavalinnat

Käsittekaaviot: *Koulutukseen hakemisen vaiheita*, *Koulutuksen hakumenettelyn tietojärjestelmällä suoritettava prosessi* ja *Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot*

389

valintaperustemalli

sv modell för antagningsgrunderna
 en computation model for admissions
 not: < data model for admissions

määritelmä

haku- ja valintajärjestelmään tallennettu laskentakaava, jolla lasketaan kunkin *valintaperusteen* perusteella *opiskelijavalinnassa* saatavat pisteet

huomautus

Valintaperustemalli voidaan liittää *hakukohteeseen* tai *valintaryhmään*.

Käsitteen tunnus: c387

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsittekaavio: *Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot*

390

hakemusnumero

sv ansökningsnummer *n*;
 ansökans nummer *n*
 en application ID
 rather than: application number

määritelmä

haku- ja valintajärjestelmän hakemukselle (1) antama tunnus

huomautus

Hakemusnumero voi koostua numeroista ja kirjainmerkeistä.

Englannin termin application number käyttöä hakemusnumeron vastineena ei suositella, koska hakemusnumero voi sisältää myös kirjainmerkkejä.

Käsitteen tunnus: c388

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, opiskelijavalinnat

Käsittekaavio: *Haku- ja valintajärjestelmässä käsiteltävät tiedot*

237

5.4 Peruskoulun määräytyminen tai valinta

391

koulutarjonta; kouluverkko

määritelmä

joukko, joka muodostuu kunnan tarjoamista [peruskouluista \(1\)](#) ja niiden [opetuspisteistä](#), joihin [oppilas](#) voidaan ilmoittaa

huomautus

Käsitteen tunnus: c390

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: [Peruskoulun määräytyminen tai valinta](#)

392

ensisijainen koulu; lähikoulu

määritelmä

kunnan [oppivelvolliselle](#) osoittama [peruskoulu \(1\)](#)

huomautus

Ensisijainen koulu osoitetaan [oppilaan](#) asuinpaikan mukaiselta [oppilaaksiottoalueelta](#).

Tässä määrittelystä käsitteestä käytetään perusopetuslaissa ([628/1998](#)) termiä lähikoulu.

Lähikoulu ei nimityksestään huolimatta välttämättä ole oppilaan asuinpaikkaa maantieteellisesti lähimpänä sijaitseva peruskoulu (1).

Käsitteen tunnus: c391

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: [Peruskoulun määräytyminen tai valinta](#)

393

toissijainen koulu

määritelmä

[peruskoulu \(1\)](#), joka ei ole kunnan/kaupungin [oppivelvolliselle](#) osoittama peruskoulu (1) ja josta [huoltaja](#) hakee oppivelvolliselle koulupaikkaa

huomautus

Toissijainen koulu voi olla esimerkiksi [painotettua opetusta](#) tarjoava koulu.

Termi toissijainen koulu ei ole käytössä kaikissa kunnissa.

Toissijaiseen kouluun hakevaa oppilasta kutsutaan toissijaiseksi hakijaksi.

Ks. [kouluun hakeutuminen muualle kuin kunnan oppivelvolliselle osoittamaan kouluun, haku painotettuun opetukseen, hakemus \(2\)](#).

Käsitteen tunnus: c392

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: [Peruskoulun määräytyminen tai valinta](#)

394

oppilaaksiottoalue

määritelmä

maantieteellinen alue, jolta kukin [peruskoulu \(1\)](#) ottaa [oppilaansa](#)

huomautus

Se, mihin oppilaaksiottoalueeseen [oppivelvollinen](#) kuuluu, määräytyy hänen asuinpaikkansa mukaan. Oppivelvollisella on oikeus päästä siihen peruskouluun (1), jonka oppilaaksiottoalueella hän asuu.

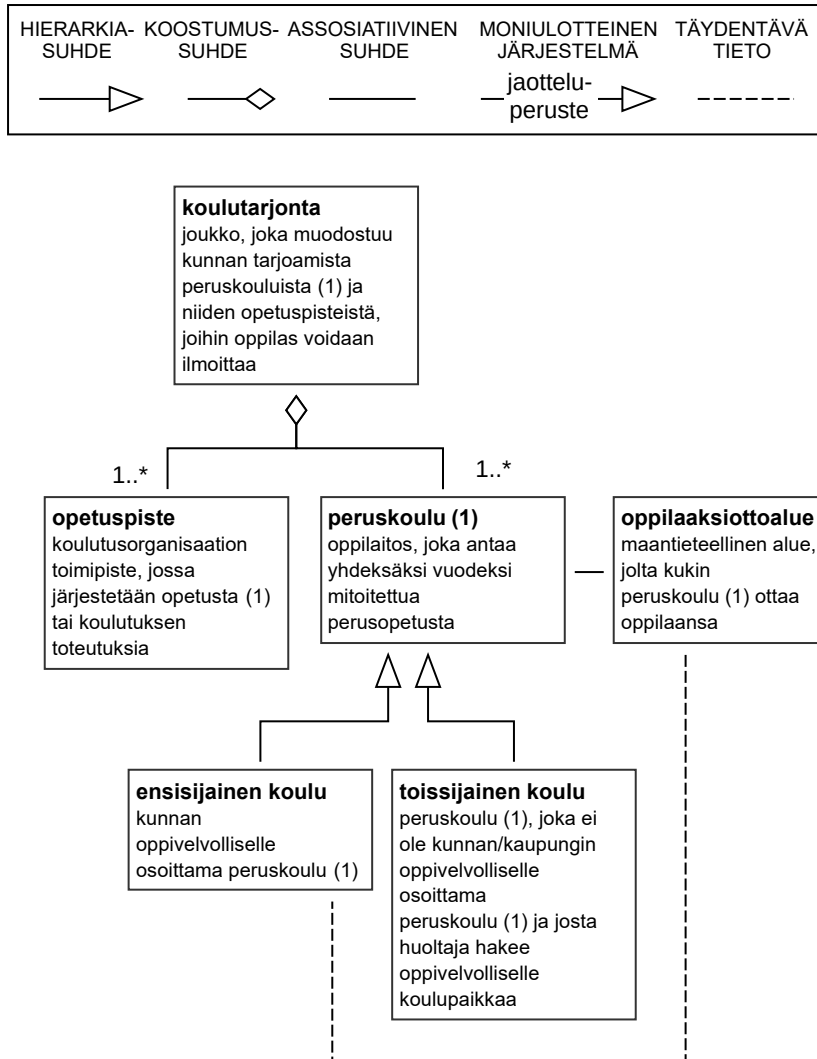
Joissakin kunnissa oppilaaksiottoalueella voi sijaita useampi kuin yksi peruskoulu (1).

Esimerkiksi Helsingin kaupungissa oppilaaksiottoalueesta, jolla sijaitsee useampi kuin yksi peruskoulu (1), käytetään termiä laajennettu oppilaaksiottoalue.

Käsitteen tunnus: c394

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: [Peruskoulun määräytyminen tai valinta](#)



Käsitekaavio 45. Peruskoulun määräytyminen tai valinta.

6 Koulutuksen toteuttaminen ja opintoprosessit

6.1 Varhaiskasvatus

6.1.1 Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja

395

varhaiskasvatuspalvelu

ei: päivähoito (2) (vanhentunut)

- sv småbarnspedagogisk service;
småbarnspedagogiska tjänster *pl*;
tjänster *pl* inom småbarnspedagogik
inte: dagvårdsservice (föräldrad)
- en early childhood education and care service;
ECEC service

määritelmä

varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaista [varhaiskasvatusta](#) tuottava palvelu

huomautus

Kunnalla tai kuntayhtymällä on lain säätämä velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta.

[Varhaiskasvatuksen järjestämismuodosta](#) riippuen kunta voi toimia myös [varhaiskasvatuksen palveluntuottajana](#).

Yksityinen [päiväkotitoiminta](#) on luvanvaraista 1.1.2023 alkaen. Ennen lain voimaantuloa yksityisten palvelujen antajien rekisteriin merkityillä yksityisillä [päiväkodeilla](#) on siirtymäaikaa luvan hakemiseen 31.12.2026 asti. Yksityinen [perhepäivähoito](#) on ilmoituksenvaraista.

småbarnspedagogiska tjänster / tjänster inom småbarnspedagogik: Jos ruotsinkielisessä tekstissä käsitellään sekä virkoja (tjänst) että palveluja, suositellaan varhaiskasvatuksen viroista käytettäväksi muotoa tjänster inom småbarnspedagogik.

Käsitteen tunnus: c395

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toimintamuodot](#)

396

varhaiskasvatustoiminta

- sv verksamhet inom småbarnspedagogik;
småbarnspedagogisk verksamhet (2)
- en early childhood education and care activities;
ECEC activities

määritelmä

ammattillinen toiminta, joka perustuu varhaiskasvatuslakiin (540/2018) ja [varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin](#)

huomautus

[Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja](#) ovat [päiväkotitoiminta](#), [perhepäivähoito](#), mukaan lukien [ryhmäperhepäivähoito](#), ja [avoin varhaiskasvatustoiminta](#).

Käsitteen tunnus: c1582

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaaviot: [Varhaiskasvatuksessa](#), [opetuksessa \(1\)](#), [koulutuksessa \(1\)](#), [opintosuorituksessa](#) ja [tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus \(1\)](#) ja [koulutus \(1\)](#) kielen mukaan ja [Varhaiskasvatuksen toimintamuodot](#)

397

**varhaiskasvatuksen inklusioperiaate;
inklusiivisuus**

- sv principen om inkludering i småbarnspedagogiken
 en principles of inclusion in early childhood education and care;
 principles of inclusion in ECEC;
 inclusiveness

määritelmä

[varhaiskasvatustoiminnan](#) periaate, joka muodostaa [varhaiskasvatuksen](#) järjestämisen arvoperustan ja jossa [lapsi](#) voi osallistua yhdenvertaisesti varhaiskasvatukseen hänen yksilölliset tarpeensa huomioiden

huomautus

Varhaiskasvatuksen inklusioperiaatteen mukaan lapsen osallistuminen varhaiskasvatukseen ei riipu esimerkiksi [varhaiskasvatuksessa annettavan tuen](#) tarpeista, vammaisuudesta tai lapsen kulttuurisesta tai sosioekonomisesta taustasta.

[Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#) noudattaa inklusioperiaatetta.

anmärkning

Käsitteen tunnus: c1911

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaaviot: [Varhaiskasvatuksen toimintamuodot](#) ja [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

398

varhaiskasvatuksen toimintamuoto

- sv verksamhetsform inom småbarnspedagogik
 en type of early childhood education and care;
 type of ECEC

määritelmä

tapa, jolla [varhaiskasvatustoiminta](#) toteutetaan

huomautus

Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat [päiväkotitoiminta](#), [perhepäivähoito](#), mukaan lukien [ryhmäperhepäivähoito](#), ja [avoin varhaiskasvatustoiminta](#).

Vertaa [opetusmuoto](#).

Käsitteen tunnus: c1848

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toimintamuodot](#)

399

päiväkotitoiminta

- sv daghemsverksamhet
 en centre-based early education and care

määritelmä

[varhaiskasvatuksen toimintamuoto](#), jota toteutetaan [päiväkodissa](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c1024

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toimintamuodot](#)

400

perhepäivähoito

sv familjedagvård
 en home-based childcare;
 family-based childcare
 rather than: family daycare (1);
 family-based daycare

määritelmä

varhaiskasvatuksen toimintamuoto, jota toteutetaan *perhepäiväkodissa*

huomautus

Perhepäivähoitoa järjestetään pääsääntöisesti *perhepäivähoitajan* kotona, mutta sitä voidaan antaa myös *lapsen* tai lasten kotona tai *ryhmäperhepäivähoitona*.

Ks. *ilmoitus yksityisen perhepäivähoidon harjoittamisesta*.

Käsitteen tunnus: c397

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: *Varhaiskasvatuksen toimintamuodot*

401

ryhmäperhepäivähoito

sv gruppfamiljedagvård
 en multi-practitioner home-based childcare
 not: group family daycare (1)

määritelmä

perhepäivähoito, jota antaa kaksi tai kolme *perhepäivähoitajaa* yhdessä

huomautus

Käsitteen tunnus: c1584

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: *Varhaiskasvatuksen toimintamuodot*

402

avoin varhaiskasvatustoiminta

ei: muu varhaiskasvatus (vanhentunut);
 avoin päiväkotitoiminta (2) (vanhentunut)

sv öppen småbarnspedagogisk verksamhet
 inte: övrig småbarnspedagogik (föråldrad)
 en open activities in early childhood education and care;
 open activities in ECEC
 rather than: open early childhood education and care activities

määritelmä

kerholuonteinen *varhaiskasvatuksen toimintamuoto*, jota tarjotaan *lapsille* tai lapsille yhdessä aikuisen kanssa

huomautus

Avoin varhaiskasvatustoiminta on pääsääntöisesti suunnattu lapsille, jotka eivät osallistu *osa-* tai *kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen*. Toiminta voi olla kohdennettu tietyille ikäryhmille ja sen nimi voi vaihdella toiminnan painotuksen mukaan.

Avointa varhaiskasvatustoimintaa ovat esimerkiksi leikkipuistotoiminta, lasten leikki- ja kerhotoiminta ja *avoin päiväkotitoiminta (1)*.

Lainsäädännössä ei säädetä avoimen varhaiskasvatustoiminnan *henkilöstön* mitoituksesta tai kelpoisuusehdoista.

muu varhaiskasvatus: Termiä muu varhaiskasvatus käytettiin aikaisemmin lainsäädännössä.

övrig småbarnspedagogik: Ruotsin termiä övrig småbarnspedagogik käytettiin aikaisemmin lainsäädännössä.

Käsitteen tunnus: c398

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: *Varhaiskasvatuksen toimintamuodot*

403

avoin päiväkotitoiminta (1)

sv öppen daghemsverksamhet

en open centre-based early education activities

määritelmä

[avoin varhaiskasvatustoiminta](#), jota järjestetään sitä varten varatuissa tiloissa

huomautus

Avoimen päiväkotitoiminnan (1) toimintamuodot voivat vaihdella.

Käsitteen tunnus: c412

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toimintamuodot](#)

404

varhaiskasvatuksen järjestämismuoto

sv form för anordnandet av småbarnspedagogik

en form in which early childhood education and care is organised

määritelmä

tapa, jolla [varhaiskasvatustoiminta](#) on järjestetty

huomautus

Varhaiskasvatuksen järjestämismuotoja ovat kunnan tai kuntayhtymän järjestämä

[varhaiskasvatus](#), kunnan tai kuntayhtymän ostopalveluna järjestetty varhaiskasvatus, palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus, yksityisen hoidon tuella järjestetty varhaiskasvatus ja [yksityinen varhaiskasvatus](#) ilman yksityisen hoidon tukea.

Käsitteen tunnus: c1849

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toimintamuodot](#)

405

yksityinen varhaiskasvatus

sv privat småbarnspedagogik;

privat småbarnspedagogisk verksamhet

en private early childhood education and care;

privately run early childhood education and care;

private ECEC

not: private daycare

määritelmä

liike- tai ammattitoimintaan perustuva [varhaiskasvatustoiminta](#)

huomautus

Yksityinen [päiväkotitoiminta](#) on luvanvaraista 1.1.2023 alkaen. Ennen lain voimaantuloa yksityisten palvelujen antajien rekisteriin merkityillä yksityisillä [päiväkodeilla](#) on siirtymäaikaa luvan hakemiseen 31.12.2026 asti. Yksityinen [perhepäivähoito](#) on ilmoituksenvaraista.

Kunta, aluevalvontavirasto ja sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvovat yksityistä varhaiskasvatusta.

Käsitteen tunnus: c994

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toimintamuodot](#)

406

**varhaiskasvatuksen lupaviranomainen;
lupaviranomainen**

sv tillståndsmyndighet inom småbarnspedagogik

määritelmä

valtakunnallinen viranomainen, joka myöntää luvan yksityiselle [päiväkotitoiminnalle](#) ja sen olennaisille muutoksille

huomautus

[Varhaiskasvatuksen](#) lupaviranomaisena toimii aluehallintovirasto. Olennainen muutos toiminnassa on esimerkiksi [varhaiskasvatuksen toimipaikkojen](#) lukumäärän lisääminen. Varhaiskasvatuksen lupaviranomaisesta on säädetty varhaiskasvatuslaissa ([540/2018](#)).

Käsitteen tunnus: c1889

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toimintamuodot](#)

407

**lupa harjoittaa yksityistä päiväkotitoimintaa;
lupa yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamiseksi**

sv tillstånd att bedriva privat daghemsverksamhet

määritelmä

[varhaiskasvatuksen lupaviranomaisen](#) yksityiselle [varhaiskasvatuksen palveluntuottajalle](#) myöntämä lupa harjoittaa [päiväkotitoimintaa](#)

huomautus

[Varhaiskasvatusta](#) järjestävällä tai tuottavalla yksityisellä [varhaiskasvatuksen palveluntuottajalla](#) on ennen toiminnan aloittamista oltava lupa [päiväkotitoiminnan](#) harjoittamiseksi.

Käsitteen tunnus: c1890

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toimintamuodot](#)

408

ilmoitus yksityisen perhepäivähoidon harjoittamisesta

sv anmälan om bedrivande av privat familjedagvård

määritelmä

[perhepäivähoitoa](#) järjestävän tai tuottavan yksityisen [varhaiskasvatustoimijan](#) tekemä ilmoitus [varhaiskasvatuksesta](#) vastaavalle kunnan monijäseniselle toimielimelle

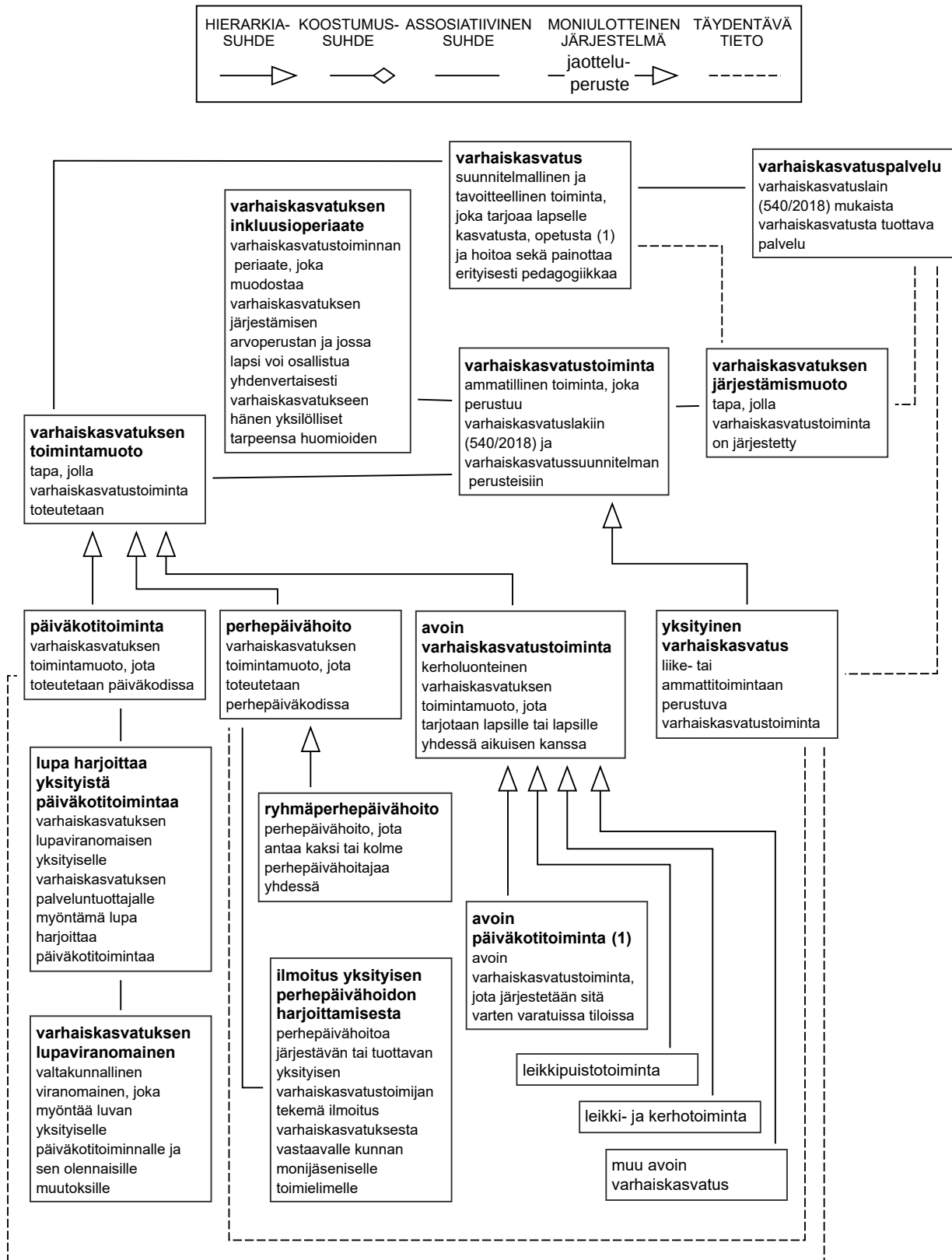
huomautus

Yksityisen varhaiskasvatustoimijan ilmoitus yksityisen perhepäivähoidon aloittamisesta tai muuttamisesta on tehtävä ennen toiminnan aloittamista tai muuttamista.

Käsitteen tunnus: c1891

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaaviot: [Varhaiskasvatustoimijat ja varhaiskasvatuksen toimipaikat](#) ja [Varhaiskasvatuksen toimintamuodot](#)



Käsitekaavio 46. Varhaiskasvatuksen toimintamuodot.

6.1.2 Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja

409

varhaiskasvatuksen toimintavuosi

sv verksamhetsår *n* inom småbarnspedagogik
 en working year in early childhood education and care;
 working year in ECEC;
 ECEC working year

määritelmä

ajanjakso, joka alkaa elokuun alusta ja loppuu seuraavan vuoden heinäkuun loppuun

huomautus

Vertaa *koulutuksen (1)* käsite *lukuvuosi*.

Käsitteen tunnus: c967

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#)

410

varhaiskasvatuksen toimintakausi

sv verksamhetsperiod inom småbarnspedagogik
 en working term in early childhood education and care;
 working term in ECEC;
 ECEC working term

määritelmä

varhaiskasvatuksen järjestämistä jaksottava osa *varhaiskasvatuksen toimintavuodesta*

huomautus

Varhaiskasvatuksen toimintavuosi jakautuu syys- ja kevätkauteen.

Vertaa *koulutuksen (1)* käsite *lukukausi*.

Käsitteen tunnus: c968

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#)

411

kokoaikainen varhaiskasvatus

sv småbarnspedagogik på heltid
 en full-time early childhood education and care (1);
 full-time ECEC

määritelmä

varhaiskasvatus, johon *lapsen* on sovittu osallistuvan 35 tuntia tai enemmän viikossa

huomautus

Kokoaikainen varhaiskasvatus on *varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin* liittyvä käsite ja siitä on säädetty varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa (1503/2016).

Kokoaikaisessa varhaiskasvatuksessa oleva lapsi voi päiväkohtaisesti olla joko *osapäiväisessä* tai *kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa*.

Käsitteen tunnus: c404

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaaviot: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#) ja [Varhaiskasvatuksen maksut](#)

412

osa-aikainen varhaiskasvatus

sv småbarnspedagogik på deltid
 en part-time early childhood education and care;
 part-time ECEC

määritelmä

[varhaiskasvatus](#), johon [lapsen](#) on sovittu osallistuvan alle 35 tuntia viikossa

huomautus

Osa-aikainen varhaiskasvatus on [varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin](#) liittyvä käsite ja siitä on säädetty varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa (1503/2016).

Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa oleva lapsi voi päiväkohtaisesti olla joko [osapäiväisessä](#) tai [kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa](#).

Käsitteen tunnus: c940

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaaviot: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#) ja [Varhaiskasvatuksen maksut](#)

413

**kokopäiväinen varhaiskasvatus;
kokopäivähoito**

sv heldagsverksamhet inom småbarnspedagogik;
 heldagsvård
 en full-day early childhood education and care;
 full-day ECEC
 not: full-time early childhood education and care (2)

määritelmä

[varhaiskasvatus](#), johon [lapsen](#) on sovittu osallistuvan yli 5 tuntia päivässä

huomautus

Kokopäiväisen varhaiskasvatuksen raja, yli viisi tuntia päivässä, perustuu varhaiskasvatusasetuksen (753/2018) mukaiseen henkilöstömitoitukseen.

Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan varhaiskasvatus saa pääsääntöisesti kestää enintään kymmenen tuntia yhtäjaksoisesti.

Käsitettä kokopäiväinen varhaiskasvatus käytetään varhaiskasvatuksen tiedontuotannossa.

Kokopäiväinen varhaiskasvatus voi olla varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain (1503/2016) mukaan joko [kokoaiasta](#) tai [osa-aikaista varhaiskasvatusta](#).

full-day early childhood education and care vs. full-time early childhood education and care: Englannin termit full-day early childhood education and care ja full-time early childhood education and care voisivat periaatteessa viitata samaan käsitteeseen, ja varhaiskasvatuslain (540/2018) englanninkielisessä käännöksessä on käytetty kokopäiväisestä varhaiskasvatuksesta vastinetta full-time early childhood education and care. Lakikäännöksen julkaisemisen jälkeen opetus- ja kulttuuriministeriössä on kuitenkin linjattu, että termiä full-day early childhood education and care käytetään käsitteestä kokopäiväinen varhaiskasvatus ja termiä full-time early childhood education and care varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain (1503/2016) mukaisesta käsitteestä [kokoaikainen varhaiskasvatus](#).

Vertaa [kokoaikainen varhaiskasvatus](#).

Käsitteen tunnus: c1591

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#)

414

osapäiväinen varhaiskasvatus

ei: osapäivähoito

sv halvdagsverksamhet inom småbarnspedagogik;
halvdagsvården part-day early childhood education and care;
part-day ECEC;
~ half-day early childhood education and care;
~ half-day ECEC

määritelmä

varhaiskasvatus, johon **lapsen** on sovittu osallistuvan 5 tuntia tai vähemmän päivässä

huomautus

Osapäiväisen varhaiskasvatuksen raja viisi tuntia tai vähemmän päivässä perustuu varhaiskasvatusasetuksen (753/2018) mukaiseen henkilöstömitoitukseen. Käsitettä käytetään varhaiskasvatuksen tiedontuotannossa.

Termejä osapäivähoito ja halvdagsvård on käytetty aikaisemmin lainsäädännössä.

Käsitteen tunnus: c405

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#)

415

osaviikkoinen varhaiskasvatus

sv småbarnspedagogik under en del av veckan

en part-weekly early childhood education and care;
part-weekly ECEC

määritelmä

varhaiskasvatus, johon **lapsen** on sovittu osallistuvan vain tiettyinä viikonpäivinä

huomautus

Osaviikkoisen varhaiskasvatuksen viikonpäivät sovitaan asiakaskohtaisesti.

Käsitteen tunnus: c941

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#)

416

päivittäinen varhaiskasvatus

sv småbarnspedagogik som ordnas dagligen

en daily early childhood education and care;
daily ECEC

määritelmä

varhaiskasvatus, johon **lapsen** on sovittu osallistuvan kaikkina arkipäivinä

huomautus

Käsitteen tunnus: c1595

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#)

417

varhaiskasvatuspäivä

- sv dag inom småbarnspedagogik;
småbarnspedagogisk dag
- en day in early childhood education and care;
early childhood education and care day;
day in ECEC;
ECEC day

määritelmä

päivä, jona [lapsen](#) on sovittu osallistuvan [varhaiskasvatukseen](#)

huomautus

Lapsen varhaiskasvatuspäivät ja säännölliset poissaolopäivät sovitaan aina etukäteen.

Käsitteen tunnus: c943

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#)

418

varhaiskasvatuksen toimintapäivä

- sv verksamhetsdag inom småbarnspedagogik
- en operating day of the early childhood education and care unit

määritelmä

päivä, jona [varhaiskasvatuksen toimipaikka](#) tarjoaa [varhaiskasvatusta](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c1596

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#)

419

varhaiskasvatuksen vuorohoito;**vuorohoito**

ei: vuoropäivähoito (vanhentunut)

- sv skiftomsorg inom småbarnspedagogik;
skiftomsorg;
skiftesvård inom småbarnspedagogik;
skiftesvård
- en early childhood education and care with extended hours;
ECEC with extended hours;
non-standard hours early childhood education and care;
non-standard hours ECEC;
~ extended hours in ECEC (1)
- not: flexibly scheduled early childhood education and care;
flexibly scheduled ECEC;
shift care in early childhood education and care;
shift care in ECEC;
day and night care in ECEC

määritelmä

[varhaiskasvatus](#), jota järjestetään myös [varhaiskasvatuksen toimipaikkojen](#) normaalin aukioloajan lisäksi

huomautus

Varhaiskasvatuksen vuorohoitoa järjestetään tarpeen mukaan myös illalla, yöllä, viikonloppuna tai arkipyhinä. Varhaiskasvatuksen toimipaikkojen normaali aukioloaika on yleensä kello 6.00 ja 18.00 välinen aika maanantaista perjantaihin.

Varhaiskasvatuksen vuorohoidon muotoja ovat [ympäri vuorokautinen varhaiskasvatus](#), [varhaiskasvatuksen viikonloppuhoito](#) ja [varhaiskasvatuksen iltahoito](#).

Käsitteen tunnus: c406

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#)

420

ympäri vuorokautinen varhaiskasvatus;**ympäri vuorokautinen hoito**

ei: ympäri vuorokautinen päivähoito (vanhentunut)

sv småbarnspedagogisk verksamhet dygnet runt;
dygnet runt vården 24/7 early childhood education and care;
24/7 ECEC;
ECEC services which operate 24/7
rather than: 24-hour early childhood education and care;
around-the-clock early childhood education and care

määritelmä

[varhaiskasvatuksen vuorohoito](#), jota järjestetään kaikkina vuorokauden aikoina ja kaikkina viikonpäivinä

huomautus

Tarpeen mukaan [lapsi](#) voi osallistua ympäri vuorokautiseen varhaiskasvatukseen myös useita vuorokausia peräkkäin.

Käsitteen tunnus: c407

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#)

421

varhaiskasvatuksen viikonloppuhoito;**viikonloppuhoito**sv småbarnspedagogik under veckoslut;
vård under veckosluten early childhood education and care at weekends;
ECEC at weekends
not: weekend care in early childhood education and care;
weekend care in ECEC

määritelmä

[varhaiskasvatuksen vuorohoito](#), jota järjestetään perjantai-illan ja maanantaiaamun välisenä aikana

huomautus

Käsitteen tunnus: c1598

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#)

422

varhaiskasvatuksen iltahoito;**iltahoito;****~ varhaiskasvatuksen laajennettu aukiolo**sv kvällsvård inom småbarnspedagogik;
kvällsvården early childhood education and care in the evenings;
ECEC in the evenings;
~ extended hours in ECEC (2)
not: evening care in early childhood education and care;
evening care in ECEC

määritelmä

[varhaiskasvatuksen vuorohoito](#), jota järjestetään normaalin aukioloajan lisäksi myös kello 18.00 ja 22.00 välisenä aikana

huomautus

Ilmaus varhaiskasvatuksen laajennettu aukiolo viittaa toimintaan, jossa [varhaiskasvatusta](#) tarjotaan illasta pidennetyllä aukioloajalla maanantaista perjantaihin.

Käsitteen tunnus: c1599

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja](#)

423

sairaalassa järjestettävä varhaiskasvatus

sv småbarnspedagogik som ordnas vid sjukhus

määritelmä

varhaiskasvatus, jota järjestetään sairaalahoidossa olevalle *lapselle*

huomautus

Käsitteen tunnus: c1898

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: *Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja*

The diagram illustrates the structure of early childhood education (ECE) services in Finland, organized into three main sections: Hierarchy, Organization, and Information.

HIERARKIA-SUHDE (Hierarchy Relationship): Represented by a solid line with an open triangle arrowhead pointing right.

KOOSTUMUS-SUHDE (Composition Relationship): Represented by a solid line with an open diamond arrowhead pointing right.

ASSOSIATIIVINEN SUHDE (Associative Relationship): Represented by a solid line.

MONIULOTTEINEN JÄRJESTELMÄ (Multidimensional System): Represented by a solid line with an open circle arrowhead pointing right.

TÄYDENTÄVÄ TIETO (Supplementary Information): Represented by a dashed line.

jaottelu-peruste (Division Basis): Represented by a solid line with an open triangle arrowhead pointing right.

varhaiskasvatuksen toimintapäivä (Early Childhood Education Activity Day): päivä, jona varhaiskasvatuksen toimipaikka tarjoaa varhaiskasvatusta (day on which the early childhood education service provides early childhood education).

varhaiskasvatuspäivä (Early Childhood Education Day): päivä, jona lapsen on sovittu osallistuvan varhaiskasvatukseen (day on which the child is scheduled to participate in early childhood education).

varhaiskasvatus (Early Childhood Education): suunnitelmallinen ja tavoitteellinen toiminta, joka tarjoaa lapselle kasvatusta, opetusta (1) ja hoitoa sekä painottaa erityisesti pedagogiikkaa (planned and purposeful activity that provides education, teaching (1) and care for the child, emphasizing pedagogy).

varhaiskasvatuksen toimintakausi (Early Childhood Education Activity Period): varhaiskasvatuksen järjestämistä jaksottava osa varhaiskasvatuksen toimintavuodesta (a period of organizing early childhood education from the early childhood education activity year).

varhaiskasvatuksen toimintavuosi (Early Childhood Education Activity Year): ajanjakso, joka alkaa elokuun alusta ja loppuu seuraavan vuoden heinäkuun loppuun (a period starting from the beginning of August and ending at the end of July of the following year).

viikoppäivien mukaan (By week days): osaviikkoinen varhaiskasvatus (part-time early childhood education) and päivittäinen varhaiskasvatus (daily early childhood education).

päiväkohtaisen tarkastelun mukaan (By daily examination): kokopäiväinen varhaiskasvatus (full-day early childhood education) and osapäiväinen varhaiskasvatus (part-day early childhood education).

viikottaisen tarkastelun mukaan (varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki) (By weekly examination (Early Childhood Education Client Fee Act)): kokoaikainen varhaiskasvatus (full-time early childhood education) and osa-aikainen varhaiskasvatus (part-time early childhood education).

vuorokauden ajan mukaan (By day of the week): muu (other) and varhaiskasvatuksen vuoroahoito (early childhood education shift care).

sen mukaan, missä varhaiskasvatusta annetaan (According to where early childhood education is provided): sairaalassa järjestettävä varhaiskasvatus (early childhood education provided in a hospital).

päivittäinen varhaiskasvatus (daily early childhood education): varhaiskasvatus, johon lapsen on sovittu osallistuvan kaikkina arkipäivinä (early childhood education, to which the child is scheduled to participate every weekday).

osaviikkoinen varhaiskasvatus (part-time early childhood education): varhaiskasvatus, johon lapsen on sovittu osallistuvan vain tiettyinä viikoppäivinä (early childhood education, to which the child is scheduled to participate only on certain weekdays).

kokopäiväinen varhaiskasvatus (full-day early childhood education): varhaiskasvatus, johon lapsen on sovittu osallistuvan yli 5 tuntia päivässä (early childhood education, to which the child is scheduled to participate for more than 5 hours a day).

osapäiväinen varhaiskasvatus (part-day early childhood education): varhaiskasvatus, johon lapsen on sovittu osallistuvan 5 tuntia tai vähemmän päivässä (early childhood education, to which the child is scheduled to participate for 5 hours or less a day).

kokoaikainen varhaiskasvatus (full-time early childhood education): varhaiskasvatus, johon lapsen on sovittu osallistuvan 35 tuntia tai enemmän viikossa (early childhood education, to which the child is scheduled to participate for 35 hours or more a week).

osa-aikainen varhaiskasvatus (part-time early childhood education): varhaiskasvatus, johon lapsen on sovittu osallistuvan alle 35 tuntia viikossa (early childhood education, to which the child is scheduled to participate for less than 35 hours a week).

varhaiskasvatuksen vuoroahoito (early childhood education shift care): varhaiskasvatus, jota järjestetään myös varhaiskasvatuksen toimipaikkojen normaalin aukioloajan lisäksi (early childhood education, which is also organized in addition to the normal opening hours of early childhood education service locations).

sairaalassa järjestettävä varhaiskasvatus (early childhood education provided in a hospital): varhaiskasvatus, jota järjestetään sairaalahoidossa olevalle lapselle (early childhood education, which is organized for a child in hospital care).

varhaiskasvatusoikeus (Early Childhood Education Right): lapsen oikeus saada varhaiskasvatusta (child's right to receive early childhood education).

ympäri vuorokautinen varhaiskasvatus (around-the-clock early childhood education): varhaiskasvatuksen vuoroahoito, jota järjestetään kaikkina vuorokauden aikoina ja kaikkina viikoppäivinä (early childhood education shift care, which is organized every day of the week and every weekday).

varhaiskasvatuksen viikonloppuhoito (early childhood education weekend care): varhaiskasvatuksen vuoroahoito, jota järjestetään perjantai-illan ja maanantaiaamun välisenä aikana (early childhood education shift care, which is organized on Friday evenings and Monday mornings).

varhaiskasvatuksen iltahoito (early childhood education evening care): varhaiskasvatuksen vuoroahoito, jota järjestetään normaalin aukioloajan lisäksi myös kello 18.00 ja 22.00 välisenä aikana (early childhood education shift care, which is organized in addition to the normal opening hours, also between 18.00 and 22.00).

6.2 Opetus (1)

424

ryhmäopetus

määritelmä

opetusryhmälle (2) tarkoitettu *opetus (1)*

huomautus

Ryhmäopetusta ovat esimerkiksi pienryhmäopetus, seminaariopetus, ryhmässä suoritettavat harjoitukset, lukupiiri ja vertaisryhmäopetus.

Käsitteen tunnus: c413

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Opetus \(1\)](#)

425

luokkaopetus

määritelmä

oppilaitoksen tiloissa annettava *ryhmäopetus*

huomautus

Käsitteen tunnus: c414

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Opetus \(1\)](#)

426

yksilöopetus

määritelmä

yhdeksi *oppijalle* tarkoitettu *opetus (1)*

huomautus

Käsitteen tunnus: c415

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Opetus \(1\)](#)

427

luento-opetus

sv föreläsningsundervisning;

föreläsning

en lecture;

lectures;

instruction given in the form of lectures

määritelmä

luentoina järjestettävä *opetus (1)*

huomautus

Käsitteen tunnus: c416

Luokka: vapaa sivistystyö, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opetus \(1\)](#)

428

tukiopetus

sv stödundervisning
 en remedial instruction;
 remedial teaching;
 remedial education
 not: extra lesson

määritelmä

opetus (1), joka on tarkoitettu tilapäistä tai lyhytaikaista tukea opinnoissaan tarvitsevalle **oppilaalle**

huomautus

Oppilaalla, joka on tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan tai muutoin tarvitsee **oppimisessaan** lyhytaikaista tukea, on oikeus saada tukiopetusta heti, kun oppimiseen liittyvät vaikeudet on havaittu. Tukiopetuksella voidaan myös ehkäistä vaikeuksia ennakolta. Tukiopetus on **opetuksen eriyttämisen** muoto, jolle ovat ominaisia yksilöllisesti suunnitellut tehtävät, ajankäyttö ja **ohjaus**. Sitä voidaan antaa **yleistä**, **tehostettua** ja **erityistä tukea (1)** saavalle oppilaalle.

Tukiopetuksen antamiseen ei tarvita erityistä päätöstä kuten esimerkiksi **erityisopetuksen (1)** antamiseen.

Käsitteen tunnus: c417

Luokka: perusopetus

Käsitekaaviot: **Opetus (1)** ja **Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa**

429

osa-aikainen erityisopetus

sv specialundervisning på deltid;
 deltidsspecialundervisning

määritelmä

opetus (1), jota annetaan **yleisen**, **tehostetun** tai **erityisen tuen (1)** piirissä olevalle, **oppimisessaan** tai koulunkäynnissään lieviä vaikeuksia omaavalle **oppilaalle** muun opetuksen (1) ohessa

huomautus

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan esimerkiksi **oppijalle**, jolla on vaikeuksia yksittäisissä **oppiaineissa**, opiskelutaidoissa, sosiaalisissa taidoissa tai koulunkäynnissä. Sitä annetaan joustavin järjestelyin samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai **yksilöopetuksena**.

Käsitteen tunnus: c418

Luokka: perusopetus

Käsitekaaviot: **Opetus (1)** ja **Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa**

430

erityisopetus (1)

sv specialundervisning (1)
 en special needs education (1)
 rather than: special education

määritelmä

opetus (1), jota annetaan *erityisen tuen (1)* piiriin kuuluvalla *esiopetuksessa* olevalle *lapselle* tai *perusopetuksen oppilaalle* osana erityistä tukea (1)

huomautus

Perusopetuksessa erityisopetus (1) on erityisen tuen (1) keskeinen pedagoginen osa-alue. Sellaisen oppilaan, jolle on tehty erityisen tuen päätös, opetus (1) ja muu tuki annetaan hänelle laaditun *henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman* mukaisesti.

Perusopetuksen erityisopetuksessa (1) voidaan poiketa *oppiaineista* ja niitä koskevasta valtakunnallisesta *tuntijaosta* sen mukaan kuin erityistä tukea koskevassa päätöksessä määrätään. Perusopetuksen erityisopetus (1) voidaan järjestää joko muun opetuksen (1) yhteydessä tai osittain tai kokonaan *erityisluokalla* tai muussa soveltuvassa paikassa.

special-sanan käytöstä: YK:n syrjimättömän kielen opas *UN Disability-Inclusive Communications Guidelines* suosittelee, että henkilöön viittaavan special-sanan käytöstä luovutaan. YK:n Geneven maatoimisto tarkentaa omissa ohjeissaan (*Disability-Inclusive Language Guidelines*), että special-sanan käytöstä luovutaan myös esimerkiksi opetusryhmien nimissä. Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos sisältää edelleen näissä suosituksissa vältettävinä pidettyjä ilmaisuja. Suositukset otetaan huomioon jatkotyössä.

Käsitteen tunnus: c419

Luokka: perusopetus

Käsitekaaviot: *Opetus (1)* ja *Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa*

431

erityisopetus (2)

sv specialundervisning (2)
 en special needs education (2)

määritelmä

opetus (1), jonka tarkoituksena on tukea lukio-opintojen suorittamisessa *lukiokoulutuksen opiskelijaa*, jolla on oppimisvaikeuksien vuoksi haasteita suoriutua opinnoistaan

huomautus

Lukiolain (714/2018) mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta (2) ja muuta *oppimisen tukea* yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Mahdollinen tuen tarve kirjataan opiskelijan *henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan* sisältyvään opiskelusuunnitelmaan. Tuen tarvetta seurataan opintojen ajan.

special-sanan käytöstä: YK:n syrjimättömän kielen opas *UN Disability-Inclusive Communications Guidelines* suosittelee, että henkilöön viittaavan special-sanan käytöstä luovutaan. YK:n Geneven maatoimisto tarkentaa omissa ohjeissaan (*Disability-Inclusive Language Guidelines*), että special-sanan käytöstä luovutaan myös esimerkiksi opetusryhmien nimissä. Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos sisältää edelleen näissä suosituksissa vältettävinä pidettyjä ilmaisuja. Suositukset otetaan huomioon jatkotyössä.

Ks. myös *erityisopettaja*.

Käsitteen tunnus: c1659

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaaviot: *Opetus (1)* ja *Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa*

432

erityisopetus varhaiskasvatuksessa

ei: varhaiserityiskasvatus (vanhentunut);
erityisvarhaiskasvatus (vanhentunut)

- sv specialundervisning inom småbarnspedagogik
inte: specialpedagogik inom småbarnspedagogik (föräldrad)
- en early childhood education for children with special educational needs;
early childhood education for children with additional educational needs
not: education for children with special educational needs;
special needs education for children with special educational needs

määritelmä

varhaiskasvatuksen erityisopettajan antama *opetus (1)*

huomautus

Erityisopetus varhaiskasvatuksessa voi olla osa- tai kokoaikaista.

Suomen tulkinta erityisopetuksen perusteista poikkeaa joistakin kansainvälisistä tulkinnoista. Suomessa erityisopetuksen perusteina ovat *oppimisen* ja kehityksen vaikeudet. Suomessa esimerkiksi *lapsen* suomen tai ruotsin kielen taidon puute tai se, että lapsi kuuluu haavoittuvassa asemassa olevaan ryhmään, ei itsessään ole peruste erityisopetukselle.

special-sanan käytöstä: YK:n syrjimättömän kielen opas *UN Disability-Inclusive Communications Guidelines* suosittelee, että henkilöön viittaavan special-sanan käytöstä luovutaan. YK:n Geneven maatoimisto tarkentaa omissa ohjeissaan (*Disability-Inclusive Language Guidelines*), että special-sanan käytöstä luovutaan myös esimerkiksi opetusryhmien nimissä. Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos sisältää edelleen näissä suosituksissa vältettävänä pidettyjä ilmaisuja. Suositukset otetaan huomioon jatkotyössä.

Käsitteen tunnus: c1949

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: *Opetus (1)*

433

**starttiluokka;
starttiopetus**

määritelmä

koulunkäynnin aloittamisen lykkäämisen tapauksessa järjestettävä, *perusopetuksessa* tarvittavien valmiuksien kehittämiseen tähtäävä *opetus (1)*

huomautus

Perusopetuslain (628/1998, 27 §) mukaan *opetuksen järjestäjä* voi psykologisten ja tarvittaessa lääketieteellisten selvitysten perusteella antaa lapselle luvan aloittaa perusopetus vuotta säädettyä myöhemmin.

Ks. myös *oppivelvollisuus*.

Käsitteen tunnus: c451

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: *Opetus (1)*

434

joustava perusopetus

määritelmä

perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 yhteydessä järjestettävä *opetus (1)* ja *oppimisen* ja kasvun tuki, jonka tavoitteena on vähentää perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäistä syrjäytymistä

huomautus

Joustava perusopetus järjestetään *opetussuunnitelman perusteiden* mukaan.

Joustava perusopetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa ja muissa *oppimisympäristöissä* moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen.

Ks. myös *perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 koulu*.

Käsitteen tunnus: c453

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: *Opetus (1)*

435

verkko-opetus

- sv nätbaserad undervisning;
nätundervisning;
webbaserad undervisning
- en online teaching;
web-based teaching;
~ e-teaching;
~ computer-aided teaching

määritelmä

tietoverkossa tai sen avulla toteutettu [opetus \(1\)](#)

huomautus

Yleisimmin verkko-opetus tapahtuu internetin kautta tai avulla.

Käsitteen tunnus: c427

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Opetus \(1\)](#)

436

aineenopetus

- sv ämnesundervisning
- en subject teaching

määritelmä

tiettyyn [oppiaineeseen](#) liittyvä, kyseiseen oppiaineeseen pätevöityneen [aineenopettajan](#) antama [opetus \(1\)](#)

huomautus

[Perusopetuksessa](#) aineenopetusta on pääosin [vuosiluokilla](#) 7–9; tätä alemmilla vuosiluokilla lähes kaikkien oppiaineiden opetusta (1) antaa [luokanopettaja](#). [Lukiokoulutuksessa](#) kaikkien oppiaineiden opetus (1) on aineenopetusta.

Käsitteen tunnus: c428

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Opetus \(1\)](#)

437

korvaava opetus

määritelmä

[perusopetuksen oppilaalle](#) jonkin [oppiaineen](#) opetuksen (1) sijaan järjestettävä [opetus \(1\)](#) tai [ohjaus](#)

huomautus

Korvaavaa opetusta saava oppilas vapautuu korvatus oppiaineen opetuksesta (1).

Käsitteen tunnus: c429

Luokka: perusopetus

438

kaksikielinen opetus

- sv undervisning på två språk;
tvåspråkig undervisning
- en bilingual instruction;
< bilingual education <kaksikielinen koulutus>

määritelmä

[opetus \(1\)](#), jossa käytetään kahta kieltä

huomautus

[Perusopetuksen](#) kaksikielisessä opetuksessa osa [opetuksesta \(1\)](#) annetaan jollain muulla kielellä kuin [koulun opetuskielellä](#). Opetusta (1) voidaan myös antaa pääosin tai kokonaan muulla kuin koulun opetuskielellä.Ks. myös [opetuskieli \(2\)](#).

Käsitteen tunnus: c438

Luokka: perusopetus

439

kielikylpysv språkbad *n*

en language immersion

määritelmä

kielenopetusmenetelmä, jossa on tavoitteena opetella muuta kieltä kuin *oppijan* äidinkieltä siten, että kyseistä kieltä käytetään tarkoituksellisesti oppijan toimintaympäristössä

huomautus

Kielikylpyä voidaan käyttää esimerkiksi *varhaiskasvatuksessa* sekä *esi-* ja *perusopetuksessa*.

Perusopetuksessa järjestettävässä kielikylpyopetuksessa oppija oppii usein lukemaan ja kirjoittamaan suoraan opeteltavalla kielellä ja eri *oppiaineita* opetetaan opeteltavalla kielellä.

Ks. myös *kielisuihku*.

Käsitteen tunnus: c439

Luokka: varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus

440

kielisuihku

en language shower

määritelmä

kielikylvyn kevyt muoto, jossa *oppijan* kosketukset opetettavaan kieleen ovat lyhyitä ja tapahtuvat muun toiminnan ohessa

huomautus

Kielisuihkussa kosketukset kieleen voivat tapahtua esimerkiksi laulujen, leikkien tai lorujen avulla.

Kielisuihku-käsitettä ei ole määritelty *varhaiskasvatuksen* lainsäädännössä eikä *varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa*.

Käsitteen tunnus: c1056

Luokka: varhaiskasvatus, perusopetus

441

vuosiluokka (2) <perusopetus, lukiokoulutus>;

vuosikurssi (1) <lukiokoulutus>;

vuositaso <lukiokoulutus>

sv årskurs (1)

en grade (1) <perusopetus, lukiokoulutus>;

year <perusopetus, lukiokoulutus>

määritelmä

joukko, joka muodostuu samassa koulunkäynnin tai *opiskelun* vaiheessa olevista *oppilaista* tai *opiskelijoista*

huomautus

Vuosiluokan (2) muodostavat esimerkiksi tietyn *peruskoulun* (1) kuudensien *luokkien* oppilaat.

Perusopetuksen käsite vuosiluokka (2) on kuvattu perusopetusasetuksen (852/1998) 2 §:ssä, jonka mukaan perusopetuksen opetusryhmät muodostetaan vuosiluokittain.

Perusopetuksessa termillä vuosiluokka viitataan myös toiseen käsitteeseen, ks. *vuosiluokka* (1).

Käsitteen tunnus: c1049

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

442

vuosiluokka (1)

määritelmä

lukuvuoden mittainen jakso, jollaisiin *perusopetuksen oppimäärän* suorittaminen on jaettu

huomautus

Perusopetuksen käsite vuosiluokka (1) on kuvattu perusopetusasetuksen (852/1998) 11 §:ssä, jossa on säännöksiä muun muassa siitä, millä ehdoin *oppilas* siirtyy *lukuvuoden* päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle.

Esimerkkejä käytöstä: ”ensimmäisen vuosiluokan oppimäärä”, ”seitsemännen vuosiluokan oppimäärä”.

Vrt. *vuosiluokka (2)*.

Käsitteen tunnus: c245

Luokka: perusopetus

443

luokka <perusopetus>;**opetusryhmä (1)** <perusopetuksen lainsäädännössä>;**ryhmänohjausryhmä** <lukiokoulutus>;**lähiohjausryhmä** <lukiokoulutus>;**< opiskelijaryhmä** <lukiokoulutus>;**< ryhmä** <ammattillinen koulutus, lukiokoulutus>

sv klass <perusopetus>;
 undervisningsgrupp (1) <perusopetuksen lainsäädännössä>;
 > sammansatt klass <yhdysluokka>;
 < grupp <ammattillinen koulutus>

en class <perusopetus>;
 homeroom group <lukiokoulutus>;
 < group <ammattillinen koulutus>;
 > multigrade class <yhdysluokka>;
 > multi-year class <yhdysluokka>
 not: tutor group

määritelmä

joukko, joka muodostuu samassa koulunkäynnin tai *opiskelun* vaiheessa olevista, hallinnollisesti saman *opettajan* valvontaan kuuluvista *oppilaista* tai *opiskelijoista*, tai *ammattillisessa koulutuksessa* joukko opiskelijoita jotka hankkivat samaa osaamista ja kuuluvat hallinnollisesti saman opettajan valvontaan

huomautus

Pienessä *peruskoulussa (1)* voi olla esimerkiksi vain yksi 3. luokka; suuremmassa oppilaat on jaettu esim. luokkiin 3A ja 3B. Yhden luokan oppilaat voivat muodostaa *opetusryhmän (2)*, tai luokan oppilaat voivat jakaantua eri *opetusryhmiin (2)* esimerkiksi valinnaisten kielten *opettamista* varten.

Yhdysluokalla tarkoitetaan *perusopetuksen opetusryhmää (2)*, joka muodostuu kahden tai useamman peräkkäisen *vuosiluokan (2)* oppilaista, esimerkiksi pienen peruskoulun (1) yhdistetty viides ja kuudes luokka.

Lukiokoulutuksen osalta terminkäyttö vaihtelee. Lukiokoulutuksessa annetaan *opetussuunnitelman perusteiden* mukaan ryhmänohjausta (ks. *ohjaus*), ja tämän termin pohjalta muodostettu termi ryhmänohjausryhmä on suhteellisen yleinen.

Ammattillisessa koulutuksessa ei käytetä termiä luokka. Lähin vastaava käsite on ryhmä, ruotsiksi grupp.

homeroom group: Tässä sanastossa on pyritty antamaan käsitteille ensisijaisesti brittienglannin mukaiset vastineet. ”Homeroom group” on amerikanenglannin termi. Sitä on kuitenkin päädytty suosittamaan Suomen lukiokoulutuksen ryhmänohjausryhmän vastineeksi sen vuoksi, että Suomen järjestelmä poikkeaa tältä osin niin paljon brittijärjestelmästä, ettei brittienglannista löydy kuvaavaa termiä tälle käsitteelle.

group: Englannin termi group viittaa laajempaan käsitteeseen kuin suomen luokka; *koulutuksen (1)* alalla group viittaa mihin tahansa opetusryhmään.

Ks. myös *luokanvalvoja; ryhmänohjaaja*.

Käsitteen tunnus: c445

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: *Opetus (1)*

444

opetusryhmä (2)

sv undervisningsgrupp (2)

en teaching group

not: study group

määritelmä

joukko, joka muodostuu yhtä aikaa opetettavista *oppilaista* tai *opiskelijoista*

huomautus

Opetusryhmä (2) voi muodostua esimerkiksi yhden tai useamman *luokan* tai *oppilaitoksen* oppilaista tai tietyn *oppiaineen* valinneista oppilaista tai opiskelijoista.**study group:** Englannin termin study group käyttöä opetusryhmä-käsitteen vastineena ei suositella, sillä se viittaa myös toiseen käsitteeseen, tiettyä aihetta opiskelemaan kokoontuvien, toisiaan tukevien henkilöiden ryhmään.

Käsitteen tunnus: c444

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

Käsitekaavio: *Opetus (1)*

445

erityisluokka

sv specialklass

määritelmä

opetusryhmä (2), joka muodostuu *erityistä tukea (1)* tarvitsevista *oppilaista*

huomautus

Erityisluokan oppilaat voivat opiskella samalla *vuosiluokalla (2)* tai erityisluokka voi muodostua useamman *vuosiluokan (2)* oppilaista.

Käsitteen tunnus: c434

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: *Opetus (1)*

446

opetusryhmäkoko

sv undervisningsgruppens storlek

en teaching group size

määritelmä

yhteen *opetusryhmään (2)* kuuluvien *oppilaiden* tai *opiskelijoiden* määrä

huomautus

Käsitteen tunnus: c446

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

447

vuosikurssi (2)

sv årskurs (2)

en students who begin their studies in the same year;

student year group

määritelmä

joukko *opiskelijoita*, jotka ovat aloittaneet opintonsa *koulutusorganisaatiossa* samana vuonna

huomautus

Esimerkiksi vuosikurssi 2002 eli vuonna 2002 aloittaneet.

Käsitteen tunnus: c1052

Luokka: korkeakoulut

448

varhaiskasvatusympäristö

sv småbarnspedagogisk miljö
 en early childhood education and care environment;
 ECEC environment

määritelmä

[varhaiskasvatuksen](#) fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja digitaalisen ympäristön kokonaisuus, joka on kehittävä, [oppimista](#) edistävä sekä terveellinen ja turvallinen

huomautus

Varhaiskasvatusympäristössä tulee ottaa huomioon [lapsen](#) ikä, kehitys ja muut edellytykset ja sen tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä.

Varhaiskasvatusympäristö kattaa myös piha-alueet ja muun lähiympäristön. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava asianmukaisia ja niissä on huomioitava esteettömyys.

Vertaa [oppimisympäristö](#).

Käsitteen tunnus: c1600

Luokka: varhaiskasvatus

449

**oppimisympäristö;
opiskeluympäristö**

sv lärmiljö;
 lärandemiljö;
 inlärningsmiljö
 en learning environment

määritelmä

fyysisen tai digitaalisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden, sosiaalisten suhteiden ja pedagogisten ratkaisujen kokonaisuus, jossa [opetus \(1\)](#), [ohjaus](#), [opiskelu](#) ja [oppiminen](#) tapahtuvat

huomautus

Oppimisympäristöjä voivat olla esimerkiksi [oppilaitos](#), työpaikka ja erilaiset verkkoympäristöt.

Säädöksissä (kuten perusopetuslaki [628/1998](#) ja laki ammatillisesta koulutuksesta [531/2017](#)) käytetään termiä opiskeluympäristö; esimerkiksi säädetään oikeudesta turvalliseen opiskeluympäristöön.

Vrt. [opetustila](#).

Käsitteen tunnus: c244

Luokka: yleinen/yhteinen

450

nivelvaihesv övergångsskede *n*

en transition point

not: transition (2);

transition phase (2)

määritelmä

koulutusjärjestelmään kuuluvien *koulutusten (1)* välinen vaihe, koulutusjärjestelmään kuuluvan koulutuksen (1) ja työelämän välinen vaihe taikka sellainen *koulutuksen (1)* sisällä oleva vaihe, jossa *opetuksen (1)* menetelmät, sisällöt, tavoitteet tai *opetusmuoto* muuttuvat merkittävästi

huomautus

Koulutusten (1) välisiä nivelvaiheita ovat esimerkiksi *varhaiskasvatuksen* ja *esiopetuksen* välinen vaihe, esiopetuksen ja *perusopetuksen* välinen vaihe, *perusopetuksen* ja *toisen asteen koulutuksen* välinen vaihe ja toisen asteen koulutuksen ja *korkeakoulutuksen* välinen vaihe.

Koulutuksen (1) sisäisistä nivelvaiheista esimerkkejä ovat perusopetuksen *opetussuunnitelman perusteissa* mainitut *perusopetuksen* 2. ja 3. *vuosiluokan (1)* välinen vaihe sekä perusopetuksen 6. ja 7. vuosiluokan (1) välinen vaihe.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen voidaan ajatella itsessään olevan *perusopetuksen* ja *toisen asteen koulutuksen* välinen nivelvaihe, tai sitten voidaan puhua nivelvaiheesta tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen ja esimerkiksi *lukiokoulutuksen* välillä.

Ks. myös *siirtymävaihe*.

Käsitteen tunnus: c246

Luokka: yleinen/yhteinen, varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Nivelvaihe ja siirtymävaihe](#)

451

siirtymävaihe

en transition phase (1);
transition (1)

määritelmä

oppijan koulutuspolkuun sisältyvä ajanjakso, jonka aikana *oppija* siirtyy yhdestä *koulutusjärjestelmään* kuuluvasta *koulutuksesta (1)* seuraavaan koulutukseen (1), yhdestä *koulutuksesta (2)* toiseen koulutukseen (2), koulutuksesta (1) työelämään taikka *koulutuksen (1)* sisällä vaiheesta toiseen niin että *opetuksen (1)* menetelmät, sisällöt, tavoitteet tai *opetusmuoto* muuttuvat samalla merkittävästi

huomautus

Siirtymävaiheen kesto voi vaihdella eri oppijoiden välillä.

Siirtymävaiheita on muun muassa koulutusjärjestelmän koulutusten (1) välisissä ja koulutusten (1) sisäisissä *nivelvaiheissa*.

Esimerkkejä koulutusjärjestelmän *koulutusten (1)* välisistä siirtymävaiheista ovat *varhaiskasvatukseen* kuuluvan *esiopetuksen* aloittaminen, esiopetuksesta *perusopetuksen* alkuopetukseen siirtyminen, *perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen* siirtyminen ja toisen asteen koulutuksesta *korkeakoulutukseen* siirtyminen.

Esimerkkejä *koulutusten (1)* sisäisistä siirtymävaiheista ovat perusopetuksen toiselta *vuosiluokalta* kolmannelle siirtyminen ja *perusopetuksen vuosiluokkien 1–6 koulusta perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 kouluun* siirtyminen.

Ammatillisessa koulutuksessa siirtymävaiheita ovat muun muassa vaiheet, joissa *opiskelija* siirtyy *ammatillisesta perustutkinnosta ammattitutkintoon* tai *erikoisammattitutkintoon* tai vaihtaa yhden *koulutusalan* koulutuksesta (2) toisen koulutusalan koulutukseen (2).

Esimerkki siirtymävaiheesta on myös vaihe, jossa opiskelija vaihtaa kesken opintojen *toisen asteen koulutuksen* sisällä *lukiokoulutuksesta* ammatilliseen koulutukseen.

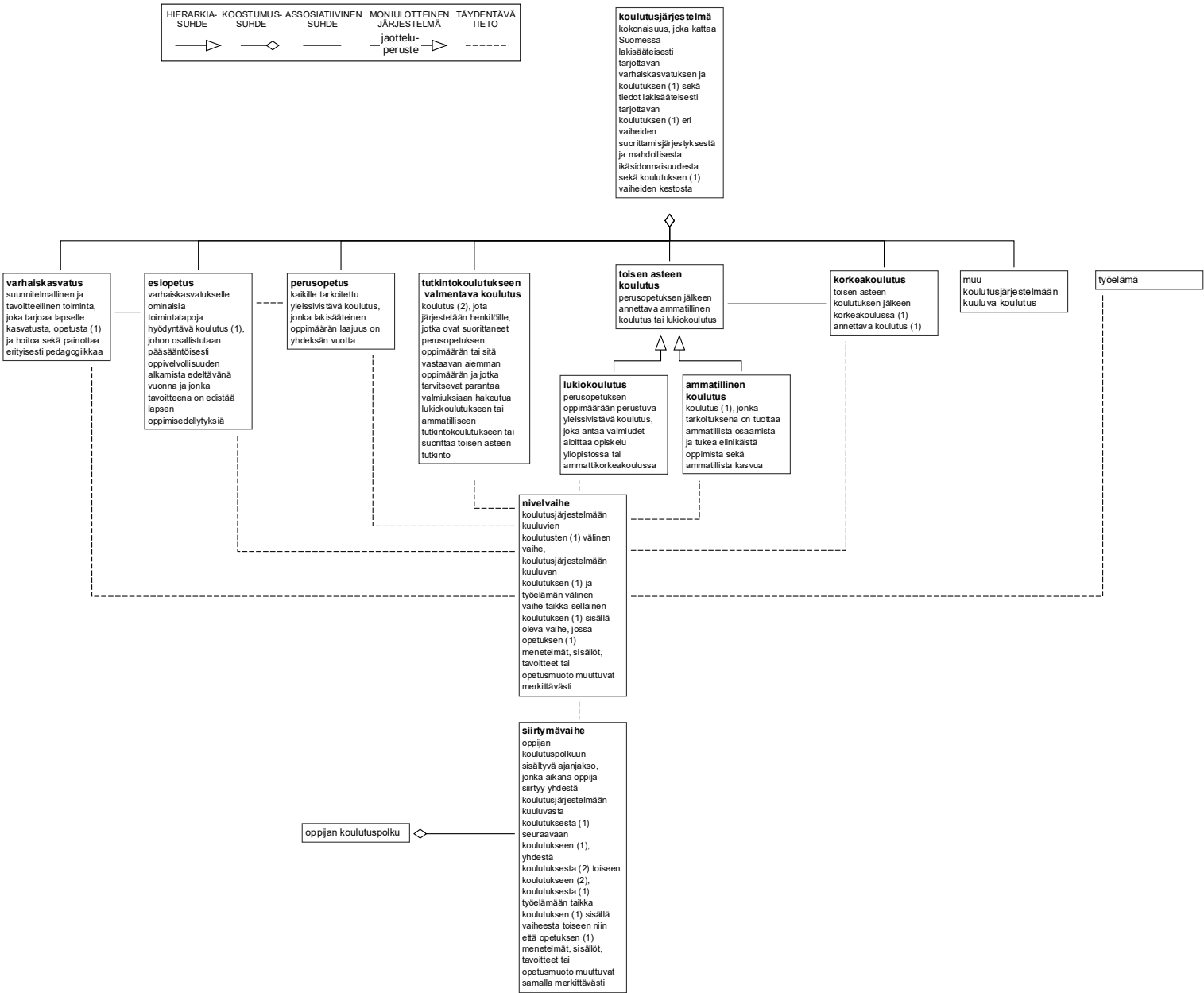
Varhaiskasvatuksessa termejä siirtymävaihe ja siirtymä käytetään myös eri merkityksessä: viittaamaan siihen, että *lapsi* siirtyy *varhaiskasvatuspäivän* aikana *varhaiskasvatuksen* toiminnasta *esiopetuksen* toimintaan.

Ks. myös *nivelvaihe*.

Käsitteen tunnus: c1952

Luokka: yleinen/yhteinen, varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Nivelvaihe ja siirtymävaihe](#)



Käsitekaavio 48. Nivelvaihe ja siirtymävaihe.

452

<perusopetus, lukiokoulutus>

toimintakulttuuri

sv verksamhetskultur

en school ethos;
school values, practices and procedures <selittävä vastine>;
school culture
not: operating culture

määritelmä

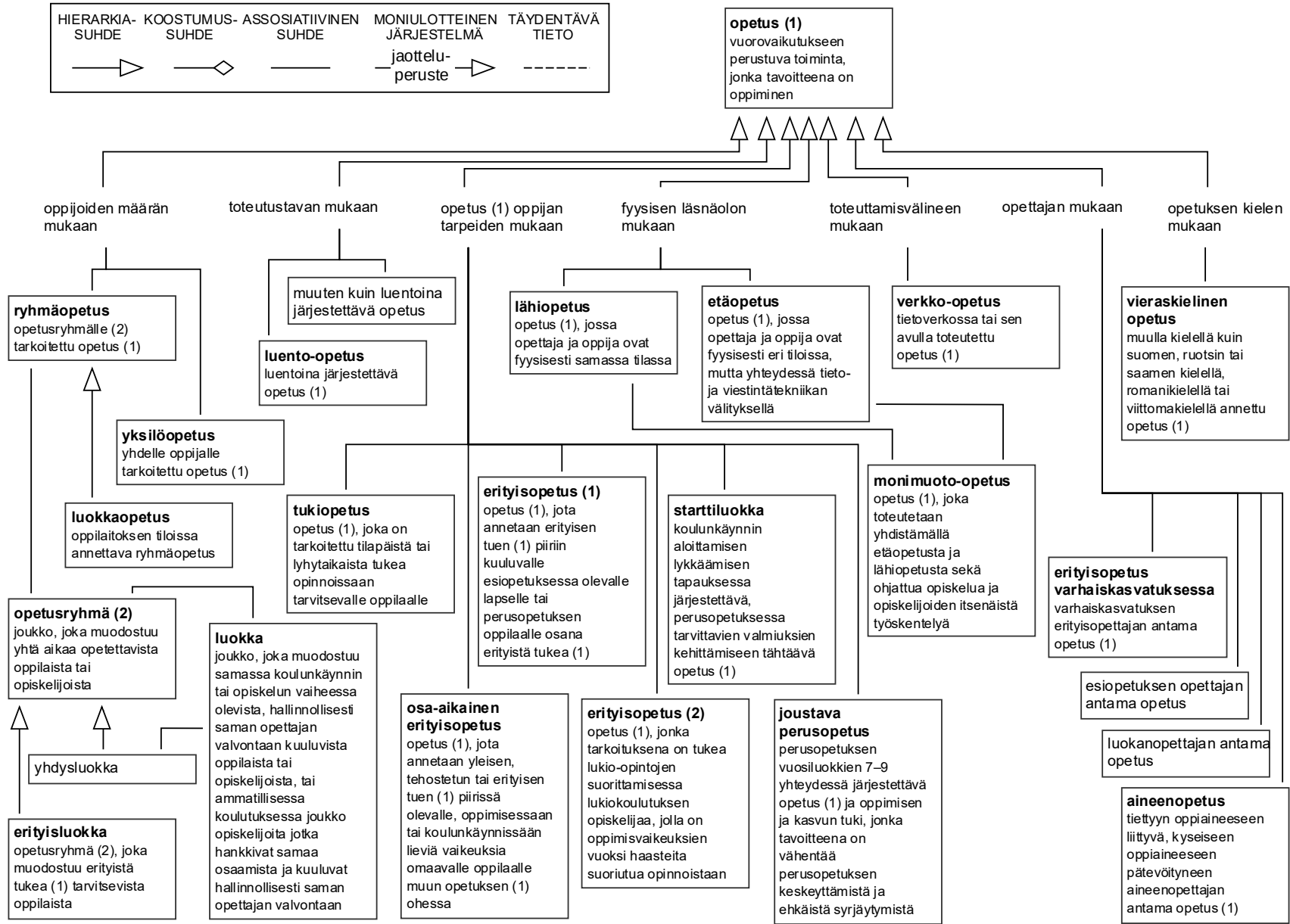
kokonaisuus, joka muodostuu *oppilaitoksessa* vallitsevista ajattelu-, käyttäytymis- ja toimintamalleista ja joka on määritelty *opetussuunnitelman perusteissa*

huomautus

Toimintakulttuuriin sisältyvät myös oppilaitoksen työn laadun perustana olevat säännöt, arvot, periaatteet ja kriteerit.

Käsitteen tunnus: c447

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus



6.2.1 Opetusmuotokäsitteitä

453

<koodistot>

opetusmuoto;**opiskelumuoto (1)** <opiskelijan näkökulmasta tarkasteltaessa>

sv undervisningsform

en mode of teaching

määritelmä

tapa, jolla *opetus (1)* ja *opiskelu* järjestetään ja johon sisältyvät käytettävät toimintatavat, välineet, ajankohdat ja paikat

huomautus

Opetusmuotoa voidaan kuvata *opiskelumuodon (2)*, *opetustavan* ja *opetusajankohdan* yhdistelminä; esimerkiksi ohjattu opiskelu *lähiopetuksena* iltaisin.

Näkökulman mukaan (esim. opettaja/opiskelija) käsitteestä opetusmuoto käytetään myös termiä opiskelumuoto (1). Vrt. myös näkökulma yhtäältä termeissä päivä- ja iltaopetus sekä *monimuoto-opetus* ja toisaalta termeissä päivä- ja iltaopiskelu sekä monimuoto-opiskelu.

Varhaiskasvatuksen puolella tätä käsitettä vastaa käsite *varhaiskasvatuksen toimintamuoto*, ks. myös käsitteen *varhaiskasvatus* kohdalla oleva huomautus.

Vrt. *opetuksen järjestämismuoto*; *koulutuksen järjestämismuoto*.

Käsitteen tunnus: c420

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä](#)

454

<koodistot>

opiskelumuoto (2)

sv studieform

en form of learning

määritelmä

koulutuksen (2) osaamistavoitteiden (1) saavuttamistapa, joka ilmaisee, onko *opiskelu* ohjattua vai itsenäistä

huomautus

Opiskelumuotoja (2) ovat ohjattu opiskelu ja itsenäinen opiskelu.

Käsitteen tunnus: c421

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä](#)

455

<koodistot>

opetustapasv undervisningssätt *n*

inte: undervisningsmetod

en form of instruction

määritelmä

opetuksen (1) muoto tarkasteltuna sen mukaan, missä ympäristössä tai millä välineillä *opettaja* ja *oppija* ovat yhteydessä toisiinsa ohjatun *opiskelun* aikana

huomautus

Opetustapoja ovat *lähi-* ja *etäopetus*.

undervisningssätt / undervisningsmetod: Opetustapa-tiedon ruotsinkielisenä vastineena koodistoissa on suositeltavaa käyttää termiä undervisningssätt. Termiä undervisningsmetod ei tulisi tässä yhteydessä käyttää, sillä se kuuluu lähinnä pedagogiikan alaan ja viittaa opetusmetodiin.

Vrt. *verkko-opetus*.

Käsitteen tunnus: c422

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä](#)

456

<koodistot>

opetusajankohta

mieluummin kuin: opetusaika

sv undervisningstidpunkt

en time period when teaching takes place;
 > time period when instruction takes place
 not: teaching time

määritelmä

ajankohta, jona *opetus (1)* tai *opettaminen* tapahtuu

huomautus

Opetusajankohta voi olla esimerkiksi päivä, ilta tai viikonloppu, jolloin kyseessä on vastaavasti päivä-, ilta- tai viikonloppuopetus.

teaching time: Englannin termi teaching time viittaa opetuksen (1) tai opettamisen keston, esim. kaksi tuntia.

Käsitteen tunnus: c423

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä](#)

457

lähiopetus

sv kontaktundervisning;

närundervisning

en contact teaching

määritelmä

opetus (1), jossa *opettaja* ja *oppija* ovat fyysisesti samassa tilassa

huomautus

Lähiopetus on yksi *opetustapa*.Ks. myös *opetuksen järjestämismuoto*; *koulutuksen järjestämismuoto*

Käsitteen tunnus: c424

Luokka: yleinen/yhteinen, esiopetus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitekaaviot: [Opetus \(1\)](#) ja [Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä](#)

458

etäopetus

sv distansundervisning
 en distance teaching;
 remote teaching

määritelmä

opetus (1), jossa *opettaja* ja *oppija* ovat fyysisesti eri tiloissa, mutta yhteydessä tieto- ja viestintäteknikan välityksellä

huomautus

Etäopetus on yksi *opetustapa*.

Lähtökohtaisesti etäopetus on synkronista *opetusta (1)*: opettaja ja oppija ovat samanaikaisessa yhteydessä toisiinsa. Tällaisessa etäopetuksessa oppija voi siis valita etäyhteyspaikan, mutta opetuksen (1) aika on opetusjärjestelyissä määrätty.

Etäopetuksella voidaan kuitenkin tarkoittaa laajemmin kaikkea opetusta (1), jossa opettaja ja oppija ovat yhteydessä toisiinsa tieto- ja viestintäteknikan välityksellä, riippumatta siitä onko tämä yhteys samanaikainen. Näin käytettynä käsitettä etäopetus voidaan ajatella yläkäsitteeksi muun muassa käsitteille *monimuoto-opetus* ja *verkko-opetus* (jonka piiriin puolestaan kuuluvat muun muassa kaikille avoimet verkkokurssit eli MOOCit).

Etäopetuksiksi voidaan mieltää myös *opiskelua* tukevien materiaalien avulla tapahtuva *opettaminen*, jossa opettajan rooli on minimoitu ja vuorovaikutus tapahtuu lähinnä oppijan ja opiskelumateriaalin välillä. Tästä esimerkkejä ovat aiemmillä vuosikymmenillä yleiset kirjekurssit sekä Yleisradion yhteistyössä *koulutustoimijoiden* kanssa tuottamat televisioidut opetusohjelmat.

Käsitettä etäopetus käytetään *toisen asteen koulutuksen, korkeakoulujen (1) ja vapaan sivistystyön* lisäksi myös *aikuisten perusopetuksessa* mutta ei lasten ja nuorten *perusopetuksessa*. Viimeksi mainitun osalta ks. *etäyhteyksiä hyödyntävä opetus*.

Vrt. *opetuksen järjestämismuoto; koulutuksen järjestämismuoto*

Käsitteen tunnus: c425

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsittekaaviot: *Opetus (1)* ja *Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä*

459

etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

määritelmä

oppivelvollisten perusopetukseen kuuluvaa *lähiopetusta* tietyissä erityistilanteissa täydentävä *opetus (1)*, jota *opettaja* antaa etäyhteyksiä hyödyntäen *lukuvuosisuunnitelman* mukaisina työaikoina

huomautus

Määritelmässä mainittu etäyhteys voidaan muodostaa tieto- ja viestintäteknikan avulla, esimerkiksi videon tai tietokoneen välityksellä.

Perusopetuslain (628/1998) mukaan lasten ja nuorten perusopetus on annettava lähiopetuksena, eikä laki mahdollista opetuksen (1) järjestämistä sellaisena *etäopetuksena*, jossa *oppilas* itse voisi valita *opiskelun* ajan ja paikan. Tämän vuoksi lasten ja nuorten perusopetuksessa ei käytetä termiä etäopetus.

Koska lasten ja nuorten perusopetus on annettava lähiopetuksena, etäyhteyksiä hyödyntävä opetus tapahtuu lapsen tai nuoren *lähiopetuksessa*, jossa opettaja on läsnä.

Etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta voidaan käyttää täydentämään lähiopetusta. Etäyhteyksiä hyödyntämällä voidaan tukea esimerkiksi harvemmin opiskeltujen kielten, uskontojen ja valinnaisten *oppiaineiden* opetusta (1). Etäyhteyksiä hyödyntävällä opetuksella voidaan edistää myös oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen ja laadukkaaseen perusopetukseen *koulun* koosta ja sijainnista riippumatta.

Käsitteen tunnus: c1899

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: *Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä*

460

monimuoto-opetus;
~ sulautuva opetus;
~ hybridiopetus;
~ joustava hybridiopetus

ei: HyFlex

sv flerformsundervisning

en blended teaching;

~ hybrid teaching;

~ hybrid flexible teaching;

HyFlex teaching

not: multiform teaching (obsolete)

määritelmä

opetus (1), joka toteutetaan yhdistämällä **etäopetusta** ja **lähiopetusta** sekä ohjattua opiskelua ja **opiskelijoiden** itsenäistä työskentelyä

huomautus

Käsitteet monimuoto-opetus, sulautuva opetus, hybridiopetus ja joustava hybridiopetus on otettu käyttöön eri aikoina. Monimuoto-opetus on käsitteistä vanhin ja hybridiopetus ja joustava hybridiopetus uusimpia. Käsitteet ovat keskenään hyvin samankaltaisia, mutta niiden välille on tehtävissä pieniä painotuseroja.

Monimuoto-opetusta on kaikki opetus (1), joka toteutetaan yhdistämällä etäopetusta ja lähiopetusta sekä ohjattua opiskelua ja opiskelijoiden itsenäistä työskentelyä. Monimuoto-opetus on siis tässä määrittelyistä käsitteistä yleisluonteisin.

Sulautuvassa opetuksessa pyritään sulauttamaan erilaisia **oppimisympäristöjä** (esimerkiksi fyysinen **opetustila**, virtuaalinen oppimisalusta, työelämän ympäristöt, sosiaalinen media, kaupunkiympäristö) pedagogisesti toimivaksi kokonaisuudeksi. Sulautuvassa opetuksessa yhdistetään lähi- ja etäopetusta sekä ohjattua opiskelua ja itsenäistä työskentelyä. Lisäksi sulautuvassa opetuksessa voidaan hyödyntää synkronista ja asynkronista **opetusta (1)** ja **ohjausta**, opetuksen (1) eri menetelmiä, tiedon ja toiminnan eri muotoja sekä edellä mainitun kaltaisia ympäristöjä.

Käsitteiden monimuoto-opetus ja sulautuva opetus välillä voidaan tunnistaa tavoite- ja menetelmäeroja, mutta esimerkiksi koulutuspalveluiden tietojärjestelmissä näitä termejä käytetään usein synonyymisesti.

Hybridiopetus on yhtäaikaista lähiopetuksena ja etäopetuksena järjestettävää opetusta (1). Opetustilanne toteutuu toisella kahdesta vaihtoehtoisesta tavasta tai niitä vuorotellen:

1) **opettajan** lähiopetukseen osallistuu **oppijoita** lähiosallistujina (= samassa fyysisessä tilassa kuin opettaja) ja etäyhteyden välityksellä etäosallistujina tai

2) opettajan etäopetukseen osallistuu oppijoita etäyhteyden välityksellä lähiosallistujina (= keskenään samassa fyysisessä tilassa) ja etäosallistujina.

- Molemmissa vaihtoehdoissa lähi- ja etäosallistujien toiminta on synkronista ja yhteistoiminnalliseksi suunniteltua. Opetusryhmä on yhteisessä oppimisympäristössä, joka muodostuu vuorovaikutuksesta ja siihen käytetystä välineistöstä.

- Usein toteutusmuoto 1 ja 2 vaihtelevat niin, että opettaja on välillä läsnä, välillä etänä, ja myös oppijat voivat ovat välillä lähi- ja välillä etäosallistuvassa roolissa.

- Vaihtoehtoa 1 voidaan pitää hybridiopetuksen perusmuotona. Vaihtoehto 2 voi liittyä esimerkiksi opetusyhteistyöverkostojen toimintatapaan, jossa **opintojaksolla** on opettajia useista eri **korkeakouluista (1)**.

joustava hybridiopetus: Kun hybridiopetus toteutetaan niin, että etäosallistujilla on mahdollisuus osallistua opintoihin **opetusajankohdasta** riippumattomasti ja ohjatusta lähiopetuksesta poikkeavalla tavalla, toteutustapaa kutsutaan joustavaksi hybridiopetukseksi (engl. hybrid flexible, HyFlex).

Ks. myös **opetustapa**, **opiskelumuoto (2)**.

Käsitteen tunnus: c426

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsittekaaviot: **Opetus (1)** ja **Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä**

461

lähiopiskelu

määritelmä

opiskelu, jossa **opettaja** ja **oppija** ovat fyysisesti samassa tilassa

huomautus

Käsitteen tunnus: c1929

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: [Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä](#)

462

etäopiskelu

määritelmä

opiskelu, jossa **opettaja** ja **oppija** ovat fyysisesti eri tiloissa, mutta yhteydessä tieto- ja viestintätekniikan välityksellä

huomautus

Ks. myös **etäopetus**.

Käsitteen tunnus: c1920

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: [Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä](#)

463

monimuoto-opiskelu;

~ hybridiopiskelu

määritelmä

opiskelu, johon liittyy yhdistelmä **lähiopetusta** ja **etäopetusta** sekä ohjattua opiskelua ja **opiskelijan** itsenäistä työskentelyä

huomautus

Monimuoto-opiskelulla viitataan opiskeluun **monimuoto-opetuksessa**.

Hybridiopiskelulla viitataan opiskeluun **hybridiopetuksessa** (ks. hybridiopetuksen kuvaus käsitteen **monimuoto-opetus** kohdalta).

Käsitteen tunnus: c1059

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä](#)



6.3 Koulutus (1)

6.3.1 Koulutus (1) tarkoituksen, koulutusasteen ja koulutuslajin mukaan

464

yleissivistävä koulutus

sv allmänbildande utbildning

en general education

määritelmä

[koulutus \(1\)](#), jonka tarkoituksena on antaa tietoja ja taitoja, jotka auttavat toimimaan ja vaikuttamaan yhteiskunnassa

huomautus

Yleissivistävää koulutusta ovat [esiopetus](#), [perusopetus](#), [lukiokoulutus](#) ja muut ei-ammatilliset opinnot esimerkiksi [vapaan sivistystyön oppilaitoksissa](#).

Vrt. [ammatillinen koulutus](#).

Käsitteen tunnus: c448

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, lukiokoulutus

Käsittekaaviot: [Kasvatus](#), [opetus ja koulutus](#), [Koulutus \(1\) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan](#), [Työpaikalla järjestettävä koulutus](#) ja [Perusopetuksen lajeja](#)

465

**ammattillinen koulutus;
ammattikoulutus**

sv yrkesutbildning

en vocational education and training;
vocational upper secondary education and training;
VETnot: upper secondary vocational education <sanajärjestyksen vuoksi hylättävä muoto>;
technical vocational education and training <käytössä ensisijaisesti Euroopan ulkopuolella>;
TVET <käytössä ensisijaisesti Euroopan ulkopuolella>

määritelmä

[koulutus \(1\)](#), jonka tarkoituksena on tuottaa ammatillista osaamista ja tukea [elinikäistä oppimista](#) sekä ammatillista kasvua

huomautus

Ammatillisessa koulutuksessa voi suorittaa [ammatillisia perustutkintoja](#) sekä [ammatti-](#) ja [erikoisammattitutkintoja](#).

Ammatillisessa koulutuksessa voi [tutkinnon](#) suorittamisen lisäksi suorittaa [tutkinnon osia](#), [työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta](#) tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen osia sekä [muuta ammatillista koulutusta](#).

Ammatillisen koulutuksen tarkoitus ja tavoitteet on tarkemmin kuvattu ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ([531/2017](#)).

vocational education and training: Myös termi vocational education and training viittaa nimenomaan toisen asteen ammatilliseen koulutukseen, vaikkei termissä ole eksplisiittisesti mukana [koulutusastetta](#) ("upper secondary"). Sana "vocational" assosioituu [toisen asteen koulutukseen](#); [korkeakouluissa \(1\)](#) käytetään sanaa "professional".

upper secondary vocational education: Ammatillinen koulutus -käsitteen englanninkielisessä vastineessa on vaihtelevaa sanajärjestystä: vocational upper secondary education vs. upper secondary vocational education. Myös [lukiokoulutus](#)-käsitteen englanninkielisessä vastineessa sanajärjestys vaihtelee: general upper secondary education vs. upper secondary general education. On tarkoituksenmukaista, että näiden kahden käsitteen englanninkielisissä vastineissa on yhdenmukainen sanajärjestys. Kielenkäytön yhtenäistämiseksi on suositettavaa käyttää yleisempiä muotoja vocational upper secondary education ja general upper secondary education.

technical vocational education and training (TVET): Termiä technical vocational education and training käytetään ammatillisen koulutuksen englanninkielisenä vastineterminä erityisesti Euroopan ulkopuolella. Termillä tarkoitetaan (sanasta "technical" huolimatta) laajasti koko ammatillista koulutusta, ei pelkästään tekniikan alan [koulutusta \(1\)](#).

Käsitteen tunnus: c449

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Kasvatus, opetus ja koulutus](#), [Koulutusjärjestelmä](#), [Muu koulutuksen henkilöstö](#), [Ammatillisten tutkintojen rakenne](#), [Opintojen ja osaamisen laajuusyksikkö sekä rahoitukseen vaikuttava yksikkö](#), [Nivelvaihe ja siirtymävaihe](#), [Koulutus \(1\) koulutusasteen](#), [tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan](#), [Työpaikalla järjestettävä koulutus](#), [Ammatillisen koulutuksen lajeja](#), [Ammatillisen koulutuksen lajeja ja muotoja ennen lain 531/2017 voimaantuloa](#) ja [Tutkintoon johtamattomat koulutukset \(2\)](#)

466

**vapaa sivistystyö;
vapaan sivistystyön koulutus**

en liberal adult education;
< non-qualification programmes
not: non-formal adult education

määritelmä

kaikille avoin, omaehtoinen ja vapaatavoitteinen *koulutus (1)*

huomautus

Vapaa sivistystyö on *tutkintoon* johtamatonta koulutusta (1). Vapaa sivistystyö voi olla luonteeltaan esimerkiksi harrastuspohjaista.

Vapaasta sivistystyöstä säädetään vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998).

Vapaan sivistystyön järjestämiseen vaaditaan *oppilaitoksen ylläpitämislupa*, ks. *vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjä*.

Käsitteen tunnus: c463

Luokka: vapaa sivistystyö

Käsitekaaviot: *Koulutusjärjestelmä*, *Koulutus (1)* koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan ja *Koulutus (1)* tutkintotavoitteisuuden mukaan

467

varhaiskasvatus

ei: päivähoito (1) (vanhentunut)

sv småbarnspedagogik;
småbarnspedagogisk verksamhet (1);
förskola /SE/
inte: dagvård (föräldrad)

en early childhood education and care;
ECEC;

< early years education <kansainvälisissä yhteyksissä käytetty käsite; voi kattaa varhaiskasvatuksen lisäksi esiopetusta ja alkuopetusta>

not: daycare (obsolete);
kindergarten (1) (obsolete);
playschool (1);
preschool (1)

määritelmä

suunnitelmallinen ja tavoitteellinen toiminta, joka tarjoaa *lapselle kasvatusta*, *opetusta (1)* ja *hoitoa* sekä painottaa erityisesti pedagogiikkaa

huomautus

Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat *päiväkotitoiminta*, *perhepäivähoito* ja *avoin varhaiskasvatustoiminta*. Opetuksen (1) ja *koulutuksen (1)* puolella käsitettä varhaiskasvatuksen toimintamuoto vastaa käsite *opetusmuoto*.

early years education: Englanninkielistä termiä early years education esiintyy kansainvälisissä yhteyksissä. Se on kuitenkin käsitteenä laajempi kuin Suomen varhaiskasvatus; early years education voi käsittää varhaiskasvatuksen lisäksi *esiopetusta* ja alkuopetusta (eli *perusopetuksen* ensimmäisen ja toisen *vuosiluokan opetusta (1)*) vastaavaa toimintaa.

Käsitteen tunnus: c125

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaaviot: *Kasvatus*, *opetus ja koulutus*, *Koulutusjärjestelmä*, *Varhaiskasvatuksen toimintamuodot*, *Varhaiskasvatuksen toiminta-aikoja*, *Nivelvaihe ja siirtymävaihe* ja *Koulutus (1)* koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan

468

täydentävä varhaiskasvatus

sv kompletterande småbarnspedagogik
 en supplementary early childhood education and care;
 supplementary ECEC

määritelmä

[varhaiskasvatus](#), johon [lapsi](#) voi osallistua ennen oppivelvollisuusiä [esiopetuksen](#), [esiopetuksen tavoitteet](#) saavuttavan toiminnan tai [perusopetuksen](#) lisäksi

huomautus

Täydentävä varhaiskasvatus järjestetään varhaiskasvatuslain (540/2018) perusteella.

[Aamu- ja iltapäivätoimintaa](#) järjestetään perusopetuksen [oppilaille](#).

Käsitteen tunnus: c1669

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan](#)

469

esiopetus

ei: esikouluopetus (vanhentunut)

en pre-primary education;
 < preschool (3) <kansainvälisissä yhteyksissä käytetty käsite, joka kattaa esiopetuksen lisäksi osan varhaiskasvatuksesta>

määritelmä

[varhaiskasvatukselle](#) ominaisia toimintatapoja hyödyntävä [koulutus \(1\)](#), johon osallistutaan pääsääntöisesti [oppivelvollisuuden](#) alkamista edeltävänä vuonna ja jonka tavoitteena on edistää [lapsen](#) oppimisedellytyksiä

huomautus

Esiopetuksesta on säädetty perusopetuslaissa (628/1998). Perusopetuslain (6 §) mukaan esiopetuksessa olevalla lapsella on oikeus myös varhaiskasvatukseen.

Kunta voi järjestää esiopetuksen itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa tai hankkia sen muulta julkiselta tai yksityiseltä palveluntuottajalta.

Esiopetusta voi järjestää kunta tai yksityinen [perusopetuksen](#) järjestäjä, jolla on [opetuksen järjestämisluvan](#) myötä oikeus järjestää myös esiopetusta.

Esiopetusta voidaan antaa [päiväkodissa](#) tai [peruskoulussa \(1\)](#).

Määritelmän sana ”pääsääntöisesti” viittaa siihen, että nk. [pidennetyn oppivelvollisuuden](#) piirissä olevilla [oppilaille](#) esiopetus kuuluu oppivelvollisuuden alkuun.

pre-primary education: Esimerkiksi Britannian, Ranskan tai Yhdysvaltain

[koulutusjärjestelmissä](#) ei ole Suomen esiopetusta vastaavaa, nimenomaan vuotta ennen oppivelvollisuusiä annettavaa, koulutusta (1). Termi pre-primary education on luotu kuvaamaan Suomen esiopetus-käsitettä, mutta jotta termi ymmärrettäisiin oikein kansainvälisissä yhteyksissä, sen yhteydessä kannattaa mainita, että Suomessa esiopetukseen osallistutaan vuosi ennen oppivelvollisuusiä ja oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, jona [lapsi](#) täyttää seitsemän vuotta. (Pelkkä termi pre-primary education saattaa kansainvälisissä yhteyksissä herättää mielikuvan esiopetusiästä nuoremmille lapsille annettavasta [varhaiskasvatuksesta](#).)

preschool: Kansainvälisissä yhteyksissä ja monien maiden koulutusjärjestelmissä käytetään käsitettä preschool, mutta preschool kattaa Suomen esiopetusta vastaavan koulutuksen (1) lisäksi 2,5- tai 3-vuotiaille ja sitä vanhemmille lapsille annettavan varhaiskasvatuksen. Tämän vuoksi myös termi preschool Suomen esiopetuksen vastineena kaippa usein tarkennusta siitä, missä iässä Suomessa esiopetukseen osallistutaan.

Käsitteen tunnus: c450

Luokka: varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus

Käsitekaaviot: [Kasvatus, opetus ja koulutus](#), [Koulutusjärjestelmä](#), [Muu koulutuksen henkilöstö](#), [Nivelvaihe ja siirtymävaihe](#) ja [Koulutus \(1\) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan](#)

470

**perusopetus;
peruskoulu (2)**

- sv grundläggande utbildning;
grundskola
- en primary and lower secondary education;
comprehensive school education;
comprehensive education
rather than: basic education
not: elementary education /US/;
compulsory school

määritelmä

kaikille tarkoitettu *yleissivistävä koulutus*, jonka lakisääteinen *oppimäärän* laajuus on yhdeksän vuotta huomautus

Perusopetusta annetaan *peruskouluissa (1)*. Sen lisäksi sitä voidaan antaa myös *kansanopistoissa*, aikuislukioissa tai muissa *oppilaitoksissa*. Perusopetukseen osallistumalla tai hankkimalla muulla tavoin vastaavat tiedot suoritetaan perusopetuslakiin (628/1998) perustuva oppimäärä.

Perusopetus antaa *jatko-opintokelpoisuuden (1) toisen asteen koulutukseen*.

Perusopetuksesta voidaan käyttää englanniksi joko vastinetta primary and lower secondary education tai comprehensive school education (josta on myös lyhyempi muoto comprehensive education). Basic education on puolestaan vain harvoin yhteyksiin sopiva vastine.

primary and lower secondary education: Termi primary and lower secondary education kuvastaa perusopetuksen sijoittumista kansainvälisten koulutusjärjestelmäluokitusten (kuten ISCED-luokitus) tasoihin ja antaa siten oikean mielikuvan käsitteestä myös Suomen *koulutusjärjestelmää* tuntemattomalle vastaanottajalle.

comprehensive school education: Termiä comprehensive school education voidaan käyttää Suomen perusopetus-käsitteen vastineena pitemmän ilmauksen primary and lower secondary education sijaan esimerkiksi silloin, kun termin ei tarvitse tarkasti kuvastaa perusopetuksen sijoittumista kansainväliseen koulutusjärjestelmäluokitukseen.

Toisekseen termiä comprehensive school education voidaan käyttää, jos on tarve tehdä ero yhtäältä koulussa annettavan perusopetuksen ja toisaalta esimerkiksi *sairaalaopetuksen* tai kotiopetuksen välillä.

Termin sana comprehensive viittaa siihen, että (Suomen) perusopetus on tarkoitettu koko ikäluokalle eikä oppilaita erotella erityyppisiin kouluihin esimerkiksi koulumenestyksen perusteella. Englanninkielisissä maissa termiä comprehensive school education käytetään laajasti. Kuitenkin esimerkiksi Isossa-Britanniassa käsitejärjestelmä poikkeaa Suomesta: siellä tehdään ero käsitteiden comprehensive school ja grammar school välille – jälkimmäiseen näistä oppilaat valitaan *pääsykokeen* perusteella.

Käytettäessä perusopetuksesta vastinetta comprehensive school education voi olla hyödyllistä tarkentaa, minkä ikäisenä perusopetukseen Suomessa osallistutaan, sillä muissa maissa comprehensive school education -*koulutukseen (1)* osallistuvat saattavat olla eri ikäisiä (usein vuotta nuorempia) kuin Suomessa.

comprehensive education: Muotoa comprehensive education voi käyttää pidemmän muodon comprehensive school education sijaan toiston välttämiseksi, kun pitempi muoto on aiemmin mainittu. Pelkkä ilmaus comprehensive education ilman pitempää termimuotoa tai selvää asiayhteyttä saatetaan kuitenkin tulkita merkitsemään kokonaisvaltaista, laaja-alaista tai kattavaa *koulutusta (1)*.

basic education: Perusopetuksesta on aiemmin monissa yhteyksissä käytetty englanniksi termiä basic education. OKSA-sanastossa tämän termin käyttöä perusopetuksen vastineena ei kuitenkaan suositella, koska termi on monitulkintainen ja koska sille on olemassa tarkempia ja kansainvälisesti yleisemmin käytettyjä vaihtoehtoja.

Termiä basic education käytetään eri maissa ja kansainvälisissä organisaatioissa viittaamaan hyvin erilaisiin käsitteisiin. Esimerkiksi Unescon mukaan basic education kattaa koulussa tapahtuvan muodollisen oppimisen lisäksi epämuodollista oppimista sekä arkioppimista. Toisaalta esimerkiksi englannin yleiskielessä basic education -ilmauksella viitataan Suomen perusopetusta huomattavasti suppeampaan käsitteeseen: pelkästään oppimisen alkeisiin, kuten lukemisen sekä yhteen- ja vähennyslaskun *oppimiseen*.

Termi basic education voi kuitenkin olla hyödyllinen esimerkiksi kun viestitään Suomen perusopetuksesta kansainvälisille koulutusalan asiantuntijoille, joille termi on tuttu myös Suomen perusopetusta vastaavan koulutuksen (1) nimityksenä. Termiä basic education käytettäessä kannattaa varmistaa (muun muassa täsmentämällä ikävuodet, joina perusopetukseen tyypillisesti osallistutaan), että vastaanottaja ymmärtää käsitteen oikein. Ks. myös [perusopetuksen vuosiluokkien 1–6 koulu](#), [perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 koulu](#). Käsitteen tunnus: c452

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus

Käsittekaaviot: [Kasvatus](#), [opetus ja koulutus](#), [Koulutusjärjestelmä](#), [Muu koulutuksen henkilöstö](#), [Opintojen ja osaamisen laajuusyksikkö sekä rahoitukseen vaikuttava yksikkö](#), [Nivelvaihe ja siirtymävaihe](#), [Koulutus \(1\) koulutusasteen](#), [tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan](#), [Perusopetuksen lajeja ja Työelämään tutustuminen ja työharjoittelu](#)

471

toisen asteen koulutus

sv utbildning på andra stadiet
en upper secondary education

määritelmä

[perusopetuksen](#) jälkeen annettava [ammattillinen koulutus](#) tai [lukiokoulutus](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c455

Luokka: yleinen/yhteinen, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus

Käsittekaaviot: [Koulutusjärjestelmä](#), [Muu koulutuksen henkilöstö](#), [Nivelvaihe ja siirtymävaihe](#) ja [Koulutus \(1\) koulutusasteen](#), [tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan](#)

472

lukiokoulutus; lukio (2)

sv gymnasieutbildning
en general upper secondary education
not: upper secondary general education <sanajärjestyksen vuoksi hylättävä muoto>

määritelmä

[perusopetuksen oppimäärään](#) perustuva [yleissivistävä koulutus](#), joka antaa valmiudet aloittaa [opiskelu yliopistossa](#) tai [ammattikorkeakoulussa](#)

huomautus

Lukiokoulutus antaa myös valmiudet aloittaa opiskelu lukiokoulutuksen [oppimäärään](#) perustuvassa [ammattillisessa koulutuksessa](#).

Lukiokoulutuksen päätteeksi suoritetaan [ylioppilastutkinto](#).

Lukiokoulutusta annetaan pääasiassa [lukioissa \(1\)](#).

general upper secondary education: Suomessa suoraan [perusopetuksesta](#) lukiokoulutukseen jatkavat [opiskelijat](#) ovat lukiokoulutuksen aikana tyypillisesti 16–19 vuoden ikäisiä. Tämä tieto voi olla hyödyllistä mainita, kun Suomen lukiokoulutus-käsitteestä puhutaan kansainvälisissä yhteyksissä, sillä muissa maissa upper secondary education -tason [koulutukseen \(1\)](#) osallistuvat saattavat olla eri ikäisiä (usein vuotta nuorempia) kuin Suomessa.

upper secondary general education: Lukiokoulutus-käsitteen englanninkielisessä vastineessa on vaihtelevaa sanajärjestystä: general upper secondary education vs. upper secondary general education. Myös [ammattillinen koulutus](#) -käsitteen englanninkielisessä vastineessa sanajärjestys vaihtelee: vocational upper secondary education vs. upper secondary vocational education. On tarkoituksenmukaista, että näiden kahden käsitteen englanninkielisissä vastineissa on yhdenmukainen sanajärjestys. Kielenkäytön yhtenäistämiseksi on suositettavaa käyttää yleisempiä muotoja general upper secondary education ja vocational upper secondary education.

Ks. myös [perusopetus](#).

Käsitteen tunnus: c456

Luokka: yleinen/yhteinen, lukiokoulutus

Käsittekaaviot: [Koulutusjärjestelmä](#), [Muu koulutuksen henkilöstö](#), [Opintojen ja osaamisen laajuusyksikkö sekä rahoitukseen vaikuttava yksikkö](#), [Nivelvaihe ja siirtymävaihe](#) ja [Koulutus \(1\) koulutusasteen](#), [tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan](#)

473

korkeakoulutus

sv högskoleutbildning;
utbildning på högskolenivå
en higher education;
tertiary education

määritelmä

toisen asteen koulutuksen jälkeen *korkeakoulussa* (1) annettava *koulutus* (1)

huomautus

Käsitteen tunnus: c457

Käsitekaaviot: *Koulutusjärjestelmä*, *Nivelvaihe* ja *siirtymävaihe* ja *Koulutus* (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan

474

ammattikorkeakoulutus

sv yrkeshögskoleutbildning
en university of applied sciences education;
education provided by universities of applied sciences
not: polytechnic education (obsolete)

määritelmä

ammattikorkeakoulussa annettava *korkeakoulutus*

huomautus

Käsitteen tunnus: c459

Käsitekaaviot: *Koulutus* (1) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan ja *Koulutus* (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan

475

yliopistokoulutus

sv universitetsutbildning
en university education

määritelmä

yliopistossa annettava *korkeakoulutus*

huomautus

Käsitteen tunnus: c458

Käsitekaaviot: *Koulutus* (1) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan ja *Koulutus* (1) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan

476

taiteen perusopetus

määritelmä

peruskoulun (1) ulkopuolinen, ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettu eri taiteenalojen *koulutus* (1), joka ei johda *tutkintoon*

huomautus

Taiteen perusopetusta annetaan mm. musiikkioppilaitoksissa, kuvataidekouluissa, tanssioppilaitoksissa ja käsityökouluissa.

Käsitteen tunnus: c462

Käsitekaaviot: *Koulutusjärjestelmä* ja *Koulutus* (1) tutkintotavoitteisuuden mukaan

477

avoin korkeakouluopetus

sv öppen högskoleundervisning
 en open higher education studies

määritelmä

[tutkintovaatimusten](#) mukainen [korkeakoulutus](#), jota tarjotaan henkilöille, joilla pääsääntöisesti ei ole tutkinnonsuorittamisoikeutta

huomautus

Käsitteen tunnus: c431

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Koulutus \(1\)](#) sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan ja [Koulutus \(1\)](#) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan

478

avoin yliopisto-opetus

sv öppen universitetsundervisning
 en open university studies

määritelmä

[yliopistossa](#) annettava [avoin korkeakouluopetus](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c432

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\)](#) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan

479

avoin ammattikorkeakouluopetus

sv öppen yrkeshögskoleundervisning
 en open university of applied sciences studies;
 open UAS studies
 not: open polytechnic education (obsolete)

määritelmä

[ammattikorkeakoulussa](#) annettava [avoin korkeakouluopetus](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c433

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\)](#) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan

480

aikuiskoulutus

sv vuxenutbildning
 en adult education and training

määritelmä

aikuisille suunniteltu ja järjestetty [koulutus \(1\)](#)

huomautus

Aikuiskoulutusta järjestetään kaikilla koulutuksen (1) osa-alueilla. Se voi olla esimerkiksi [täydennyskoulutusta](#) tai [tutkintoon](#) johtavaa tai valmistavaa koulutusta (1). Aikuiskoulutus voi olla omaehtoista koulutusta, [henkilöstökoulutusta](#) tai [työvoimakoulutusta](#).

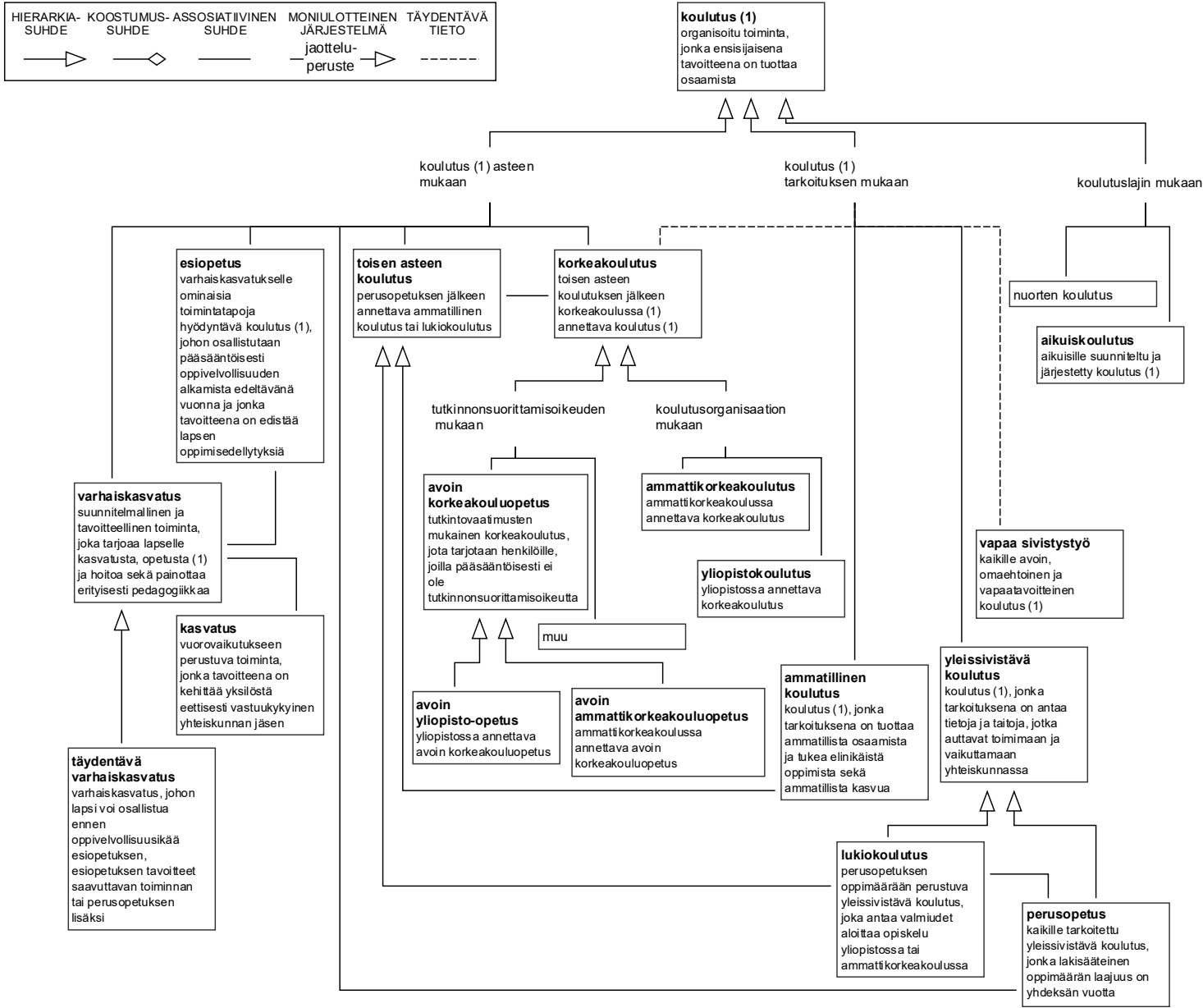
Käsite [ammatillinen aikuiskoulutus](#) poistui käytöstä, kun ammatillisesta koulutuksesta annettu laki ([531/2017](#)) tuli voimaan 1.1.2018.

Käsitteen tunnus: c464

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: [Koulutustarjonta ja opetustarjonta](#) ja [Koulutus \(1\)](#) koulutusasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan

Käsittekaavio 51. Koulutus (1) koulustustasteen, tarkoituksen ja koulutuslajin mukaan.



6.3.2 Koulutus (1) tutkintotavoitteisuuden mukaan eli tutkintoon johtavat ja tutkintoon johtamattomat koulutukset (1)

481

tutkintokoulutus;

> tutkintoon johtava koulutus

- sv examensutbildning;
examensinriktad utbildning;
utbildning som leder till examen
- en > programme leading to a general upper secondary qualification <lukiokoulutus>;
> education and training to complete a qualification <ammattillinen koulutus>;
> degree programme (4) <korkeakoulutus>;
> graduate programme <ylempään korkeakoulututkintoon tai jatkotutkintoon johtava koulutus>;
> graduate studies <ylempään korkeakoulututkintoon tai jatkotutkintoon johtavat opinnot>;
> postgraduate programme <ylempään korkeakoulututkintoon tai jatkotutkintoon johtava koulutus>

määritelmä

tutkintoon tai – *ammattillisessa koulutuksessa* myös – *tutkinnon osaan* johtava *koulutus (1)*

huomautus

programme / studies: Englannin sana programme viittaa määrämuotoiseen koulutukseen (1); studies voi olla vähemmän määrämuotoinen kokoelma opintoja.

graduate programme, graduate studies: Englannin termit graduate programme ja graduate studies viittaavat yleisesti ainoastaan *ylempään korkeakoulututkintoon* ja *jatkotutkintoihin* johtavaan koulutukseen (1) tai opintoihin, eivät muuhun tutkintokoulutukseen.

Käsitteen tunnus: c1488

Luokka: yleinen/yhteinen, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus

Käsittekaaviot: *Opiskelijan rooleja* ja *Koulutus (1) tutkintotavoitteisuuden mukaan*

482

muuntokoulutus

määritelmä

tietyn *pohjakoulutuksen* suorittaneille tarkoitettu *tutkintokoulutus*, jossa *opetussuunnitelma (1)* on räätälöity tälle ryhmälle ja joka johtaa uuteen *tutkintoon*

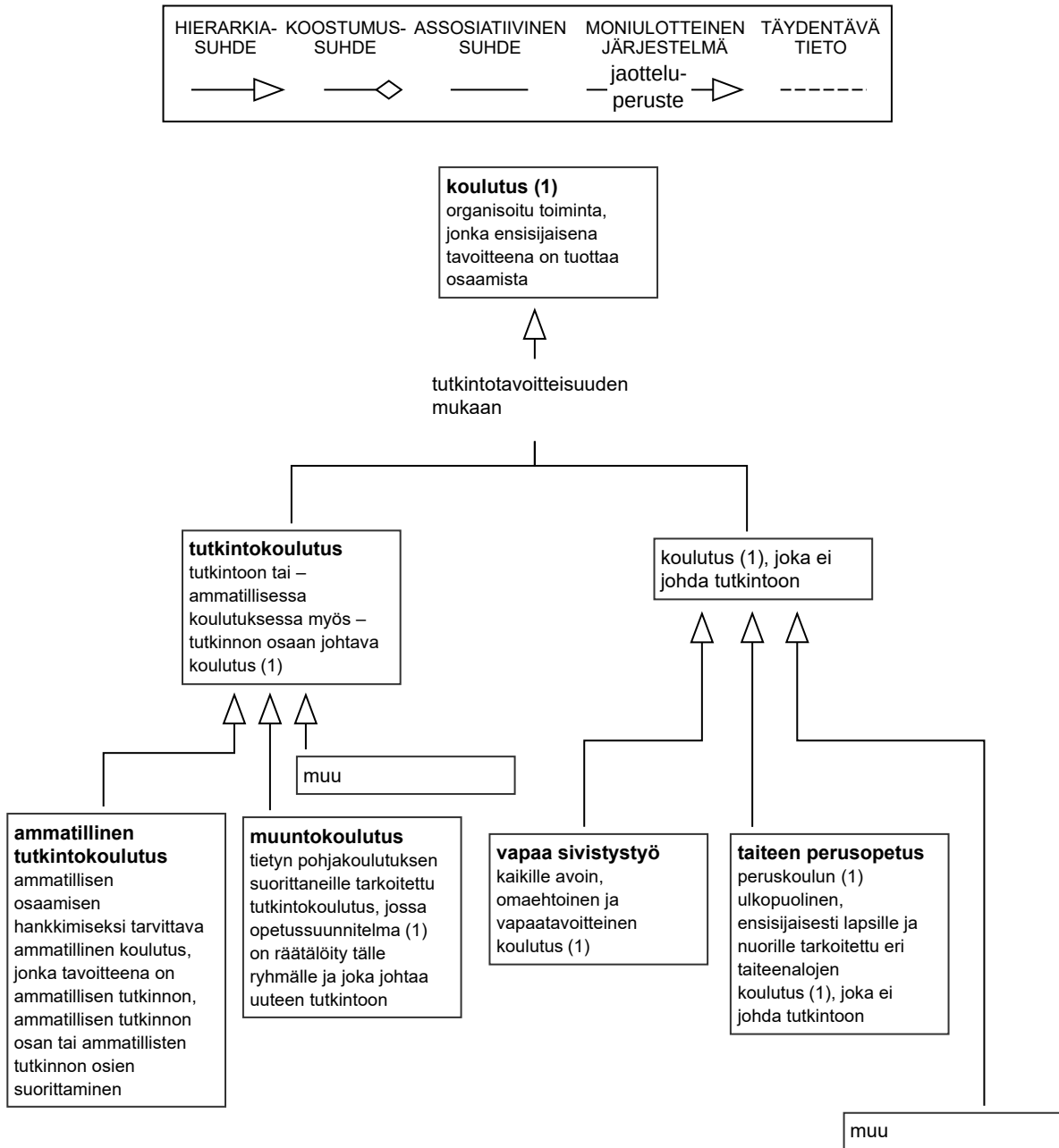
huomautus

Esimerkki muuntokoulutuksesta on insinööritutkintoon johtava kaivosalan *koulutus (2)*, joka on tarkoitettu henkilöille, jotka ovat suorittaneet insinööri (AMK)- tai DI-tutkinnon kone- ja tuotantotekniikan, sähkötekniikan tai tuotantotalouden alalta.

Käsitteen tunnus: c461

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulutus

Käsittekaavio: *Koulutus (1) tutkintotavoitteisuuden mukaan*



Käsitekaavio 52. Koulutus (1) tutkintotavoitteisuuden mukaan.

6.3.3 Koulutus (1) järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja kielen mukaan

483

tilauskoulutus

sv uppdragsutbildning
en commissioned education

määritelmä

yhteisötilaajan rahoittamana opiskelijaryhmälle järjestettävä *tutkintokoulutus*

huomautus

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaan *ammattillisen koulutuksen* järjestäjä voi järjestää tilauskoulutuksena *koulutuksen järjestämisluvassa* määrättyjä *ammattillisia tutkintoja* ja *tutkinnon osia* sekä niihin valmistavaa *tutkintokoulutusta*.

Yliopistolain (558/2009) ja ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaan *yliopisto* ja *ammattikorkeakoulu* voivat järjestää tilauskoulutuksena *korkeakoulututkintoon* johtavaa *koulutusta (1)*.

Tilauskoulutuksen tilaajan on oltava yhteisö (ei yksittäinen henkilö).

Yliopistolain (558/2009), ammattikorkeakoululain (932/2014) ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) säännösten mukaan tilauskoulutuksen voi tilata ja rahoittaa Suomen valtio, toinen valtio, kansainvälinen järjestö taikka suomalainen tai ulkomainen julkisyhteisö, säätiö tai yksityinen yhteisö.

Lukiokoulutuksessa tilauskoulutusta saa järjestää *koulutuksen järjestäjä*, jonka *koulutuksen järjestämislupa*an sisältyy lupa järjestää *IB-tutkintoon* johtavaa koulutusta (1).

Ammattikorkeakouluissa tilauskoulutuksena annettavan *opetuksen (1)* on liityttävä *ammattikorkeakoulun toimiluvassa* määrättyyn koulutustehtävään.

Yliopistoissa tilauskoulutuksena annettavan opetuksen (1) on liityttävä sellaiseen perus- tai jatkokoulutukseen, jossa yliopistolla on tutkinnonanto-oikeus.

Tilauskoulutuksesta on *koulutuksen (2)* tilaajalta perittävä vähintään koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset kattava maksu. Koulutuksen tilaajalla on oikeus periä tilauskoulutukseen osallistuvilta *opiskelijoilta* koulutuksen sijaintivaltion lainsäädännön tai oman käytäntönsä mukaisia maksuja.

Käsitteen tunnus: c1299

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsittekaaviot: *Koulutus (1)* sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä *rahoituksen mukaan* ja *Koulutus (1)* oppivelvollisuuden kuulumisen, järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja kielen mukaan

484

henkilöstökoulutus

en personnel training

määritelmä

työnantajan *henkilöstölleen* järjestämä tai hankkima *koulutus (1)*

huomautus

Henkilöstökoulutuksen voi rahoittaa työnantaja kokonaan tai osittain. Henkilöstökoulutus voi saada myös julkista rahoitusta; vrt. *julkisrahoitteinen henkilöstökoulutus*.

Vrt. omaehtoinen koulutus, jonka sisällön *opiskelija* itse valitsee *koulutustarjonnasta*.

Käsitteen tunnus: c1300

Käsittekaavio: *Koulutus (1)* oppivelvollisuuden kuulumisen, järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja kielen mukaan

485

julkisrahoitteinen henkilöstökoulutus

määritelmä

henkilöstökoulutus, joka on osin työnantajan rahoittamaa ja osin julkisesti rahoitettua

huomautus

Käsitteen tunnus: c1095

Luokka: yleinen/yhteinen, ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: *Koulutus (1)* sen mukaan onko siitä säädetty koulutuslainsäädännössä sekä rahoituksen mukaan ja *Koulutus (1)* oppivelvollisuuteen kuulumisen, järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja kielen mukaan

486

oppivelvollisuuteen kuuluva koulutus

määritelmä

koulutus (1), jossa henkilö suorittaa *oppivelvollisuuttaan*

huomautus

Oppivelvollisuuslain (1214/2020) mukaan oppivelvollisuuteen kuuluvaa koulutusta voivat olla *perusopetus* ja sen jälkeen suoritettava *toisen asteen tutkintoon* tähtäävä *koulutus (1)* tai viimeksi mainitulle vaihtoehtoisesti esimerkiksi *tutkintokoulutukseen valmentava koulutus*, *työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus*, kansanopistojen oppivelvollisille suunnattu vapaan sivistystyön koulutus tai tietyissä tapauksissa *aikuisten perusopetus*.

Oppivelvollisuuteen kuuluvaa koulutusta on myös lasten perusopetus, jota oppija suorittaa sen jälkeen, kun hänen perusopetuslain (628/1998, 26 §) mukainen velvollisuutensa suorittaa perusopetusta on päättynyt eli käytännössä *lukuvuonna* joka alkaa sinä vuonna, jona *oppija* täyttää 17 vuotta.

Käsitteen tunnus: c1340

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: *Koulutus (1)* oppivelvollisuuteen kuulumisen, järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja kielen mukaan

487

täydennyskoulutus

sv fortbildning (1)

en continuing education;

continuing professional development;

in-service training <toisen asteen koulutus>;

further training <toisen asteen koulutus>

rather than: extension studies

määritelmä

aikaisempaa *koulutusta (2)* tai *pätevyyttä* täydentävä ja ajanmukaistava *koulutus (1)*

huomautus

Täydennyskoulutus on yleistermi, jolla voidaan viitata hyvin monenlaisiin, muun muassa *toisen asteen oppilaitoksissa*, *yliopistoissa* ja *ammattikorkeakouluissa* järjestettäviin *koulutuksiin (2)*.

Täydennyskoulutuksella ei tarkoiteta *erillisiä opintoja*, esimerkiksi *aineenopettajaksi* pätevöittäviä erillisiä opintoja.

extension studies: Englanninkielisellä termillä extension studies on eri maissa eri merkityksiä, minkä vuoksi sen käyttöä täydennyskoulutuksen vastineena ei suositella.

Vrt. *korkeakoulujen täydennyskoulutus*, *ammatillinen lisäkoulutus*.

Käsitteen tunnus: c460

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: *Koulutus (1)* oppivelvollisuuteen kuulumisen, järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja kielen mukaan

488

korkeakoulujen täydennyskoulutus

sv högskolornas fortbildning;
fortbildning (2)
en academic continuing education

määritelmä

[korkeakoulututkinnon](#) suorittaneelle tarjottava, liiketaloudellisin perustein järjestettävä, asiakkaalle maksullinen [täydennyskoulutus](#)

huomautus

Täydennyskoulutuksen kesto vaihtelee yhden päivän mittaisesta [koulutuksesta \(2\)](#) usean [lukukauden](#) mittaiseen koulutukseen (2). Täydennyskoulutusta järjestetään avoimina ohjelmina sekä [henkilöstökoulutuksena](#), joka suunnitellaan vastaamaan asiakkaan osaamistarpeisiin.

Käsitteen tunnus: c891

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\)](#) oppivelvollisuuteen kuulumisen, järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja kielen mukaan

489

työvoimakoulutus

ei: työvoimapolitiittinen koulutus (vanhentunut)

sv Arbetskraftsutbildning
en labour market training

määritelmä

[koulutus \(1\)](#), jonka toteutus perustuu työ- ja elinkeinohallinnon ennakointitoimintaan sekä työ- ja elinkeinoelämän tarpeista lähtien tuotettuun suunnitelmaan

huomautus

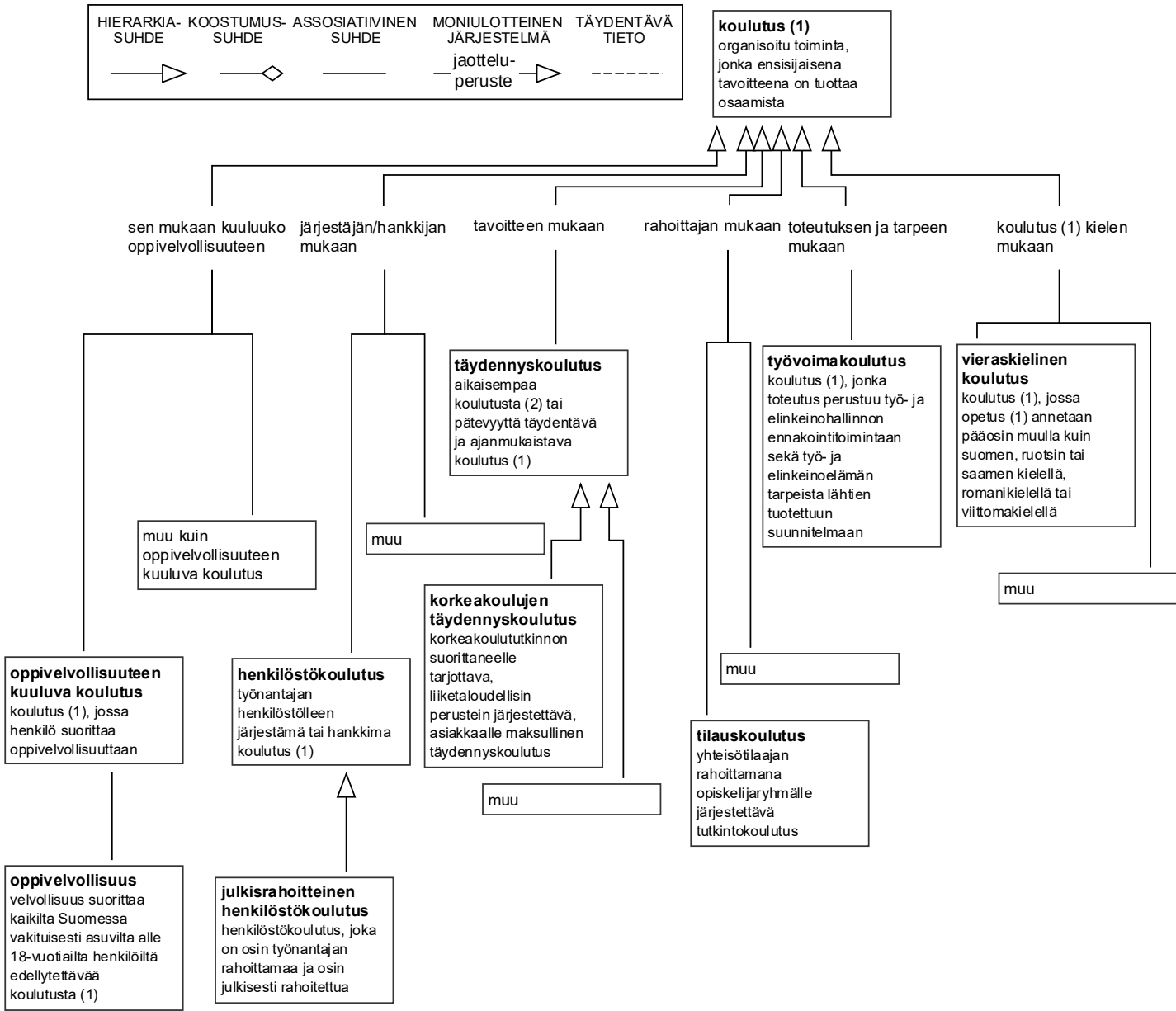
Työvoimakoulutus voi olla [ammattillista koulutusta](#) tai sitä voidaan järjestää [korkeakouluissa \(1\)](#).

Työvoimakoulutuksen [opiskelijat](#) valitaan työ- ja elinkeinoviranomaisen toteaman koulutustarpeen perusteella. Työvoimakoulutusta järjestetään ensisijaisesti työttömille ja työttömyysuhan alaisille henkilöille.

Työvoimakoulutuksesta ja [opiskelijavalinnasta](#) säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012).

Käsitteen tunnus: c466

Käsitekaavio: [Koulutus \(1\)](#) oppivelvollisuuteen kuulumisen, järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja kielen mukaan



Käsitekaavio 53. Koulutus (1) oppivelvollisuuteen kuuluminen, järjestäjän, tavoitteen, rahoittajan ja kielen mukaan.

6.3.4 Työpaikalla järjestettävän koulutuksen peruskäsitteitä

490

työpaikalla järjestettävä koulutus <säädöksissä>;

työpaikalla opiskelu;

~ työelämässä oppiminen;

~ työpaikalla oppiminen

ei: ~ työssäoppiminen <työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan käsite>;

~ työssä oppiminen <työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan käsite>;

työharjoittelu (2) <termi vanhentunut ammatillisen koulutuksen kontekstissa> (vanhentunut)

sv utbildning som ordnas på en arbetsplats <säädöksissä>;

UA (1);

~ lärande i arbetslivet <työelämässä oppiminen>

hellre än: ~ inläring i arbetslivet <työelämässä oppiminen>;

~ inläring i yrkeslivet <työelämässä oppiminen>

inte: ~ inläring i arbetet <työssäoppiminen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla>;

~ lärande i arbetet <työssäoppiminen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla>;

~ IA <työssäoppiminen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla>;

~ LIA <työssäoppiminen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla>

en workplace education and training

määritelmä

koulutus (1), jossa *opiskelijan osaamisen hankkiminen* tapahtuu pääosin työelämässä käytännön työtehtävien yhteydessä

huomautus

Työpaikalla järjestettävä koulutus kattaa *ammatillisesta koulutuksesta* annetussa laissa (531/2017) säädetyt muodot eli *koulutussopimukseen perustuvan koulutuksen* ja *oppisopimuskoulutuksen*. Lisäksi työpaikalla järjestettävä koulutus voi käsittää muita muotoja, joista sovitaan *koulutuksen järjestäjän* ja työpaikan edustajan kesken ja jotka kirjataan *henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan*.

työelämässä oppiminen, työpaikalla oppiminen: Lähikäsitteet työelämässä oppiminen ja työpaikalla oppiminen poikkeavat käsitteestä työpaikalla järjestettävä koulutus (eli työpaikalla opiskelu). Työpaikalla järjestettävä koulutus on koulutuksen järjestäjän ja työpaikan organisoimaa toimintaa: määrämuotoista, sovittua, suunnitelmallista, tavoitteellista ja ohjattua. Sen sijaan työelämässä oppiminen ja työpaikalla oppiminen ovat yksilön toimintaa, jota tapahtuu, vaikka kyse olisi suunnitelmallisesta osaamisen hankkimisesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on hyväksynyt, että termejä työelämässä oppiminen ja työpaikalla oppiminen voidaan käyttää esimerkiksi yrityksille suunnatussa viestinnässä viittaamaan työpaikalla järjestettävään koulutukseen silloin, kun asiayhteydestä on selvää, että kyse on nimenomaan työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta.

työssäoppiminen, työssä oppiminen: Termejä työssäoppiminen ja työssä oppiminen ei suositella käytettäväksi *ammatillisen koulutuksen* yhteydessä, sillä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla (mm. hallituksen esityksessä 93/2018 julkisista rekrytointipalveluista ja osaamisen kehittämisspalveluista annettavaksi laiksi) näitä termejä käytetään eri merkityksessä.

työharjoittelu: Termi työharjoittelu on vanhentunut tässä määritellyyn käsitteeseen viittaavana nimityksenä ammatillisen koulutuksen yhteydessä.

inläring / lärande: Ruotsin sana inläring assosioituu yleensä yksisuuntaiseen, *opettajalta* opiskelijalle tapahtuvaan *opettamiseen*, joten termin käyttöä ei suositella, kun puhutaan nykyisestä ammatillisesta koulutuksesta oppimiskäsityksineen. Sana lärande puolestaan viittaa *oppimiseen*, joka ei välttämättä tapahdu tiettyyn aikaan tiettyssä paikassa, vaan prosessina, ja joka voi tapahtua yksin tai ryhmässä.

Käsitteen tunnus: c1709

Käsittekaavio: [Työpaikalla järjestettävä koulutus](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

491

koulutusopimus

sv utbildningsavtal;
UA (2)
en training agreement

määritelmä

[koulustoitimian](#) ja työpaikan välinen kirjallinen määräaikainen sopimus [opiskelijan osaamisen hankkimisesta](#) työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä

huomautus

[Ammatillisessa koulutuksessa](#) koulutusopimukseen kuuluu, että opiskelija hankkii osaamista työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä ilman, että on työsuhteessa työpaikkaan.

[Yliopistoissa](#) koulutusopimuksia tehdään esimerkiksi lääkäreiden [erikoistumiskoulutuksen](#) suorittamiseksi kliinisessä ympäristössä. Yliopistojen sopimuksiin kuuluu, että opiskelija solmii työnantajansa normaalin työsuhteen.

[Ammatillisessa tutkintokoulutuksessa](#) ja [työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa](#) koulutusopimus sovitaan [henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman](#) mukaisesti [tutkinnonosa-](#) tai koulutuksenosakohtaisesti. Koulutusopimukseen liitetään opiskelijan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma siltä osin kuin se koskee koulutusopimukseen perustuvaa [koulutusta \(2\)](#). Henkilökohtaisesta osaamisen kehittämissuunnitelmasta ilmenevät ne käytännön työtehtävät, joita tekemällä opiskelija voi saavuttaa tavoitteeksi asetetun osaamisen.

Vrt. [oppisopimus](#).

Käsitteen tunnus: c1232

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsittekaaviot: [Työpaikalla järjestettävä koulutus](#) ja [Ammatillisen koulutuksen lajeja](#)

492

koulutusopimukseen perustuva koulutus

sv utbildning som grundar sig på utbildningsavtal

määritelmä

[koulutus \(1\)](#), jossa [opiskelijan osaamisen hankkiminen](#) järjestetään työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä ja jossa perustana on [koulustoitimian](#) ja työpaikan välinen [koulutusopimus](#)

huomautus

Koulutusopimus on käytössä sekä ammatillisessa koulutuksessa että [yliopistoissa](#). Näin ollen koulutusopimukseen perustuva koulutus voi olla [ammattillista koulutusta](#) tai [korkeakoulutusta](#).

Käsitteen tunnus: c1710

Käsittekaavio: [Työpaikalla järjestettävä koulutus](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

493

oppisopimus

sv läroavtal;
LA
en apprenticeship agreement

määritelmä

[ammattillisen koulutuksen opiskelijan](#) ja työnantajan välinen kirjallinen määräaikainen sopimus, jonka perusteella järjestetään [oppisopimuskoulutusta](#)

huomautus

Oppisopimuksesta tulee ilmetä sopimuksen voimassaoloaika, sovellettava työaika ja opiskelijan palkkauksen perusteet. Oppisopimukseen tulee myös liittää [henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma](#) siltä osin kuin suunnitelma koskee oppisopimuskoulutusta.

Joskus näkee käytettävän termiä yrittäjän oppisopimus, mutta termi on virheellinen, sillä yrittäjälle ei solmita varsinaista oppisopimusta, vaan tehdään ainoastaan sopimus [oppisopimuskoulutuksen](#) järjestämisestä. Ks. myös [yrittäjän oppisopimuskoulutus](#).

Käsitteen tunnus: c1430

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsittekaaviot: [Työpaikalla järjestettävä koulutus](#) ja [Ammatillisen koulutuksen lajeja](#)

494

oppisopimuskoulutus

sv läroavtalsutbildning

en apprenticeship training

määritelmä

[ammattillinen koulutus](#), jossa [opiskelijan osaamisen hankkiminen](#) järjestetään pääosin tai kokonaan työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä ja jossa opiskelija on työnantajaan työsopimussuhteessa, virkasuhteessa tai virkasuhteeseen verrattavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tai toimii yrittäjänä

huomautus

Määritelmän sana 'pääosin' viittaa siihen, että oppisopimuskoulutuksessa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä tapahtuvaa oppimista täydennetään tarvittaessa muissa [oppimisympäristöissä](#), kuten [oppilaitoksessa](#), tapahtuvalla osaamisen hankkimisella. Tässä mielessä oppisopimuskoulutus poikkeaa [koulutussopimukseen perustuvasta koulutuksesta](#).

Yrittäjälle voidaan järjestää oppisopimuskoulutusta omassa yrityksessään, jos ammatillisen [koulutuksen järjestäjä](#) ja yrittäjä siitä kirjallisesti sopivat (eli tekevät sopimuksen oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä).

Oppisopimuskoulutuksessa olevan [opiskelijan](#) viikoittaisen työajan tulee olla keskimäärin vähintään 25 tuntia.

Työpaikalla järjestettävää oppisopimuskoulutusta täydennetään muissa [oppimisympäristöissä](#) tapahtuvalla osaamisen hankkimisella.

Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijan tulee olla 15 vuotta täyttänyt. Oppisopimuskoulutus perustuu työnantajan ja opiskelijan väliseen [oppisopimukseen](#) sekä [koulutuksen järjestäjän](#) ja työnantajan väliseen sopimukseen oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä.

Vrt. [koulutussopimus](#).

Käsitteen tunnus: c483

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Työpaikalla järjestettävä koulutus](#), [Ammatillisen koulutuksen lajeja](#) ja [Ammatillisen koulutuksen lajeja ja muotoja ennen lain 531/2017 voimaantuloa](#)

495

työsuhteeseen perustuva oppisopimuskoulutus

sv läroavtalsutbildning som grundar sig på arbetsavtalsförhållande

määritelmä

[oppisopimuskoulutus](#), jossa [opiskelija](#) on työnantajaan työsopimussuhteessa

huomautus

Käsitteen tunnus: c1711

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Työpaikalla järjestettävä koulutus](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

496

virkasuhteeseen perustuva oppisopimuskoulutus

sv läroavtalsutbildning som grundar sig på tjänsteförhållande

määritelmä

[oppisopimuskoulutus](#), jossa [opiskelija](#) on työnantajaan virkasuhteessa

huomautus

Käsitteen tunnus: c1712

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Työpaikalla järjestettävä koulutus](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

497

virkasuhteeseen verrattavaan julkisoikeudelliseen palvelussuhteeseen perustuva oppisopimuskoulutus

sv läroavtalsutbildning som grundar sig på ett offentligrättsligt anställningsförhållande som kan jämföras med ett tjänsteförhållande

määritelmä

oppisopimuskoulutus, jossa *opiskelija* on työnantajaan virkasuhteeseen verrattavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa

huomautus

Käsitteen tunnus: c1713

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Työpaikalla järjestettävä koulutus](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

498

yrittäjän oppisopimuskoulutus

sv läroavtalsutbildning för företagare;
företagarens läroavtalsutbildning

määritelmä

oppisopimuskoulutus, jossa *opiskelija* toimii yrittäjänä ja työpaikkana on opiskelijan yritys

huomautus

Ammatillisen koulutuksen opiskelijalle, joka toimii yrittäjänä, voidaan järjestää oppisopimuskoulutusta omassa yrityksessään, jos ammatillisen *koulutuksen järjestäjä* ja yrittäjä siitä kirjallisesti sopivat. Yrittäjän oppisopimuskoulutuksessa toisessa yrityksessä tai organisaatiossa toimiva kokenut yrittäjä tai työntekijä toimii opiskelijan *mentorina*.

Käsitteen tunnus: c1714

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Työpaikalla järjestettävä koulutus](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

499

osaamisperusteisuus

sv kompetensinriktning;
~ kompetensbaserad utbildning

määritelmä

pedagogista toimintaa ohjaava periaate, jonka mukaan *koulutuksessa (1)* tärkeintä on se, että *oppija* saavuttaa hänelle tavoitteeksi asetetun osaamisen, ei se, millä tavoin ja minkä ajan kuluessa osaaminen on hankittu

huomautus

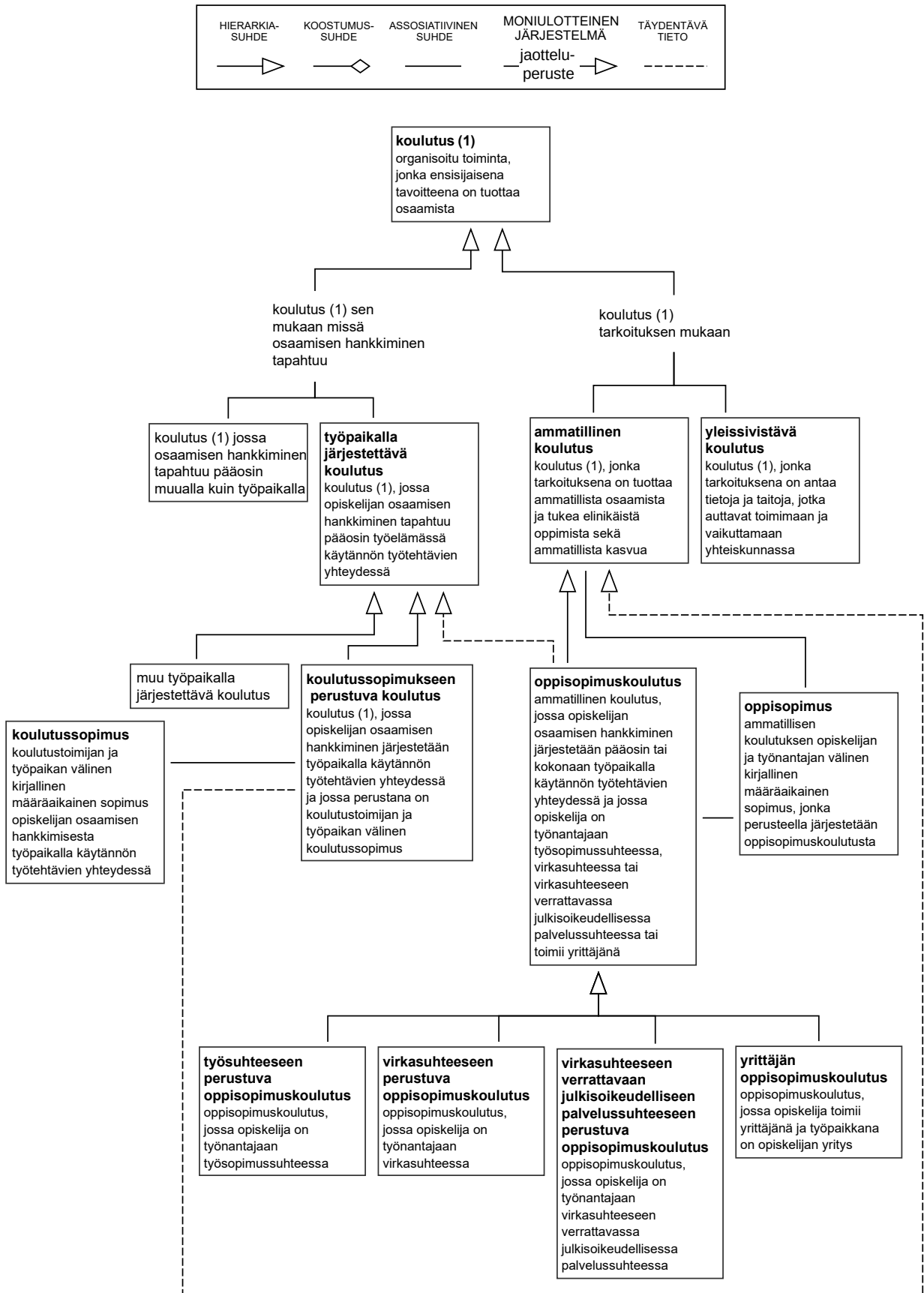
Osaamisperusteisen pedagogiikan mukaan koulutuksessa (1) ei pyritä opiskelemaan tiettyjä *oppiaineita* ja suorittamaan vakiomäärää opintoja, vaan tärkeintä on, että oppijalle tavoitteeksi asetettu osaaminen tulee *koulutuksen (2)* aikana hankittua. Lähtökohtana on oppijan aikaisemmin hankittu *tutkinnon* kannalta olennainen osaaminen, jonka päälle kerrytetään tarvittavin osin uutta osaamista. Oppijat voivat saavuttaa osaamisensa erilaisissa *oppimisympäristöissä* (ei esimerkiksi pelkästään oppilaitoksessa), ja he voivat hankkia osaamisensa toisiinsa verrattuna eri tavoin ja eri tahdissa.

Ammatillinen osaaminen on kokonaisuus, joka muodostuu ammatissa tarvittavista tiedoista ja taidoista ja niiden soveltamisesta käytännön työtehtäviin.

Käsitteen tunnus: c1715

Luokka: ammatillinen koulutus

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019



Käsitekaavio 54. Työpaikalla järjestettävä koulutus.

6.3.5 Perusopetuksen lajeja

500

painotettu opetus

määritelmä

perusopetus, jossa jonkin **oppiaineen**, **aineryhmän** tai muun sisältöalueen **opetusta (2)** annetaan enemmän ja vaativammin tavoittein kuin muussa perusopetuksessa

huomautus

Esimerkkejä painotusalueista ovat musiikki, kuvataide, ilmaisutaito, matemaattis-luonnontieteelliset aineet ja liikunta. Painotettua opetusta annetaan esimerkiksi musiikin, kuvataiteen, ilmaisutaidon ym. erikoisluokilla.

Ks. myös **oppilasvalinta**.

Käsitteen tunnus: c435

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: [Perusopetuksen lajeja](#)

501

sairaalaopetus

määritelmä

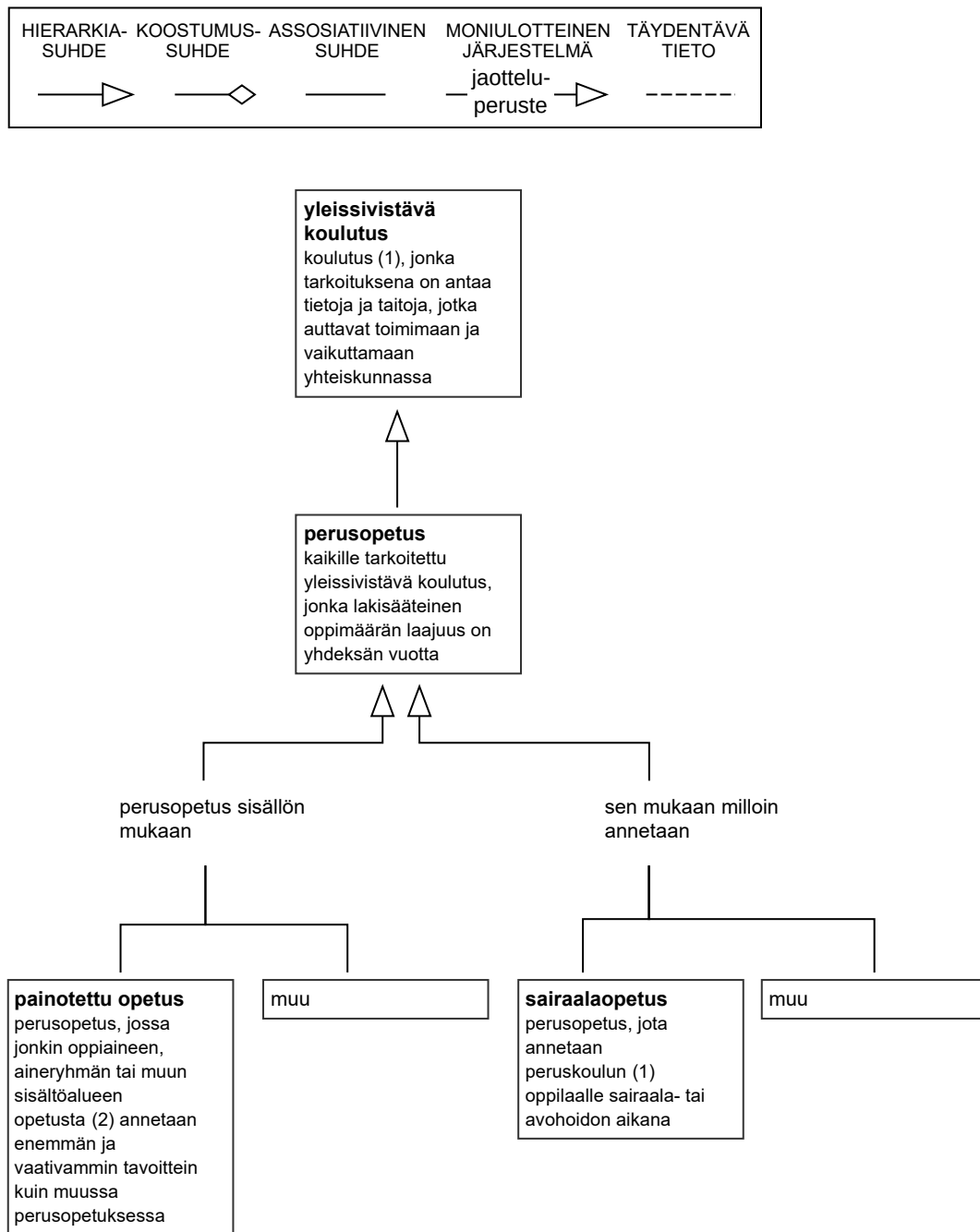
perusopetus, jota annetaan **peruskoulun (1) oppilaalle** sairaala- tai avohoidon aikana

huomautus

Käsitteen tunnus: c437

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: [Perusopetuksen lajeja](#)



Käsitekaavio 55. Perusopetuksen lajeja.

6.3.6 Ammatillisen koulutuksen lajit ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 531/2017 mukaisesti

502

ammatillinen tutkintokoulutus

määritelmä

ammatillisen osaamisen hankkimiseksi tarvittava [ammatillinen koulutus](#), jonka tavoitteena on [ammatillisen tutkinnon](#), [ammatillisen tutkinnon osan](#) tai ammatillisten tutkinnon osien suorittaminen

huomautus

Vrt. [tutkintokoulutus](#).Vrt. [osaamisen hankkiminen](#).

Käsitteen tunnus: c1213

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Koulutus \(1\) tutkintotavoitteisuuden mukaan](#), [Ammatillisen koulutuksen lajeja](#), [Tutkintoon johtamattomat koulutukset \(2\)](#) ja [Tutkinnon suorittaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)

503

muu ammatillinen koulutus

en other vocational education and training;
other VET

määritelmä

[ammatillista osaamista syventävä tai täydentävä koulutus](#) tai [ammatilliseen tehtävään valmistava koulutus](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c1218

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Ammatillisen koulutuksen lajeja](#)

504

ammatillista osaamista syventävä tai täydentävä koulutus

en advanced or supplementary vocational education and training;
advanced or supplementary VET

määritelmä

[ammatillinen koulutus](#), jonka tavoitteena ei ole [tutkinnon](#) tai [tutkinnon osan](#) suorittaminen ja joka syventää tai täydentää ammatillista osaamista

huomautus

Käsitteen tunnus: c1219

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Ammatillisen koulutuksen lajeja](#)

505

ammatilliseen tehtävään valmistava koulutus

määritelmä

[ammatillinen koulutus](#), jonka tavoitteena ei ole [tutkinnon](#) tai [tutkinnon osan](#) suorittaminen ja joka valmistaa ansio- ja liikennelentäjän, lennonjohtajan tai kaupunkiraideliikenteen kuljettajien tehtäviin

huomautus

Käsitteen tunnus: c1220

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Ammatillisen koulutuksen lajeja](#)

506

(vanhentunut)

<ammattillinen koulutus>

valmentava koulutus

en preparatory education and training

määritelmä

ammattilliseen koulutukseen valmentava koulutus tai *työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus*

huomautus

Valmentavista koulutuksista ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus korvautui *tutkintokoulutukseen valmentavalla koulutuksella* oppivelvollisuuslain (1214/2020) voimaantulon myötä 1.8.2021 alkaen. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus jäi tällöin edelleen voimaan.

Käsitteen tunnus: c1221

Luokka: ammatillinen koulutus

507

(vanhentunut)

valmentavan koulutuksen osa

määritelmä

arvioitava osaamisen kokonaisuus, jollaisista *valmentava koulutus* muodostuu

huomautus

Esimerkkejä valmentavan koulutuksen osista olivat *ammattilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen* osa "opiskeluvalmiuksien vahvistaminen" sekä *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen* osa "ammattillisen toimintakyvyn vahvistaminen".

Vrt. käsite *tutkinnon osa*, jollaisista *ammattillinen tutkintokoulutus* muodostuu.

Käsite valmentavan koulutuksen osa on vanhentunut, kun oppivelvollisuuslain (1214/2020) voimaantulon myötä *ammattilliseen koulutukseen valmentava koulutus* korvautui *tutkintokoulutukseen valmentavalla koulutuksella* 1.8.2021 alkaen.

Ks. *koulutuksen osa*.

Käsitteen tunnus: c1491

Luokka: ammatillinen koulutus

508

koulutuksen osa

en education and training unit

määritelmä

arvioitava osaamisen kokonaisuus, jollaisista *tutkintokoulutukseen valmentava koulutus* tai *työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus* muodostuu

huomautus

Esimerkkejä koulutuksen osista ovat tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen osa "opiskelu- ja urasuunnittelutaidot" ja työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen osa "ammattillisen toimintakyvyn vahvistaminen".

Ammatillisessa koulutuksessa on käytössä käsitteen koulutuksen osa lisäksi käsite *tutkinnon osa*. Jälkimmäinen käsite liittyy *ammattilliseen tutkintokoulutukseen*.

Käsitteen tunnus: c1927

Luokka: ammatillinen koulutus, koulutuspolun nivelvaiheen koulutus

Käsitekaavio: [Ammattillisen koulutuksen lajeja](#)

509

(vanhentunut)

ammattilliseen koulutukseen valmentava koulutus;**VALMA**

ei: ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus (vanhentunut)

sv utbildning som handleder för yrkesutbildning

inte: utbildning som handleder för grundläggande yrkesutbildning (föräldrad)

määritelmä

tutkintoon johtamaton *ammattillinen koulutus*, joka antaa *opiskelijalle* valmiuksia *ammattilliseen tutkintokoulutukseen* hakemiseksi sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa *ammattillinen tutkinto*

huomautus

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaan ammatillisen *koulutuksen järjestäjät* voivat järjestää tutkintoon johtamattomana *valmentavana koulutuksena* ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta sekä *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta*.

Ennen ammatillista perusopetusta koskevan lain (630/1998) vuonna 2015 voimaantullutta muutosta koulutuksen järjestäjät saattoivat lain nojalla järjestää seuraavia ammatilliseen koulutukseen hakeutumista edistäviä *koulutuksia (2): ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus, maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus, kotitalousopetus*, valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus 1. (nk. valmentava I) sekä *oppisopimuskoulutuksen* ennakkojakso. Elokuussa 2015 voimaan tulleen lakimuutoksen jälkeen nämä koulutukset (2) sisältyivät ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen.

Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus korvautui *tutkintokoulutukseen valmentavalla koulutuksella* oppivelvollisuuslain (1214/2020) voimaantulon myötä eli 1.8.2021 alkaen. Oppivelvollisuuslain mukaista *oppivelvollisuutta* oli kuitenkin mahdollista suorittaa myös ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa vielä siirtymäkauden ajan eli 31.7.2022 saakka.

Ks. myös *hakeutuminen*.

Käsitteen tunnus: c861

Luokka: ammatillinen koulutus

510

työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus;**TELMA**

sv utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv

en preparatory education and training for work and independent living

määritelmä

tutkintoon johtamaton *ammattillinen koulutus*, joka antaa sairauden tai vamman vuoksi *erityistä tukea (2)* tarvitsevalle *opiskelijalle* henkilökohtaisten tavoitteiden ja valmiuksien mukaista *opetusta (1)* ja *ohjausta*

huomautus

Oppivelvollisuuslain (1214/2020) mukaan työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus on yksi tapa suorittaa *oppivelvollisuutta*.

Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus sisältää työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen (nk. valmentava II; ks. *vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus*), jota järjestettiin ennen kuin ammatillista perusopetusta koskevan lain (630/1998) muutos tuli voimaan elokuussa 2015.

Ammatillista perusopetusta koskevan lain (630/1998) elokuussa 2015 voimaan tulleen muutoksen mukaan ammatillisen *koulutuksen järjestäjät* saattoivat järjestää tutkintoon johtamattomana *valmentavana koulutuksena* ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta (myöhemmin *ammattilliseen koulutukseen valmentava koulutus*) sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta.

Käsitteen tunnus: c862

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsittekaaviot: *Ammatillisen koulutuksen lajeja* ja *Tutkintoon johtamattomat koulutukset (2)*

511

ammattillisen osaamisen hankkimiseksi tarvittava koulutus

sv utbildning som behövs för förvärvande av yrkeskompetens

määritelmä

ammattillinen koulutus, jota ammatillisen koulutuksen *opiskelija* tarvitsee *tutkinnon perusteissa* tai *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen perusteissa* edellytetyn osaamisen osoittamiseksi tai muun ammatillisen osaamisen hankkimiseksi

huomautus

Ammatillisen osaamisen hankkimiseksi tarvittava koulutus tarkoittaa kaikkea ammatillista koulutusta, jossa opiskelija hankkii häneltä puuttuvaa, *henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman* mukaista osaamista. Kuten ammatillinen koulutus yleensä, ammatillisen osaamisen hankkimiseksi tarvittava koulutus voi olla *ammattillista tutkintokoulutusta*, *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta* tai *muuta ammatillista koulutusta*.

Ammatillisen osaamisen hankkimiseksi tarvittava koulutus voidaan toteuttaa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävänä tai *koulutuksen järjestäjän* omissa *oppimisympäristöissä* annettavana *koulutuksena (1)*.

Ks. myös *osaamisen osoittaminen*, *osaamisen hankkiminen*.

Käsitteen tunnus: c1302

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Ammatillisen koulutuksen lajeja](#)

512

urheilijan ammatillinen koulutus

määritelmä

ammattillinen koulutus, jossa *opiskelijalle* tarjotaan *opiskelun* ohella mahdollisuus urheilulajiin valmentautumiseen

huomautus

Urheilijan ammatillista koulutusta järjestetään niissä *koulutusorganisaatioissa*, joilla on *erityinen koulutustehtävä* tällaisen *koulutuksen (1)* järjestämiseksi.

Käsitteen tunnus: c485

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Ammatillisen koulutuksen lajeja](#) ja [Ammatillisen koulutuksen lajeja ja muotoja ennen lain 531/2017 voimaantuloa](#)

513

erityisopetuksena järjestettävä ammatillinen koulutus

määritelmä

ammattillinen koulutus, joka on tarkoitettu erityisopetusta tarvitseville *opiskelijoille*

huomautus

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla *erityinen koulutustehtävä* erityisopetuksen järjestämiseen, jotta se voi suunnata *hakukohteita* erityisopetuksena järjestettäväksi. Myös koulutuksen järjestäjä, jolla ei ole erityistä koulutustehtävää erityisopetuksen järjestämiseen, voi järjestää ammatillista koulutusta erityisopetuksena erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille.

Käsitteen tunnus: c486

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Ammatillisen koulutuksen lajeja](#) ja [Ammatillisen koulutuksen lajeja ja muotoja ennen lain 531/2017 voimaantuloa](#)

514

<ammatillinen koulutus>

opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot

en studies supporting learning skills

määritelmä

osana [ammatillista tutkintokoulutusta](#) järjestettävät opinnot, joiden tarkoituksena on mahdollistaa [tutkinnon](#) tai [tutkinnon osan](#) suorittaminen tai ammatilliseen tutkintokoulutukseen osallistuminen ja [osaamisen osoittaminen näytössä](#) silloin, kun [opiskelijalla](#) ei ole riittäviä opiskeluvalmiuksia

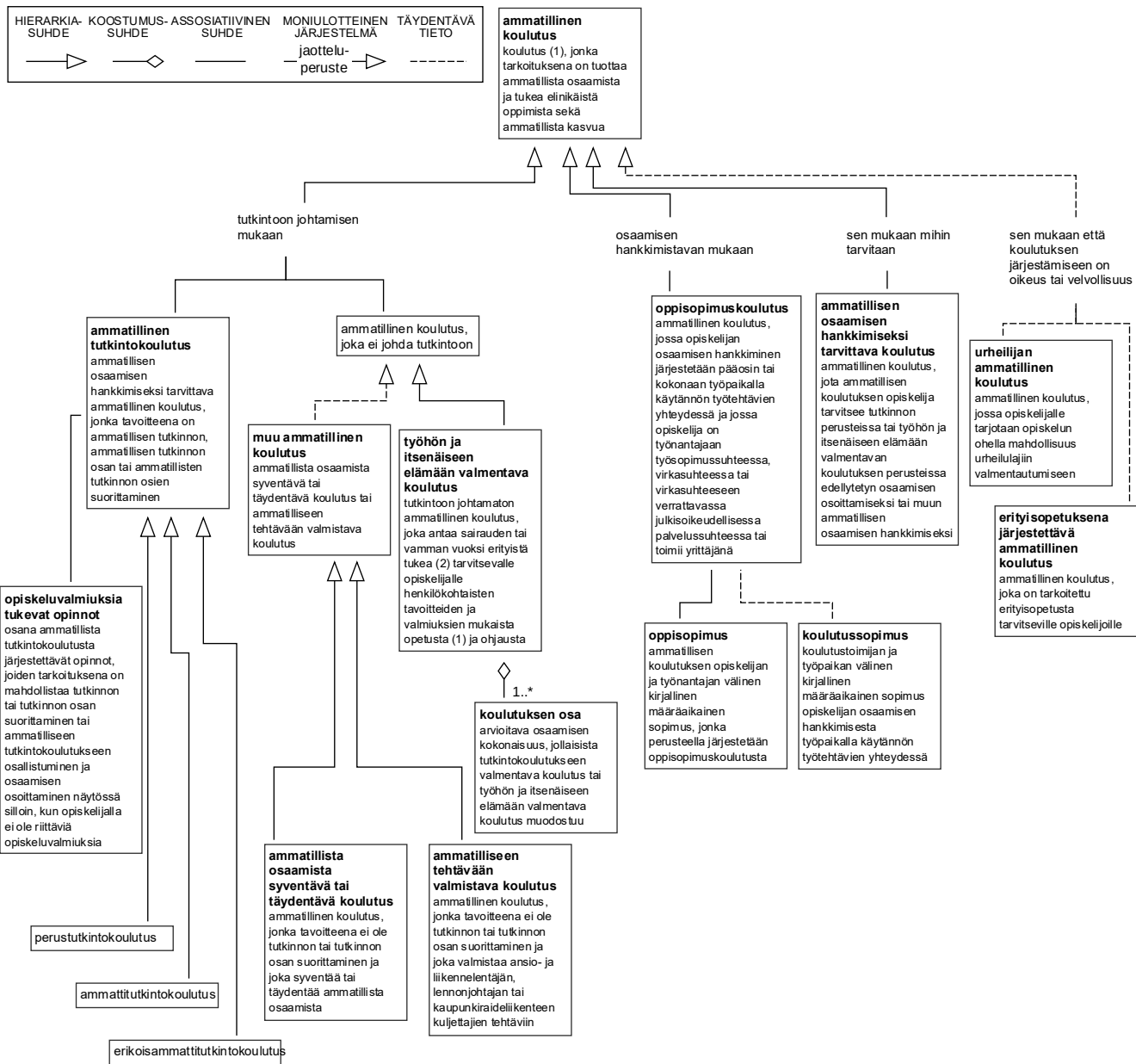
huomautus

Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot perustuvat kunkin opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin.

Käsitteen tunnus: c1303

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Ammatillisen koulutuksen lajeja](#) ja [Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)



Käsittekaavio 56. Ammatillisen koulutuksen lajeja.

6.3.7 Ammatillisen koulutuksen lajit, järjestämismuodot ja -tavat ennen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 531/2017 voimaantuloa

515

(vanhentunut)

ammatillinen peruskoulutus

sv grundläggande yrkesutbildning

määritelmä

[ammatilliseen perustutkintoon](#) johtava tai valmistava [ammatillinen koulutus](#)

huomautus

Ammatillinen peruskoulutus antaa laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet ja yleisen [jatko-opintokelpoisuuden \(1\) korkeakouluihin \(1\)](#).

Ammatillisista peruskoulutusta järjestävät esimerkiksi [ammatilliset oppilaitokset](#), [ammatilliset erityisoppilaitokset](#) ja [kansanopistot](#).

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c481

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsittekaavio: [Ammatillisen koulutuksen lajeja ja muotoja ennen lain 531/2017 voimaantuloa](#)

516

(vanhentunut)

ammatillinen lisäkoulutus

sv yrkesinriktad tilläggsutbildning

määritelmä

[ammatillinen koulutus](#), joka valmistaa [ammatti-](#) tai [erikoisammattitutkintoon](#), tai ei [tutkintoon](#) valmistava ammatillinen jatko- ja [täydennyskoulutus](#)

huomautus

Ammatti- ja erikoisammattitutkinto suoritetaan aina [näyttötutkintona](#).

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c482

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsittekaavio: [Ammatillisen koulutuksen lajeja ja muotoja ennen lain 531/2017 voimaantuloa](#)

517

(vanhentunut)

ammatillinen aikuiskoulutus

määritelmä

aikuisille suunnattu ja järjestetty [ammatillinen koulutus](#)

huomautus

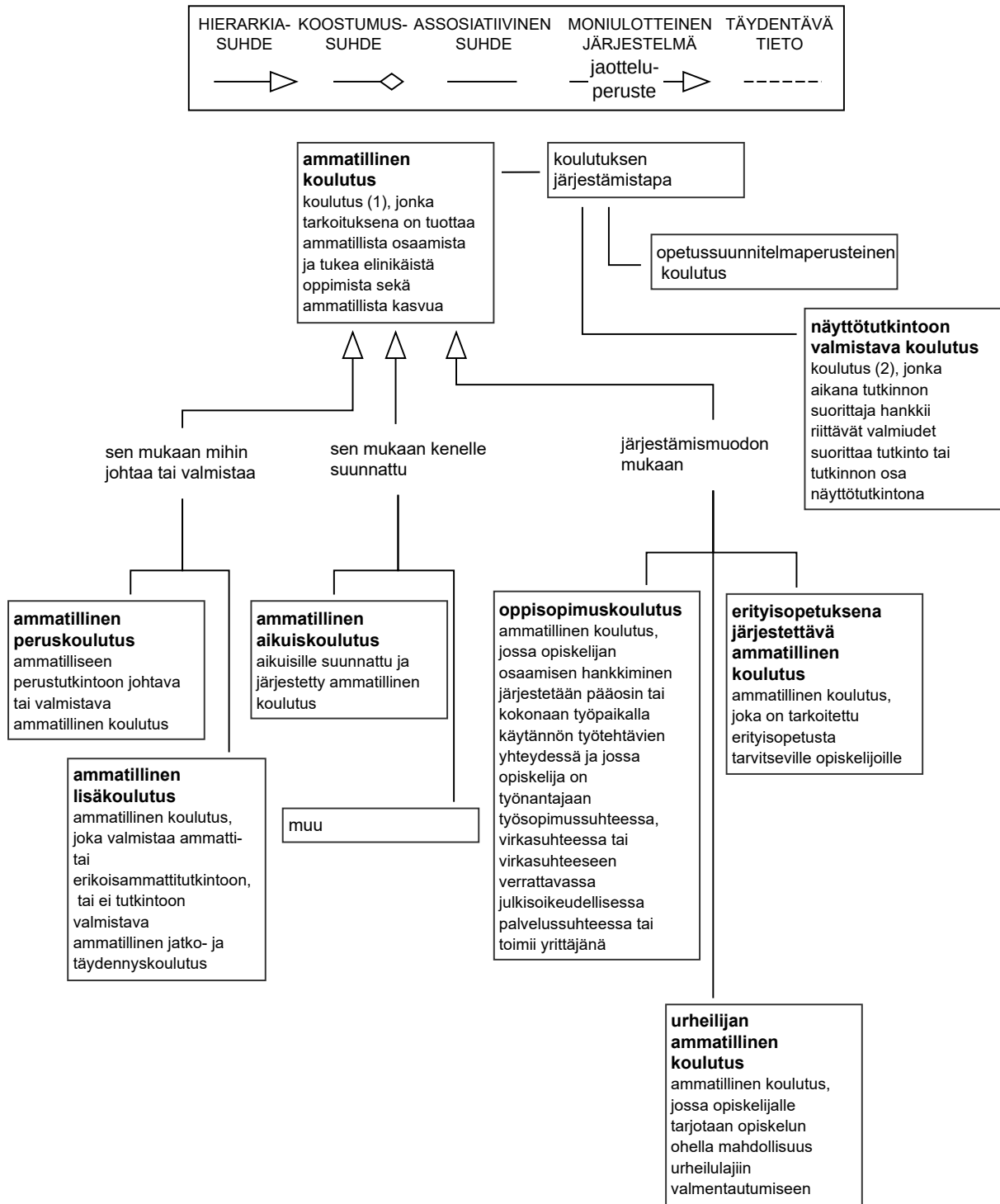
Ammatillisessa aikuiskoulutuksessa voi suorittaa [ammatillisen perustutkinnon](#), [ammattitutkinnon](#), [erikoisammattitutkinnon](#) tai osan jostain [tutkinnosta](#) (ks. [tutkinnon osa](#)).

Opintoja voi tehdä työn ohessa, [oppisopimuskoulutuksena](#), [työvoimapolitiittisena koulutuksena](#) tai [henkilöstökoulutuksena](#).

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c484

Käsittekaavio: [Ammatillisen koulutuksen lajeja ja muotoja ennen lain 531/2017 voimaantuloa](#)



Käsitekaavio 57. Ammatillisen koulutuksen lajeja ja muotoja ennen lain 531/2017 voimaantuloa.

6.4 Koulutus (2)

518

(vanhentunut)

näyttötutkintoon valmistava koulutus

määritelmä

koulutus (2), jonka aikana *tutkinnon suorittaja* hankkii riittävät valmiudet suorittaa *tutkinto* tai *tutkinnon osa näyttötutkintona*

huomautus

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c474

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsittekaavio: [Ammatillisen koulutuksen lajeja ja muotoja ennen lain 531/2017 voimaantuloa](#)

519

erilliset opinnot *pl*

määritelmä

koulutus (2), joka suoritetaan *erillisen opiskeluoikeuden* perusteella

huomautus

Käsitteen tunnus: c478

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: [Koulutus \(2\) -käsitteen alakäsitteitä](#)

520

erikoistumiskoulutus

ei: erikoistumisopinnot *pl* (vanhentunut)

sv specialiseringsutbildning;

specialiseringsstudier *pl*

en professional specialisation education;

specialist education;

specialist training <lääketieteen koulutukset>

määritelmä

ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistävä *koulutus (2)*, jollaisia *yliopistot* ja *ammattikorkeakoulut* järjestävät *korkeakoulututkinnon* suorittaneille, työelämässä jo toimineille henkilöille ja niille, joilla *korkeakoulu (1)* toteaa muutoin olevan opintoja varten riittävät tiedot ja valmiudet

huomautus

Käsitteen tunnus: c477

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: [Koulutus \(2\) -käsitteen alakäsitteitä](#)

521

koulutuskokeilu

sv utbildningsförsök
 en education trial;
 education pilot;
 > training trial <toisen asteen koulutus>
 rather than: educational trial

määritelmä

toiminta, jolla selvitetään *koulutuksen (2)*, *tutkinnon* tai *ammattillisen koulutuksen osaamisalan* toimivuutta ja sitä, miten se vastaa siihen kohdistuviin tarpeisiin tai vaatimuksiin

huomautus

Koulutuskokeilussa *koulutustoimijalle* voidaan myöntää *opetuksen järjestämislupa* tai *koulutuksen järjestämislupa* kyseessä olevan koulutuksen (2) järjestämiseksi esimerkiksi muutaman *lukuvuoden* ajan.

education trial, education pilot: Englannin termit education trial ja education pilot ovat synonyymisia ilmauksia. Kuitenkin esimerkiksi pääministeri Juha Sipilän hallitus (v. 2015–2019) käytti termiä education pilot, kun viitattiin hallituksen kokeilukulttuurin mukaisiin, pienimuotoisiin ja lyhytkestoisin koulutuskokeiluihin.

Käsitteen tunnus: c480

Luokka: yleinen/yhteinen

522

työpaikkaohjaajakoulutus

sv arbetsplatshandledarutbildning

määritelmä

koulutus (2), jonka tavoitteena on tuottaa työelämässä toimivalle henkilölle valmiudet toimia *työpaikkaohjaajana*

huomautus

Koulutuksen järjestäjät järjestävät työpaikkaohjaajakoulutuksia. Työpaikkaohjaajien on suositeltavaa osallistua työpaikkaohjaajakoulutukseen, mutta osallistumista ei edellytetä.

Käsitteen tunnus: c1717

Luokka: ammatillinen koulutus

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

523

osaamisen arvioijan perehdytys

sv introduktion av bedömare

määritelmä

koulutuksen järjestäjän vastuulla oleva perehdytys, jonka tavoitteena on varmistaa, että *osaamisen arviointia (2)* suorittavalla henkilöllä on tähän tarvittava osaaminen

huomautus

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017, 54 §) mukaan koulutuksen järjestäjällä on velvoite järjestää perehdytys *osaamisen arvioijille*. Vrt. *työpaikkaohjaajakoulutus*, jonka järjestämistä suositellaan.

Käsitteen tunnus: c1718

Luokka: ammatillinen koulutus

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

524

(vanhentunut)

perusopetuksen lisäopetus;**lisäopetus;****10. luokka;****kymppiluokka**sv påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen;
tionde klass

inte: påbyggnadsundervisning inom den grundläggande utbildningen

en voluntary additional primary and lower secondary education
rather than: voluntary additional basic education

määritelmä

[lukuvuoden](#) kestävä vapaaehtoinen, yleissivistävä [koulutus \(2\)](#), joka on tarkoitettu [perusopetuksen päättötodistuksen](#) samana tai edellisenä vuonna saaneille

huomautus

Perusopetuksen lisäopetuksen laajuus on vähintään 1100 tuntia.

Perusopetuksen lisäopetus korvautui [tutkintokoulutukseen valmentavalla koulutuksella](#) oppivelvollisuuslain (1214/2020) voimaantulon myötä eli 1.8.2021 alkaen. Oppivelvollisuuslain mukaista [oppivelvollisuutta](#) oli kuitenkin mahdollista suorittaa myös perusopetuksen lisäopetuksessa vielä siirtymäkauden ajan eli 31.7.2022 saakka.

voluntary additional basic education: Suomalaista [koulutusjärjestelmää](#) tuntematon vastaanottaja saattaa ymmärtää ilmaisun [basic education](#) virheellisesti, katso tarkemmin käsitteen [perusopetus](#) kohdalta.

Käsitteen tunnus: c430

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Koulutus \(2\) -käsitteen alakäsitteitä](#)

525

aikuisten perusopetus

ei: oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetus (vanhentunut)

sv grundläggande utbildning för vuxna

en preparatory instruction and lower secondary education for adults
rather than: basic education for adults (obsolete)

määritelmä

[perusopetuksen päättötodistuksen](#) saamiseen tähtäävä [koulutus \(2\)](#), joka on tarkoitettu 17 vuotta täyttäneille henkilöille, jotka eivät ole suorittaneet [perusopetuksen oppimäärää](#)

huomautus

Aikuisten perusopetus koostuu [opiskelijan](#) osaamistarpeen mukaan alku- ja päättövaiheen tai ainoastaan päättövaiheen [opetuksesta \(1\)](#). Opiskelijan osaamistarpeen mukaan alkuvaihe voi sisältää lisäksi lukutaitovaiheen.

Aikuisten perusopetuksessa voi perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisen sijaan opiskella myös yksittäisiä perusopetuksen oppimäärään kuuluvia [oppiaineita](#) (nk. aineopiskelija) tai korottaa perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen [arvosanaa](#).

oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetus: Perusopetuslaki (628/1998) käytti vuoteen 2020 saakka termiä oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetus, koska termi aikuisten perusopetus ei sopinut tapaukseen, jossa opiskelija oli oppivelvollisuusiän ylittänyt (eli esimerkiksi 17-vuotias) muttei kuitenkaan vielä aikuinen eli 18 vuotta täyttänyt. Oppivelvollisuuslain (1214/2020) käyttämä termi on kuitenkin aikuisten perusopetus.

basic education for adults: Suomalaista [koulutusjärjestelmää](#) tuntematon vastaanottaja saattaa ymmärtää ilmaisun basic education virheellisesti, katso tarkemmin käsitteen [perusopetus](#) kohdalta.

Ks. myös [aikuisten perusopetuksen alkuvaihe](#), [aikuisten perusopetuksen päättövaihe](#), [aikuisten perusopetuksen lukutaitovaihe](#).

Käsitteen tunnus: c479

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Koulutus \(2\) -käsitteen alakäsitteitä](#)

526

aikuisten perusopetuksen alkuvaihe

sv inledningsskedet *n* i den grundläggande utbildningen för vuxna
 en preparatory instruction for lower secondary education for adults
 rather than: introductory phase to basic education for adults (obsolete)

määritelmä

aikuisten perusopetuksen vaihe, jossa annettavan *opetuksen (2)* tavoitteena on antaa *oppijalle* sellaiset tiedot ja taidot, että hänellä on mahdollisuus jatkaa opintojaan *aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa*

huomautus

Aikuisten perusopetuksen alkuvaihe voi sisältää lukutaitovaiheen (ks. *aikuisten perusopetuksen lukutaitovaihe*).

introductory phase to basic education for adults: Tämä aiemmin käytössä ollut termi on merkitty sanastossa epäsuositettavaksi, sillä ensinnäkin suomalaista *koulutusjärjestelmää* tuntematon vastaanottaja saattaa ymmärtää ilmaisun basic education virheellisesti (katso tarkemmin käsitteen *perusopetus* kohdalta), ja toisaalta ilmaus introductory phase to basic education for adults ei anna ymmärrettävää käsitystä tästä koulutusvaiheesta ja sen tavoitteesta.

Käsitteen tunnus: c1643

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: *Koulutus (2)* -käsitteen alakäsitteitä

527

aikuisten perusopetuksen lukutaitovaihe

sv läskunnighetsskedet *n* i den grundläggande utbildningen för vuxna
 en entry phase for preparatory instruction for lower secondary education for adults
 rather than: literacy training phase of basic education for adults (obsolete)

määritelmä

aikuisten perusopetuksen alkuvaiheeseen mahdollisesti sisällytettävä vaihe, jossa annettava *opetus (2)* on tarkoitettu henkilöille, joilla ei ole luku- ja kirjoitustaitoa tai joiden luku- ja kirjoitustaito ovat puutteellisia

huomautus

Aikuisten perusopetuksen lukutaitovaihe sisältää luku- ja kirjoitustaidon alkeita, numeerisia perustaitoja ja kotoutumista tukevia sisältöjä.

literacy training phase of basic education for adults: Tämä aiemmin käytössä ollut termi on merkitty sanastossa epäsuositettavaksi, sillä suomalaista *koulutusjärjestelmää* tuntematon vastaanottaja saattaa ymmärtää ilmaisun basic education virheellisesti (katso tarkemmin käsitteen *perusopetus* kohdalta).

Vrt. *vapaan sivistystyön lukutaitokoulutus*.

Käsitteen tunnus: c1644

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: *Koulutus (2)* -käsitteen alakäsitteitä

528

aikuisten perusopetuksen päättövaihesv slutskedet *n* i den grundläggande utbildningen för vuxna

en lower secondary education for adults

rather than: final phase of basic education for adults (obsolete)

määritelmä

aikuisten perusopetuksen vaihe, jossa annettavan *opetuksen (2)* tavoitteena on *perusopetuksen* koko *oppimäärän* suorittaminen ja *päättötodistuksen* saaminen ja joka on tarkoitettu henkilöille, joilla on opinnoista suoriutumiseen riittävät opiskelutaidot sekä riittävä *opetuskielen (1)* hallinta

huomautus

Aikuisten perusopetuksen päättövaiheen opinnot vastaavat perusopetuksen *vuosiluokkien* 7–9 opintoja.

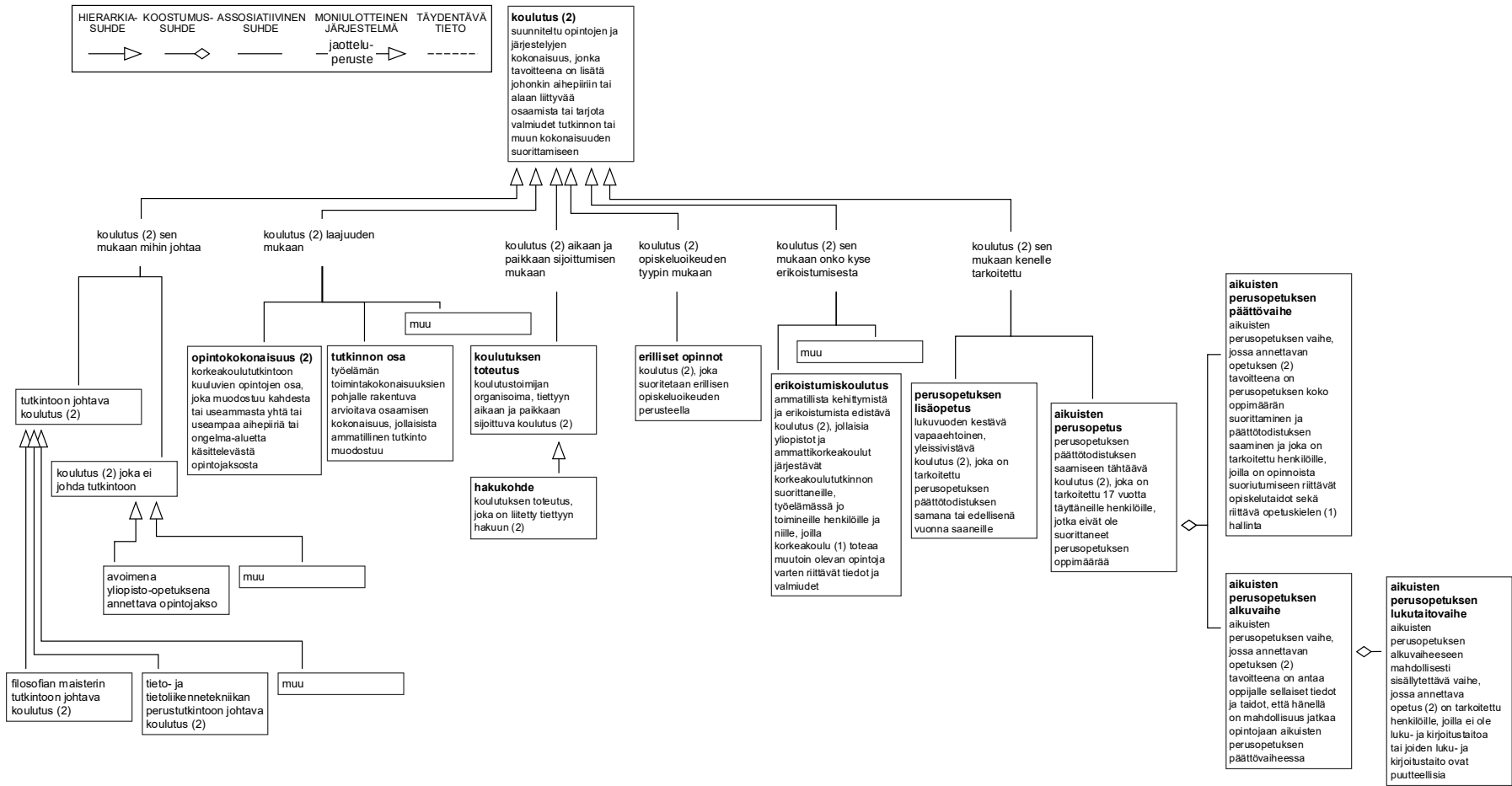
Aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa voi perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisen sijaan opiskella myös yksittäisiä perusopetuksen oppimäärään kuuluvia *oppiaineita* (nk. aineopiskelija) tai korottaa perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen *arvosanaa*.

final phase of basic education for adults: Tämä aiemmin käytössä ollut termi on merkitty sanastossa epäsuositettavaksi, sillä suomalaista *koulutusjärjestelmää* tuntematon vastaanottaja saattaa ymmärtää ilmaisun basic education virheellisesti (katso tarkemmin käsitteen *perusopetus* kohdalta). Termin lower secondary education for adults katsotaan kuvaavan käsitteen sisältöä suomalaista järjestelmää tuntemattomalle vastaanottajalle.

Käsitteen tunnus: c1645

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: *Koulutus (2)* -käsitteen alakäsitteitä



Käsitekaavio 58. Koulutus (2) -käsitteen alakäsitteitä.

6.4.1 Tutkintoon johtamattomia koulutuksia (2)

529

perusopetukseen valmistava opetus

määritelmä

[koulutus \(2\)](#), jota järjestetään esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille ja jonka tarkoituksena on antaa [oppijalle](#) kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet [esiopetukseen](#) tai [perusopetukseen](#) siirtymistä varten

huomautus

Käsitteen tunnus: c1633

Luokka: perusopetus

Käsittekaaviot: [Koulutusjärjestelmä](#) ja [Tutkintoon johtamattomat koulutukset \(2\)](#)

530

(vanhentunut)

lukiokoulutukseen valmistava koulutus

ei: maahanmuuttajien ja vieraskielisten lukiokoulutukseen valmistava koulutus (vanhentunut)

sv utbildning som förbereder för gymnasieutbildning

en preparatory education for general upper secondary education

not: course preparatory to general upper secondary education <kielellisesti virheellinen muoto>;

instruction preparing for general upper secondary education;

instruction preparatory to general upper secondary education <kielellisesti virheellinen muoto>;

preparatory education for general upper secondary education for immigrants and foreign-language speakers (obsolete)

määritelmä

[koulutus \(2\)](#), jota järjestetään maahanmuuttajille ja vieraskielisille ja jonka tarkoituksena on antaa [oppijalle](#) kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet [lukiokoulutukseen](#) siirtymistä varten

huomautus

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus korvautui [tutkintokoulutukseen valmentavalla](#)

[koulutuksella](#) oppivelvollisuuslain (1214/2020) voimaantulon myötä eli 1.8.2021 alkaen.

Oppivelvollisuuslain mukaista [oppivelvollisuutta](#) oli kuitenkin mahdollista suorittaa myös lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa vielä siirtymäkauden ajan eli 31.7.2022 saakka.

Käsitteen tunnus: c469

Luokka: lukiokoulutus

531

**tutkintokoulutukseen valmentava koulutus;
toisen asteen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus;
TUV-koulutus;
< nivelvaiheen koulutus**

määritelmä

[koulutus \(2\)](#), jota järjestetään henkilöille, jotka ovat suorittaneet [perusopetuksen oppimäärän](#) tai sitä vastaavan aiemman oppimäärän ja jotka tarvitsevat parantaa valmiuksiaan hakeutua [lukiokoulutukseen](#) tai [ammattilliseen tutkintokoulutukseen](#) tai suorittaa [toisen asteen tutkinto](#)

huomautus

Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain (1215/2020) mukaan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on antaa [opiskelijalle](#) valmiuksia hakeutua lukiokoulutukseen tai ammatilliseen tutkintokoulutukseen, ohjata opiskelijaa jatko-opinto- ja työelämäsuunnitelman laadintaan sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärä ja sen päätteeksi suoritettava [ylioppilastutkinto](#) taikka [ammattillinen tutkinto](#).

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus on tarkoitettu sellaisille [oppivelvollisille](#) ja muille ilman toisen asteen tutkintoa oleville henkilöille, jotka tarvitsevat valmentavaa koulutusta; opiskelijoille, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame; sekä opiskelijoille, jotka ovat suorittaneet perusopetuksen tai sitä vastaavan [koulutuksen \(1\)](#) muulla kielellä kuin suomeksi, ruotsiksi tai saameksi.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen laajuus on enintään 38 [viikkoa](#).

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen suoritus aika on enintään vuosi, mutta opiskelija voi jo aiemmin siirtyä opiskelemaan [lukiokoulutukseen](#) tai [ammattilliseen koulutukseen](#).

Tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen on yhdistetty aiemmat perusopetuksen ja toisen asteen tutkintotavoitteisen koulutuksen väliin sijoittuneet nivelvaiheen koulutukset eli [perusopetuksen lisäopetus](#), [lukiokoulutukseen valmistava koulutus](#) ja [ammattilliseen koulutukseen valmentava koulutus](#).

Käsitteen tunnus: c1688

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, koulutuspolun nivelvaiheen koulutus

Käsittekaaviot: [Koulutusjärjestelmä](#), [Nivelvaihe ja siirtymävaihe](#), [Tutkintoon johtamattomat koulutukset \(2\)](#) ja [Tutkinnon suorittaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)

532

(vanhentunut)

aikuisten maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutus

määritelmä

[koulutus \(2\)](#), jota järjestetään oppivelvollisuusiän ylittäneille maahanmuuttajille ja jonka tarkoituksena on, että [oppija](#) oppii suomen tai ruotsin kielen alkeet sekä luku- ja kirjoitustaidon perusteet

huomautus

Käsite aikuisten maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutus on vanhentunut 1.1.2018. Aikuisten maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutus oli työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla järjestetty koulutus (2), joka oli tarkoitettu oppijoille, jotka eivät osanneet lukea millään kielellä tai osasivat lukea muulla kuin latinalaisella kirjaimistolla, mutta lukutaito ei ollut riittävä tietoyhteiskunnan vaatimusten näkökulmasta. Vuoden 2018 alussa aikuisten luku- ja kirjoitustaidon koulutus siirrettiin opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle osaksi [koulutusjärjestelmää](#).

Vuoden 2018 alusta lähtien aikuisten maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutus on korvautunut käsitteillä [aikuisten perusopetuksen lukutaitovaihe](#) sekä [vapaan sivistystyön lukutaitokoulutus](#). Myös [kotoutumiskoulutuksessa](#) on mahdollisuus vahvistaa latinalaisen kirjaimiston hallintaa.

Käsitteen tunnus: c471

533

vapaan sivistystyön lukutaitokoulutus

määritelmä

koulutus (2), jota annetaan **vapaan sivistystyön oppilaitoksissa** maahanmuuttajille kotoutumisen tueksi ja jonka tarkoituksena on kehittää **oppijan** luku- ja kirjoitustaitoa

huomautus

Luku- ja kirjoitustaidon kehittämisen ohella vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen tavoitteena on tutustuttaa oppijaa suomalaiseen yhteiskuntaan, kulttuuriin ja arkielämään.

Vapaan sivistystyön lukutaitokoulutus on tarkoitettu kotoutumisen tueksi sellaisille maahanmuuttajille, joilla ei omassa kotimaassaan tai muualla ole ollut mahdollisuutta saada riittävästi koulutusta ja yleissivistystä, jotta he voisivat selviytyä **opiskelun**, työssäkäynnin sekä käytännön arjen toimintojen haasteista suomalaisessa yhteiskunnassa.

Opetushallitus on antanut vapaan sivistystyön lukutaitokoulutukseen opetussuunnitelmasuosituksen, joka tuli voimaan 1.1.2018.

Käsitteen tunnus: c1646

Luokka: vapaa sivistystyö

Käsittekaaviot: **Koulutusjärjestelmä** ja **Tutkintoon johtamattomat koulutukset (2)**

534

kotoutumiskoulutus

mieluummin kuin: aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus (vanhentunut)

sv integrationsutbildning

en integration training

määritelmä

koulutus (2), jota järjestetään ensisijaisesti sellaisille maahanmuuttajille, joiden **oppivelvollisuus** on päättynyt, ja jonka tarkoituksena on kehittää henkilön suomen tai ruotsin kielen taitoa ja muita kotoutumista edistäviä valmiuksia, jotka tukevat henkilön pääsyä opintoihin ja työelämään sekä osallistumista yhteiskunnan toimintaan

huomautus

Kotoutumislain (681/2023, voimaantulo 1.1.2025) mukaan kotoutumiskoulutuksessa noudatetaan Opetushallituksen antamia kotoutumiskoulutuksen **opetussuunnitelman perusteita**.

Maahanmuuttajan tarpeen mukaisesti kotoutumiskoulutuksena voidaan lisäksi toteuttaa

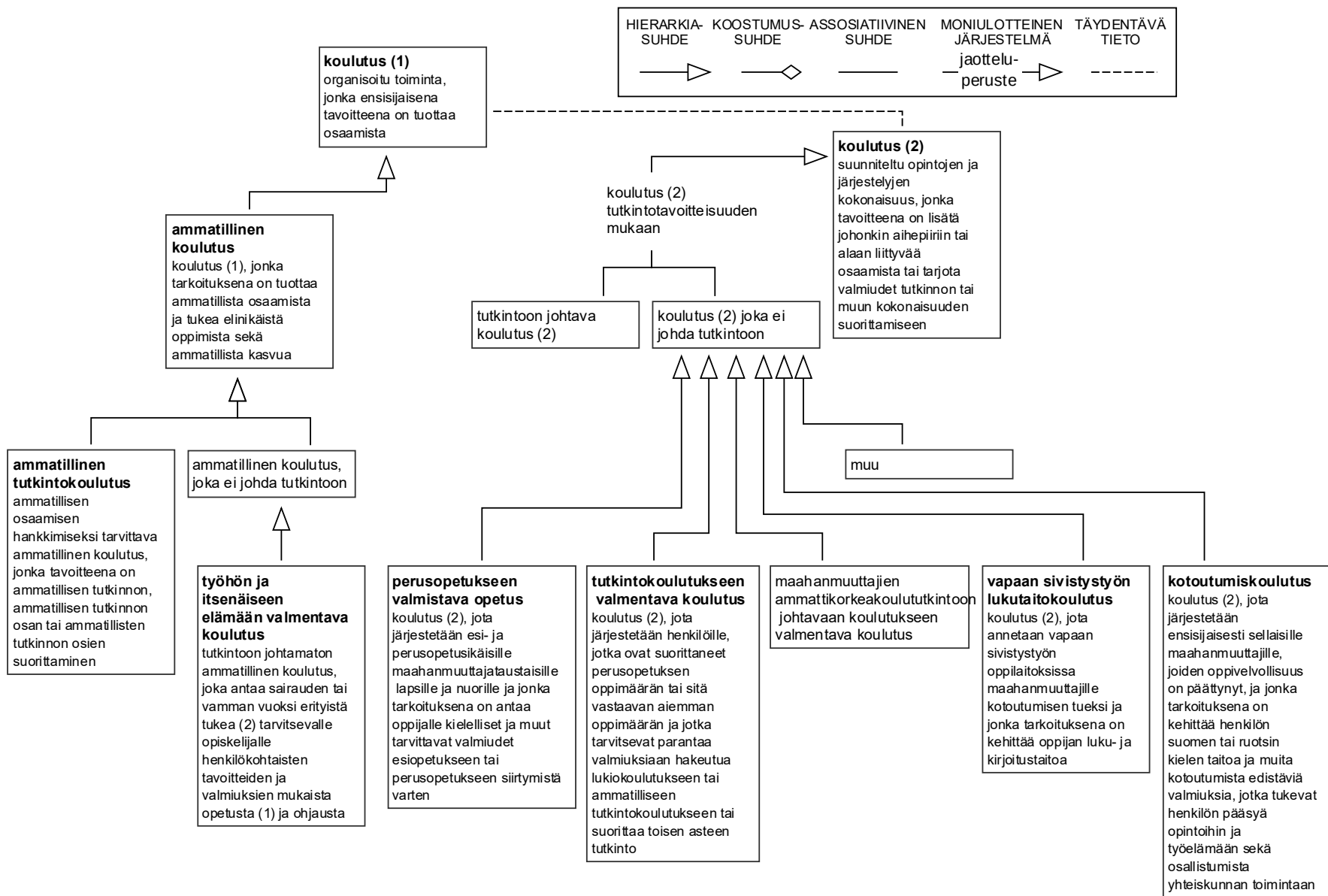
- a) luku- ja kirjoitustaidon koulutusta, jossa noudatetaan Opetushallituksen **vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen** opetussuunnitelmasuositusta ja
- b) **aikuisten perusopetusta**, jossa noudatetaan Opetushallituksen aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen kotoutumiskoulutus järjestetään pääsääntöisesti **työvoimakoulutuksena**, mutta sitä voidaan järjestää myös **vapaan sivistystyön koulutuksena**.

Käsitteen tunnus: c472

Käsittekaaviot: **Koulutusjärjestelmä** ja **Tutkintoon johtamattomat koulutukset (2)**

Käsikekaavio 59. Tutkintoon johtamattomat koulutukset (2).



6.4.1.1 Ennen vuotta 2015 järjestettyjä tutkintoon johtamattomia, ammatilliseen koulutukseen hakeutumista edistäviä koulutuksia (2)

535

(vanhentunut)

ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus; ammatistartti

määritelmä

[koulutus \(2\)](#), jonka tavoitteena on täydentää [oppijan](#) valmiuksia hakeutua [ammatilliseen perustutkintoon](#) johtavaan koulutukseen (2) sekä tukea ja vahvistaa oppijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto

huomautus

[Ammatilliseen koulutukseen](#) ohjaavan ja valmistavan koulutuksen tavoitteena on tarjota [opiskelijalle ammatillisessa peruskoulutuksessa](#) tarvittavat perustiedot ja -taidot ja yksilöllistä tukea vastuulliseksi ja tasapainoiseksi ihmiseksi ja aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi kehittymiseen.

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavaa ja valmistavaa koulutusta voidaan järjestää esimerkiksi opiskelijoille, joilla on heikko [perusopetuksen päättötodistuksen](#) keskiarvo tai joilla ei ole riittäviä valmiuksia ammatilliseen koulutukseen [hakeutumiseen](#) tai opinnoista suoriutumiseen. Kohderyhmään voivat lukeutua muun muassa maahanmuuttajat ja vammaiset.

Ennen elokuussa 2015 voimaan tullutta muutosta lakiin [630/1998 koulutuksen järjestäjät](#) saattoivat lain nojalla järjestää seuraavia ammatilliseen koulutukseen hakeutumista edistäviä koulutuksia (2): ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus, [maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus](#), [kotitalousopetus](#), [vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus](#) 1. (ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus eli nk. valmentava I) sekä [oppisopimuskoulutuksen](#) ennakkojakso. Elokuussa 2015 voimaan tulleen lakimuutoksen jälkeen nämä koulutukset (2) sisältyivät ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen (jonka nimi muuttui ammatillisesta koulutuksesta annetun lain [531/2017](#) myötä [ammatilliseen koulutukseen valmentavaksi koulutukseksi](#)).

Käsitteen tunnus: c476

Luokka: ammatillinen koulutus

536

(vanhentunut)

maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus

en preparatory education for immigrants for vocational education and training

määritelmä

[koulutus \(2\)](#), jota järjestetään maahanmuuttajille ja jonka tarkoituksena on antaa [oppijalle](#) kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet [ammatilliseen peruskoulutukseen](#) siirtymistä varten

huomautus

Ennen elokuussa 2015 voimaan tullutta muutosta lakiin [630/1998 koulutuksen järjestäjät](#) saattoivat lain nojalla järjestää seuraavia [ammatilliseen koulutukseen](#) hakeutumista edistäviä koulutuksia (2): [ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus](#), maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus, [kotitalousopetus](#), ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus (nk. valmentava I; ks. [vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus](#)) sekä [oppisopimuskoulutuksen](#) ennakkojakso. Elokuussa 2015 voimaan tulleen lakimuutoksen jälkeen nämä koulutukset (2) sisältyivät ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen (jonka nimi muuttui ammatillisesta koulutuksesta annetun lain [531/2017](#) myötä [ammatilliseen koulutukseen valmentavaksi koulutukseksi](#)).

Käsitteen tunnus: c470

Luokka: ammatillinen koulutus

537

(vanhentunut)

<ammattillinen peruskoulutus>

kotitalousopetus

sv undervisning i huslig ekonomi

määritelmä

tutkintoon johtamaton *koulutus (2)*, jonka tavoitteena on antaa *oppijalle* kotitalouden hoitamisessa sekä hyvinvoinnin edistämisessä tarvittavia käytännön tietoja ja taitoja

huomautus

Tässä määritelty kotitalousopetus ei tarkoita *perusopetuksen* kotitalous-*oppiainetta*.

Ennen elokuussa 2015 voimaan tullutta muutosta lakiin 630/1998 *koulutuksen järjestäjät* saattoivat lain nojalla järjestää seuraavia *ammattilliseen koulutukseen hakeutumista* edistäviä koulutuksia (2): *ammattilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus*, *maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus*, kotitalousopetus, ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus (nk. valmentava I; ks. *vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus*) sekä *oppisopimuskoulutuksen* ennakkopakso. Elokuussa 2015 voimaan tulleen lakimuutoksen jälkeen nämä koulutukset (2) sisältyivät ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen (jonka nimi muuttui ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 531/2017 myötä *ammattilliseen koulutukseen valmentavaksi koulutukseksi*).

Käsitteen tunnus: c467

Luokka: ammatillinen koulutus

538

(vanhentunut)

vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus

sv undervisning och handledning i tränings- och rehabiliteringssyfte för handikappade

määritelmä

opetus (1) ja *ohjaus*, joiden tarkoituksena on täydentää *oppijan* valmiuksia hakeutua *ammattilliseen perustutkintoon* johtavaan *koulutukseen (2)* sekä tukea ja vahvistaa oppijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto, tai joiden tarkoituksena on antaa *erityistä tukea (2)* runsaasti tarvitsevalle oppijalle lisää valmiuksia, mahdollisuuksia ja edellytyksiä *ammattilliseen peruskoulutukseen*, työhön ja itsenäiseen elämään

huomautus

Vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus on vammaisille *opiskelijoille* järjestettävää *tutkintoon* johtamatonta *koulutusta (2)*. Se voi olla ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta (nk. valmentava I) tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta (nk. valmentava II).

Ennen elokuussa 2015 voimaan tullutta muutosta lakiin 630/1998 *koulutuksen järjestäjät* saattoivat lain nojalla järjestää seuraavia *ammattilliseen koulutukseen hakeutumista* edistäviä koulutuksia (2): *ammattilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus*, *maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus*, *kotitalousopetus*, ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus (nk. valmentava I) sekä *oppisopimuskoulutuksen* ennakkopakso. Elokuussa 2015 voimaan tulleen lakimuutoksen jälkeen nämä koulutukset (2) sisältyivät ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen (jonka nimi muuttui ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 531/2017 myötä *ammattilliseen koulutukseen valmentavaksi koulutukseksi*).

Käsitteen tunnus: c475

Luokka: ammatillinen koulutus

6.5 Opiskelu-oikeuteen liittyviä toimenpiteitä

539

opiskelu-oikeus;**opinto-oikeus;****opiskelupaikka;**> **tutkintoon johtava opiskelu-oikeus;**> **tutkintoon johtava opinto-oikeus;**> **tutkinnonsuoritus-oikeus;**> **rajattu opiskelu-oikeus;**> **rajattu opinto-oikeus**

sv studierätt;

studieplats <opiskelupaikasta>

inte: examensrätt

en right to study;

student place <opiskelupaikasta>

rather than: study right

not: study entitlement;

study place

määritelmä

oikeus suorittaa *tutkinto* tai osallistua *koulutukseen (2)* tai *opetukseen (1)*

huomautus

Yliopistolaissa (558/2009) ja ammattikorkeakoululaissa (932/2014) säädellään tutkintoon johtavia opiskelu-oikeuksia. Yliopistolain ja ammattikorkeakoululain mukaan opiskelu-oikeuden määritelmä on siis yllä annettua suppeampi: opiskelu-oikeudella tarkoitetaan nimenomaan oikeutta suorittaa tutkinto (ei oikeutta osallistua koulutukseen (2) tai opetukseen (1)).

Ammatillisessa koulutuksessa ja *lukiokoulutuksessa* opiskelu-oikeus syntyy, kun *koulutuksen järjestäjä* ottaa *hakijan opiskelijaksi*. Ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa opiskelu-oikeus alkaa *koulutuksen järjestäjän* päättämänä ajankohtana.

tutkintoon johtava opiskelu-oikeus; tutkintoon johtava opinto-oikeus;

tutkinnonsuoritus-oikeus sekä **rajattu opiskelu-oikeus; rajattu opinto-oikeus**: Termin opiskelu-oikeus käyttöyhteydessä täytyy erikseen tarkentaa, onko kyse tutkintoonjohtavasta oikeudesta (termit "tutkintoon johtava opiskelu-oikeus", "tutkintoon johtava opinto-oikeus" ja "tutkinnonsuoritus-oikeus") vai oikeudesta osallistua *koulutukseen (2)* tai *opetukseen (1)* (termit "rajattu opiskelu-oikeus" ja "rajattu opinto-oikeus").

opiskelupaikka: Termit opiskelu-oikeus ja opiskelupaikka ovat (ainakin lähes) synonyymeja, mutta niillä on hiukan eri käyttökontekstit. Esimerkiksi puhutaan *opiskelupaikan vastaanotosta* eikä opiskelu-oikeuden vastaanotosta.

examensrätt: Ruotsin termiä examensrätt käytetään joskus virheellisesti viittaamaan opiskelu-oikeuteen, vaikka se merkitsee tutkinnon myöntämislupaa.

study place: Englannin termi study place sisältää myös viittauksen fyysiseen paikkaan, joten sen käyttöä ei suositella suomen opiskelupaikka-termin vastineena.

Ks. myös *opiskelu-oikeuden päättyminen*.

Käsitteen tunnus: c487

Luokka: yleinen/yhteinen, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: *Opiskelu-oikeuteen liittyviä toimenpiteitä*, *Korkeakoulun opiskelijarekisterin päivämääriä* ja *Opiskelun keskeytyminen*

540

opiskelu-oikeuden tila

sv studierättens status

en status of the right to study

not: study entitlement status

määritelmä

oppijan opiskelu-oikeudelle tietojärjestelmään määritetty tila

huomautus

Opiskelu-oikeuden tiloja voivat olla esimerkiksi aktiivinen, optio, päättynyt, passivoitu, luopunut ja peruutettu. Tilaa "aktiivinen" tarkennetaan *lukukausi-ilmoittautumisen tila* -tiedolla.

Käsitteen tunnus: c488

Käsitekaavio: *Opiskelu-oikeuteen liittyviä toimenpiteitä*

541

opiskeluoikeuden väliaikainen keskeyttäminen <ammatillinen koulutus, lukiokoulutus>en ~ put studies on hold *verb*

määritelmä

oppivelvollisuuden piiriin kuulumattomille tarkoitetun *lukiokoulutuksen* tai *ammatillisen koulutuksen järjestäjän* toimenpide, jolla *opiskelijan opiskeluoikeus* keskeytetään väliaikaisesti

huomautus

Kun opiskeluoikeus keskeytetään väliaikaisesti, opiskelijan opiskeluoikeus säilyy, mutta hän ei aktiivisesti opiskele keskeytyksen aikana. Vrt. *opiskeluoikeuden menettäminen*, jossa opiskelija menettää opiskeluoikeutensa kokonaan.

Oppivelvollisuuden piiriin kuulumattomille tarkoitetuissa lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa *koulutuksen järjestäjä* päättää opiskeluoikeuden väliaikaisesta keskeyttämisestä opiskelijan hakemuksesta.

Lukiokoulutuksen opiskelijan oikeudesta opiskeluoikeuden väliaikaiseen keskeyttämiseen säädetään lukiolaissa (714/2018, 23 §). Ammatillisen koulutuksen opiskelijan oikeudesta opiskeluoikeuden väliaikaiseen keskeyttämiseen säädetään puolestaan ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017, 96 §). Sekä lukiokoulutuksessa että ammatillisessa koulutuksessa opiskelijalla on oikeus keskeyttää opiskeluoikeutensa väliaikaisesti esimerkiksi siksi ajaksi, jonka hän on suorittamassa asevelvollisuuttaan.

Korkeakouluissa (1) opiskeluoikeuden väliaikainen keskeyttäminen -käsitettä vastaa lähinnä käsite *poissaolevaksi ilmoittautuminen*.

Ks. myös *väliaikaisesti keskeyttänyt*.

Vrt. *oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttäminen*.

Käsitteen tunnus: c1628

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: *Opiskeluoikeuteen liittyviä toimenpiteitä* ja *Opiskelun keskeyttäminen*

542

opiskeluoikeuden peruuttaminen

sv indragning av studierätten

en revocation of the right to study;
revoking the right to study

määritelmä

koulutusorganisaation tai *koulutuksen järjestäjän* toimenpide, jolla soveltumattomaksi osoittautuneen *opiskelijan opiskeluoikeus* peruutetaan

huomautus

Opiskeluoikeuden peruuttaminen voi tulla kysymykseen *koulutuksessa* (2), johon liittyy alaikäisten turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Peruuttaminen voidaan tehdä esimerkiksi, jos opiskelija on vaarantamalla toistuvasti tai vakavasti toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden osoittautunut ilmeisen soveltumattomaksi toimimaan koulutukseen (2) liittyvissä käytännön tehtävissä tai jos hän on terveydentilansa vuoksi soveltumaton. Opiskeluoikeuden peruuttamisesta on säädetty ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017), yliopistolaissa (558/2009) ja ammattikorkeakoululaissa (932/2014).

Opiskeluoikeuden peruuttaminen voidaan tehdä myös kurinpidollistyyppisestä syystä.

Opiskeluoikeus voidaan peruuttaa esimerkiksi tapauksessa, jossa opiskelijan *opiskelijavalinnassa* käyttämä dokumentaatio todetaan vilpilliseksi.

Käsitteen tunnus: c489

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulutus

Käsitekaaviot: *Opiskeluoikeuteen liittyviä toimenpiteitä* ja *Opiskelun keskeytyminen*

543

opiskelu oikeuden palauttaminen

sv återställande n av studierätten

en reinstatement of the right to study <peruutetun opiskelu oikeuden palauttamisesta>;

~ readmission <menetetyn opiskelu oikeuden palauttamisesta>

määritelmä

koulutusorganisaation tai *koulutuksen järjestäjän* päätös, jolla *opiskelijan* peruutettu *opiskelu oikeus* palautetaan

huomautus

Peruutettu opiskelu oikeus (ks. *opiskelu oikeuden peruuttaminen*) tulee palauttaa, jos *opiskelija* osoittaa, ettei opiskelu oikeuden peruuttamisen aiheuttaneita syitä enää ole.

Termillä opiskelu oikeuden palauttaminen viitataan joskus myös menetetyn opiskelu oikeuden (ks. *opiskelu oikeuden menettäminen*) takaisin antamiseen, vaikka esimerkiksi *ammattillisessa koulutuksessa* ja yliopistolaissa (558/2009) sillä tarkoitetaan nimenomaan peruutetun opiskelu oikeuden palauttamista.

reinstatement of the right to study, readmission: Englanniksi (peruutetun) opiskelu oikeuden palauttamisesta käytetään termiä reinstatement of the right to study (esimerkiksi *yliopistolain 558/2009 englanninkielisessä käännöksessä*). Menetetyn opiskelu oikeuden takaisin hakemisesta puolestaan käytetään epävirallisesti termiä reapplication ja menetetyn opiskelu oikeuden palauttamisesta termiä readmission.

Käsitteen tunnus: c491

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsittekaavio: [Opiskelu oikeuteen liittyviä toimenpiteitä](#)

544

opiskelu oikeuden menettäminen

sv förlust av studierätten

en forfeiture of the right to study <lukiokoulutus, korkeakoulut>

määritelmä

korkeakoulun (1) toimenpide, joka seuraa säännösten noudattamatta jättämisestä ja jossa *opiskelija* menettää *opiskelu oikeutensa*

huomautus

Korkeakoulun (1) opiskelija voi menettää *opiskelu oikeutensa* esimerkiksi mikäli hän on laiminlyönyt yliopistolain mukaisen ilmoittautumisvelvollisuuden (ks. *opiskelijaksi ilmoittautuminen (1)*) tai ei ole suorittanut opintojaan säädetyssä ajassa.

Lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen osalta käsite opiskelu oikeuden menettäminen on oppivelvollisuuslain (1214/2020) 1.8.2022 voimaantulleiden säädösmuutosten myötä vanhentunut ja korvautunut käsitteellä *eronneeksi katsominen*.

Menetetty opiskelu oikeus on mahdollista saada takaisin.

Ks. myös *opiskelu oikeuden menettänyt*.

Vrt. *eronneeksi katsominen*.

Käsitteen tunnus: c490

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaaviot: [Oppijan rooleja opintojen keskeyttämisen tai niistä luopumisen mukaan](#), [Opiskelu oikeuteen liittyviä toimenpiteitä](#) ja [Opiskelun keskeytyminen](#)

545

eroamisesta ilmoittaminen <ammatillinen, lukiokoulutus>;**eroaminen** <ammatillinen, lukiokoulutus>;**opiskeluoikeudesta luopuminen** <korkeakoulut>sv avstå sin studierätt *verb*

en waiver of the right to study <korkeakoulut>;

renouncement of the right to study <korkeakoulut>

määritelmä

oppijan toimenpide, jossa oppija ilmoittaa *opetuksen järjestäjälle* tai *koulutuksen järjestäjälle* eroavansa tai *korkeakoululle (1)* luopuvansa *opiskeluoikeudestaan*

huomautus

Perusopetuksessa eroamisesta ilmoittaminen voi tulla kyseeseen sellaisen *oppilaan* kohdalla, jonka lainmukainen velvollisuus suorittaa perusopetusta on päättynyt. Ks. tarkemmat tiedot käsitteen *eronneeksi katsominen* kohdalta.Ks. myös *eronneeksi katsominen*, *eronneeksi katsottu*, *opiskeluoikeudesta luopunut*.

Käsitteen tunnus: c504

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: *Oppijan rooleja opintojen keskeyttämisen tai niistä luopumisen mukaan*, *Opiskeluoikeuteen liittyviä toimenpiteitä* ja *Opiskelun keskeyttäminen*

546

opiskeluoikeuden päättyminen

en termination of the right to study

määritelmä

opiskelijan opiskeluoikeuden loppuminen

huomautus

Lukiokoulutuksessa lukiolain (714/2018) mukaan opiskeluoikeuden päättymisen perusteita ovat *eronneeksi katsominen* sekä se, että opiskelija on suorittanut *koulutuksen (2)*, johon hänet on otettu opiskelijaksi. Lukiolain (714/2018) mukaan *koulutuksen järjestäjä* antaa opiskeluoikeuden päättymisestä erillisen päätöksen.*Ammatillisessa koulutuksessa* opiskeluoikeuden päättymisen perusteita ovat opiskelijan *eronneeksi katsominen* sekä se, että opiskelija on suorittanut *tutkinnon*, *tutkinnon osan* tai koulutuksen (2), johon hänet on otettu opiskelijaksi. *Työvoimakoulutuksessa* opiskeluoikeus päättyy *koulutuksen järjestäjän* ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai työ- ja elinkeinotoimiston sopimana ajankohtana.*Korkeakouluissa (1)* opiskeluoikeuden päättymisen perusteita ovat *opiskeluoikeudesta luopuminen*, *opiskeluoikeuden menettäminen* sekä se, että opiskelija on suorittanut tutkinnon tai koulutuksen (2), johon hänet on otettu opiskelijaksi.

Käsitteen tunnus: c1615

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: *Opiskeluoikeuteen liittyviä toimenpiteitä*

547

**lisääajan myöntäminen opiskeluoikeuteen;
opiskeluoikeuden jatkaminen <korkeakoulut>**

ei: suoritusajan pidennys <lukiokoulutus> (vanhentunut)

sv förlängning av studierätt <korkeakoulut>;
förlängning av studietid <korkeakoulut>;
~ fortsatt studierätt <korkeakoulut>en extension of the right to study <lukiokoulutus, korkeakoulut>;
extension of the time for completing studies <lukiokoulutus>

määritelmä

koulutusorganisaation toimenpide, jolla opintojen suorittamisen sallittua kestoa tai *opiskeluoikeuden* kestoa jatketaan *opiskelijan* hakemuksesta

huomautus

Lukiokoulutuksessa opiskelijalla on oikeus suorittaa lukiokoulutuksen *oppimäärä* enintään neljässä vuodessa, jollei *koulutuksen järjestäjä* myönnä opiskelijalle sairauden, vamman tai muun erityisen syyn vuoksi lisää aikaa opintojen loppuun saattamiseen.

Korkeakoulutuksessa opiskelijan on opiskeluoikeuden jatkamista koskevan hakemuksen yhteydessä esitettävä suunnitelma opintojen loppuun saattamisesta. Opiskeluoikeutta voidaan jatkaa, mikäli opiskelijalla on suunnitelman perusteella mahdollisuus saattaa opintonsa loppuun kohtuullisessa ajassa. Yliopistolain (558/2009) mukaan opiskeluoikeutta voidaan *korkeakoulussa (1)* jatkaa korkeintaan kaksi vuotta tavoiteaikaa pidemmäksi.

Käsitteen tunnus: c892

Luokka: lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opiskeluoikeuteen liittyviä toimenpiteitä](#)

548

ensisijainen opiskeluoikeus

sv primär studierätt

en primary right to study

määritelmä

useasta yhdessä *korkeakoulussa (1)* samaan aikaan voimassaolevasta *opiskeluoikeudesta* se, jonka *opiskelija* ilmoittaa ensisijaiseksi

huomautus

Eri tavoitetutkintoihin tähtäävistä, samassa korkeakoulussa (1) samaan aikaan voimassaolevista opiskeluoikeuksista vain yksi voi kunakin ajanjaksona olla ensisijainen.

Käsitteen tunnus: c493

Käsitekaavio: [Opiskeluoikeuteen liittyviä toimenpiteitä](#)

549

**erillinen opiskeluoikeus;
erillinen opinto-oikeus**

sv separat studierätt

en non-degree right to study;
right to complete non-degree studies
not: separate non-degree right to study

määritelmä

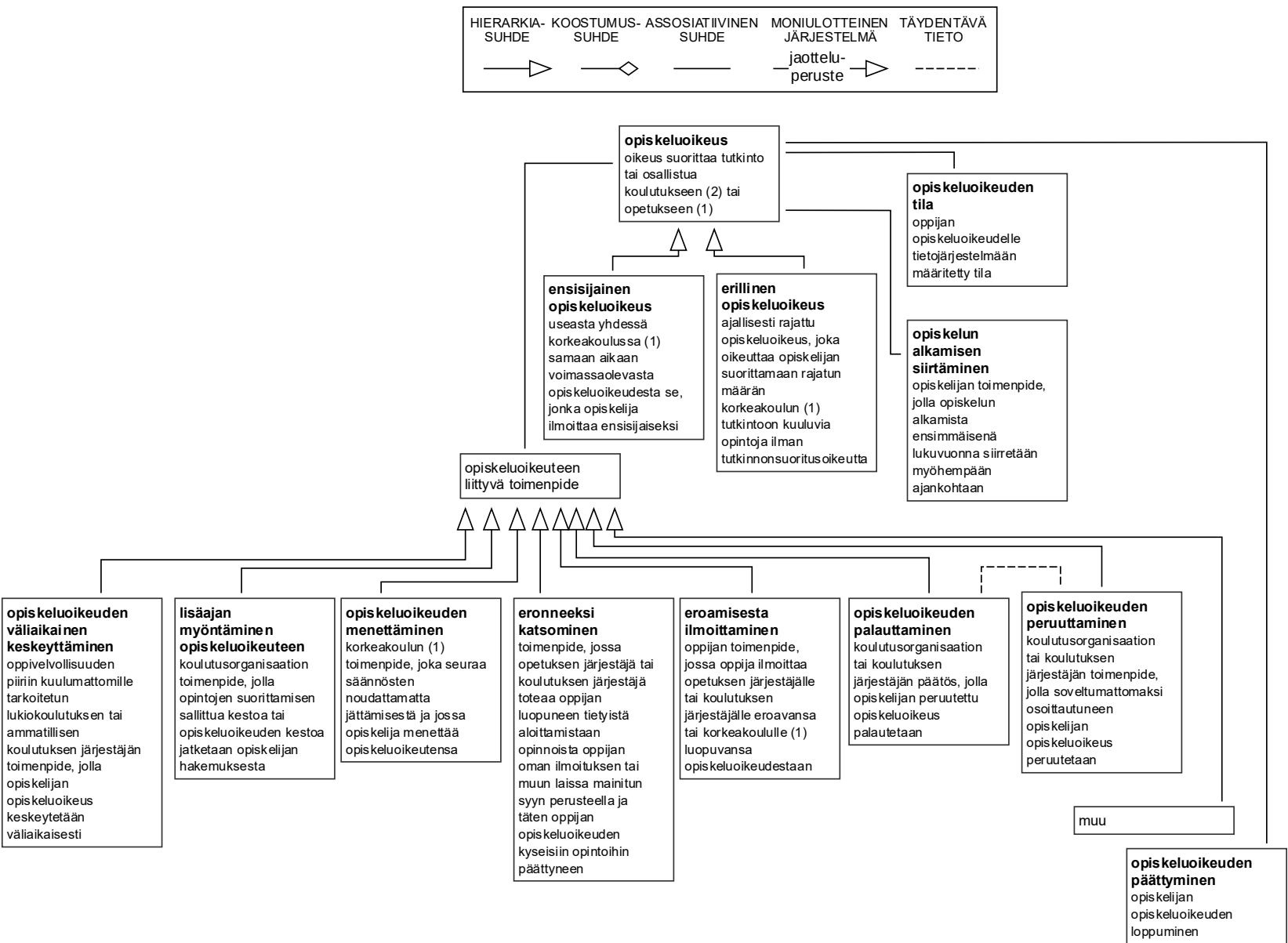
ajallisesti rajattu *opiskeluoikeus*, joka oikeuttaa *opiskelijan* suorittamaan rajatun määrän *korkeakoulun (1) tutkintoon* kuuluvia opintoja ilman tutkinnonsuoritusoikeutta

huomautus

Käsitteen tunnus: c494

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opiskeluoikeuteen liittyviä toimenpiteitä](#)



Käsittekaavio 60. Opiskelu-oikeuteen liittyviä toimenpiteitä.

6.6 Ilmoittautuminen

550

oppilaaksi ilmoittautuminen

määritelmä

toimenpide, jolla [oppilasvalintaa](#) käyttävään [esi-](#) tai [perusopetukseen](#) hyväksytty [oppilas](#) ilmoittaa, aikooko hän osallistua [opetukseen \(1\)](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c495

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Ilmoittautumiskäsitteitä](#)

551

opiskelijaksi ilmoittautuminen (1)

ei: kirjoittautuminen (vanhentunut)

sv anmälning

inte: inskrivning (1)

en enrolment

not: registration (2)

määritelmä

toimenpide, jolla [opiskelupaikan](#) vastaanottanut [hakija](#) ilmaisee [korkeakoululle \(1\)](#) aloittavansa [opiskelun](#), minkä jälkeen hänet merkitään korkeakoulun (1) opiskelijarekisteriin [opiskelijaksi](#)

huomautus

Henkilön on tehtävä opiskelijaksi ilmoittautuminen (1), kun hän saa uuden [opiskeluoikeuden](#).

Opiskelijaksi ilmoittautumisen (1) yhteydessä korkeakouluopiskelija tekee [lukuvuosi-ilmoittautumisen](#) läsnä olevaksi tai, mikäli laissa määritellyt ehdot täyttyvät, poissa olevaksi.

Poissaolon syistä säädetään yliopistolaissa (558/2009) ja ammattikorkeakoululaissa (932/2014).

Mikäli korkeakouluopiskelijalla ei ole aiempia opiskeluoikeuksia, opiskelijaksi ilmoittautumisen (1) tuloksena tapahtuu [kirjoilletulo](#).

[Lukiokoulutuksessa](#) ei ole erillistä "opiskelijaksi ilmoittautuminen"-toimenpidettä, vaan [opiskelupaikan vastaanotto](#) kattaa myös [oppilaitoksen](#) opiskelijaksi ilmoittautumista vastaavan toimenpiteen.

enrolment, registration: Englannin registration-termiä käytetään ilmoittautumisesta [lukuvuosille](#) tai [lukukausille](#) (ks. [lukuvuosi-ilmoittautuminen](#) ja [lukukausi-ilmoittautuminen](#)), kun taas opiskelijaksi ilmoittautuminen (1), engl. enrolment, tehdään vain kerran, opintojen alussa.

Ks. myös [opiskelupaikan vastaanotto](#).

Myös [vapaassa sivistystyössä](#) käytetään termiä opiskelijaksi ilmoittautuminen (2), mutta sillä viitataan eri käsitteeseen; ks. [opetukseen ilmoittautuminen](#).

Käsitteen tunnus: c496

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Ilmoittautumiskäsitteitä](#)

552

opiskelun alkamisen siirtäminen

sv skjuta upp studiestarten *verb*
 en deferral of the start of studies;
 postponement of the start of studies

määritelmä

opiskelijan toimenpide, jolla *opiskelun* alkamista ensimmäisenä *lukuvuonna* siirretään myöhempään ajankohtaan

huomautus

Opiskelun alkamisen siirtäminen on mahdollista ainoastaan laissa säädetyistä syistä.

Opiskelun alkamisen siirtäminen tapahtuu ilmoittautumalla ensimmäiseksi lukuvuodeksi - tai poikkeuksellisesti ensimmäiseksi *lukukaudeksi* - poissa olevaksi (ks. *lukukausi-ilmoittautuminen*).

Vrt. *poissaoleva opiskelija*.

Käsitteen tunnus: c492

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Opiskelu-oikeuteen liittyviä toimenpiteitä](#) ja [Ilmoittautumiskäsitteitä](#)

553

kirjoilletulo

sv inskrivning (2);
 inskrivning i matrikeln <historiallinen, juhlallinen>
 en entry into the student register

määritelmä

henkilön ensimmäinen kirjaaminen *korkeakoulun (1)* opiskelijarekisteriin *tutkintoon* johtavien opintojen aloittamisen yhteydessä

huomautus

Ks. myös *opiskelijaksi ilmoittautuminen (1)*.

Käsitteen tunnus: c500

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Ilmoittautumiskäsitteitä](#) ja [Korkeakoulun opiskelijarekisterin päivämääriä](#)

554

lukuvuosi-ilmoittautuminen

mieluummin kuin: läsnäoloilmoittautuminen (1)

sv läsårsanmälan /FI/
 en registration for the academic year
 rather than: annual registration

määritelmä

kokonaisuus, joka muodostuu tietyn *lukuvuoden lukukausia* koskevista *lukukausi-ilmoittautumisista*

huomautus

Opiskelijan velvollisuudesta ilmoittautua joka lukuvuosi säädetään yliopistolaissa (558/2009) ja ammattikorkeakoululaissa (932/2014).

Lukuvuosi-ilmoittautumisella opiskelija voi ilmoittautua lukuvuoden lukukausiksi läsnäolevaksi tai, mikäli laissa mainitut ehdot täyttyvät, poissaolevaksi. Poissaolon syistä säädetään yliopistolaissa ja ammattikorkeakoululaissa.

Lukuvuosi-ilmoittautuminen voi kohdistua *korkeakouluun (1)* tai tiettyyn *opiskelu-oikeuteen*.

Käsitteen tunnus: c883

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Ilmoittautumiskäsitteitä](#)

555

lukukausi-ilmoittautuminen

mieluummin kuin: läsnäoloilmoittautuminen (2)

sv terminsanmälan

en registration for the academic term

määritelmä

toimenpide, jolla *opiskelija* ilmoittaa olevansa läsnä tai poissa tietyn *lukukauden* ajan

huomautus

Käsitteen tunnus: c497

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Ilmoittautumiskäsitteitä](#) ja [Korkeakoulun opiskelijarekisterin päivämääriä](#)

556

poissaolevaksi ilmoittautuminen

määritelmä

lukukausi-ilmoittautuminen, jolla *korkeakoulun (1) opiskelija* ilmoittaa olevansa *lukukauden* poissa

huomautus

Korkeakoulussa (1) opiskelijan tulee yliopistolain (558/2009) ja ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaan ilmoittautua joka *lukuvuosi* läsnä- tai poissaolevaksi.Korkeakoulujen (1) poissaolevaksi ilmoittautuminen -käsitettä vastaa *toisen asteen koulutuksessa* lähinnä käsite *opiskeluoikeuden väliaikainen keskeyttäminen*.Ks. myös *poissaoleva opiskelija, väliaikaisesti keskeyttänyt*.

Käsitteen tunnus: c1660

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Ilmoittautumiskäsitteitä](#)

557

lukukausi-ilmoittautumisen tila;**~ lukuvuosi-ilmoittautumisen tila**

sv status för terminsanmälan

en registration status for the academic term;

~ registration status for the academic year

määritelmä

opiskelijan lukukausi-ilmoittautumiselle tietojärjestelmään määritetty tila

huomautus

Lukukausi-ilmoittautumisen tila liittyy tarkentavana tietona *opiskeluoikeuden tilaan* "aktiivinen".

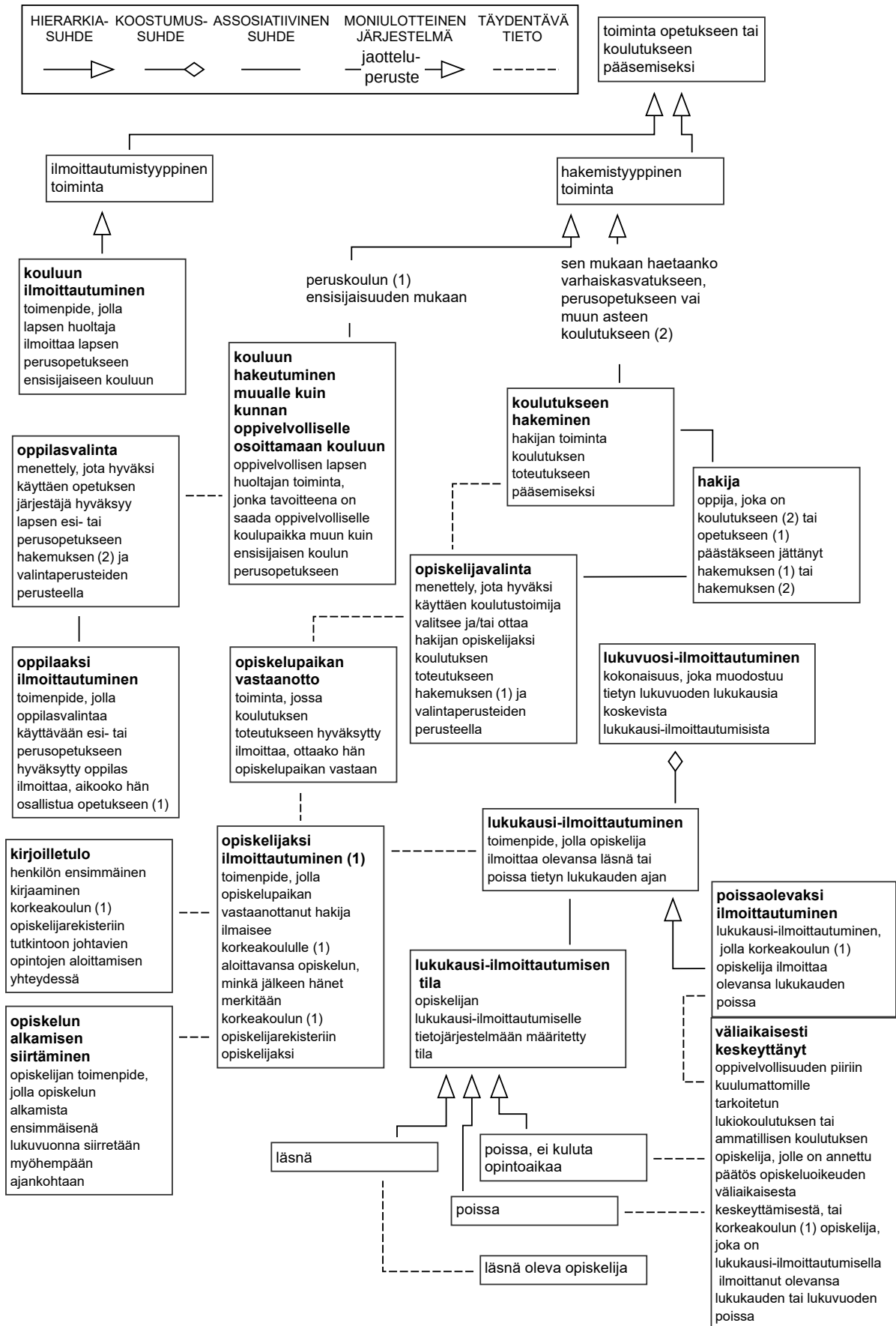
Lukukausi-ilmoittautumisen tiloja ovat "läsnä", "poissa" ja "poissa, ei kuluta opintoaikaa".

Lukuvuosi-ilmoittautumisen tila muodostuu tietyn *lukuvuoden* lukukausi-ilmoittautumisten tilatiedoista.

Käsitteen tunnus: c884

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Ilmoittautumiskäsitteitä](#)



Käsitekaavio 61. Ilmoittautumiskäsitteitä.

558

kirjoilletulopäivämäärä;**kirjoihintulopäivämäärä**sv inskrivningsdatum *n*

en date of entry into the student register

määritelmä

päivämäärä, jona *opiskelijan kirjoilletulo* on opiskelijarekisterin merkinnän mukaan tapahtunut

huomautus

Käsite kirjoilletulopäivämäärä on eri kuin käsite *opiskeluoikeuden alkamispäivämäärä*.

Käsitteen tunnus: c501

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Korkeakoulun opiskelijarekisterin päivämääriä](#)

559

lukukausi-ilmoittautumispäivämäärä;**~ lukuvuosi-ilmoittautumispäivämäärä**sv datum *n* för terminsanmälanen date of registration for the academic term;
~ date of registration for the academic year

not: enrolment date

määritelmä

päivämäärä, jona *opiskelija* on opiskelijarekisterin merkinnän mukaan tehnyt *lukukausi-ilmoittautumisen*

huomautus

Tietojärjestelmiin merkitään hienomman jaon mukainen tieto eli tieto lukukausi-ilmoittautumisesta. Lukuvuosi-ilmoittautumispäivämäärä päätellään lukukausi-ilmoittautumispäivämääristä. Lukuvuosi-ilmoittautumispäivämäärä on siis päivämäärä, jona opiskelija on opiskelijarekisterin merkinnän mukaan tehnyt tiettyyn *lukuvuoteen* liittyvät lukukausi-ilmoittautumiset.

Käsitteen tunnus: c499

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Korkeakoulun opiskelijarekisterin päivämääriä](#)

560

opiskeluoikeuden alkamispäivämääräsv startdatum *n* för studierätten

en start date of the right to study

määritelmä

päivämäärä, jona *opiskelijan opiskeluoikeus* on *korkeakoulun (1)* opiskelijarekisterin merkinnän mukaan alkanut

huomautus

Opiskeluoikeus alkaa korkeakoulussa (1) yleensä ensimmäinen elokuuta tai ensimmäinen tammikuuta.

Käsitteen tunnus: c502

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Korkeakoulun opiskelijarekisterin päivämääriä](#)

561

opintojen aloittamispäivämääräsv studiernas startdatum *n*

en start date of studies

määritelmä

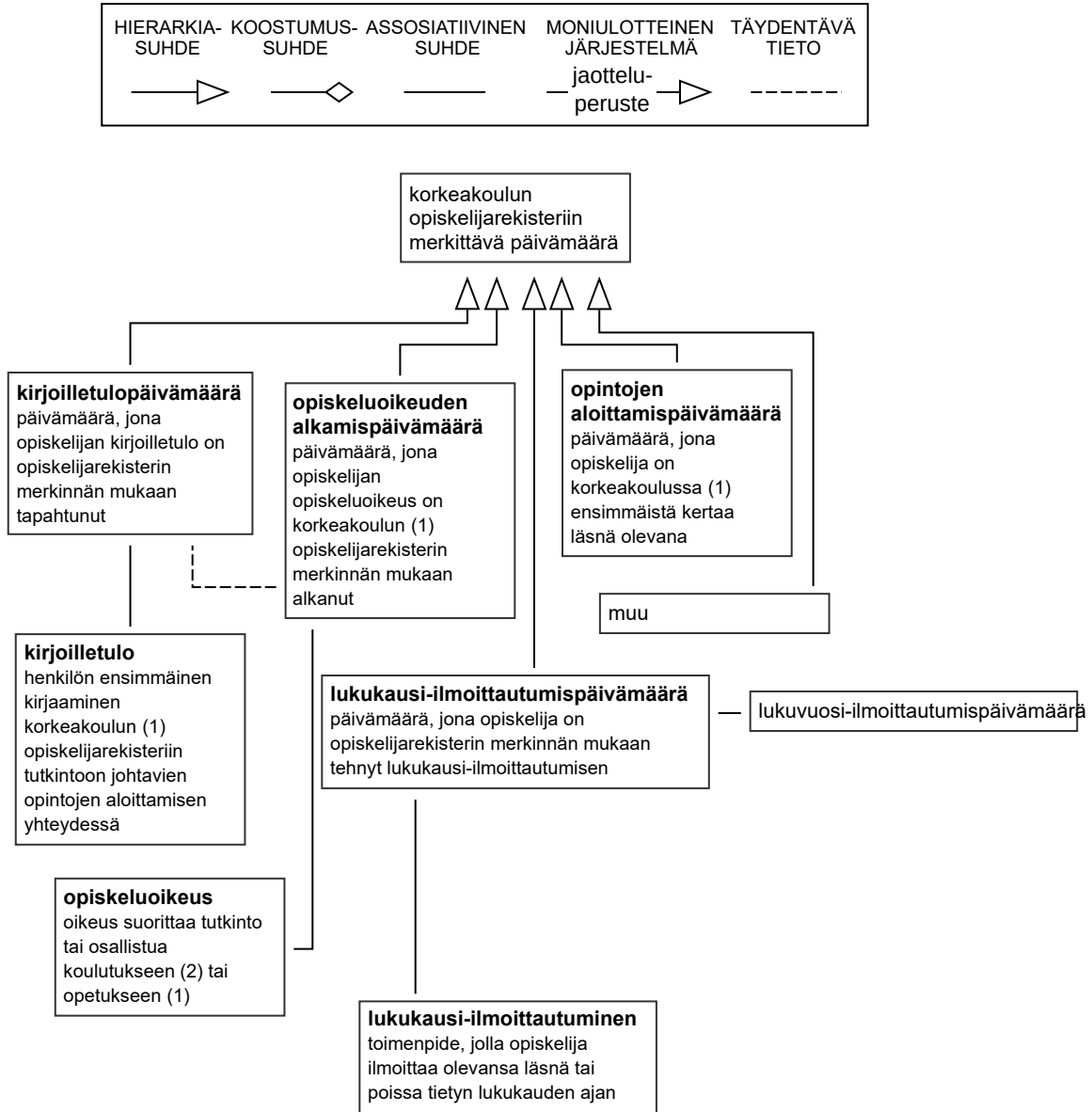
päivämäärä, jona *opiskelija* on *korkeakoulussa (1)* ensimmäistä kertaa läsnä olevana

huomautus

Käsitteen tunnus: c908

Luokka: korkeakoulut

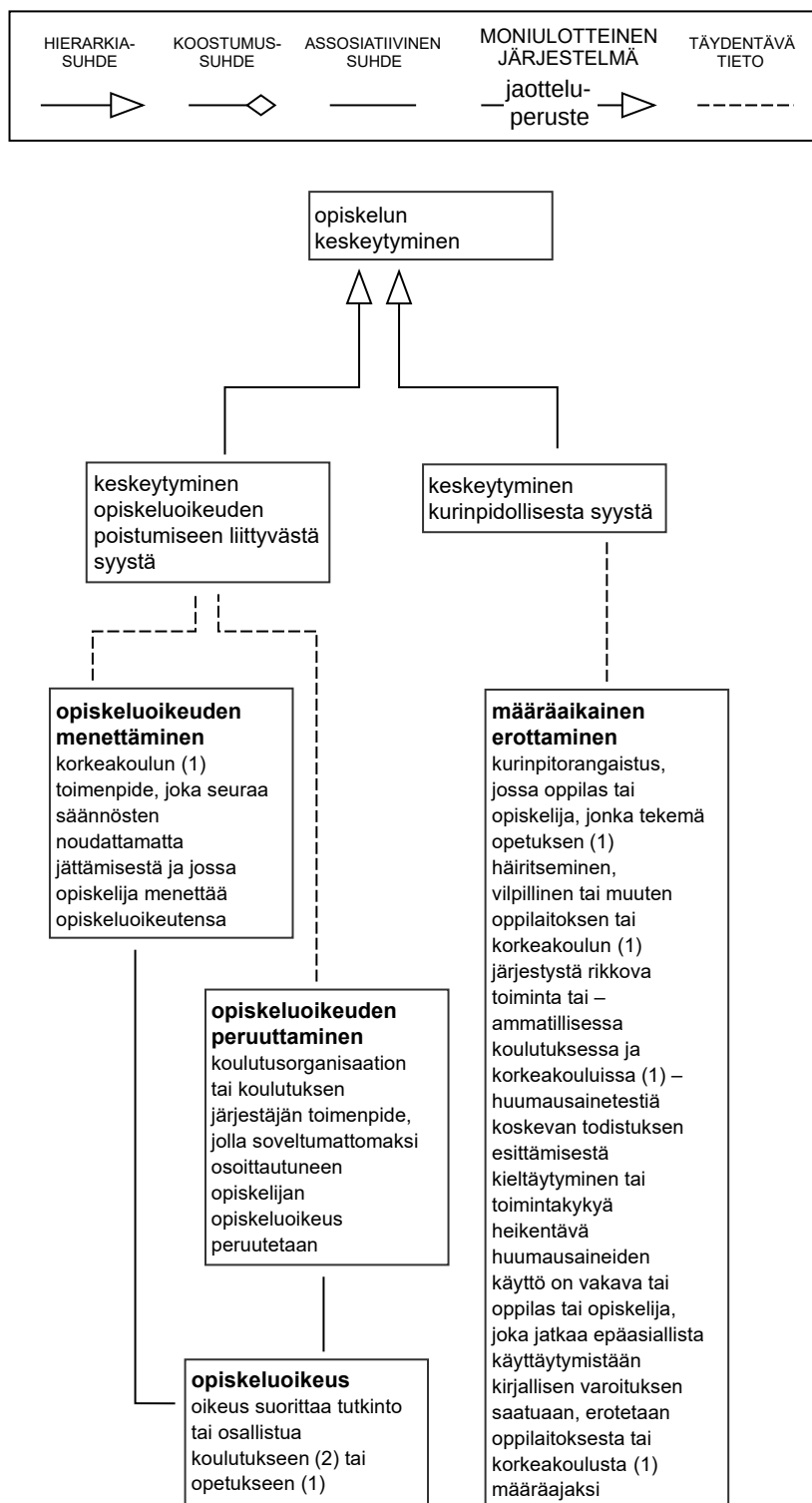
Käsitekaavio: [Korkeakoulun opiskelijarekisterin päivämääriä](#)



Käsitekaavio 62. Korkeakoulun opiskelijarekisterin päivämääriä.

6.7 Opintojen keskeytyminen ja keskeyttäminen

6.7.1 Opiskelun keskeytyminen



Käsitekaavio 63. Opiskelun keskeytyminen.

6.7.2 Oppivelvollisuuden suorittamisen tai muun opiskelun keskeyttäminen

562

esiopetuksen keskeyttäminen

määritelmä

tilanne, jossa *lapsi* lakkaa osallistumasta *esiopetukseen*

huomautus

Käsitteen tunnus: c877

Luokka: esiopetus

Käsittekaavio: [Opiskelun keskeyttäminen](#)

563

(vanhentunut)

koulunkäynnin keskeyttäminen

määritelmä

tilanne, jossa *oppilas* lakkaa suorittamasta *oppivelvollisuuttaan*

huomautus

Käsite koulunkäynnin keskeyttäminen vanhentui oppivelvollisuuslain (1214/2020) voimaantulon myötä eli 1.8.2021 alkaen.

Vrt. *oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttäminen*.

Käsitteen tunnus: c503

Luokka: perusopetus

564

oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttäminen

määritelmä

opetuksen järjestäjän, koulutuksen järjestäjän tai *oppivelvollisen* asuinkunnan toimenpide, jolla oppivelvollisen *oppivelvollisuuden* suorittaminen keskeytyy määräajaksi tai toistaiseksi

huomautus

Oppivelvollisella on oikeus tietyissä erityistilanteissa keskeyttää oppivelvollisuuden suorittaminen määräajaksi tai toistaiseksi. Tästä oikeudesta on säädetty oppivelvollisuuslaissa (1214/2020, 7 §).

Oppivelvollisella on oikeus keskeyttää oppivelvollisuuden suorittaminen määräajaksi esimerkiksi oppivelvollisuuden suorittamisen estävän pitkäaikaisen sairauden tai vamman vuoksi.

Oppivelvollisella on oikeus keskeyttää oppivelvollisuuden suorittaminen toistaiseksi, jos oppivelvollisuuden suorittamisen estävä sairaus tai vamma on luonteeltaan pysyvä. Jos oppivelvollisuuden suorittaminen keskeytetään toistaiseksi, oppivelvollinen katsotaan eronneeksi. (ks. *eronneeksi katsominen*).Ks. myös *oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttänyt*.

Käsitteen tunnus: c1791

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, koulutuspolun nivelvaiheen koulutus

Käsittekaavio: [Opiskelun keskeyttäminen](#)

565

(vanhentunut)

opintojen työvoimapolitiittinen keskeyttäminen

sv < avbrott i studierna

en temporary discontinuation of the right to study on employment policy grounds

määritelmä

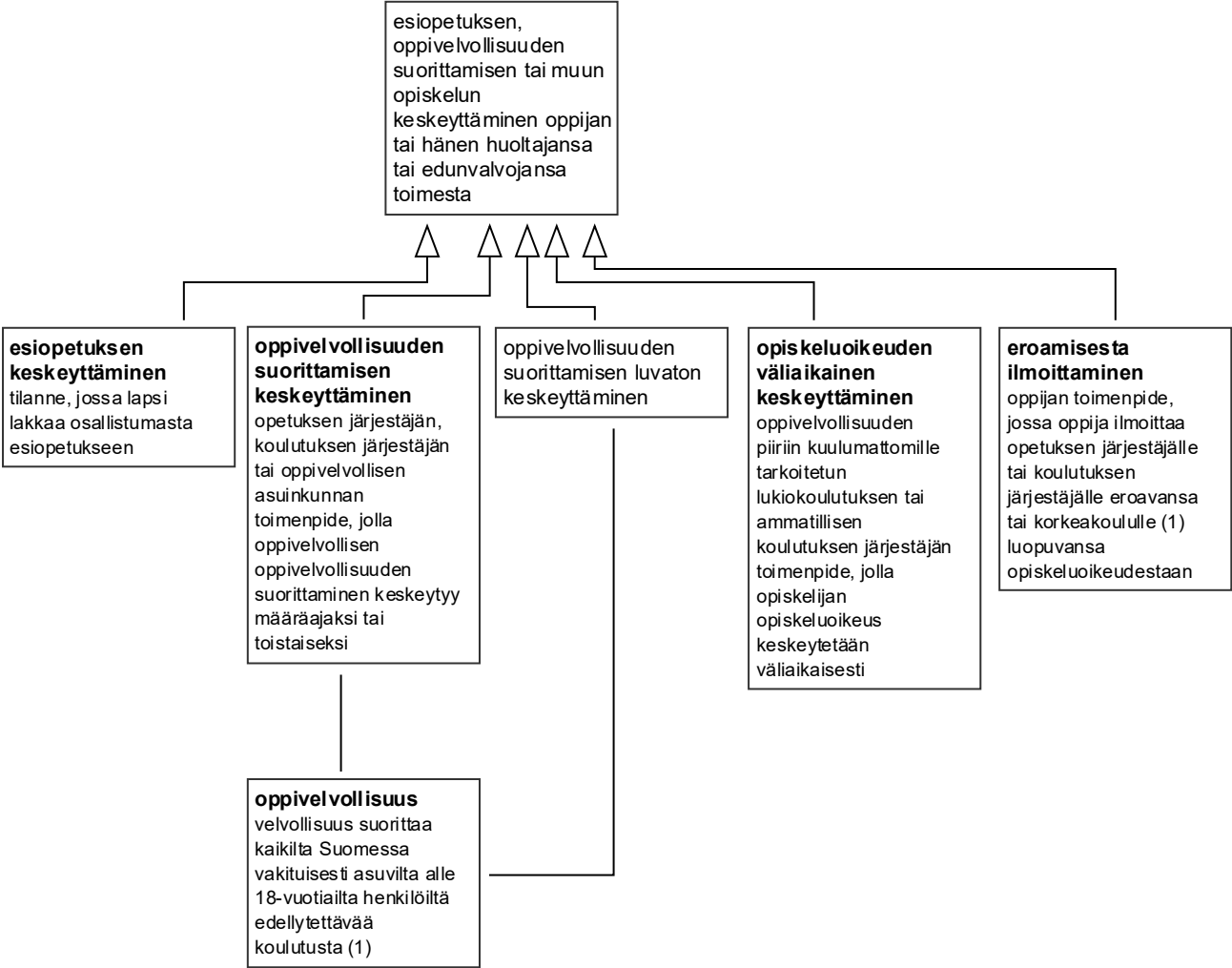
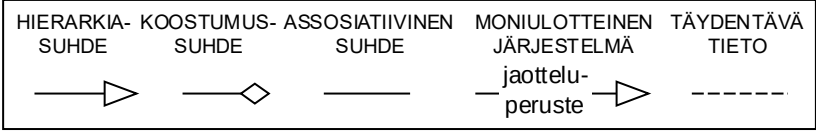
toimenpide, jossa yliopisto-opiskelija ilmoittaa luopuvansa *opiskeluoikeudestaan* väliaikaisesti vähintään vuoden ajaksi, jona aikana häntä ei työttömyysturvalain mukaan pidetä päätoimisena *opiskelijana*

huomautus

Työttömyysturvalain (1290/2002) mukaan yliopisto-opiskelijaa, joka on keskeyttänyt opintonsa vähintään vuoden ajaksi, ei keskeytysaikana pidetä päätoimisena opiskelijana.

Vrt. *opiskeluoikeudesta luopuminen*.

Käsitteen tunnus: c506



Käsittekaavio 64. Opiskelun keskeyttäminen.

6.8 Ohjaus

566

työpaikalla järjestettävä ohjaus; työpaikkaohjaus

sv arbetsplatshandledning

määritelmä

työpaikalla järjestettävän koulutuksen yhteydessä annettava *ohjaus*, joka pyrkii edesauttamaan *oppijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman* mukaisten tavoitteiden saavuttamista

huomautus

Työpaikalla järjestettävän ohjauksen tavoitteena on ohjata *opiskelijaa osaamisen hankkimisessa* ja valmistaa opiskelijaa *näyttöön*.

Työpaikalla järjestettävää ohjausta voivat antaa *työpaikkaohjaaja* ja *oppilaitosohjaaja*.

Käsitteen tunnus: c1720

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä](#) ja [Ohjauskäsitteitä](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

567

ohjausmerkintä; ohjauskirjaus

sv dokumentering av handledning

määritelmä

tietojärjestelmään kirjattava merkintä, joka tehdään suunnitellusta tai tapahtuneesta *ohjauksesta*

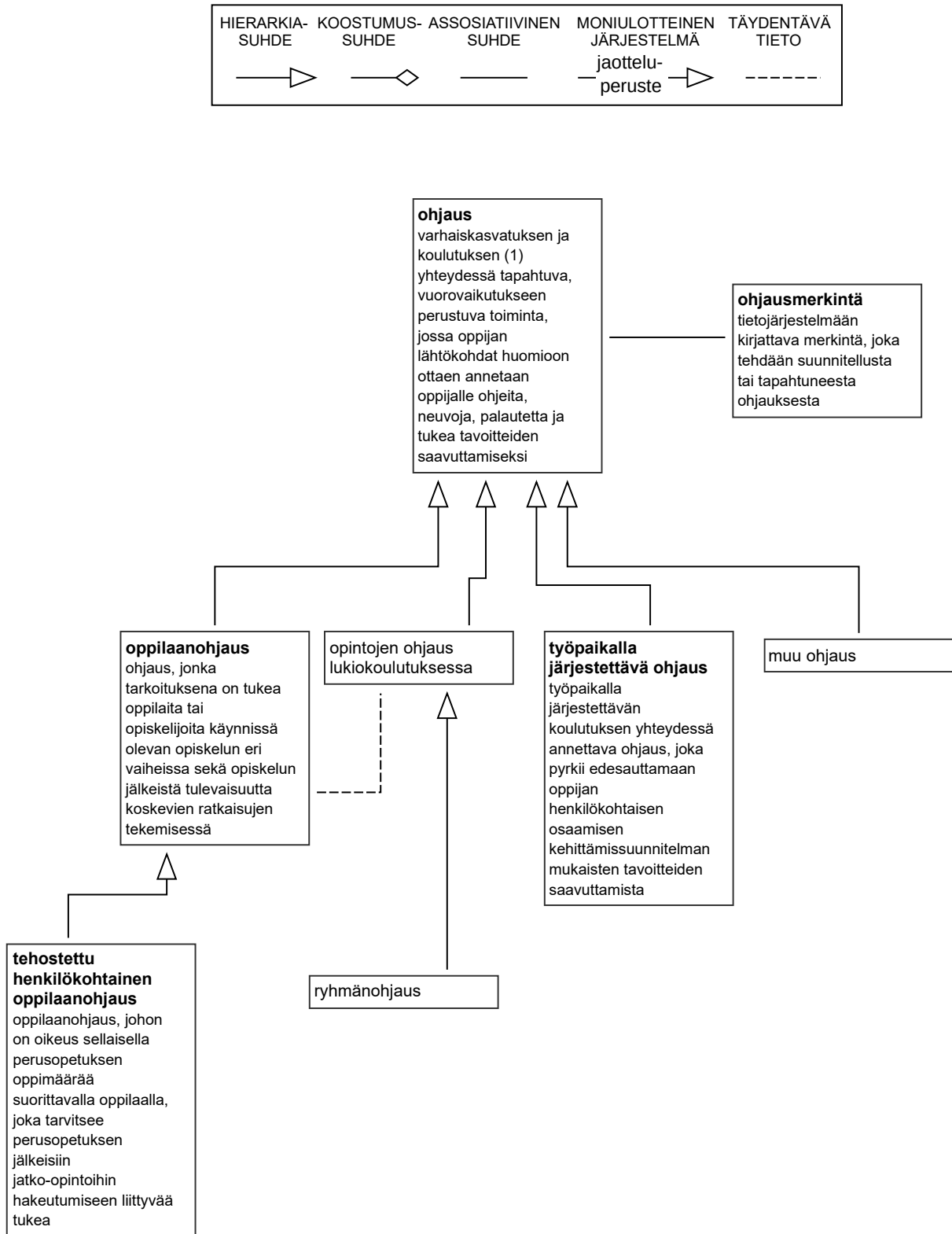
huomautus

Käsitteen tunnus: c1721

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Ohjauskäsitteitä](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019



Käsitekaavio 65. Ohjauskäsitteitä.

6.9 Opiskelun tuki

6.9.1 Oppilaan ohjaus ja opinto-ohjaus

568

oppilaanohjaus <perusopetus>;**opinto-ohjaus (1)** <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus>;**opintoneuvonta** <korkeakoulut>;> **opinto-ohjaus (2)** <yliopistot>;~ **opiskelijaneuvonta** <korkeakoulut>

sv elevhandledning <perusopetus>;

studiehandledning <ammatillinen koulutus, lukiokoulutus>;

< studierådgivning <korkeakoulut>

en study and careers guidance <perusopetus, lukiokoulutus>;

study guidance <korkeakoulut>;

student advice <korkeakoulut>;

academic advice <yliopistojen opinto-ohjaus (2)>;

~ study and careers education <perusopetus ja lukiokoulutus: oppiaineeseen rinnastettava oppilaanohjaus ja opinto-ohjaus>

not: guidance counselling

määritelmä

ohjaus, jonka tarkoituksena on tukea **oppilaita** tai **opiskelijoita** käynnissä olevan **opiskelun** eri vaiheissa sekä opiskelun jälkeistä tulevaisuutta koskevien ratkaisujen tekemisessä

huomautus

Tässä määritelyyn ohjaustoimintaan sisältyy **perusopetuksessa** ja **lukiokoulutuksessa** myös opintoja: perusopetuksessa kaikille yhteiseen **oppiaineeseen** rinnastettava oppilaanohjauksen **oppimäärä** ja **lukiokoulutuksessa oppiaineeseen** rinnastettava opinto-ohjauksen (1) pakollinen **oppimäärä**.

Perusopetuksen oppilaanohjaukseen kuuluu oppilaiden tukeminen opintojen etenemisessä, auttaminen oppimisongelmissa sekä henkilökohtainen ohjaus. Perusopetuksen oppilaanohjausta antaa **oppilaanohjaaja**. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä **huoltajien** kanssa. Perusopetuksen oppilaanohjaus tutustuttaa **oppijoita** myös työntekoon järjestämällä tutustumiskäyntejä yrityksiin ja toteuttamalla käytännön tutustumista työelämään. Oppilaalla on oikeus saada **opetussuunnitelman (2)** mukaista oppilaanohjausta.

Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaukseen (1) kuuluu **opiskelijoiden** tukeminen opintelu- ja työelämätaitojen kehittämisessä, opintojen aikaisissa valinnoissa sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisessä tai työuralla etenemisessä. Opiskelijalla on oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opinto-ohjausta.

Lukiokoulutuksen opinto-ohjaukseen (1) kuuluu opiskelijan tukeminen opinnoissa lukioaikana sekä siitä huolehtiminen, että opiskelijalla on riittävästi tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään. Lukiokoulutuksen opinto-ohjaukseen kuuluu säännöllisesti saatavan opinto-ohjauksen (1) lisäksi opiskelijan tarpeiden mukaista opinto-ohjausta (1).

Lukiokoulutuksen osalta vertaa myös käsite **opintojen ohjaus**. Jälkimmäiseen sisältyy opinto-ohjauksen (1) lisäksi henkilökohtaista ja muuta opintoihin ja jatko-opintoihin **hakeutumiseen** liittyvää ohjausta.

Korkeakouluissa (1) käytetään termiä opintoneuvonta. Opintoneuvonnan tavoitteena on neuvoa opiskelijoita opiskeluun liittyvissä kysymyksissä (esimerkkinä **pääaineen** vaihtamiseen tai tietyn **siuvaineen** saamiseen liittyvät menettelyt).

Yliopistoissa käsite opinto-ohjaus (2) on suppeampi kuin tässä määritelty käsite opintoneuvonta. Yliopistojen opinto-ohjauksella (2) tarkoitetaan kunkin **opintoalan** toimintaa, jota voi tehdä **professori** tai muu **opetushenkilöstön** edustaja.

Korkeakoulujen (1) käsite opiskelijaneuvonta on tässä määriteltyä laajempi käsite, johon sisältyy esimerkiksi **opiskelijavaihtoa** koskeva neuvonta.

studierådgivning: Ruotsin termi studierådgivning viittaa tässä määriteltyä laajempaan käsitteeseen, esimerkiksi opintososiaalisiin teemoihin liittyvään ohjaamiseen.

study and careers education: Termi study and careers education viittaa **lukiokoulutuksen oppiaineeseen** rinnastettavaan opinto-ohjaukseen sekä toisaalta **opinto-ohjaajan** tekemään ryhmä- tai henkilökohtaiseen ohjaukseen, joka liittyy edellä mainittuun oppiaineeseen rinnastettavaan opinto-ohjaukseen.

guidance counselling: Termiä guidance counselling käytetään joillakin englanninkielisillä kulttuurialueilla oppilaanohjauksen ja opinto-ohjauksen tyypisistä toiminnasta. Kuitenkin koska guidance counselling toisilla englanninkielisillä kulttuurialueilla assosioituu terapian luonteiseen toimintaan ja esimerkiksi *koulupsykologin* tai *koulukuraattorin* tekemään työhön, termin käyttöä oppilaanohjauksen tai opinto-ohjauksen englanninkielisenä vastineena ei suositella.

Käsitteen tunnus: c902

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsittekaavio: [Ohjauskäsitteitä](#)

569

tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus

määritelmä

oppilaanohjaus, johon on oikeus sellaisella *perusopetuksen oppimäärää* suorittavalla *oppilaalla*, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea

huomautus

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta, laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma sekä tehostetaan työelämää ja *koulutukseen (1)* tutustumista. Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta annetaan 8. ja 9. vuosiluokalla.

Käsitteen tunnus: c1938

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: [Ohjauskäsitteitä](#)

6.9.2 Opintososiaaliset edut ja opintososiaaliset palvelut

570

opintososiaalinen etu <perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus>;

opintososiaalinen etuus <ammatillinen koulutus>;

~ opintososiaalinen palvelu

sv studiesocial förmån

en social benefit for students

määritelmä

lakisääteinen etu, jolla ylläpidetään ja edistetään [perusopetuksen oppilaan](#) tai [toisen asteen koulutuksen opiskelijan](#) oppimista, terveyttä ja hyvinvointia

huomautus

Etuudella tarkoitetaan taloudelliselta arvoltaan määriteltävissä olevaa hyödykettä, joka myönnetään saajan aseman tai elämäntilanteen perusteella ennalta määritellyin perustein. Etuudet eivät aina ole rahamääräisiä, mutta niiden rahallinen arvo on laskettavissa. (Lähde: Kelan terminologinen sanasto – Etuuksiin liittyvät käsitteet, versio 6.1 [2023].) Etu puolestaan on yleiskielen sana ja viittaa hyödylliseen tai myönteiseen asiaan ottamatta kantaa siihen, voidaanko asian taloudellista arvoa määrittää. Opetus- ja koulutusalaalla termejä opintososiaalinen etu ja opintososiaalinen etuus käytetään kuitenkin osin synonyymisesti.

Opintososiaaliset edut tai opintososiaaliset etuudet on laaja käsite, ja nämä edut tai etuudet voivat olla myös palveluita (nk. opintososiaaliset palvelut). Esimerkkejä opintososiaalisista palveluista ovat [opiskeluhoito](#) sekä niihin sisältyvät [opiskeluterveydenhuolto](#) ja [kouluterveydenhuolto](#).

[Perusopetukseen](#), [lukiokoulutukseen](#) ja [ammatilliseen perustutkintoon](#) johtavaan [ammatilliseen koulutukseen](#) sekä [tutkintokoulutukseen](#) [valmentavaan koulutukseen](#) ja [työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen](#) liittyviä opintososiaalisia etuja ovat esimerkiksi [opetuksen \(1\)](#) ja [koulutuksen](#) maksuttomuus.

Ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen liittyviä opintososiaalisia etuuksia ovat esim. avustajapalvelut ja erityiset apuvälineet sekä ammatillisessa koulutuksessa lisäksi [oppisopimuskoulutuksessa](#) päiväraha ja korvaus majoitus- ja matkakustannuksista.

Vertaa Kelan maksamat opintoetuudet eli etuudet, joilla tuetaan [peruskoulun \(1\)](#) jälkeisiä päätoimisia opintoja. Kelan myöntämiä opintoetuuksia ovat opintotukeen kuuluvat opintoraha, opintotuen asumislisä ja opintolainan valtiontakaus sekä koulumatkatuki, ateriatuki ja korkoavustus.

Käsitteen tunnus: c636

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus

Käsitekaaviot: [Opintososiaaliset edut ja opintososiaaliset palvelut](#) ja [Etuuksia ja korvauksia työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa](#)

571

oppilashuolto <esiopetus, perusopetus>;**opiskelijahuolto** <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus>;**opiskeluhoito** <yhteinen nimitys oppilashuollolle ja opiskelijahuollolle>

sv elevvård <esiopetus, perusopetus>;

studerandevård <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus>;

elevhälsa <opiskeluhoito>

en student welfare <oppilashuolto, opiskelijahuolto ja niiden yhdessä muodostama opiskeluhoito>;

~ student welfare body <opiskeluhoitoryhmä>

rather than: pupil welfare

not: pupil and student welfare <opiskeluhoito>;

student care services

määritelmä

oppilaitoksessa tapahtuva toiminta, jonka tavoitteena on edistää *esiopetuksessa* olevan *lapsen*, *perusopetuksen oppilaan* tai *lukiokoulutuksen* tai *ammatillisen koulutuksen opiskelijan oppimista* ja tukea hänen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiaan

huomautus

Esiopetuksessa oppilashuollon palveluita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä terveydenhoitopalvelut, jotka järjestetään terveydenhuoltolain mukaisina ikäryhmälle suunnattuina lastenneuvolapalveluina.

Perusopetuksen oppilashuollon palvelut muodostuvat *kouluterveydenhuollon* sekä *koulukuraattorin* ja *koulupsykologin* palveluista.

Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijahuollon palvelut muodostuvat *opiskelu-terveydenhuollon* palveluista sekä opiskeluhoollon *kuraattorin* ja *psykologin* palveluista.

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhoollon psykologin ja kuraattorin antamaa koulunkäynnin ja *opiskelun* tukea ja *ohjausta*, joilla edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä *oppijoiden* perheiden ja muiden läheisten kanssa ja tuetaan oppijoiden *oppimista* ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Oppilas- ja opiskelijahuolto on maksutonta.

oppilashuolto, opiskelijahuolto, opiskeluhoito: Oppilas- ja opiskelijahuollosta on säädetty laissa *1287/2013*. Laissa käytetään termiä opiskeluhoito, jolla viitataan sekä perusopetuslain (*628/1998*) mukaiseen oppilashuoltoon että lukiolain (*714/2018*) ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (*531/2017*) mukaiseen opiskelijahuoltoon.

student welfare: Englanniksi suositellaan käytettäväksi termiä student welfare myös oppilashuollosta. Termiä on käytetty myös oppilas- ja opiskelijahuoltolain (*1287/2013*) englannin käännöksessä.

Käsitteen tunnus: c508

Luokka: esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

Käsittekaavio: *Opintososiaaliset edut ja opintososiaaliset palvelut*

572

kouluterveydenhuolto

sv skolhälsovård

en school healthcare
not: school health service

määritelmä

toiminta, jonka tarkoituksena on seurata ja tukea [perusopetuksen oppilaiden](#) kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia sekä ennaltaehkäistä heidän sairauksiaan

huomautus

Kouluterveydenhuollon tehtäviin kuuluu myös tarjota ja järjestää tukea oppilaiden tarpeen mukaan, tukea vanhempia heidän kasvatustehtävässään sekä varmistaa kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus ja yhteisön hyvinvointi.

Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat muun muassa [koululääkäri](#) ja [kouluterveydenhoitajan](#) tekemät terveystarkastukset, terveysneuvonta ja suun terveyden huolto.

[Esiopetuksessa](#) yksilölliset terveystarkastukset ja yksilöllinen terveysneuvonta järjestetään terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaisina lastenneuvolapalveluina.

Kouluterveydenhuollon palveluiden järjestämisvastuu on [peruskoulun \(1\)](#) sijaintikunnalla.

Kouluterveydenhuollosta säädetään terveydenhuoltolaissa (1326/2010).

Käsitteen tunnus: c198

Luokka: perusopetus

Käsittekaaviot: [Muu koulutuksen henkilöstö](#) ja [Opintososiaaliset edut ja opintososiaaliset palvelut](#)

573

opiskeluterveydenhuolto

mieluummin kuin: opiskelijaterveydenhuolto

sv studerandehälsovård <lukiokoulutus, ammatillinen koulutus>;
studenthälsovård <korkeakoulut>

en student health care

määritelmä

toiminta, jonka tarkoituksena on edistää [toisen asteen oppilaitosten](#) ja [korkeakoulujen \(1\) opiskelijoiden](#) terveyttä, ennaltaehkäistä heidän sairauksiaan sekä parantaa ja hoitaa sairaita opiskelijoita

huomautus

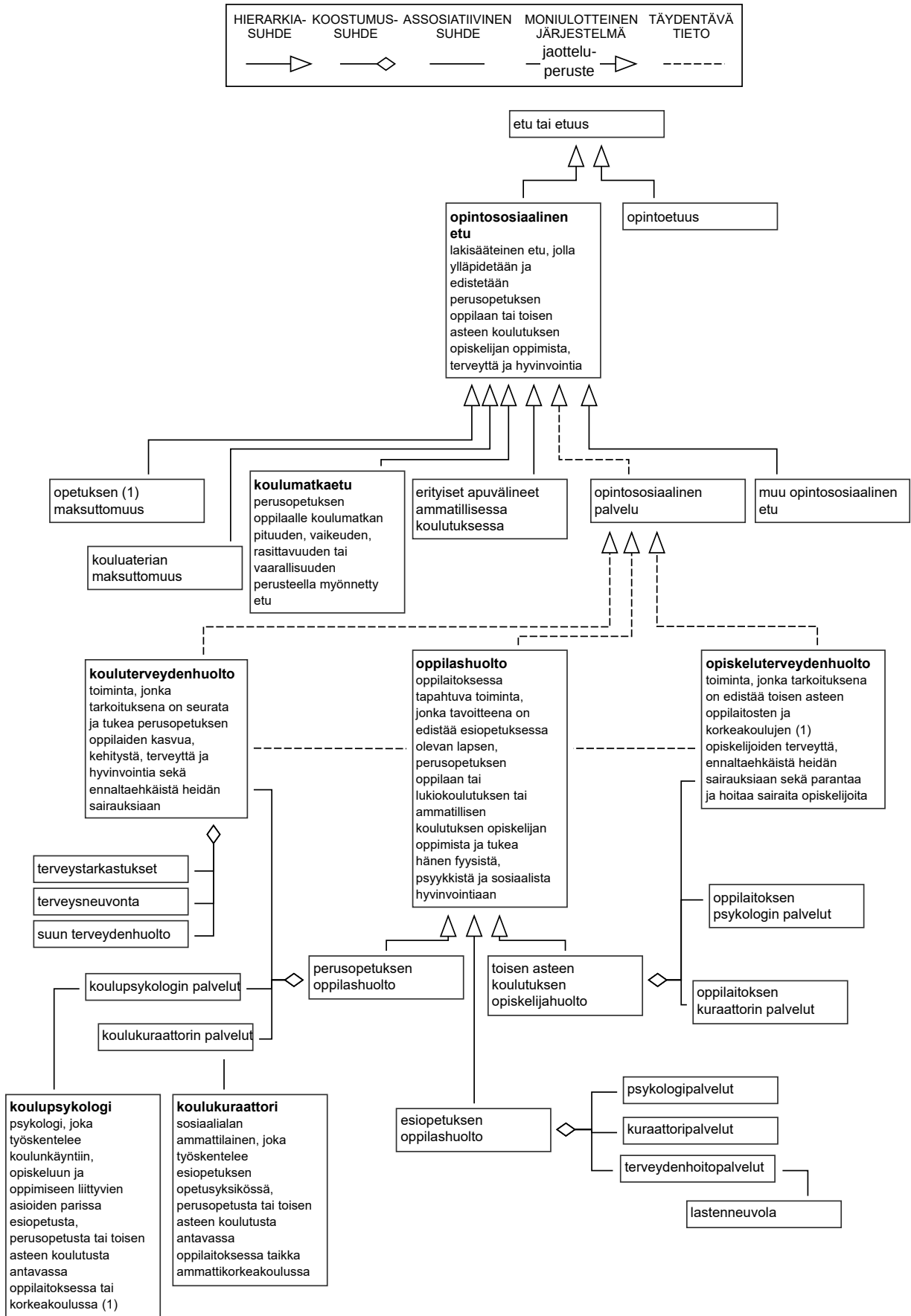
Opiskeluterveydenhuollon palvelut kuuluvat [lukioiden \(1\)](#), [ammatillista koulutusta](#) antavien [oppilaitosten](#) sekä [korkeakoulujen \(1\) opiskelijoille](#). Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät opiskelijoiden terveyden ja opiskelukyvyn edistäminen, oppilaitosympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin turvaaminen ja parantaminen, terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, opiskelijan [erityisen tuen \(2\)](#) ja tutkimuksen tarpeen varhainen tunnistaminen ja tarvittaessa tutkimuksiin ja hoitoon ohjaaminen.

Opiskeluterveydenhuollosta säädetään terveydenhuoltolaissa (1326/2010) ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetussa laissa (695/2019).

Käsitteen tunnus: c199

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsittekaaviot: [Muu koulutuksen henkilöstö](#) ja [Opintososiaaliset edut ja opintososiaaliset palvelut](#)



Käsitekaavio 66. Opintososiaaliset edut ja opintososiaaliset palvelut.

6.9.2.1 Työpaikalla järjestettävään koulutukseen liittyviä etuuksia ja korvauksia

574

opiskelijan ateriakorvaus; ruokaraha

sv måltidsersättning för studerande

määritelmä

opiskelijan ateriotintikulujen kattamiseen tarkoitettu korvaus, joka maksetaan *ammattilliseen perustutkintoon* johtavan *koulutuksen (2)* opiskelijalle sellaisina opiskelupäivinä, joina opiskelija on ollut oikeutettu *maksuttomaan ateriaan* mutta ei ole voinut käyttää tätä oikeuttaan

huomautus

Opiskelijan ateriakorvausta maksetaan muun muassa *työpaikalla järjestettävän koulutuksen* ajalta.

Vrt. käsite *maksuton ateria*.

Tässä määriteltyä käsitettä ei tule sekoittaa toiseen ateriakorvaus-nimiseen käsitteeseen, jolla tarkoitetaan esimerkiksi työnantajan työntekijälle maksamaa kustannusten korvausta ateriotintikuluista, jotka johtuvat työmatkasta.

Käsitteen tunnus: c1724

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Etuuksia ja korvauksia työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

575

koulutuskorvaus

sv utbildningersättning

en financial compensation for education and training

määritelmä

korvaus, jota *koulutuksen järjestäjä* maksaa työnantajalle *oppisopimuskoulutuksesta* aiheutuvista kustannuksista

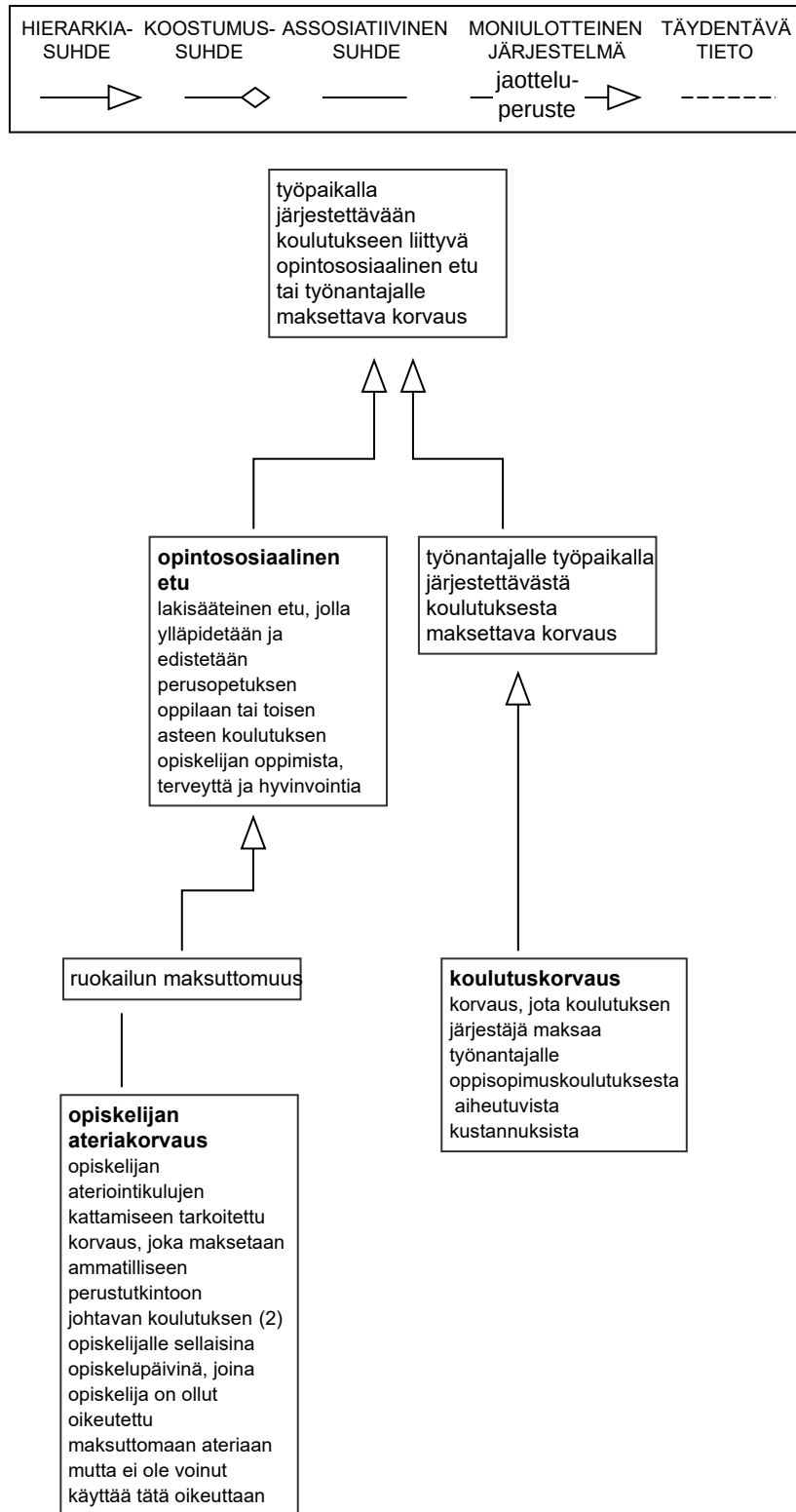
huomautus

Koulutuksen järjestäjä maksaa koulutuskorvausta oppisopimuskoulutuksen järjestämistä koskevan sopimuksen mukaisesti.

Käsitteen tunnus: c1726

Käsitekaavio: [Etuuksia ja korvauksia työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019



Käsitekaavio 67. Etuuksia ja korvauksia työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.

6.9.3 Muut opiskelua tukevat palvelut

576

opiskelun tukipalvelut

- sv stödtjänster för studerande
 en ancillary student support services;
 non-academic student support services <korkeakoulut>
 rather than: study support services;
 student services
 not: academic support services

määritelmä

[koulutusorganisaation](#) tarjoamat, varsinaista [opiskelua](#) tukevat palvelut

huomautus

Esimerkkejä opiskelun tukipalveluiksi luettavista [korkeakoulujen \(1\)](#) palveluista ovat opiskelijapalvelut, terveydenhuoltopalvelut (ks. [opiskeluterveydenhuolto](#)), esteettömyyspalvelut, vakuutuspalvelut, vapaa-ajanpalvelut ja liikuntapalvelut.

Monissa [korkeakouluissa \(1\)](#) opiskelun tukipalveluihin sisältyvät myös tieto- ja viestintätekniikan tukipalvelut.

Käsitteen tunnus: c509

Luokka: korkeakoulut

6.9.4 Lapsen, oppilaan ja opiskelijan tukeminen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa

577

varhaiskasvatuksessa annettava tuki

- sv stöd inom småbarnspedagogik
 en support provided by early childhood education and care;
 support provided by ECEC

määritelmä

tuki, jonka lähtökohtana ovat [varhaiskasvatuksessa](#) olevan [lapsen](#) vahvuudet sekä [oppimiseen](#), kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvät tarpeet

huomautus

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa tai hyvinvointinsa edellyttämää tukea heti tuen tarpeen ilmettyä.

Varhaiskasvatuksessa annettava tuki rakentuu lasten yksilöllisiin tarpeisiin vastaamisesta sekä yhteisöllisistä ja [oppimisympäristöihin](#) liittyvistä ratkaisuista.

[Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden](#) ja varhaiskasvatustlain (540/2018) mukaan lapsen tarvitsema tuki kirjataan [lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan](#) ja lapselle määritellään hänelle sopiva tuki ja tuen muodot. Suunnitelmaan kirjataan varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen liittyvät vastuut ja työnjako, tukitoimenpiteet sekä niiden toteuttamistapa ja [arviointi \(1\)](#).

support provided by early childhood education and care: Englanninkielisissä maissa saatetaan käyttää myös termiä intervention, kun viitataan tukeen.

Käsitteen tunnus: c1851

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaaviot: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#) ja [Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa](#)

578

<varhaiskasvatus>

tuen tarpeen arviointi

- sv bedömning av stödbehovet;
bedömning av behovet av stöd
- en assessment of support needs;
assessment of the need for support

määritelmä

arviointi, joka koskee *lapsen varhaiskasvatuksessa annettavan tuen* tarvetta ja sen riittävyyttä sekä toteutumista

huomautus

Lapsen tuen tarpeen arviointi kirjataan *lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan*. *Päätös annettavasta tuesta* edellyttää tuen tarpeen arviointia.

Lapsen tuen tarpeen arvioinnista ja arvioinnin ajankohdista on säädetty varhaiskasvatuslaissa (540/2018).

Käsitteen tunnus: c1901

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

579

<varhaiskasvatus>

tuen vaikuttavuuden arviointi

- sv utvärdering av stödets inverkan;
utvärdering av stödets effekt
- en assessment of the effectiveness of the support

määritelmä

lapselle varhaiskasvatuksessa annettavan tuen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen ja hyödyn arviointi

huomautus

Tuen vaikuttavuuden arvioinnin perusteella päivitetään suunnitelma varhaiskasvatuksessa annettavasta tuesta.

Tuen vaikuttavuuden arviointi kirjataan *lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan*.

Käsitteen tunnus: c1902

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

580

päätös varhaiskasvatuksessa annettavasta tuesta ja tukipalveluista

- sv beslut *n* om stöd och stödtjänster som ges i småbarnspedagogiken
- en decision on support and support services provided by early childhood education and care;
decision on support and support services provided by ECEC

määritelmä

kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hallintopäätös *varhaiskasvatuksessa annettavasta tuesta* ja *tukipalveluista*

huomautus

Päätös annetaan *tehostetusta* ja *erityisestä tuesta* ja *yleisen tuen* kohdalla tukipalveluista.

Kansainvälisessä viestinnässä voi olla joissain tapauksissa tarpeen korostaa, että kyseessä on hallintopäätös (sv: förvaltningsbeslut, en: administrative decision).

Käsitteen tunnus: c1903

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

581

**varhaiskasvatuksen tukipalvelut;
tukipalvelut**

- sv stödtjänster inom småbarnspedagogik;
stödtjänster
- en support services for early childhood education and care;
support services for ECEC

määritelmä

eri viranomaisten [varhaiskasvatuksessa annettavan tuen](#) toteuttamista tukevat palvelut

huomautus

Varhaiskasvatuksen tukipalveluista säädetään varhaiskasvatuslaissa (540/2018). Tukipalveluita voivat olla esimerkiksi [varhaiskasvatuksen erityisopettajan](#) antama konsultaatio ja [opetus \(1\)](#), tulkitsemis- ja avustamispalvelut sekä apuvälineet.

Varhaiskasvatuksen tukipalveluita voivat järjestää esimerkiksi [varhaiskasvatuksen järjestäjä](#) tai sosiaali- ja terveydenhuolto.

Käsitteen tunnus: c1905

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

582

**varhaiskasvatuksen tuen muoto;
tukimuoto**

- sv stödform inom småbarnspedagogik;
stödform
- en type of support in early childhood education and care;
type of support in ECEC

määritelmä

[varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen](#) liittyvä toimenpide, joka toteuttaa [lapsen](#) etua ja vastaa hänen tuen tarvettaan

huomautus

Varhaiskasvatuksen tuen muotoja ovat [pedagogiset](#), [rakenteelliset](#) ja [hoidolliset toimenpiteet](#).

Käsitteen tunnus: c1914

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

583

**pedagogiset toimenpiteet;
pedagogiset järjestelyt;
pedagogiset ratkaisut**

- sv pedagogiska åtgärder;
pedagogiska arrangemang;
pedagogiska lösningar
- en pedagogical measures;
pedagogical arrangements;
pedagogical solutions

määritelmä

[varhaiskasvatuksen tuen muoto](#), joka vastaa [lapsen](#) tuen tarpeisiin niiden edellyttämällä pedagogisilla ja erityispedagogisilla toimintatavoilla ja -menetelmillä

huomautus

Pedagogisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi [varhaiskasvatuksen](#) toistuvien toimintojen ja struktuurin luominen lapsen päivän rakenteeseen ja sensitiiviset ja saavutettavat vuorovaikutus- ja kommunikointitavat, kuten puhetta korvaavat kommunikaatiomenetelmät. Pedagogisiin toimenpiteisiin kuuluvat myös toiminnan suunnittelu, havainnointi, dokumentointi ja arviointi.

Pedagogisia toimenpiteitä voivat olla myös [varhaiskasvatuksen erityisopettajan](#) antama konsultaatio ja [opetus \(1\)](#).

Käsitteen tunnus: c1907

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

584

**rakenteelliset toimenpiteet;
rakenteelliset järjestelyt;
rakenteelliset ratkaisut**

- sv strukturella åtgärder;
strukturella arrangemang;
strukturella lösningar
- en structural measures;
structural arrangements;
structural solutions

määritelmä

[varhaiskasvatuksen tuen muoto](#), joka vastaa [lapsen](#) tuen tarpeisiin [henkilöstön](#) osaamista tai määrää lisäämällä, [varhaiskasvatuksen lapsiryhmän](#) kokoa pienentämällä tai tulkitsemis- ja avustamispalveluiden ja apuvälineiden avulla

huomautus

Rakenteellisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi tarvittavan henkilöstön lisääminen lapsiryhmään tai ryhmän lapsimäärän pienentäminen tai henkilöstörakenteen tarkastelu ja muuttaminen lapsen tuen tarpeen mukaan.

Käsitteen tunnus: c1908

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaavio: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

585

**hoidolliset toimenpiteet;
hoidolliset järjestelyt;
hoidolliset ratkaisut**

- sv vårdinriktade åtgärder;
vårdinriktade arrangemang;
vårdinriktade lösningar
- en care-related measures;
care-related arrangements;
care-related solutions
- not: therapeutic measures;
therapeutic arrangements;
therapeutic solutions

määritelmä

[varhaiskasvatuksen tuen muoto](#), joka vastaa [lapsen](#) perushoittoon, hoivaan sekä avustamiseen ja tarvittaessa myös lapsen terveydenhoidollisiin tarpeisiin

huomautus

Hoidolliset toimenpiteet voivat olla esimerkiksi pitkäaikaissairauksien hoitoon, lääkitykseen, ruokavalioon ja liikkumiseen liittyviä avustamisen tarpeita ja apuvälineitä.

Käsitteen tunnus: c1909

Luokka: varhaiskasvatus

Käsittekaavio: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

586

<varhaiskasvatus>

monialainen yhteistyö

sv sektorsövergripande samarbete

en multidisciplinary cooperation

not: cross-sectoral cooperation;
multilateral cooperation

määritelmä

yhteistyö [opetuksesta \(1\)](#), liikunnasta ja kulttuurista, lastensuojelusta ja muusta sosiaalihuollosta sekä [lasten](#) neuvolatoiminnasta ja muusta terveydenhuollosta vastaavien ja muiden tarvittavien tahojen kanssa

huomautus

Monialaista yhteistyötä ohjaa lapsen edun ensisijaisuus.

Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan [varhaiskasvatusta](#) järjestettäessä on luotava tarvittavat yhteistyörakenteet.

Käsitteen tunnus: c1910

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

587

yleinen tuki varhaiskasvatuksessa;**yleinen tuki (2)**sv allmänt stöd *n* inom småbarnspedagogik

en general educational support in early childhood education and care;

general educational support in ECEC;

general educational support

määritelmä

[varhaiskasvatuksessa annettavan tuen](#) toteutus, jossa [lapsi](#) tarvitsee yleensä lyhytkestoista tai yksittäisiä [varhaiskasvatuksen tukimuotoja](#) sisältävää ja intensiteetiltään matalaa tukea ja saa sitä osana [varhaiskasvatuksen](#) perustoimintaa

huomautus

Englanninkielisissä maissa saatetaan käyttää myös termiä intervention, kun viitataan tukeen.

Käsitteen tunnus: c1915

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

588

tehostettu tuki varhaiskasvatuksessa;**tehostettu tuki (2)**sv intensifierat stöd *n* inom småbarnspedagogik

en enhanced educational support in early childhood education and care;

enhanced educational support in ECEC;

enhanced educational support

not: intensified support (2)

määritelmä

[varhaiskasvatuksessa annettavan tuen](#) toteutus, jossa [lapsi](#) tarvitsee ja saa tukea, kun [yleinen tuki \(2\)](#) ei riitä vastaamaan hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa

huomautus

Englanninkielisissä maissa saatetaan käyttää myös termiä intervention, kun viitataan tukeen.

Käsitteen tunnus: c1916

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

589

erityinen tuki varhaiskasvatuksessa;**erityinen tuki (3)**

en intensive educational support in early childhood education and care;
 intensive educational support in ECEC;
 intensive educational support
 not: intensive special support;
 special support (2)

määritelmä

varhaiskasvatuksessa annettavan tuen vahvin toteutus, jossa *lapsi* tarvitsee ja saa pitkäkestoista, jatkuvaa, kokoaikaista ja yleensä erityispedagogista osaamista ja useita tuen muotoja sisältävää tukea vastaamaan hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa

huomautus

Erityisessä tuessa (3) lapsi tarvitsee tukea vammasta tai sairaudesta, kehityksen viivästymisestä tai muusta lapsen *oppimisen* ja kehityksen tuen tarpeesta johtuen.

Käsitteen tunnus: c1917

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

590

vaativa monialainen tuki varhaiskasvatuksessa

sv krävande sektorsövergripande stöd *n* inom småbarnspedagogik
 en multidisciplinary support for complex needs in early childhood education and care;
 multidisciplinary support for complex needs in ECEC

määritelmä

varhaiskasvatuksessa annettavan tuen toteutus joka edellyttää *monialaista yhteistyötä* ja jota annetaan *yleisen tuen* (2), *tehostetun tuen* (2) tai *erityisen tuen* (3) osana

huomautus

multidisciplinary support for complex needs in ECEC: Englanninkielisissä maissa saatetaan käyttää myös termiä intervention, kun viitataan tukeen.

Käsitteen tunnus: c1918

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksessa annettava tuki](#)

591

yleinen tuki (1)

sv allmänt stöd *n*
 en general support

määritelmä

kaiken *kasvatuksen* ja *opetuksen* (1) osana *opettajan arvioinnin* (2) perusteella annettava tuki, jonka tehtävänä on tukea *oppijaa* tavoitteiden saavuttamisessa

huomautus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaan yleinen tuki (1) on ensimmäinen keino vastata *oppilaan* tuen tarpeeseen. Tämä tarkoittaa yleensä yksittäisiä pedagogisia ratkaisuja sekä ohjaus- ja tukitoimia, joilla tilanteeseen vaikutetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa osana *peruskoulun* (1) arkea. Perusopetuslain (628/1998, 30 §) mukaan *oppimisen* ja koulunkäynnin tukea annetaan heti tuen tarpeen ilmetessä, eikä tuen aloittaminen edellytä erityisiä tutkimuksia tai päätöksiä.

Yleisen tuen (1) aikana voidaan käyttää kaikkia tukimuotoja lukuun ottamatta *erityisen tuen* (1) päätökseen perustuvaa *erityisopetusta* (1). Tuen tarpeen kasvaessa ja oppilaan tarvitessa suunnitelmallista tukea hänen tulee saada *tehostettua tukea* (1).

Käsitteen tunnus: c510

Luokka: esiopetus, perusopetus

Käsitekaavio: [Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa](#)

592

tehostettu tuki (1)sv intensifierat stöd *n*

en intensified support (1)

määritelmä

tuki, jota annetaan [oppijalle](#), joka tarvitsee [yleistä tukea \(1\)](#) voimakkaampaa, säännöllisempää ja suunnitelmallista tukea

huomautus

Perusopetuslain (628/1998, 16a §) mukaan [oppilaalle](#), joka tarvitsee [oppimisessaan](#) tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, on annettava tehostettua tukea hänelle tehdyn [oppimissuunnitelman](#) mukaisesti.

Tehostettu tuki (1) sisältää erityisesti [tukiopetusta](#) ja [osa-aikaista erityisopetusta](#), [opetukseen \(1\)](#) osallistumisen edellyttämiä tulkitsemis- ja avustajapalveluita, muita opetuspalveluita, erityisiä apuvälineitä, [oppilashuollon](#) palveluita sekä tarvittavia pedagogisia järjestelyjä. Tehostetun tuen (1) ja oppimissuunnitelman keskeisestä sisällöstä määrätään [opetussuunnitelman perusteissa](#).

Käsitteen tunnus: c511

Luokka: esiopetus, perusopetus

Käsitekaavio: [Oppimisen](#), [koulunkäynnin](#) ja [opiskelun tuki perusopetuksessa](#), [ammattillisessa koulutuksessa](#) ja [lukiokoulutuksessa](#)

593

<esiopetus, perusopetus>

erityinen tuki (1)sv särskilt stöd *n* (1)

en special support (1);

~ decision for a student to receive special support <erityisen tuen päätös, perusopetuksessa>

määritelmä

tuki, jota annetaan [esiopetuksessa](#) olevalle [lapselle](#) tai [perusopetuksen oppilaalle](#), jonka kasvun, kehityksen tai [oppimisen](#) tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi [tehostetun tuen \(1\)](#) avulla

huomautus

Esi- ja perusopetuksessa peruste sille, että [oppija](#) kuuluu erityisen tuen (1) piiriin, voi olla esimerkiksi vammaisuus, sairaus, kehityksessä viivästyminen tai tunne-elämän häiriö.

Perusopetuslain (628/1998, 17 §) mukaan erityinen tuki (1) muodostuu [erityisopetuksesta \(1\)](#) ja muusta [oppilaan](#) tarvitsemasta, perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta.

Erityisen tuen (1) antamiseksi [opetuksen järjestäjän](#) tulee tehdä kirjallinen päätös.

Erityisopetus (1) ja oppilaan saama muu tuki muodostavat järjestelmällisen kokonaisuuden.

Käytettävissä ovat kaikki perusopetuslain mukaiset tukimuodot. Erityinen tuki (1) järjestetään joko yleisen [oppivelvollisuuden](#) tai [pidennetyn oppivelvollisuuden](#) piirissä. Erityistä tukea saava oppilas opiskelee joko oppiaineittain tai toiminta-alueittain. Mikäli oppilas opiskelee [oppiaineittain](#), hän opiskelee eri oppiaineissa joko yleisen tai yksilöllistetyn [oppimäärän](#) mukaisesti.

[Perusopetuksen](#) erityistä tukea (1) varten oppilaasta tehdään [pedagoginen selvitys](#), minkä jälkeen tehdään erityistä tukea (1) koskeva hallintopäätös (nk. erityisen tuen päätös, engl. decision for a pupil to receive special support).

Oppilaalle laaditaan [henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma](#), josta käy ilmi erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen [opetuksen \(1\)](#) ja muun tuen antaminen.

special support: Tämän käsitteen englanninkieliseksi vastineeksi on vakiintunut special support. Täsmällisempi termi olisi special educational support. Kannattaa huomata, että vaikka englannin termi special support on varsin geneerinen, Suomen käsitteen erityinen tuki piiriin kuuluu ainoastaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvä tuki.

special-sanan käytöstä: YK:n syrjimättömän kielen opas [UN Disability-Inclusive Communications Guidelines](#) suosittelee, että henkilöön viittaavan special-sanan käytöstä luovutaan. YK:n Geneven maatoimisto tarkentaa omissa ohjeissaan ([Disability-Inclusive Language Guidelines](#)), että special-sanan käytöstä luovutaan myös esimerkiksi opetusryhmien nimissä. Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos sisältää edelleen näissä suosituksissa vältettävänä pidettyjä ilmaisuja. Suositukset otetaan huomioon jatkotyössä.

Käsitteen tunnus: c512

Luokka: esiopetus, perusopetus

Käsitekaavio: [Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa](#)

594

pedagoginen arvio tehostettua tukea varten

määritelmä

asiakirja, joka sisältää kuvauksen [oppijan oppimisen](#) ja koulunkäynnin tilanteesta, oppimisvalmiuksista ja erityistarpeista, hänen saamastaan [yleisestä tuesta \(1\)](#) sekä arvion tarvittavista tukijärjestelyistä ja [tehostetun tuen \(1\)](#) tarpeesta

huomautus

Tehostetun tuen (1) aloittaminen ja käsittely moniammatillisessa oppilashuoltotyössä perustuu kirjalliseen pedagogiseen arvioon. Arvion laativat [oppilaan opettaja](#) tai opettajat yhdessä, ja tarvittaessa muut asiantuntijat yhteistyössä oppilaan ja [huoltajan](#) kanssa. Pedagogisessa arviossa kuvattavat asiat, kuten oppimisen ja koulunkäynnin tilanne kokonaisuutena, oppilaan saaman [yleisen tuen \(1\)](#) vaikutukset sekä arvio tarvittavista tukijärjestelyistä, sisältyvät [opetussuunnitelman perusteisiin](#).

Käsitteen tunnus: c513

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa](#)

595

pedagoginen selvitys erityistä tukea varten

määritelmä

asiakirja, joka sisältää kuvauksen *oppijan oppimisen* ja koulunkäynnin tilanteesta, oppimisvalmiuksista ja erityistarpeista, hänen saamastaan *tehostetusta tuesta (1)* sekä arvion tarvittavista tukijärjestelyistä ja *erityisen tuen (1)* tarpeesta

huomautus

Pedagogisessa selvityksessä arvioidaan *oppilaan* erityisen tuen (1) tarvetta. Pedagoginen selvitys tehdään ennen erityistä tukea koskevaa päätöstä.

Käsitteen tunnus: c515

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: *Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa*

596

perusopetuksen yksilöllistetty oppimäärä

määritelmä

oppimäärä, joka on määritelty *erityistä tukea (1)* saavan *oppilaan* tavoitetasolle hänen omien edellytystensä mukaiseksi

huomautus

Käsitteen tunnus: c516

Käsitekaavio: *Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa*

597

pidennetty oppivelvollisuus

määritelmä

oppivelvollisuus, joka alkaa vuotta säädettyä aiemmin

huomautus

Jos *perusopetukselle* säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, jona *lapsi* täyttää kuusi vuotta. Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvat vaikeasti vammaiset ja sairaat lapset. Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Lapselle tehdään aina myös päätös *erityisestä tuesta (1)*.

Käsitteen tunnus: c517

Käsitekaavio: *Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa*

598

toiminta-alueittain järjestetty opetus

määritelmä

oppiainejaon sijasta käytettävä *perusopetuksen* järjestämistapa, jota voidaan käyttää vammaisen tai vakavasti sairaan *oppilaan* kohdalla ja josta tehdään päätös *erityisen tuen (1)* päätöksessä

huomautus

Vaikeimmin kehitysvammaisten *oppilaiden opetus (1)* voidaan järjestää oppiainejaon sijasta *koulutuksen järjestäjän* toiminta-alueittain. Myös muulla tavoin vammaisen tai vakavasti sairaan oppilaan opetus (1) voi olla perusteltua järjestää toiminta-alueittain. Perusopetuksen *opetussuunnitelmaan (1)* kuuluvat toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot.

Käsitteen tunnus: c518

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: *Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa*

599

**erityiset opetusjärjestelyt <perusopetus>;
erityiset opetus- ja opiskelujärjestelyt <ammattillinen koulutus>**

määritelmä

hallintopäätökseen perustuva [opetuksen \(1\)](#) järjestäminen toisin kuin laissa ja sen nojalla säädetään tai määrätään

huomautus

[Perusopetuksessa](#) erityisiä opetusjärjestelyitä voidaan käyttää, kun kyse on [erityistä tukea \(1\)](#) saavasta [oppilaasta](#). Tällaisen oppilaan erityisistä opetusjärjestelyistä määrätään erityisen tuen päätöksessä.

Erityisiä opetusjärjestelyjä voidaan käyttää myös tietyissä muissa perusopetuslain ([628/1998](#)) mukaisissa tilanteissa, kuten jos oppilaalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan perusopetuksen [oppimäärää](#) vastaavat tiedot ja taidot, jos perusopetuksen oppimäärän suorittaminen olisi oppilaalle joltakin osin kohtuutonta tai jos järjestelyt ovat perusteltuja oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä. Erityisistä opetusjärjestelyistä tehdään hallintopäätös, minkä jälkeen oppilaalle laaditaan [oppimissuunnitelma](#).

[Ammatillisessa koulutuksessa](#) erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyitä voidaan käyttää, kun on kyse erityisopetuksessa olevasta [opiskelijasta](#).

Erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyitä voidaan käyttää myös tietyissä muissa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ([531/2017](#)) mukaisissa tilanteissa, kuten jos [opiskelijalla](#) katsotaan joltakin osin ennestään olevan tutkinnon sisältämiä opintoja vastaavat tiedot ja taidot, jos [tutkinnon](#) sisältämien opintojen suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta tai jos järjestelyt ovat perusteltuja opiskelijan terveydentilaan liittyvistä syistä.

Ammatillisessa koulutuksessa erityisten opetus- ja opiskelujärjestelyiden käyttämisen tavoitteena on, että opiskelija voi suorittaa [tutkinnon](#) tai [koulutuksen \(2\)](#), vaikka hän joiltakin osin ei voi saavuttaa [tutkinnon perusteiden](#) tai koulutuksen (2) perusteiden mukaisia [ammattitaitovaatimuksia](#) tai [osaamistavoitteita \(2\)](#). Ammattitaitovaatimuksista ja osaamistavoitteista (2) voidaan poiketa vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä.

Käsitteen tunnus: c519

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa](#)

600

<ammattillinen koulutus>

**erityinen tuki (2);
ammattillisen koulutuksen erityinen tuki**

sv särskilt stöd *n* (2)

en special needs support

määritelmä

tuki ja siihen liittyvät [erityiset opetus- ja opiskelujärjestelyt](#), jota annetaan [ammattillisen koulutuksen opiskelijalle](#) silloin, kun hän tarvitsee pitkäaikaista tai säännöllistä [oppimisen](#) ja [opiskelun](#) tukea oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi

huomautus

Erityinen tuki (2) on opiskelijan tavoitteisiin ja valmiuksiin perustuvaa suunnitelmallista ja pedagogista tukea.

special-sanan käytöstä: YK:n syrjimättömän kielen opas [UN Disability-Inclusive Communications Guidelines](#) suosittelee, että henkilöön viittaavan special-sanan käytöstä luovutaan. YK:n Geneven maatoimisto tarkentaa omissa ohjeissaan ([Disability-Inclusive Language Guidelines](#)), että special-sanan käytöstä luovutaan myös esimerkiksi opetusryhmien nimissä. Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos sisältää edelleen näissä suosituksissa vältettävänä pidettyjä ilmaisuja. Suositukset otetaan huomioon jatkotyössä.

Käsitteen tunnus: c1306

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: [Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa](#) ja [Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)

601

<ammatillinen koulutus>

vaativa erityinen tukisv krävande särskilt stöd *n*

en intensive special needs support

määritelmä

erityinen tuki (2), jota annetaan **ammatillisen koulutuksen opiskelijalle** silloin, kun hänellä on vaikea vamma tai sairaus, joiden vuoksi hän tarvitsee yksilöllistä, laaja-alaista ja monipuolista tukea

huomautus

Vaativaa erityistä tukea voivat antaa vain vaativan erityisen tuen tehtävän saaneet **koulutuksen järjestäjät**.

special-sanan käytöstä: YK:n syrjimättömän kielen opas **UN Disability-Inclusive Communications Guidelines** suosittelee, että henkilöön viittaavan special-sanan käytöstä luovutaan. YK:n Geneven maatoimisto tarkentaa omissa ohjeissaan (**Disability-Inclusive Language Guidelines**), että special-sanan käytöstä luovutaan myös esimerkiksi opetusryhmien nimissä. Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos sisältää edelleen näissä suosituksissa vältettävänä pidettyjä ilmaisuja. Suositukset otetaan huomioon jatkotyössä.

Käsitteen tunnus: c1307

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: **Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa**

602

osaamisen arvioinnin mukauttaminen

sv anpassning av bedömningen av kunnandet

määritelmä

järjestely, jossa **erityistä tukea (2)** saavan **opiskelijan ammatillisen perustutkinnon perusteiden** mukaista **osaamisen arviointia (2)** muutetaan laatimalla opiskelijalle yksilöllinen osaamisen arviointi (2), jossa otetaan huomioon opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet ja valmiudet

huomautus

Ammatillisessa koulutuksessa erityisen tuen (2) tavoitteena on, että opiskelija voi saavuttaa **tutkinnon perusteiden** tai **koulutuksen (2)** perusteiden mukaiset **ammattitaitovaatimukset** ja **osaamistavoitteet (2)**. Erityistä tukea (2) saavan opiskelijan osalta ammatillisen perustutkinnon perusteiden mukaista osaamisen arviointia (2) voidaan mukauttaa laatimalla opiskelijalle yksilöllinen osaamisen arviointi (2). Osaamisen arviointia (2) voidaan mukauttaa vain siinä määrin, kuin se on opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet ja valmiudet huomioon ottaen välttämätöntä.

Käsitteen tunnus: c881

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaaviot: **Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa** ja **Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa**

603

oppimisen tuki

en support for learning

määritelmä

tuki, jonka tarkoituksena on tukea lukio-opintojen suorittamisessa **lukiokoulutuksen opiskelijaa**, jolla on oppimisvaikeuksien vuoksi haasteita suoriutua opinnoistaan

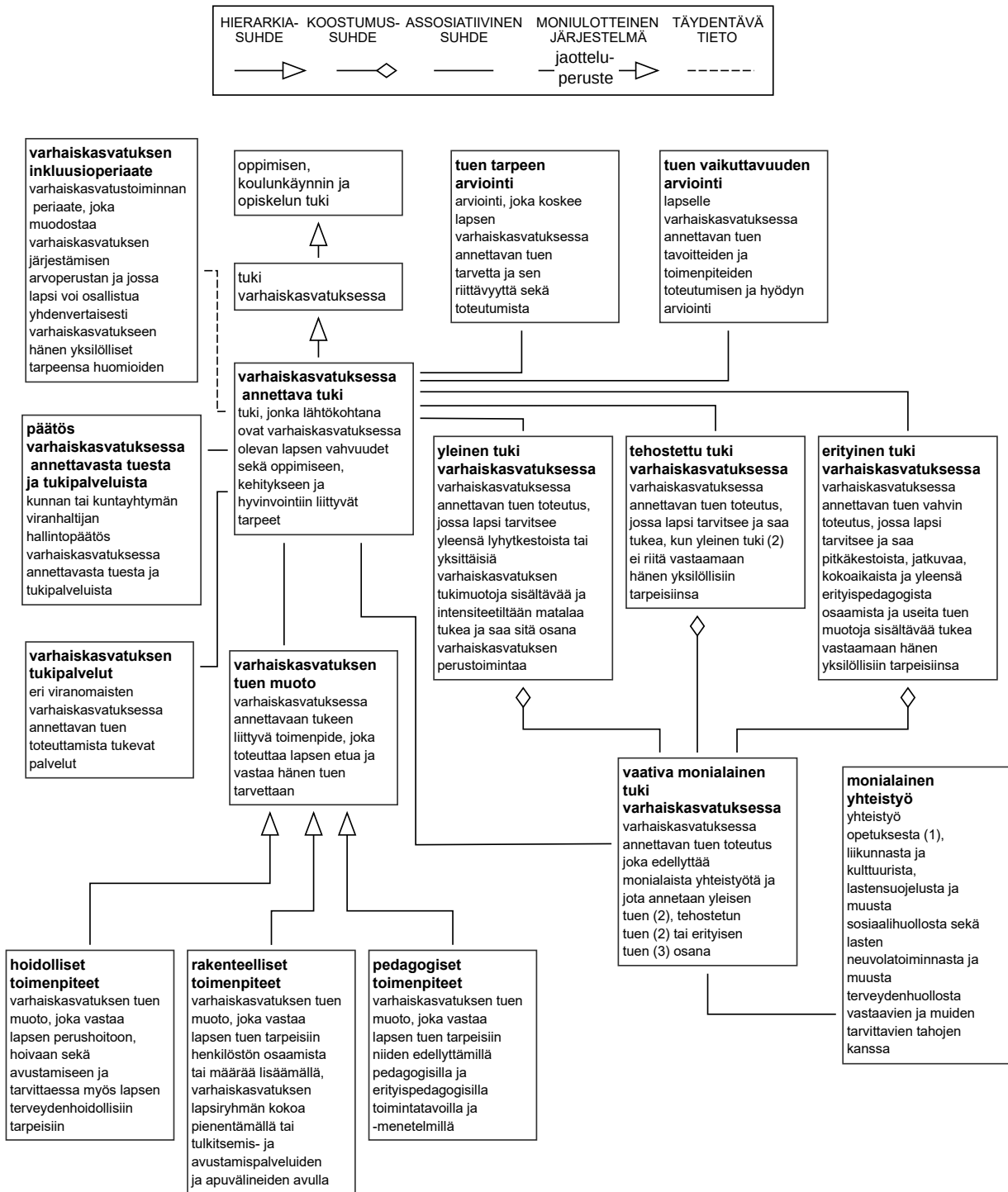
huomautus

Yksi lukiokoulutuksessa käytetty oppimisen tuen muoto on **erityisopetus (2)**. Muita tuen muotoja ovat esimerkiksi **aineenopettajan** antama pedagoginen tuki, erilaiset opetusjärjestelyt ja **ylioppilaskokeen** suorittamiseen annettava lisäaika.

Käsitteen tunnus: c1686

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: **Oppimisen, koulunkäynnin ja opiskelun tuki perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa**



Käsittekaavio 68. Varhaiskasvatuksessa annettava tuki.



6.9.5 Turvallisuuteen ja työrauhaan liittyvät ja kurinpidolliset toimenpiteet

6.9.5.1 Kurinpito

604

kurinpito

sv disciplin

en discipline

määritelmä

opetuksen (1) yhteydessä *oppilasta* tai *opiskelijaa* kohtaan käytettävä menettely, joka tähtää järjestyksen ylläpitämiseen, *oppimisympäristön* turvallisuuteen ja *vilppiä* koskevien sääntöjen noudattamiseen

huomautus

Ks. myös *järjestyssäännöt*.

Käsitteen tunnus: c522

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsittekaavio: [Kurinpitoon liittyviä käsitteitä](#)

605

vilppi

sv fusk

en cheating

määritelmä

tahallinen, epärehellinen teko tai keino, jonka tarkoituksena on antaa väärä kuva *oppijan* omasta tai toisen henkilön osaamisesta taikka tutkittavaa aihetta koskevista havainnoista tai tutkimustuloksista

huomautus

Korkeakouluopinnoissa vilpin eri muotoja ovat esimerkiksi tenttivilppi eli lunttaaminen (ruots. luntning, engl. cheating), plagiointi (ruots. plagiering, engl. plagiarism) eli luvaton toisen julkituoman tutkimussuunnitelman, käsikirjoituksen, artikkelin tai muun tekstin tai sen osan esittäminen omana, autoplagiointi (engl. autoplagerism) eli omien töiden kierrättäminen uusissa *opintosuorituksissa*, sepittäminen (engl. fabrication) eli tekaistujen havaintojen tai tulosten esittäminen tiedeyhteisölle, havaintojen vääristely (engl. misrepresentation, falsification) eli alkuperäisten havaintojen tarkoituksellinen muokkaaminen tai esittäminen niin, että havaintoihin perustuva tulos vääristyy, ja anastaminen (engl. misappropriation) eli luottamuksella esitetyn aineiston luvaton esittäminen tai esittäminen omissa nimissään.

Käsitteen tunnus: c1530

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsittekaavio: [Kurinpitoon liittyviä käsitteitä](#)

606

järjestyssäännöt;

järjestysmääräykset

sv ordningsregler;
ordningsstadga;
ordningsbestämmelseren rules;
rules of procedure;
rules and regulations;
> school rules <perusopetus, toisen asteen koulutus>;
> school rules and regulations <perusopetus, lukiokoulutus>
not: school ordinance

määritelmä

koulutuksen järjestäjän oppilaitokselle hyväksymät tai *korkeakoulun (1)* itselleen hyväksymät säännöt, joilla edistetään sisäistä järjestystä, *opiskelun* esteetöntä sujumista sekä *opiskeluympäristön* ja yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä

huomautus

Järjestyssääntöjen loukkaaminen voi johtaa *kurinpitokeinojen* käyttöön.

Käsitteen tunnus: c1309

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

607

<opetus ja koulutus>

kurinpitokeino <perusopetus, ammatillinen, lukiokoulutus, korkeakoulutus>;**kurinpitotoimenpide** <perusopetus, korkeakoulutus>

sv disciplinär åtgärd

en disciplinary action (1);
disciplinary measure

määritelmä

keino *kurinpidon* toteuttamiseksi

huomautus

Kurinpitokeinot voidaan jakaa lievempiin keinoihin ja *kurinpitorangaistuksiin*.*Perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa* lievempiä kurinpitokeinoja ovat esimerkiksi *oppijan* poistaminen *opetustilasta* sekä *opetukseen osallistumisen epääminen*.Perusopetuslain (628/1998) mukaan *opetuksen järjestäjän* tulee *opetussuunnitelman* (2) yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen ja *kasvatuskeskustelun* käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Käsitteen tunnus: c1310

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus

Käsittekaavio: [Kurinpitoon liittyviä käsitteitä](#)

608

<opetus ja koulutus>

kurinpitorangaistussv disciplinärt straff *n*;
disciplinStraff *n*en sanction;
disciplinary sanction;
< disciplinary action (2)
rather than: punishment

määritelmä

kurinpitokeino, jota käytetään vakavassa tai toistuvassa rikkomuksessa ja jossa *opiskelijaa* tai *oppilaan huoltajaa* on kuultava ennen toimenpiteitä

huomautus

Perusopetuslain (628/1998) mukaan kurinpitorangaistuksia ovat *kirjallinen varoitus* ja *määräaikainen erottaminen*.Lukiolain (714/2018) mukaan kurinpitorangaistuksia ovat *kirjallinen varoitus* ja *määräaikainen erottaminen*.Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaan kurinpitorangaistuksia ovat kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen sekä *asuntolasta erottaminen*.Yliopistolain (558/2009) mukaisia kurinpitorangaistuksia ovat kirjallinen varoitus ja opiskelijan määräaikainen erottaminen. Opiskelijalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta päättää *yliopiston rehtori* ja opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta yliopiston hallitus. Ennen asian ratkaisemista on kurinpitorangaistukseen syynä oleva teko tai laiminlyönti yksilöitävä, hankittava tarpeellinen selvitys sekä varattava opiskelijalle tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.*Perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa* kurinpitorangaistusten antamista voivat rajoittaa syytteen vireilläolo ja tuomioistuinten ratkaisut.

Käsitteen tunnus: c1311

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus

Käsittekaavio: [Kurinpitoon liittyviä käsitteitä](#)

6.9.5.2 Kurinpitokeinoja perusopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa ja korkeakouluissa

609

kasvatuskeskustelu

sv fostrande samtal *n*

en disciplinary educational discussion

määritelmä

toimenpide, jossa *opetusta (1)* häirinneen tai muutoin *peruskoulun (1)* järjestystä rikkoneen, vilpillisesti menettelleen tai epäkunnioittavasti käyttäytyneen *oppilaan* kanssa keskustellen yksilöidään tämän teko tai laiminlyönti, tarvittaessa selvitetään sen syyt ja seuraukset sekä keinot oppilaan käyttäytymisen ja hyvinvoinnin parantamiseksi

huomautus

Kasvatuskeskustelusta on säädetty perusopetuslain muuttamisesta annetussa laissa (1267/2013). Kasvatuskeskustelu on yllä mainitussa tapauksessa ensisijainen toimenpide. Keskustelu kestää yhteensä enintään kaksi tuntia, ja se voidaan järjestää kerralla tai useassa osassa. Kasvatuskeskusteluun määrää *peruskoulun (1) opettaja* tai *rehtori*.

Ks. myös *vilppi*.Vrt. *kurinpito*.

Käsitteen tunnus: c523

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Kurinpitoon liittyviä käsitteitä](#)

610

jälki-istunto

en detention

määritelmä

perusopetuksessa käytettävä *kurinpitokeino*, jossa *oppilas opetuksen (1)* häiritsemisen, *oppilaitoksen* järjestyksen rikkomisen tai *vilpin* käytön vuoksi määrätään jäämään *oppilaitoksen* tiloihin normaalin koulupäivän päättymisen jälkeen

huomautus

Jälki-istunto on perusopetuslain (628/1998) mukainen kurinpitokeino. Jälki-istunnon pituus voi olla enintään kaksi tuntia. Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja harjoituksia. Tehtävien ja harjoitusten tulee olla *kasvatusta*, opetusta (1) ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia.

Käsitteen tunnus: c524

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Kurinpitoon liittyviä käsitteitä](#)

611

poistumismääräys;

oppilaan poistumaan määrääminen <perusopetus>;**opiskelijan poistumaan määrääminen <ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus>**

sv uppmaning att avlägsna sig

en order to leave;

~ order someone to leave *verb*

määritelmä

kurinpitokeino, jossa *opetusta (1)* häiritsevä, väkivaltaisesti tai uhkaavasti käyttäytyvä tai turvallisuutta vaarantava *oppilas* tai *opiskelija* määrätään poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta (1) annetaan, taikka *koulutusorganisaation* järjestämästä tilaisuudesta

huomautus

Käsitteen tunnus: c1538

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus

Käsitekaavio: [Kurinpitoon liittyviä käsitteitä](#)

612

**oppilaan poistaminen;
opiskelijan poistaminen**

- sv avlägsnande av en elev;
avlägsnande av en studerande
- en > removal from the class <poistaminen oppitunnilta>;
> removal from the premises <poistaminen koulun alueelta>

määritelmä

kurinpitokeino, jossa *oppilas* tai *opiskelija*, joka ei noudata *poistumismääräystä*, poistetaan luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa *opetusta (1)* annetaan, taikka *oppilaitoksen* järjestämästä tilaisuudesta, tarvittaessa käyttäen tarpeellisia voimakeinoja

huomautus

Oppilaan poistaminen on käytössä *perusopetuksessa*, *lukiokoulutuksessa* ja *ammattillisessa koulutuksessa*. Näiden *koulutusasteiden* lainsäädännön mukaan *rehtorilla* ja *opettajalla* on lisäksi oikeus poistaa oppilaitoksen alueelta oppilas tai opiskelija, joka ei poistu alueelta saatuaan tiedon *opetukseen osallistumisen epäämisestä*.

Perusopetuslaissa (628/1998), lukiolaissa (629/1998) ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) todetaan, että jos poistettava *oppija* koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, *rehtorilla* ja *opettajalla* on oikeus käyttää sellaisia oppijan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.

Käsitteen tunnus: c1540

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Kurinpitoon liittyviä käsitteitä](#)

613

opetukseen osallistumisen epääminen

- sv ~ förvägra (någon) rätt att delta i undervisning *verb*

määritelmä

kurinpitokeino, jossa *oppilaan* tai *opiskelijan* häiritsevän, uhkaavan tai väkivaltaisen käyttäytymisen vuoksi häneltä kielletään *opetukseen (1)* osallistuminen

huomautus

Opetukseen osallistumisen epääminen on perusopetuslain (628/1998), lukiolain (629/1998) ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) sekä ammattikorkeakoululain (932/2014) ja yliopistolain (558/2009) mukainen kurinpito- ja turvaamiskeino. Opetukseen osallistumisen epääminen voidaan tehdä vain lain nojalla.

Perusopetuksessa, *lukiokoulutuksessa*, *ammattillisessa koulutuksessa* ja *korkeakouluissa (1) oppijan* osallistuminen opetukseen (1) voidaan evätä, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai opiskelijan tai *oppilaitoksessa*, korkeakoulussa (1) tai muussa *opetustilassa* työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi tai jos opetus (1) tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan tai opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Perusopetuksessa oppilaan osallistuminen opetukseen (1) voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi.

Lukiokoulutuksessa ja *ammattillisessa koulutuksessa* opiskelijan osallistuminen opetukseen (1) voidaan evätä enintään kolmeksi työpäiväksi.

Vrt. *poistumismääräys*, *oppilaan poistaminen*.

Käsitteen tunnus: c527

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulutus

Käsitekaavio: [Kurinpitoon liittyviä käsitteitä](#)

614

kirjallinen varoitus

sv skriftlig varning
 en written warning
 not: written caution

määritelmä

kurinpitorangeistus, jossa *oppilaalle* tai *opiskelijalle* annetaan asiakirja, jossa todetaan hänen *opetusta (1)* häiritsevä, vilpillinen tai muuten *oppilaitoksen* tai *korkeakoulun (1)* järjestystä rikkova toimintansa tai – *ammattillisessa koulutuksessa* ja korkeakouluissa (1) – huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisestä kieltäytymisensä tai toimintakykyä heikentävä huumausaineiden käyttämisensä sekä varoitetaan häntä toiminnan tai menettelyn mahdollisista seurauksista

huomautus

Kirjallinen varoitus on käytössä *perusopetuksessa*, *ammattillisessa koulutuksessa*, *lukiokoulutuksessa*, *ammattikorkeakouluissa* ja *yliopistoissa*.

Perusopetuslain (628/1998) ja lukiolain (629/1998) mukaan kirjallinen varoitus voi seurata *opetuksen (1)* häiritsemisestä, koulun järjestyksen rikkomisesta ja vilpillisestä menettelystä.

Ammatillisessa koulutuksessa, yliopistossa ja ammattikorkeakoulussa opiskelijalle voidaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017), yliopistolain (558/2009) tai ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaan antaa kirjallinen varoitus, jos opiskelija häiritsee opetusta, käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti, menettelee vilpillisesti tai muuten rikkoo oppilaitoksen tai korkeakoulun (1) järjestystä, kieltäytyy huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisestä tai on selvityksen perusteella käyttänyt huumausaineita muihin kuin lääkinnällisiin tarkoituksiin siten, että hänen toimintakykynsä on heikentynyt.

Ammatillisessa koulutuksessa kirjallinen varoitus voidaan antaa myös *koulutuksen järjestäjän* asuntolassa asuvalle, jos hän käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti asuntolan tiloissa tai rikkoo asuntolan järjestystä.

written caution: Englannin termin written caution käyttöä kirjallisen varoituksen vastineena ei suositella, sillä termi viittaa poliisiin liittyvissä yhteyksissä eri käsitteeseen.

Ks. myös *vilppi*.

Käsitteen tunnus: c529

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsittekaavio: [Kurinpitoon liittyviä käsitteitä](#)

615

opiskeluoikeuden pidättäminen;**~ pidättää oikeus opiskeluun** *verbi*

sv avstängning från studierna;
avhållande *n* från studierätt;
~ avhålla från studier *verb*

en suspension of a student from school

määritelmä

koulutusorganisaation tai *koulutuksen järjestäjän kurinpitokeino*, jolla *ammattillisen koulutuksen* tai *korkeakoulun (1) opiskelijan opiskeluoikeus* pidätetään, kunnes opiskelija suostuu todistamaan täyttävänsä opiskeluoikeuden säilyttämisen edellytykset terveydentilan, toimintakyvyn ja mahdollisen rikostaustan osalta, tai jolla *lukiokoulutuksen* opiskelijan opiskeluoikeus pidätetään siihen saakka, kunnes opiskelija ei enää ole tutkimuksen alaisena rikoksesta

huomautus

Ammatillisessa koulutuksessa ja *korkeakouluissa (1)* opiskeluoikeuden pidättäminen tulee ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017), ammattikorkeakoululain (932/2014) ja yliopistolain (558/2009) mukaan kyseeseen tapauksessa, jossa opiskelija kieltäytyy tietyistä em. laeissa tarkoitetuista terveydentilansa tai toimintakykynsä toteamiseksi suoritettavista tarkastuksista tai tutkimuksista tai em. laeissa tarkoitettua rikosrekisteriotteen nähtäväksi antamisesta. Opiskeluoikeus voidaan pidättää siihen saakka, kunnes opiskelija suostuu tarvittaviin tarkastuksiin tai tutkimuksiin tai rikosrekisteriotteen toimittamiseen nähtäväksi.

Lukiolain (629/1998) mukaan lukiokoulutuksessa opiskeluoikeuden pidättäminen tulee kyseeseen tapauksessa, jossa opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta ja jos pidättäminen on opiskelijan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden perusteltua.

Käsitteen tunnus: c1539

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsittekaavio: [Kurinpitoon liittyviä käsitteitä](#)

616

<perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut>

määräaikainen erottaminen

sv avstängning för viss tid

en suspension

määritelmä

kurinpitorangeistus, jossa *oppilas* tai *opiskelija*, jonka tekemä *opetuksen (1)* häiritseminen, vilpillinen tai muuten *oppilaitoksen* tai *korkeakoulun (1)* järjestystä rikkova toiminta tai – *ammattillisessa koulutuksessa* ja korkeakouluissa (1) – huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisestä kieltäytyminen tai toimintakykyä heikentävä huumausaineiden käyttö on vakava tai oppilas tai opiskelija, joka jatkaa epäasiallista käyttäytymistään *kirjallisen varoituksen* saatuaan, erotetaan *oppilaitoksesta* tai *korkeakoulusta (1)* määräajaksi

huomautus

Määräaikainen erottaminen merkitsee opiskelijalle *opiskeluoikeuden menettämistä* määräajaisesti.

Perusopetuslain (628/1998) mukaan oppilas, jonka opetuksen (1) häiritseminen, muu oppilaitoksen järjestyksen rikkominen tai vilpillinen menettely on vakava, samoin kuin oppilas, joka jatkaa aiempaa epäasiallista käyttäytymistään *jälki-istunnon* tai kirjallisen varoituksen saatuaan, voidaan erottaa määräajaisesti, enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelija voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään yhdeksi vuodeksi. Ks. myös *asuntolasta erottaminen*.

Lukiolain (629/1998) mukaan opiskelija voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään yhdeksi vuodeksi.

Yliopistossa ja *ammattikorkeakoulussa* opiskelija voidaan erottaa enintään yhdeksi vuodeksi.

Ks. myös *vilppi*.

Käsitteen tunnus: c530

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsittekaaviot: [Opiskelun keskeytyminen](#) ja [Kurinpitoon liittyviä käsitteitä](#)

617

asuntolasta erottaminen

sv uppsägning från elevhemmet <lukiokoulutus>
 inte: uppsägning från studiebstaden
 en denial of access to dormitory accommodation

määritelmä

[kurinpitorangaistus](#), jossa [opiskelija](#), jonka tekemä [oppilaitoksen](#) tai [koulutuksen järjestäjän](#) asuntolan järjestyksen rikkominen tai vilpillinen menettely on vakava tai joka jatkaa epäasiallista käyttäytymistään [kirjallisen varoituksen](#) saatuaan, erotetaan [koulutuksen järjestäjän](#) asuntolasta

huomautus

Asuntolasta erottamista voidaan käyttää [lukiokoulutuksessa](#) ja [ammattillisessa koulutuksessa](#), ja lukiolain ([714/2018](#)) ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ([531/2017](#)) mukaan se voidaan tehdä määrääjäksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi.

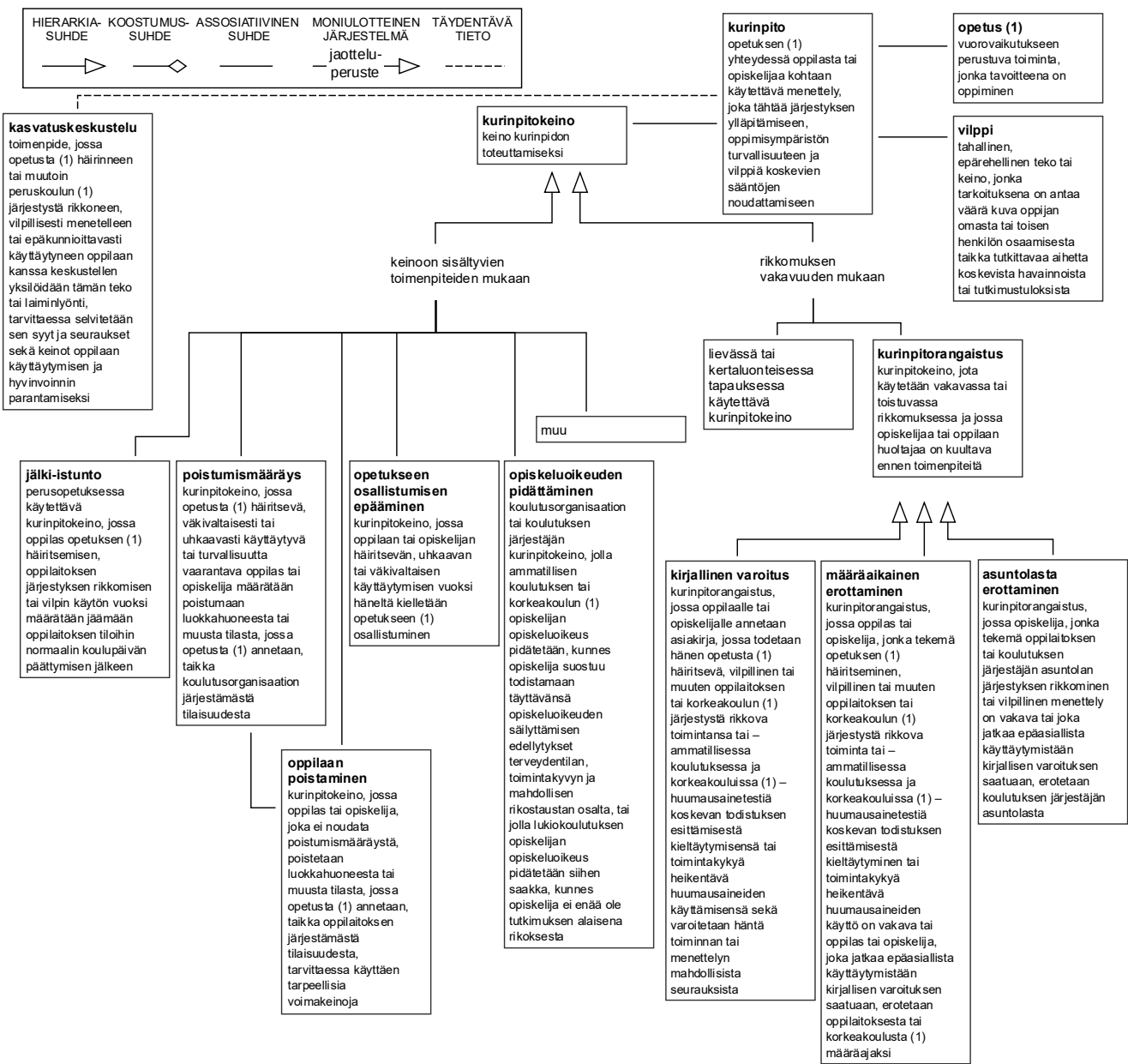
uppsägning från studiebstaden: Termiä uppsägning från studiebstaden ei tule käyttää asuntolasta erottamisen vastineena, sillä sana studiebstad viittaa ylipäänsä opiskelija-asuntoon, ei pelkästään asuntolaan.

Ks. myös [vilppi](#).

Käsitteen tunnus: c528

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Kurinpitoon liittyviä käsitteitä](#)



Käsitteekaavio 70. Kurinpitoon liittyviä käsitteitä.

6.10 Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa

618

henkilökohtaistaminen

sv personlig tillämpning

en personalisation

määritelmä

toiminta, jossa tehdään [opiskelijan](#) aiemmin hankkiman [osaamisen tunnistaminen](#) ja [tunnustaminen](#) sekä suunnitellaan opiskelijan tarvitseman [osaamisen hankkiminen](#) ja [osoittaminen](#) ja tarvittavat ohjaus- ja tukitoimet

huomautus

Määritelmän ilmaisu ”suunnitellaan opiskelijan tarvitseman osaamisen hankkiminen ja osoittaminen” kattaa tarvittaessa [ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisen](#) ja [osaamisen arvioinnin mukauttamisen](#).

Henkilökohtaistaminen tehdään opiskelijan esittämien asiakirjojen ja muiden selvitysten perusteella. Henkilökohtaistamisessa otetaan huomioon opiskelijan edellytykset ja valmiudet sekä hänen [urasuunnitelmansa](#).

Määritelmässä mainittuihin ”tarvittaviin ohjaus- ja tukitoimiin” voivat opiskelijan tarpeesta riippuen sisältyä myös [opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot](#) ja [erityinen tuki \(2\)](#).

Henkilökohtaistamisesta laaditaan [henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma](#).

Ennen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantuloa henkilökohtaistamisella tarkoitettiin ”näyttötutkintoon tai siihen valmistavaan [koulutukseen \(2\)](#) hakeutumisen, näyttötutkinnon suorittamisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisen suunnittelua ja toteuttamista asiakaslähtöisesti”. Lain (531/2017) mukaisesti vuoden 2018 jälkeen ei ole enää näyttötutkintojärjestelmää eikä näyttötutkintoja, joten henkilökohtaistamisen käsite on muuttunut yllä kuvatun kaltaiseksi.

Käsitteen tunnus: c440

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)

619

urasuunnitelma

sv karriärplan

määritelmä

[henkilökohtaiseen osaamiseen kehittämissuunnitelmaan](#) sisältyvä suunnitelma, joka koskee toimenpiteitä, joilla edistetään [opiskelijan](#) työllistymistä tai jatko-opintoihin sijoittumista välittömästi [tutkinnon](#) tai [koulutuksen \(2\)](#) suorittamisen jälkeen

huomautus

Opiskelijan tavoitteena voi olla esimerkiksi työllistyminen määrättyihin työtehtäviin, yrittäjyys tai jatko-opinnot.

Urasuunnitelma koskee opiskelijan opintojen aikaisen [osaamisen hankkimisen](#) sisällön ja toteutuksen suunnittelua sekä yksilöllisten valintojen tekemistä, jotta yksilön osaaminen vastaisi työelämän tarpeita ja edesauttaisi työllistymistä. Toisaalta urasuunnitelmaan voi sisältyä jatko-opintosuunnitelma taikka suunnitelma työelämään siirtymiseksi tai työralla etenemiseksi.

Opetushallituksen ohjeistuksen mukaan urasuunnitelman sisältöön vaikuttavista tekijöistä sovitaan opintojen aloittamisesta lähtien tutkinnon suorittamisen loppuun asti.

Käsitteen tunnus: c1728

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

620

**ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen;
 ammatillisen tutkinnon ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen**
 en exception to vocational competence requirements or to key competence requirements

määritelmä

järjestely, jossa [amatillisen perustutkinnon](#) suorittajan ei tarvitse osoittaa jotakin [tutkinnon perusteiden](#) edellyttämää osaamista

huomautus

Ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen tehdään osana [henkilökohtaistamista](#). Siitä on tehtävä päätös, josta [opiskelijalla](#) on oikeus hakea oikaisua.

Ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen on mahdollista siinä tapauksessa, että [tutkinnon perusteiden](#) tai [työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen perusteiden](#) mukaiset [ammattitaitovaatimukset](#) tai [osaamistavoitteet \(2\)](#) ovat joko olosuhteet tai aiemmin hankittu osaaminen huomioiden joltakin osin [opiskelijalle](#) kohtuuttomia tai jos poikkeaminen on perusteltua opiskelijan vammaan tai terveydentilaan liittyvistä syistä.

Esimerkiksi maahanmuuttanut, joka ei ole koskaan opiskellut ruotsin kieltä, voi suorittaa vastaavan osaamispistemäärän suomen kieltä tai omaa äidinkieltään.

Käsitteen tunnus: c1308

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)

621

(vanhentunut)

hakeutumisen henkilökohtaistaminen

määritelmä

[henkilökohtaistamisen](#) osa, jossa [näyttötutkintoon](#) tai siihen valmistavaan [koulutukseen \(1\)](#) [hakeutuminen](#) suunnitellaan ja toteutetaan asiakaslähtöisesti

huomautus

Hakeutumisen henkilökohtaistamisessa selvitetään [hakijan](#) näyttötutkinnon suorittamiseen ja [opiskeluun](#) vaikuttavat lähtökohdat, soveltuva [tutkinto](#), aiemmin hankittu osaaminen, koulutustarve sekä [ohjauksen](#) ja [erityisen tuen \(2\)](#) tarve. Hakeutumisvaiheeseen sisältyy hakijan saavutetun [osaamisen tunnustaminen](#) sekä osoitetun [osaamisen tunnustaminen](#).

Henkilökohtaistaminen alkaa viimeistään silloin, kun [koulutuksen järjestäjä](#) vastaanottaa [hakemuksen \(1\)](#) ja käsittelee sen.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c441

Luokka: ammatillinen koulutus

622

(vanhentunut)

tutkinnon suorittamisen henkilökohtaistaminen

määritelmä

[henkilökohtaistamisen](#) osa, jossa [näyttötutkinnon](#) suorittaminen suunnitellaan ja toteutetaan asiakaslähtöisesti

huomautus

Tutkinnon suorittamisen henkilökohtaistamisessa etsitään [tutkinnon suorittajalle](#) soveltuvat ja perustellut tutkintosuoritustavat ja toteutetaan ne. Henkilökohtaistetussa tutkinnon suorituksessa noudatetaan [tutkinnon perusteissa](#) määriteltyjä [ammattitaitovaatimuksia](#), [arviointin \(2\)](#) kriteereitä sekä [ammattitaidon osoittamistapoja](#). Tutkintosuorituksiksi hyväksytään myös aikaisemmin osoitettu osaaminen (vrt. [osaamisen tunnustaminen](#)).

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c442

Luokka: ammatillinen koulutus

623

(vanhentunut)

tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistaminen

määritelmä

henkilökohtaistamisen osa, jossa *näyttötutkintoon* liittyvä tarvittavan ammattitaidon hankkiminen suunnitellaan ja toteutetaan asiakaslähtöisesti

huomautus

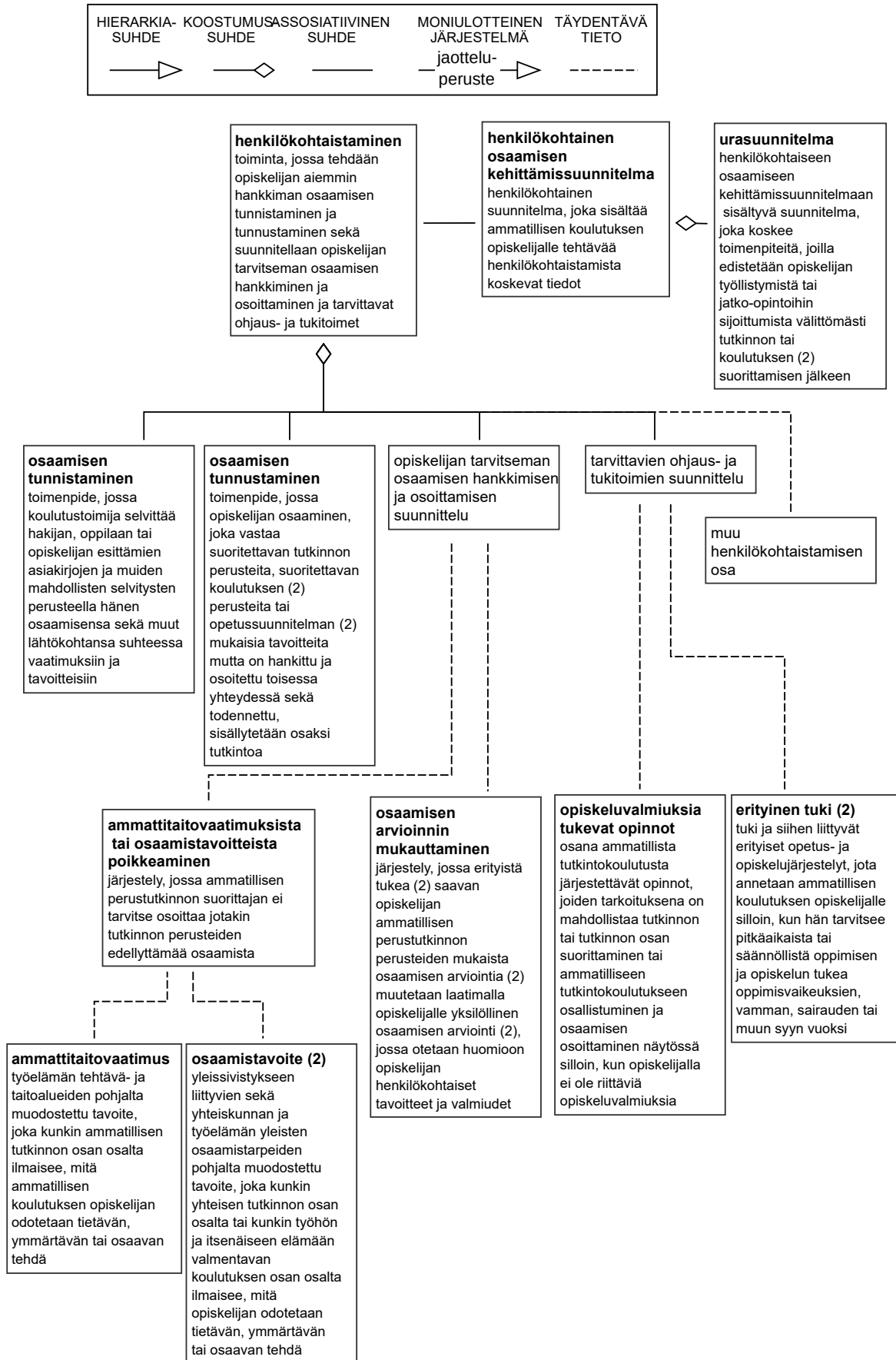
Tarvittavan ammattitaidon hankkiminen tarkoittaa *opiskelijan* osaamisen täydentämistä niiltä osin kuin tavoitteena oleva osaaminen tai ammattitaito on vielä vajaa.

Tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistaminen tarkoittaa sellaisten joustavien opiskelujärjestelyjen ja oppimismahdollisuuksien suunnittelua ja toteutusta sekä *oppimisympäristöjen* valintaa, joissa otetaan huomioon *opiskelijan* elämän- ja työtilanne, aikaisemmin hankittu osaaminen ja todetut oppimistarpeet ja oppimisvalmiudet. Ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisessa käytetään *ohjauksen*, neuvonnan ja *opetuksen (1)* menetelmiä sekä erilaisia tukitoimia.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c443

Luokka: ammatillinen koulutus



Käsitekaavio 71. Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa.

6.11 Opiskelijaliikkuvuus

624

opiskelijaliikkuvuus

- sv studentmobilitet;
studerandemobilitet;
studentrörlighet
- en student mobility;
> credit mobility (1);
> degree mobility

määritelmä

toiminta, jossa *opiskelija* tekee *tutkintoonsa* tai *henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaansa* sisältyviä opintoja muualla kuin varsinaisessa *oppilaitoksessaan*, *korkeakoulussaan* (1) tai koulutustyöpaikassaan tai jossa opiskelija suorittaa koko tutkintonsa maassa, johon on muuttanut opintojen suorittamista varten ja joka on muu kuin se maa, jossa hän on suorittanut *hakukelpoisuuden* antavan *pohjakoulutuksensa*

huomautus

Opiskelijaliikkuvuus on käsite, joka kattaa esimerkiksi kansainvälisen *opiskelijavaihdon*, kotimaisen opiskelijaliikkuvuuden (esimerkiksi korkeakoulujen (1) välisiin sopimuksiin perustuva kotimainen liikkuvuus, ks. *joustava opiskeluoikeus*) ja tutkintoon johtavan kansainvälisen opiskelijaliikkuvuuden.

Tutkinnon suorittamisen sisällä tapahtuvaa opiskelijaliikkuvuutta ovat mm. kansainvälinen *opiskelijavaihto* sekä *oppilaitoksen* tai korkeakoulun (1) ulkopuolella suoritettava työharjoittelu.

student- / studerande-: Ruotsin yhdyssana-alkuosa "student-" on modernimpaa kieltä kuin "studerande-". Edellistä muotoa käytetään esimerkiksi opiskelijaviestinnässä, jälkimmäistä esimerkiksi *yliopistojen* johtosäännöissä.

credit mobility: Opiskelijaliikkuvuudesta, jossa opiskelija suorittaa toisen maan oppilaitoksessa tai korkeakoulussa (1) osan lähtömaan tutkintoonsa sisältyvistä opinnoista, käytetään englanniksi termiä credit mobility.

degree mobility: Opiskelijaliikkuvuudesta, jossa opiskelija suorittaa koko tutkintonsa muussa maassa kuin siinä jossa on suorittanut korkeakoulun (1) hakukelpoisuuden antavan pohjakoulutuksensa, käytetään englanniksi termiä degree mobility.

Käsitteen tunnus: c531

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsittekaavio: [Opiskelijaliikkuvuus](#)

625

opiskelijavaihto;

oppilasvaihto <lukiokoulutus>

- sv studentutbyte;
studerandeutbyte *n*
- en student exchange;
credit mobility (2) <tilastot>

määritelmä

toiminta, jossa *opiskelija* suorittaa osan yhden maan *oppilaitoksen* tai *korkeakoulun* (1) *tutkinnosta* toisen maan oppilaitoksessa tai korkeakoulussa (1)

huomautus

Opiskelijavaihto-termin englanninkielinen vastine on student exchange. Euroopan komission alainen tilastotietoa tuottava Eurostat käyttää kuitenkin termiä credit mobility erottaakseen käsitteen nk. degree mobility -käsitteestä (ks. määritelmät kohdasta *opiskelijaliikkuvuus*).

Ruotsin yhdyssana-alkuosa "student-" on modernimpaa kieltä kuin "studerande-". Edellistä muotoa käytetään esimerkiksi opiskelijaviestinnässä, jälkimmäistä esimerkiksi *yliopistojen* johtosäännöissä.

Käsitteen tunnus: c532

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsittekaavio: [Opiskelijaliikkuvuus](#)

626

vaihto-opiskelija;**vaihto-oppilas <lukiokoulutus>**

sv utbytesstudent

en exchange student

määritelmä

opiskelija, joka osallistuu *opiskelijavaihtoon*

huomautus

Käsitteen tunnus: c533

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: *Opiskelijan rooleja* ja *Opiskelijaliikkuvuus*

627

lähtevä vaihto-opiskelija

sv utresande utbytesstudent

en outgoing exchange student

määritelmä

vaihto-opiskelija, joka lähtee *oppilaitoksesta* tai *korkeakoulusta (1) opiskelijavaihtoon* toiseen maahan

huomautus

Käsitteen tunnus: c534

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: *Opiskelijaliikkuvuus*

628

saapuva vaihto-opiskelija

mieluummin kuin: tuleva vaihto-opiskelija

sv inkommande utbytesstudent

en incoming exchange student

määritelmä

vaihto-opiskelija, joka saapuu *opiskelijavaihtoon oppilaitokseen* tai *korkeakouluun (1)* toisesta maasta

huomautus

tuleva vaihto-opiskelija: Termiä tuleva vaihto-opiskelija ei suositella sen monitulkintaisuuden vuoksi.

Käsitteen tunnus: c535

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: *Opiskelijaliikkuvuus*

629

**joustava opiskeluoikeus;
joustava opinto-oikeus;
JOO**

määritelmä

määräaikainen [opiskeluoikeus](#), joka mahdollistaa suomalaisen [yliopiston opiskelijalle tutkintoonsa](#) sisällytettävien opintojen suorittamisen toisessa suomalaisessa yliopistossa

huomautus

Joustavaa opiskeluoikeutta koskeva kansallinen sopimus, nk. JOO-sopimus, on tehty 11. kesäkuuta 2003. JOO-sopimuksen piiriin kuuluvat perustutkinto- ja jatkotutkinto-oikeuden saaneet opiskelijat. Joustavan opiskeluoikeuden tarkoittamat opinnot ovat lähtökohtaisesti sellaisia, joita ei ole tarjolla opiskelijan kotiyliopistossa, mutta jotka on mahdollista ja tarkoituksenmukaista liittää osaksi opiskelijan tutkintoa. JOO-opinnot ovat opiskelijalle maksuttomia, mutta opiskelijan kotiyliopisto sitoutuu suorittamaan korvauksen joustavan [opiskelijaliikkuvuuden](#) kustannuksista kohdeyliopistolle. JOO-opiskelijaksi pääseminen edellyttää kotiyliopiston puolta ja kohdeyliopiston vahvistusta määräaikaiselle [opiskeluoikeudelle](#). Yliopistoilla on myös alueellisia JOO-sopimuksia yhteistyöyliopistojen ja [ammattikorkeakoulujen](#) kanssa.

Joustavan opiskeluoikeuden käyttäminen on kotimaista opiskelijaliikkuvuutta.

Käsitteen tunnus: c903

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opiskelijaliikkuvuus](#)

630

<amatillinen koulutus>

ulkomaanjakso

sv period av utbildning utomlands

määritelmä

[ammattillisen koulutuksen opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaan](#) kirjattu ajanjakso, jonka aikana opiskelijan [osaamisen hankkiminen](#) tapahtuu ulkomailla

huomautus

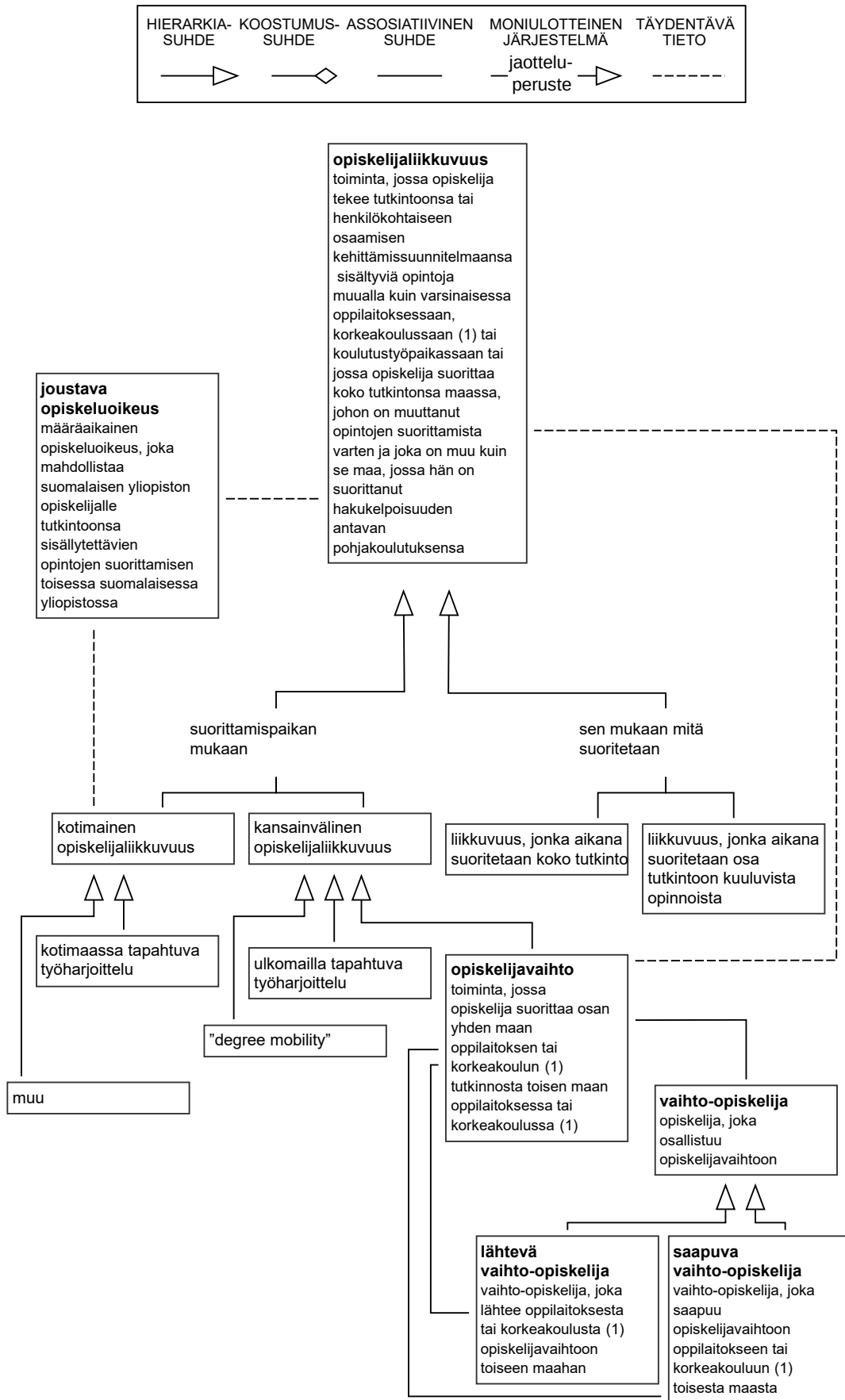
Osaamisen hankkiminen ulkomailla voi tapahtua [koulutussopimuksen](#) perusteella tai muulla sovitulla tavalla, kuten [opiskelijavaihdossa](#).

Tietojärjestelmissä oletuksena on, että osaamisen hankkiminen tapahtuu kotimaassa, ja tämän vuoksi tietojärjestelmissä rajataan erikseen ainoastaan ne tapaukset, joissa osaamisen hankkiminen tapahtuu ulkomailla.

Käsitteen tunnus: c1729

Luokka: ammatillinen koulutus

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019



Käsitekaavio 72. Opiskelijaliikkuvuus.

6.12 Työelämään tutustuminen ja työharjoittelu

631

työelämään tutustumisjakso; TET-jakso

sv praktisk arbetslivsorientering;
prao
en work experience learning period
not: period of work experience

määritelmä

[perusopetukseen](#) kuuluva jakso, jonka aikana [oppilas](#) tutustuu työelämään ja ammatteihin aidossa työympäristössä

huomautus

Työelämään tutustumisjakso kuuluu [oppilaanohjaukseen](#). Työelämään tutustumisjakso on viikon tai kahden viikon mittainen.

Käsitteen tunnus: c536

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: [Työelämään tutustuminen ja työharjoittelu](#)

632

kliininen harjoittelu

sv klinisk praktik
en clinical training

määritelmä

lääketieteen tai terveysalan [korkeakoulututkintoon](#) johtavan [koulutuksen \(2\)](#) tai erikoislääkärikoulutuksen aikana aidossa toimintaympäristössä tapahtuva harjoittelu

huomautus

Käsitteen tunnus: c1033

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: [Työelämään tutustuminen ja työharjoittelu](#)

633

auskultointi (1); tuomioistuinharjoittelu

sv auskultering
en court training

määritelmä

oikeustieteen [ylemmän korkeakoulututkinnon](#) jälkeen tuomioistuimessa suoritettavissa oleva harjoittelu

huomautus

Auskultointi (1) pätevöittää varatuomariksi, ja siinä perehdytään käräjäoikeuden, hovioikeuden ja hallinto-oikeuden lainkäyttötehtäviin.

Käsitteen tunnus: c538

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: [Työelämään tutustuminen ja työharjoittelu](#)

634

opetusharjoittelu

ei: auskultointi (2) (vanhentunut)

sv undervisningspraktik
en teaching practice
not: teacher training

määritelmä

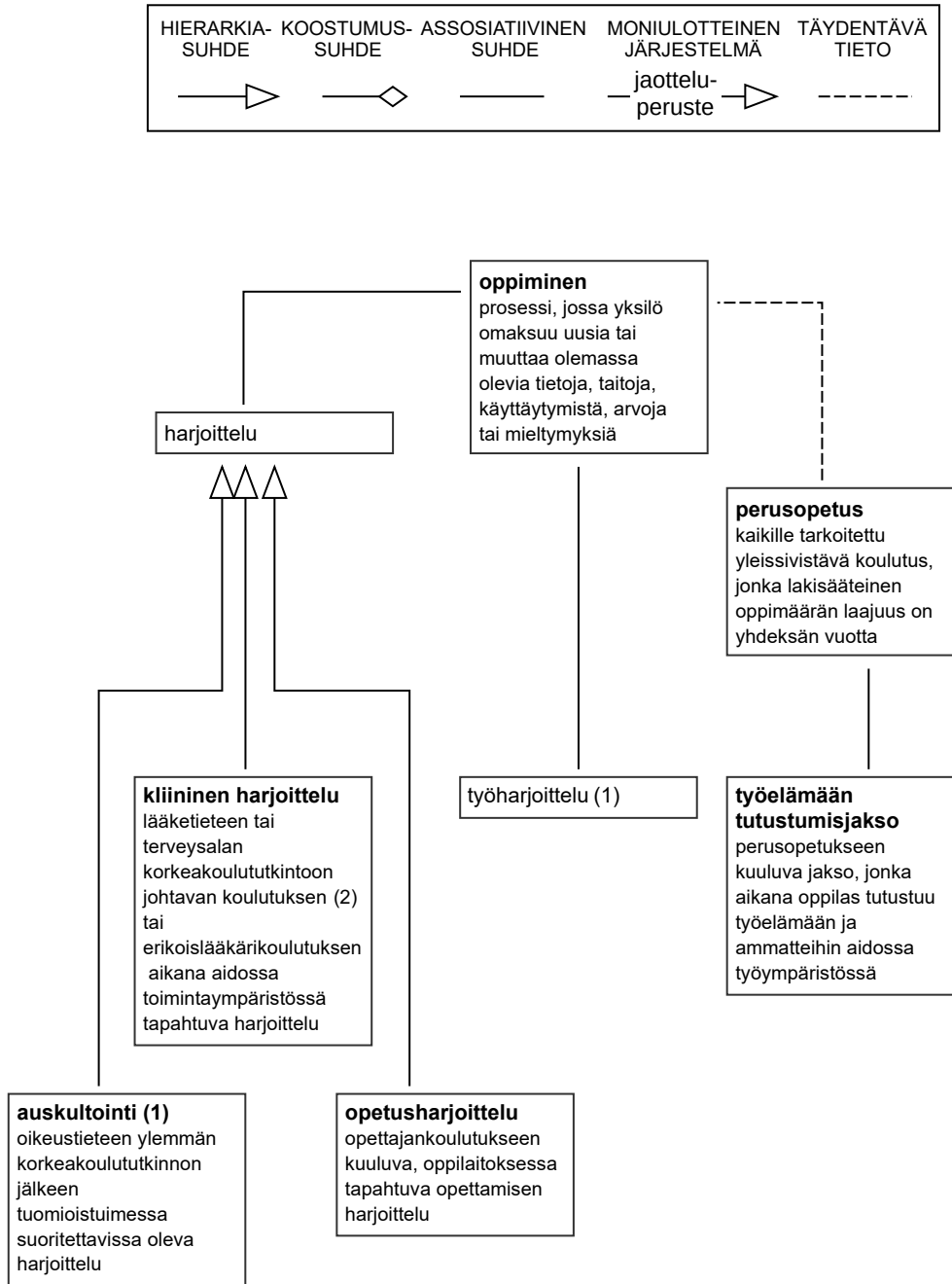
opettajankoulutukseen kuuluva, [oppilaitoksessa](#) tapahtuva [opettamisen](#) harjoittelu

huomautus

Käsitteen tunnus: c904

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: [Työelämään tutustuminen ja työharjoittelu](#)



Käsitekaavio 73. Työelämään tutustuminen ja työharjoittelu.

6.13 Oppilaan suoritukset, arvosanat ja näytöt

6.13.1 Todistus

635

todistus (2)

määritelmä

jonkin seikan todistava asiakirja

huomautus

Käsite todistus (2) toimii OKSA-sanastossa yläkäsitteenä niin *koulutusjärjestelmään kuuluvaan koulutukseen liittyville todistuksille* (todistus (1)) kuin myös *koulutusjärjestelmän* ulkopuoliseen *koulutukseen (1)* liittyville todistuksille. Todistus (2) -käsitteen alakäsitteitä ovat myös esimerkiksi työtodistus ja pätevyystodistus, mutta niitä ei ole määritelty tässä sanastossa.

Käsitteen tunnus: c1867

Käsitekaavio: [Todistus](#)

636

**koulutusjärjestelmään kuuluvaan koulutukseen liittyvä todistus;
todistus (1)**sv betyg *n* <arvioinnin sisältävä todistus>;
intyg *n* <todistus ilman arviointia>en certificate (3);
diploma (2);
report card;
~ licence

määritelmä

koulutusjärjestelmään kuuluvaan *opetukseen (1)* ja *koulutukseen (1)* liittyvä asiakirja, joka todistaa tällaiseen *opetukseen (1)* tai *koulutukseen (1)* osallistumisesta, *koulutuksen (2)*, *tutkinnon*, *oppimäärän* tai *näytön* suorittamisesta, *oppimisen* tai opintojen etenemisestä tai muusta *oppijan* koulutusjärjestelmään kuuluvaan koulutusprosessiin liittyvästä tapahtumasta tai seikasta

huomautus

Esiopetuksessa käytettävä todistustyyppi on *lukuvuoden* päätteeksi annettava esiopetuksen *osallistumistodistus*.

Perusopetuksessa käytettävät todistustyypit ovat *lukuvuositolistus*, *välitolistus*, *päättötodistus* ja *erotodistus* sekä *erityiseen tutkintoon* liittyvät *todistukset (2)* eli *todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta*, *todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä* ja *todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta*.

Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa annettavat todistustyypit ovat *todistus suoritetuista koulutuksen osista (2)* ja *todistus suoritetuista opinnoista (1)*.

Ammatillisessa koulutuksessa todistustyypit ovat *tutkintotodistus*, *todistus suoritetuista tutkinnon osista*, *todistus suoritetusta työhön ja itsenäiseen elämään valmentavasta koulutuksesta*, *todistus suoritetuista koulutuksen osista (1)* ja *todistus koulutukseen osallistumisesta* (yhtäältä *tutkintokoulutukseen* ja toisaalta *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen osallistumisesta*). Lisäksi ammatillisessa koulutuksessa voidaan antaa *todistus osaamisesta*.

Lukiokoulutuksessa käytettävät todistustyypit ovat *päättötodistus*, *todistus lukion oppiaineen oppimäärän suorittamisesta* ja *erotodistus*. Päättötodistukseen voi sisältyä liitteinä muita todistuksia (2).

Korkeakouluissa (1) käytettäviin todistustyyppihin kuuluu muiden muassa *tutkintotodistus*.

Lisäksi korkeakouluissa (1) annetaan todistuksia (2) esimerkiksi *erikoistumiskoulutuksen* suorittamisesta. Korkeakoulun (1) *opiskelijalle* voidaan antaa todistus suoritetuista opinnoista myös *opiskelun* kestäessä. *Yliopistojen* ja *ammattikorkeakoulujen* todistuksista säädetään asetuksissa 794/2004 ja 1129/2014.

Vapaassa sivistystyössä yleisimmin käytettävä todistustyyppi on *osallistumistodistus*. Toinen vapaassa sivistystyössä käytettävä todistustyyppi on todistus opiskelijan osaamisesta.

Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatussa vapaan sivistystyön *koulutuksessa (2)* annetaan todistus (1), jonka tiedoista määrätään Opetushallituksen antamissa *opetussuunnitelman perusteissa*. Jos kansanopiston oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksen (2) *opiskelija* eroaa tai keskeyttää koulutuksen (2) suorittamisen, ylläpitäjän tulee opiskelijan pyynnöstä antaa hänelle *todistus suoritetuista opinnoista (2)*.

Käsitteen tunnus: c1386

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsittekaaviot: *Todistus* ja *Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset*

637

päättötodistus

ei: päästötodistus (vanhentunut)

sv avgångsbetyg *n*

en school-leaving certificate

määritelmä

todistus (1) tietyn **koulutuksen (2)** koko **oppimäärän** suorittamisesta

huomautus

Käsite päättötodistus on käytössä mm. **perusopetuksessa**, **lukiokoulutuksessa** sekä **taiteen perusopetuksessa** (kuten musiikki- ja tanssiopistoissa).Käsitteelle päättötodistus ei löydy englanninkielistä vastinetta, vaan englanninkielisen vastineen valinta riippuu siitä, minkä **koulutuksen (2)** tai **oppimäärän** suorittamisesta todistus (1) annetaan.Ks. myös **perusopetuksen päättötodistus**, **lukion päättötodistus**.

Käsitteen tunnus: c539

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

Käsitekaaviot: **Todistus** ja **Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset**

638

<lukiokoulutus, tutkintokoulutukseen valmentava koulutus>

todistus suoritetuista opinnoista (1)sv betyg *n* över slutförda studier <lukiokoulutus>

en transcript of completed studies <lukiokoulutus>;

> transcript of completed study units <lukiokoulutus: opintojaksoista>

määritelmä

todistus (1), jossa on tieto **oppilaan** tai **opiskelijan opintosuorituksista**

huomautus

Suoritetuista opinnoista voidaan antaa todistus (1) opintojen aikana tai keskeytyneen **koulutuksen (2)** jälkeen.Kun **tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen** opiskelija päättää koulutuksen (2) suorittamisen, hän saa **todistuksen suoritetuista koulutuksen osista (2)**. Tämän lisäksi opiskelija saa erillisen todistuksen (1) koulutuksen (2) aikana suoritetuista **perusopetuksen**, **lukiokoulutuksen** tai **ammattillisen koulutuksen** opinnoista.**Lukiokoulutuksessa** todistus suoritetuista opinnoista (1) ei kuulu lukiokoulutuksen **opetussuunnitelman perusteissa** lueteltuihin todistustyyppisiin, mutta lukiokoulutuksessa voidaan antaa todistus suoritetuista opinnoista (1) esimerkiksi jos opiskelija opiskeluaikanaan tarvitsee todisteen opiskelijastatuksestaan.**transcript of completed studies / transcript of completed study units:** **Lukiokoulutuksessa** englanninkielinen termi transcript of completed studies on suositettavampi (kuin transcript of completed study units), sillä opintosuoritukset eivät välttämättä ole **opintojaksoja**.Vrt. **ammattillisen koulutuksen** käsitteet **todistus suoritetuista tutkinnon osista** ja **todistus suoritetuista koulutuksen osista (1)**.Vrt. **opintosuoritusote**, **erotodistus**.

Käsitteen tunnus: c546

Luokka: lukiokoulutus, koulutuspolun nivelvaiheen koulutus

Käsitekaavio: **Todistus**

639

**opintosuoritusote;
opintorekisteriote;
ote opintosuoritusrekisteristä**

sv studieprestationsutdrag *n*;
utdrag över studieprestationer
en transcript of study records

määritelmä

koulutustoimijan antama asiakirja, jossa on tieto *opiskelijan* rekisteröidyistä *opintosuorituksista*

huomautus

Lukiokoulutuksessa käsite opintosuoritusote on käytössä, mutta siitä ei ole säädetty lukiolainsäädännössä.

Kun *tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelija* päättää *koulutuksen (2)* suorittamisen, hän saa *todistuksen suoritetuista koulutuksen osista (2)*. Lisäksi opiskelija saa erillisen *todistuksen (1)* koulutuksen (2) aikana suoritetuista *perusopetuksen*, *lukiokoulutuksen* tai *ammattillisen koulutuksen* opinnoista; näistä ammatillisen koulutuksen opinnot ilmenevät opintosuoritusotteelta.

Korkeakouluissa (1): Tarvitessaan todisteen opintosuorituksistaan opiskelija voi ladata *korkeakoulun (1)* tietojärjestelmästä epävirallisen sähköisen opintosuoritusotteen tai tilata virallisen, allekirjoituksella ja korkeakoulun (1) leimoilla varmennetun opintosuoritusotteen.

Vrt. *todistus suoritetuista opinnoista (1)* ja *erotodistus*.

Käsitteen tunnus: c1625

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut, koulutuspolut nivelvaiheen koulutus

Käsitekaavio: [Todistus](#)

640

**todistus suoritetuista tutkinnon osista;
todistus tutkinnon osan suorituksesta**

sv betyg *n* över avlagda examensdelar;
betyg *n* över avlagd examensdel
en certificate of completed qualification units

määritelmä

todistus (1), jonka *koulutuksen järjestäjä* antaa *opiskelijalle ammatillisen tutkinnon osan* tai osien suorittamisesta

huomautus

Ennen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantuloa todistuksen suoritetuista tutkinnon osista antoi *tutkinnon suorittajalle tutkintotoimikunta*.

Vrt. *todistus suoritetuista koulutuksen osista (1)* sekä *todistus suoritetuista opinnoista (1)*.

Käsitteen tunnus: c547

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Todistus](#)

641

<työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus>

todistus suoritetuista koulutuksen osista (1)

määritelmä

todistus (1), jonka *koulutuksen järjestäjä* antaa *opiskelijalle työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen* osan tai osien suorittamisesta

huomautus

Koulutuksen järjestäjän tulee antaa työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen opiskelijalle todistus suoritetuista koulutuksen osista (1), jos opiskelija on *katsottu eronneeksi*. Koulutuksen järjestäjän tulee antaa todistus suoritetuista koulutuksen osista (1) myös opiskelijan pyynnöstä.

Vrt. *todistus suoritetuista työhön ja itsenäiseen elämään valmentavasta koulutuksesta*.

Käsitteen tunnus: c1682

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Todistus](#)

642

todistus suoritetusta koulutuksesta;**> todistus suoritetusta työhön ja itsenäiseen elämään valmentavasta koulutuksesta <ammatillinen koulutus>;****> todistus suoritetuista koulutuksen osista (2) <tutkintokoulutukseen valmentava koulutus>**

en certificate of completed education and training

määritelmä

todistus (1), joka annetaan *tutkintoon* johtamattoman *koulutuksen (2)* suorittamisesta

huomautus

Ammatillisessa koulutuksessa koulutuksen järjestäjän tulee antaa *opiskelijalle* todistus suoritetusta työhön ja itsenäiseen elämään valmentavasta koulutuksesta, kun *työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus* on suoritettu.*Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen* järjestäjän tulee antaa opiskelijalle todistus suoritetuista koulutuksen osista, kun *opiskelija* päättää tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen suorittamisen. Koulutuksen järjestäjän tulee antaa todistus suoritetuista koulutuksen osista opiskelijan pyynnöstä myös muulloin.*Korkeakoulujen (1)* puolelta esimerkki tutkintoon johtamattomasta koulutuksesta (2), josta saa todistuksen, ovat *yliopistossa* suoritettavat erilliset *opettajan* pedagogiset opinnot.Vrt. *tutkintokoulutuksesta* annettava *tutkintotodistus*.

Käsitteen tunnus: c545

Luokka: ammatillinen koulutus, koulutuspolun nivelvaiheen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Todistus](#)

643

tutkintotodistussv examensbetyg *n*

en qualification certificate <ammatillinen koulutus>;

degree certificate <korkeakoulut>;

degree diploma <korkeakoulut>;

< certificate (2)

määritelmä

suoritetusta *tutkinnosta* annettava *todistus (1)*

huomautus

Tutkintotodistus on käsitteenä käytössä *lukiokoulutuksessa*, *ammatillisessa koulutuksessa* ja *korkeakouluissa (1)*. Lukiokoulutuksessa tutkintotodistuksena pidetään *ylioppilastutkintotodistusta*.Tutkintotodistuksiin voidaan rinnastaa myös *perusopetuksen päättötodistus* ja *lukion päättötodistus*, mutta ne eivät ole tutkintotodistuksia, sillä *perusopetuksen* tai lukiokoulutuksen *oppimäärän* suorittamista ei tavata pitää tutkinnon suorittamisena.**certificate, diploma:** Englannin termeillä certificate ja diploma viitataan todistuksen lisäksi joskus myös tutkintoon. Certificate viittaa myös muihin todistuksiin kuin tutkintotodistukseen, mutta sitä voidaan käyttää termin tutkintotodistus käännöksenä, kun kontekstista on muuten selvää, että kyseessä on tutkintotodistus (esim. käännettäessä tutkintotodistuksen otsikkoa).Vrt. *todistus suoritetusta koulutuksesta*.

Käsitteen tunnus: c550

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaaviot: [Todistus](#), [Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset](#), [Tutkintotodistus](#) ja [Tutkinto](#)

644

<amatillinen koulutus>

**todistus opiskelijan osaamisesta;
todistus osaamisesta**

määritelmä

todistus (1), jonka *amatillisen koulutuksen järjestäjä* antaa *amatillisen perustutkinnon tutkintokoulutuksessa* olevalle *opiskelijalle*, jos *osaamisen arvioinnin mukauttamisen* tai *ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisen* vuoksi opiskelija ei ole saavuttanut keskeisiä *tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksia* ja *osaamistavoitteita (2)*

huomautus

Jos opiskelija ei ole saavuttanut tutkinnon osien keskeisiä ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita (2), *koulutuksen järjestäjä* ei saa antaa *tutkintotodistusta* tai *todistusta suoritetuista tutkinnon osista*. Tällöin koulutuksen järjestäjä antaa opiskelijalle todistuksen (1) siitä opiskelijan osaamisesta, jonka hän on osoittanut.

Käsitteen tunnus: c1687

Luokka: amatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Todistus](#)

645

osallistumistodistus;> **esiopetuksen osallistumistodistus** <esiopetus>;> **todistus tutkintokoulutukseen osallistumisesta** <amatillinen koulutus>;> **todistus valmentavaan koulutukseen osallistumisesta** <työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus>sv intyg *n* över deltagande;> intyg *n* över deltagande i förskoleundervisning <esiopetus>;> intyg *n* över deltagande i examensutbildning <amatillinen koulutus>

en certificate of participation <esiopetus, perusopetusta täydentävä opetus, perusopetukseen valmistava opetus>;

certificate of participation in VET <amatillinen koulutus>;

> certificate of participation in education and training to complete a qualification <todistus

tutkintokoulutukseen osallistumisesta>;

> certificate of participation in preparatory education and training <todistus työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen osallistumisesta>

määritelmä

todistus (1) opetukseen (1) tai koulutukseen (2) osallistumisesta

huomautus

Esiopetuksessa lapsille voidaan antaa *lukuvuoden* päätteeksi esiopetuksen osallistumistodistus.

Perusopetuksessa oppilaalle annetaan *lukuvuoden* päättyessä osallistumistodistus perusopetusta täydentävään saamen kielen, romanikielen tai oppilaan oman äidinkielen opetukseen osallistumisesta.

Osallistumistodistus annetaan myös esimerkiksi *perusopetukseen valmistavaan opetukseen* osallistumisesta.

Amatillisessa koulutuksessa osallistumistodistus annetaan *muuhun amatilliseen koulutukseen* osallistumisesta.

Amatillisessa koulutuksessa ovat käytössä myös käsitteet todistus *tutkintokoulutukseen* osallistumisesta ja todistus valmentavaan koulutukseen osallistumisesta; jälkimmäinen annetaan *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen* osallistumisesta.

Vapaassa sivistystyössä osallistumistodistus on yleisimmin käytettävä todistustyyppi. Osallistumistodistuksessa kuvataan, millaiseen *koulutukseen (2) opiskelija* on osallistunut (esimerkiksi koulutuksen nimi tai aihe ja laajuus).

Osallistumistodistuksia voivat antaa myös *koulutusjärjestelmän* ulkopuoliset *koulutustoimijat*.

Käsitteen tunnus: c549

Luokka: esiopetus, perusopetus, amatillinen koulutus, vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: [Todistus](#)

646

osaamismerkki

määritelmä

digitaalisessa muodossa oleva visuaalinen [todistus \(2\)](#), jolla myöntäjätaho todistaa, että henkilö on osallistunut osaamista tuottavaan toimintaan tai saavuttanut tietyt kriteerit täyttävän osaamisen

huomautus

Osaamismerkki koostuu kuvasta ja siihen liitetyistä metatiedoista. Metatietoja voivat olla esimerkiksi merkin nimi, kuvaus, osaamiskriteerit, myöntäjän tiedot ja merkin voimassaoloaika.

Määritelmässä mainittu osaaminen voi liittyä esimerkiksi tietoon, taitoon, [pätevyyteen](#), rooliin, tehtävään tai asenteeseen.

Osaamismerkkin voi ansaita esimerkiksi osallistumalla [koulutukseen \(2\)](#), työelämään, yhdistys- tai järjestötoimintaan, harrastustoimintaan tai vapaaehtoistyöhön. Joissakin tapauksissa saavutettu osaaminen tulee osoittaa kokeella osaamismerkkin saavuttamiseksi.

Osaamismerkkin voi myöntää [koulutusorganisaation](#) lisäksi esimerkiksi yritys, järjestö tai julkishallinto. Työelämässä osaamismerkkejä voidaan hyödyntää esimerkiksi työntekijöiden perehdyttämisessä, ja järjestötoiminnassa osaamismerkeillä voidaan edistää toimijoille karttuvan osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.

[Oppija](#) voi linkittää osaamismerkkinsä esimerkiksi sähköiseen ansioluettelonsa tai sosiaalisen median sivustolle.

Käsitteen tunnus: c1818

Luokka: ammatillinen koulutus, vapaa sivistystyö, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Todistus](#)

647

kielitodistussv språkintyg *n*

en certificate of language proficiency;
language proficiency certificate

määritelmä

[todistus \(2\)](#), joka osoittaa henkilön osaavan tiettyä kieltä määrätyllä tasolla

huomautus

Kielitodistuksia myöntävät niin [koulutusjärjestelmään](#) kuuluvat toimijat kuin koulutusjärjestelmän ulkopuolisetkin toimijat.

Käsitteen tunnus: c559

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Todistus](#)

648

osaamistodistus

määritelmä

todistus (2), joka osoittaa todeksi lyhytkestoisen **koulutuksen (2)** avulla tai työelämässä tai vapaa-ajan toiminnassa saavutetun osaamisen

huomautus

Osaamistodistuksena voi toimia lyhytkestoisen **koulutuksen (2)**, kuten **opintojakson** tai opintojakson osan, suorittamisesta myönnetty todistus (2), tai työtodistus. Myös pätevyystodistus voi toimia samalla osaamistodistuksena.

Esimerkki osaamistodistuksesta voi olla **ammattikorkeakoulussa** verstaatin työkoneiden käyttöön perehdyttävän **opintojakson** suorittamisesta myönnettävä todistus (2).

Osaamistodistuksia on eriluonteisia. Esimerkiksi monet luvat, kuten ajolupa tai lupa henkilönostimen käyttöön rakennustyömaalla, toimivat samalla myös osaamistodistuksina.

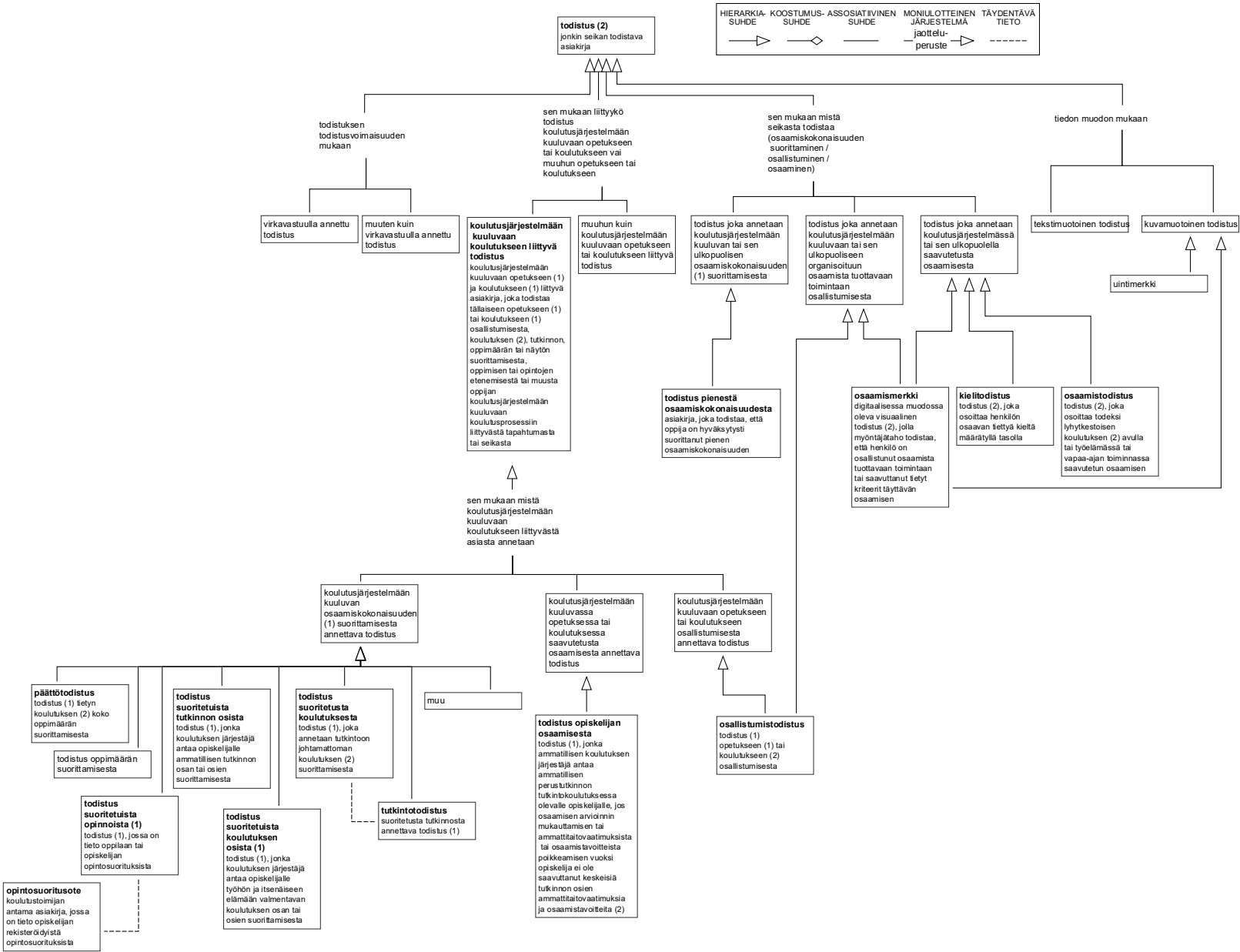
Osaamistodistuksina toimivien asiakirjojen nimitykset vaihtelevat; nimityksiä voivat olla esimerkiksi todistus, diplomi, sertifikaatti, kortti (kuten tulityökortti) ja passi (kuten hygieniapassi). Myös **osaamismerkkiä** voidaan pitää yhdentyyppisenä osaamistodistuksena.

Osaamistodistuksina pidettäviä todistuksia (2) myöntävät niin **koulutusjärjestelmään** kuuluvat toimijat kuin koulutusjärjestelmän ulkopuolisetkin toimijat.

Käsitteen tunnus: c1829

Luokka: ammatillinen koulutus, vapaa sivistystyö, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Todistus](#)



Käsitekaavio 74. Todistus.

649

välitodistus

sv mellanbetyg *n*
 en interim certificate;
 interim report card
 not: intermediate report

määritelmä

perusopetuksessa lukuvuoden aikana, muulloin kuin lopussa, annettava *todistus (1)*

huomautus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan lukuvuoden aikana voidaan antaa välitodistuksia *opetuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa* päätettävällä tavalla.

Välitodistuksen sisällöstä määrätään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa.

Vrt. *lukuvuositolistus* sekä mm. *lukiokoulutuksessa* käytettävä käsite *opintosuoritusote*.

Käsitteen tunnus: c558

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset](#)

650

lukuvuositolistus

sv läsårsbetyg *n*
 en end of school year certificate;
 end of school year report card
 not: school year report

määritelmä

perusopetuksessa lukuvuoden päättyessä annettava *todistus (1)*

huomautus

Käsitteen tunnus: c557

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset](#)

651

perusopetuksen päättötodistus

sv avgångsbetyg *n* från den grundläggande utbildningen
 en primary and lower secondary education certificate
 not: basic education certificate (obsolete);
 final certificate

määritelmä

päättötodistus perusopetuksen koko *oppimäärän* suorittamisesta

huomautus

basic education certificate: Suomalaista *koulutusjärjestelmää* tuntematon vastaanottaja saattaa ymmärtää ilmaisun basic education virheellisesti, katso tarkemmin käsitteen *perusopetus* kohdalta.

Käsitteen tunnus: c540

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset](#)

652

lukion päättötodistus

sv avgångsbetyg *n* från gymnasiet
 en general upper secondary education certificate
 not: high school diploma /US/

määritelmä

päättötodistus lukiokoulutuksen koko **oppimäärän** suorittamisesta

huomautus

Amerikanenglannin termi high school diploma viittaa suunnilleen Suomen lukion päättötodistusta vastaavaan käsitteeseen Yhdysvalloissa. Termiä ei kuitenkaan voi käyttää suomalaisesta lukion päättötodistuksesta.

Ks. myös **lukio (1)**.

Käsitteen tunnus: c541

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaaviot: [Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset](#) ja [Tutkintotodistus](#)

653

todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta

sv betyg *n* i en ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen
 en certificate for the completion of a primary and lower secondary education subject syllabus
 not: certificate for the completion of a basic education subject syllabus (obsolete)

määritelmä

todistus (1) perusopetuksen jonkin **oppiaineen oppimäärän** suorittamisesta

huomautus

certificate for the completion of a basic education subject syllabus: Suomalaista **koulutusjärjestelmää** tuntematon vastaanottaja saattaa ymmärtää ilmaisun basic education virheellisesti, katso tarkemmin käsitteen **perusopetus** kohdalta.

Käsitteen tunnus: c542

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset](#)

654

todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä

sv betyg *n* över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen
 en certificate for the partial completion of the primary and lower secondary education syllabus
 not: certificate for the partial completion of the basic education syllabus (obsolete)

määritelmä

todistus (1) perusopetuksen oppimäärän osan suorittamisesta

huomautus

Todistus voidaan antaa esimerkiksi yhden **vuosiluokan (1)** oppimäärän suorittamisesta.

certificate for the partial completion of the basic education syllabus: Suomalaista **koulutusjärjestelmää** tuntematon vastaanottaja saattaa ymmärtää ilmaisun basic education virheellisesti, katso tarkemmin käsitteen **perusopetus** kohdalta.

Käsitteen tunnus: c543

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset](#)

655

todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta

- sv betyg *n* över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen;
 betyg *n* över slutförd lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen
 en certificate for the completion of the entire primary and lower secondary education syllabus
 not: certificate for the completion of the basic education syllabus (obsolete);
 certificate of completion of the basic education syllabus (obsolete)

määritelmä

todistus (1) perusopetuksen koko **oppimäärän** suorittamisesta

huomautus

certificate for the completion of the basic education syllabus: Suomalaista **koulutusjärjestelmää** tuntematon vastaanottaja saattaa ymmärtää ilmaisun basic education virheellisesti, katso tarkemmin käsitteen **perusopetus** kohdalta.

Käsitteen tunnus: c544

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: [Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset](#)

656

todistus lukion oppiaineen oppimäärän suorittamisesta

- sv betyg *n* över en slutförd lärokurs i ett läroämne inom gymnasieutbildningen
 en certificate for completion of a subject syllabus

määritelmä

todistus (1) lukiokoulutuksen jonkin **oppiaineen oppimäärän** suorittamisesta

huomautus

Käsitteen tunnus: c887

Luokka: lukiokoulutus

Käsittekaavio: [Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset](#)

657

<lukiokoulutus>

todistus suullisesta kielitaidosta;**todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta**

- sv intyg *n* över muntlig språkfärdighet
 en certificate of oral skills

määritelmä

todistus (1), joka annetaan **lukion päättötodistuksen** liitteenä kielen suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta

huomautus

Käsitteen tunnus: c1057

Luokka: lukiokoulutus

Käsittekaavio: [Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset](#)

658

lukiodiplomitodistus

- en certificate of a general upper secondary school diploma

määritelmä

todistus (1), joka annetaan **lukion päättötodistuksen** liitteenä **lukiodiplomin** suorittamisesta

huomautus

Käsitteen tunnus: c1678

Luokka: lukiokoulutus

Käsittekaavio: [Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset](#)

659

puheviestintätaitojen päättökokeen todistus;**puhvi-todistus <arkikielessä>**

en certificate of final examination for oral communications skills

not: certificate for puhvi test;
puhvi certificate

määritelmä

todistus (1), joka annetaan **lukiokoulutuksen** aikana puheviestintätaitojen päättökokeen suorittamisesta

huomautus

Puheviestintätaitojen päättökoe (engl. final examination for oral communications skills) on Opetushallituksen vuosittain lukiolaisille ja **ammattillisen peruskoulutuksen opiskelijoille** laatima koe, jossa arvioidaan opiskelijan puhe- ja vuorovaikutustaitoja. Kokeen järjestämisestä päätetään paikallisesti.

certificate for puhvi test; puhvi certificate: Näitä termimuotoja ei tulisi käyttää, sillä englannin kielen termissä ei pitäisi käyttää suomenkielistä lyhennettä.

Käsitteen tunnus: c1680

Luokka: lukiokoulutus

660

erotodistus <perusopetus, lukiokoulutus>;**> todistus lukiosta eroamisesta <lukiokoulutus>;****> todistus suoritetuista opinnoista (2) <lukiolaissa 714/2018 ja kansanopistojen oppivelvollisille suunnatussa vapaan sivistystyön koulutuksessa>**sv skiljebetyg *n*

en certificate of school discontinuation <perusopetus>;

certificate of termination of studies <oppivelvollisuuden piiriin kuulumaton lukiokoulutus>

rather than: > proof of completed study units <lukiokoulutus>

not: certificate of resignation;

> certificate of resignation from general upper secondary school <lukiokoulutus>

määritelmä

todistus (1), josta ilmenevät todistuksen antamisajankohtaan mennessä suoritettut opinnot ja joka annetaan **perusopetuksen oppilaalle**, joka vaihtaa toisen **opetuksen järjestäjän peruskouluun (1)**, eroaa koulusta kesken perusopetuksen **oppimäärän** suorittamista tai ei ole saanut **oppivelvollisuutta** suoritetuksi oppivelvollisuusiän aikana, taikka **lukiokoulutuksen opiskelijalle**, joka eroaa **lukiosta (1)** ennen lukiokoulutuksen koko oppimäärän suorittamista tai jonka **opiskeluoikeus** on päättynyt kesken lukiokoulutuksen, taikka **kansanopiston oppivelvollisille** suunnatun **vapaan sivistystyön koulutuksen** opiskelijalle, joka eroaa tai keskeyttää **koulutuksen (2)** suorittamisen

huomautus

Perusopetuksen erotodistuksesta säädetään perusopetusasetuksessa (852/1998).

Perusopetusasetuksen mukaan erotodistus annetaan kesken perusopetuksen oppimäärän suorittamista koulusta eroavalle oppilaalle.

Myös perusopetuksen **opetussuunnitelman perusteissa** määrätään erotodistuksesta.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan tilanteita, joissa erotodistus annetaan, ovat perusopetusasetuksen (852/1998) mukaisen tilanteen lisäksi se, että oppilas vaihtaa toisen opetuksen järjestäjän peruskouluun (1) ja se, ettei oppilas ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi oppivelvollisuutensa aikana.

Lukiokoulutuksen erotodistuksesta säädetään lukioasetuksessa (810/1998).

Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatussa **vapaan sivistystyön koulutuksessa** annettavasta, suoritettuja opintoja koskevasta todistuksesta ("todistus suoritetuista opinnoista") säädetään laissa vapaasta sivistystyöstä (632/1998).

certificate of resignation; certificate of resignation from general upper secondary school:

Erotodistuksen vastineena ei pitäisi käyttää sanan "resignation" sisältäviä termejä, sillä verbi "resign" viittaa työstä irtisanoutumiseen, ei **opiskelupaikan** jättämiseen, ja lisäksi 'resignation' tapahtuu aina henkilön omasta aloitteesta.

Ks. myös **eroamisesta ilmoittaminen**.

Käsitteen tunnus: c548

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö

Käsittekaavio: **Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset**

661

ylioppilastutkintotodistussv studentexamensbetyg *n*

en matriculation examination certificate

määritelmä

tutkintotodistus ylioppilastutkinnon suorittamisesta

huomautus

Ks. myös *lukion päättötodistus*.

Käsitteen tunnus: c551

Luokka: yleinen/yhteinen, lukiokoulutus

Käsitekaaviot: [Hakukelpoisuus](#), [Perusopetukseen ja lukiokoulutukseen liittyvät todistukset](#) ja [Tutkintotodistus](#)

662

(vanhentunut)

ammattillisen peruskoulutuksen päättötodistus

määritelmä

ammattillisen peruskoulutuksen tutkintotodistuksen osa, johon on merkitty tiedot kaikkien *ammattilliseen perustutkintoon* kuuluvien *tutkinnon osien* suorittamisesta

huomautus

Toisen osan ammatillisen peruskoulutuksen tutkintotodistuksesta muodostaa *näyttötodistus*.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c886

Käsitekaavio: [Hakukelpoisuus](#)

663

(vanhentunut)

näyttötodistus

määritelmä

ammattillisen peruskoulutuksen tutkintotodistuksen osa, johon on merkitty *opiskelijan* hyväksytysti suorittamat *ammattiosaamisen näytöt*

huomautus

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c552

Luokka: ammatillinen koulutus

664

(vanhentunut)

näyttötutkintotodistusen competence-based qualification;
certificate of skills demonstration

määritelmä

tutkintotodistus ammatillisen tutkinnon suorittamisesta *näyttötutkintona*

huomautus

Näyttötutkintotodistuksen voi saada *ammattillisen perustutkinnon*, *ammattitutkinnon* tai *erikoisammattitutkinnon* suorittamisesta.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c553

Luokka: ammatillinen koulutus

665

(vanhentunut)

ammattikirja

sv yrkesbevis

määritelmä

Opetushallituksen hyväksymä asiakirja, jonka voi saada [ammattillisen perustutkinnon](#), [ammattitutkinnon](#) tai [erikoisammattitutkinnon](#) hyväksytysti suorittanut henkilö ja johon tehty merkintä [tutkinnosta](#) tai [tutkinnon osasta](#) on erilliseen todistukseen verrattava [todistus \(1\)](#) tutkinnon tai sen osan suorittamisesta

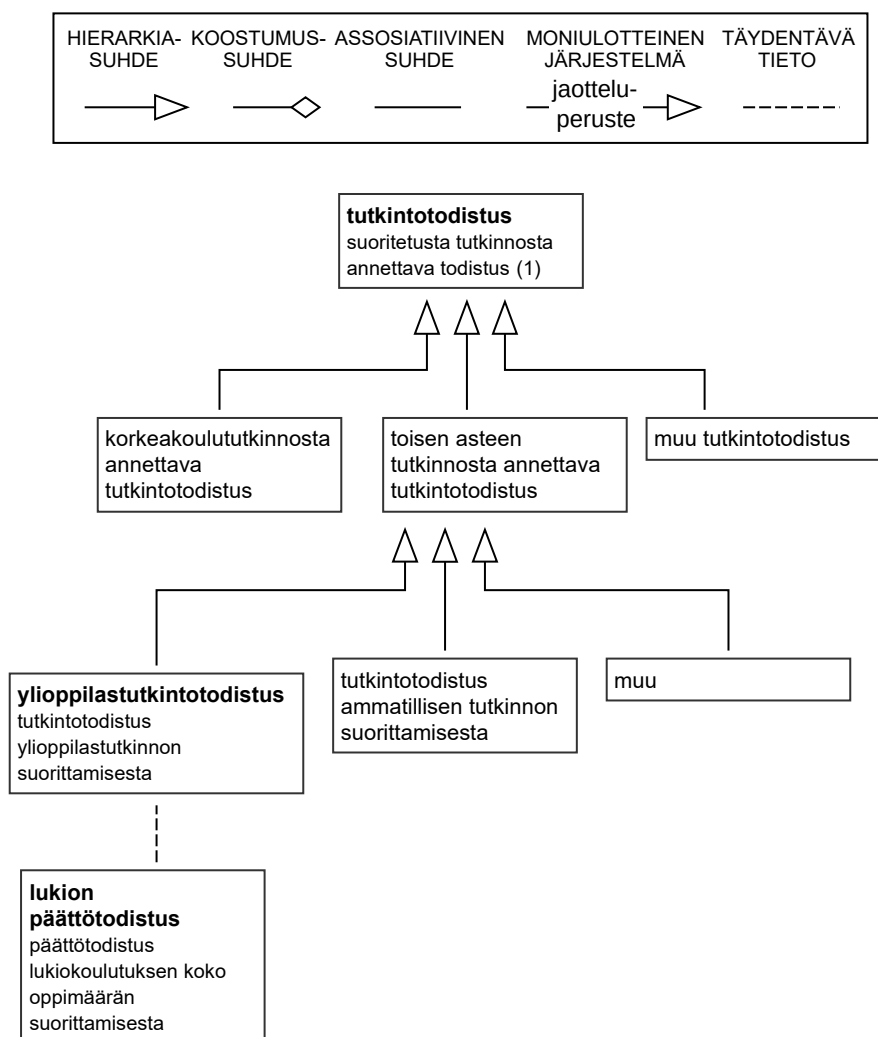
huomautus

Ammattikirjaan merkitään seuraavat tiedot: ammattikirjan haltija henkilötunnuksineen, suoritettututkinnot ja tutkinnon osat, muut [koulutukset \(2\)](#) ja [pätevyydet](#) sekä työ- ja muut palvelussuhteet.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c554

Luokka: ammatillinen koulutus



Käsitekaavio 76. Tutkintotodistus.

6.13.2 Tutkinto

666

tutkinto

sv examen

en qualification (1);
 degree (1) <korkeakoulut>;
 < certificate (1) <sekä tutkinnosta että todistuksesta>;
 < diploma (1) <sekä tutkinnosta että todistuksesta>;
 ~ studies (3) <tutkinnon edellytyksenä oleva koulutus (2)>

määritelmä

[opetuksesta \(1\)](#) vastaavan viranomaisen vahvistamien vaatimusten mukainen suoritus, josta tehdään hallintopäätös

huomautus

Tutkinnon saaminen edellyttää A) jonkin [koulutuksen \(2\)](#) suorittamista ja/tai B) osallistumista [tutkintotilaisuuteen](#) ja tilaisuudessa annetun suorituksen hyväksymistä. Esimerkiksi filosofian maisterin tutkinto edellyttää tietyn koulutuksen (2) läpikäymistä, kun taas esimerkiksi [näyttö](#) edellyttää tutkintotilaisuuteen osallistumista ja tilaisuudessa annetun suorituksen hyväksymistä. [Ylioppilastutkinto](#) puolestaan edellyttää kumpaakin: A) [lukiokoulutuksen](#) suorittamista sekä B) tutkintotilaisuuteen osallistumista ja suorituksen hyväksymistä.

Se, mitä viranomaisen vahvistamien vaatimusten mukaisia suorituksia pidetään tutkintoina, perustuu osin konventioihin. Esimerkiksi [perusopetuksen](#) ja lukiokoulutuksen koko [oppimääriä](#) ei pidetä tutkintoina eikä niiden suorittamista tutkinnon suorittamisena.

certificate, diploma: Englannin termit certificate ja diploma viittaavat tutkinnon lisäksi todistukseen (ks. [tutkintotodistus](#)).

studies: Englanniksi suomen tutkinto-termin vastineena voidaan joissakin tilanteissa käyttää myös termiä studies. Tällöin on yleensä kyseessä terminologisesti epätasällinen kielenkäyttö, jossa suomen termillä tutkinto viitataan tutkinnon edellytyksenä olevaan [koulutukseen \(2\)](#).

Käsitteen tunnus: c560

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: [Koulutusjärjestelmä](#), [Tutkintorakenne](#), [Tutkinnon rakenne \(osien pakollisuuden mukaan\)](#), [Osaamiskokonaisuuksia](#), [Ammatillisten tutkintojen rakenne](#), [Osaamistavoitteet](#), [Varhaiskasvatuksessa](#), [opetuksessa \(1\)](#), [koulutuksessa \(1\)](#), [opintosuorituksessa](#) ja [tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus \(1\) ja koulutus \(1\) kielen mukaan](#), [Tutkinto](#), [Ulkomainen tutkinto](#), [Aiemmat ammatilliset tutkinnot ja Opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut](#)

667

tutkintonimike

- sv examensbenämning;
~ akademisk grad
- en qualification title <toisen asteen koulutus>;
degree title <korkeakoulut>

määritelmä

nimike, jota henkilö voi käyttää suoritettuaan sen käyttöön oikeuttavan *tutkinnon*

huomautus

Ammatillisten perustutkintojen sekä *ammatti-* ja *erikoisammattitutkintojen* osalta tutkintonimikkeistä on 1.8.2015 lähtien päättänyt Opetushallitus.

Ammattikorkeakoulujen osalta tutkintonimikkeistä säädetään asetuksella (1129/2014).

Yliopistoissa tutkintonimikkeet on lueteltu tutkintoasetuksen (794/2004) liitteissä, eikä tutkintonimikkeiden säätely ole yhtä yksityiskohtaisella tasolla kuin ammattikorkeakouluissa. Esimerkkejä yliopistojen tutkintonimikkeistä ovat filosofian maisteri, tekniikan tohtori ja proviisori.

Epätäsmällisessä kielenkäytössä termiä tutkintonimike käytetään joskus myös viitattaessa tutkinnon nimeen. Tutkinnon nimi ja tutkintonimike ovat kuitenkin kaksi eri käsitettä. Esimerkki tutkinnon nimestä on "filosofian maisterin tutkinto" ja esimerkki tutkintonimikkeestä "filosofian maisteri".

Käsite tutkintonimike poikkeaa myös käsitteestä *oppiarvo*. Tutkintonimike annetaan automaattisesti, kun henkilö valmistuu. Oppiarvon myöntämisessä yliopistolla on puolestaan harkintavalta.

akademisk grad: Ruotsin termi akademisk grad ei viittaa tutkintonimikkeeseen eikä tutkintoon, vaan arvoon (esimerkiksi kunniatohtorin arvo).

Käsitteen tunnus: c588

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Tutkinto](#)

668

(vanhentunut)

perusasteen tutkinto

- sv examen på grundstadiet;
examen på grundnivå <Tilastokeskus>
- en comprehensive school qualification;
basic education qualification

määritelmä

perusopetuksen oppimäärän mukainen *tutkinto*

huomautus

Käsite perusasteen tutkinto on ollut käytössä aiemmin muun muassa tilastoinnissa, mutta koska *perusopetuksen oppimäärää* ei pidetä *tutkintona*, käsitteen perusasteen tutkinto käyttöä ei harhaanjohtavuuden vuoksi enää suositella.

Käsitteen tunnus: c561

Luokka: yleinen/yhteinen

669

toisen asteen tutkinto

- sv examen på andra stadiet
- en upper secondary qualification

määritelmä

toisen asteen koulutuksessa suoritettava *tutkinto*

huomautus

Toisen asteen tutkintoja ovat esimerkiksi *lukiokoulutuksen tutkinnot* (*ylioppilastutkinto*, *EB-tutkinto*, *IB-tutkinto*, *Reifeprüfung-tutkinto*) ja *ammattillinen tutkinto*.

Käsitteen tunnus: c562

Luokka: yleinen/yhteinen, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus

Käsitekaaviot: [Tutkinto](#), [Toisen asteen tutkinnot](#) ja [Aiemmat ammatilliset tutkinnot](#)

670

korkeakoulututkinto

sv högskoleexamen

en > university degree <yliopistotutkinto>;
 > university of applied sciences degree <ammattikorkeakoulututkinto>;
 academic degree;
 degree (2)
 rather than: higher education degree
 not: polytechnic degree <ammattikorkeakoulututkinto> (obsolete)

määritelmä

toisen asteen tutkinnon jälkeen *korkeakoulussa (1)* suoritettava *tutkinto*

huomautus

Käsitteen tunnus: c573

Käsitekaaviot: [Opintokokonaisuus ja opintojakso](#), [Tutkinto](#), [Korkeakoulututkinto](#) ja [Aiemmat ammatilliset tutkinnot](#)

671

kielitutkinto

sv språkexamen

en language proficiency test (2)

määritelmä

kielitaidon osoittamiseen tarkoitettu *tutkinto*

huomautus

Kielitutkintoja ovat *yleiset kielitutkinnot* ja *valtionhallinnon kielitutkinto*.

Viranomaisten määrittelemien kielitutkintojen lisäksi on olemassa esimerkiksi kaupallisten tahojen järjestämiä kokeita, kuten TOEFL-kielikoe.

Käsitteen tunnus: c581

Käsitekaavio: [Tutkinto](#)

672

yleinen kielitutkinto

en national certificate of language proficiency

not: national language examination

määritelmä

kielitaidon hankkimistavasta riippumaton, toiminnallisen kielitaidon osoittamiseksi järjestetty *kielitutkinto*

huomautus

Yleisellä kielitutkinnolla mitataan viestinnällistä kielitaitoa tehtävissä, joita aikuinen voi kohdata henkilökohtaisissa, julkisissa, *koulutukseen (1)* ja työhön liittyvissä kielenkäyttötilanteissa, joissa puhutaan, kuunnellaan, kirjoitetaan tai luetaan vierasta kieltä joko Suomessa tai ulkomailla.

Yleisen kielitutkinnon voi suorittaa seuraavissa kielissä: englanti, espanja, italia, ranska, ruotsi, saame, saksa, suomi, venäjä (tilanne v. 2014).

Englannin sana examination viittaa koetilaisuuteen, joten termimuotoa national language examination ei suositella yleisen kielitutkinnon vastineeksi.

Käsitteen tunnus: c582

Käsitekaavio: [Tutkinto](#)

673

valtionhallinnon kielitutkinto

en public administration language examination

määritelmä

julkishallinnon *henkilöstöltä* vaadittavan toisen kotimaisen kielen hallinnan osoittamiseen tarkoitettu *kielitutkinto*

huomautus

Laissa julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta (424/2003) käsitteestä käytetään termiä valtionhallinnon kielitutkinto. Tutkintoa käytetään kuitenkin nykyisin paitsi valtion, myös esimerkiksi kuntien ja evankelis-luterilaisen kirkon palveluksessa olevalta henkilöstöltä vaadittavan kielitaidon osoittamiseen. Tässä mielessä termi on suppea.

Valtionhallinnon kielitutkinnosta suositellaan käyttämään englanninkielistä termiä public administration language examination mieluummin kuin termiä state administration language examination, sillä edellinen kattaa valtionhallinnon lisäksi muun julkishallinnon, kuten kunnallishallinnon ja kirkon. Termiä state administration language examination on kuitenkin käytetty lain 424/2003 englanninkielisessä käännöksessä.

Käsitteen tunnus: c583

Käsitekaavio: [Tutkinto](#)

674

auktorisoidun kääntäjän tutkinto

sv examen för auktoriserade translatorer

en examination for authorised translators;
authorised translators' examination

määritelmä

tutkinto, joka järjestetään auktorisoidun kääntäjän ammatinharjoittamisessa tarvittavan kieli-, kääntämis- ja muun taidon osoittamiseksi

huomautus

Käsitteen tunnus: c584

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Tutkinto](#)

675

(vanhentunut)

opetussuunnitelmaperusteinen tutkinto

määritelmä

opetussuunnitelmaan (2) perustuvana *koulutuksena (2)* suoritettava *tutkinto*

huomautus

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c589

676

(vanhentunut)

näyttötutkinto

sv fristående examen

määritelmä

ammattitaidon hankkimistavasta riippumaton *tutkinto*, jossa ammattitaito osoitetaan työtä tekemällä *tutkintotilaisuudessa*

huomautus

Näyttötutkintona on mahdollista suorittaa *ammattillinen perustutkinto*, *ammattitutkinto* tai *erikoisammattitutkinto*.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c590

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Toisen asteen tutkinnot](#)

677

<perusopetus, lukiokoulutus>

erityinen tutkinto

sv sårskild examen

en separate examination <perusopetus, lukiokoulutus>

not: special examination

määritelmä

tietojen ja taitojen hankkimistavasta riippumaton *tutkinto*, jossa osoitetaan tietojen ja taitojen vastaavan *perusopetuksen* tai *lukiokoulutuksen oppimäärää* tai jommankumman oppimäärän osaa

huomautus

Erityisestä tutkinnosta on säädetty perusopetuslaissa (628/1998) ja -asetuksessa (852/1998) sekä lukiolaissa (714/2018) ja -asetuksessa (810/1998).

Käsitteen tunnus: c580

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Tutkinto](#)

678

kaksoistutkinto

sv dubbelexamen

en ~ parallel studies to complete two or more qualifications <toisen asteen koulutus>;

> double degree <korkeakoulut>;

> dual degree <korkeakoulut>

määritelmä

koulutusorganisaatioiden väliseen sopimukseen perustuva kahden eri *tutkinnon* muodostama kokonaisuus

huomautus

Yleiskielessä sanalla kaksoistutkinto viitataan usein nimenomaan *ylioppilastutkinnosta* ja *ammattillisesta perustutkinnosta* muodostuvaan kokonaisuuteen. Lainsäädännöstä ei kuitenkaan löydy kaksoistutkinnoille tällaista määritelmää. Yleiskielen ilmaus kaksoistutkinto on tässä tapauksessa myös osin harhaanjohtava, sillä kyseessä on kaksi erillistä tutkintoa.

Korkeakouluissa (1) termillä kaksoistutkinto puolestaan tarkoitetaan useimmiten nimenomaan kansainvälistä kaksoistutkintoa eli kaksoistutkintoa, jonka *opiskelija* saa kahden eri maissa sijaitsevan korkeakoulun (1) opintojen suorittamisesta.

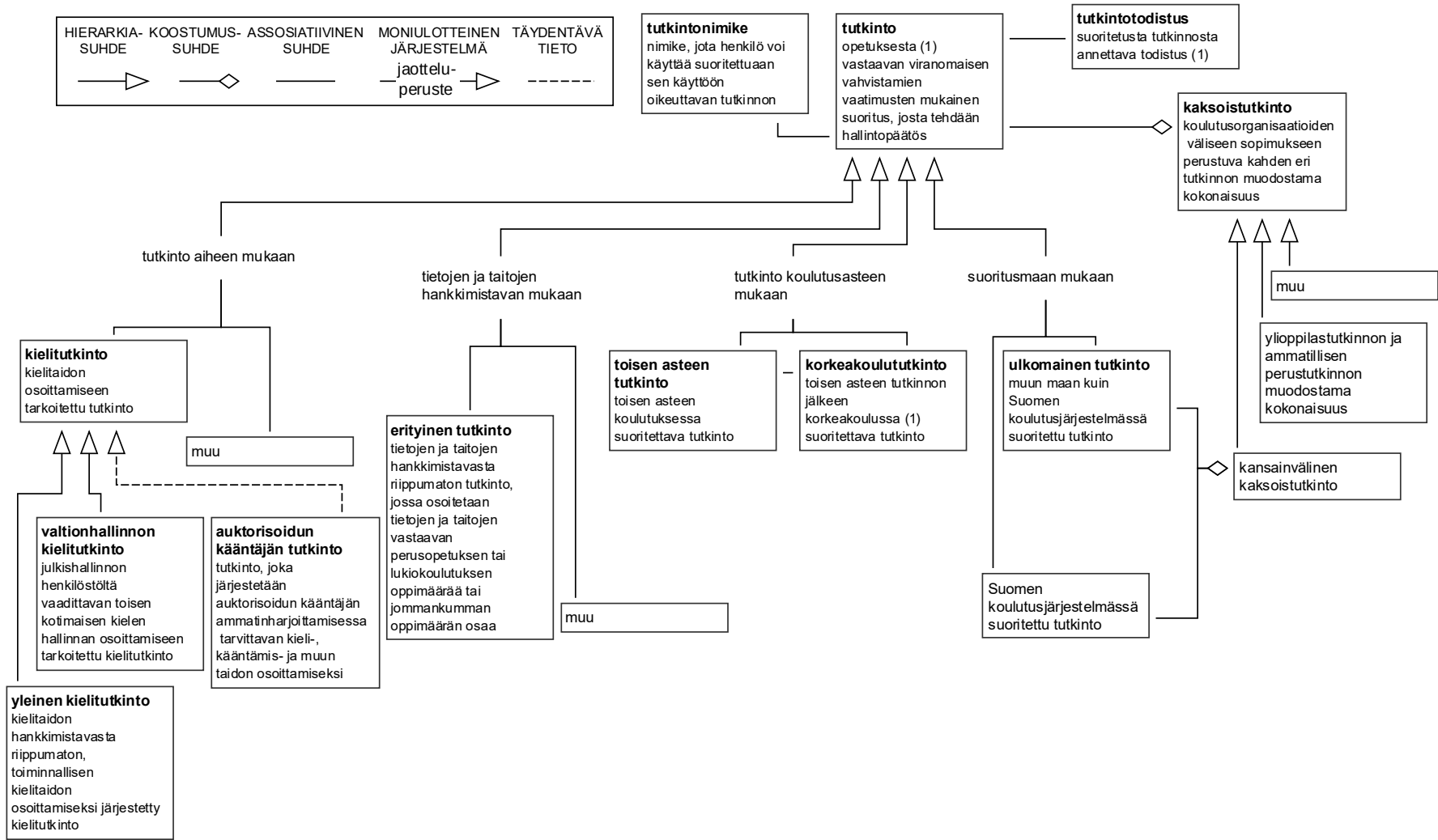
Vrt. myös termi kolmoistutkinto, jolla viitataan *lukiokoulutuksen oppimäärän*, *ylioppilastutkinnon* ja *ammattillisen perustutkinnon* muodostamaan kokonaisuuteen. Termi kolmoistutkinto ei esiinny lainsäädännössä, mutta sitä käytetään yleiskielessä. Termi on myös osin harhaanjohtava, sillä lukiokoulutuksen oppimäärä ei ole tutkinto.

Ks. myös *yhdistelmäopinnot*.

Käsitteen tunnus: c1038

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Tutkinto](#)



6.13.2.1 Toisen asteen tutkinnot

679

lukiokoulutuksen tutkinto

sv gymnasieexamen
en general upper secondary qualification

määritelmä

[ylioppilastutkinto](#) tai [tutkinto](#), jonka suorittaminen tuottaa samat oikeudet kuin ylioppilastutkinnon suorittaminen

huomautus

Lukiokoulutuksen tutkinnot ovat [toisen asteen tutkintoja](#). Lukiokoulutuksen tutkinnot antavat keskenään yhteneväiset [jatko-opintokelpoisuudet \(1\)](#).

Lukiokoulutuksen tutkintoja ovat ylioppilastutkinnon lisäksi [EB-tutkinto](#), [IB-tutkinto](#), [Reifeprüfung-tutkinto](#) ja [DIA-tutkinto](#).

Käsitettä lukiokoulutuksen tutkinto käytetään tilastoissa.

Ruotsin termi gymnasieexamen pienellä alkukirjaimella kirjoitettuna viittaa tässä määritellyyn käsitteeseen; isolla alkukirjaimella kirjoitettuna se viittaa ahvenanmaalaiseen tutkintoon ([Gymnasieexamen](#)). Myös Ruotsissa termi gymnasieexamen on käytössä merkityksessä 'lukiokoulutuksen tutkinto'.

Ks. myös [lukiokoulutus](#).

Käsitteen tunnus: c563

Luokka: yleinen/yhteinen, lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Toisen asteen tutkinnot](#)

680

ylioppilastutkinto

sv studentexamen;
finländsk studentexamen
en matriculation examination;
Finnish matriculation examination;
national school-leaving examination <selittävä käännös>

määritelmä

[lukiokoulutuksen oppimäärän](#) mukainen valtakunnallinen yleissivistävä [tutkinto](#)

huomautus

Ylioppilastutkinto laaditaan valtakunnallisesti ja sen kokeet tarkastetaan keskitetysti yhtenäisin perustein. Ylioppilastutkintoon kuuluu vähintään neljä koetta. Kokeita järjestetään keväisin ja syksyisin. Kokelas saa suorittaa tutkinnon kerralla tai osina enintään kolmena peräkkäisenä tutkintokertana.

finländsk studentexamen: Ruotsinruotsalaiselle yleisölle viestittäessä voi olla tarpeen käyttää pelkän termin "studentexamen" sijaan täsmällisempää synonyymia "finländsk studentexamen", jottei käsite sekoittuisi Ruotsin studentexamen-käsitteeseen. Ruotsissa ei ole suomalaistyyppistä lukiokoulutuksesta erillistä ylioppilastutkintoa kokeineen, vaan kun [opiskelija](#) on suorittanut kaikki [lukiokoulutuksen kurssit \(1\)](#), hän saa ylioppilastutkinnon. Ruotsissa on erikseen vapaaehtoinen nk. högskoleprov, jota voidaan käyttää pyrittäessä [korkeakoulutukseen](#).

Käsitteen tunnus: c564

Luokka: yleinen/yhteinen, lukiokoulutus

Käsitekaaviot: [Toisen asteen tutkinnot](#) ja [Opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut](#)

681

EB-tutkinto;**European Baccalaureate -tutkinto**

- sv European Baccalaureate-examen;
Europaskolornas European Baccalaureate -examen;
EB-examen
- en European Baccalaureate diploma <tutkinto ja tutkintotodistus>;
EB diploma <tutkinto ja tutkintotodistus>;
~ European Baccalaureate certificate <päättötodistus>;
~ EB certificate <päättötodistus>;
< European Baccalaureate

määritelmä

suomalaista *ylioppilastutkintoa* vastaava *Eurooppa-koulujen tutkinto*, joka suoritetaan kaksivuotisen *lukiokoulutuksen* päätteeksi

huomautus

European Baccalaureate: Englannin termi European Baccalaureate viittaa paitsi EB-tutkintoon myös tämän *tutkinnon* suorittaneeseen henkilöön.

Käsitteen tunnus: c565

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: *Toisen asteen tutkinnot*

682

IB-tutkinto;**International Baccalaureate -tutkinto**

- sv International Baccalaureate-examen;
IB-examen
- en International Baccalaureate diploma <tutkinto ja tutkintotodistus>;
IB diploma <tutkinto ja tutkintotodistus>;
~ International Baccalaureate certificate <todistus osin suoritetusta IB-tutkinto-ohjelmasta>

määritelmä

suomalaista *ylioppilastutkintoa* vastaava kansainvälinen englanninkielinen *tutkinto*, johon johtavaa *opetusta (1)* annetaan Suomessa *erityisen koulutustehtävän* saaneissa *lukioissa (1)*

huomautus

Englannin termi International Baccalaureate viittaa paitsi IB-tutkintoon myös tämän *tutkinnon* suorittaneeseen henkilöön.

International Baccalaureate diploma, International Baccalaureate certificate:

Englanninkieliset termit International Baccalaureate diploma ja International Baccalaureate certificate viittaavat eri käsitteisiin. IB diploma annetaan *opiskelijalle*, joka suorittaa koko IB-tutkinto-ohjelman eli kuusi ainetta, kun taas IB certificate annetaan opiskelijalle, joka suorittaa ohjelman vain osittain (esimerkiksi viisi ainetta).

Käsitteen tunnus: c566

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: *Toisen asteen tutkinnot*

683

**Reifeprüfung-tutkinto;
Abiturprüfung-tutkinto**

sv Reifeprüfung-examen;
RP-examen
en Reifeprüfung diploma

määritelmä

suomalaista [ylioppilastutkintoa](#) vastaava Saksan ulkomaankouluissa suoritettava vanhempi [tutkinto](#)
huomautus
Suomessa Reifeprüfung -tutkinnon voi suorittaa Helsingin Saksalaisessa koulussa, jossa [koulutusorganisaation opetuskieli](#) on saksa.
Reifeprüfung-tutkinnon korvaa kevästä 2019 lukien [DIA-tutkinto](#).
Käsitteen tunnus: c567

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Toisen asteen tutkinnot](#)

684

**DIA-tutkinto;
Deutsche Internationale Abitur -tutkinto**

sv Deutsche Internationale Abitur-examen;
DIA-examen
en German International Abitur Diploma

määritelmä

suomalaista [ylioppilastutkintoa](#) vastaava Saksan ulkomaankouluissa suoritettava uusi [tutkinto](#), joka korvaa [Reifeprüfung-tutkinnon](#)
huomautus
Suomessa DIA-tutkinnon voi suorittaa Helsingin Saksalaisessa koulussa, jossa [koulutusorganisaation opetuskieli](#) on saksa. DIA-tutkintoon tähtäävä [koulutus \(2\)](#) on alkanut lukuvuonna 2016–2017.
DIA-tutkinto korvaa [Reifeprüfung-tutkinnon](#) kevästä 2019 lukien.
Käsitteen tunnus: c1498

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: [Toisen asteen tutkinnot](#)

685

Gymnasieexamen

sv Gymnasieexamen
en Gymnasieexamen diploma;
general upper secondary school Gymnasieexamen diploma
not: Gymnasieexamen high school diploma

määritelmä

ahvenanmaalaisen Ålands lyceum -lukion myöntämä [tutkinto](#), joka yhdessä kansallisen [ylioppilastutkinnon](#) kanssa muodostaa yleissivistävän [lukiokoulutuksen tutkinnon](#), tai Ålands yrkesgymnasium -ammattilukion myöntämä tutkinto, joka yhdessä [opiskelijan](#) suorittamien [ammattilliseen tutkintoon](#) sisältyvien [näyttöjen](#) kanssa muodostaa ammattisuuntautuneen lukiokoulutuksen tutkinnon
huomautus
[Opiskelija](#) voi käyttää Gymnasieexamen-tutkinnosta saamaansa [todistusta \(1\)](#) (gymnasieexamensbetyg) esimerkiksi hakeutuessaan opiskelemaan Ruotsiin.
Käsitteen tunnus: c568

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Toisen asteen tutkinnot](#)

686

ammattillinen tutkinto

sv yrkesinriktad examen
 en vocational qualification

määritelmä

ammattillisen osaamisen kohottamiseen ja ylläpitämiseen sekä ammattitaidon osoittamiseen tarkoitettu [tutkinto](#)

huomautus

Ammatillisia tutkintoja ovat [ammattillinen perustutkinto](#), [ammattitutkinto](#) ja [erikoisammattitutkinto](#).

Käsitteen tunnus: c569

Käsitekaaviot: [Ammatillisten tutkintojen rakenne](#), [Osaamistavoitteet](#), [Toisen asteen tutkinnot](#) ja [Tutkinnon suorittaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)

687

ammattillinen perustutkinto

sv yrkesinriktad grundexamen
 en initial vocational qualification

määritelmä

[ammattillinen tutkinto](#), jossa osoitetaan laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin sekä erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito vähintään yhdellä työelämän toimintakokonaisuuteen liittyvällä osa-alueella

huomautus

Käsitteen tunnus: c570

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Toisen asteen tutkinnot](#)

688

ammattitutkinto

sv yrkesexamen
 en further vocational qualification

määritelmä

[ammattillinen tutkinto](#), jossa osoitetaan työelämän tarpeiden mukaisesti kohdennettua ammattitaitoa, joka on [ammattillista perustutkintoa](#) syvällisempää tai kohdistuu rajatumpiin työtehtäviin

huomautus

Käsitteen tunnus: c571

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Toisen asteen tutkinnot](#)

689

erikoisammattitutkinto

sv specialyrkesexamen
 en specialist vocational qualification

määritelmä

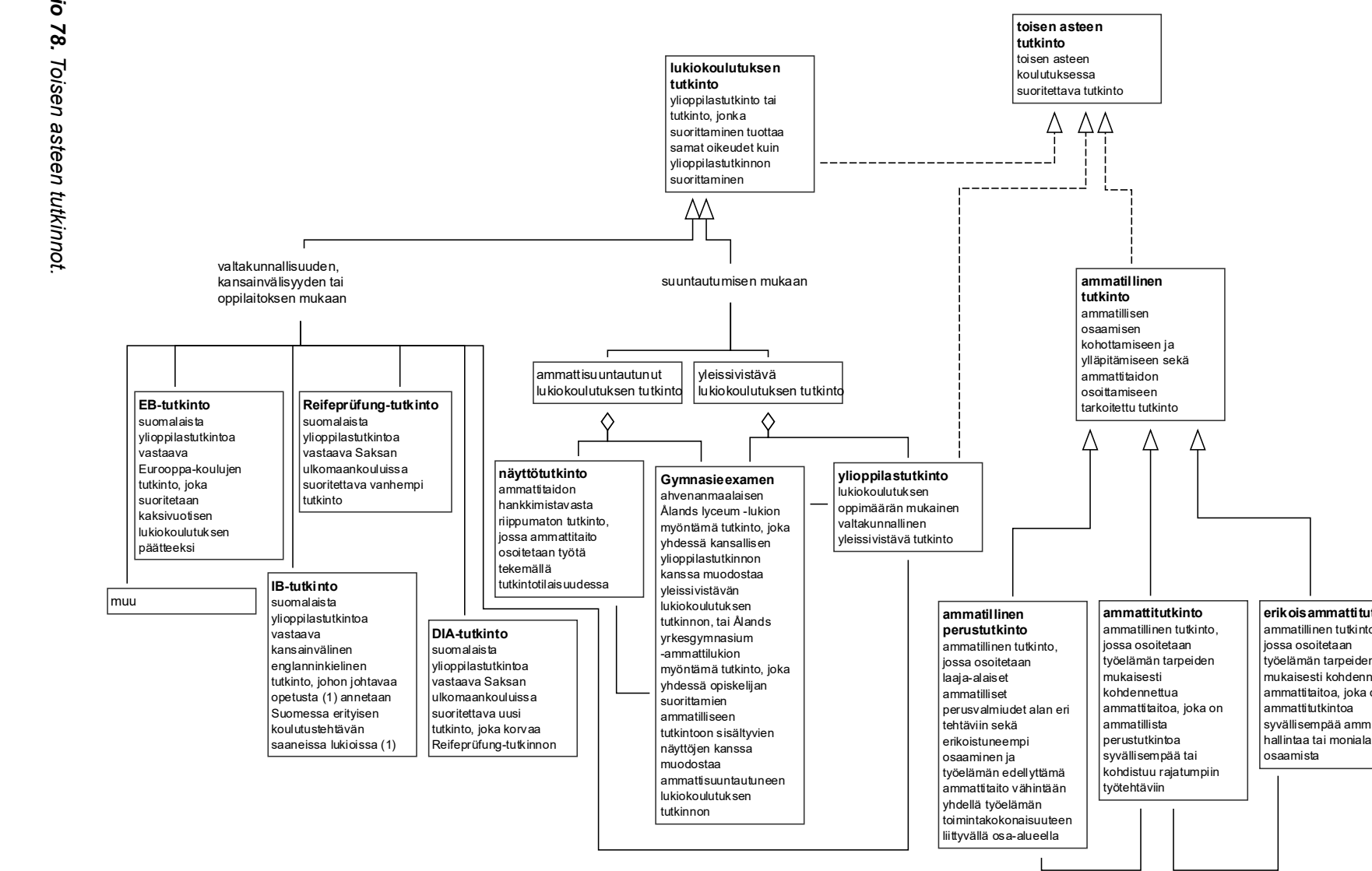
[ammattillinen tutkinto](#), jossa osoitetaan työelämän tarpeiden mukaisesti kohdennettua ammattitaitoa, joka on [ammattitutkintoa](#) syvällisempää ammatin hallintaa tai monialaista osaamista

huomautus

Käsitteen tunnus: c572

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Toisen asteen tutkinnot](#)



6.13.2.2 Korkeakoulututkinto

690

<tilastointi, luokittelu>

alemman korkeakouluasteen tutkinto

huomautus

Alemman korkeakouluasteen tutkinnoiksi luokitellaan [ammattikorkeakoulututkinnot](#) ja [alemmat korkeakoulututkinnot](#).

Käsitteen tunnus: c1406

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: [Korkeakoulututkinto](#)

691

ammattikorkeakoulututkinto

sv yrkeshögskoleexamen

en bachelor's degree (2);

Bachelor's degree (2);

< first-cycle degree (3)

not: first-cycle polytechnic degree (obsolete);

polytechnic Bachelor's degree (obsolete)

määritelmä

alin [ammattikorkeakoulussa](#) suoritettava [korkeakoulututkinto](#)

huomautus

bachelor's degree / Bachelor's degree: Termin bachelor's degree / Bachelor's degree kirjoitusmuoto (pieni vs. iso alkukirjain) vaihtelee kansainvälisesti ja myös Ison-Britannian sisällä. Nykyinen suuntaus englannin kielessä kuitenkin on, että isoja alkukirjaimia sisältävistä muodoista siirrytään kohti pienillä kirjaimilla kirjoitettuja muotoja. Tämän vuoksi tässä sanastossa on annettu ensisijaiseksi pienellä kirjaimella alkava muoto. Kuitenkin mm. monissa ammattikorkeakouluissa Suomessa käytetään edelleen isolla B-kirjaimella alkavaa muotoa.

Englannin termin bachelor's degree kirjoittaminen pienellä b:llä koskee kuitenkin ainoastaan yläkäsitetä, tässä tapauksessa käsitettä ammattikorkeakoulututkinto. Kun puhutaan ammattikorkeakoulututkinnon alakäsitteistä ja [tutkintojen](#) nimistä, esim. Bachelor of Health Care, on kunkin nominin alussa käytettävä isoa alkukirjainta.

first-cycle degree: Englannin termi first-cycle degree (samoin kuin second-cycle degree ja third-cycle degree) on peräisin Bolognan prosessista eli vuonna 1999 käynnistetyistä eurooppalaisen korkeakoulualan luomisesta, johon kuului mm. kolmiportaisen [tutkintorakenteen \(2\)](#) ([ensimmäisen syklin tutkinnot](#), [toisen syklin tutkinnot](#) ja [kolmannen syklin tutkinnot](#)) vakiinnuttaminen. Termiä first-cycle degree voidaan käyttää niputtavana yläkäsitteenä esimerkiksi puhuttaessa useiden eri alojen keskenään samantasoisista tutkinnoista.

Käsitteen tunnus: c575

Käsittekaaviot: [Korkeakoulututkinto](#) ja [Aiemmat ammatilliset tutkinnot](#)

692

alempi korkeakoulututkinto

sv lägre högskoleexamen
 en bachelor's degree (1);
 Bachelor's degree (1);
 < first-cycle degree (2)
 not: lower university degree

määritelmä

alin *yliopistossa* suoritettava *korkeakoulututkinto*

huomautus

bachelor's degree / Bachelor's degree: Termin bachelor's degree kirjoitusmuoto (pieni vs. iso alkukirjain) vaihtelee kansainvälisesti ja myös Ison-Britannian sisällä. Nykyinen suuntaus englannin kielessä kuitenkin on, että isoja alkukirjaimia sisältävistä muodoista siirrytään kohti pienillä kirjaimilla kirjoitettuja muotoja. Tämän vuoksi tässä sanastossa on annettu ensisijaiseksi pienellä kirjaimella alkava muoto. Kuitenkin mm. monissa *korkeakouluissa (1)* Suomessa käytetään edelleen isolla B-kirjaimella alkavaa muotoa.

Englannin termin bachelor's degree kirjoittaminen pienellä b:llä koskee kuitenkin ainoastaan yläkäsitetä, tässä tapauksessa käsitettä alempi korkeakoulututkinto. Kun puhutaan alemman korkeakoulututkinnon alakäsitteistä ja *tutkintojen* nimistä, esim. Bachelor of Arts, on kunkin nominin alussa käytettävä isoa alkukirjainta.

first-cycle degree: Englannin termi first-cycle degree (samoin kuin second-cycle degree ja third-cycle degree) on peräisin Bolognan prosessista eli vuonna 1999 käynnistetyistä eurooppalaisen korkeakoulualan luomisesta, johon kuului mm. kolmiportaisen *tutkintorakenteen (2)* (*ensimmäisen syklin tutkinnot*, *toisen syklin tutkinnot* ja *kolmannen syklin tutkinnot*) vakiinnuttaminen. Termiä first-cycle degree voidaan käyttää niputtavana yläkäsitteenä esimerkiksi puhuttaessa useiden eri alojen keskenään samantasoisista tutkinnoista.

Käsitteen tunnus: c574

Käsitekaavio: [Korkeakoulututkinto](#)

693

<tilastointi, luokittelu>

ylemmän korkeakouluasteen tutkinto

huomautus

Ylemmän korkeakouluasteen tutkinnoiksi luokitellaan *ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot* ja *ylemmät korkeakoulututkinnot*.

Käsitteen tunnus: c1407

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Korkeakoulututkinto](#)

694

ylempi ammattikorkeakoulututkinto

- sv högre yrkeshögskoleexamen
 en master's degree (2);
 Master's degree (2);
 < second-cycle degree (3)
 not: second-cycle polytechnic degree (obsolete);
 polytechnic Master's degree (obsolete)

määritelmä

[ammattikorkeakoulututkinnon](#) tai muun soveltuvan korkeakoulututkinnon pohjalta [ammattikorkeakoulussa](#) suoritettava [korkeakoulututkinto](#)

huomautus

master's degree / Master's degree: Termin master's degree kirjoitusmuoto (pieni vs. iso alkukirjain) vaihtelee kansainvälisesti ja myös Ison-Britannian sisällä. Nykyinen suuntaus englannin kielessä kuitenkin on, että isoja alkukirjaimia sisältävistä muodoista siirrytään kohti pienillä kirjaimilla kirjoitettuja muotoja. Tämän vuoksi tässä sanastossa on annettu ensisijaiseksi pienellä kirjaimella alkava muoto. Kuitenkin mm. monissa [korkeakouluissa \(1\)](#) Suomessa käytetään edelleen isolla M-kirjaimella alkavaa muotoa.

Englannin termin master's degree kirjoittaminen pienellä m:llä koskee kuitenkin ainoastaan yläkäsitettä, tässä tapauksessa käsitettä ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Kun puhutaan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon alakäsitteistä ja [tutkintojen](#) nimistä, esim. Master of Business Management, on kunkin nominin alussa käytettävä isoa alkukirjainta.

second-cycle degree: Englannin termi second-cycle degree (samoin kuin first-cycle degree ja third-cycle degree) on peräisin Bolognan prosessista eli vuonna 1999 käynnistetystä eurooppalaisen korkeakoulualan luomisesta, johon kuului mm. kolmiportaisen [tutkintorakenteen \(2\)](#) ([ensimmäisen syklin tutkinnot](#), [toisen syklin tutkinnot](#) ja [kolmannen syklin tutkinnot](#)) vakiinnuttaminen. Termiä second-cycle degree voidaan käyttää niputtavana yläkäsitteenä esimerkiksi puhuttaessa useiden eri alojen keskenään samantasoisista tutkinnoista.

Käsitteen tunnus: c577

Käsitekaavio: [Korkeakoulututkinto](#)

695

ylempi korkeakoulututkinto

sv högre högskoleexamen

en master's degree (1);
 Master's degree (1);
 < second-cycle degree (2)
 not: higher university degree

määritelmä

alemman korkeakoulututkinnon tai vastaavien opintojen pohjalta *yliopistossa* suoritettava *korkeakoulututkinto*

huomautus

master's degree / Master's degree: Termin master's degree kirjoitusmuoto (pieni vs. iso alkukirjain) vaihtelee kansainvälisesti ja myös Ison-Britannian sisällä. Nykyinen suuntaus englannin kielessä kuitenkin on, että isoja alkukirjaimia sisältävistä muodoista siirrytään kohti pienillä kirjaimilla kirjoitettuja muotoja. Tämän vuoksi tässä sanastossa on annettu ensisijaiseksi pienellä kirjaimella alkava muoto. Kuitenkin mm. monissa *korkeakouluissa (1)* Suomessa käytetään edelleen isolla M-kirjaimella alkavaa muotoa.

Englannin termin master's degree kirjoittaminen pienellä m:llä koskee kuitenkin ainoastaan yläkäsitetä, tässä tapauksessa käsitettä ylempi korkeakoulututkinto. Kun puhutaan ylemmän korkeakoulututkinnon alakäsitteistä ja *tutkintojen* nimistä, esim. Master of Arts, on kunkin nominin alussa käytettävä isoa alkukirjainta.

second-cycle degree: Englannin termi second-cycle degree (samoin kuin first-cycle degree ja third-cycle degree) on peräisin Bolognan prosessista eli vuonna 1999 käynnistetyistä eurooppalaisen korkeakoulualan luomisesta, johon kuului mm. kolmiportaisen *tutkintorakenteen (2)* (*ensimmäisen syklin tutkinnot*, *toisen syklin tutkinnot* ja *kolmannen syklin tutkinnot*) vakiinnuttaminen. Termiä second-cycle degree voidaan käyttää niputtavana yläkäsitteenä esimerkiksi puhuttaessa useiden eri alojen keskenään samantasoisista tutkinnoista.

Käsitteen tunnus: c576

Käsitekaavio: [Korkeakoulututkinto](#)

696

<tilastointi, luokittelu>

tutkijakoulutusasteen tutkinto

huomautus

Tutkijakoulutusasteen tutkinnoiksi luokitellaan *jatkotutkinnot*.

Käsitteen tunnus: c1408

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Korkeakoulututkinto](#)

697

jatkotutkinto

- sv påbyggnadsexamen;
forskarexamen
- en third-cycle degree (2);
~ licenciante and doctoral degrees *pl*;
~ licenciante or doctoral degree
rather than: < postgraduate degree

määritelmä

ylemmän korkeakoulututkinnon jälkeen *yliopistossa* suoritettava *korkeakoulututkinto*

huomautus

Jatkotutkintoja ovat *tohtorin tutkinnot* ja *lisansiaatin tutkinnot* lukuun ottamatta eläinlääketieteen, hammaslääketieteen ja lääketieteen lisensiaatin tutkintoja.

Termiä jatkotutkinto käytettiin myös *ammattikorkeakoulujen* jatkotutkintokokeilussa (v. 2002–2005). Tästä kokeilusta annetussa laissa tarkoitettuja ammattikorkeakoulujen jatkotutkintoja olivat ammattikorkeakoulun liiketalouden jatkotutkinto, ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan jatkotutkinto ja ammattikorkeakoulun tekniikan jatkotutkinto. Kokeilun jälkeen ammattikorkeakouluihin vakiintui kuitenkin termin jatkotutkinto sijaan termi *ylempi ammattikorkeakoulututkinto*. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto vastaa yliopistojen *ylempää korkeakoulututkintoa*.

postgraduate degree: Englannin postgraduate degree -termiä käytettäessä tulee ottaa huomioon, että sillä voidaan viitata tässä määritellyn jatkotutkinnon lisäksi myös ylempään korkeakoulututkintoon (esim. maisterin tutkinto).

third-cycle degree: Termiä third-cycle degree käytetään myös käsitteestä *kolmannen syklin tutkinto*.

Käsitteen tunnus: c593

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Korkeakoulututkinto](#)

698

**lisansiaatin tutkinto;
lisansiaatintutkinto**

- sv licentiatexamen
- en licentiate degree;
Licentiate degree;
interim degree preceding the doctorate <kuvaileva vastine>;
pre-doctoral degree <kuvaileva vastine>

määritelmä

yliopistossa suoritettava alempi *jatkotutkinto*

huomautus

Lisansiaatin tutkinto on jatkokoulutuksen välitutkintona toiseksi ylin *korkeakoulututkinto*.

Poikkeuksia ovat lääketieteen, hammaslääketieteen ja eläinlääketieteen alat, joilla lisensiaatin tutkinto on *ylempi korkeakoulututkinto*. Näiden alojen lisensiaatintutkinnot ovat laajempia kuin tavanomainen ylempi korkeakoulututkinto, maisterintutkinto.

Jatkokoulutukseen otettu *opiskelija* voi suorittaa lisensiaatin tutkinnon, kun hän on suorittanut yliopiston määräämän osan jatkokoulutukseen kuuluvista opinnoista, *tutkintoon* mahdollisesti sisältyvän *erikoistumiskoulutuksen* sekä laatinut *opinnäytetyönä* lisensiaatintutkimuksen, jossa opiskelija osoittaa hyvää perehtyneisyyttä tutkimusalaansa sekä valmiutta itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä. Musiikin, teatterin ja tanssin alalla lisensiaatintutkimuksen voi korvata myös julkisilla opin- ja taidonnäytteillä.

licentiate degree / Licentiate degree: Termin licentiate degree kirjoitusmuoto (pieni vs. iso alkukirjain) vaihtelee kansainvälisesti ja myös Ison-Britannian sisällä. Nykyinen suuntaus englannin kielessä kuitenkin on, että isoja alkukirjaimia sisältävistä muodoista siirrytään kohti pienillä kirjaimilla kirjoitettuja muotoja. Tämän vuoksi tässä sanastossa on annettu ensisijaiseksi pienellä kirjaimella alkava muoto.

Englanniksi ensisijainen termi on licentiate degree, mutta mikäli tarvitaan kuvailevaa vastinetta, niin voidaan käyttää muotoja 'interim degree preceding the doctorate' tai 'pre-doctoral degree'.

Käsitteen tunnus: c578

Käsitekaavio: [Korkeakoulututkinto](#)

699

**tohtorin tutkinto;
tohtorintutkinto**

sv doktorsexamen
 en doctoral degree;
 doctorate;
 Doctor's degree
 rather than: PhD /US/

määritelmä

yliopistossa suoritettava ylin *jatkotutkinto*

huomautus

Tohtorin tutkinto koostuu tieteellisen tai taiteellisen jatkokoulutuksen opinnoista sekä julkisesti puolustetusta väitöskirjatutkimuksesta tai kuvataiteen, musiikin, taideteollisella ja teatteri- ja tanssialalla väitöskirjalle vaihtoehtoisesti julkisesta opin- ja taidonnäytteestä. Tutkintoon liittyvissä opinnoissa ja *opinnäytetöissä* tulee *tutkinnon* suorittajan osoittaa hyvää perehtyneisyyttä omaan tutkimusalaan sekä valmiutta itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä.

PhD: Yhdysvalloissa termiä PhD käytetään tohtorin tutkinto -käsitteen vastineena (ei esimerkiksi vain filosofian tohtorin tutkinto -käsitteen vastineena).

Käsitteen tunnus: c579

Käsitekaavio: [Korkeakoulututkinto](#)

700

yhteistutkinto

sv gemensam examen
 en joint degree

määritelmä

korkeakoulututkinto, jonka *opiskelija* saa kahden tai useamman *korkeakoulun (1)* yhdessä kehittämän ja järjestämän *koulutusohjelman (2)* suorittamisesta

huomautus

Yhteistutkinnon suorittamisesta annetaan yksi *tutkintotodistus*. Kun kahden tai useamman korkeakoulun (1) yhdessä järjestämän koulutusohjelman (2) suorittaminen tuottaa kaksi tutkintotodistusta, kyseessä on *kaksoistutkinto*.

Käsitteen tunnus: c888

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Korkeakoulututkinto](#)

701

koulutusohjelma (2);**~ tutkinto-ohjelma**sv utbildningsprogram *n* (2)en degree programme (3);
degree studies

määritelmä

kokoelma opintoja, joiden perusteella *opiskelija* saa *korkeakoulututkinnon*

huomautus

Korkeakouluissa (1) termillä koulutusohjelma (2) viitataan tapaan järjestää *tutkintoon* johtavat opinnot. Opintojen järjestäminen koulutusohjelmapohjaisesti on vaihtoehto oppiainepohjaiselle järjestämiselle.

tutkinto-ohjelma: Joskus termejä koulutusohjelma (2) ja tutkinto-ohjelma käytetään synonyymisesti, mutta usein näitä käsitteitä pidetään toistensa lähikäsitteinä tai jompaakumpaa käsitettä pidetään toisen yläkäsitteenä.

Esimerkiksi Tampereen yliopistossa tutkinto-ohjelmaksi kutsutaan tutkintoon johtavaa koulutusohjelmaa (2). Tällöin tutkinto-ohjelma on koulutusohjelman (2) hierarkkinen alakäsite.

Jossakin korkeakoulussa (1) puolestaan koulutusohjelma (2) (kuten sähkötekniikan koulutusohjelma) voi koostua useista tutkinto-ohjelmista (kuten sähkötekniikan kandidaattiohjelmasta ja sähkötekniikan DI-ohjelmasta). Tällaisessa tapauksessa koulutusohjelma (2) voidaan hahmottaa tutkinto-ohjelman koostumussuhteiseksi yläkäsitteeksi.

Vrt. toisen asteen *ammattillisen koulutuksen osaamisala*, josta käytetään myös termiä koulutusohjelma (1).

Vrt. *erikoistumiskoulutus*.

Käsitteen tunnus: c300

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: *Korkeakoulututkinto*

702

maisteriohjelma

sv magisterprogram

en Master's degree programme;
Master's programme

määritelmä

koulutusohjelma (2), joka tähtää *ylempään korkeakoulututkintoon* ja pohjautuu *alempaan korkeakoulututkintoon* tai sitä tasoltaan vastaavaan *koulutukseen* (2) ja johon on erillinen *opiskelijavalinta*

huomautus

Opetusministeriön asetuksessa 767/2008 on lueteltu maisteriohjelmat, jotka kussakin *yliopistossa* voi suorittaa. Asetuksessa mainittujen maisteriohjelmien lisäksi on olemassa muita maisterivaiheen *koulutuksia* (2), joihin on erilliset opiskelijavalinnat. Myös niistä käytetään arkikielessä termiä maisteriohjelma.

Käsitteen tunnus: c301

Käsitekaavio: *Korkeakoulututkinto*

703

ensimmäisen syklin tutkinto

en first-cycle degree (1)

määritelmä

Bolognan prosessissa käyttöön otetun korkeakoulututkintojen kolmiportaisen luokituksen ensimmäiselle tasolle kuuluva eli [alemman korkeakouluasteen tutkintoa](#) vastaava [korkeakoulututkinto](#)

huomautus

Ensimmäisen syklin tutkinnot ovat laajuudeltaan tyypillisesti 180–240 [opintopistettä \(2\)](#) (ECTS); vähintään 60 opintopistettä (2) [lukuvuotta](#) kohti. Useimmiten ensimmäisen syklin tutkinnon suorittaminen vaatii 3–4 lukuvuoden [opiskelua](#).

Suomen [koulutusjärjestelmässä](#) ensimmäisen syklin tutkintoja ovat [yliopistoissa](#) suoritettavat [alemmat korkeakoulututkinnot](#) (kuten kandidaatin tutkinto) ja [ammattikorkeakouluissa](#) suoritettavat [ammattikorkeakoulututkinnot](#). Suomessa ei ole alempaa korkeakoulututkintoa lyhyempiä korkeakoulututkintoja (nk. lyhyttutkinnot, engl. short-cycle degrees), kuten joissakin maissa.

Määritelmässä mainittu Bolognan prosessi on Euroopan maiden ministerikokousten sarja, joka käynnistyi Bolognan julistukseksi kutsutun asiakirjan allekirjoittamisesta Bolognassa vuonna 1999. Bolognan prosessin alkuperäisenä tarkoituksena oli lisätä eurooppalaisen [korkeakoulutuksen](#) kilpailukykyä ja vetovoimaa muihin maanosiin verrattuna. Tavoitteeseen on pyritty muun muassa yhdenmukaistamalla [tutkintorakenteita \(1\)](#), luomalla yhteinen opintojen mitoitusjärjestelmä ja lisäämällä [opiskelijaliikkuvuutta](#).

Käsitteen tunnus: c1500

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Korkeakoulututkinto](#)

704

toisen syklin tutkinto

en second-cycle degree (1)

määritelmä

Bolognan prosessissa käyttöön otetun korkeakoulututkintojen kolmiportaisen luokituksen toiselle tasolle kuuluva eli [ylemmän korkeakouluasteen tutkintoa](#) vastaava [korkeakoulututkinto](#)

huomautus

Toisen syklin tutkinnot ovat laajuudeltaan tyypillisesti 60–120 [opintopistettä \(2\)](#) (ECTS); vähintään 60 opintopistettä (2) [lukuvuotta](#) kohti. Toisen syklin tutkinnon suorittaminen vaatii useimmiten 1–2 lukuvuoden [opiskelua ensimmäisen syklin tutkinnon](#) suorittamisen jälkeen.

Suomen [koulutusjärjestelmässä](#) toisen syklin tutkintoja ovat [yliopistoissa](#) suoritettavat [ylemmät korkeakoulututkinnot](#) (kuten maisterin tutkinto) ja [ammattikorkeakouluissa](#) suoritettavat [ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot](#).

Käsitteen tunnus: c1501

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Korkeakoulututkinto](#)

705

kolmannen syklin tutkinto

en third-cycle degree (1)

määritelmä

Bolognan prosessissa käyttöön otetun korkeakoulututkintojen kolmiportaisen luokituksen kolmannelle tasolle kuuluva eli [jatkotutkintoa](#) vastaava [korkeakoulututkinto](#)

huomautus

Kolmannen syklin tutkinnoissa on suuria alakohtaisia kesto- ja kattavuuseroja, joten niille on vaikea ilmoittaa laajuuden vaihteluväliä. Joidenkin maiden [tohtorintutkinnoilla](#) on kuitenkin vähimmäislaajuus; useimmiten 120–420 [opintopistettä \(2\)](#) (ECTS).

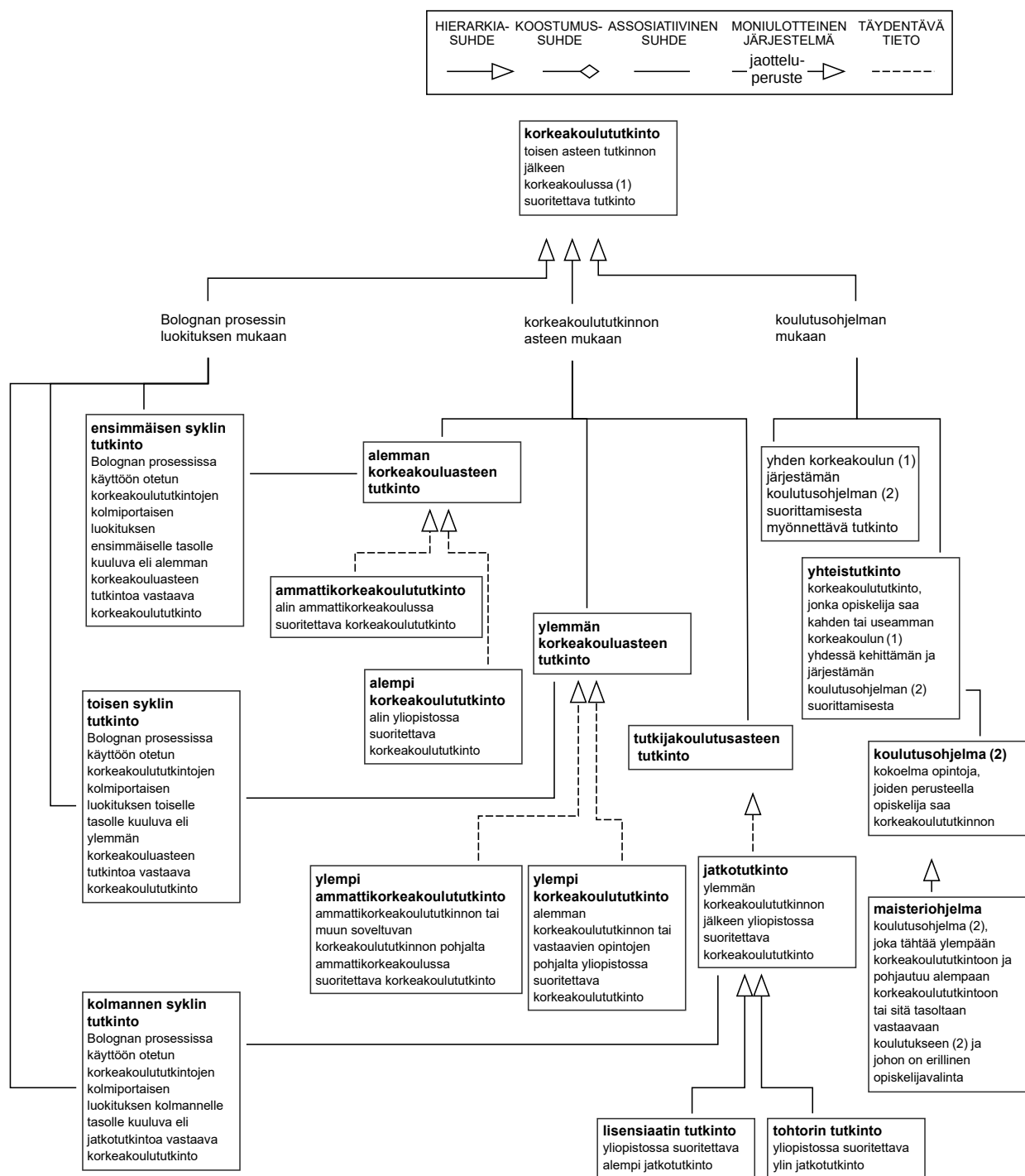
Kolmannen syklin tutkinto edellyttää tavallisesti 2–4 [lukuvuoden opiskelua](#), josta pääosan muodostaa ohjauksessa tehtävä oma tutkimus.

Suomen [koulutusjärjestelmässä](#) kolmannen syklin tutkintoja ovat [yliopistoissa](#) suoritettavat [jatkotutkinnot](#) (kuten [lisensiaatin tutkinto](#) ja [tohtorin tutkinto](#)).

Käsitteen tunnus: c1502

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: [Korkeakoulututkinto](#)



Käsitekaavio 79. Korkeakoulututkinto.

6.13.2.3 Ulkomainen tutkinto

706

ulkomainen tutkinto

mieluummin kuin: ulkomailla suoritettu tutkinto

- sv examen som avlagts utomlands;
utomlands avlagd examen;
> utländsk utbildning som i landet i fråga ger behörighet för motsvarande högskolestudier
<Helsingin yliopisto>
- en foreign qualification;
foreign diploma;
foreign degree <korkeakoulut>

määritelmä

muun maan kuin Suomen *koulutusjärjestelmässä* suoritettu *tutkinto*

huomautus

Ulkomainen tutkinto voi tuottaa *hakijalle hakukelpoisuuden koulutukseen (2)* Suomessa.

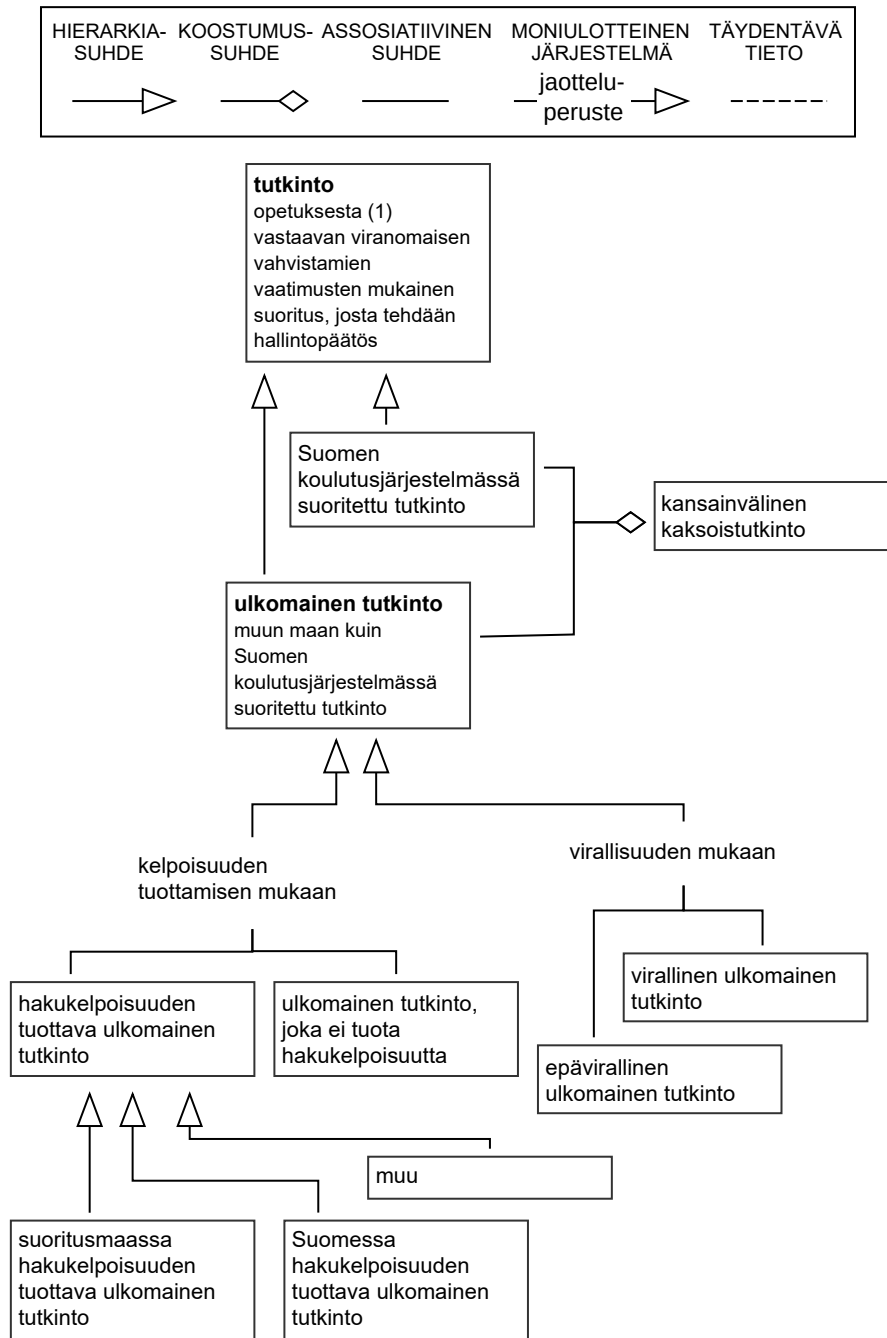
Yliopistolain (558/2009) mukaan pelkästään *alempaan korkeakoulututkintoon* tai sekä alempaan että *ylempään korkeakoulututkintoon* johtaviin opintoihin voidaan ottaa *opiskelijaksi* henkilö, joka on suorittanut ulkomaisen koulutuksen (2), joka asianomaisessa maassa antaa *kelpoisuuden* vastaaviin korkeakouluopintoihin.

Ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaan *ammattikorkeakoulututkintoon* johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut ulkomaisen koulutuksen (2), joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden korkeakouluopintoihin.

Käsitteen tunnus: c591

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: *Tutkinto* ja *Ulkomainen tutkinto*



Käsitekaavio 80. Ulkomainen tutkinto.

6.13.2.4 Aiemmat ammatilliset tutkinnot

707

(vanhentunut)

kouluasteen tutkinto

määritelmä

ammatillisten [oppilaitosten](#) aikaisempien, alemman asteen opintolinjojen [tutkinto](#)

huomautus

Käsite kouluasteen tutkinto poistui käytöstä 1990-luvun puolivälissä [ammatillisen koulutuksen](#) rakenneuudistuksen myötä. Nykyisin kouluasteen tutkintoja vastaavat [toisen asteen tutkinnot](#).

[Ammatillisten oppilaitosten](#) aiemmat opintolinjat alimmasta ylimpään olivat kouluaste, opistoaste ja ammatillinen korkea-aste.

Ks. myös [opistoasteen tutkinto](#), [ammatillisen korkea-asteen tutkinto](#).

Käsitteen tunnus: c585

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Aiemmat ammatilliset tutkinnot](#)

708

(vanhentunut)

opistoasteen tutkinto

määritelmä

ammatillisten [oppilaitosten](#) aikaisempien, keskimmäisen asteen opintolinjojen [tutkinto](#)

huomautus

Opistoasteen [koulutuksen \(1\)](#) sisäänotto päättyi 1990-luvun lopussa [ammatillisen koulutuksen](#) rakenneuudistuksen myötä. Nykyisin opistoasteen tutkintoja vastaavat lähinnä [toisen asteen tutkinnot](#) ja [ammattikorkeakoulututkinnot](#).

Opetushallinnon koulutusasteluokituksessa opistoasteen tutkinnot ovat käytössä edelleen.

[Ammatillisten oppilaitosten](#) aiemmat opintolinjat alimmasta ylimpään olivat kouluaste, opistoaste ja ammatillinen korkea-aste.

Ks. myös [kouluasteen tutkinto](#), [ammatillisen korkea-asteen tutkinto](#).

Käsitteen tunnus: c586

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Aiemmat ammatilliset tutkinnot](#)

709

(vanhentunut)

ammatillisen korkea-asteen tutkinto

määritelmä

ammatillisten [oppilaitosten](#) aikaisempien, ylimmän asteen opintolinjojen [tutkinto](#)

huomautus

Ammatillisen korkea-asteen [koulutuksen \(1\)](#) sisäänotto päättyi 1990-luvun lopussa [ammatillisen koulutuksen](#) rakenneuudistuksen myötä. Nykyisin ammatillisen korkea-asteen tutkintoja vastaavat lähinnä [ammattikorkeakoulututkinnot](#).

Opetushallinnon koulutusasteluokituksessa ammatillisen korkea-asteen tutkinnot ovat käytössä edelleen.

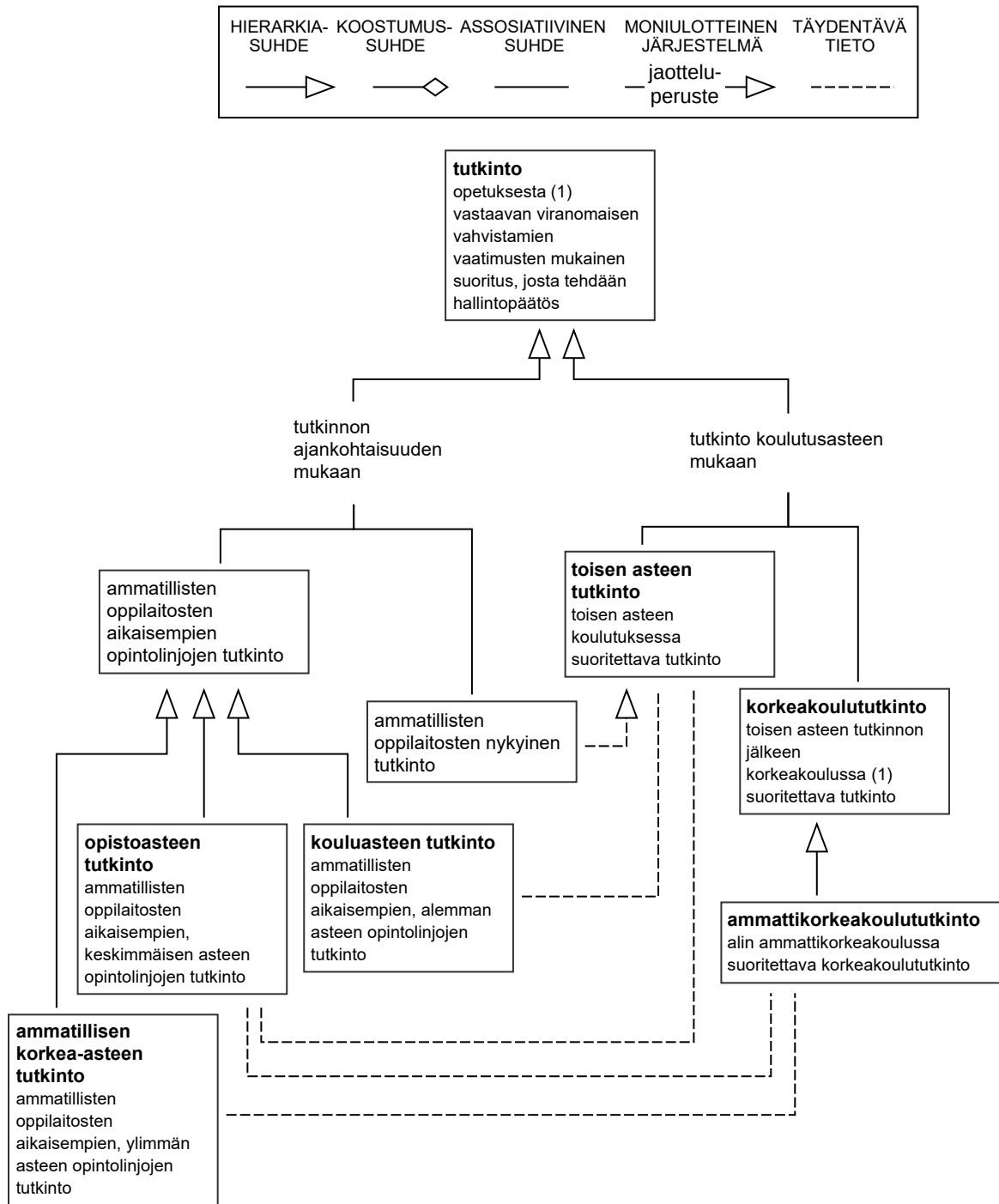
[Ammatillisten oppilaitosten](#) aiemmat opintolinjat alimmasta ylimpään olivat kouluaste, opistoaste ja ammatillinen korkea-aste.

Ks. myös [kouluasteen tutkinto](#), [opistoasteen tutkinto](#).

Käsitteen tunnus: c587

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Aiemmat ammatilliset tutkinnot](#)



Käsitekaavio 81. Aiemmat ammatilliset tutkinnot.

6.13.3 Opintosuorituksia

710

opintosuoritus

sv studieprestation

en completed study unit <suoritettu opintojakso>;
 completed course <suoritettu opintojakso korkeakoulussa>;
 completed credit <lukiokoulutus, korkeakoulutus>;
 performance;
 study attainment <erityisesti säädöksissä>;
 successful pass <hyväksytty opintosuoritus, esim. ylioppilastutkinnon koe>;
 ~ assessment result

määritelmä

oppijan koulutukseen (2) liittyvä suoritus, jonka laajuus on määritetty ja joka arvioidaan

huomautus

Opintosuorituksen laajuus voidaan ilmaista esimerkiksi *opintopisteinä (1)*, *opintopisteinä (2)*, *opintoviikkoina* tai *osaamispisteinä*.

Opintosuoritus-käsitteelle tarvitaan englanniksi useita eri vastinetermejä, joita kutakin käytetään hiukan eri konteksteissa. Käyttöesimerkkejä:

[opiskelijan omassa tietojärjestelmänäkymässä, jossa opintosuoritukset pisteinä:] 'completed study units: --' tai 'completed courses: --'

fi: Matin opintosuoritus liittyy kokonaisuuteen "Maantieteen perusopinnot".

en: Matti's study attainment is a part of the module 'Basic Studies in Geography'.

fi: *Opettaja* syöttää tulevaisuudessa opintosuoritukset itse tietojärjestelmään.

en: In the future, the teacher enters the assessment results to the data system.

fi: *Opiskelijalla* on hyväksytty opintosuoritus *opintojaksosta* "Johdatus kasvatustieteeseen".

en: The student has successfully passed the course 'Introduction to Educational Science'.

fi: Voitko tulostaa minulle opintosuoritusotteeni?

en: Can you print me my transcript of study records, please?

Vrt. *opintosuoritusote*.

Ks. myös *arviointi (2)*.

Käsitteen tunnus: c624

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulutus

Käsitteekaaviot: *Varhaiskasvatuksessa*, *opetuksessa (1)*, *koulutuksessa (1)*, *opintosuorituksessa* ja *tutkinnossa käytettävä kieli sekä opetus (1) ja koulutus (1) kielen mukaan* ja *Opintosuorituksia*

711

opinnäytetyö;**~ opinnäyte**

- sv lärdomsprov *n*;
 examensarbete *n* <akademisk>;
 ~ vetenskapligt arbete *n* <akademisk>
- en final project <lähinnä toisen asteen koulutus>;
 thesis <lähinnä korkeakoulut>;
 thesis project <lähinnä korkeakoulut>

määritelmä

[opiskelijan koulutuksen \(1\)](#) aikana hankkimaa tietoa ja osaamista kokoava ja osoittava kirjallinen tai muu työ

huomautus

[Ammatillisessa koulutuksessa](#) opinnäytetyö voi olla esimerkiksi [opiskelijan](#) suunnittelema ja tekemä tuote, portfolio tai esitys. [Korkeakouluissa \(1\)](#) opinnäytetöitä ovat esimerkiksi pro gradu- ja diplomityöt sekä väitöskirjat.

Opinnäyte-termiä käytetään usein opinnäytetyö-termin synonyymina. Toisaalta opinnäyte-termillä voidaan viitata opinnäytetyön koostumussuhteeseen yläkäsitteeseen (opinnäyte voi koostua useista opinnäytetöistä). Kolmanneksi opinnäyte-termillä voidaan viitata [tutkinnon](#) osaan, jonka suorittamistapa on opinnäytetyön tekeminen.

Ruotsin termi lärdomsprov on käytössä myös akateemisessa ympäristössä; esim. Åbo Akademi viittaa tällä termillä pro gradun ja [kypsyysnäytteen](#) muodostamaan kokonaisuuteen.

Helsingin yliopisto käyttää opinnäytetyöstä (esim. pro gradu) ruotsiksi vastinetta examensarbete.

Englannin kielessä sana thesis viittaa kirjalliseen tuotokseen. Tämän vuoksi thesis-sanaa ei voi käyttää (ainakaan yksinään), jos opinnäytetyökokonaisuus sisältää kirjallisen työn lisäksi myös muuta.

Ruotsin termillä "vetenskapligt arbete" viitataan tietoa ja osaamista kokoavaan ja osoittavaan [opintojaksoon](#) tai [kurssiin \(4\)](#).

Käsitteen tunnus: c606

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opintosuorituksia](#)

712

kypsyysnäyte;**maturiteetti**

- sv mognadsprov *n*;
 mogenhetsprov *n*
 inte: maturitetsprov *n* (föråldrad)
- en maturity essay;
 maturity test

määritelmä

kirjallinen työ, jolla [korkeakoulun \(1\) opiskelija](#) osoittaa perehtyneisyytensä [opinnäytetyönsä](#) alaan sekä [tutkintoa](#) varten vaadittavan suomen tai ruotsin kielen taitonsa

huomautus

Kypsyysnäyte muodostuu lyhyehköstä opinnäytetyön alaan liittyvästä esseekirjoitelmasta.

Kypsyysnäytteellä pyritään varmentamaan opinnäytetyön ja sen tekijän yhteys.

Kypsyysnäyte vaaditaan [ammattikorkeakoulututkintoa](#) sekä [alempaa korkeakoulututkintoa](#) ja [ylempää korkeakoulututkintoa](#) varten. Kun kypsyysnäyte edellytetään jo alempaa korkeakoulututkintoa varten, sillä usein kuitataan myös ylempään tutkintoon liittyvä näytevaatimus.

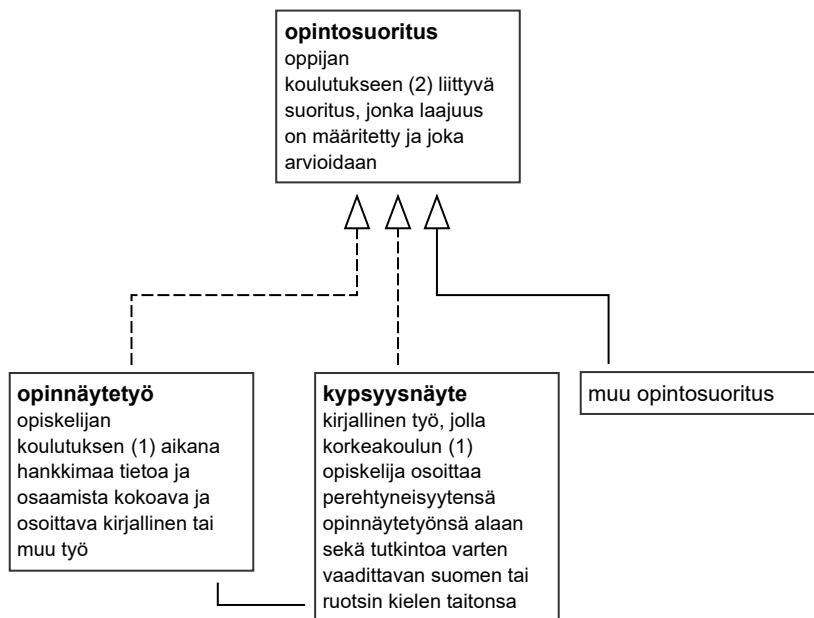
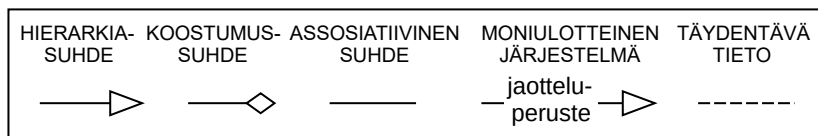
Mikäli [yliopiston](#) opiskelijalta ei tutkintoa varten vaadita suomen tai ruotsin kielen taitoa, yliopisto määrää kypsyysnäytteen kielestä erikseen.

Mikäli [ammattikorkeakoulun](#) opiskelijalta ei tutkintoa varten vaadita suomen tai ruotsin kielen taitoa, ammattikorkeakoulu päättää kypsyysnäytteestä.

Käsitteen tunnus: c1050

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opintosuorituksia](#)



Käsitekaavio 82. Opintosuorituksia.

6.13.4 Tutkinnon suorittaminen ammatillisessa koulutuksessa

713

<ammatillinen koulutus>

osaamisen osoittaminen

en demonstration of competence
not: skills demonstration (obsolete)

määritelmä

toiminta, jolla [ammatillisen tutkintokoulutuksen](#) tai [tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelija](#) osoittaa [ammatillisen tutkinnon perusteissa](#) tai [tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteissa](#) määritellyn ammattitaidon tai osaamisen

huomautus

Osaamisen osoittaminen voi tapahtua [näytön](#) kautta tai muulla tavalla.

Käsitteen tunnus: c1317

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Tutkinnon suorittaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)

714

<ammatillinen koulutus>

näyttö

ei: näyttökoe (vanhentunut)

sv yrkesprov *n*

en competence demonstration

määritelmä

toiminta, jossa *opiskelija* osoittaa käytännön työtehtäviä tekemällä, miten hyvin hän on saavuttanut *ammatillisen tutkinnon perusteissa* määritellyn keskeisen ammattitaidon ja osaamisen

huomautus

Ammatilliset tutkinnot (*ammatillinen perustutkinto*, *ammattitutkinto* ja *erikoisammattitutkinto*) suoritetaan näytön avulla.

Näyttö arvioidaan suhteessa tutkinnon perusteissa määriteltyihin *arviointikriteereihin*.

Näyttö on yhdenlaista *osaamisen osoittamista*.

Näyttö korvaa *ammatillisen koulutuksen* aikaisemmat käsitteet *ammattiosaamisen näyttö* ja *tutkintotilaisuus*.

Ks. myös *osaamisen arviointi (2)*.

Käsitteen tunnus: c1318

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitteekaavio: [Tutkinnon suorittaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)

715

näyttöympäristö

sv yrkesprovsmiljö;
omgivning där yrkesprovet genomförs;
> plats för yrkesprovet <fyysinen paikka>
hellre än: miljön för examenstillfället (föråldrad)

määritelmä

ympäristö, jossa *opiskelija* osoittaa ammatillisen osaamisen käytännön työtehtäviä tekemällä

huomautus

Näyttöympäristö on paikka, jossa *näyttö* suoritetaan.

Tavoitteena on, että näyttöympäristö on mahdollisimman autenttinen eli ensisijaisesti todellinen työympäristö tai, mikäli se ei ole mahdollista, mahdollisimman pitkälle todellista työympäristöä vastaava.

Näyttöympäristönä toimii usein työpaikka, mutta perustellusta syystä näyttöympäristö voi olla myös muu paikka, esimerkiksi *oppilaitoksen* oma ympäristö tai simulaattori.

Käsitteen tunnus: c1730

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitteekaavio: [Tutkinnon suorittaminen ammatillisessa koulutuksessa](#)

Lähde: Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto, 2019

716

(vanhentunut)

ammattiosaamisen näyttö

määritelmä

ammatillisessa peruskoulutuksessa käytettävä *tutkinnon osien arviointimenetelmä (2)*, jossa *opiskelija* osoittaa osaamisensa käytännön työtehtäviä tekemällä

huomautus

Erityistä tukea (2) tarvitseva opiskelija voi suorittaa näytön mukautetuin ammattitavoittein ja *arviointikriteerein*; ks. *osaamisen arvioinnin mukauttaminen*.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika. Lain 531/2017 voimaan tullessa tämän käsitteen korvasi käsite *näyttö*.

Käsitteen tunnus: c604

Luokka: ammatillinen koulutus

717

(vanhentunut)

<ammattillisen koulutuksen näyttötutkinnot>

tutkintotilaisuus

määritelmä

tilaisuus, jossa *näyttötutkinnon* suorittaja osoittaa *tutkinnon perusteissa* määritellyn, tiettyyn *tutkinnon osaan* liittyvän ammattitaidon

huomautus

Tutkintotilaisuuksia järjestetään tutkinnonosittain.

Ammattillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika. Lain 531/2017 voimaan tullessa tämän käsitteen korvasi käsite *näyttö*.

Käsitteen tunnus: c605

Luokka: ammatillinen koulutus

718

(vanhentunut)

näyttötutkinnon tutkintosuoritus

määritelmä

näyttötutkinnon suorittajan *tutkintotilaisuudessa* antama osoitus *tutkinnon perusteissa* vaadittavasta ammattitaidosta

huomautus

Ammattillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c619

Luokka: ammatillinen koulutus

719

ammattitaidon osoittamistavat

sv sätt n pl att visa yrkesskickligheten

määritelmä

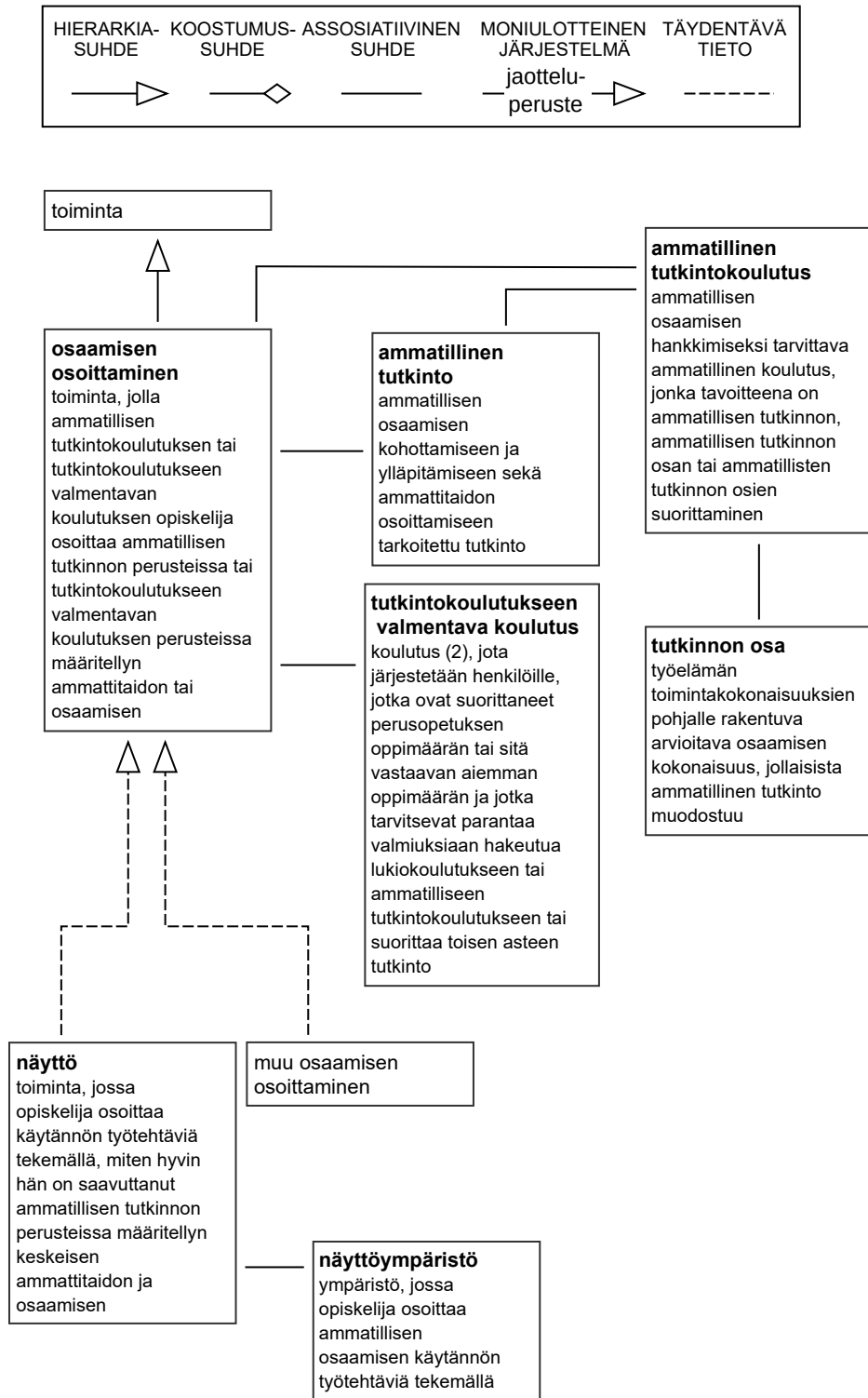
määräys siitä, miten *ammattillisten tutkinnon osien* edellyttämä ammattitaito osoitetaan

huomautus

Ammattitaito osoitetaan *näytössä* käytännön työtehtävissä. Siltä osin kuin *tutkinnon osassa* vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Käsitteen tunnus: c620

Luokka: ammatillinen koulutus



Käsitekaavio 83. Tutkinnon suorittaminen ammatillisessa koulutuksessa.

6.13.5 Oppilaan ja opiskelijan suorituksen arviointi

720

**arviointi (2);
oppilaan arviointi;
opiskelijan arviointi;
opintosuorituksen arviointi <korkeakoulut>;
> arvostelu**

sv bedömning (1);
elevbedömning <oppilaan arviointi>;
bedömning av eleven <oppilaan arviointi>;
bedömning av den studerande <opiskelijan arviointi>;
bedömning av studieprestationer <opintosuorituksen arviointi korkeakouluissa>
inte: utvärdering (2);
evaluering (2)

en assessment (1);
student assessment <oppilaan tai opiskelijan arviointi>;
> assessment of learning;
> assessment of learning outcomes <oppimistulosten arviointi>;
> assessment for learning <formatiivisessa arvioinnissa>;
> marking <arvostelu>;
> grading <arvostelu>
rather than: pupil assessment <oppilaan arviointi>
not: evaluation (2)

määritelmä

arviointi (1), jonka tavoitteena on *oppilaan* tai *opiskelijan oppimisen*, osaamisen tai *oppimistulosten* arvottaminen

huomautus

Perusopetuslain (628/1998) mukaan oppilaan arvioinnissa arvioidaan oppilaan oppimista, työskentelyä, käyttäytymistä ja *opintosuorituksia*.

Arviointia (2) voidaan tehdä opintojen aikana ja opintojen päättyessä (nk. *päättöarviointi*).

Opintojen aikaista arviointia (2) on esimerkiksi kokeen tai tentin pisteyttäminen ja kurssiarvosanan antaminen.

Arvioinnin (2) tyyppejä ovat *numeerinen arviointi* ja *sanallinen arviointi*.

arvostelu: Termiä arvostelu käytetään suppeammassa merkityksessä; esimerkiksi kokeen arvostelu.

assessment (1): Englannin termi assessment viittaa tavoitteen ja tuloksen vertailuun mittausten perusteella, joten se voidaan kääntää suomeksi paitsi sanalla "arviointi", myös sanalla "mittaaminen".

assessment / evaluation: Kun on kyse yksilön oppimisen, osaamisen tai oppimistulosten *arvioinnista* (2), englannin kielessä käytetään termiä assessment, ei evaluation. Englannin termi evaluation tarkoittaa arvottavaa analyysia, ja koulutuksen alalla evaluation liittyy lähinnä järjestelmän tason *arviointiin* (1) (esimerkiksi *koulutuksen arviointi*).

assessment / evaluation: Esimerkki englannin termien evaluation ja assessment käytöstä opetus- ja koulutusallalla:

fi: Tämän oppimisen ja osaamisen arviointiin perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa kohdentuneen arvioinnin tarkoituksena on [--].

en: The purpose of this evaluation focusing on the assessment of learning and competence in comprehensive school education and general upper secondary education is to [--].

pupil assessment: Oppilaan arvioinnista suositetaan käyttämään englanninkielistä vastinetta student assessment vastineen pupil assessment sijaan. Termiä pupil assessment voidaan kuitenkin käyttää EU-yhteyksissä, ks. tarkemmin käsitteen *oppilas* kohdalta.

Käsitteen tunnus: c594

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Luokka: arviointi

Käsitteekaaviot: *Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi*, *Muutoksenhaku arviointiin* (2), *Suorituksen uusiminen ja arvosanan korottaminen*, *Arviointi* ja *Arviointeihin liittyviä käsitteitä*

721

arviointiaineisto

määritelmä

kaikki [arvioinnissa \(1\)](#) tai [arvioinnissa \(2\)](#) käytetty ja sitä varten kerätty tieto ja materiaali tai annettu näyttö, johon arviointi (1) tai arviointi (2) perustuu

huomautus

Arviointiaineisto voi olla tuotettu esimerkiksi myös kyselyillä, haastatteluilla tai muilla [arviointimenetelmillä \(1\)](#).

Arviointiaineistoa voi olla esimerkiksi kirjallinen tai muuten tallennettu opintoja tai osaamista koskeva aineisto.

Määritelmässä käytetty sana näyttö on merkitykseltään laajempi kuin [ammattillisessa koulutuksessa](#) käytettävä käsite [näyttö](#).

Käsitteen tunnus: c609

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsittekaavio: [Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi](#)

722

arviointikriteeri;**arvioinnin kriteeri** <ammattillinen koulutus>;**arviointiperuste** <lukiokoulutus>

sv bedömningskriterium *n*;
utvärderingskriterium *n*;
kriterium *n* för bedömning;
kriterium *n* för utvärdering

en > evaluation criterion <arvioinnin (1) kriteeri>;
> assessment criterion <arvioinnin (2) kriteeri>

määritelmä

peruste, jonka avulla [arvioinnin \(1\)](#) tai [arvioinnin \(2\)](#) kohteen tai kohteiden arvo, tila tai keskinäinen järjestys määritetään

huomautus

Arvioinnissa (1) ja arvioinnissa (2) käytetään usean arviointikriteerin kokonaisuutta.

Toiminnan arvioinnissa (1) arviointikriteerit kertovat millaista toimintaa, tulosta tai laatutasoa tavoitellaan.

Arviointikriteeri on [varhaiskasvatuksessa laatuindikaattoria](#) tarkemmin määrittävä tai erotteleva ominaisuus.

[Oppilaan](#) tai [opiskelijan](#) arvioinnissa (2) arviointikriteerit määrittelevät eri [arvosanoihin](#) vaadittavan osaamisen tason. Arviointikriteerit on määritelty esimerkiksi [perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa](#) ja [lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa](#). Vertaa [päättöarvioinnin kriteeri](#).

[Ammatillisessa koulutuksessa](#) arvioinnin kriteereitä ovat [osaamisen arvioinnissa \(2\)](#) käytettävät kuvaukset kunkin [arvosanan](#) edellyttämästä osaamisesta. Määritelmässä mainittu "kohteiden keskinäisen järjestyksen määrittäminen" ei päde ammatilliseen koulutukseen, sillä ammatillisessa koulutuksessa [arvioinnin \(2\)](#) tarkoitus on osoittaa [opiskelijan](#) osaamisen taso suhteessa ennalta määrättyihin arvioinnin kriteereihin, ei esimerkiksi asettaa opiskelijoita paremmuusjärjestykseen.

evaluation criterion: Esimerkki termin käytöstä: "One evaluation criterion used in evaluating learning outcomes is the number of students who enter higher education."

assessment criterion: Esimerkki termin käytöstä: "When assessing a pupil's knowledge and skills for the purpose of issuing reports and certificates, assessment criteria derived from the objectives defined in the core curriculum are used."

Käsitteen tunnus: c613

Luokka: yleinen/yhteinen, varhaiskasvatus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus

Luokka: arviointi

Käsittekaaviot: [Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi](#), [Arviointi](#) ja [Laatukäsitteitä](#)

723

päätösarvioinnin kriteeri

määritelmä

arviointikriteeri, jota käytetään **perusopetuksen oppilaan** kunkin **oppiaineen** päätösarvosanaa muodostettaessa ja joka perustuu oppiaineelle määriteltyihin **arvosanoihin** vaadittavaan tieto- ja taitotasoon

huomautus

Arvioinnissa (2) käytetään usean arviointikriteerin kokonaisuutta.

Perusopetuksen **yhteisten oppiaineiden** päätösarvioinnin kriteerit on määritelty perusopetuksen **opetussuunnitelman perusteissa**.

Perusopetuksen päätösarvioinnin kriteerit arvosanoille 5, 7, 8 ja 9 otetaan käyttöön 1.8.2021 alkaen. Tätä aikaisemmin kriteerit on määritelty vain arvosanalle 8.

Käsitteen tunnus: c614

Luokka: perusopetus

Luokka: arviointi

Käsittekaavio: **Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi**

724

arvosana;**> numeroarvosana**sv vitsord *n*;

> siffervitsord *n* <numeroarvosana>

en grade (2);

mark;

> matriculation examination grade <ylioppilastutkinnon arvosana>;

> matriculation examination test grade <ylioppilaskokeen arvosana>

määritelmä

arvioinnin (2) tuloksena **oppilaalle** tai **opiskelijalle** annettava, järjestetystä joukosta valittava numeerinen tai sanallinen ilmaus

huomautus

Numeromuotoinen arvosana voidaan antaa esimerkiksi asteikolta 4–10 (**perusopetus** ja **lukiokoulutus**) tai 1–5.

Esimerkki sanallisen ilmauksen muotoisesta arvosanasta on magna cum laude approbatur.

Käsitteen tunnus: c617

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Luokka: arviointi

Käsittekaaviot: **Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi** ja **Suorituksen uusiminen ja arvosanan korottaminen**

725

arvosana-asteikko

- sv vitsordsskala;
betygsskala
hellre än: bedömningskala
- en grading scale;
marking scale
not: assessment scale

määritelmä

asteikko, joka määrittää [arvosanojen](#) keskinäisen järjestyksen ja suhteet

huomautus

Eri [koulutusasteilla](#) käytetään eri asteikkoja. Esimerkiksi [perusopetuksessa](#) käytetään numeroasteikkoa 4–10.

Arvosana-asteikoista on säädetty lainsäädännössä, esimerkiksi perusopetusasetuksessa (1998/852) ja asetuksessa lukiokoulutuksesta (1998/810).

Ruotsin termi bedömningskala viittaa mihin tahansa arviointiasteikkoon.

Käsitteen tunnus: c618

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi](#)

726

arviointimenetelmä (2)

- sv bedömningsmetod;
metod för bedömning
- en assessment method (2);
evaluation method (2)

määritelmä

[oppilaan](#) tai [opiskelijan oppimisen](#), osaamisen tai [oppimistulosten arvioinnissa \(2\)](#) käytettävä kohdekohtainen [arviointimenetelmä \(1\)](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c610

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaaviot: [Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi](#) ja [Arviointeihin liittyviä käsitteitä](#)

727

osaamisen arviointi (1)

määritelmä

[oppilaan](#) tai [opiskelijan](#) tiedollisen ja taidollisen osaamisen tason [arviointi \(2\)](#)

huomautus

[Perusopetuksessa](#) osaamisen arvioinnissa (1) käytetään perusopetuksen [opetussuunnitelman perusteissa](#) määriteltyjä, tavoitteista johdettuja [arviointikriteereitä](#) kuudennen [vuosiluokan \(1\)](#) päätteeksi annettavassa arvioinnissa (2) ja [päättöarvioinnissa](#).

Käsitteen tunnus: c1736

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi](#)

728

<ammattillinen koulutus>

osaamisen arviointi (2)

sv bedömning av kunnandet

en competence assessment

määritelmä

ammattillisen tutkintokoulutuksen tai *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen opiskelijan* osaamisen olemassaolon ja tason *arviointi (2)*

huomautus

Osaamisen arviointi (2) tapahtuu vertaamalla osaamista *tutkinnon perusteissa* tai *koulutuksen (2)* perusteissa määrättyihin *ammattitaitovaatimuksiin* tai *osaamistavoitteisiin (2)* ja niiden *arviointikriteereihin*.

Erityistä tukea (2) saavalle opiskelijalle voidaan laatia yksilöllinen osaamisen arviointi (2) (ks. *osaamisen arvioinnin mukauttaminen*). Lisäksi ammattitaitovaatimuksista ja osaamistavoitteista (2) on mahdollista poiketa (ks. *ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen*).

Osaamisen arviointia (2) tehdään *osaamisen tunnistamisen* ja *osaamisen tunnustamisen* yhteydessä sekä erilaisten osaamisen osoittamistapojen, kuten *näyttöjen*, yhteydessä.

Osaamisen arviointi (2) tehdään *arviointiaineiston* pohjalta.

Käsitteen tunnus: c1099

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsittekaaviot: *Henkilöiden rooleja työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja rooleihin liittyviä käsitteitä*, *Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi*, *Muutoksenhaku arviointiin (2)* ja *Suorituksen uusiminen ja arvosanan korottaminen*

729

<oppijan arviointi>

sanallinen arviointi

en written assessment

not: verbal assessment <suullinen arviointi>

määritelmä

arviointi (2), jonka tulos ilmaistaan tekstinä

huomautus

Sanallinen arviointi voidaan ilmaista yhteydestä riippuen määrättyssä muodossa tai yksilöllisenä tekstinä.

Käsitteen tunnus: c595

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Luokka: arviointi

Käsittekaavio: *Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi*

730

numeerinen arviointi

en numerical assessment

määritelmä

arviointi (2), jonka tulos ilmaistaan numerona *arvosana*-asteikolla

huomautus

Käsitteen tunnus: c1535

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Luokka: arviointi

Käsittekaavio: *Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi*

731

päättöarviointi

sv slutbedömning

en final assessment

määritelmä

opintojen päättyessä tehty [arviointi \(2\)](#)

huomautus

[Perusopetuksessa](#) päättöarvioinnin tehtävänä on määrittää, kuinka hyvin ja missä määrin [oppilas](#) on saavuttanut perusopetuksen [opetussuunnitelman perusteissa oppiaineille](#) asetetut tavoitteet perusopetuksen päättyessä.

Käsitteen tunnus: c1423

Luokka: perusopetus

Luokka: arviointi

Käsittekaaviot: [Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi](#) ja [Muutoksenhaku arviointiin \(2\)](#)

732

itsearviointi (2);**oppilaan itsearviointi;****opiskelijan itsearviointi**

sv självbedömning

en self-assessment

määritelmä

[arviointi \(2\)](#), jossa [oppilas](#) tai [opiskelija](#) itse arvottaa [oppimistaan](#), osaamistaan tai työskentelyään

huomautus

Itsearvioinnin (2) tulee tapahtua suhteessa tavoitteeseen ja perustellusti.

Vrt. [itsearviointi \(1\)](#), jossa arvioinnin (2) kohde on yleisempi.

Käsitteen tunnus: c616

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, lukiokoulutus

Luokka: arviointi

Käsittekaaviot: [Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi](#) ja [Arviointi](#)

733

<varhaiskasvatus, opetus ja koulutus>

palaute

määritelmä

[oppimisesta](#), osaamisesta, työskentelystä tai toiminnasta saatava kommentti tai arvio, joka tukee kohteen kehittymistä tai kehittämistä

huomautus

Palaute voi olla luonteeltaan hyvin erilaista ja se voi olla henkilökohtaista tai kohdistua esim. [koulutuksen](#) tai [varhaiskasvatuksen järjestäjään](#) tai [koulutukseen \(1\)](#).

Palaute voi olla positiivista tai negatiivista.

Jotta palautetta voidaan saada tai antaa, tavoitteen saavuttamista on pitänyt ensin arvioida.

Palautetta voidaan käsitellä palautekeskustelussa tai siitä voidaan laatia palauteraportti.

Palaute on osa [formatiivista arviointia](#).

Käsitteen tunnus: c1737

Luokka: yleinen/yhteinen, varhaiskasvatus, perusopetus

Luokka: arviointi

Käsittekaaviot: [Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi](#) ja [Arviointi](#)

734

vertaispalaute

määritelmä

palaute, jonka ryhmän jäsenet antavat toisilleen

huomautus

Esimerkiksi *oppilaan* tai *opiskelijan* toisen oppilaan tai opiskelijan *oppimisesta*, osaamisesta tai työskentelystä antama palaute.

Vertaispalauteen tavoite oppilaan ja opiskelijan työskentelyssä on myös kehittää palautetaitoja.

Vertaispalaute on lähellä *vertaisarviointia* (1).*Perusopetuksessa itsearviointi* (2) ja vertaispalaute ovat osa *formatiivista arviointia*.

Käsitteen tunnus: c1739

Luokka: arviointi

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus

Käsitekaaviot: *Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi* ja *Arviointi*

735

<ammattillinen koulutus>

palaute osaamisen kehittämisestä

määritelmä

ammattillisen koulutuksen opiskelijalle annettava *palaute*, jolla ohjataan ja kannustetaan *henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman* tavoitteiden saavuttamiseen sekä kehitetään edellytyksiä *itsearviointiin* (2)

huomautus

Opiskelijan osaamisen kehittymistä arvioi ja siitä palautetta voi antaa esimerkiksi *opetuksesta* (2) vastaava *opettaja* tai *työpaikkaohjaaja*. Palaute osaamisen kehittämisestä annetaan *ammattillisen tutkintokoulutuksen* aikana tai *ammattillisen tutkinnon* suorittamisen ja *osaamisen arvioinnin* (2) yhteydessä.Ks. myös *näyttö*.

Käsitteen tunnus: c1313

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: *Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi*

736

**tieteellisen julkaisun vertaisarviointi;
vertaisarviointi (2)**

määritelmä

menettely, jossa tutkimustuloksia julkaiseva taho pyytää tieteenalan asiantuntijoita ennakolta arvioimaan julkaistavaksi tarjotun käsikirjoituksen tieteellisen julkaisukelpoisuuden

huomautus

Tieteellisen julkaisun vertaisarvioinnilla pyritään varmistamaan, että tutkimustulokset ovat valideja, ajanmukaisia ja kiinnostavia. Vertaisarviointi (2) liittyy myös julkaisukanavien tasoluokitusvaatimuksiin.

Vertaisarviointia (2) voivat käyttää esimerkiksi lehdet, konferenssit ja kirjankustantajat.

Käsitteen tunnus: c1547

Luokka: korkeakoulut

737

(vanhentunut)

<ammattillisen koulutuksen näyttötutkinnot>

arviointikeskustelusv bedömningsamtal *n*;
utvärderingsamtal *n*

määritelmä

keskustelu, joka käydään *tutkinnon suorittajan* sekä opetusalan ja työelämän edustajien välillä osana *arviointia (2)*

huomautus

Arviointikeskustelu käydään esimerkiksi *tutkintotilaisuuden* arvioinnin (2) yhteydessä.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c607

Luokka: ammatillinen koulutus

738

(vanhentunut)

näyttötutkinnon arviointikokous

määritelmä

kokous, jossa työnantajia, työntekijöitä ja *opettajia* edustavat, *tutkintotoimikunnan* hyväksymät arvioijat tekevät *arviointiaineiston* perusteella esityksen *tutkinnon osan arvioinnista (2)* tutkintotoimikunnalle

huomautus

Arvioijilla tarkoitetaan henkilöitä, jotka arvioivat *opiskelijan* oppimista, osaamista tai tutkintosuoritusta.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c608

Luokka: ammatillinen koulutus

739

(vanhentunut)

tutkinnon osan arviointisuunnitelma

määritelmä

suunnitelma *tutkinnon osan arvioinnin (2)* tekemisestä ja *arviointimenetelmistä (2)*

huomautus

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c611

Luokka: ammatillinen koulutus

740

(vanhentunut)

<ammattillinen koulutus>

arviointiesitys

määritelmä

työnantajia, työntekijöitä ja *opettajia* edustavan arvioijaryhmän tekemä tutkinnonosakohtainen esitys, joka tehdään *tutkintotoimikunnalle* päätöksentekoa varten ja joka perustuu kattaviin *näyttötutkintojen tutkintosuoritusten arviointeihin (2)*

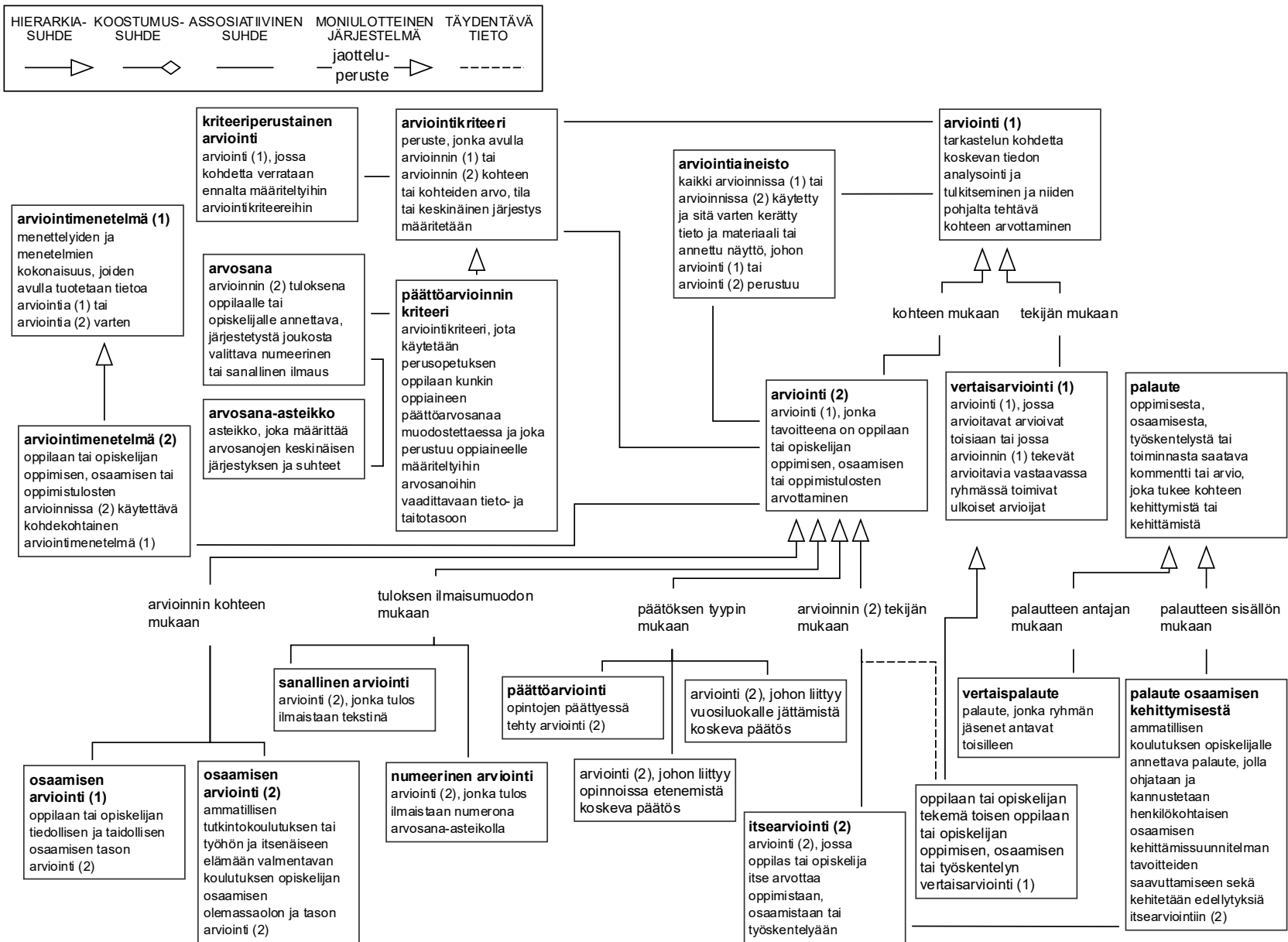
huomautus

Arvioijaryhmä esittää tutkintotoimikunnalle, miltä osin *opiskelijan todennettu osaaminen* soveltuu tunnustettavaksi vastaamaan suoritettavan *tutkinnon tutkinnonosia*.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c615

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsittekaavio 84. Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi.

6.13.5.1 Muutoksenhaku arviointiin (2)

741

arvioinnin tarkistuspyyntö

en request for rectification of assessment

määritelmä

kirjallinen pyyntö, jolla [ammattillisen koulutuksen opiskelija](#) hakee [arvioinnin tarkistamista](#) saamaansa [osaamisen arviointiin \(2\)](#)

huomautus

Mikäli opiskelija on tyytymätön osaamisen arviointiin (2), hän voi tehdä [osaamisen arvioijille](#) arvioinnin tarkistuspyynnön.

[Perusopetuksessa](#) ammatillisen koulutuksen käsitettä arvioinnin tarkistuspyyntö vastaa lähinnä käsite arvioinnin uusimispyyntö.

[Yliopistojen](#) ja [ammattikorkeakoulujen](#) osalta vrt. [arvioinnin oikaisupyyntö](#).

Käsitteen tunnus: c1315

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsittekaavio: [Muutoksenhaku arviointiin \(2\)](#)

742

arvioinnin uusiminen (1)

sv ombedömning

en reassessment

not: revised decision on assessment

määritelmä

ratkaisu [huoltajan](#), [oppilaan](#) tai [opiskelijan](#) pyyntöön tehdä uusi sellainen [arviointi \(2\)](#), johon liittyy opinnoissa etenemistä tai ([perusopetuksessa](#)) [vuosiluokalle \(1\)](#) jättämistä koskeva päätös, tai ratkaisu huoltajan, oppilaan tai opiskelijan pyyntöön tehdä uusi [päättöarviointi](#)

huomautus

Arvioinnin uusimista (1) voi itse pyytää 15 vuotta täyttänyt oppilas.

Perusopetuksessa ja [lukiokoulutuksessa](#) arvioinnin uusimista (1) koskevan ratkaisun antaa [oppilaitoksen rehtori](#).

Ratkaisu voi olla uuden arvioinnin (2) tekeminen tai pyynnön hylkääminen.

[Ammatillisessa koulutuksessa](#) perusopetuksen käsitettä arvioinnin uusiminen (1) vastaa lähinnä [arvioinnin tarkistaminen](#).

[Yliopistojen](#) ja [ammattikorkeakoulujen](#) osalta vrt. [arvioinnin oikaisu](#).

[Vapaan sivistystyön oppivelvollisille](#) suunnatussa [koulutuksessa \(2\)](#) [opiskelija](#) voi pyytää [rehtorilta](#) arvioinnin uusimista (1).

Käsitteen tunnus: c601

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Luokka: arviointi

Käsittekaavio: [Muutoksenhaku arviointiin \(2\)](#)

743

arvioinnin tarkistaminen

en rectification of assessment (1)

määritelmä

ratkaisu, jossa *osaamisen arvioijat opiskelijan* kirjallisesta pyynnöstä tarkistavat *osaamisen arviointia* (2) tai hylkäävät pyynnön

huomautus

Ks. myös *arvioinnin tarkistuspyyntö*.

Jos *ammattillisen koulutuksen* opiskelija on tyytymätön arvioinnin tarkistamista koskevaan päätökseen, hän voi pyytää *arvioinnin oikaisua* (ks. *arvioinnin oikaisupyyntö*).

Perusopetuksessa ammattillisen koulutuksen käsitettä arvioinnin tarkistaminen vastaa lähinnä käsite *arvioinnin uusiminen* (1).

Yliopistojen ja *ammattikorkeakoulujen* osalta vrt. *arvioinnin oikaisu*.

Käsitteen tunnus: c1314

Luokka: ammatillinen koulutus

Käsitekaavio: [Muutoksenhaku arviointiin](#) (2)

744

arvioinnin oikaisuvaatimus <perusopetus, lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö>;**arvioinnin oikaisupyyntö <ammattillinen koulutus, korkeakoulut>**

sv begäran om omprövning;

~ begära omprövning av bedömningen *verb*

en request for an administrative review of an assessment

not: claim for a revised assessment;

request for rectification of an assessment;

appeal (2) <valitus>;

challenge <yleiskielletä>

määritelmä

pyyntö, jolla *arvioinnin uusimiseen* (1), *arvioinnin tarkistamiseen* tai – *korkeakoulussa* (1) – opintosuorituksen *arviointiin* (2) tai *opintosuorituksen hyväksilukemiseen* tyytymätön *huoltaja* tai *oppija* hakee oikaisua arvioinnin uusimista (1), arvioinnin tarkistamista, *opintosuorituksen* arviointia (2) tai hyväksilukemista koskevaan päätökseen

huomautus

Arvioinnin oikaisuvaatimuksen tai -pyynnön voi tehdä oppilaan huoltaja tai 15-vuotias tai sitä vanhempi *oppilas* tai *opiskelija* itse.

Perusopetuksessa ja *lukiokoulutuksessa* arvioinnin oikaisuvaatimus osoitetaan aluehallintovirastolle.

Ammatillisessa tutkintokoulutuksessa arvioinnin oikaisupyyntö on oltava kirjallinen. Pyyntö osoitetaan ammatillista koulutusta koskevan lain mukaisesti *työelämätoimikunnalle* ja *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa rehtorille*.

Yliopistossa ja *ammattikorkeakoulussa* opiskelija voi yliopistolain 558/2009 ja ammattikorkeakoululain 932/2014 mukaan suullisesti tai kirjallisesti pyytää oikaisua *opintosuorituksensa arviointiin* (2) tai muualla suoritettujen opintojensa tai muulla tavoin osoitetun osaamisensa hyväksilukemiseen. Opintosuorituksen arviointia (2) koskeva oikaisupyyntö on tehtävä arvostelun suorittaneelle *opettajalle*. Hyväksilukemista koskeva oikaisupyyntö on tehtävä päätöksen tehneelle henkilölle.

Yliopistossa ja *ammattikorkeakoulussa* arvioinnin oikaisupyyntö johdosta tehtyyn päätökseen (*arvioinnin oikaisu*) saa vaatia oikaisua tutkintolautakunnalta tai muulta siihen tehtävään määrättyä toimielimeltä siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatussa *vapaan sivistystyön koulutuksessa opiskelija* saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen *arviointiin* (2) tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta.

Käsitteen tunnus: c1316

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus lukiokoulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: [Muutoksenhaku arviointiin](#) (2)

745

arvioinnin oikaisu

- sv omprövning av bedömning;
> rättelse av bedömning av kunnande <ammattillinen koulutus, osaamisen arvioinnin oikaisu>
inte: rättelse av bedömning
- en administrative review of an assessment;
~ correction of an assessment <virheellisten tietojen korjaaminen>
not: revised decision;
rectification of assessment (2);
assessment rectification

määritelmä

ratkaisu [arvioinnin oikaisuvaatimukseen tai -pyyntöön](#)

huomautus

[Perusopetuksessa](#) ja [lukiokoulutuksessa](#) kirjallinen [arvioinnin oikaisuvaatimus](#) osoitetaan aluehallintovirastolle. Aluehallintoviraston ratkaisuna voi olla kyseisen [arvioinnin uusimista \(1\)](#) koskevan hallintopäätöksen muuttaminen, hallintopäätöksen kumoaminen, arvioinnin oikaisua koskevan vaatimuksen hylkääminen tai asian palauttaminen [rehtorille](#) uudelleen käsiteltäväksi.

[Ammatillisessa koulutuksessa](#) arvioinnin oikaisu koskee vain [osaamisen arviointia \(2\)](#) ja [ammattillisen koulutuksen järjestäjä](#) voidaan perustellusta syystä myös edellyttää asettamaan uudet [osaamisen arvioijat](#).

[Yliopistossa](#) ja [ammattikorkeakoulussa opiskelija](#) voi yliopistolain 558/2009 ja ammattikorkeakoululain 932/2014 mukaan pyytää oikaisua [opintosuorituksensa arviointiin \(2\)](#) tai muualla suoritettujen opintojensa tai muulla tavoin osoitetun osaamisensa [hyväksilukemiseen](#) (ks. [arvioinnin oikaisupyyntö](#)).

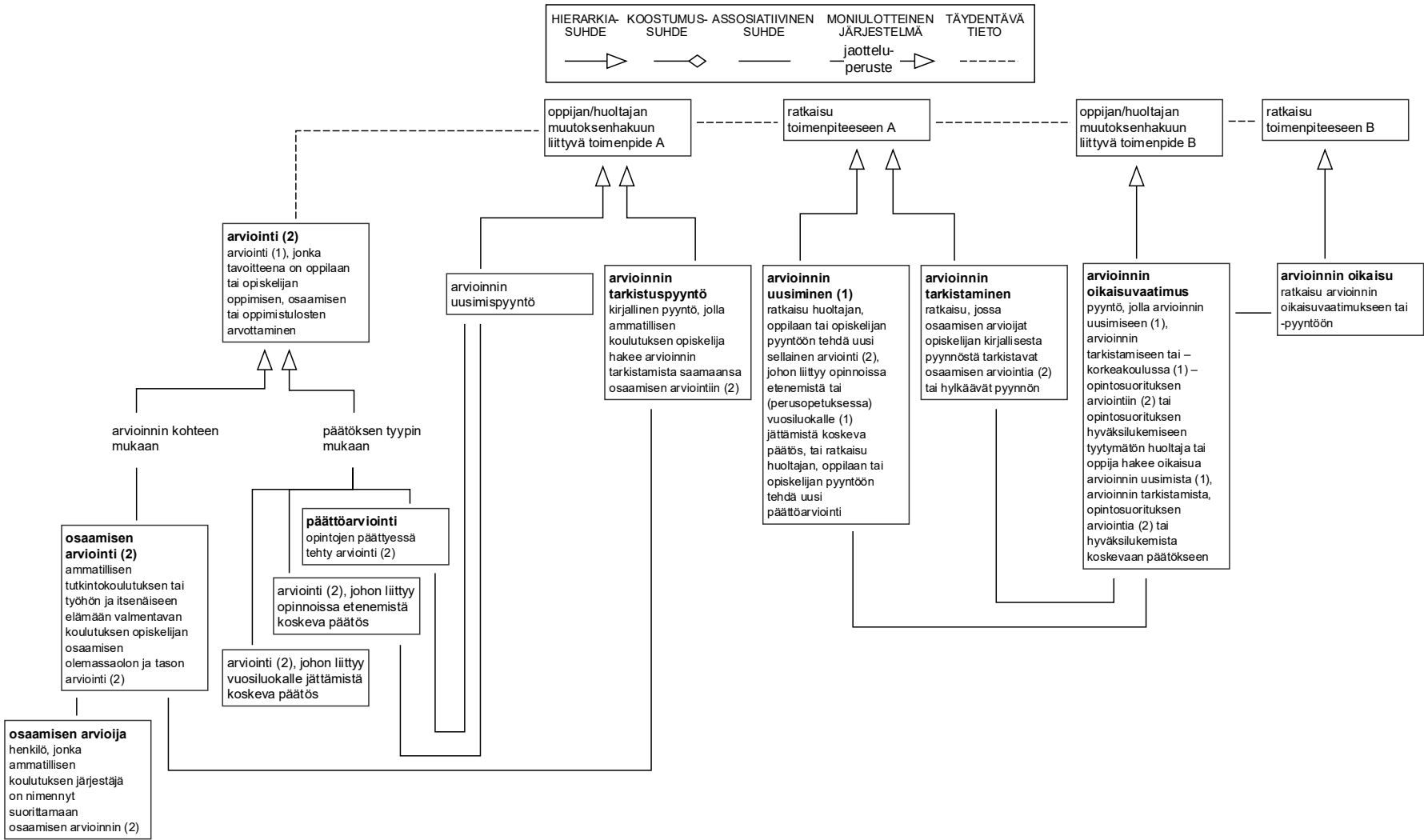
Yliopistossa ja ammattikorkeakoulussa arvioinnin oikaisupyyntö johdosta tehtyyn arvioinnin oikaisuun saa vaatia oikaisua tutkintolautakunnalta tai muulta siihen tehtävään määrättyä toimielimeltä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Käsitteen tunnus: c602

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Luokka: arviointi

Käsittekaavio: [Muutoksenhaku arviointiin \(2\)](#)



Käsittekaavio 85. Muutoksenhaku arviointiin (2).

6.13.5.2 Suorituksen uusiminen ja arvosanan korottaminen

746

suorituksen uusiminen;**opintosuorituksen uusiminen;****arvioinnin uusiminen (2)** <laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017>;**osaamisen osoittamisen uusiminen** <ammatillinen koulutus>

sv omtagning

en ~ resit a test *verb* <kokeen uusiminen>;~ resit an exam *verb* <kokeen uusiminen>;~ retake a test *verb* <kokeen uusiminen>;~ retake an exam *verb* <kokeen uusiminen>

määritelmä

toiminta, jossa *oppilas* tai *opiskelija* tekee *opintosuorituksensa* uudelleen tai osoittaa osaamisensa uudelleen ja saa siitä uuden *arvioinnin (2)* tai *osaamisen arvioinnin (1)*

huomautus

Perusopetuksessa suorituksen uusiminen tulee kyseeseen tilanteissa, joissa *oppija* ei ole suorittanut hyväksytysti *koulutukseen (2)* kuuluvia opintoja tai hänen *arviointinsa (2)* on hylätty.

Ammatillisessa koulutuksessa koulutuksen järjestäjän tulee järjestää *opiskelijalle* mahdollisuus osaamisen osoittamisen uusimiseen, jos opiskelijan *osaamisen arviointi (2)* on hylätty.

Lukiokoulutuksessa opiskelijalla on oikeus suorituksen uusimiseen sekä hylätyn että hyväksytyn opintosuorituksen kohdalla. Sekä hyväksytyn että hylätyn opintosuorituksen uusimisessa voi olla kyse myös *arvosanan korottamisesta*.

Korkeakouluissa (1) suorituksen uusiminen voi tulla kyseeseen sekä hylätyn että hyväksytyn opintosuorituksen kohdalla. Korkeakoulu (1) voi määrätä vähimmäis- ja enimmäismäärän *opetukseen (1)* liittyvien kuulusteluiden ja muiden opintosuoritusten uusimiskerroille.

Ks. myös *osaamisen osoittaminen*, *arvioinnin uusiminen (1)* ja *arvosanan korottaminen*.

Käsitteen tunnus: c600

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Luokka: arviointi

Käsittekaavio: [Suorituksen uusiminen ja arvosanan korottaminen](#)

747

arvosanan korottaminen

sv höjning av vitsord
 en grade improvement;
 mark improvement;
 improving a grade;
 improving a mark;
 ~ raise a grade *verb*;
 ~ raise a mark *verb*

määritelmä

toiminta, jossa *oppilas* tai *opiskelija* uusii *arvioinnin (2)* tai *osaamisen arvioinnin (1)* perustana olleen *opintosuorituksen* tai muun *osaamisen osoittamisen* tai tekee lisäsuorituksen saadakseen korkeamman *arvosanan*

huomautus

Perusopetuksessa oppilas voi *opetukseen (1)* osallistumatta korottaa *lukuvuositodistukseen* merkittyä hylättyä arvosanaa. Hyväksytyn arvosanan korottamisesta ei ole erikseen säädetty, mutta *opetuksen järjestäjä* voi antaa tällaisen mahdollisuuden oppilaalle. Muu kuin perusopetuksen oppilas voi korottaa perusopetuksen arvosanojaan *tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa*, *aikuisten perusopetuksessa* tai *erityisessä tutkinnossa*.

Lukiokoulutuksessa opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa *suorituksen uusimisen* kautta.

Ammatillisessa koulutuksessa koulutuksen järjestäjän tulee järjestää opiskelijalle mahdollisuus *osaamisen arvioinnin (2)* perusteella annetun hyväksytyn arvosanan korottamiseen (hylätyn arvosanan kohdalla käytetään käsitettä *osaamisen osoittamisen uusiminen*).

Korkeakouluissa (1) arvosanan korottaminen tapahtuu *suorituksen uusimisen* kautta.

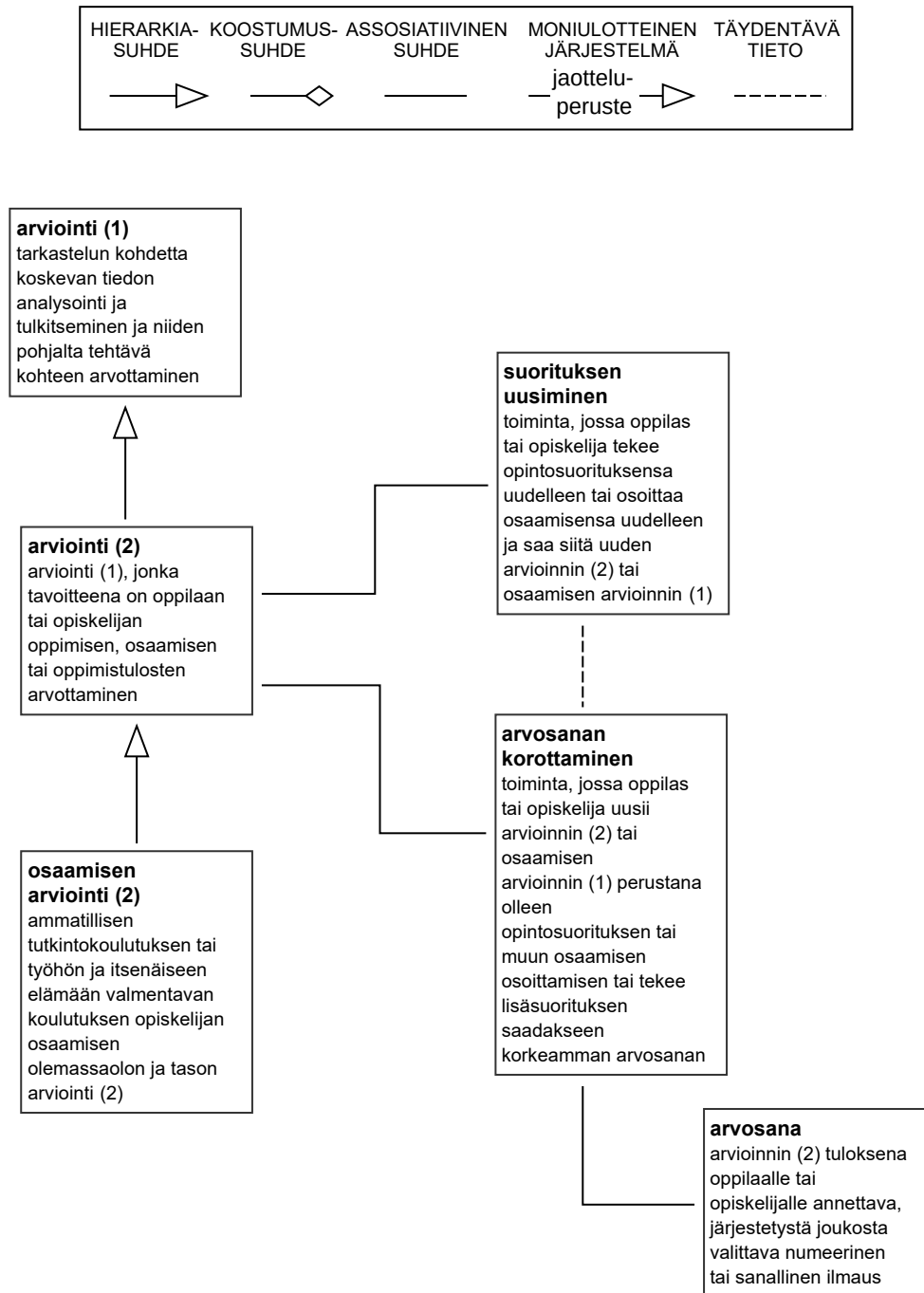
Vrt. *suorituksen uusiminen*, *arvioinnin oikaisuvaatimus*.

Käsitteen tunnus: c603

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Luokka: arviointi

Käsitteekaavio: [Suorituksen uusiminen ja arvosanan korottaminen](#)



Käsitekaavio 86. Suorituksen uusiminen ja arvosanan korottaminen.

6.14 Opintosuorituksen hyväksilukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä tutkinnon tunnustaminen

748

opinnollistaminen

määritelmä

toimenpide, jossa sovitaan, että osaaminen, jota *opiskelija* tulee hankkimaan *oppilaitoksen* tai *korkeakoulun (1)* ulkopuolella muuten kuin opiskelemalla, tullaan dokumentoimaan, tunnistamaan (ks. *osaamisen tunnistaminen*) ja tunnustamaan (ks. *osaamisen tunnustaminen*) osaksi tavoitteena olevaa *tutkintoa*

huomautus

Opinnollistamisessa voidaan jo ennen osaamista tuottavaa toimintaa (esimerkiksi työ tai harrastustoiminta) pohtia, miten kyseinen toiminta olisi sellaista, että se edistäisi oppimistavoitteiden saavuttamista.

Opinnollistaminen eroaa *osaamisen tunnustamisesta* siten, että opinnollistamisesta sovitaan ennen osaamisen hankkimista (esimerkiksi työn aloittamista).

Käsitteen tunnus: c1636

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsittekaavio: [Suoritusten hyväksilukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

749

osaamisen tunnistaminen

sv identifiering av kunnskaper

en identification of prior learning;
identification of learning;
identification of competence

määritelmä

toimenpide, jossa *koulutustoimija* selvittää *hakijan*, *oppilaan* tai *opiskelijan* esittämien asiakirjojen ja muiden mahdollisten selvitysten perusteella hänen osaamisensa sekä muut lähtökohtansa suhteessa vaatimuksiin ja tavoitteisiin

huomautus

Ammatillisessa koulutuksessa tapahtuvan osaamisen tunnistamisen yhteydessä 'osaaminen' viittaa myös ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomaan osaamiseen, josta *oppijalla* ei ole asiakirjoja, jotka riittävästi ilmaisisivat taidon tason vastaavuutta *tutkinnon perusteissa* määrättyjen *ammattitaitovaatimusten* tai *osaamistavoitteiden (2)* kanssa.

Ammatillisessa koulutuksessa tapahtuvan osaamisen tunnistamisen yhteydessä *koulutuksen järjestäjän* edustaja selvittää hakijan tai opiskelijan saavuttaman osaamisen erilaisin menetelmin, mukaan lukien verkkosivusto www.osaan.fi. Niiltä osin kuin *todennettu osaaminen* vastaa suoritettavan *tutkinnon* osia tai *yhteisten tutkinnon osien* osa-alueita, osaaminen tunnustetaan osaksi *tutkintoa*. Jos opiskelijalla on asiakirjojen tai muiden selvitysten perusteella osaamista, jonka perusteella *tutkinto*, *tutkinnon osa* tai *yhteisten tutkinnon osien* osa-alue on mahdollista suorittaa ilman osaamisen hankkimista, koulutuksen järjestäjän tulee ohjata opiskelija osoittamaan osaamisensa (ks. *osaamisen osoittaminen*). Osaaminen osoitetaan vain siltä osin, kuin sitä ei ole aiemmin arvioitu ja todennettu.

identification of prior learning: Englannin termi identification of prior learning on peräisin Euroopan unionin teksteistä, mutta nykyisin sitä käytetään laajemminkin. Termin ilmaus "prior learning" ei viittaa siihen, että tunnistettavan osaamisen täytyisi olla hankittu esimerkiksi ennen *koulutuksen (2)* aloittamista, vaan siihen, että osaaminen on aina hankittu ennen tunnistamistoimenpidettä.

Ks. myös *osaamisen tunnustaminen*, *osaamisen arviointi (2)*.

Käsitteen tunnus: c628

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsittekaaviot: [Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa](#) ja [Suoritusten hyväksilukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

750

osaamisen tunnustaminen

mieluummin kuin: aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen;

AHOT;
ahotointi

- sv erkännande av kunnande
hellre än: > erkännande av tidigare förvärvat kompetens
- en recognition of prior learning;
accreditation of prior learning (2);
recognition of learning;
recognition of competence;
accreditation of competence

määritelmä

toimenpide, jossa *opiskelijan* osaaminen, joka vastaa suoritettavan *tutkinnon perusteita*, suoritettavan *koulutuksen (2)* perusteita tai *opetussuunnitelman (2)* mukaisia tavoitteita mutta on hankittu ja osoitettu toisessa yhteydessä sekä todennettu, sisällytetään osaksi *tutkintoa*

huomautus

Toisessa yhteydessä hankittu osaaminen tulee todentaa, mikä voi tapahtua esimerkiksi opiskelijan esittämällä *todistuksella (2)*.

Esimerkiksi *korkeakoulujen (1)* osaamisen tunnustamisen prosessissa yksi tai useampi asiantuntija arvioi todennetun osaamisen ja valitun tutkinnon *tutkintovaatimusten* vastaavuuden sekä esittää tutkinnon myöntäjälle osaamisen tunnustamista tutkinnoksi tai sen osaksi.

Osaamisen tunnistaminen ja osaamisen tunnustaminen muodostavat yhdessä vastaavan toimenpiteen kuin *opintosuorituksen hyväksilukeminen*, mutta tunnistettava ja tunnustettava osaaminen voi olla muutakin kuin *opintosuorituksia*.

aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen; AHOT; ahotointi: Suomenkielinen termi aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen on tässä sanastossa merkitty epäsuositettavaksi termiksi, koska siitä saattaa syntyä virheellinen mielikuva, että tunnustettavan osaamisen täytyisi olla hankittu esimerkiksi ennen koulutuksen (2) aloittamista. (Osaaminen on kuitenkin aina hankittu ennen tunnustamistoimenpidettä.)

erkännande av tidigare förvärvat kompetens: Ruotsin sana kompetens (ilmauksessa "tidigare förvärvat kompetens") viittaa yksittäiseen taitoon. Taito-käsite on suppeampi kuin käsite osaaminen.

recognition of prior learning, accreditation of prior learning (2): Englannin termit recognition of prior learning ja accreditation of prior learning (2) ovat peräisin Euroopan unionin teksteistä, mutta nykyisin niitä käytetään laajemminkin. Termien ilmaus "prior learning" ei viittaa siihen, että tunnustettavan osaamisen täytyisi olla hankittu esimerkiksi ennen *koulutuksen (2)* aloittamista, vaan siihen, että osaaminen on aina hankittu ennen tunnustamistoimenpidettä.

Vrt. *tutkinnon tunnustaminen*.

Käsitteen tunnus: c629

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsittekaaviot: *Henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa* ja *Suoritusten hyväksilukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen*

751

oppijan arvio osaamisen tunnustamisen mahdollisuuksista (uudistermi);**~ esi-HOKS <ammatillinen koulutus>**

mieluummin kuin: esiahotointi <korkeakoulut>

määritelmä

toiminta, jossa *oppija* vertaa jo hankittua tai tavoitteena olevaa osaamistaan tarjolla olevan *koulutuksen (2)* sisältöön ja arvioi mahdollisuuksia *osaamisen tunnustamiseen* tai *opintosuoritusten hyväksilukemiseen*

huomautus

Oppijan arvio osaamisen tunnustamisen mahdollisuuksista voi sisältää pohdintaa siitä, mihin vaihtoehtoiseen *oppilaitokseen* tai *koulutukseen (2)* hakemalla oppija voisi tarkoituksenmukaisimmin saada hyväksiluetuksi olemassa olevaa tai tavoitteena olevaa osaamistaan.

Korkeakoulun (1) opiskelija voi tehdä arvion osaamisen tunnustamisen mahdollisuuksista (eli nk. esiahotoinnin) ennen koulutusta (2), koulutuksen (2) aikana tai uuteen koulutukseen (2) hakeutuessaan.

Käsitteen tunnus: c1634

Luokka: ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Käsittekaavio: [Suoritusten hyväksilukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

752

ennakollinen hyväksilukeminen;**ennakollinen hyväksiluku**

määritelmä

toimenpide, jossa *opiskelijan* kotikorkeakoulu päättää, että opinnot, jotka opiskelija tulee suorittamaan muussa *oppilaitoksessa* tai *korkeakoulussa (1)*, tullaan sisällyttämään osaksi opiskelijan tavoitteena olevaa *tutkintoa opintosuorituksen hyväksilukemisen* kautta

huomautus

Käsitteen tunnus: c1635

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: [Suoritusten hyväksilukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

753

**opintosuorituksen hyväksilukeminen;
opintosuorituksen hyväksiluku**

sv tillgodoräknande *n* av studieprestation
 en accreditation of prior learning (1);
 credit transfer

määritelmä

toimenpide, jossa *opiskelijan* aiempi *opintosuoritus* sisällytetään osaksi tavoitteena olevaa *tutkintoa*

huomautus

Opintosuorituksen hyväksilukeminen voi tapahtua *opintosuorituksen korvaamisen* tai *opintosuorituksen sisällyttämisen* kautta.

Ammatillisen koulutuksen osalta käsite opintosuorituksen hyväksilukeminen on vanhentunut.

Ammatillisessa koulutuksessa *osaamisen tunnistaminen* ja *osaamisen tunnustaminen* muodostavat yhdessä vastaavan toimenpiteen kuin opintosuorituksen hyväksilukeminen, mutta tunnistettava ja tunnustettava osaaminen voi olla muutakin kuin opintosuorituksia.

Lukiokoulutuksessa lukiolain (714/2018) mukaan *koulutuksen järjestäjän* on tunnustettava toisessa lukiolain mukaista koulutusta antavassa *oppilaitoksessa* suoritettut lukiokoulutuksen *oppimäärään* kuuluvat opinnot hyväksilukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää.

sisällyttää: Opintosuorituksen hyväksilukeminen -käsitteen määritelmässä esiintyvää sanaa "sisällyttää" käytetään tässä sanastossa (ja ylipäänsä opintosuoritusten hyväksilukemisen ja osaamisen tunnustamisen yhteydessä) kahdessa merkityksessä. Laajemmin ajateltuna sisällyttäminen toimii opintosuorituksen korvaamisen ja opintosuorituksen sisällyttämisen yhteisenä yläkäsitteenä. Suppeammin ajateltuna sisällyttämisellä viitataan nimenomaan sanastossa määriteltyn *opintosuorituksen sisällyttämiseen* (erotukseksi opintosuorituksen korvaamisesta).

Ks. myös *osaamisen tunnustaminen*.

Käsitteen tunnus: c625

Luokka: lukiokoulutus, korkeakoulut

Käsitekaavio: [Suoritusten hyväksilukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

754

opintosuorituksen korvaaminen

sv ersättande av studieprestation
 en substitution of studies;
 substitution of a course;
 > substitution of a credit <korkeakoulut>

määritelmä

opintosuorituksen hyväksilukemisen muoto, jossa *opiskelijan* eri yhteydessä suorittaman *opintosuorituksen* todetaan vastaavan jotakin tavoitteena olevan *tutkinnon tutkintovaatimusten* kohtaa ja jossa kyseisen tutkintovaatimusten kohdan suorittaminen kokonaan tai osittain korvataan eri yhteydessä suoritettulla opintosuorituksella

huomautus

Esimerkiksi Helsingin yliopistossa matematiikkaa opiskeleva voi mahdollisesti korvata tutkintovaatimusten edellyttämän *opintojakson* Analyysi I Turun yliopistossa tehdyllä suorituksella Analyysi I.

Ammatillisessa koulutuksessa ei käytetä käsitteitä opintosuorituksen korvaaminen ja *opintosuorituksen sisällyttäminen*, vaan näitä vastaavan toimenpiteen muodostavat *osaamisen tunnistaminen* ja *osaamisen tunnustaminen*.

Käsitteen tunnus: c626

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Suoritusten hyväksilukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

755

opintosuorituksen sisällyttäminen

sv inkluderande av studieprestation
 en inclusion of studies;
 inclusion of a course;
 > inclusion of a credit

määritelmä

opintosuorituksen hyväksilukemisen muoto, jossa *opiskelijan* jossakin *koulutusorganisaatiossa* tekemä *opintosuoritus* sisällytetään osaksi toisen *koulutusorganisaation tutkintoa* ilman, että suoritus korvaa mitään sisällöllisesti tarkasti määriteltyä kohtaa *tutkintovaatimuksissa*

huomautus

Esimerkiksi opiskelija sisällyttää kauppatieteen *perusopinnot sivuaineeksi* tutkintoonsa *yliopistossa*, jossa ei järjestetä kauppatieteen *koulutusta (2)*.

sisällyttäminen: Opintosuorituksen sisällyttäminen -käsitteen nimityksessä esiintyvää sanaa "sisällyttäminen" käytetään tässä sanastossa (ja ylipäänsä opintosuoritusten hyväksilukemisen ja *osaamisen tunnustamisen* yhteydessä) kahdessa eri merkityksessä. Suppeammin ajateltuna sisällyttämisellä viitataan nimenomaan tässä määriteltyyn opintosuorituksen sisällyttämiseen (erotukseksi *opintosuorituksen korvaamisesta*). Laajemmin ajateltuna sisällyttäminen toimii opintosuorituksen korvaamisen ja opintosuorituksen sisällyttämisen yhteisenä yläkäsitteenä.

Ammatillisessa koulutuksessa ei käytetä käsitteitä opintosuorituksen sisällyttäminen ja *opintosuorituksen korvaaminen*, vaan näitä vastaavan toimenpiteen muodostavat *osaamisen tunnistaminen* ja *osaamisen tunnustaminen*.

Käsitteen tunnus: c627

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Suoritusten hyväksilukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen](#)

756

todennettu osaaminen

sv intygat kunnande *n*
 en validated competence

määritelmä

opiskelijan aiemmin suorittamat opinnot, jotka toimivaltainen viranomainen on arvioinut ja todentanut ja jotka voidaan sisällyttää osaksi suoritettavaa *tutkintoa*

huomautus

Määritelmässä tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia ovat muun muassa *koulutuksen järjestämisluvan* saaneet *ammattillisen koulutuksen järjestäjät*.

Todennettu osaaminen on määritelty ammatillisesta koulutuksesta annetussa asetuksessa (673/2017).

Todennettua osaamista ovat esimerkiksi opiskelijan suorittamat voimassa olevien *ammattillisen perustutkinnon*, *ammattitutkinnon* tai *erikoisammattitutkinnon perusteiden* mukaiset *tutkinnon osat* ja *yhteisten tutkinnon osien osa-alueet*, lukio-opinnot, korkeakouluopinnot sekä muut toimivaltaisen viranomaisen arvioimat ja todentamat opinnot, jotka voidaan sisällyttää osaksi suoritettavaa tutkintoa.

Ks. myös *osaamisen tunnustaminen*.

Käsitteen tunnus: c898

Luokka: ammatillinen koulutus

757

tutkinnon tunnustaminen;
tutkinnon rinnastaminen <Opetushallituksen käyttämä termi>;
tutkinnon laillistaminen <Valviran käyttämä termi>;
 > **ammattillinen tunnustaminen;**
 > **akateeminen tunnustaminen**

määritelmä

toimenpide, jossa selvitetään, millaisen *kelpoisuuden* tai *pätevyyden* jossakin maassa suoritettu *tutkinto* tai *opintosuoritus* antaa haettaessa työtä tai *opiskelupaikkaa* toisessa maassa, ja jonka lopputuloksena on asiaa koskeva hallintopäätös

huomautus

Tutkinnon tunnustamisessa selvitetään työn tai opiskelupaikan hakemista varten muussa maassa suoritettua tutkinnon tai opintosuorituksen vastaavuus suomalaisen tutkinnon tai opintosuorituksen kanssa ja tehdään asiaa koskeva päätös. Tutkinnon tunnustamisen lopputuloksena on päätös tutkinnon tunnustamisesta.

Tutkinnon tunnustaminen eroaa käsitteistä *osaamisen tunnustaminen* ja *opintosuorituksen hyväksilukeminen* siten, että tutkinnon tunnustamisesta ei seuraa päätöstä tutkinnon, osaamisen tai opintosuorituksen hyväksilukemisesta osaksi laajempaa kokonaisuutta, vaan siinä tehdään ainoastaan päätös muussa maassa suoritettua tutkinnon tai opintosuorituksen vastaavuudesta suomalaisen tutkinnon tai opintosuorituksen kanssa. Kuitenkin niin kutsuttuun akateemiseen tunnustamiseen (ks. huomautus jäljempänä) voi liittyä myös mahdollisuus ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisesta suomalaiseen tutkintoon.

Tutkinnon tunnustamisesta vastaa työnantaja tai viranomainen (kun kyseessä on ammatillinen tunnustaminen) tai *oppilaitos* tai *korkeakoulu (1)* (kun kyseessä on akateeminen tunnustaminen). Joissakin tilanteissa tunnustamisen ehdoksi voidaan määrätä täydentäviä opintoja tai muita täydentäviä suorituksia.

ammattillinen tunnustaminen: Kun *ulkomailla suoritettua tutkinnon* tai opintosuorituksen perusteella haetaan työtä, puhutaan käsitteestä ammatillinen tunnustaminen. Mikäli haettuun tehtävään vaaditaan lain mukaan tietty tutkinto, opintosuoritus tai ammatinharjoittamisoikeus, tutkinnon tunnustamisesta vastaa viranomainen. Päätöksiä tekeviä viranomaisia ovat esimerkiksi Valvira (sosiaali- ja terveysala) ja Opetushallitus (mm. opetus- ja varhaiskasvatusala, yleinen virkakelpoisuus ja virkakelpoisuus oikeustieteellistä tutkintoa edellyttäviin tehtäviin).

Esimerkiksi Valvira voi hakemuksesta myöntää oikeuden harjoittaa Suomessa sosiaali- ja terveydenhuollon alan ammattia (kuten lääkäri tai geronomi) laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, jolle on jossakin muussa valtiossa kuin Suomessa suoritettua *koulutuksen (2)* perusteella myönnetty *tutkintotodistus* tai muu asiakirja, joka kyseisessä valtiossa vaaditaan kyseiseen ammattiin.

akateeminen tunnustaminen: Kun ulkomailla suoritettua tutkinnon tai opintosuorituksen perusteella haetaan *opiskelupaikkaa*, puhutaan käsitteestä akateeminen tunnustaminen. Akateemisella tunnustamisella tarkoitetaan toimenpidettä, jossa *oppilaitos* tai *korkeakoulu (1)* selvittää *hakijan* muussa maassa suorittaman tutkinnon tai opintosuorituksen vastaavuuden suomalaisen tutkinnon tai opintosuorituksen kanssa ja tekee päätöksen *opinto-oikeuden* myöntämisestä ulkomailla suoritettua koulutuksen (2) perusteella. Lisäksi *opiskelijan* ulkomailla suorittamat opinnot tai osa niistä voidaan mahdollisesti hyväksilukea osaksi Suomessa suoritettavaa tutkintoa.

Tutkinnon tunnustaminen on yleistermi. Samasta toiminnasta voidaan käyttää muitakin termejä, joista useat ovat peräisin lainsäädännöstä. Esimerkkejä synonyymisistä nimityksistä ovat tutkinnon rinnastaminen (Opetushallitus) ja tutkinnon laillistaminen (Valvira).

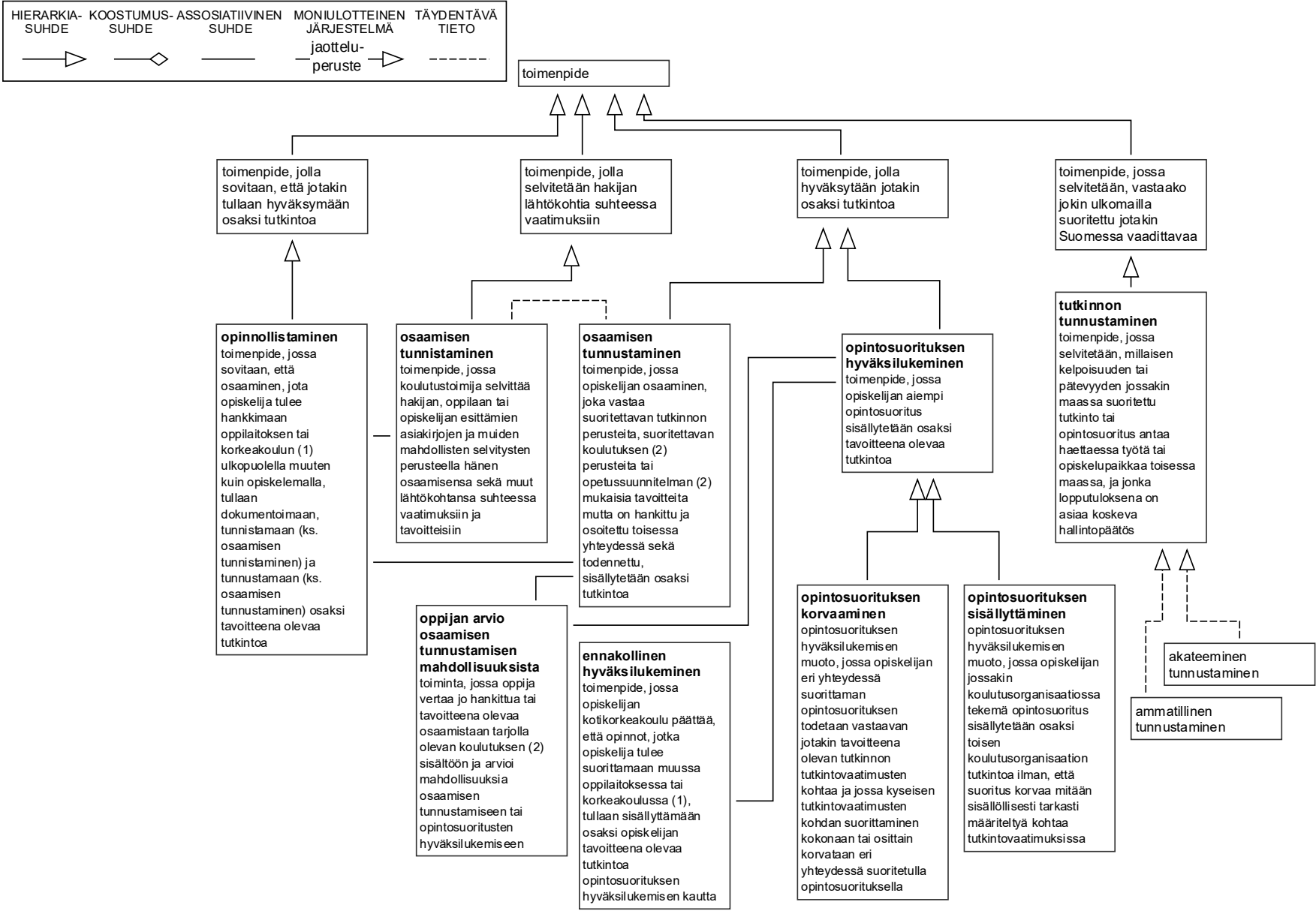
Vrt. *opintosuorituksen hyväksilukeminen*, *osaamisen tunnustaminen*.

Käsitteen tunnus: c1035

Luokka: korkeakoulut

Käsittekaavio: *Suoritusten hyväksilukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen*

Käsitekaavio 87. Suoritusten hyväksilukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.



6.15 Varhaiskasvatukseen, opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut

758

varhaiskasvatuksen asiakasmaksu

- sv klientavgift för småbarnspedagogik;
kundavgift för småbarnspedagogik
- en early childhood education and care client fee;
client fee for early childhood education and care;
ECEC client fee

määritelmä

[varhaiskasvatuksesta](#) perittävä asiakasmaksu

huomautus

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksu on aina lapsikohtainen ja kunta tekee siitä maksupäätöksen tai yksityinen [varhaiskasvatuksen palveluntuottaja](#) sopimuksen.

Laissa varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (1503/2016) säädetään kunnan järjestämässä [päiväkotitoiminnassa](#) ja [perhepäivähoidossa](#) perittävistä asiakasmaksuista. Muusta kunnan järjestämästä varhaiskasvatuksesta, esimerkiksi [avoimesta varhaiskasvatustoiminnasta](#) kunta voi periä päättämänsä asiakasmaksun.

Käsitteen tunnus: c1602

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen maksut](#)

759

kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksu

- sv klientavgift för småbarnspedagogik på heltid;
kundavgift för småbarnspedagogik på heltid
- en client fee for full-time early childhood education and care;
full-time ECEC client fee

määritelmä

[kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta](#) perittävä [varhaiskasvatuksen asiakasmaksu](#)

huomautus

Kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta on säädetty varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa (1503/2016).

Käsitteen tunnus: c1603

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen maksut](#)

760

osa-aikaisen varhaiskasvatuksen maksu

- sv klientavgift för småbarnspedagogik på deltid;
kundavgift för småbarnspedagogik på deltid
- en client fee for part-time early childhood education and care;
part-time ECEC client fee

määritelmä

[osa-aikaisesta varhaiskasvatuksesta](#) perittävä [varhaiskasvatuksen asiakasmaksu](#)

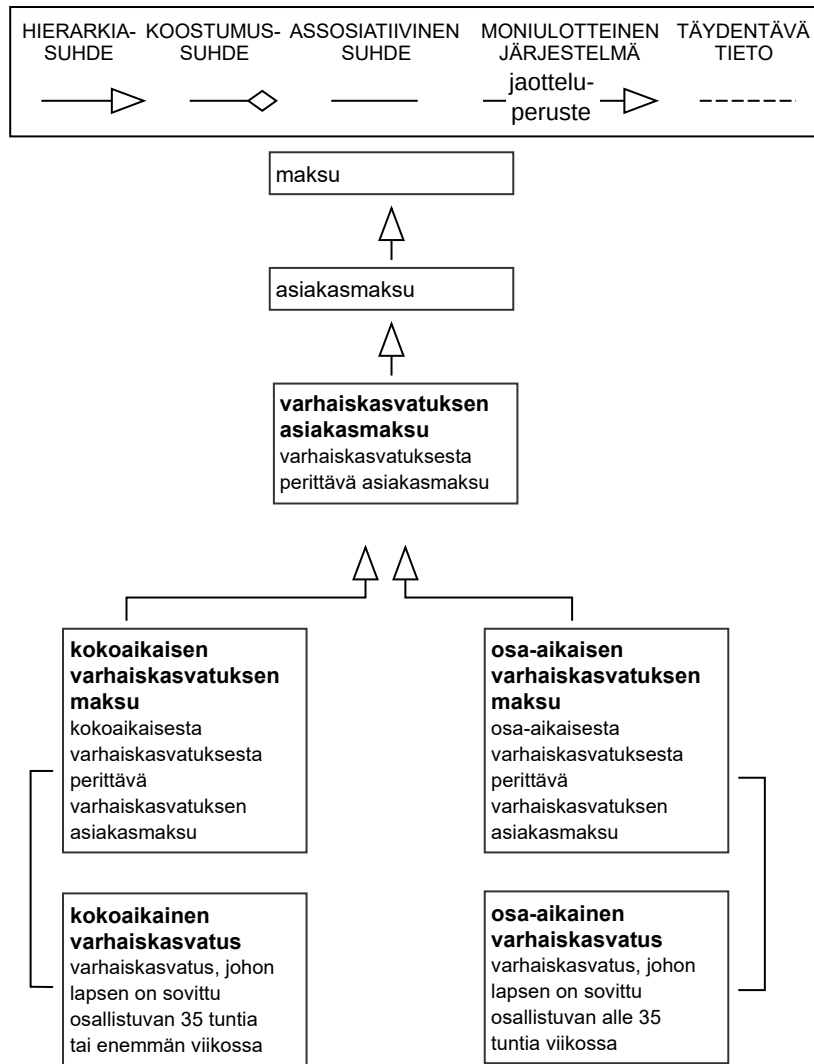
huomautus

Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen maksusta on säädetty varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain 6 §:ssä (1503/2016).

Käsitteen tunnus: c1604

Luokka: varhaiskasvatus

Käsitekaavio: [Varhaiskasvatuksen maksut](#)



Käsitekaavio 88. Varhaiskasvatuksen maksut.

761

opiskelumaksu;**opintomaksu;****opiskelijamaksu;****maksu opetukseen osallistumisesta** <esim. aikuisten lukiokoulutuksessa aineopiskelijalta perittävä maksu>;**opetuksesta perittävä maksu** <korkeakoulut>;**~ materiaalmaksu**

en > course fee <esim. aikuisten lukiokoulutuksessa aineopiskelijalta perittävä maksu opetukseen osallistumisesta>;

> education and training fee <ammattillinen koulutus>;

~ materials fee <materiaalmaksu>

määritelmä

koulutukseen (1) osallistumisesta perittävä maksu

huomautus

Toisen asteen koulutukseen (lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus) liittyvä *opetus (1)* ja *ohjaus* on maksutonta, mutta *opiskelijoilta* voidaan periä esimerkiksi materiaalmaksuja.Ammattitutkintokoulutuksessa, erikoisammattitutkintokoulutuksessa ja *muussa ammatillisessa koulutuksessa koulutuksen järjestäjä* voi periä opiskelijalta kohtuullisen opiskelumaksun, jolla katetaan osittain *koulutuksen (2)* järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.Aikuisten *lukiokoulutuksessa* yksittäisen *oppiaineen* opiskelijalta (nk. aineopiskelija) voidaan periä maksu opetukseen osallistumisesta.Vapaan sivistystyön lainsäädännössä käytetään termiä opiskelumaksu, mutta yleiskielessä vapaan sivistystyön opiskelumaksuista käytetään nimityksiä kurssimaksu, *lukukausimaksu* ja lukuvuosimaksu. *Vapaan sivistystyön koulutuksessa* voi olla myös materiaalmaksuja.Ammattikorkeakoulujen toiminnassa perittävistä maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1440/2014) mukaan *ammattikorkeakoulu* voi periä maksuja avoimista ammattikorkeakouluopinnoista ja *erillisellä opiskeluoikeudella* suoritettavista opinnoista.Yliopistojen toiminnassa perittävistä maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1082/2009) mukaan *yliopisto* voi periä maksuja avoimista yliopisto-opinnoista ja *erillisellä opiskeluoikeudella* suoritettavista opinnoista.*Korkeakouluissa (1)* voidaan edellä mainittujen opetuksesta perittävien maksujen lisäksi periä myös mm. materiaalmaksuja.

Käsitteen tunnus: c634

Luokka: lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: [Opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut](#)

762

**lukukausimaksu;
~ lukuvuosimaksu**

sv terminsavgift;
 ~ läsårsavgift <lukuvuosimaksu>
en tuition fee /GB/;
 ~ annual tuition fee <lukuvuosimaksu>
 rather than: tuition (2) /US/

määritelmä

koulutuksesta (1) lukukautta kohti perittävä *opiskelumaksu*

huomautus

lukuvuosimaksu: Termillä lukuvuosimaksu viitataan *lukuvuotta* kohti perittävään opiskelumaksuun.

Lainsäädännössä termi lukuvuosimaksu (tai lukukausimaksu) on käytössä ainoastaan *korkeakoulujen (1)* osalta. Kuitenkin myös muilla *koulutusasteilla* (esim. *perusopetuksessa erityisen koulutustehtävän* saaneilla *oppilaitoksilla* sekä *vapaassa sivistystyössä*) perittäviä maksuja voidaan nimittää lukukausi- tai lukuvuosimaksuiksi.

Suomen *korkeakouluissa (1)* lukukausimaksu on käytössä EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tuleville *opiskelijoille vieraskielisessä koulutuksessa*.

tuition fee / tuition: Englannin sana tuition viittaa *opettamiseen*. Amerikanenglannissa termi tuition viittaa myös *opetukseen (1)* liittyvään maksuun, kuten lukukausimaksuun; brittienglannissa tuition-sanan perään on lisättävä 'fee'. On suositettavampaa käyttää sanaa tuition *opettamisesta* ja tuition fee opetukseen (1) liittyvästä maksusta, jotta käsitteiden välille saadaan tehty ero.

Käsitteen tunnus: c630

Luokka: perusopetus, korkeakoulut, vapaa sivistystyö

Käsitekaavio: *Opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut*

763

lukuvuosimaksuvelvollisuus

määritelmä

opiskelijan velvollisuus suorittaa lukuvuosimaksu

huomautus

Lukuvuosimaksulla tarkoitetaan *koulutuksesta (1) lukuvuotta* kohti perittävää *opiskelumaksua*, ks. *lukukausimaksu*.

Suomen *korkeakouluissa (1)* lukuvuosimaksu ja lukuvuosimaksuvelvollisuus liittyy *koulutukseen (1)*, joka on muun kuin suomen- tai ruotsinkielistä, johtaa *alempaan* tai *ylempään korkeakoulututkintoon* eikä ole *tilauskoulutusta*. Esimerkki tällaisesta koulutuksesta (1) on vieraskielinen perustutkintokoulutus, kuten englanninkielisen *maisteriohjelman koulutus (2)*.

Yliopistolain (558/2009) ja ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaan opiskelijalla ei ole lukuvuosimaksuvelvollisuutta, mikäli hän on Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalainen tai mikäli hänet Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, tai mikäli hän on edellä mainittujen perheenjäsen. Lukuvuosimaksuvelvollisuutta ei ole myöskään opiskelijalla, jolla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa tai jos hän on edellä mainittujen perheenjäsen.

Käsitteen tunnus: c1541

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: *Opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut*

764

lukuvuosimaksuvelvollinen opiskelija

määritelmä

opiskelija, jolla on *lukuvuosimaksuvelvollisuus*

huomautus

Lukuvuosimaksuvelvollisia ovat *korkeakoulujen (1) tutkinto-opiskelijat*, joilta korkeakoulu (1) lain mukaisesti perii *opiskelusta* lukuvuosimaksun.Yliopistolain (558/2009) mukaan *yliopiston* on perittävä muuhun kuin suomen- tai ruotsinkieliseen *alempaan* tai *ylempään korkeakoulututkintoon* johtavaan *koulutukseen (2)* hyväksytyltä opiskelijalta vähintään 1 500 euron suuruinen maksu *lukuvuodessa*.Ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaan *ammattikorkeakoulun* on perittävä muuhun kuin suomen- tai ruotsinkieliseen *ammattikorkeakoulututkintoon* tai *ylempään ammattikorkeakoulututkintoon* johtavaan koulutukseen (2) hyväksytyltä opiskelijalta vähintään 1 500 euron suuruinen maksu lukuvuodessa.Ks. myös *lukukausimaksu*.

Käsitteen tunnus: c1542

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: *Opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut*

765

tutkintomaksu

määritelmä

tutkintoon osallistumisesta perittävä maksu

huomautus

Esimerkiksi *ylioppilastutkintoon* osallistuvalla tutkintomaksu peritään tutkintoon ilmoittautumisen yhteydessä.

Käsitteen tunnus: c631

Luokka: lukiokoulutus

Käsitekaavio: *Opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut*

766

ylioppilaskunnan jäsenmaksu

sv studentkårens medlemsavgift;

studentkårsavgift

en student union membership fee

määritelmä

maksu, joka peritään *ylioppilaskunnan* jäsenyydestä

huomautus

Ylioppilaskunnan jäsenmaksu on *yliopistojen perustutkinto-opiskelijoille* pakollinen.

Käsitteen tunnus: c632

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: *Opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut*

767

opiskelijakunnan jäsenmaksu

en student association membership fee

määritelmä

maksu, joka peritään *opiskelijakunnan (1)* jäsenyydestä

huomautus

Käsitteen tunnus: c1051

Luokka: korkeakoulut

768

YTHS-maksu;**Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiön maksu**

sv SHVS-avgift;
avgift för studenternas hälsovårdsstiftelse

en Finnish Student Health Service fee
rather than: FSHS fee

määritelmä

terveydenhuoltopalveluista [korkeakoulun \(1\) lukukausi-ilmoittautumisen](#) yhteydessä perittävä maksu

huomautus

YTHS-maksu on [opiskelijalle](#) pakollinen, jos hän ilmoittautuu läsnä olevaksi.

Käsitteen tunnus: c633

Luokka: korkeakoulut

Käsitekaavio: [Opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut](#)

769

(vanhentunut)

maksu tutkinnon järjestämisestä

määritelmä

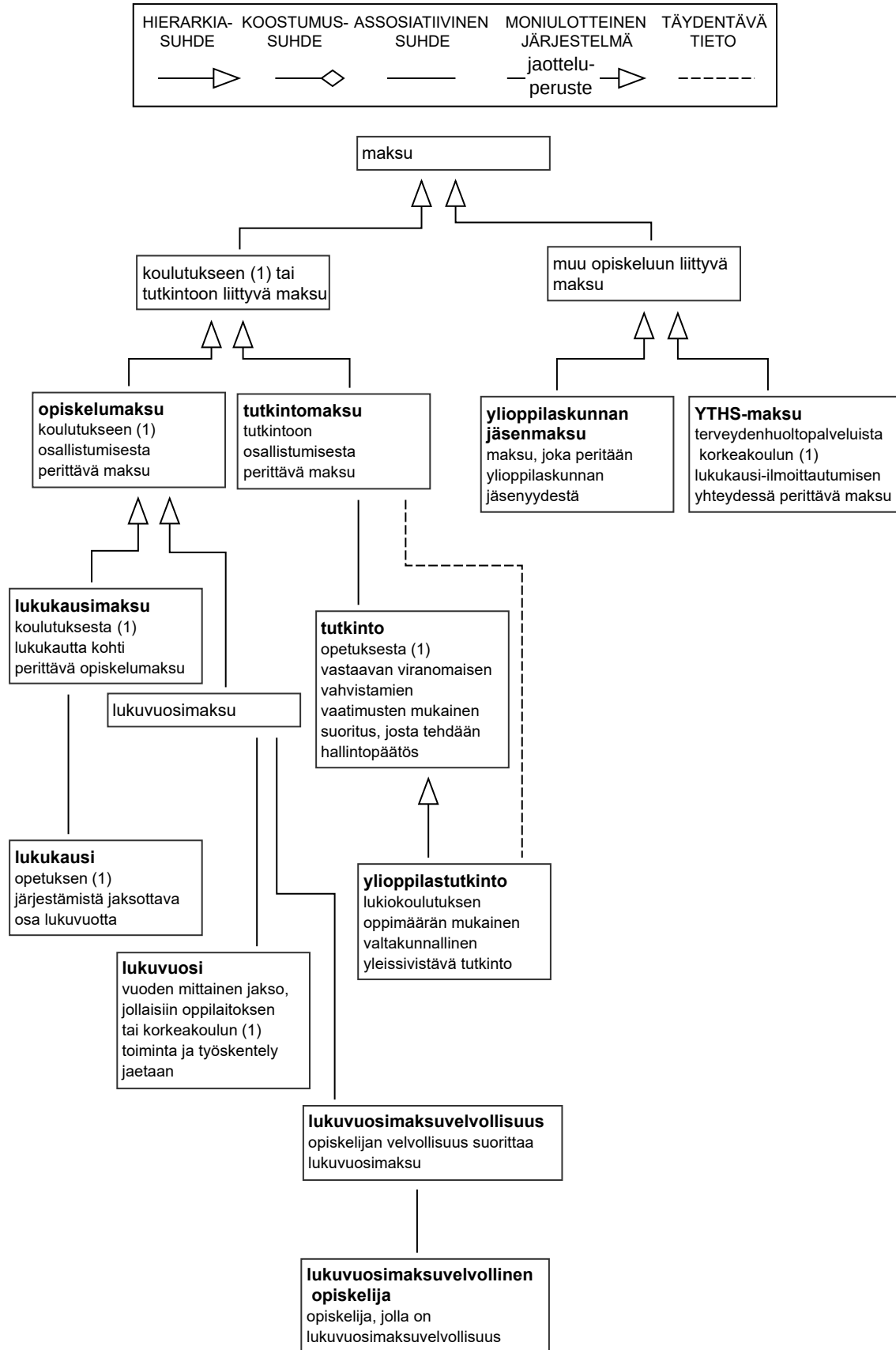
maksu, joka voidaan periä [ammattitutkintoon](#) tai [erikoisammattitutkintoon](#) osallistuvalta, joka suorittaa [tutkinnon](#) osallistumatta tutkintoon valmistavaan [koulutukseen \(2\)](#)

huomautus

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ([531/2017](#)) voimaantulon myötä vanhentunut käsite; tarkista mahdollinen siirtymäaika.

Käsitteen tunnus: c635

Luokka: ammatillinen koulutus



Käsitekaavio 89. Opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen liittyvät maksut.

6.16 Muita koulutuksen toteuttamiseen/läpivientiin ja opintoprosesseihin liittyviä käsitteitä

770

aamu- ja iltapäivätoiminta

en before- and after-school activities
rather than: morning and afternoon activities

määritelmä

perusopetuksen oppilaille ennen koulupäivää tai sen jälkeen järjestettävä vapaaehtoinen toiminta

huomautus

Aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1- ja 2-luokkalaisille sekä niille muiden *vuosiluokkien (2)* oppilaille, jotka saavat *erityistä tukea (1)*.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä on säädetty perusopetuslaissa (628/1998).

Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteista.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa ovat esimerkiksi *koulun kerhotoiminta* ja *taiteen perusopetus*.

Toiminnan järjestäjinä voivat olla esimerkiksi *peruskoulut (1)*, kunnan nuorisopalvelut, järjestöt tai seurakunnat.

morning and afternoon activities: Tämän termin käyttöä ei suositella, sillä se voi viitata muussakin kuin perusopetuksen yhteydessä (esimerkiksi ikääntyneille) järjestettävään aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Käsitteen tunnus: c454

Luokka: perusopetus

Käsittekaavio: *Muu koulutuksen henkilöstö*

771

koulun kerhotoiminta

määritelmä

perusopetuksen oppilaille järjestetty vapaa-ajan toiminta, jonka lähtökohtana ovat *peruskoulun (1)* kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet

huomautus

Perusopetuslain (628/1998, 47 §) mukaan perusopetuksen yhteydessä voidaan oppilaille järjestää kirjastotoimintaa, kerhotoimintaa ja muuta *opetukseen (1)* läheisesti liittyvää toimintaa.

Koulun kerhotoimintaa järjestetään *perusopetuksen* yhteydessä oppituntien ulkopuolella.

Kerhotoiminnan tavoitteena on olla monipuolista, lasten ja nuorten kasvua tukevaa toimintaa, joka vakiintuu osaksi lasten ja nuorten iltapäivää.

Käsitteen tunnus: c876

Luokka: perusopetus

772

varhaiskasvatuksen ruokailu

sv måltider inom småbarnspedagogik

en meals *pl* in early childhood education and care;
ECEC meals *pl*

määritelmä

varhaiskasvatuksessa olevalle *lapselle* järjestetty tarkoituksenmukainen ja ohjattu ruokailu

huomautus

Vertaa *kouluateria*.

Käsitteen tunnus: c976

Luokka: varhaiskasvatus

773

kouluateria <perusopetus>;**maksuton ateria** <ammattillinen koulutus ja lukiokoulutus>;~ **kouluruokailu** <perusopetus>;~ **maksuton ruokailu** <ammattillinen koulutus ja lukiokoulutus>

sv skolmåltid

en school meal

määritelmä

oppilaitoksen oppilailleen tai **opiskelijoilleen** maksutta tarjoama ateria

huomautus

Aterian järjestämisestä vastaa **opetuksen järjestäjä** tai **koulutuksen järjestäjä**, mutta käytännössä aterian tarjoaa oppilaitos.

Esiopetuksessa ja **perusopetuksessa** opetuksen järjestäjällä on velvollisuus järjestää oppilaille maksuton ateria työpäivittäin. Oikeus kouluateriaan koskee **perusopetukseen valmistavan opetuksen** oppilaita, perusopetuksen oppilaita sekä **aikuisten perusopetuksen** opiskelijoita. Oikeus kouluateriaan koskee myös **tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen** opiskelijoita.

Lukiokoulutuksessa koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus järjestää maksuton ateria päätoimisille opiskelijoille työpäivittäin. Velvollisuus järjestää maksuton ateria liittyy nuorten lukiokoulutukseen sekä toisaalta sisäoppilaitosmuotoisesti järjestettävään lukiokoulutukseen. Ks. tarkemmin lukiolaki 714/2018, 35 §.

Ammatillisessa koulutuksessa koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus järjestää maksuton ateria muun muassa päätoimisille ammatillisen perustutkintokoulutuksen ja **työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen** opiskelijoille sellaisina päivinä, joina opiskelijan on oltava läsnä koulutuksen järjestäjän osoittamassa koulutuspaikassa. **Oppivelvollisella** opiskelijalla on oikeus maksuttomaan ateriaan myös päätoimisessa ammattitutkintokoulutuksessa. Ks. tarkemmin laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017, 100 §.

Ammatillisessa koulutuksessa oikeus maksuttomaan ruokailuun ei kuitenkaan koske **oppisopimuskoulutuksen**, **työvoimakoulutuksen** eikä **henkilöstökoulutuksen** opiskelijoita.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan **peruskoulu (1)** määrittelee omassa **opetuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan** kouluruokailun keskeiset periaatteet sekä kuvaajärjestämisessä huomioon otettavat terveys-, ravitsemus- ja tapakasvatuksen tavoitteet.

Vrt. **varhaiskasvatuksen ruokailu**.

Käsitteen tunnus: c637

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

774

koulumatka

sv skolväg <koulumatka etäisyytenä tai konkreettinen tie tai reitti>;

skolresa <koulumatka siirtymisenä paikasta toiseen>

en distance between a student's home and school

not: school travel

määritelmä

oppilaan tai **opiskelijan** matka asuinpaikasta **oppilaitokseen**

huomautus

Perusopetuksessa oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen, jos matka kodin ja koulupaikkakoulun välillä on yli viisi kilometriä tai jos matka on oppilaalle esimerkiksi liian vaarallinen.

Oppilas tai opiskelija voi koulumatkatukilain (48/1997) mukaan olla oikeutettu koulumatkatukeen (katso koulumatkatuki-käsitteen määritelmä **Kelan sanastosta**).

Käsitteen tunnus: c638

Luokka: perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus

775

koulumatkaetu

määritelmä

[perusopetuksen oppilaalle koulumatkan](#) pituuden, vaikeuden, rasittavuuden tai vaarallisuuden perusteella myönnetty etu

huomautus

Koulumatkaetu voidaan myöntää, jos [oppilaan](#) koulumatka on yli viisi kilometriä tai jos koulumatka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Koulumatkaetu voi olla maksuton kuljetus tai oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä avustus.

[Lukiokoulutuksessa](#) perusopetuksen koulumatkaetua vastaa Kelan maksama koulumatkatuki (katso koulumatkatuki-käsitteen määritelmä [Kelan sanastosta](#)).

Käsitteen tunnus: c639

Luokka: perusopetus

Käsitekaavio: [Opintososiaaliset edut ja opintososiaaliset palvelut](#)

776

kuljetuspäätös

sv beslut *n* om skolskjuts

määritelmä

[koulumatkaedun](#) myöntämistä koskeva päätös

huomautus

Kuljetuspäätös tehdään oppijakohtaisesti. Kuljetuspäätös tehdään myös väliaikaisesta kuljetusedusta, jollainen voi tulla kyseeseen esimerkiksi loukkaantumistapauksessa.

Käsitteen tunnus: c641

Luokka: perusopetus

777

kodin ja koulun yhteistyö <perusopetus>;**kodin ja oppilaitoksen yhteistyö <lukiokoulutus>**

sv samarbete *n* mellan hem och skola <perusopetus>;

samarbete *n* mellan hem och läroanstalt <lukiokoulutus>

en cooperation between home and school <perusopetus, lukiokoulutus>;

home-school cooperation <perusopetus, lukiokoulutus>;

~ homes and schools working together

määritelmä

toiminta, jossa [huoltajilla](#) on mahdollisuus yhdessä [opettajan](#) ja [oppilaiden](#) kanssa osallistua [oppilaitoksen](#) opetus- ja kasvatustyön suunnitteluun ja [arviointiin \(1\)](#)

huomautus

[Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden](#) mukaan huoltajille tulee antaa tietoa [opetussuunnitelmasta \(1\)](#), [opetuksen \(1\)](#) järjestämisestä, [oppilashuollosta](#) ja mahdollisuudesta osallistua kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön.

Käsitteen tunnus: c514

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus

7 Varhaiskasvatus- ja koulutusjärjestelmän, oppimistulosten ja osaamisen arviointi

7.1 Arvioinnin peruskäsitteitä

778

arviointi (1)

- sv utvärdering (1);
evaluering (1);
> bedömning (2) <oppijan tai opintosuorituksen arviointi>
- en evaluation (1);
> assessment (2) <oppijan, oppimisen tai opintosuorituksen arviointi>

määritelmä

tarkastelun kohdetta koskevan tiedon analysointi ja tulkitseminen ja niiden pohjalta tehtävä kohteen arvottaminen

huomautus

Arviointi (1) tehdään [arviointikriteerien](#) tai tavoiteasetannan perusteella.

Arviointi (1) voi kohdistua esimerkiksi toiminnan tai sen tulosten laatuun tai tehokkuuteen.

Opetustoimen alueella tehtävää arviointia (1) ovat mm. [opintosuoritusten](#) arviointi (ks. [arviointi \(2\)](#)) ja [koulutuksen arviointi](#).

utvärdering / bedömning: Ruotsin kielessä terminkäyttö poikkeaa suomen kielestä. Tässä määritellystä yläkäsitteestä arviointi (1) sekä käsitteestä koulutuksen arviointi käytetään termiä utvärdering, kun taas mm. käsitteistä oppilaan arviointi, opiskelijan arviointi ja opintosuorituksen arviointi (ks. [arviointi \(2\)](#)) käytetään termiä bedömning.

assessment (2): Englannin termi assessment (2) viittaa ennen kaikkea mittausten perusteella tehtävään tavoitteen ja tuloksen vertailuun, ja suomeksi assessment käännetään usein sanalla mittaaminen. Termiä assessment käytetään myös käsitteen oppilaan arviointi / opiskelijan arviointi / opintosuorituksen arviointi (ks. [arviointi \(2\)](#)) englanninkielisenä vastineena.

Ks. myös [arviointikriteeri](#).

Käsitteen tunnus: c750

Luokka: yhteinen/yleinen

Luokka: arviointi

Käsitekaaviot: [Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi](#), [Suorituksen uusiminen ja arvosanan korottaminen](#), [Arviointi](#), [Arviointeihin liittyviä käsitteitä](#) ja [Laatukäsitteitä](#)

779

seuranta

- sv uppföljning

määritelmä

tiedonkeruun perusteella tehtävä kohteen järjestelmällinen havainnointi

huomautus

Opetus- ja koulutussektorilla seurannan kohteena voivat olla yhtäältä [oppijoiden oppiminen](#), osaaminen ja [oppimistulokset](#) ja toisaalta [opetukseen \(1\)](#) ja [koulutukseen \(1\)](#) liittyvä toiminta ja järjestelmät.

Seuranta ei ole luonteeltaan arvottavaa, vrt. [arviointi \(1\)](#).

Käsitteen tunnus: c752

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

780

kehittävä arviointi

määritelmä

[arviointin \(1\)](#) toimintaperiaate, jossa kehitetään toimintaa sitomalla yhteen arviointi (1) ja aktiivinen kehittäminen

huomautus

Kehittävä arviointi on osallistavaa ja sen perustana on arvioinnin (1) toteuttajan ja arviointiin osallistuvan välinen luottamus ja [koulutusorganisaation](#) vastuu toimintansa kehittämisestä.

Kehittävän arvioinnin menetelmät voidaan räätälöidä tapauskohtaisesti tukemaan [arviointien vaikuttavuutta](#) ja toiminnan kehittämistä jo arviointiprosessin aikana.

Kehittävän arvioinnin tuloksena osallistujat saavat [palautetta](#) toimintansa kehittämiskohteista, hyvistä käytänteistä ja vahvuuksista.

Käsitteen tunnus: c1742

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

781

**kansallinen arviointi;
kansallisen tason arviointi**

määritelmä

[arviointi \(1\)](#), joka tehdään valtakunnallisesti samoilla yhteisillä periaatteilla

huomautus

[Kansallinen koulutuksen arviointikeskus](#) (Karvi) vastaa [varhaiskasvatuksen](#), [opetuksen \(1\)](#) ja [koulutuksen \(1\)](#) kansallisesta arvioinnista.

Kansallinen arviointi voi kohdistua esimerkiksi [koulutustoimijoihin](#) tai oppilas- tai opiskelijaryhmiin. Kansallinen arviointi voi olla myös esimerkiksi [teema-arviointia](#).

Kansallinen arviointi on [ulkoista arviointia](#).

Käsitteen tunnus: c1744

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

782

**Kansallinen koulutuksen arviointikeskus;
Karvi**

määritelmä

[koulutuksen \(1\)](#) ja [varhaiskasvatuksen ulkoisen arvioinnin](#) riippumaton asiantuntijaorganisaatio, jonka tehtävät määritellään laissa

huomautus

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus tuottaa [arviointiin \(1\)](#) perustuvaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen (1) ja varhaiskasvatuksen kehittämistä varten.

Arviointikeskuksen päätehtävänä on toteuttaa koulutukseen (1) ja varhaiskasvatukseen sekä [varhaiskasvatuksen](#), [opetuksen](#) ja [koulutuksen järjestäjien](#) ja [korkeakoulujen \(1\)](#) toimintaan sekä [vapaaseen sivistystyöhön](#) liittyviä arviointeja (1), tehdä [arviointisuunnitelman](#) mukaisia [oppimistulosten arviointeja](#), tukea varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä sekä korkeakouluja (1) arviointia (1) ja [laadunhallintaa](#) koskevissa asioissa sekä kehittää koulutuksen (1) ja varhaiskasvatuksen arviointia (1).

Arviointikeskuksesta on säädetty laissa Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta (2013/1295).

Käsitteen tunnus: c1745

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

783

arviointineuvosto

määritelmä

valtioneuvoston nimittämä asiantuntijaelin, joka seuraa ja kehittää *Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen* toimintaa ja laatii toiminnan strategiset linjaukset sekä vastaa kansallisesta koulutuksen *arviointisuunnitelman* laatisesta

huomautus

Arviointineuvostoilla on keskeinen rooli kansallisten arviointikohteiden määrittämisessä.

Arviointineuvoston kokoonpanosta, tehtävistä ja päätösvaltaisuuudesta säädetään asetuksessa Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta (1317/2013).

Käsitteen tunnus: c1746

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

784

**paikallinen arviointi;
paikallisen tason arviointi**

määritelmä

arviointi (1), joka tehdään alueellisesti tai yhden toimijan alueella

huomautus

Paikallinen arviointi voi olla esimerkiksi yhden *koulutuksen* tai *varhaiskasvatuksen järjestäjän* tai *palveluntuottajan* tekemä arviointi (1).

Käsitteen tunnus: c1747

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

785

**toiminnan tasolla tehtävä arviointi;
yksikössä tehtävä arviointi**

määritelmä

paikallinen arviointi, joka tehdään yhden toimijan alueella tai *varhaiskasvatuksen toimipaikassa* tai *koulutusorganisaation toimipisteessä*

huomautus

Toiminnan tasolla tehtävä arviointi on *itsearviointia (1)*.

Käsitteen tunnus: c1748

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

786

<varhaiskasvatus>

pedagogisen toiminnan arviointi

määritelmä

toiminnan tasolla tehtävä arviointi, joka tehdään *varhaiskasvatuksen toimipaikassa* tai *lapsiryhmässä*

huomautus

Pedagogisen toiminnan tasolla *arviointin (1)* kohteena on *varhaiskasvatushenkilöstön* toiminta ja *lapsen* kohtaama *varhaiskasvatuksen* laatu. Arviointin (1) kohteena eivät ole lasten ominaisuudet, kehitys tai *oppiminen*.

Pedagogisen toiminnan arviointi on pääasiassa *itsearviointia (1)*.

Käsitteen tunnus: c1749

Luokka: varhaiskasvatus

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

787

**ulkoinen arviointi;
ulkopuolinen arviointi**

määritelmä

arviointi (1), jonka tekee kohteen ulkopuolinen arvioija

huomautus

Varhaiskasvatus- ja *koulutustoimijoita* on laeissa velvoitettu osallistumaan ulkoiseen arviointiin, esimerkiksi varhaiskasvatuslaki [540/2018](#), perusopetuslaki [628/1998](#), lukiolaki [714/2018](#), laki ammatillisesta koulutuksesta [531/2017](#), ammattikorkeakoululaki [932/2014](#), ja yliopistolaki [558/2009](#).

Kansallista koulutusta koskeva ulkoinen arviointi on laissa ([2013/1295](#)) säädetty *Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen* (Karvi) tehtäväksi.

Vertaa *itsearviointi (1)*.

Käsitteen tunnus: c1479

Luokka: yleinen/yhteinen, varhaiskasvatus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Luokka: arviointi

Käsittekaavio: [Arviointi](#)

788

itsearviointi (1)

en self-evaluation

määritelmä

arviointiin (1) kohteen itse tekemä *arviointi (1)*

huomautus

Itsearviointiin (1) kautta tuotetaan tietoa toiminnasta, *toimintakulttuurista* sekä vallitsevista arvoista ensisijaisesti toimijan sisäiseen käyttöön. Itsearviointi (1) auttaa tunnistamaan kehittämiskohteita sekä olemassa olevia vahvuuksia, joita voidaan edelleen hyödyntää systemaattisen kehittämisen tukena.

Itsearviointi (1) on keskeisessä asemassa laadun ylläpitämisessä ja kehittämisessä.

Itsearviointi (1) on osa *formatiivista arviointia*.

Esimerkiksi varhaiskasvatuslaki ([540/2018](#)) ja perusopetuslaki ([628/1998](#)) velvoittavat *koulutuksen järjestäjiä* oman toiminnan arviointiin (1).

Itsearviointi (1) on käytössä *oppilaiden* ja *opiskelijoiden* arvioinnissa. Vrt. *itsearviointi (2)*

Vertaa *ulkoinen arviointi*.

Käsitteen tunnus: c1029

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsittekaavio: [Arviointi](#)

789

vertaisarviointi (1)

sv kamratbedömning;
kollegial bedömning;
referentgranskning

määritelmä

[arviointi \(1\)](#), jossa arvioitavat arvioivat toisiaan tai jossa arvioinnin (1) tekevät arvioitavia vastaavassa ryhmässä toimivat ulkoiset arvioijat

huomautus

Esimerkiksi [oppilaan](#) tai [opiskelijan](#) tekemä toisen oppilaan tai opiskelijan [oppimisen](#), osaamisen tai työskentelyn vertaisarviointi (1).

Vertaisarvioinnin (1) tavoite oppilaan ja opiskelijan työskentelyssä on myös kehittää arviointitaitoja.

Vertaisarviointia (1) voidaan käyttää myös [varhaiskasvatus-](#) tai [koulutustoimijoiden](#) arvioinnissa (1).

Vrt. [tieteellisen julkaisun vertaisarviointi](#) ja [vertaispalaute](#).

Käsitteen tunnus: c1094

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

Luokka: arviointi

Käsitekaaviot: [Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi](#) ja [Arviointi](#)

790

systemaattinen arviointi

määritelmä

[arviointi \(1\)](#), jossa kohteesta kerätään tietoa suunnitelmallisesti eri tavoin ja menetelmin ja tietoa verrataan ennalta asetettuihin ominaisuuksiin ja tavoitteisiin

huomautus

Systemaattiseen arviointiin liittyy myös ajallinen suunnitelmallisuus ja toistettavuus.

Määriteltyjä tavoitteita voidaan kuvailla tarkemmin [laatuindikaattorien](#) avulla.

Systemaattisen arviointitiedon kerääminen edellyttää, että indikaattorit käsitteellistetään vielä arviointiperusteiksi, [arviointikriteereiksi](#).

Käsitteen tunnus: c1750

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

791

diagnostinen arviointi

määritelmä

etukäteen tehtävä [arviointi \(1\)](#), jonka tarkoitus on selvittää [oppilaan](#) tai [opiskelijan](#) lähtötaso

huomautus

Diagnostisen arvioinnin tarkoitus on kartoittaa oppimisedellytyksiä ja sitä, miten oppilas tai opiskelija hallitsee arvioitavia tietoja ja taitoja.

Diagnostinen arviointi on tyypillistä myös oppimisvaikeuksien seulonnassa.

Diagnostiseen arviointiin voi liittyä [seurantaa](#).

Käsitteen tunnus: c1041

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

792

**formatiivinen arviointi;
ohjaava arviointi**

määritelmä

oppimisprosessin aikainen [arviointi \(1\)](#), jonka tarkoitus on ohjata ja tukea [oppilaan](#) tai [opiskelijan oppimisen](#) edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin

huomautus

Formatiivinen arviointi auttaa oppilasta tai opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Formatiivinen arviointi on osa [opetusta \(1\)](#).

[Itsearviointi \(1\)](#) ja [vertaispalaute](#) ovat osa formatiivista arviointia.

Käsitteen tunnus: c1043

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

793

summatiivinen arviointi

määritelmä

tarkastelujakson lopussa tehtävä [arviointi \(1\)](#), jonka tarkoitus on selvittää, saavutettiinko asetetut tavoitteet

huomautus

Summatiivinen arviointi voi kohdistua esimerkiksi [oppilaan](#) tai [opiskelijan](#) osaamiseen.

Summatiivista arviointia käytetään esimerkiksi kuvaamaan, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas tai opiskelija on saavuttanut [opetussuunnitelmassa \(2\)](#) asetetut tavoitteet.

Esimerkiksi perusopetusasetus (852/1998) velvoittaa antamaan kunkin [lukuvuoden](#) päättyessä oppilaalle [lukuvuositolodistuksen](#), joka perustuu summatiiviseen arviointiin. Myös opintojen päättyessä annettu [päättötodistus](#) perustuu summatiiviseen arviointiin.

[Koulutuksen \(1\)](#) summatiivisesta arvioinnista käytetään ruotsin termiä summativ utvärdering av utbildning.

Käsitteen tunnus: c1044

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

794

**koulutuksen arviointi;
< arviointi (3)**

en evaluation of education;
< evaluation (3)

määritelmä

[arviointi \(1\)](#), jossa selvitetään, missä määrin [opetus \(1\)](#) tai [koulutus \(1\)](#) on saavuttanut lainsäädännön mukaiset tavoitteensa

huomautus

Koulutuksen arviointi koskee kaikkia [koulutusasteita](#). Koulutuksen arvioinnilla pyritään tukemaan [koulutuksen \(1\)](#) toteuttamista ja kehittämistä ja parantamaan [oppimisen](#) edellytyksiä.

[Koulutuksen järjestäjällä](#) voi olla velvollisuus arvioida järjestämänsä koulutusta (1) itse (ks. [itsearviointi \(1\)](#)) ja osallistua ulkopuolisen tahon tekemään koulutuksen arviointiin (1) (nk. [ulkoinen arviointi](#)).

Käsitteen tunnus: c642

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

795

oppimistulosten arviointi

- sv utvärdering av inlärningsresultat;
utvärdering av lärresultat
- en learning outcomes evaluation;
learning outcomes assessment

määritelmä

opetussuunnitelman (1) tavoitteiden saavuttamisen, *oppiaineen* osaamisen tason sekä *koulutuksen (2)* tasa-arvon toteutumisen *arviointi (1)*

huomautus

Oppimistulosten arviointi toteutetaan yleensä tehtävillä, jotka voivat kohdistua osaamisen eri osa-alueille.

Esi- ja *perusopetuksessa* kansallinen oppimistulosten arviointi kohdistuu *opetussuunnitelman perusteiden* tavoitteiden saavuttamiseen ja on yleensä *otantaperustaista arviointia*, jonka tulokset voidaan yleistää koskemaan koko ikäluokkaa.

PISA (Programme for International Student Assessment) on esimerkki kansainvälisestä oppimistulosten arvioinnista. PISA on OECD:n jäsenmaiden yhteinen tutkimusohjelma, joka tuottaa tietoa *koulutuksen (2)* tilasta ja tuloksista kansainvälisessä vertailukehyksessä. Muita esimerkkejä kansainvälisistä arvioinneista ovat TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) ja PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study).

Käsitteen tunnus: c1752

Luokka: arviointi

Luokka: esiopetus, perusopetus

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

796

otantaperustainen arviointi

määritelmä

arviointi (1), jossa tarkastellaan vain osaa kohteista ja otoksen perusteella tehdään päätelmiä kokonaisuudesta

huomautus

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus arvioi *oppimistuloksia* otantaperustaisesti. Kansalliset *oppimistulosten arvioinnit* eivät ensisijaisesti arvioi yksittäisiä *oppilaitoksia*, *oppilaita* tai *opiskelijoita*, vaan ne arvioivat *koulutusjärjestelmää*.

Otos on varsinaisen kohderyhmän osa, joka valitaan joko satunnaisotannalla tai systemaattisella otannalla. Otoksen edustavuus ratkaisee, kuinka tarkasti tulokset kuvaavat koko kohderyhmää.

Käsitteen tunnus: c1754

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

797

**kriteeriperustainen arviointi;
kriteeriperusteinen arviointi**

sv kriteriebaserad bedömning
 en criterion-referenced evaluation;
 criterion-referenced assessment

määritelmä

arviointi (1), jossa kohdetta verrataan ennalta määriteltuihin [arviointikriteereihin](#)

huomautus

Esimerkiksi [varhaiskasvatuksessa arvioinnin \(1\)](#) kohteena olevaa toimintaa verrataan arviointikriteereihin ja sen perusteella päätellään, miten toiminta toteutuu.

[Perusopetuksessa yhteisten oppiaineiden päättöarvioinnin kriteerit](#) on määritelty perusopetuksen [opetussuunnitelman perusteissa](#).

[Oppilaan](#) tai [opiskelijan arvioinnissa \(2\)](#) arviointikriteerit määrittelevät eri [arvosanoihin](#) vaadittavan osaamisen tason

Toiminnan laatua ja tuloksia verrataan yleensä yhdessä sovittuihin arviointikriteereihin.

Käsitteen tunnus: c1756

Luokka: yleinen/yhteinen, varhaiskasvatus, perusopetus

Luokka: arviointi

Käsitekaaviot: [Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi](#) ja [Arviointi](#)

798

teema-arviointi

määritelmä

arviointi (1), joka kohdistuu johonkin sisällölliseen kokonaisuuteen tai aihepiiriin

huomautus

Teema-arviointi voi kohdistua [koulutusta \(1\)](#) tai [varhaiskasvatusta](#) käsitteleviin, yhteiskunnallisesti ajankohtaisiin ja kriittisiin teemoihin tai [koulutusjärjestelmän](#) osaan tai tilaan.

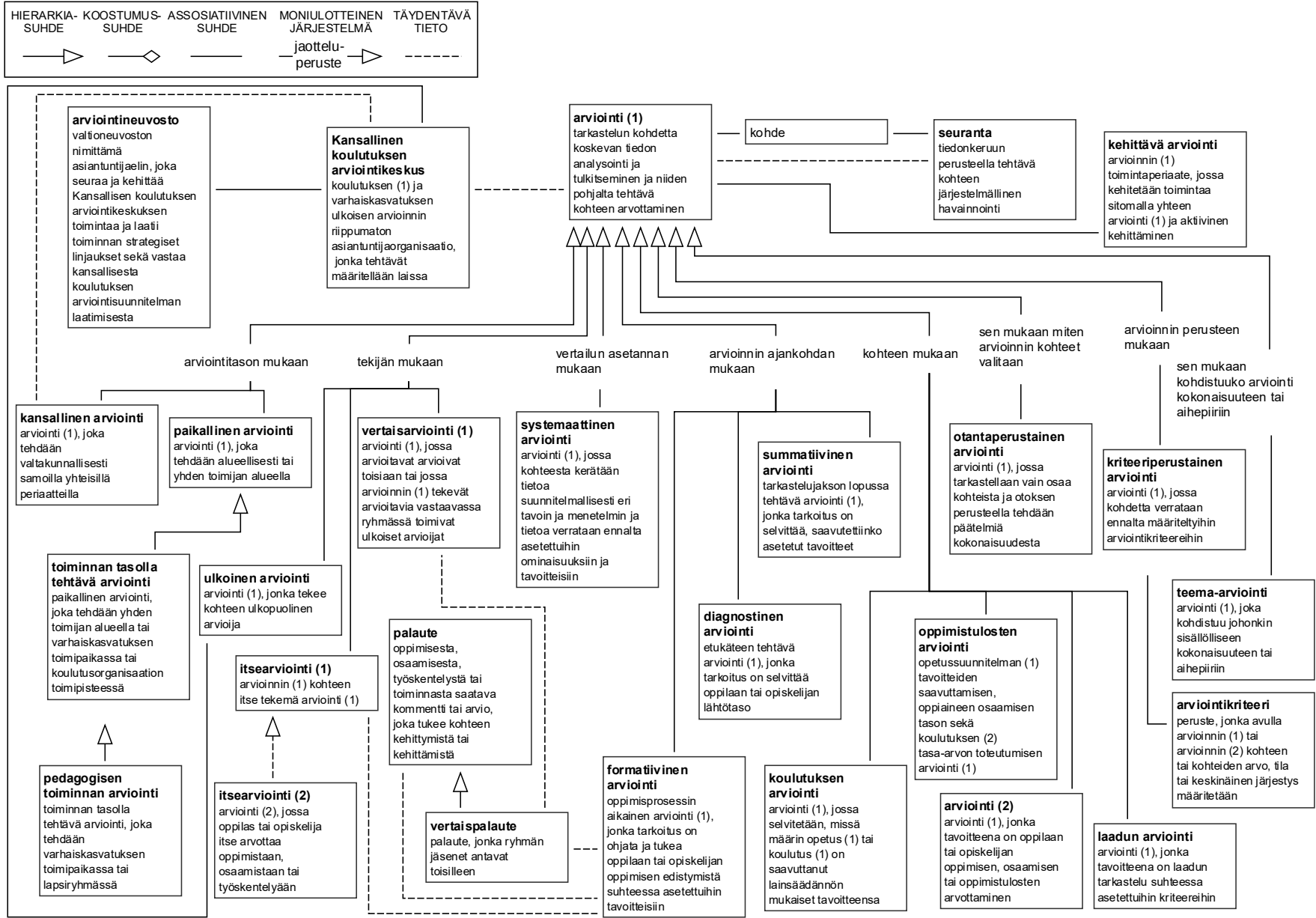
Käsitteen tunnus: c1758

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointi](#)

Käsittekaavio 90. Arviointi.



799

arvioinnin vaikuttavuus

määritelmä

arviointitiedon hyödyntämisen aikaansaama ensi- tai toissijainen muutos

huomautus

[Arvioinnilla \(1\)](#) haetaan ensisijaisesti positiivista vaikuttavuutta. Vaikuttavuus voi olla suoraa tai epäsuoraa.

Arvioinnin vaikuttavuus voi ilmetä tietyllä aikajänteellä sekä [arvioinnin \(1\)](#) kohteille että päätöksenteossa ja kehittämisessä [koulutusjärjestelmän](#) eri tasoilla.

Esimerkki epäsuorasta vaikuttavuudesta on [ylioppilastutkinnon](#) kielikoetyyppien heijastuminen [oppimateriaaleihin](#) ja koetyyppien käyttö lukio-opetuksessa.

Arvioinnin vaikuttavuus on esimerkiksi myös yksi [Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen](#) strategisista tavoitteista.

Käsitteen tunnus: c1759

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointeihin liittyviä käsitteitä](#)

800

arvioinnin viitekehys

määritelmä

[arvioinnin \(1\)](#) runkona toimivat ja sitä ohjaavat osaamisen ja laadun määrittelyt

huomautus

Arvioinnin viitekehys voi arvottaa eri osaamisen tasoja ja tavoitteita. Sen voivat muodostaa esimerkiksi laatustandardit, erilaisten [osaamiskokonaisuuksien \(2\)](#) määrittelyt tai arviointi- tai laatuksiteerit.

[Tutkintojen](#) viitekehuksesta säädetään tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehuksesta annetussa laissa ([93/2017](#)) sekä tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa ([120/2017](#)). Viitekehys perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston suositukseen eurooppalaisesta tutkintojen viitekehuksesta (European Qualifications Framework, EQF).

Muita arvioinneissa (1) käytettäviä viitekehyskäsitteitä ovat esimerkiksi perusopetuksen laatuksiteerit ja Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset (Karvi 24:2018) sekä esimerkiksi myös kansainväliset varhaiskasvatuksen laadun teoreettinen viitekehys (European Quality Framework for Early Childhood and Care 2014) ja kieltenopetuksessa käytettävä Eurooppalainen viitekehys (Common European Framework of Reference, CEFR).

Käsitteen tunnus: c1760

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointeihin liittyviä käsitteitä](#)

801

arviointisuunnitelma

määritelmä

suunnitelma, joka sisältää [arvioinnin \(1\)](#) kohteet ja arviointien (1) aikataulun

huomautus

[Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen](#) toimintaa ohjaa koulutuksen arviointisuunnitelma, jonka opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa.

[Varhaiskasvatuksen](#) tai [koulutuksen järjestäjillä](#) tai palveluntuottajilla voi olla organisaatio- tai kuntakohtainen arviointisuunnitelma

Käsitteen tunnus: c1761

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointeihin liittyviä käsitteitä](#)

802

arviointiraportti

määritelmä

[arvioinnista \(1\)](#) ja sen tuloksista kirjoitettu raportti

huomautus

Arviointiraportit voivat olla paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti julkaistavia. Paikallisia raportteja julkaisevat esimerkiksi [varhaiskasvatuksen](#) ja [koulutuksen järjestäjät](#). Kansallisia arviointiraportteja julkaisee esimerkiksi [Kansallinen koulutuksen arviointikeskus](#).

Käsitteen tunnus: c1762

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointeihin liittyviä käsitteitä](#)

803

**arviointimenetelmä (1);
arviointimetodi**

en evaluation method (1);
assessment method (1)

määritelmä

menettelyiden ja menetelmien kokonaisuus, joiden avulla tuotetaan tietoa [arviointia \(1\)](#) tai [arviointia \(2\)](#) varten

huomautus

Eri arviointimenetelmiä (1) voidaan käyttää esimerkiksi [varhaiskasvatuksen](#), [koulutuksen \(2\)](#) tai [opetuksen \(1\)](#) toteuttamisen arviointiin (1) tai [oppilaan](#) tai [opiskelijan oppimisen](#) ja osaamisen arviointiin (2).

Arviointimenetelmien (1) käyttöön liittyviin kokonaisuuksiin, esimerkiksi arviointikriteeristöihin (ks. [arviointikriteeri](#)) tai [itsearviointin \(1\)](#) kyselylomakkeisiin, voidaan joissain yhteyksissä viitata termillä arviointityökalu.

Vrt. [arviointimenetelmä \(2\)](#)

Käsitteen tunnus: c1763

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaaviot: [Oppijan oppimisen, osaamisen ja oppimistulosten arviointi](#) ja [Arviointeihin liittyviä käsitteitä](#)

804

arviointijärjestelmä (1)

määritelmä

tietojärjestelmä, jonka avulla kerätään arviointitietoja ja tuotetaan [arviointiin \(1\)](#) tai [arviointiin \(2\)](#) perustuvaa tietoa

huomautus

Esimerkki arviointijärjestelmästä (1) on [varhaiskasvatuksen](#) laadunarviointijärjestelmä.

Käsitteen tunnus: c1769

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Arviointeihin liittyviä käsitteitä](#)

805

**arviointijärjestelmä (2);
kansallinen laadun arviointijärjestelmä**

määritelmä

kokonaisuus, jonka avulla [arviointeja \(1\)](#) toteutetaan ja arviointitietoa kerätään

huomautus

Yhtenäisellä arviointijärjestelmällä (2) pyritään suunnitelmalliseen ja kumuloituvaan arviointi- ja seurantatiedon tuotantoon. Kansallisella laadun arviointijärjestelmällä pyritään myös arviointien (1) luotettavuuden lisäämiseen.

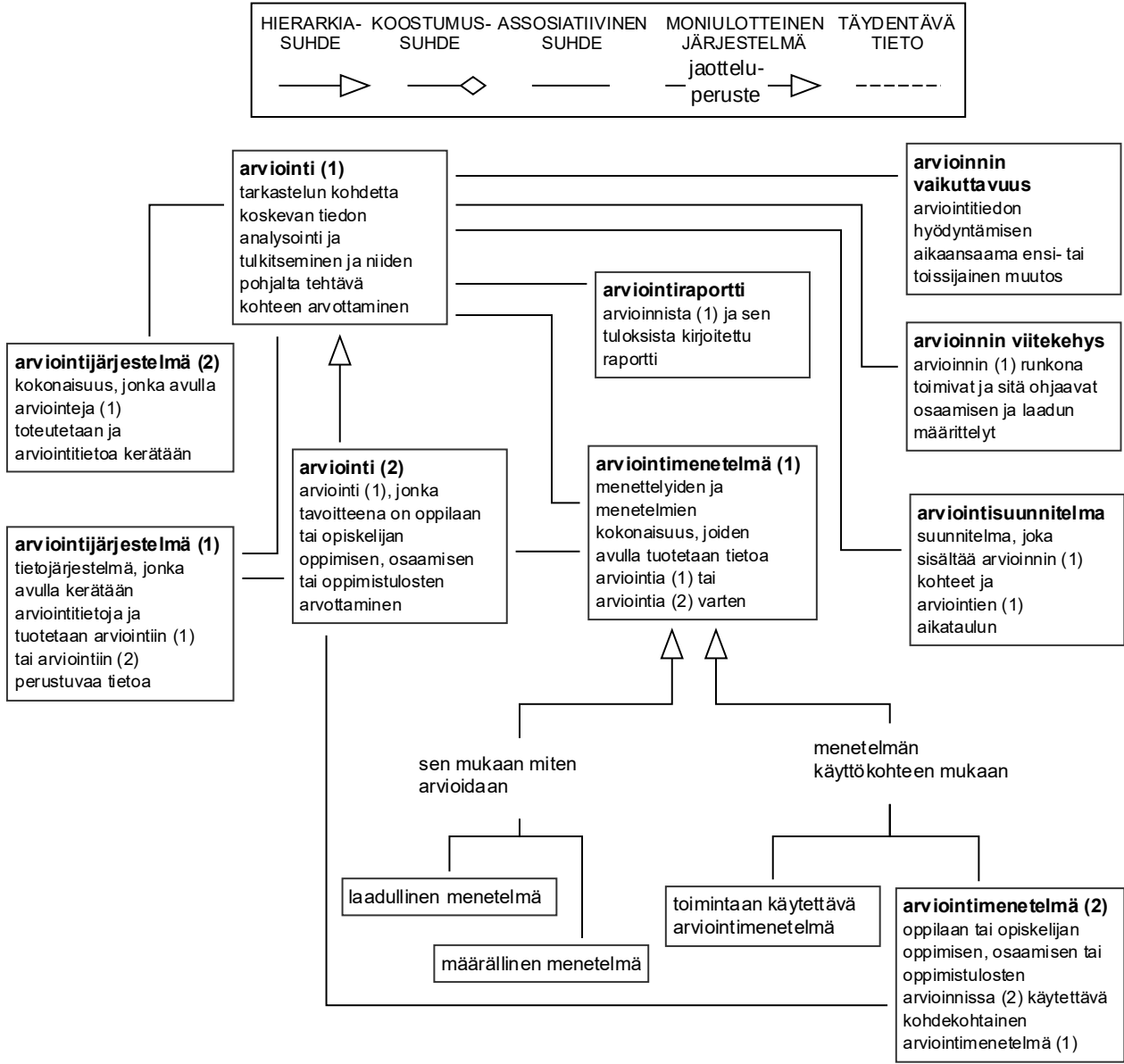
Käsitteen tunnus: c1770

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaaviot: [Arviointeihin liittyviä käsitteitä](#) ja [Laatukäsitteitä](#)

Käsitteekaavio 91. Arviointeihin liittyviä käsitteitä.



7.2 Laatu

806

laadun arviointi

määritelmä

[arviointi \(1\)](#), jonka tavoitteena on laadun tarkastelu suhteessa asetettuihin kriteereihin

huomautus

[Varhaiskasvatuksen](#), [opetuksen](#) ja [koulutuksen järjestäjien](#) tulee arvioida toimintaansa (esimerkiksi varhaiskasvatustalaki [540/2018](#), perusopetuslaki [628/1998](#), lukiolaki [714/2018](#), laki ammatillisesta koulutuksesta [531/2017](#), ammattikorkeakoululaki [932/2014](#) ja yliopistolaki [558/2009](#)). [Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen](#) tehtävänä on tukea varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä sekä [korkeakouluja \(1\)](#) arviointia (1) ja [laadunhallintaa](#) koskevissa asioissa ([1295/2013](#), § 2).

Laatukriteeri on ominaisuus, joka on valittu laadun määrittämisen perusteeksi. Ks. myös [arviointikriteeri](#).

Käsitteen tunnus: c1773

Luokka: arviointi

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaaviot: [Arviointi](#) ja [Laatukäsitteitä](#)

807

laadunarviointimalli

määritelmä

arviointimalli, jonka tukee [laadunhallintaa](#) ja laadun kehittämistä

huomautus

Laadunarviointimalli voi kohdistua esimerkiksi järjestäjätasolle tai pedagogiseen toimintaan esimerkiksi [varhaiskasvatuksessa](#).

Esimerkki yleisesti käytetystä järjestäjätason laadunarviointimallista on CAF-arviointimalli (Common Assessment Framework, European Public Administration Network).

Käsitteen tunnus: c1774

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Laatukäsitteitä](#)

808

laatuindikaattori

määritelmä

laatulausuma, jolla kuvataan millaista toimintaa, tulosta tai laatutasoa tavoitellaan

huomautus

Laatuindikaattorit muunnetaan systemaattisen arviointitiedon keräämiseksi [arviointikriteereiksi](#).

[Varhaiskasvatuksessa](#) laatuindikaattori on kuvaus laadukkaan varhaiskasvatuksen olennaisista ja tavoiteltavista ominaisuuksista. Varhaiskasvatuksen laatuindikaattorit kuvaavat tavoitetasoa ja ne luovat pohjan kansallisesti yhtenäisille toimintatavoille ja periaatteille, joiden mukaisesti varhaiskasvatuksen [arviointia \(1\)](#) ja kehittämistä voidaan toteuttaa.

Käsitteen tunnus: c1775

Luokka: yleinen/yhteinen, varhaiskasvatus

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Laatukäsitteitä](#)

809

laadunhallinta

määritelmä

toimenpiteet, joilla pyritään määrittämään ja saavuttamaan organisaation laatutavoitteet

huomautus

Laadunhallinta sisältää johtamista, suunnittelua, [arviointia \(1\)](#) ja toiminnan kehittämistä.

Laadunhallinta kattaa laadun suunnittelun ja ohjauksen, laadunvarmistuksen ja laadun parantamisen tai kehittämisen. Laadunhallinta on laadukasta organisaation johtamista, eikä sitä voi toteuttaa organisaation johtamisjärjestelmästä erillisenä.

[Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen](#) tehtävänä on tukea [varhaiskasvatuksen](#), [opetuksen](#) ja [koulutuksen järjestäjiä](#) sekä [korkeakouluja \(1\)](#) [arviointia \(1\)](#) ja laadunhallintaa koskevissa asioissa ([1295/2013](#), § 2).

Käsitteen tunnus: c1776

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Laatukäsitteitä](#)

810

**laadunhallintajärjestelmä;
laatujärjestelmä;
laadunvarmistusjärjestelmä**

määritelmä

kokonaisuus, jonka avulla laatua hallitaan ja [laadunhallintaan](#) liittyvää tietoa kerätään ja käsitellään

huomautus

Laadunhallintajärjestelmä kattaa yleensä ainakin laadunhallinnan organisaatiosta, vastuunjaosta, menettelytavoista ja resursseista muodostuvan kokonaisuuden.

Vrt. [arviointijärjestelmä \(2\)](#)

Käsitteen tunnus: c1777

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Laatukäsitteitä](#)

811

**laatutekijä;
laadun tekijä**

määritelmä

tekijä, joka kuvaa laatua tietystä näkökulmasta

huomautus

Käsitteen tunnus: c1778

Luokka: yleinen/yhteinen

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Laatukäsitteitä](#)

812

laadun rakennetekijä

määritelmä

varhaiskasvatuksen tai *koulutuksen (2)* järjestämiseen liittyvä *laatutekijä*, jota määrää lainsäädäntö tai muu sääätely

huomautus

Laadun rakennetekijöitä voidaan säädellä esimerkiksi laeissa, asetuksissa tai muissa valtakunnallisissa asiakirjoissa, esimerkiksi *opetussuunnitelmissa (1)*.

Esimerkiksi *varhaiskasvatuksessa* laadun rakennetekijät liittyvät toiminnan puitteisiin, kuten varhaiskasvatuksen järjestämiseen, toimintamuotoihin, tiloihin ja turvallisuuteen, *varhaiskasvatushenkilöstön* ja *lasten* suhdelukuihin, *kelpoisuuksiin* ja henkilöstörakenteeseen.

Laadun rakennetekijät ovat suhteellisen pysyviä ja ne luovat reunaehdoja pedagogisen toiminnan toteuttamiselle eli *laadun prosessitekijöille*.

Käsitteen tunnus: c1780

Luokka: yleinen/yhteinen, varhaiskasvatus

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Laatukäsitteitä](#)

813

laadun prosessitekijä

määritelmä

laatutekijä, joka kuvaa miten toiminnalle asetettuja tavoitteita ja sisältöjä toteutetaan

huomautus

Esimerkiksi *varhaiskasvatuksessa* laadun prosessitekijät ovat pedagogiikan ydintoimintoja ja yksikön pedagogista *toimintakulttuuria* kuvaavia tekijöitä, joilla on suora yhteys *lapsen* kokemuksiin.

Esimerkiksi *varhaiskasvatuksessa* laadun prosessitekijät ovat pedagogista toimintakulttuuria, kuten vuorovaikutusta, pedagogista prosessia tai toiminnan sisältöjä kuvaavia tekijöitä, joilla on suora yhteys *lapsen* kokemuksiin, *oppimiseen*, kehitykseen ja hyvinvointiin.

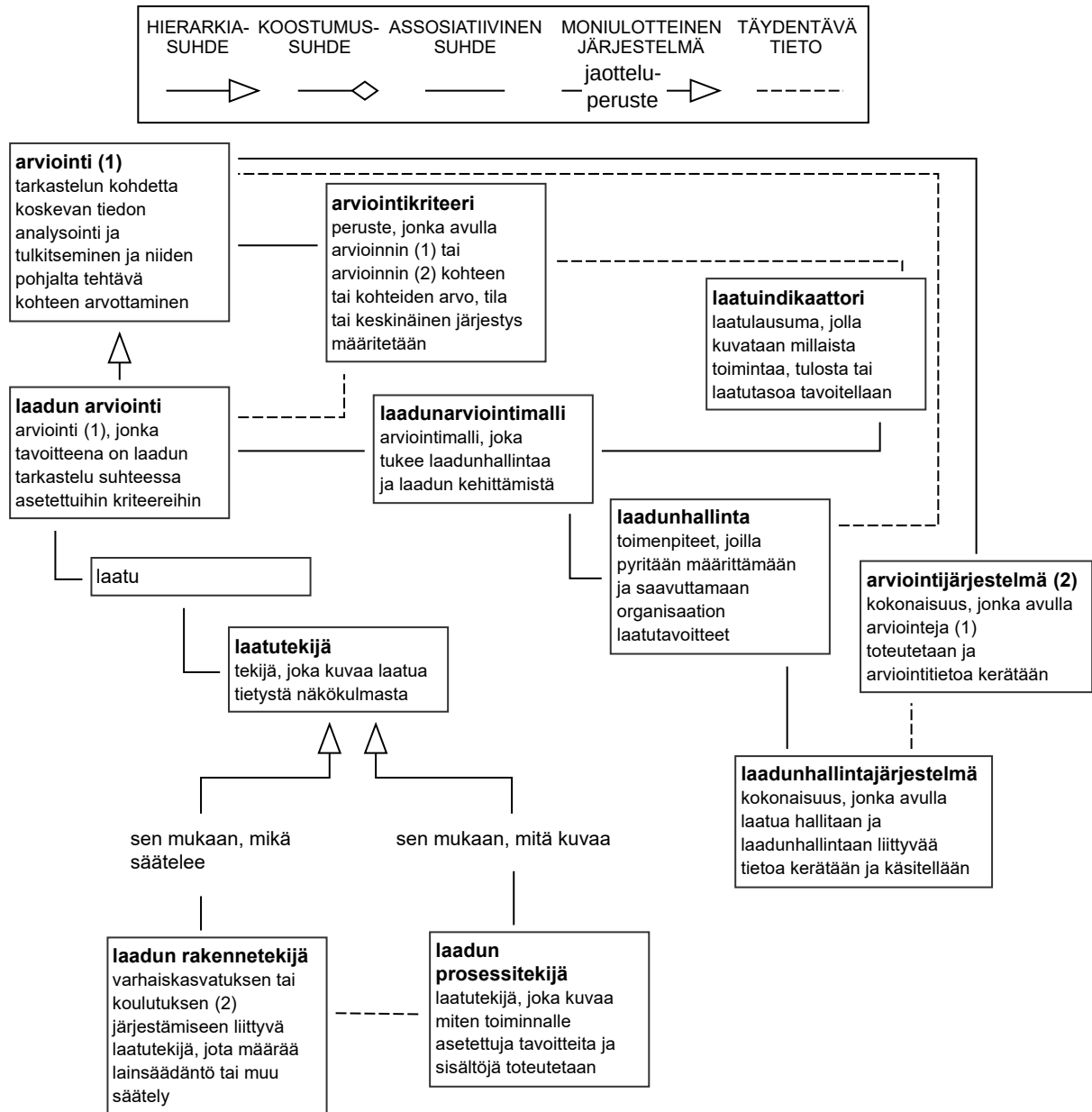
Laadun rakennetekijät luovat reunaehdoja pedagogisen toiminnan toteuttamiselle eli laadun prosessitekijöille.

Käsitteen tunnus: c1782

Luokka: yleinen/yhteinen, varhaiskasvatus

Luokka: arviointi

Käsitekaavio: [Laatukäsitteitä](#)



Käsitekaavio 92. Laatukäsitteitä.

8 Muutoksenhaku

814

muutoksenhaku

en request for a review;
request for review;
> appeal (1)

määritelmä

toimenpide, jolla tuomioistuimelta tai muulta muutoksenhakuviranomaiselta pyritään saamaan muutos hallintoviranomaisen tai tuomioistuimen ratkaisuun

huomautus

[Varhaiskasvatuksessa](#) varhaiskasvatusta koskevaan päätökseen voi hakea oikaisua kunnan monijäseniseltä toimielimeltä. [Lapsen varhaiskasvatuksessa annettavaa tukea](#) koskevaan päätökseen haetaan oikaisua aluehallintovirastolta. [Oikaisuvaatimukseen](#) annettuun päätökseen voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeudelle.

[Ammatillisessa koulutuksessa](#) muutoksenhaku osoitetaan hallinto-oikeudelle, jos se koskee [opiskelijalle](#) annettavaa [kirjallista varoitusta](#), opiskelijan [määräaikaista erottamista](#), asuntolasta erottamista, [opiskelu-oikeuden](#) pidättämistä tai säädettyjä etuja ja oikeuksia.

[Ammatillisessa koulutuksessa](#) muutoksenhaku osoitetaan opiskelijoiden oikeusturvalautakunnalle, jos se koskee [opiskelu-oikeuden peruuttamista](#) tai [opiskelu-oikeuden palauttamista](#).

appeal: Termiä appeal voi käyttää vain, kun muutoksenhaku tapahtuu valittamalla.

Käsitteen tunnus: c1320

Luokka: varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

815

oikaisuvaatimus

en request for an administrative review;
 request for administrative review
 not: claim for a revised decision;
 claim for adjustment

määritelmä

oikaisukeino, jossa hallintoviranomaiselle tehdään kirjallinen pyyntö viranomaisen päätöksen muuttamiseksi

huomautus

Hallintolain (434/2003) mukaan oikaisua saa vaatia laissa säädettyihin päätöksiin.

Opetustoimen alalla päätöksistä, joihin saa vaatia oikaisua, on säädetty eri *koulutusasteita* koskevissa laeissa.

Varhaiskasvatuksessa saa vaatia oikaisua *lapsen* varhaiskasvatusta koskevaan päätökseen kunnan toimielimeltä (varhaiskasvatuslaki 540/2018). Lapsen *varhaiskasvatuksessa annettavaa tukea* koskevaan päätökseen haetaan oikaisua aluehallintovirastolta

Perusopetuksessa saa vaatia oikaisua perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettuun päätökseen, joka koskee *oppilaaksi ottamista*, oikeutta saada uskonnon ja elämäkatsomustiedon *opetusta (1)*, *erityisen tuen (1)* järjestämistä, *erityisiä opetusjärjestelyjä*, *pidennettyä oppivelvollisuutta* tai perusopetuksen poikkeavaa aloittamisajankohtaa. Oikaisuvaatimus tehdään aluehallintovirastolle.

Ammatillisessa koulutuksessa saa vaatia oikaisua päätökseen, joka koskee *opiskelijaksi ottamista*, *opiskelijalle* annettavaa *erityistä tukea (2)* tai *osaamisen arvioinnin mukauttamista*, *ammattitaitovaatimuksista* ja *osaamistavoitteista (2)* poikkeamista, *työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen* suoritusaikaa, opiskelijan *eronneeksi katsomista* tai huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisvelvollisuutta. Oikaisuvaatimus tehdään aluehallintovirastolle.

Lukiokoulutuksessa saa vaatia oikaisua esimerkiksi päätökseen, joka koskee *opiskelijaksi ottamista*, lisääjän myöntämistä opintoihin, *opiskelu-oikeuden* päättymistä, suoritettujen *opintosuoritusten hyväksilukemista*, *opiskelun* poikkeavaa järjestämistä tai oikeutta saada uskonnon tai elämäkatsomustiedon opetusta (1). Edellä mainittuja päätöksiä koskevat oikaisuvaatimukset tehdään aluehallintovirastolle.

Lukiokoulutuksessa oikaisuvaatimus voi koskea myös *ylioppilastutkintolautakunnan* tekemää päätöstä.

Korkeakouluissa (1) saa vaatia oikaisua päätökseen, joka koskee *opintosuorituksen arvostelua* tai *opiskelijavalintaa*. Oikaisuvaatimus tehdään korkeakoululle (1) itselleen.

Vrt. käsite *arvioinnin oikaisuvaatimus; arvioinnin oikaisupyyntö*.

Käsitteen tunnus: c1321

Luokka: varhaiskasvatus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

9 Oppimisanalytiikka

816

oppimisanalytiikka

määritelmä

analytiikka, joka kohdistuu oppimisdataan ja muuhun *oppimiseen* liittyvään dataan ja jonka tarkoituksena on ymmärtää, tukea, arvioida, kehittää ja edistää *oppimista*, *oppimisympäristöjä* sekä *koulutusorganisaatioiden*, *koulutustoimijoiden* ja *varhaiskasvatustoimijoiden* toimintaa

huomautus

Oppimisanalytiikka voi tavoitteesta riippuen hyödyttää *oppijaa*, *opettajaa* tai opintohallintoa.

Oppimisanalytiikassa dataa käsitellään ja hyödynnetään muun muassa käyttäen mittaamista, raportointia ja analysoitavan ilmiön näkyväksi tekemistä.

Jos oppimisanalytiikassa käytetty data ei sisällä henkilötietoja eikä ole yhdistettävissä henkilöön, yleistä tietosuoja-asetusta (EU 2016/679) ei sovelleta.

Henkilötiedon muuttaminen anonymiksi dataksi edellyttää oman tietojenkäsittelyn vaiheen, jolle rekisterinpitäjällä tulee olla yleisen tietosuoja-asetuksen tai lainsäädännön mukainen peruste.

Esimerkki oppimisanalytiikasta on liikennelentäjän *koulutuksessa (2)* lentosimulaattorin avulla tehtävä datan kerääminen *oppijan* oppimisesta sekä *palautteen* antaminen oppijalle simuloidun lentosuorituksen tuottaman datan perusteella.

Muu oppimisanalytiikkaan liittyvä data voi olla esimerkiksi oppimiseen vaikuttavaa oppimisympäristöön tai tilaan liittyvää dataa.

Käsitteen tunnus: c1960

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Oppimisanalytiikka](#)

817

kasvatuksen ja koulutuksen analytiikka (uudistermi);

> **koulutuksen analytiikka;**

> **akateeminen analytiikka** <korkeakoulut>

en > academic analytics <korkeakoulut>

määritelmä

oppimisanalytiikka, jonka tarkoituksena on tukea *koulutusorganisaatiota*, *koulutustoimijaa* tai *varhaiskasvatustoimijaa* päätöksenteossa sekä toiminnan kehittämisessä ja raportoinnissa

huomautus

Kasvatus- ja koulutustoiminnan analytiikka kohdistuu oppimisdataan *koulutusjärjestelmän*, organisaation tai organisaation yksikön tasolla.

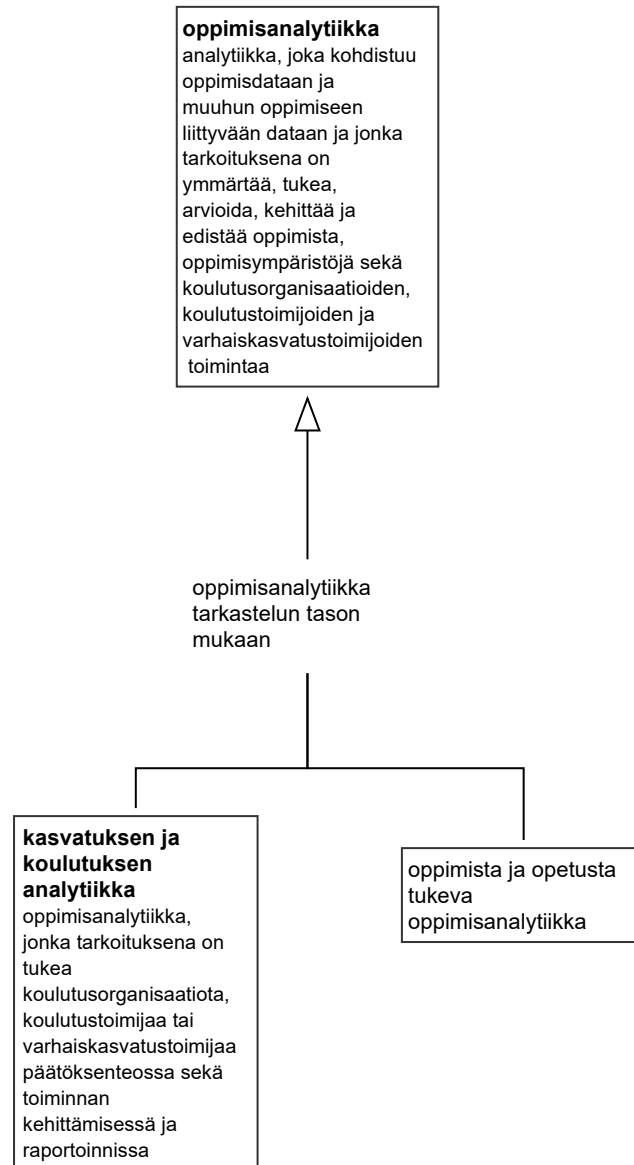
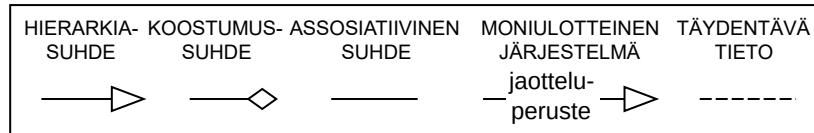
Kasvatus- ja koulutustoiminnan analytiikka tukee *koulutusorganisaatioiden* ja *varhaiskasvatuksen palveluntuottajien* lisäksi *varhaiskasvatuksen*, *opetuksen* ja *koulutuksen järjestäjiä* (esimerkiksi kuntia). Kasvatus- ja koulutustoiminnan analytiikkaa voidaan hyödyntää myös ylemmillä hallinnon tasoilla, kuten opetus- ja kulttuuriministeriössä.

Kasvatus- ja koulutustoiminnan analytiikka liittyy tiedolla johtamiseen ja datakeskeiseen päätöksentekoon ja sitä voi käyttää esimerkiksi opetussuunnitelmatyön tukena.

Käsitteen tunnus: c1962

Luokka: yleinen/yhteinen

Käsitekaavio: [Oppimisanalytiikka](#)



Käsitekaavio 93. Oppimisanalytiikka.

10 Koulutuksen strategisen ohjauksen käsitteitä

818

tutkintotavoite

määritelmä

tavoite, joka kertoo, kuinka monen tietyn tason tai alan *tutkinnon* suorittamiseen *korkeakoulun (1)* tai korkeakoulujen (1) *koulutuksen (1)* tulisi johtaa sovittuna aikana

huomautus

Tutkintotavoitteet sovitaan opetus- ja kulttuuriministeriön ja kunkin korkeakoulun (1) välisessä tulossopimuksessa. Sopimuskausi voi olla esimerkiksi neljä vuotta.

Tulossopimuksissa sovittavat tutkintotavoitteet ovat osa mekanisme, jolla valtio ohjaa korkeakoulujen (1) *tutkintokoulutuksen* laajuutta Suomessa.

Ylempien korkeakoulututkintojen määrää koskevat tavoitteet sovitaan korkeakouluille (1) yhteisesti koulutusalaryhmittäin (ks. *koulutusala*).

Alempien korkeakoulututkintojen, *tohtorintutkintojen* ja *ylempien ammattikorkeakoulututkintojen* määriä sekä ammatillisen opettajankoulutuksen suorittaneiden määrää koskevat tavoitteet sovitaan korkeakoulukohtaisesti.

Käsitteen tunnus: c1492

Luokka: korkeakoulut

11 Muita opetustoimeen liittyviä käsitteitä

819

ammattiala

sv bransch;
yrkesområde *n*

määritelmä

luokka, jollaisiin ammatit jaotellaan sen perusteella, miten ne sijoittuvat yhteiskunnan tai työelämän aloille

huomautus

Ammattialoja ovat esimerkiksi elektroniikka, sähköteollisuus ja kauneudenhoitoala.

Käsitteen tunnus: c754

Luokka: yleinen/yhteinen, ammatillinen koulutus

820

<koulutus, työnhaku>

kelpoisuus

sv behörighet
en eligibility (2);
qualification (2);
competence;
~ meet the requirements *verb*

määritelmä

ominaisuus, joka ilmentää sitä, että henkilö täyttää [koulutukseen \(2\)](#) tai työtehtävään valituksi tulemisen edellytykset

huomautus

Koulutukseen (2) liittyvien edellytysten täyttämiseen viitataan täsmällisemmin termillä [hakukelpoisuus](#).

Työtehtävään liittyvien edellytysten täyttämisessä voidaan joissakin tapauksissa erottaa toisistaan lähikäsitteet kelpoisuus ja [pätevyys](#).

Ks. myös [pääsyvaatimukset](#).

Käsitteen tunnus: c755

821

kokelasnumero

en matriculation examination candidate ID

määritelmä

tunnus, joka annetaan [ylioppilastutkintoon](#) osallistuvalle henkilölle kunkin tutkintokerran yksilöimistä varten

huomautus

Vrt. [oppijanumero](#), [opiskelijanumero](#).

Käsitteen tunnus: c1683

Luokka: lukiokoulutus

822

koulunkäyntihistoria

en student education record;
education record

määritelmä

tieto [oppilaitoksista](#), joissa [oppilas](#) on opiskellut

huomautus

Koulunkäyntihistoria on usein opintohallintojärjestelmään liittyvä, ja historiatietoja kerätään esimerkiksi koulunvaihtotilanteissa.

Käsitteen tunnus: c756

Luokka: perusopetus

823

lähtökoulu

määritelmä

peruskoulu (1), josta *oppilas* siirtyy kesken *oppivelvollisuuden* suorittamisen toiseen peruskouluun (1) tai *perusopetuksen* päätyttyä jatko-opintoihin

huomautus

Käsitteen tunnus: c757

Luokka: perusopetus

824

opetustila

sv undervisningslokal

hellre än: undervisningsutrymme

en teaching facilities;
education facilities;
> classroom <luokkahuone>;
> lecture room <luentosali>

määritelmä

fyysinen tila, jossa *opetusta* (1) järjestetään

huomautus

Opetustiloja ovat esimerkiksi luokkahuone, luentosali ja auditorio.

Opetustila ja *opiskelutila* on tässä sanastossa määritelty fyysisiksi tiloiksi. Muut kuin fyysiset tilat kattava käsite on *oppimisympäristö*.

Käsitteen tunnus: c758

Luokka: yleinen/yhteinen, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

825

opiskelutilasv studierum *n*

en study facilities *pl*;
learning facilities *pl*

määritelmä

fyysinen tila, joka on tarkoitettu *oppijan* itsenäiseen *opiskeluun*

huomautus

Esimerkkejä opiskelutiloista ovat ryhmätyöskentelytila ja mikroluokka.

Opiskelutila ja *opetustila* on tässä sanastossa määritelty fyysisiksi tiloiksi. Muut kuin fyysiset tilat kattava käsite on *oppimisympäristö*.

Käsitteen tunnus: c759

Luokka: yleinen/yhteinen

826

opiskelijakunta (1)

sv studerandekår (1)
 en student association (1)
 rather than: student body (2);
 student union (2)

määritelmä

ammattikorkeakoulun opiskelijoiden julkisoikeudellinen yhteisö

huomautus

Ammattikorkeakoulun opiskelijakuntaan (1) kuulumisen on vapaaehtoista; vrt. **yliopiston ylioppilaskunta**.

student body (2), student union (2): Opiskelijakunnan vastineina käytetään joskus myös termejä student body ja student union, mutta niiden käyttöä ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan (1) englanninkielisenä vastineena ei suositella. Student body -termi viittaa **oppilaitoksen** kaikkien opiskelijoiden muodostamaan kokonaisuuteen, ja sitä käytetään perusasteen **oppilaskunnista** ja **toisen asteen oppilaitosten opiskelijakunnista (2)**. Student union puolestaan on **yliopistojen** vastaavan käsitteen, **ylioppilaskunnan**, englanninkielinen vastine.

Vrt. **oppilaskunta**, **ylioppilaskunta**.

Käsitteen tunnus: c774

Luokka: korkeakoulut

827

opiskelijanumero

sv elevnummer *n*;
 studienummer *n*;
 studentnummer *n* (1) <korkeakoulut>;
 studerandenummer *n* <lukiokoulutus, korkeakoulut>;
 ~ matrikelnummer <korkeakoulut juhlavissa yhteyksissä>
 inte: inlärandenummer (1)
 en student number

määritelmä

koulutusorganisaation sisäisessä käytössä oleva **opiskelijan** yksilöivä tunnus

huomautus

Toisen asteen oppilaitoksissa käytäntö vaihtelee: joissakin **oppilaitoksissa** on oppilaitoksen sisäisessä käytössä oleva opiskelijanumero, toisissa ei.

studentnummer (1), studerandenummer, matrikelnummer: Joissakin **yliopistoissa** termi matrikelnummer on täysi synonyymi termeille studentnummer (1) ja studerandenummer. Toisissa yliopistoissa matrikelnummer on puolestaan lähinnä historiallinen ja juhlavissa yhteyksissä käytettävä termi. Joissakin yliopistoissa studerandenummer- ja matrikelnummer-nimiset tunnuksiset muodostetaan keskenään eri tavalla.

Vrt. **oppijanumero**.

Käsitteen tunnus: c897

Luokka: ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, korkeakoulut

828

opiskelijapalaute

sv studentrespons
 en student feedback

määritelmä

toiminta, jossa **opetukseen (1)** tai **koulutuksen toteutukseen** osallistunut **oppija** antaa tietoa niitä koskevasta näkemyksistään huomioonotettavaksi opetuksen (1) tai **koulutuksen (2)** arvioimisessa, suunnittelussa ja kehittämisessä, tai tällaisen toiminnan tulos

huomautus

Opetukseen (1) tai koulutuksen toteutukseen osallistunut **opiskelija** voi olla velvoitettu tai oikeutettu antamaan siitä **palautetta**.

Käsitteen tunnus: c623

829

oppiarvo

määritelmä

arvo, jonka käyttöoikeus voidaan myöntää *korkeakoulussa (1) tutkinnon* suorittaneelle henkilölle tämän suorittamien *opinnäytteiden* perusteella

huomautus

Oppiarvoista säädetään yliopistojen tutkinnoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (794/2004). Asetuksen mukaan *yliopisto* voi oikeuttaa muun muassa

- kauppatieteiden maisterin tutkinnon suorittaneen käyttämään ekonomin arvoa;
- maatalous- ja metsätieteiden maisterin tutkinnon suorittaneen käyttämään agronomin tai metsänhoitajan arvoa;
- aikaisemmin voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukaisen kandidaatti-nimisen *ylemmän korkeakoulututkinnon* suorittaneen käyttämään maisterin arvoa.

Aiemmin esimerkiksi maisteri oli maksullinen oppiarvo, jonka sai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen maksamalla pienen maksun. Maisterin oppiarvon hankkimiseen oikeuttava tutkinto oli esimerkiksi humanistisella alalla filosofian kandidaatin tutkinto.

Käsite oppiarvo poikkeaa käsitteestä *tutkintonimike*. Tutkintonimike annetaan automaattisesti, kun henkilö valmistuu. Oppiarvon myöntämisessä yliopistolla on puolestaan tutkintoasetuksen (794/2004) mukaisesti harkintavalta.

Käsitteen tunnus: c1545

Luokka: korkeakoulut

830

oppijanumero

sv studentnummer *n* (2) <lain 1058/1998 mukainen termi kaikille koulutusasteille>;

nationellt elevnummer *n*

inte: inlärandenummer *n* (2)

en national learner ID

määritelmä

oppijan yksilöivä valtakunnallinen tunnus

huomautus

Oppijanumeroa voidaan käyttää yksilöintiin ja indeksointiin, ja sitä voivat käyttää niin *koulutuksen* ja *opetuksen järjestäjät* kuin viranomaisetkin.

Henkilölle luodaan oppijanumero, kun hän asioi ensimmäistä kertaa Opintopolku-palvelussa.

Oppijanumero on valtakunnallisesti yksikäsitteinen, joten sitä voidaan käyttää korvaamaan *koulutusorganisaatioiden* paikalliset *opiskelijanumerot* ja -tunnukset. Oppijanumero on 11 numeroa pitkä luku, jonka viimeinen numero on tarkistusmerkki. Teknisesti oppijanumero rakentuu osaksi JHS 159:n ohjeistamaa ISO OID -yksilöintitunnusta (International Standard Organization: Object Identifier). ISO OID -koodi on puurakenteinen hierarkia, jonka haara 1.2.246.562.24 on varattu oppijanumerolle.

studentnummer (2), nationellt elevnummer: Laissa 1058/1998 (laki opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä) oppijanumeron ruotsinkielisenä vastineena käytetään termiä studentnummer *koulutusasteesta* riippumatta. Tämän termin sijaan voi käyttää termiä nationellt elevnummer niissä yhteyksissä, joihin termi studentnummer ei konnotaatioidensa vuoksi sovi (ruotsin sana 'student' viittaa *ylioppilaaseen* ja korkeakouluopiskelijaan).

Käsitteen tunnus: c760

Luokka: varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, korkeakoulut

831

oppilaskunta <perusopetus>;
opiskelijakunta (2) <lukiokoulutus, ammatillinen>

sv elevkår <perusopetus>;
 studerandekår (2) <lukiokoulutus>
 en student body (1) <perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus>
 not: student association (2)

määritelmä

perusopetusta antavan *oppilaitoksen oppilaista* tai *toisen asteen oppilaitoksen opiskelijoista* muodostuva yhteisö

huomautus

Perusopetuksessa oppilaskunta voi muodostua yhden *peruskoulun (1)* oppilaista tai olla useamman koulun yhteinen. Perusopetuslain (628/1998) mukaan oppilaskunnan tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista sekä kehittää oppilaiden ja *opetuksen järjestäjän* välistä yhteistyötä.

Ammatillisessa koulutuksessa koulutuksen järjestäjän oppilaitoksella tulee olla opiskelijakunta (2). Koulutuksen järjestäjän eri oppilaitoksilla voi olla myös yhteinen opiskelijakunta (2). Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaan opiskelijakunnan (2) tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista sekä kehittää opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjän välistä yhteistyötä.

Lukiokoulutuksessa jokaisella oppilaitoksella tulee olla opiskelijakunta (2). Koulutuksen järjestäjän eri oppilaitoksilla voi olla myös yhteinen opiskelijakunta. Lukiolain (714/2018) mukaan opiskelijakunnan (2) tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista sekä kehittää opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjän välistä yhteistyötä. Opiskelijakunnat myös osaltaan valmistavat opiskelijoita aktiiviseen ja kriittiseen kansalaisuuteen.

Oppilas- tai opiskelijakunta voi keskuudestaan valita hallituksen. Käsitteet oppilaskunta ja oppilaskunnan hallitus (*toisen asteen oppilaitoksissa* opiskelijakunta (2) ja opiskelijakunnan hallitus) sekaantuvat toisinaan keskenään.

Vrt. *opiskelijakunta (1)*, *ylioppilaskunta*.

Käsitteen tunnus: c773

Luokka: perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus

832

koulutusmateriaali;
> kurssimateriaali

sv utbildningsmaterial
 en educational material;
 > course material <erityisesti korkeakoulut; kurssimateriaalista>

määritelmä

aineisto, jota *opettaja* tai *oppija* käyttää *opetuksen (1)* yhteydessä

huomautus

Käsite koulutusmateriaali kattaa oppijan käyttämän *oppimateriaalin* ja opettajan käyttämän *opetusmateriaalin* (esim. tehtävien ratkaisut).

Termillä kurssimateriaali viitataan esim. *korkeakoulun (1) opintojaksolla* käytettävään koulutusmateriaaliin.

Käsitteen tunnus: c1072

833

opetusmateriaali

sv undervisningsmaterial;
~ lärarens material

en teaching material;
instructional material

määritelmä

aineisto, jota *opettaja* käyttää *opetuksen (1)* yhteydessä tai jonka avulla *opettaminen* tapahtuu

huomautus

Opettajan käyttämä opetusmateriaali voi poiketa *oppijan* käyttämästä *oppimateriaalista* esim. siten, että edellinen sisältää tehtävien ratkaisut.

Käsitteen tunnus: c1073

834

oppimateriaali

sv studiematerial;
~ elevens material

en learning material;
study material

määritelmä

aineisto, jota *oppija* käyttää *opetuksen (1)* yhteydessä tai jonka avulla *oppiminen* tapahtuu

huomautus

Oppimateriaaleja voivat olla kirjat ja muut painotuotteet, audiovisuaaliset aineistot kuten televisio-ohjelmat sekä mm. erilaiset sähköiset aineistot.

Kullakin *opintojaksolla* käytettävä oppimateriaali voidaan mainita opetustarjontatietojen yhteydessä (kohdassa "kurssin kirjallisuus").

Käsitteen tunnus: c761

Luokka: yleinen/yhteinen

835

<työnhaku>

**pätevyys;
ammattipätevyys**

en professional competence;
occupational competence;
vocational competence;
vocational skill

määritelmä

se, että henkilö täyttää työtehtävään liittyvät vaatimukset

huomautus

Työtehtävään liittyvien vaatimusten täyttämisenä voidaan joissakin tapauksissa erottaa toisistaan lähikäsitteet pätevyys ja *kelpoisuus*.

Käsitteen tunnus: c763

836

työkokemus

määritelmä

taitojen ja tietojen kokonaisuus, jonka työssäolo ja ammatillinen toiminta tuottaa

huomautus

Käsitteen tunnus: c748

837

**ylioppilaskoe;
ylioppilastutkinnon koe**

sv studentexamensprov *n*;
prov *n* i studentexamen
en matriculation examination test;
test

määritelmä

[ylioppilastutkinnon](#) myöntämisen edellytyksenä oleva koe

huomautus

Lukiolain (714/2018) mukaan ylioppilaskokeita järjestetään äidinkielessä ja kirjallisuudessa, toisessa kotimaisessa kielessä, vieraissa kielissä, matematiikassa ja reaaliaineissa. Jokainen ylioppilaskoe arvostellaan erikseen. Mikäli kokelas saa vähintään neljässä ylioppilaskokeessa hyväksytyn [arvosanan](#) tietyin lisäehdoin, hänelle myönnetään ylioppilastutkinto.

matriculation examination test: Esimerkiksi käsitteen ”äidinkielen (suomi) ylioppilaskoe” vastine englanniksi on ”matriculation examination test in Finnish language and literature”.

Käsitteen tunnus: c770

Luokka: lukiokoulutus

838

ylioppilastutkintolautakunta

sv studentexamensnämnden
en Matriculation Examination Board

määritelmä

opetus- ja kulttuuriministeriön alainen virasto, joka vastaa [ylioppilastutkinnon](#) johtamisesta, järjestämisestä ja toimeenpanosta sekä ylioppilastutkinnon hallinnosta

huomautus

Opetus- ja kulttuuriministeriö nimittää ylioppilastutkintolautakunnan jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnalla on oikeus ottaa apujäseniä.

Käsitteen tunnus: c771

Luokka: lukiokoulutus

839

ylioppilastutkinnon suoritusvuosi

sv år *n* då studentexamen har avlagts
en year of completion of the matriculation examination

määritelmä

vuosi, jona henkilölle on myönnetty [ylioppilastutkinto](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c772

Luokka: lukiokoulutus

840

ylioppilaskunnan jäsen

sv studentkårsmedlem
en student union member

huomautus

[Ylioppilaskunnan](#) jäsenyyden saa maksamalla jäsenmaksun. Jäsenyys oikeuttaa tiettyihin sosiaalipalveluihin ja taloudellisiin etuihin. Kaikkien [yliopistojen ylempää korkeakoulututkintoa](#) ja [alempaa korkeakoulututkintoa](#) suorittavien tulee maksaa [ylioppilaskuntien jäsenmaksu](#) ilmoittautuessaan läsnä olevaksi [opiskelijaksi](#). [Jatkotutkintoa](#) suorittaville maksun suorittaminen on vapaaehtoista.

Käsitteen tunnus: c776

Luokka: korkeakoulut

841

ylioppilaskunta

sv studentkår

en student union (1)

määritelmä

yliopiston opiskelijoiden julkisoikeudellinen yhteisö

huomautus

Yliopistolain (558/2009) mukaan ylioppilaskuntaan kuuluvat kaikki yliopiston opiskelijat, jotka on otettu opiskelijoiksi **alempaan korkeakoulututkintoon** tai **ylempään korkeakoulututkintoon** johtaviin opintoihin, lukuun ottamatta **tilauskoulutukseen** osallistuvia opiskelijoita.

Ylioppilaskunta voi hyväksyä jäsenikseen myös muita yliopiston opiskelijoita, esimerkiksi **jatko-opiskelijoita**.

Vrt. **oppilaskunta**, **opiskelijakunta (1)**.

Käsitteen tunnus: c775

Luokka: korkeakoulut

12 Liite: European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) -tietoelementtien nimiä ja sisältökuvauksia suomeksi

Tässä OKSA-sanaston liitteessä on annettu noin 45 European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) -tietoelementin suomenkieliset nimet sekä lyhyet kuvaukset tietoelementtien sisällöstä. Tietoelementtien sisältökuvaukset on laadittu terminologisen sanastotyön periaatteista poikkeavalla tavalla.

12.1 Koulutustoimija (Learning Opportunity Provider)

842

esteettömyys ja vammaisten tukipalvelut

en GeneralInformationOnFacilitiesForStudentsWithSpecialNeeds

määritelmä

tietoa [koulutustoimijan](#) esteettömyydestä ja palveluista vammaisille [opiskelijoille](#)

huomautus

ECTS-tiedon kuvaus englanniksi: Descriptive information about facilities that would be useful to students with special needs contemplating study at an institution providing ECTS learning opportunities

Käsitteen tunnus: c777

843

hakukohteeseen liittyvän organisaation nimi; organisaation nimi; koulutustoimija (ECTS-termi)

en InstitutionName

määritelmä

[koulutustoimijan](#) yksilöivä tunnus

huomautus

Käsitteen tunnus: c778

844

kansainväliset koulutusohjelmat; vieraskieliset koulutusohjelmat

en GeneralInformationOnInternationalProgrammes

määritelmä

kuvaus kansainvälisille [opiskelijoille](#) suunnatuista [koulutusohjelmista \(2\)](#)

huomautus

Käsitteen tunnus: c779

845

kieliopinnot

en GeneralInformationOnLanguageCourses

määritelmä

tietoa [koulutuksen järjestäjän](#) tarjoamista kieliopinnoista

huomautus

Käsitteen tunnus: c780

846

opetuksen vastuuhenkilöt

en InstitutionAcademicAuthorities

määritelmä

tietoa [koulutuksen \(2\)](#) suunnittelun, toteutuksen ja korvaavuuksien määrittelystä vastaavista henkilöistä

huomautus

Käsitteen tunnus: c781

847

opetuksen vuosikello

en InstitutionAcademicCalendar

määritelmä

[lukukausien](#) ja periodien sekä [opetustarjonnan](#) ajankohdat kertova [koulutustoimijan](#) kalenteri

huomautus

Käsitteen tunnus: c782

848

opintojen rahoitus

en GeneralInformationOnFinancialSupport

määritelmä

tietoa opintotuesta, stipendeistä ja muusta rahoitukseen liittyvästä

huomautus

Käsitteen tunnus: c783

849

opintojen tunnustamissäännöt organisaatiossa

en InstitutionMainUniversityRegulations

määritelmä

opintojen hyväksilukemista koskeva [koulutustoimijan](#) ohjeisto

huomautus

Käsitteen tunnus: c784

850

opiskelijapalvelut;**opintotoimisto;**~ **hakutoimisto** <ammattikorkeakoulut>

en GeneralInformationOnStudentAffairsOffice

määritelmä

tietoa opiskelijapalveluiden yhteystiedoista ja palveluista

huomautus

Käsitteen tunnus: c785

851

opiskelijaruokailu

en GeneralInformationOnMeals

määritelmä

tietoa ruokailusta, opiskelijaravintoloista ja opiskelijalounaan hinnoista

huomautus

Käsitteen tunnus: c786

852

organisaation ECTS-koordinaattori

en InstitutionalEctsCoordinator

huomautus

ECTS User's Guide -dokumentissa ei ole nimetty/määritelty organisaation ECTS-koordinaattoria. Annettu tarkkuustaso kuvattavalle asialle on yleisempi: organisaation tiedoista tulee löytyä kuvaus [opiskelijalle](#) tarjottavista opintopalveluista. Kyseessä on siis [koulutustoimijan](#) itse määrittelemä ja asettama kansainvälisiin opintohallintoasioihin liittyvä vastuurooli.

Käsitteen tunnus: c787

853

opintoihin liittyvät työharjoittelut

en GeneralInformationOnInternships

määritelmä

tietoa siitä, miten työharjoittelun voi liittää opintoihin, mahdollisesta rahoituksesta ja [opintopisteistä \(2\)](#) sekä työpaikan hankkimismenettelyistä

huomautus

Käsitteen tunnus: c788

854

organisaation yleiskuvaus

en InstitutionGeneralDescription

määritelmä

[koulutustoimijaa](#) koskevaa tietoa, josta käy ilmi mm. organisaation tyyppi

huomautus

Käsitteen tunnus: c789

855

opiskelijajärjestöt

en GeneralInformationOnStudentAssociations

määritelmä

tietoa opiskelijajärjestöjen toiminnasta ja yhteistyöstä [korkeakoulun \(1\)](#) kanssa

huomautus

Käsitteen tunnus: c790

856

terveydenhuoltopalvelut

en GeneralInformationOnMedicalFacilities

määritelmä

tietoa opiskelijaterveydenhuollosta (ml. yhteystiedot ja hinnat) (ks. OKSA-sanaston käsite

[opiskeluterveydenhuolto](#))

huomautus

Käsitteen tunnus: c791

857

tietoa elämisen kustannuksista

en GeneralInformationOnCostOfLiving

määritelmä

[opiskelijaa](#) ohjaavaa tietoa siitä, mihin kaikkeen opintojen rahoituksen tulisi riittää

huomautus

Käsitteen tunnus: c792

858

tietoa opiskelijaliikkuvuudesta

en GeneralInformationForMobileStudents

määritelmä

käytännön tietoa [vaihto-opiskelijoille](#), vaihtoon lähteville, koko [tutkinnon](#) suorittamista harkitseville ulkomailla asuville ja [yhteistutkinnoista](#) kiinnostuneille henkilöille (vrt. OKSA-sanaston käsite

[opiskelijaliikkuvuus](#))

huomautus

Käsitteen tunnus: c793

859

tietoa opiskelijaliikunnasta

en GeneralInformationOnSportsFacilities

määritelmä

tietoa [koulutustoimijan](#), [opiskelijajärjestöjen](#) ja muiden yhteistyötahojen [opiskelijoille](#) tarjoamista liikuntapalveluista

huomautus

Käsitteen tunnus: c794

860

tietoa oppimisympäristöstä

en GeneralInformationOnStudyFacilities

määritelmä

konkreettinen kuvaus [opetuksen \(1\)](#) fyysisistä (mm. tilat, välineet ja opetusmateriaalit) ja tietoteknisistä resursseista (vrt. OKSA-sanaston käsite [oppimisympäristö](#))

huomautus

Käsitteen tunnus: c795

861

tietoa vakuutuksista

en GeneralInformationOnInsurance

määritelmä

[koulutustoimijan](#) tarjoamaa tietoa [opiskelun](#) aikaisista vakuutuksista

huomautus

Käsitteen tunnus: c796

862

valintamenettely (ECTS-termi)

en InstitutionAdmissionProcedures

määritelmä

tietoa [opiskelijavalintojen](#) toteutuksesta

huomautus

Käsitteen tunnus: c797

863

vapaa-ajanpalvelut

en GeneralInformationOnExtraMuralAndLeisureFacilities

määritelmä

tietoa tarjolla olevista vapaa-aikaan liittyvistä palveluista

huomautus

Käsitteen tunnus: c798

12.2 Koulutus (Learning Opportunity)

864

arviointikriteerit (ECTS-termi)

en DegreeProgrammeExaminationAndAssesmentRegulations

määritelmä

sanallinen kuvaus arviointikriteereistä (vrt. OKSA-sanaston käsite [arviointikriteerit](#))

huomautus

Käsitteen tunnus: c799

865

arviointimenetelmät (ECTS-termi)

en CourseUnitAssessmentMethods

määritelmä

menetelmä, jolla *opiskelijan* osaaminen mitataan ja todetaan (vrt. OKSA-sanaston käsite *arviointimenetelmä (2)*)

huomautus

Esimerkiksi kirjalliset kokeet, testit, haastattelut, portfolioit.

Käsitteen tunnus: c800

866

jatko-opintomahdollisuudet

en DegreeProgrammeAccessToFurtherStudies

määritelmä

tietoa mahdollisista jatko-opintoväylistä

huomautus

Käsitteen tunnus: c802

867

koulutukselliset ja ammatilliset tavoitteet

en DegreeProgrammeEducationAndProfessionalGoals

määritelmä

kuvaus siitä, mitä *oppija* tietää, ymmärtää tai kykenee tekemään *koulutuksen (2)* suoritettuaan (vrt. OKSA-sanaston käsite *osaamistavoitteet (1)*)

huomautus

Käsitteen tunnus: c803

868

koulutuksen nimi;**tutkintoon johtavan koulutuksen nimi**

en DegreeProgrammeTitle

määritelmä

koulutuksen (2) yksilöivä, luonnollista kieltä oleva tunnus

huomautus

Käsitteen tunnus: c804

869

koulutuksen rakenne (ECTS-termi)

en DegreeProgrammeStructureDiagram

määritelmä

osat, joista *tutkintoon* johtavat tai *koulutukseen (2)* kuuluvat opinnot koostuvat (vrt. OKSA-sanaston käsite *tutkintorakenne (1)*)

huomautus

Koulutuksen rakenne esitetään kaaviona ja kuvauksena. Koulutuksen rakenne -tiedoista ilmenevät osat, joista opinnot koostuvat, sekä *tutkinnon osien* laajuudet ja mahdollisesti suoritusaikataulu.

Käsitteen tunnus: c805

870

koulutuksen tyyppi

en LearningOpportunityType

määritelmä

tieto siitä, minkä tyyppinen *koulutus (2)* on kyseessä

huomautus

Arvoja ovat esimerkiksi *tutkinto*, *tutkinnon osa*, *opintokokonaisuus (2)* ja *opintojakso*.

Käsitteen tunnus: c806

871

koulutustunnus

mieluummin kuin: koulutusmoduulitunnus

määritelmä

oppilaitoksen tai *korkeakoulun (1) koulutukselle (2)* antama tunnus

huomautus

Koulutustunnus voidaan antaa Learning Opportunitylle tai LO-instancelle.

Tunnuksen on oltava yksikäsitteinen kontekstissa, jossa sitä käytetään.

Käsitteen tunnus: c807

872

kuvaus valmistumiseen vaadittavista opinnäytetöistä;**kuvaus valmistumiseen vaadittavista loppukokeista**

en DegreeProgrammeFinalExamination

määritelmä

sanallinen kuvaus *koulutuksen (2)* loppukokeista/opinnäytetyöstä

huomautus

Käsitteen tunnus: c808

873

luennoitsija (ECTS-termi);**opettaja (ECTS-termi)**

en Lecturer

määritelmä

koulutuksen (2) sisällöllisestä toteutuksesta vastaava henkilö

huomautus

Vrt. Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) käsite *opettaja*.

Käsitteen tunnus: c809

874

ohjeellinen suoritusvuosi

en CourseUnitYearOfStudy

määritelmä

tieto siitä, millä *vuosiluokalla opintojakso* on tarkoitus suorittaa

huomautus

Käsitteen tunnus: c810

875

opetuskieli (ECTS-termi);**opetuskielet (ECTS-termi)**

en LanguageOfInstruction

määritelmä

kieli, jolla *opetusta (1)* annetaan (vrt. OKSA-sanaston käsite *koulutusorganisaation opetuskieli*)

huomautus

Käsitteen tunnus: c811

876

opetusmenetelmät

en CourseUnitTeachingMethods

määritelmä

kuvaus opetusmenetelmistä

huomautus

Käsitteen tunnus: c812

877

**opintojakso (ECTS-termi);
kurssi (ECTS-termi);
opinto (ECTS-termi)**

en CourseUnit

määritelmä

Vrt. Opetus- ja koulutussanaston (OKSA) käsite [opintojakso](#).

huomautus

Käsitteen tunnus: c813

878

opintojakson kuvaus

en CourseUnitContent

määritelmä

kuvaus [opintojakson](#) sisällöstä

huomautus

Käsitteen tunnus: c814

879

**opintojakson nimi;
kurssin nimi;
opinnon nimi**

en CourseUnitTitle

määritelmä

[opintojakson](#) yksilöivä tunnus

huomautus

Käsitteen tunnus: c815

880

**opintojakson taso;
kurssin taso;
opinnon taso**

en CourseUnitLevel

määritelmä

kansallisella tasolla käytetyn tasoluokituksen mukainen tieto

huomautus

Esimerkiksi [korkeakouluissa \(1\) perusopinnot](#), [aineopinnot](#) ja [syventävät opinnot](#).

Käsitteen tunnus: c816

881

**opintojakson tunnus;
kurssin tunnus;
opinnon tunnus**

en CourseUnitCode

määritelmä

[opintojakson](#), kurssin tai opinnon yksiselitteisesti yksilöivä tunnus

huomautus

Käsitteen tunnus: c817

882

**opintojakson tyyppi <ECTS-termi>;
kurssin tyyppi;
opinnon tyyppi**

en CourseUnitType

määritelmä

[opintojakson](#), kurssin tai opinnon pakollisuutta kuvaava tieto

huomautus

Käsitteen tunnus: c818

883

oppimateriaali (ECTS-termi);**> kirjallisuus**

en CourseUnitRecommendedReading

määritelmä

aineisto, jota käytetään *opetuksessa (1)* tai jonka avulla *oppiminen* tapahtuu (vrt. OKSA-sanaston käsite *oppimateriaali*)

huomautus

Käsitteen tunnus: c819

884

pääsyvaatimukset;**edellytykset**

en prerequisite

määritelmä

vaatimukset, jotka *hakijan* tai *opiskelijan* täytyy täyttää päästäkseen *koulutukseen (2)* tai tietyille *opintojaksolle*

huomautus

Esimerkiksi mitä opintoja tai millainen *työkokemus* hakijalla (1) on oltava.

Vrt. Opetus- ja koulutussanastossa (OKSA) määritelty osittain vastaava käsite *hakukelpoisuus*.

Käsitteen tunnus: c820

885

toistuva opetuksen järjestämisaikajakso

en CourseUnitTermPattern

huomautus

Esimerkiksi "syyslukukausittain", "joka toinen vuosi kevätlukukaudella", "vuosittain periodissa 2".

Käsitteen tunnus: c821

886

tutkintonimike (ECTS-termi)

en qualification (ECTS)

määritelmä

nimike, jota henkilö voi käyttää, kun hän on suorittanut jonkin *tutkinnon* (vrt. OKSA-sanaston käsite *tutkintonimike*)

huomautus

Käsitteen tunnus: c822

Lähteet

Opetus- ja koulutussanaston käsitteiden määrittelyssä käytetyt tärkeimmät säädöslähteet:

Ammattikorkeakoululaki 351/2003

Ammattikorkeakoululaki 932/2014

Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 986/1998

Hallintolaki 434/2003

Hallituksen esitys eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 173/2020

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 631/1998

Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017

Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta 424/2003

Laki Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta 1295/2013

Laki opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä 1058/1998

Laki perusopetuslain muuttamisesta 1267/2013

Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta 1215/2020

Laki vapaasta sivistystyöstä 632/1998

Laki ylioppilastutkinnon järjestämisestä 672/2005

Lastensuojelulaki 417/2007

Lukioasetus 810/1998

Lukioasetus 810/2018

Lukiolaki 629/1998

Oppivelvollisuuslaki 1214/2020

Peruskouluasetus 718/1984

Perusopetuslaki 628/1998

Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014

Valtioneuvoston asetus Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta 1317/2013

Valtioneuvoston asetus korkeakoulututkintojen järjestelmästä annetun asetuksen muuttamisesta 426/2005

Valtioneuvoston asetus yliopistojen toiminnassa perittävistä maksuista 1082/2009

Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista 794/2004

Varhaiskasvatuslaki 540/2018

Yliopistolaki 558/2009

Englanninkielinen hakemisto / English index

Numbers in the index refer to the term record numbers.

24-hour early childhood education and care	420	annual registration	554
24/7 early childhood education and care	420	annual tuition fee	762
24/7 ECEC	420	appeal (1)	814
academic advice	568	appeal (2)	744
academic analytics	817	applicant	308
academic continuing education	488	applicant category	346
academic degree	670	applicant for early childhood education and care	295
academic staff	102	application	311
academic support services	576	application and admissions system	376
academic year	339	application cycle	340
academy	90	application data	369
accepting a student place	313	application ID	390
accepting an offer of admission	313	application number	390
accepting an offered student place	313	application period	318
accreditation of competence	750	application procedure	315
accreditation of prior learning (1)	753	application procedure for early childhood education	294
accreditation of prior learning (2)	750	application round	340
achieved learning outcomes	276	application semester	334
acquiring competence	7	application term	334
acquisition of competence	7	application year	335
additional application round	325	applied course	231
additional educational needs teacher (ECEC)	123	applying for early childhood education	294
additional proof of competence	344	applying for education	306
administrative decision on admission	351	applying for education and training	306
administrative decision on the admission to early childhood education and care	296	apprenticeship agreement	493
administrative review of an assessment	745	apprenticeship training	494
admission based on prior academic record	358	aptitude test	349
admission decision	351	area of study	28
admission of a student	342	around-the-clock early childhood education and care	420
admission offered	359	assessment (1)	720
admission point	345	assessment (2)	778
admission queue	382	assessment criterion	722
admission ranking phase	377	assessment for learning	720
admission score	345	assessment method (1)	803
admission status	384	assessment method (2)	726
admissions criterion	343	assessment of learning	720
admissions procedure (1)	315	assessment of learning outcomes	720
admissions procedure (2)	380	assessment of support needs	578
admissions proposal	388	assessment of the effectiveness of the support	579
admissions result	385	assessment of the need for support	578
admissions type listing	382	assessment rectification	745
admitted	363	assessment result	710
admitted student (1)	363	assessment scale	725
admitted student (2)	147	assessor of competence	183
admittee	363	assistant (ECEC)	127
adult education and training	480	assistant in early childhood education and care	127
advance assignments	352	authorisation to award a qualification and to provide VET	44
advanced or supplementary VET	504	authorisation to provide education	44
advanced or supplementary vocational education and training	504	authorised translators' examination	674
advanced studies	239	authority	104
AEN teacher (ECEC)	123	autoplagerism; see cheating	605
alumna	173	available courses	270
alumnae	173	available courses and modules	270
alumni	173	available instruction	270
alumnus	173	available intake	367
ancillary student support services	576	available student place	367
annual plan for the implementation of the local curriculum	252		

Numbers in the index refer to the term record numbers.

available teaching	270	certificate of skills demonstration	664
average weekly instruction time per year	287	certificate of termination of studies	660
bachelor's degree (1)	692	certificate-based admission	358
Bachelor's degree (1)	692	challenge	744
bachelor's degree (2)	691	cheating	605
Bachelor's degree (2)	691	cheating on exam; see cheating	605
basic education	470	child	148
basic education certificate	651	child's individual early childhood education and care plan	195
basic education for adults	525	childcarer (ECEC)	125
basic education qualification	668	childcarer in early childhood education and care	125
basic education syllabus	186	childminder	126
basic studies	237	childminder	126
before- and after-school activities	770	claim for a revised assessment	744
before- and after-school activities instructor	106	claim for a revised decision	815
bilingual education	438	claim for adjustment	815
bilingual educational institution	77	class	443
bilingual instruction	438	class supervisor	132
blended teaching	460	class teacher	133
business and industry committee	95	classroom	824
campus	55	classroom assistant	114
care	3	classroom teacher	133
care-related arrangements	585	client fee for early childhood education and care	758
care-related measures	585	client fee for full-time early childhood education and care	759
care-related solutions	585	client fee for part-time early childhood education and care	760
careers adviser	138	clinical training	632
caregiver	149	college	89
centre-based early education and care	399	commissioned education	483
certificate (1)	666	common subject	244
certificate (2)	643	common unit	215
certificate (3)	636	competence	820
certificate for completion of a subject syllabus	656	competence area	273
certificate for puhvi test	659	competence assessment	728
certificate for the completion of a basic education subject syllabus	653	competence demonstration	714
certificate for the completion of a primary and lower secondary education subject syllabus	653	competence point	290
certificate for the completion of the basic education syllabus	655	competence-based qualification	664
certificate for the completion of the entire primary and lower secondary education syllabus	655	completed course	710
certificate for the partial completion of the basic education syllabus	654	completed credit	710
certificate for the partial completion of the primary and lower secondary education syllabus	654	completed study unit	710
certificate of a general upper secondary school diploma	658	composition of qualification	203
certificate of completed education and training	642	comprehensive education	470
certificate of completed qualification units	640	comprehensive school education	470
certificate of completion of the basic education syllabus	655	comprehensive school qualification	668
certificate of final examination for oral communications skills	659	compulsory course (1)	240
certificate of language proficiency	647	compulsory course (2)	229
certificate of oral skills	657	compulsory education	187
certificate of participation	645	compulsory school	470
certificate of participation in education and training to complete a qualification	645	compulsory schooling	187
certificate of participation in preparatory education and training	645	compulsory studies	229
certificate of participation in VET	645	compulsory study unit	240
certificate of resignation	660	compulsory subject	244
certificate of resignation from general upper secondary school	660	computation model for admissions	389
certificate of school discontinuation	660	computer-aided teaching	435
		conditional acceptance of an offer of admission	314
		conditional acceptance of student place	314
		contact teaching	457
		continuing education	487
		continuing professional development	487
		cooperation between home and school	777
		coordinating teacher	136

core curriculum	196	decision on support and support services	
core studies	237	provided by ECEC	580
correction of an assessment	745	decision on the admission to early childhood	
course (1)	211	education and care	296
course (2)	212	decision on the organisation of early childhood	
course (3)	228	education and care	296
course (4)	186	deem to have discontinued studies	157
course coordinator	136	deem to have dropped out	157
course execution	212	deem to have resigned	157
course fee	761	deferral of the start of studies	552
course implementation	212	defined learning outcomes	275
course instance	212	degree (1)	666
course material	832	degree (2)	670
course preparatory to general upper		degree certificate	643
secondary education	530	degree diploma	643
course realisation	212	degree mobility	624
course realization	212	degree programme (1)	9
course registration	303	degree programme (2)	10
course selection	270	degree programme (3)	701
course unit (1)	212	degree programme (4)	481
course unit (2)	211	degree structure	203
courses on offer	270	degree student	159
CourseUnit	877	degree studies	701
CourseUnitAssessmentMethods	865	degree system	29
CourseUnitCode	881	degree title	667
CourseUnitContent	878	DegreeProgrammeAccessToFurtherStudies	866
CourseUnitLevel	880	DegreeProgrammeEducationAndProfessional	
CourseUnitRecommendedReading	883	Goals	867
CourseUnitTeachingMethods	876	DegreeProgrammeExaminationAndAssesment	
CourseUnitTermPattern	885	Regulations	864
CourseUnitTitle	879	DegreeProgrammeFinalExamination	872
CourseUnitType	882	DegreeProgrammeStructureDiagram	869
CourseUnitYearOfStudy	874	DegreeProgrammeTitle	868
court training	633	demonstration of competence	713
cr	291	demonstration of eligibility	333
credit (1)	289	denial of access to dormitory accommodation	617
credit (2)	291	deputy head of early education centre	119
credit mobility (1)	624	designated person	104
credit mobility (2)	625	detention	610
credit transfer	753	differentiation of teaching	266
credit unit	292	diploma (1)	666
criterion-referenced assessment	797	diploma (2)	636
criterion-referenced evaluation	797	direct admission	358
cross-curricular theme	264	director of early childhood education and care	117
cross-sectoral cooperation	586	disciplinary action (1)	607
curriculum	250	disciplinary action (2)	608
custodian	149	disciplinary educational discussion	609
daily early childhood education and care	416	disciplinary measure	607
daily ECEC	416	disciplinary sanction	608
data model for admissions	389	discipline	604
date of entry into the student register	558	discretionary admission	357
date of registration for the academic term	559	distance between a student's home and school	774
date of registration for the academic year	559	distance teaching	458
day and night care in ECEC	419	distribution of lesson hours	185
day in early childhood education and care	417	distribution of study hours	185
day in ECEC	417	Doctor's degree	699
daycare	467	doctoral degree	699
daycare centre	37	doctorate	699
decide which courses to take	303	double degree	678
decision for a student to receive special support	593	dropout	154
decision on admission	351	dual degree	678
decision on student admission	351	e-teaching	435
decision on support and support services provided		early childhood education and care	467
by early childhood education and care	580	early childhood education and care activities	396

early childhood education and care		education (2)	2
at weekends	421	education (3)	8
early childhood education and care centre	37	education and training fee	761
early childhood education and care client fee	758	education and training provision	269
early childhood education and care day	417	education and training to complete	
early childhood education and care		a qualification	481
environment	448	education and training unit	508
early childhood education and care		education facilities	824
in the evenings	422	education for children with special	
early childhood education and care personnel	98	educational needs	432
early childhood education and care place	297	education institution	54
early childhood education and care service	395	education licence	44
early childhood education and care		education pilot	521
service organiser	31	education programme (1)	9
early childhood education and care		education programme (2)	10
service provider	32	education provided by universities of	
early childhood education and care site	33	applied sciences	474
early childhood education and care staff	98	education provided in a foreign language	285
early childhood education and care unit	33	education provider (1)	41
early childhood education and care with		education provider (2)	42
extended hours	419	education provider offering comprehensive	
early childhood education for children with		education	41
additional educational needs	432	education provider offering general	
early childhood education for children with		upper secondary education	42
special educational needs	432	education provider-specific curriculum	251
early childhood education premises	33	education record	822
early childhood educator (1)	122	education system	15
early childhood educator (2)	125	education trial	521
early childhood educator (3)	124	educational background	329
early education centre	37	educational establishment (1)	53
early education setting	33	educational establishment (2)	54
early years education	467	educational guidance	5
early years teacher; see teacher in early		educational institute (1)	53
childhood education and care	122	educational institute (2)	54
EB certificate	681	educational institution (1)	53
EB diploma	681	educational institution (2)	54
ECEC	467	educational level	25
ECEC activities	396	educational material	832
ECEC applicant	295	educational organisation	53
ECEC at weekends	421	educational premises	55
ECEC centre	37	educational trial	521
ECEC client fee	758	educator in early childhood Steiner education	128
ECEC day	417	educator in early childhood Steiner education	
ECEC director	117	and care	128
ECEC employee	100	elementary education	470
ECEC environment	448	elementary school	56
ECEC in the evenings	422	eligibility (1)	327
ECEC intake (tilastoissa)	298	eligibility (2)	820
ECEC meals	772	eligibility for doctoral studies	331
ECEC personnel	98	eligibility for further studies	330
ECEC place	297	eligibility for postgraduate studies	331
ECEC service	395	eligibility for third-cycle studies	331
ECEC service organiser	31	end of school year certificate	650
ECEC service provider	32	end of school year report card	650
ECEC services which operate 24/7	420	enhanced educational support	588
ECEC staff	98	enhanced educational support in early	
ECEC staff member	100	childhood education and care	588
ECEC unit	33	enhanced educational support in ECEC	588
ECEC with extended hours	419	enrolment	551
ECEC working term	410	enrolment date	559
ECEC working year	409	entrance exam	348
ECTS cr	291	entrance examination	348
ECTS credit	291	entrance examination group	375
education (1)	1	entrance test	348

entrant	147	first-cycle degree (3)	691
entry into the student register	553	first-cycle polytechnic degree	691
entry phase for preparatory instruction for lower secondary education for adults	527	first-time applicant	309
European Baccalaureate	681	flexibly scheduled early childhood education and care	419
European Baccalaureate certificate	681	flexibly scheduled ECEC	419
European Baccalaureate diploma	681	foreign degree	706
European School	75	foreign diploma	706
European Schooling	75	foreign qualification	706
evaluation (1)	778	forfeiture of the right to study	544
evaluation (2)	720	form in which early childhood education and care is organised	404
evaluation (3)	794	form of education	271
evaluation criterion	722	form of instruction	455
evaluation method (1)	803	form of learning	454
evaluation method (2)	726	form teacher	132
evaluation of education	794	fresher	147
evening care in early childhood education and care	422	freshman	147
evening care in ECEC	422	FSHS fee	768
examination for authorised translators	674	full-day early childhood education and care	413
exception to vocational competence requirements or to key competence requirements	620	full-day ECEC	413
exchange student	626	full-time early childhood education and care (1) ..	411
extended hours in ECEC (1)	419	full-time early childhood education and care (2) ..	413
extended hours in ECEC (2)	422	full-time ECEC	411
extension of the right to study	547	full-time ECEC client fee	759
extension of the time for completing studies	547	full-time teacher	130
extension studies	487	further training	487
extent of studies	272	further vocational qualification	688
extra lesson	428	general education	464
facilitation	4	general educational support	587
faculty (1)	90	general educational support in early childhood education and care	587
faculty (2)	102	general educational support in ECEC	587
falsification; see cheating.....	605	general support	591
family childcarer	126	general upper secondary education	472
family daycare (1)	400	general upper secondary education certificate	652
family daycare (2)	38	general upper secondary education syllabus	186
family daycare premises	38	general upper secondary qualification	679
family-based childcare	400	general upper secondary school	72
family-based daycare	400	general upper secondary school diploma	227
fee-paid teacher	141	general upper secondary school Gymnasieexamen diploma	685
fee-paying service	68	GeneralInformationForMobileStudents	858
field of education (1)	26	GeneralInformationOnCostOfLiving	857
field of education (2)	28	GeneralInformationOnExtraMuralAndLeisure Facilities	863
field of study (1)	26	GeneralInformationOnFacilitiesForStudents WithSpecialNeeds	842
field of study (2)	28	GeneralInformationOnFinancialSupport	848
field of vocational education and training	26	GeneralInformationOnInsurance	861
final assessment	731	GeneralInformationOnInternationalProgrammes ..	844
final certificate	651	GeneralInformationOnInternships	853
final examination for oral communications skills; see certificate of final examination for oral communications skills.....	659	GeneralInformationOnLanguageCourses	845
final phase of basic education for adults	528	GeneralInformationOnMeals	851
final project	711	GeneralInformationOnMedicalFacilities	856
financial compensation for education and training	575	GeneralInformationOnSportsFacilities	859
Finnish matriculation examination	680	GeneralInformationOnStudentAffairsOffice	850
Finnish Student Health Service fee	768	GeneralInformationOnStudentAssociations	855
first calendar year of educational programme	337	GeneralInformationOnStudyFacilities	860
first semester of studies	336	geographical area of operation of a vocational education and training provider	65
first term of school	336	German International Abitur Diploma	684
first term of studies	336	grade (1)	441
first-cycle degree (1)	703	grade (2)	724
first-cycle degree (2)	692		

grade improvement	747	incoming exchange student	628
grading	720	individual early childhood education and care plan for a child	195
grading scale	725	individual ECEC plan	195
graduate programme	481	individual educational plan	256
graduate studies	481	individual study plan	257
group	443	individualised curriculum	256
group family daycare (1)	401	individualised educational plan	256
group family daycare (2)	39	initial intake	367
group family daycare premises	39	initial vocational qualification	687
group for children with additional educational needs	35	institute-specific curriculum	251
group for children with special educational needs	35	InstitutionAcademicAuthorities	846
group in early childhood education and care	34	InstitutionAcademicCalendar	847
group in ECEC	34	InstitutionAdmissionProcedures	862
group supervisor	132	InstitutionEctsCoordinator	852
group tutor	132	InstitutionGeneralDescription	854
guardian	149	InstitutionMainUniversityRegulations	849
guidance	5	InstitutionName	843
guidance counselling	568	instruction (1)	2
guidance counsellor (1)	137	instruction (2)	4
guidance counsellor (2)	138	instruction given in the form of lectures	427
guidance for studies	5	instruction preparatory to general upper secondary education	530
Gymnasieexamen diploma	685	instruction preparing for general upper secondary education	530
Gymnasieexamen high school diploma	685	instructional material	833
half-day early childhood education and care	414	instructor (1)	129
half-day ECEC	414	instructor (2)	114
head of early childhood education and care	117	intake quota	347
head of early education centre	118	integrated group	36
head of family daycare	120	integrated group for children with additional educational needs	36
head of family-based daycare	120	integrated group for children with special educational needs	36
high school (1)	72	integrated SEN group	36
high school (2)	57	integration training	534
high school diploma	652	intended learning outcomes	275
higher education	473	intensified support (1)	592
higher education degree	670	intensified support (2)	588
higher education institution	86	intensive educational support	589
higher university degree	695	intensive educational support in early childhood education and care	589
holder of parental responsibility	149	intensive educational support in ECEC	589
home-based childcare	400	intensive special needs support	601
home-based childcare practitioner	126	intensive special support	589
home-based childcarer	126	interim certificate	649
home-school cooperation	777	interim degree preceding the doctorate	698
homeroom group	443	interim report card	649
homeroom group guidance; see educational guidance	5	intermediate report	649
homeroom teacher	132	intermediate studies	238
homes and schools working together	777	International Baccalaureate certificate	682
hourly-paid teacher	141	International Baccalaureate diploma	682
hybrid flexible teaching	460	intervention; see support provided by early childhood education and care	577
hybrid teaching	460	introductory phase to basic education for adults	526
HyFlex teaching	460	joint admissions	356
IB diploma	682	joint application procedure	320
identification of competence	749	joint application system; see joint application procedure	320
identification of learning	749	joint degree	700
identification of prior learning	749	junior high school	57
IEP	256	key competence requirement	220
improving a grade	747	kindergarten (1)	467
improving a mark	747	kindergarten (2)	37
in-depth course	230		
in-service training	487		
inclusion of a course	755		
inclusion of a credit	755		
inclusion of studies	755		
inclusiveness	397		

kindergarten special teacher	123	literacy training phase of basic education	
kindergarten teacher	122	for adults	527
labour market training	489	local curriculum	251
language immersion	439	local curriculum for early childhood	
language of instruction (1)	280	education and care	194
language of instruction (2)	281	local curriculum for ECEC	194
language of instruction and degrees	280	LOI; see organisation of studies.....	10
language of instruction and examination	280	LOS; see studies (1).....	9
language of instruction, examinations		lower secondary education for adults	528
and degrees	280	lower secondary school	57
language of learning	283	lower university degree	692
language of qualification	283	luentosali; see teaching facilities.....	824
language proficiency certificate	647	luokkahuone; see teaching facilities.....	824
language proficiency test (1)	350	major	234
language proficiency test (2)	671	major subject	234
language programme	249	mandatory course (1)	240
language shower	440	mandatory course (2)	229
language test	350	mandatory studies	229
language used in early childhood		mandatory study unit	240
education and care	279	mark	724
language used in ECEC	279	mark improvement	747
LanguageOfInstruction	875	marking	720
learner	145	marking scale	725
learner in compulsory education	188	master's degree (1)	695
learning	12	Master's degree (1)	695
learning achievements	276	master's degree (2)	694
learning attainments	276	Master's degree (2)	694
learning environment	449	Master's degree programme	702
learning facilities	825	Master's programme	702
learning material	834	materials fee	761
learning objectives	275	matriculation examination	680
learning opportunity (1)	9	Matriculation Examination Board	838
learning opportunity (2)	10	matriculation examination candidate ID	821
learning opportunity (3)	11	matriculation examination certificate	661
learning opportunity instance	10	matriculation examination grade	724
learning opportunity specification	9	matriculation examination test	837
learning outcomes (1)	275	matriculation examination test grade	724
learning outcomes (2)	276	maturity essay	712
learning outcomes assessment	795	maturity test	712
learning outcomes evaluation	795	maximum intake	367
LearningOpportunityType	870	meals in early childhood education and care	772
lecture	427	meet the requirements	820
lecture room	824	micro learning content; see micro-credential (1)	209
lecturer	130	micro learning; see micro-credential (1).....	209
Lecturer	873	micro-credential (1)	209
lectures	427	micro-credential (2)	210
legal entity for early childhood education		middle school	57
and care	30	migrant student	169
legal entity for education	40	minor	235
lesson	268	minor subject	235
level of education	25	misappropriation; see cheating.....	605
liberal adult education	466	misrepresentation; see cheating.....	605
licence	636	mission of education	267
licence to award a qualification and to provide		mission of general upper secondary education	267
VET	44	mode of teaching	453
licence to provide education	44	module	213
licenciate and doctoral degrees	697	morning and afternoon activities	770
licenciate or doctoral degree	697	morning and afternoon activities instructor	106
licentiate degree	698	multi-practitioner home-based childcare	401
Licentiate degree	698	multi-year class	443
lifelong learning	13	multidisciplinary cooperation	586
lifewide learning	13	multidisciplinary support for complex needs	
listing based on admissions type	382	in early childhood education and care	590

multidisciplinary support for complex needs		outgoing exchange student	627
in ECEC	590	parallel studies to complete two or more	
multiform teaching	460	qualifications	678
multigrade class	443	parent	149
multilateral cooperation	586	parent and carer	149
national application procedure; see joint application		parent or guardian	149
procedure	320	parent or other person who has custody of a	
national certificate of language proficiency	672	student	149
national core curriculum	196	part-day early childhood education and care	414
national core curriculum for early childhood		part-day ECEC	414
education and care	193	part-time early childhood education and care	412
national core curriculum for ECEC	193	part-time ECEC	412
national core curriculum for preparatory education		part-time ECEC client fee	760
for general upper secondary education	197	part-time teacher	141
national curriculum guidelines on early		part-weekly early childhood education and care	415
childhood education and care	193	part-weekly ECEC	415
national language examination	672	partner institution for open university instruction	92
national learner ID	830	pedagogical arrangements	583
national qualification requirements	198	pedagogical measures	583
national school-leaving examination	680	pedagogical solutions	583
non-academic student support services	576	performance	710
non-attending student	153	period of work experience	631
non-degree right to study	549	person having custody	149
non-formal adult education	466	person in charge	104
non-qualification programmes	466	person in charge of early childhood	
non-standard hours early childhood education		education and care	121
and care	419	person in charge of home-based childcare	121
non-standard hours ECEC	419	person of compulsory school age	188
number of ECEC places	298	person who has custody of a child	149
number of ECEC places available	298	person who qualifies as a first-time applicant	310
numerical assessment	730	person within the scope of compulsory	
obligatory course (1)	240	education	188
obligatory course (2)	229	personal competence development plan	259
obligatory studies	229	personal early childhood	
obligatory study unit	240	education and care plan	195
occupational competence	835	personal ECEC plan	195
online teaching	435	personal study plan	257
open activities in early childhood		personalisation	618
education and care	402	personalised early childhood	
open activities in ECEC	402	education and care plan	195
open centre-based early education activities	403	personalised ECEC plan	195
open early childhood education and care		personalised learning plan	254
activities	402	personalised study plan	257
open higher education studies	477	personnel	97
open polytechnic education	479	personnel training	484
open UAS studies	479	PhD	699
open university of applied sciences studies	479	place in early childhood education and care	297
open university route	381	place in ECEC	297
open university studies	478	place of activity	59
open university track	381	placement	378
operating culture	452	placement results	387
operating day of the early childhood education		plagiarism; see cheating	605
and care unit	418	playschool (1)	467
operating licence	44	playschool (2)	37
operational unit	59	playschool special teacher	123
option available for application	372	playschool teacher	122
optional subject	245	polytechnic	87
order of preference	374	polytechnic Bachelor's degree	691
order someone to leave	611	polytechnic degree	670
order to leave	611	polytechnic education	474
organisation of studies	10	polytechnic Master's degree	694
organiser of early childhood education and care	31	postgraduate degree	697
other VET	503	postgraduate programme	481
other vocational education and training	503	postponement of the start of studies	552

potential applicant	146	proof of completed study units	660
potential intake	367	proposal for placement phase	386
pre-application stage	299	provision of study opportunities	269
pre-doctoral degree	698	PSP	257
pre-primary education	469	public administration language examination	673
pre-primary teacher	131	public health nurse	115
preferred option for application	373	puhvi certificate	659
preferred study programme	373	punishment	608
preliminary assignments	352	pupil	150
preliminary selection phase	355	pupil and student welfare	571
premises for home-based childcare	38	pupil assessment	720
premises for multi-practitioner home-based childcare	39	pupil in compulsory education	188
preparatory education and training	506	pupil welfare	571
preparatory education and training for work and independent living	510	pupil with special needs	174
preparatory education for general upper secondary education	530	put studies on hold	541
preparatory education for general upper secondary education for immigrants and foreign-language speakers	530	qualification (1)	666
preparatory education for immigrants for vocational education and training	536	qualification (2)	820
preparatory instruction and lower secondary education for adults	525	qualification (ECTS)	886
preparatory instruction for lower secondary education for adults	526	qualification certificate	643
prerequisite	884	qualification structure (1)	203
prerequisites for admission of a student	327	qualification structure (2)	29
preschool (1)	467	qualification title	667
preschool (2)	37	qualification unit	213
preschool (3)	469	qualifications level	277
preschool special teacher	123	raise a grade	747
preschool teacher (1)	122	raise a mark	747
preschool teacher (2)	131	range of studies	272
president	103	readmission	543
previous degree	329	reassessment	742
previous qualifications	329	recognition of competence	750
primary and lower secondary education	470	recognition of learning	750
primary and lower secondary education certificate	651	recognition of prior learning	750
primary and lower secondary education syllabus	186	rectification of assessment (1)	743
primary application round	324	rectification of assessment (2)	745
primary right to study	548	rector	103
primary school	56	registration (1)	303
principal	103	registration (2)	551
principal lecturer	143	registration for the academic term	555
principal workplace instructor	176	registration for the academic year	554
principles of inclusion in early childhood education and care	397	registration status for the academic term	557
principles of inclusion in ECEC	397	registration status for the academic year	557
prior degree	329	Reifeprüfung diploma	683
private daycare	405	reinstatement of the right to study	543
private early childhood education and care	405	religion and worldview studies	248
private ECEC	405	remedial education	428
privately run early childhood education and care	405	remedial instruction	428
procurement of education	67	remedial teaching	428
professional competence	835	remote teaching	458
professional specialisation education	520	removal from the class	612
professor	111	removal from the premises	612
programme leading to a general upper secondary qualification	481	renouncement of the right to study	545
		report card	636
		request for a review	814
		request for administrative review	815
		request for an administrative review	815
		request for an administrative review of an assessment	744
		request for rectification of an assessment	744
		request for rectification of assessment	741
		request for review	814
		required course	240
		required prior studies	328
		required study unit	240

requirements for preparatory education		SEN teacher (ECEC)	123
and training	202	senior high school	72
resit a test	746	separate admissions procedure	321
resit an exam	746	separate application procedure	321
retake a test	746	separate examination	677
retake an exam	746	separate non-degree right to study	549
revised decision	745	service and production supporting instruction	69
revised decision on assessment	742	service and production supporting tuition	69
revocation of the right to study	542	set of study options available for applicants	370
revoking the right to study	542	set of study units	222
right to complete non-degree studies	549	shared application procedure	319
right to early childhood education and care	184	shift care in early childhood education and care	419
right to study	539	shift care in ECEC	419
rolling admissions	322	short-cycle degree; see first-cycle degree (1)	703
rolling application procedure	322	site of early childhood education and care	33
rules	606	sixth form	72
rules and regulations	606	skills demonstration	713
rules of procedure	606	social benefit for students	570
sanction	608	social pedagogue (ECEC)	124
school (1)	54	social pedagogue in early childhood	
school (2)	90	education and care	124
school culture	452	special early childhood educator	123
school doctor	116	special education	430
school dropout	154	special education teacher	135
school ethos	452	special educational mission	60
school head	103	special educational needs teacher	135
school health service	572	special educational needs teacher (ECEC)	123
school healthcare	572	special educational needs teacher in	
school meal	773	early childhood education and care	123
school nurse	115	special examination	677
school ordinance	606	special group	35
school psychologist	112	special needs assistant	114
school rules	606	special needs early childhood educator	123
school rules and regulations	606	special needs early education teacher	123
school social worker	113	special needs education (1)	430
school travel	774	special needs education (2)	431
school values, practices and procedures	452	special needs education for children with	
school year	339	special educational needs	432
school year report	650	special needs support	600
school-leaving certificate	637	special needs teacher	135
school-specific annual plan	252	special needs teacher in ECEC	123
school-specific curriculum	251	special support (1)	593
scope of studies	272	special support (2)	589
scope of syllabus	186	specialisation	274
screening of application opportunities	299	specialisation course	230
second-cycle degree (1)	704	specialist education	520
second-cycle degree (2)	695	specialist option	274
second-cycle degree (3)	694	specialist training	520
second-cycle polytechnic degree	694	specialist vocational qualification	689
secondary application round	326	specific educational mission	60
secondary education establishment	71	staff	97
secondary education institution	71	staff members taken into account	
secondary educational establishment	71	in the staff-child ratio	99
secondary school graduate	175	stage of admissions procedure	383
select students	341	start date of studies	561
selection criterion	343	start date of the right to study	560
selection decision	351	status of the right to study	540
selection method	380	structural arrangements	584
selection procedure	380	structural measures	584
self-assessment	732	structural solutions	584
self-evaluation	788	student (1)	151
semester	338	student (2)	150
SEN group	35	student admissions	341
SEN teacher	135	student admissions register	379

student advice	568	study place	539
student advisor	105	study programme (1)	9
student assessment	720	study programme (2)	10
student association (1)	826	study programme (3)	255
student association (2)	831	study programme available for application	372
student association membership fee	767	study right	539
student body (1)	831	study support services	576
student body (2)	826	study unit	211
student care services	571	study week	292
student counsellor	138	study year	339
student education record	822	subfield	28
student entitled to special needs education	174	subject	243
student exchange	625	subject group	247
student feedback	828	subject of common unit	243
student health care	573	subject student	163
student in compulsory education	188	subject syllabus	186
student mobility	624	subject teacher	134
student number	827	subject teaching	436
student place	539	substitution of a course	754
student receiving special support	174	substitution of a credit	754
student selection	341	substitution of studies	754
student selection register	379	subunit	213
student services	576	successful pass	710
student studying for an upper secondary qualification	159	summer university	80
student taking part in a program leading to an upper secondary qualification	159	supplementary application round	325
student union (1)	841	supplementary early childhood education and care	468
student union (2)	826	supplementary ECEC	468
student union member	840	support for learning	603
student union membership fee	766	support provided by early childhood education and care	577
student welfare	571	support provided by ECEC	577
student welfare body	571	support services for early childhood education and care	581
student who has discontinued studies	154	support services for ECEC	581
student who has forfeited the right to study	156	suspension	616
student who has relinquished the right to study	155	suspension of a student from school	615
student who has resigned	154	syllabus	186
student who has waived the right to study	155	syllabus student	163
student with a decision on special support	174	teacher	129
student with special needs	174	teacher (ECEC)	122
student year group	447	teacher in early childhood education and care	122
students who begin their studies in the same year	447	teacher in pre-primary education	131
studies (1)	9	teacher training	634
studies (2)	10	teacher-in-charge	136
studies (3)	666	teacher's aide	114
studies supporting learning skills	514	teaching (1)	2
study (4)	6	teaching (2)	4
study and careers adviser (1)	137	teaching aide	114
study and careers adviser (2)	138	teaching and research staff	102
study and careers education	568	teaching and research staff on the 1st level of their career path	107
study and careers guidance	568	teaching and research staff on the 2nd level of their career path	108
study attainment	710	teaching and research staff on the 3rd level of their career path	109
study counsellor	138	teaching and research staff on the 4th level of their career path	110
study entitlement	539	teaching and research staff on the first level of their career path	107
study entitlement status	540	teaching and research staff on the fourth level of their career path	110
study entity	222	teaching and research staff on the second level of their career path	108
study facilities	825		
study group	444		
study guidance	568		
study material	834		
study module (1)	221		
study module (2)	236		
study opportunities available	269		

teaching and research staff on the third level of their career path	109	type of support in early childhood education and care	582
teaching assistant	114	type of support in ECEC	582
teaching facilities	824	UAS	87
teaching group	444	unit (1)	59
teaching group size	446	unit (2)	213
teaching hour	268	unit of scope	286
teaching material	833	unit of the scope of studies	286
teaching on offer	270	university	89
teaching practice	634	university consortium	91
teaching premises	58	university degree	670
teaching provided in a foreign language	284	university education	475
teaching staff	101	university of applied sciences	87
teaching time	456	university of applied sciences degree	670
technical vocational education and training	465	university of applied sciences education	474
temporary discontinuation of the right to study on employment policy grounds	565	untenured teacher	141
term	338	upbringing	1
termination of the right to study	546	upper secondary education	471
tertiary education	473	upper secondary general education	472
tertiary-level institution for occupational teacher training	88	upper secondary general school	72
test	837	upper secondary qualification	669
thematic studies	225	upper secondary school (1)	71
therapeutic arrangements	585	upper secondary school (2)	72
therapeutic measures	585	upper secondary vocational education	465
therapeutic solutions	585	validated competence	756
thesis	711	verbal assessment	729
thesis project	711	VET	465
third-cycle degree (1)	705	VET provider	42
third-cycle degree (2)	697	vocational competence	835
time period when instruction takes place	456	vocational competence requirement	219
time period when teaching takes place	456	vocational education and training	465
time-restricted admissions	323	vocational qualification	686
time-restricted application procedure	323	vocational skill	835
TOEFL; see language proficiency test (2)	671	vocational skills requirement	219
training	8	vocational teacher training institution	88
training agreement	491	vocational unit	214
training programme	273	vocational upper secondary education and training	465
training staff	101	voluntary additional basic education	524
training trial	521	voluntary additional primary and lower secondary education	524
transcript of completed studies	638	waiver of the right to study	545
transcript of completed study units	638	web-based teaching	435
transcript of study records	639	weekend care in early childhood education and care	421
transfer application procedure	307	weekend care in ECEC	421
transfer student	169	weekly lesson per year	287
transition (1)	451	work experience learning period	631
transition (2)	450	working term in early childhood education and care	410
transition phase (1)	451	working term in ECEC	410
transition phase (2)	450	working year in early childhood education and care	409
transition point	450	working year in ECEC	409
transversal competence	265	workplace education and training	490
tuition (1)	4	workplace instructor	176
tuition (2)	762	written assessment	729
tuition fee	762	written caution	614
tutor	132	written warning	614
tutor group	443	year	441
TVET	465	year of completion of the matriculation examination	839
type of application procedure	316		
type of application round	317		
type of early childhood education and care	398		
type of ECEC	398		
type of education	271		

Ruotsinkielinen hakemisto / Svenskt register

Numren i registret anger termpostnumren.

akademi	90	ansökningstyp	317
akademisk grad	667	ansökningsår	335
aktör inom läroavtalsutbildning	96	ansökningsönskemål	373
aktör inom småbarnspedagogik	30	antagen (1)	363
allmänbildande utbildning	464	antagen (2)	359
allmänt stöd	591	antagning av studerande (1)	341
allmänt stöd inom småbarnspedagogik	587	antagning av studerande (2)	342
alumn	173	antagning enligt provning	357
anmälan om bedrivande av privat familjedagvård	408	antagning på basis av betyg	358
anmälan till undervisning	303	antagning som studerande	342
anmälning	551	antagnings- och lämplighetsprov	349
anordnare av gymnasieutbildning	42	antagningsbehörighet	327
anordnare av småbarnspedagogik	31	antagningsbeslut	351
anordnare av utbildning (1)	41	antagningsframställning	388
anordnare av utbildning (2)	42	antagningsförfarande	380
anordnare av yrkesutbildning	42	antagningsförslag	386
anpassning av bedömningen av kunnandet	602	antagningsgrund	343
anses ha avgått	157	antagningskriterium	343
anskaffning av utbildning	67	antagningskvot	347
anställd inom småbarnspedagogik	100	antagningskö	382
anställda	97	antagningskörning	377
anställda inom småbarnspedagogik	98	antagningspoäng	345
ansvarig arbetsplatshandledare	176	antagningsprincip (1)	343
ansvarig handledare	180	antagningsprincip (2)	380
ansvarig lärare (1)	136	antagningsprov	348
ansvarig lärare (2)	104	antagningsregister	379
ansvarig lärare (3)	180	antagningsresultat	385
ansvarig person för familjedagvård	121	antagningsskede	383
ansvarig person inom småbarnspedagogik	121	antagningsstatus	384
ansvarsperson (1)	121	antagnings sätt	380
ansvarsperson (2)	104	antal nybörjarplatser; se nybörjarplats.....	367
ansvarsperson för läroavtal	178	antal platser inom småbarnspedagogik	298
ansvarsperson för utbildning som ordnas på en arbetsplats	178	arbetskraftsutbildning	489
ansvarsperson för utbildningsavtal	178	arbetslivskommission	95
ansökan (1)	369	arbetsplatshandledare	176
ansökan (2)	311	arbetsplatshandledarutbildning	522
ansökan för överflyttande studerande	307	arbetsplatshandledning	566
ansökan med ansökningstid	323	arbetsplatsutbildare	176
ansökan om överflyttning	307	arbetstagare inom småbarnspedagogik	100
ansökan till flera mål samtidigt	319	assistent inom småbarnspedagogik	127
ansökan till småbarnspedagogik	294	auskultering	633
ansökan till utbildning (1)	306	avbrott i studierna	565
ansökan till utbildning (2)	311	avdelning	59
ansökans nummer	390	avgift för studenternas hälsovårdsstiftelse	768
ansökning till utbildning	306	avgångsbetyg	637
ansöknings- och antagningssystem	376	avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen	651
ansökningsalternativ	372	avgångsbetyg från gymnasiet	652
ansökningsbehörighet	327	avhålla från studier	615
ansökningsförfarande till utbildning	315	avhållande från studierätt	615
ansökningsmål	372	avlägsnande av en elev	612
ansökningsnummer	390	avlägsnande av en studerande	612
ansökningsobjekt	372	avstå sin studierätt	545
ansökningsomgång (1)	340	avstängning från studierna	615
ansökningsomgång (2)	317	avstängning för viss tid	616
ansökningsperiod	334	avtalsansvarig för anskaffning av utbildning	179
ansöknings sätt	316	barn	148
ansökningstermin	334	barnets individuella plan för småbarnspedagogik	195
ansökningstid	318	barnets plan för småbarnspedagogik	195

barngrupp inom småbarnspedagogik	34	daghemsföreståndare	118
barnskötare	125	daghemsverksamhet	399
barnskötare inom småbarnspedagogik	125	dagvård	467
barntädgårdslärare	122	dagvårdsplats	297
bedömning av kunskanden	183	dagvårdsservice	395
bedömning (1)	720	datum för terminsanmälan	559
bedömning (2)	778	deltidsspecialundervisning	429
bedömning av behovet av stöd	578	den grundläggande utbildningens lärokurs	186
bedömning av den studerande	720	den som avgått	154
bedömning av eleven	720	den som avstått	155
bedömning av kunskanden	728	den som har förlorat sin studierätt	156
bedömning av studieprestationer	720	Deutsche Internationale Abitur-examen	684
bedömning av stödbehovet	578	DIA-examen	684
bedömningskriterium	722	differentiering av undervisningen	266
bedömningsmetod	726	direkt ansökan	321
bedömningssamtal	737	direktantagning	358
bedömningsskala	725	direktör för småbarnspedagogik	117
begynnelseperiod	336	disciplin	604
begynnelsetermin för utbildningen	336	disciplinstraff	608
begynnelseår för utbildningen	337	disciplinär åtgärd	607
begära omprövning av bedömningen	744	disciplinärt straff	608
begäran om omprövning	744	distansundervisning	458
behörighet	820	doktorsexamen	699
behörighet att ansöka	327	dokumentering av handledning	567
behörighet för doktorandstudier	331	dubbelexamen	678
behörighet för doktorsutbildning	331	dygnetruntvård	420
behörighet för forskarutbildning	331	EB-examen	681
behörighet för fortsatta studier (vid viss läroanstalt)	330	egentlig ansökan	324
behörighet för påbyggnadsstudier	331	elev	150
behörighet för viss utbildning	327	elev som har fått ett beslut om särskilt stöd	174
behörighet till viss utbildning	327	elevbedömning	720
beslut om småbarnspedagogik	296	elevens material	834
beslut om anordnande av småbarnspedagogik	296	elevhandledare	137
beslut om antagning som studerande	351	elevhandledning	568
beslut om skolskjuts	776	elevhälsa	571
beslut om stöd och stödtjänster som ges i småbarnspedagogiken	580	elevkår	831
betyg	636	elevnummer	827
betyg i en ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen	653	elevvård	571
betyg över avlagd examensdel	640	enhet för studiernas omfattning	286
betyg över avlagda examensdelar	640	erkännande av kunskanden	750
betyg över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen	654	erkännande av tidigare förvärvad kompetens	750
betyg över en slutförd lärokurs i ett läroämne inom gymnasieutbildningen	656	ersättning av studieprestation	754
betyg över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen	655	Europaskolornas European Baccalaureate -examen	681
betyg över slutförd lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen	655	European Baccalaureate-examen	681
betyg över slutförda studier	638	evaluerings (1)	778
betygsbaserad antagning	358	evaluerings (2)	720
betygsskala	725	examen	666
biträdande daghemschef	119	examen för auktoriserade translatorer	674
biträdande daghemsföreståndare	119	examen på andra stadiet	669
biträde inom småbarnspedagogik	127	examen på grundnivå	668
biämne	235	examen på grundstadiet	668
bransch	819	examen som avlagts utomlands	706
campus	55	examens kravnivå	277
chef för småbarnspedagogik	117	examens kvalifikationsnivå	277
dag inom småbarnspedagogik	417	examensarbete	711
daghem	37	examensbenämning	667
daghemschef	118	examensbetyg	643
		examensdel som bygger på lokala krav på yrkesskicklighet	217
		examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet	217
		examensdel som individuellt breddar examen	218

examensdel som individuellt fördjupar yrkeskompetensen	218	grundläggande utbildning för vuxna	525
examensdel som kompletterar yrkeskompetensen	215	grundläggande yrkesutbildning	515
examensinriktad utbildning	481	grundskola	470
examensrätt	539	grundstudier	237
examensstruktur	203	grundutbildning (1)	329
examenssystem	29	grundutbildning (2)	329
examensutbildning	481	grupp	443
examinand	158	grupp av ansökningsalternativ	370
examinator	104	grupp av ansökningsmål	370
fakultet	90	grupp av ansökningsobjekt	370
familjedaghem	38	grupp för urvalsprovssamarbete	375
familjedagvård	400	grupp inom småbarnspedagogik	34
familjedagvårdare	126	gruppfamiljedaghem	39
familjedagvårdschef	120	gruppfamiljedagvård	401
familjedagvårdsföreståndare	120	grupphandledare	132
familjedagvårdsledare	120	gymnasiediplom	227
finländsk studentexamen	680	gymnasieexamen	679
flerformsundervisning	460	Gymnasieexamen	685
form för anordnandet av småbarnspedagogik	404	gymnasieskolan	73
form för ordnande av utbildning	48	gymnasiets lärokurs	186
form i vilken utbildningen ordnas	48	gymnasieutbildning	472
forskarexamen	697	gymnasieutbildningens mål	267
forskarutbildning; se tidigare utbildning.....	329	gymnasium	72
fortbildning (1)	487	halvdagsverksamhet inom småbarnspedagogik .	414
fortbildning (2)	488	halvdagsvård	414
fortgående ansökan	322	handledande lärare	180
fortsatt studierätt	547	handledning	5
fostran	1	heldagsverksamhet inom småbarnspedagogik .	413
fostrande samtal	609	heldagsvård	413
fristående examen	676	huvudämne	234
frånvaroanmäld studerande	153	högre högskoleexamen	695
fusk	605	högre yrkeshögskoleexamen	694
fördjupad kurs	230	högskola (1)	86
fördjupade studier	239	högskola (2)	90
föreläsning	427	högskoleexamen	670
föreläsningsundervisning	427	högskoleprov; se studentexamen.....	680
företagarens läroavtalsutbildning	498	högskoleutbildning	473
förhandsantagning	355	högskolornas fortbildning	488
förhandsuppgifter	352	höjning av vitsord	747
förlust av studierätten	544	IA	490
förlängning av studierätt	547	IB-examen	682
förlängning av studietid	547	identifiering av kunnande	749
förskola	467	idrottsutbildningscenter	83
första urval	355	individuell plan för anordnande av undervisning .	256
förstagångssökande	309	individuell plan för hur undervisning skall ordnas	256
förurval	355	individuell studieplan	257
förvägra (någon) rätt att delta i undervisning	613	individuellt studieprogram	257
förvärvande av kunnande	7	indragning av studierätten	542
gemensam ansökan (1)	320	inkluderande av studieprestation	755
gemensam ansökan (2)	319	inkommande utbytesstudent	628
gemensam antagning	356	inledningsskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna	526
gemensam examen	700	inledningstermin för utbildningen	336
gemensam examensdel	215	inlärandenummer (1)	827
gemensamt läroämne	244	inlärandenummer (2)	830
gemensamt ämne	244	inlärare	145
grund för ansöknings	333	inläring	12
grunderna för gymnasieförberedande utbildning .	197	inläring i arbetet	490
grunderna för läroplanen	196	inläring i arbetslivet	490
grunderna för planen för småbarnspedagogik	193	inläring i yrkeslivet	490
grunderna för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning	197	inlärningsmiljö	449
grundläggande utbildning	470	inlärningsresultat	276
		inriktningsalternativ	274

inskrivning (1)	551	licentiatexamen	698
inskrivning (2)	553	livslångt lärande	13
inskrivning i matrikeln	553	lokal läroplan	251
inskrivningsdatum	558	lokal plan för småbarnspedagogik	194
intagning av studerande	341	luntning; se fusk	605
integrationsutbildning	534	lägre högskoleexamen	692
integrerad specialgrupp	36	läkare inom studerandehälsövård	116
intensifierat stöd	592	lämplighetsprov	349
intensifierat stöd inom småbarnspedagogik	588	lära sig	12
International Baccalaureate-examen	682	lära ut	4
introduktion av bedömare	523	lärande	12
inträdes- och lämplighetsprov	349	lärande i arbetet	490
inträdesprov	348	lärande i arbetslivet	490
intyg	636	lärandemiljö	449
intyg över deltagande	645	lärandemål	275
intyg över deltagande i examensutbildning	645	lärare	129
intyg över deltagande i förskoleundervisning	645	lärare inom småbarnspedagogik	122
intyg över muntlig språkfärdighet	657	lärarens material	833
intygat kunnande	756	lärdomsprov	711
IP	256	lärmiljö	449
ISP	257	läroanstalt	54
kamratbedömning	789	läroanstalt på andra stadiet	71
karriärplan	619	läroanstaltens verksamhetsplan för läsåret	252
klass	443	läroavtal	493
klassföreståndare	132	läroavtalsexpert	181
klasslärare	133	läroavtalskoordinator	181
klientavgift för småbarnspedagogik	758	läroavtalsutbildning	494
klientavgift för småbarnspedagogik på deltid	760	läroavtalsutbildning för företagare	498
klientavgift för småbarnspedagogik på heltid	759	läroavtalsutbildning som grundar sig på	
klinisk praktik	632	arbetsavtalsförhållande	495
kollegial bedömning	789	läroavtalsutbildning som grundar sig på ett	
kollegialt organ hos utbildningsanordnaren	64	offentligrättsligt anställningsförhållande som	
kompetensbaserad utbildning	499	kan jämföras med ett tjänsteförhållande	497
kompetensinriktning	499	läroavtalsutbildning som grundar sig på	
kompetensområde	273	tjänsteförhållande	496
kompetenspoäng	290	läroinrättning	54
kompletterande småbarnspedagogik	468	lärokurs	186
kompletteringsansökan	326	lärokursens omfattning	186
kontaktundervisning	457	läroplan (1)	250
kontinuerlig ansökan	322	läroplan (2)	251
kontor	59	läroplansgrunderna	196
krav på grundutbildning	328	läroplikt	187
krav på tidigare utbildning	328	läropliktig	188
krav på yrkeskunskap	219	läroämne	243
krav på yrkesskicklighet	219	läroämnesgrupp	247
kriteriebaserad bedömning	797	lärrresultat	276
kriterium för bedömning	722	läskunnighetsskedet i den grundläggande	
kriterium för utvärdering	722	utbildningen för vuxna	527
krävande sektorsövergripande stöd inom		läsår	339
småbarnspedagogik	590	läsårsanmälan	554
krävande särskilt stöd	601	läsårsavgift	762
kundavgift för småbarnspedagogik	758	läsårsbetyg	650
kundavgift för småbarnspedagogik på deltid	760	läsårsplan	252
kundavgift för småbarnspedagogik på heltid	759	magisterprogram	702
kurator	113	matrikelnummer	827
kurs (1)	228	maturitetsprov	712
kurs (2)	211	mellanbetyg	649
kursanmälan	303	mentor	177
kvällsvård	422	metod för bedömning	726
kvällsvård inom småbarnspedagogik	422	mikromerit (1)	209
LA	493	mikromerit (2)	210
lektion	268	miljön för examenstillfället	715
lektor	130	modell för antagningsgrunderna	389
LIA	490	mogenhetsprov	712

mognadsprov	712	påbyggnadsexamen	697
mottagande av studieplats	313	påbyggnadsundervisning efter den	
mål för den grundläggande utbildningen	267	grundläggande utbildningen	524
mål för kunnandet (1)	275	påbyggnadsundervisning inom den	
mål för kunnandet (2)	220	grundläggande utbildningen	524
målsman	149	rangordning av ansökningsönskemål	374
måltider inom småbarnspedagogik	772	referentgranskning	789
måltidsersättning för studerande	574	Reifeprüfung-examen	683
nationellt elevnummer	830	rektor	103
nyantagen	363	religion och livsåskådningkunskap	248
nybörjarplats	367	resultat av placeringen	387
nyckelkompetenser för livslångt lärande	14	riksomfattande ansökningsförfarande;	
närundervisning	457	se gemensam ansökan (1).....	320
nätbaserad undervisning	435	RP-examen	683
nätundervisning	435	rätt till småbarnspedagogik	184
obligatorisk examensdel	204	rättelse av bedömning	745
obligatorisk kurs (1)	240	rättelse av bedömning av kunnande	745
obligatorisk kurs (2)	229	sakkunnig inom läroavtalsutbildning	181
obligatorisk studieperiod	240	samarbete mellan hem och läroanstalt	777
obligatoriskt studieavsnitt	240	samarbete mellan hem och skola	777
ombedömning	742	samarbetsläroanstalt för ordnandet av öppen	
omfattning av lärokurs	186	universitetsundervisning	92
omfattning av studierna	272	sammansatt klass	443
omgivning där yrkesprovet genomförs	715	sektorsövergripande samarbete	586
omprövning av bedömning	745	separat ansökan	321
omtagning	746	separat studierätt	549
ordningsbestämmelser	606	serviceproducent av småbarnspedagogik	32
ordningsregler	606	SHVS-avgift	768
ordningsstadga	606	siffervitsord	724
pedagogiska arrangemang	583	självbedömning	732
pedagogiska lösningar	583	skiftesvård	419
pedagogiska åtgärder	583	skiftesvård inom småbarnspedagogik	419
period av utbildning utomlands	630	skiftomsorg	419
person som behandlas som		skiftomsorg inom småbarnspedagogik	419
företagångssökande	310	skiljebetyg	660
person som börjat studera	147	skjuta upp studiestarten	552
person som inlett studier	147	skolans läroplan	251
person som påbörjat studier	147	skolgångsassistent	114
personal	97	skolgångsbiträde	114
personal i fostrings-, undervisnings- och		skolgångshandledare	114
vårduppgifter	99	skolhälsovård	572
personal inom småbarnspedagogik	98	skolhälsovårdare	115
personlig tillämpning	618	skolkurator	113
personlig utvecklingsplan för kunnandet	259	skolläkare	116
placering	378	skolmåltid	773
plagiering; se fusk.....	605	skolning	8
plan för anordnande av fristående examen	47	skolplikt	187
plan för elevens lärande	254	skolpliktig	188
plan för genomförande av utbildningen	251	skolpsykolog	112
plats för yrkesprovet	715	skolresa	774
plats inom småbarnspedagogik	297	skolunderbyggnad	329
praktisk arbetslivsorientering	631	skolväg	774
prao	631	skriftlig varning	614
primär studierätt	548	slutbedömning	731
principen om inkludering		slutskedet i den grundläggande utbildningen för	
i småbarnspedagogiken	397	vuxna	528
prioritering av ansökningsönskemål	374	småbarnspedagogik	467
privat småbarnspedagogik	405	småbarnspedagogik på deltid	412
privat småbarnspedagogisk verksamhet	405	småbarnspedagogik på heltid	411
professor	111	småbarnspedagogik som ordnas dagligen	416
prov i studentexamen	837	småbarnspedagogik som ordnas vid sjukhus	423
psykolog	112	småbarnspedagogik under en del av veckan	415
PUK	259	småbarnspedagogik under veckoslut	421
PUK-handledare	182	småbarnspedagogisk dag	417

småbarnspedagogisk miljö	448	studerandevård	571
småbarnspedagogisk service	395	studieavsnitt	211
småbarnspedagogisk verksamhet (1)	467	studieform	454
småbarnspedagogisk verksamhet (2)	396	studiehandledare	138
småbarnspedagogisk verksamhet dygnetrunt	420	studiehandledning	568
småbarnspedagogiska tjänster	395	studiehelhet	236
socionom inom småbarnspedagogik	124	studieinriktning	274
sommaruniversitet	80	studiematerial	834
specialbarträdgårdslärare	123	studiemoment	212
specialelev	174	studienummer	827
specialgrupp	35	studieområde	28
specialiseringsstudier	520	studieplats	539
specialiseringsutbildning	520	studiepoäng (1)	289
specialklass	445	studiepoäng (2)	291
speciallärare	135	studieprestation	710
speciallärare inom småbarnspedagogik	123	studieprestationsutdrag	639
specialpedagogik inom småbarnspedagogik	432	studieprogram	255
specialstuderande	174	studier	6
specialundervisning (1)	430	studieriktning	274
specialundervisning (2)	431	studiernas omfattning	272
specialundervisning inom småbarnspedagogik	432	studiernas startdatum	561
specialundervisning på deltid	429	studierum	825
specialyrkesexamen	689	studierådgivare	105
specialyrkesläroanstalt	74	studierådgivning	568
språk inom småbarnspedagogik	279	studierätt	539
språkbad	439	studierättens status	540
språkexamen	671	studiesocial förmån	570
språkintyg	647	studiespråk	283
språkprogram	249	studievecka	292
språkprov	350	stöd inom småbarnspedagogik	577
startdatum för studierätten	560	stödform	582
starttermin för utbildningen	336	stödform inom småbarnspedagogik	582
status för terminsanmälan	557	stödtjänster	581
steinerpedagog inom småbarnspedagogik	128	stödtjänster för studerande	576
strukturella arrangemang	584	stödtjänster inom småbarnspedagogik	581
strukturella lösningar	584	stödundervisning	428
strukturella åtgärder	584	särskild examen	677
student (1)	151	särskild utbildningsuppgift	60
student (2)	175	särskilt stöd (1)	593
studentantagning	341	särskilt stöd (2)	600
studentexamen	680	sätt att visa yrkesskickligheten	719
studentexamensbetyg	661	söka information om utbildningar	299
studentexamensnämnden	838	söka sig till utbildning	299
studentexamensprov	837	söka utbildning	299
studenthälsovård	573	sökande (1)	308
studentkår	841	sökande (2)	146
studentkårens medlemsavgift	766	sökande (3)	145
studentkårsavgift	766	sökande som antagits	363
studentkårsmedlem	840	sökande till småbarnspedagogik	295
studentmobilitet	624	ta emot studieplatsen villkorligt	314
studentnummer (1)	827	temaområde	264
studentnummer (2)	830	tematiska studier	225
studentrespons	828	tentator	136
studenttrörlighet	624	termin	338
studentutbyte	625	terminsanmälan	555
studerande	151	terminsavgift	762
studerande med rätt till särskilt stöd	174	tidigare utbildning	329
studerande som har tillfälligt avbrutit studierna	153	tillgodoräknande av studieprestation	753
studerandehälsovård	573	tillstånd att bedriva privat daghemsverksamhet	407
studerandekår (1)	826	tillstånd att ordna utbildning	44
studerandekår (2)	831	tillståndsmyndighet inom småbarnspedagogik	406
studerandemobilitet	624	tillvalsämne	245
studerandenummer	827	tilläggsansökan	325
studerandeutbyte	625	tilläggsprestation	344

tillämpad kurs	231	undervisningsspråk (2)	281
timfördelning	185	undervisningsställe	58
tionde klass	524	undervisningssätt	455
tjänster inom småbarnspedagogik	395	undervisningstidpunkt	456
tvåspråkig läroanstalt	77	undervisningstimme	268
tvåspråkig undervisning	438	undervisningsutbud	270
typ av ansökan	317	undervisningsutrymme	824
typ av utbildning inom utbildningsutbud	271	universitet	89
UA (1).....	490	universitetscenter	91
UA (2).....	491	universitetsutbildning	475
undervisning (1)	2	uppbyggnad av examen	203
undervisning (2)	4	uppdragsutbildning	483
undervisning i huslig ekonomi	537	uppföljning	779
undervisning och handledning i tränings- och rehabiliteringssyfte för handikappade	538	uppmaning att avlägsna sig	611
undervisning på främmande språk	284	uppsägning från elevhemmet	617
undervisning på två språk	438	uppsägning från studiebstaden	617
undervisnings- och examensspråk	280	urval	341
undervisnings- och forskningspersonal	102	urvalsförfarande	380
undervisnings- och forskningspersonal på andra nivån	108	urvalsförslag	386
undervisnings- och forskningspersonal på andra steget	108	urvalsgrupp	371
undervisnings- och forskningspersonal på fjärde nivån	110	urvalskörning	377
undervisnings- och forskningspersonal på fjärde steget	110	urvalsmetod	380
undervisnings- och forskningspersonal på första nivån	107	urvalsparti	369
undervisnings- och forskningspersonal på första steget	107	urvalsprov	348
undervisnings- och forskningspersonal på nivå 1	107	urvalsprovgrupp	375
undervisnings- och forskningspersonal på nivå 2	108	urvalsresultat	385
undervisnings- och forskningspersonal på nivå 3	109	urvalsskede	383
undervisnings- och forskningspersonal på nivå 4	110	urvalssstatus	384
undervisnings- och forskningspersonal på nivå ett	107	urvalssätt	380
undervisnings- och forskningspersonal på nivå fyra	110	utbildning (1)	8
undervisnings- och forskningspersonal på nivå tre	109	utbildning (2)	9
undervisnings- och forskningspersonal på nivå två	108	utbildning (3)	10
undervisnings- och forskningspersonal på tredje nivån	109	utbildning på andra stadiet	471
undervisnings- och forskningspersonal på tredje steget	109	utbildning på främmande språk	285
undervisningsform	453	utbildning på högskolenivå	473
undervisningsgrupp (1)	443	utbildning som behövs för förvärvande av yrkeskompetens	511
undervisningsgrupp (2)	444	utbildning som förbereder för gymnasieutbildning	530
undervisningsgruppens storlek	446	utbildning som grundar sig på utbildningsavtal	492
undervisningslokal	824	utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv	510
undervisningsmaterial	833	utbildning som handleder för grundläggande yrkesutbildning	509
undervisningsmetod	455	utbildning som handleder för yrkesutbildning	509
undervisningspersonal	101	utbildning som leder till examen	481
undervisningsplan	251	utbildning som ordnas på en arbetsplats	490
undervisningspraktik	634	utbildningen inleds	336
undervisningsspråk (1)	280	utbildningens mål	267
		utbildningsaktör	40
		utbildningsanordnare (1)	41
		utbildningsanordnare (2)	42
		utbildningsanordnarens läroplan	251
		utbildningsavtal	491
		utbildningsbakgrund	329
		utbildningsersättning	575
		utbildningsform	48
		utbildningsförsök	521
		utbildningsinstitution	53
		utbildningsmaterial	832
		utbildningsmöjlighet	11
		utbildningsnivå	25
		utbildningsområde	26
		utbildningsorganisation	53

utbildningsprogram (1)	273	vårdinriktade åtgärder	585
utbildningsprogram (2)	701	vårdnadshavare	149
utbildningsstadium	25	webbaserad undervisning	435
utbildningssystem	15	yrkesbevis	665
utbildningstillfälle	10	yrkesexamen	688
utbildningsutbud	269	yrkesgymnasium	73
utbytesstudent	626	yrkeshögskola	87
utdrag över studieprestationer	639	yrkeshögskoleexamen	691
utländsk utbildning som i landet i fråga ger behörighet för motsvarande högskolestudier .	706	yrkeshögskoleutbildning	474
utomlands avlagd examen	706	yrkesinriktad examen	686
utresande utbytesstudent	627	yrkesinriktad examensdel	214
utvidgad uppgift att ordna läroavtalsutbildning	66	yrkesinriktad grundexamen	687
utvärdering (1)	778	yrkesinriktad tilläggsutbildning	516
utvärdering (2)	720	yrkesläroanstalt	73
utvärdering av inlärningsresultat	795	yrkesområde	819
utvärdering av lärresultat	795	yrkespedagogisk lärarhögskola	88
utvärdering av stödets effekt	579	yrkesprov	714
utvärdering av stödets inverkan	579	yrkesprovsmiljö	715
utvärderingskriterium	722	yrkesskola	73
utvärderingssamtal	737	yrkesutbildning	465
valbar examensdel	205	yrkesutbildningsanordnare	42
valbart ämne	245	år då studentexamen har avlagts	839
valfri examensdel	205	årskurs (1)	441
valfritt ämne	245	årskurs (2)	447
verksamhet inom småbarnspedagogik	396	årsplan för genomförande av utbildningen	252
verksamhetsdag inom småbarnspedagogik	418	årsveckotimme	287
verksamhetsenhet	55	återställande av studierätten	543
verksamhetsform inom småbarnspedagogik	398	ämne	243
verksamhetskultur	452	ämneshelhet	264
verksamhetsperiod inom småbarnspedagogik	410	ämneslärare	134
verksamhetspunkt	55	ämneslärokurs	186
verksamhetsspråk inom småbarnspedagogik	279	ämnesstuderande	163
verksamhetsställe (1)	55	ämnesstudier	238
verksamhetsställe (2)	59	ämnesundervisning	436
verksamhetsställe inom småbarnspedagogik	33	öppen daghemsverksamhet	403
verksamhetsår inom småbarnspedagogik	409	öppen högskoleundervisning	477
vetenskapligt arbete	711	öppen småbarnspedagogisk verksamhet	402
vice daghemschef	119	öppen universitetsundervisning	478
vice daghemsföreståndare	119	öppen yrkeshögskoleundervisning	479
villkorligt mottagande av studieplats	314	öppna universitetsleden	381
vitsord	724	öpu-leden	381
vitsordsskala	725	överflyttande studerande	169
vuxenutbildning	480	övergångsskede	450
vård	3	överlärare	143
vård under veckoslut	421	övrig personal; se undervisnings- och forskningspersonal.....	102
vårdinriktade arrangemang	585	övrig småbarnspedagogik	402
vårdinriktade lösningar	585		

Suomenkielinen hakemisto

Hakemiston numerot viittaavat termitietuenumeroihin.

1. portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö	107	ammattilliseen peruskoulutukseen valmentava	
10. luokka	524	koulutus	509
2. portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö	108	ammattilliseen tehtävään valmistava koulutus	505
3. portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö	109	ammattillisen korkea-asteen tutkinto	709
4. portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö	110	ammattillisen koulutuksen erityinen tuki	600
aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja	106	ammattillisen koulutuksen hakumenettely	315
aamu- ja iltapäivätoiminta	770	ammattillisen koulutuksen jatkuva haku;	
aamupäivätoiminta;		ks. jatkuva haku.....	322
ks. aamu- ja iltapäivätoiminta.....	770	ammattillisen koulutuksen järjestäjä	42
Abiturprüfung-tutkinto	683	ammattillisen koulutuksen järjestämistapa	49
AHOT	750	ammattillisen koulutuksen opetuskieli	280
ahotointi	750	ammattillisen koulutuksen tutkintokieli	283
aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen	750	ammattillisen koulutuksen tutkintorakenne	29
aihekokonaisuus	264	ammattillisen koulutuksen valtakunnallinen	
aikuiskoulutus	480	hakumenettely; ks. yhteishaku.....	320
aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus		ammattillisen osaamisen hankkimiseksi	
.....	534	tarvittava koulutus	511
aikuisten maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon		ammattillisen peruskoulutuksen päättötodistus	662
koulutus	532	ammattillisen tutkinnon ammattitaitovaatimuksista tai	
aikuisten perusopetuksen alkuvaihe	526	osaamistavoitteista poikkeaminen	620
aikuisten perusopetuksen lukutaitovaihe	527	ammattillista osaamista syventävä tai	
aikuisten perusopetuksen päättövaihe	528	täydentävä koulutus	504
aikuisten perusopetus	525	ammattillista osaamista yksilöllisesti syventävä	
aineenopettaja	134	osa	218
aineenopetus	436	ammattillisten opintojen opettaja	139
ainekokonaisuus	247	ammattiala	819
aineopinnot	238	ammattikirja	665
aineopiskelija	163	ammattikorkeakoulu	87
aineryhmä	247	ammattikorkeakoulun toimilupa	44
ainevalinta	246	ammattikorkeakoulutus	474
ajallisesti määritelty haku	323	ammattikorkeakoulututkinto	691
akateeminen analyytiikka	817	ammattikoulu	73
akateeminen tunnustaminen	757	ammattikoulutus	465
akatemia	90	ammattiosaamisen näyttö	716
ala-aste	56	ammattiosaamisen näyttöjen toimitin	63
alakoulu	56	ammattipätevyys	835
alempaan korkeakouluasteen tutkinto	690	ammattistartti	535
alempi korkeakoulututkinto	692	ammattitaidon osoittamistavat	719
aloituspaikka	367	ammattitaitoa täydentävä tutkinnon osa	215
aloituspaikkamäärä; ks. aloituspaikka.....	367	ammattitaitovaatimukset	219
alumni	173	ammattitaitovaatimuksista tai	
ammattillinen aikuiskoulutus	517	osaamistavoitteista poikkeaminen	620
ammattillinen erikoisoppilaitos	84	ammattitaitovaatimus	219
ammattillinen erityisoppilaitos	74	ammattitutkinto	688
ammattillinen koulutus	465	anastaminen; ks. vilppi.....	605
ammattillinen lisäkoulutus	516	arvioinnin kriteeri	722
ammattillinen opettajakorkeakoulu	88	arvioinnin oikaisu	745
ammattillinen oppilaitos	73	arvioinnin oikaisupyyntö	744
ammattillinen osaaminen;		arvioinnin oikaisuvaatimus	744
ks. osaamisperusteisuus.....	499	arvioinnin tarkistaminen	743
ammattillinen peruskoulutus	515	arvioinnin tarkistuspyyntö	741
ammattillinen perustutkinto	687	arvioinnin uusiminen (1)	742
ammattillinen tunnustaminen	757	arvioinnin uusiminen (2)	746
ammattillinen tutkinnon osa	214	arvioinnin vaikuttavuus	799
ammattillinen tutkinto	686	arvioinnin viitekehys	800
ammattillinen tutkintokoulutus	502	arviointi (1)	778
ammattilliseen koulutukseen valmentava		arviointi (2)	720
koulutus	509	arviointi (3)	794
ammattilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja		arviointiaineisto	721
valmistava koulutus	535	arviointiesitys	740

arviointijärjestelmä (1)	804	erikoistumisala	274
arviointijärjestelmä (2)	805	erikoistumiskoulutus	520
arviointikeskustelu	737	erikoistumisopinnot	520
arviointikriteeri	722	erillinen opinto-oikeus	549
arviointikriteerit (ECTS-termi)	864	erillinen opiskeluoikeus	549
arviointimenetelmä (1)	803	erilliset opinnot	519
arviointimenetelmä (2)	726	erillishaku	321
arviointimenetelmät (ECTS-termi)	865	erillisopiskelija	165
arviointimetodi	803	erillisvalinta	321
arviointineuvosto	783	erityinen koulutustehtävä	60
arviointiperuste	722	erityinen tuki (1)	593
arviointiraportti	802	erityinen tuki (2)	600
arviointisuunnitelma	801	erityinen tuki (3)	589
arviointityökalu; ks. arviointimenetelmä (1).....	803	erityinen tuki varhaiskasvatuksessa	589
arvosana	724	erityinen tutkinto	677
arvosana-asteikko	725	erityiseen tukeen oikeutettu opiskelija	174
arvosanan korottaminen	747	erityisen tuen päätöksen saanut oppilas	174
arvostelu	720	erityisen tuen päätös; ks. erityinen tuki (1).....	593
asiointikieli	278	erityiset opetus- ja opiskelijajärjestelyt	599
asuntolasta erottaminen	617	erityiset opetusjärjestelyt	599
auktorisoidun kääntäjän tutkinto	674	erityiskoulu	85
auskultointi (1)	633	erityislastentarhanopettaja	123
auskultointi (2)	634	erityisluokka	445
autoplagiointi; ks. vilppi.....	605	erityisopettaja	135
avoimen korkeakoulutuksen opiskelija	166	erityisopetukseen oikeutettu opiskelija	174
avoimen väylä	381	erityisopetuksena järjestettävä ammatillinen koulutus	513
avoimen yliopisto-opetuksen järjestämisen yhteistyöoppilaitos	92	erityisopetus (1)	430
avoin ammattikorkeakouluopetus	479	erityisopetus (2)	431
avoin HOPS; ks. henkilökohtainen opintosuunnitelma.....	257	erityisopetus varhaiskasvatuksessa	432
avoin korkeakouluopetus	477	erityisopiskelija	174
avoin päiväkotitoiminta (1)	403	erityisoppilas	174
avoin päiväkotitoiminta (2)	402	erityisryhmä	35
avoin varhaiskasvatustoiminta	402	erityisvarhaiskasvatus	432
avoin yliopisto-opetus	478	eroaminen	545
Bolognan prosessi; ks. ensimmäisen syklin tutkinto.....	703	eroamisesta ilmoittaminen	545
Deutsche Internationale Abitur -tutkinto	684	eronneeksi katsominen	157
DIA-tutkinto	684	eronneeksi katsottu	154
diagnostinen arviointi	791	eronnut	154
diplomityö; ks. opinnäytetyö.....	711	erotodistus	660
EB-tutkinto	681	esi-HOKS	751
edellytykset	884	esiahotointi	751
ehdollinen valinta	360	esikouluopetus	469
ehdollisesti hyväksytty	360	esiopetukseen ilmoittautuminen	300
ehdollisesti hyväksytty hakija	364	esiopetuksen keskeyttäminen	562
elinikäinen oppiminen	13	esiopetuksen opettaja	131
elinikäisen oppimisen avaintaidot	14	esiopetuksen osallistumistodistus	645
ennakkotehtävät	352	esiopetuksen tavoitteet	267
ennakollinen hyväksilukeminen	752	esiopetus	469
ennakollinen hyväksiluku	752	esiopetusvelvollisuus (1)	189
ensikertalainen	309	esiopetusvelvollisuus (2)	190
ensikertalainen hakija	309	esitehtävät	352
ensikertalaisena kohdeltava	310	esivalinta	355
ensikertalaisena kohdeltava hakija	310	esteettömyys ja vammaisten tukipalvelut	842
ensimmäisen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö	107	etäopetus	458
ensimmäisen syklin tutkinto	703	etäopiskelu	462
ensimmäistä opiskelupaikkaa hakeva hakija	309	etäyhteyksiä hyödyntävä opetus	459
ensisijainen koulu	392	Eurooppa-koulu	75
ensisijainen opiskeluoikeus	548	European Baccalaureate -tutkinto	681
erikoisammattitutkinto	689	formatiivinen arviointi	792
erikoisluokka; ks. painotettu opetus.....	500	Gymnasieexamen	685
		hakemus (1)	311
		hakemus (2)	312
		hakemus koulutukseen	311

hakemus kouluun	312	HOVS	263
hakemus painotettuun opetukseen	312	HOVS; ks. henkilökohtainen opintosuunnitelma.....	257
hakemus toissijaiseen kouluun	312	HOVS; ks. henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma.....	259
hakemusnumero	390	huoltaja	149
hakeutuja	146	hybridiopetus	460
hakeutuminen	299	hybridiopiskelu	463
hakeutumisen henkilökohtaistaminen	621	HyFlex	460
hakija	308	hylätty	361
hakijan valinnan tila	384	hylätty hakija	366
hakijarekisteri	379	hyväksytty	359
hakijaryhmä	346	hyväksytty hakija	363
haku (1)	315	IB-tutkinto	682
haku (2)	369	ilmoitus yksityisen perhepäivähoidon harjoittamisesta	408
haku painotettuun opetukseen	305	iltahoito	422
haku- ja valintajärjestelmä	376	iltaopetus (1); ks. opetusmuoto.....	453
haku aika	318	iltaopetus (2); ks. opetusajankohta.....	456
hakukausi	334	iltaopiskelu; ks. opetusmuoto.....	453
hakukelpoisuus	327	iltapäivätoiminta; ks. aamu- ja iltapäivätoiminta ..	770
hakukierros	340	inklusiivisuus	397
hakukohde	372	integroitu erityisryhmä	36
hakukohdejoukko	370	International Baccalaureate -tutkinto	682
hakukohteeseen liittyvän organisaation nimi	843	itsearviointi (1)	788
hakukohteiden priorisointi	374	itsearviointi (2)	732
hakumenettely; ks. koulutuksen hakumenettely ..	315	jatko-opintokelpoisuus (1)	330
hakuperuste	333	jatko-opintokelpoisuus (2)	331
hakutapa	316	jatko-opintomahdollisuudet	866
hakutoimisto	850	jatko-opiskelija	161
hakutoive	373	jatkotutkinto	697
hakutoiveiden priorisointi	374	jatkuva haku	322
hakutyyppi	317	jatkuva oppiminen; ks. elinikäinen oppiminen.....	13
hakuvuosi	335	jonotus	314
harkinnanvarainen valinta	357	JOO	629
havaintojen vääristely; ks. vilppi.....	605	JOO-opinnot; ks. joustava opiskeluoikeus.....	629
henkilökohtainen näyttösuunnitelma	261	JOO-opiskelija; ks. joustava opiskeluoikeus.....	629
henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma	256	joustava hybridiopetus	460
henkilökohtainen opinto- ja valmennussuunnitelma	263	joustava opinto-oikeus	629
henkilökohtainen opinto- ja valmennussuunnitelma; ks. henkilökohtainen opintosuunnitelma.....	257	joustava opiskeluoikeus	629
henkilökohtainen opinto- ja valmennussuunnitelma; ks. henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma.....	259	joustava perusopetus	434
henkilökohtainen opintosuunnitelma	257	joustava valinta	357
henkilökohtainen opiskeluohjelma	260	julkisrahoitteinen henkilöstökoulutus	485
henkilökohtainen opiskelusuunnitelma	258	jälki-istunto	610
henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma	259	järjestysmääräykset	606
henkilökohtaistaminen	618	järjestyssäännöt	606
henkilökohtaistamista koskeva asiakirja	262	järjestämislupa; ks. opetuksen järjestämislupa.....	44
henkilöstö	97	kaikille pakolliset tutkinnon osat; ks. pakollinen tutkinnon osa.....	204
henkilöstökoulutus	484	kaikille valinnaiset tutkinnon osat; ks. valinnainen tutkinnon osa.....	205
henkilöstömitoitukseen laskettava henkilöstö	99	kaksikielinen opetus	438
HENSU	261	kaksikielinen oppilaitos	77
hoidolliset järjestelyt	585	kaksoistutkinto	678
hoidolliset ratkaisut	585	kansainvälinen kaksoistutkinto; ks. kaksoistutkinto.....	678
hoidolliset toimenpiteet	585	kansainväliset koulutusohjelmat	844
hoito	3	kansalaisopisto	81
HOJKS	256	kansallinen arviointi	781
HOKS	259	kansallinen arviointiraportti; ks. arviointiraportti.....	802
HOKS-ohjaaja	182	kansallinen arviointisuunnitelma; ks. arviointisuunnitelma.....	801
hoksaaja; ks. HOKS-ohjaaja.....	182	Kansallinen koulutuksen arviointikeskus	782
hoksaajaopettaja; ks. HOKS-ohjaaja.....	182	kansallinen laadun arviointijärjestelmä	805
HOPS	257	kansallisen tason arviointi	781

kansanopisto	79	koululääkäri	116
Karvi	782	koulumatka	774
kasvatuksen ja koulutuksen analytiikka	817	koulumatkaetu	775
kasvatus	1	koulumuoto	50
kasvatus- ja hoitovastuullinen henkilöstö	99	koulun kerhotoiminta	771
kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimiva henkilöstö	99	koulun opetuskieli	280
kasvatus-, opetus- ja hoitovastuullinen henkilöstö	99	koulun opetussuunnitelma	251
kasvatuskeskustelu	609	koulunkäynnin aloittamisen lykkääminen	192
katsomusaine	248	koulunkäynnin aloittamisen varhentaminen	191
kehittävä arviointi	780	koulunkäynnin keskeyttäminen	563
kelpoisuus	820	koulunkäynnin ohjaaja	114
kelpoisuus korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin	327	koulunkäynninohjaaja	114
kerhotoiminta; ks. koulun kerhotoiminta	771	koulunkäyntiavustaja	114
keskeyttänyt	153	koulunkäyntihistoria	822
kesäyliopisto	80	koulupsykologi	112
kielikoe	350	kouluruokailu	773
kielikoe; ks. kielitutkinto	671	koulutarjonta	391
kielikylpy	439	kouluterveydenhoitaja	115
kieliohjelma	249	kouluterveydenhuollon lääkäri	116
kieliopinnot	845	kouluterveydenhuolto	572
kielisuihku	440	koulutukseen hakeminen	306
kielitodistus	647	koulutukseen hakija	308
kielitutkinto	671	koulutukseen haku (1)	315
kielivalinta	246	koulutukseen haku (2)	306
kirjallinen varoitus	614	koulutukseen ilmoittautuminen	303
kirjallisuus	883	koulutukselliset ja ammatilliset tavoitteet	867
kirjohintulopäivämäärä	558	koulutuksen alkamiskausi	336
kirjoilletulo	553	koulutuksen alkamisvuosi	337
kirjoilletulopäivämäärä	558	koulutuksen analytiikka	817
kirjoittautuminen	551	koulutuksen arviointi	794
kliininen harjoittelu	632	koulutuksen hakumenettely	315
kodin ja koulun yhteistyö	777	koulutuksen hankinta	67
kodin ja oppilaitoksen yhteistyö	777	koulutuksen hankintasopimusvastaava	179
kohdekieli	282	koulutuksen järjestäjä	42
kokelasnumero	821	koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimielin	64
kokoaikainen varhaiskasvatus	411	koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma	251
kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksu	759	koulutuksen järjestäjän toiminta-alue	65
kokopäivähoito	413	koulutuksen järjestämislupa	44
kokopäiväinen varhaiskasvatus	413	koulutuksen järjestämismuoto	48
kolmannen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö	109	koulutuksen järjestämistapa; ks. ammatillisen koulutuksen järjestämistapa	49
kolmannen syklin tutkinto	705	koulutuksen myynti	24
kolmoistutkinto; ks. kaksoistutkinto	678	koulutuksen nimi	868
korkeakoulu (1)	86	koulutuksen osa	508
korkeakoulu (2)	90	koulutuksen rakenne	203
korkeakoulujen täydennyskoulutus	488	koulutuksen rakenne (ECTS-termi)	869
korkeakoulun opetus- ja tutkintokieli	280	koulutuksen tavoitteet	267
korkeakoulutus	473	koulutuksen toteutuksen vuosisuunnitelma	252
korkeakoulututkinto	670	koulutuksen toteutus	10
korvaaminen; ks. opintosuorituksen korvaaminen	754	koulutuksen tyyppi	870
korvaava opetus	437	koulutulokas	172
kotitalousopetus	537	koulutus (1)	8
kotoutumiskoulutus	534	koulutus (2)	9
koulu	70	koulutus (3)	10
kouluasteen tutkinto	707	koulutus (4)	11
kouluateria	773	koulutus, josta ei säädetä koulutuslainsäädännössä	17
koulujärjestelmä; ks. koulutusjärjestelmä	15	koulutusala	26
koulukuraattori	113	koulutusaste	25
koululainen	150	koulutusjärjestelmä	15
koululykkäys	192	koulutusjärjestelmään kuuluvaan koulutukseen liittyvä todistus	636
		koulutuskokeilu	521
		koulutuskorvaus	575

koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus	18	laadunarviointijärjestelmä;	
koulutuslainsäädäntö	19	ks. arviointijärjestelmä (1).....	804
koulutuslaji	271	laadunarviointimalli	807
koulutusmahdollisuus	11	laadunhallinta	809
koulutusmateriaali	832	laadunhallintajärjestelmä	810
koulutusmoduulitunnus	871	laadunvarmistusjärjestelmä	810
koulutusmuoto (1)	50	laaja-alainen osaaminen	265
koulutusmuoto (2)	51	laajennettu oppilaaksiottoalue;	
koulutusohjelma (1)	273	ks. oppilaaksiottoalue.....	394
koulutusohjelma (2)	701	laajennettu oppisopimuskoulutuksen	
koulutusorganisaatio	53	järjestämistehtävä	66
koulutusorganisaation opetuskieli	280	laatuindikaattori	808
koulutusorganisaation toimipiste	55	laatujärjestelmä	810
koulutuspolun nivelvaiheen koulutus	27	laatutekijä	811
koulutussopimukseen perustuva koulutus	492	lapsen henkilökohtainen	
koulutussopimus	491	varhaiskasvatussuunnitelma	195
koulutussopimuskoulutus; ks.		lapsen kodissa toimiva perhepäivähoitaja;	
koulutussopimukseen perustuva koulutus.....	492	ks. perhepäivähoitaja.....	126
koulutussopimusvastaava	178	lapsen varhaiskasvatussuunnitelma	195
koulustarjonnan koulutuslaji	271	lapsi	148
koulustarjonta	269	lapsikohtainen avustaja;	
koulustasta	329	ks. varhaiskasvatuksen avustaja.....	127
koulustoitija	40	lastenhoitaja	125
koulustoitija (ECTS-termi)	843	lastentarhanopettaja	122
koulustoitimikunta	93	lehtori	130
koulustunnus	871	liikunnan koulutuskeskus	83
kouluun hakeutuminen muualle kuin kunnan		linja	274
oppivelvolliselle osoittamaan kouluun	304	lisensiaatin tutkinto	698
kouluun ilmoittautuminen	302	lisensiaatintutkinto	698
kouluverkko	391	lisääjän myöntäminen opiskeluoikeuteen	547
kriteeriperustainen arviointi	797	lisähaku	325
kriteeriperusteinen arviointi	797	lisänäyttö	344
kuljetuspäätös	776	lisäopetus	524
kuraattori	113	luennoitsija (ECTS-termi)	873
kurinpito	604	luento-opetus	427
kurinpitokeino	607	lukio (1)	72
kurinpitorangeistus	608	lukio (2)	472
kurinpitotoimenpide	607	lukiodiplomi	227
kurssi (1)	228	lukiodiplomitodistus	658
kurssi (2)	211	lukiokoulutukseen valmistava koulutus	530
kurssi (3)	211	lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen	
kurssi (4)	212	perusteet	197
kurssi (ECTS-termi)	877	lukiokoulutuksen järjestäjä	42
kurssi-ilmoittautuminen	303	lukiokoulutuksen oppimäärä	186
kurssimaksu; ks. opiskelumaksu.....	761	lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät	
kurssimateriaali	832	opinnot	185
kurssin kirjallisuus; ks. oppimateriaali.....	834	lukiokoulutuksen tarkoitus	267
kurssin nimi	879	lukiokoulutuksen tavoitteet	267
kurssin taso	880	lukiokoulutuksen tehtävät	267
kurssin tunnus	881	lukiokoulutuksen tutkinto	679
kurssin tyyppi	882	lukiokoulutus	472
kurssitarjotin	270	lukion päättötodistus	652
kurssivalinnat	303	lukukausi	338
kuvaus valmistumiseen vaadittavista		lukukausi-ilmoittautuminen	555
loppukokeista	872	lukukausi-ilmoittautumisen tila	557
kuvaus valmistumiseen vaadittavista		lukukausi-ilmoittautumispäivämäärä	559
opinnäytetöistä	872	lukukausimaksu	762
kymppiluokka	524	lukuvuosi	339
kypsyysnäyte	712	lukuvuosi-ilmoittautuminen	554
laadun arviointi	806	lukuvuosi-ilmoittautumisen tila	557
laadun prosessitekijä	813	lukuvuosi-ilmoittautumispäivämäärä	559
laadun rakennetekijä	812	lukuvuosimaksu	762
laadun tekijä	811	lukuvuosimaksuvelvollinen opiskelija	764
		lukuvuosimaksuvelvollisuus	763

lukuvuosisuunnitelma	252	nivelvaiheen koulutus	531
lukuvuositodistus	650	numeerinen arviointi	730
luntaaminen; ks. vilppi.....	605	numeroarvosana	724
luokanohjaaja	132	näyttö	714
luokanopettaja	133	näyttökoe	714
luokanvalvoja	132	näyttötodistus	663
luokka	443	näyttötutkinnon arviointikokous	738
luokkaopetus	425	näyttötutkinnon järjestäjä	45
luopunut	155	näyttötutkinnon järjestämissopimus	46
lupa harjoittaa yksityistä päiväkotitoimintaa	407	näyttötutkinnon järjestämissuunnitelma	47
lupa yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamiseksi	407	näyttötutkinnon perusteet	199
lupaviranomainen	406	näyttötutkinnon tutkintosuoritus	718
lyhyt oppimissisältö; ks. pieni osaamiskokonaisuus.....	209	näyttötutkinto	676
lyhyttutkinto; ks. ensimmäisen syklin tutkinto.....	703	näyttötutkintoon valmistava koulutus	518
lykkäminen; ks. koulunkäynnin aloittamisen lykkäminen.....	192	näyttötutkintotodistus	664
lähikoulu	392	näyttöympäristö	715
lähiohjausryhmä	443	ohjaava arviointi	792
lähiopetus	457	ohjaava opettaja; ks. oppilaitosohjaaja.....	180
lähiopiskelu	461	ohjaus	5
lähtevä vaihto-opiskelija	627	ohjauskirjaus	567
lähtökoulu	823	ohjausmerkintä	567
läsnäoloilmoittautuminen (1)	554	ohjausosaaminen; ks. työpaikkaohjaaja.....	176
läsnäoloilmoittautuminen (2)	555	ohjeellinen suoritusvuosi	874
lääkäri	116	oikaisuvaatimus	815
maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus	536	oikeus varhaiskasvatukseen	184
maahanmuuttajien ja vieraskielisten lukiokoulutukseen valmistava koulutus	530	oma opinto-ohjelma	257
maisteriohjelma	702	omaopettaja; ks. HOKS-ohjaaja.....	182
maksu opetukseen osallistumisesta	761	omassa kodissa toimiva perhepäivähoitaja; ks. perhepäivähoitaja.....	126
maksu tutkinnon järjestämisestä	769	omistajatyypit	52
maksullinen palvelutoiminta	68	op; ks. opintopiste (1).....	289
maksuton ateria	773	op; ks. opintopiste (2).....	291
maksuton ruokailu	773	opettaja	129
markkinaehtoinen koulutus	24	opettaja (ECTS-termi)	873
materiaalimaksu	761	opettaminen	4
maturiteetti	712	opetukseen ilmoittautuminen	303
mentori	177	opetukseen osallistumisen epääminen	613
mikro-oppiminen; ks. pieni osaamiskokonaisuus.....	209	opetuksen eriyttäminen	266
mikromeriitti	209	opetuksen järjestäjä	41
mikrosuoritus	209	opetuksen järjestäjän opetussuunnitelma	251
mikrotutkinto	209	opetuksen järjestämislupa	44
modulaarisuus	242	opetuksen järjestämismuoto	48
moduuli (1)	221	opetuksen tavoitteet	267
moduuli (2)	241	opetuksen vastuuhenkilöt	846
moduuli (3); ks. opintokokonaisuus (2).....	236	opetuksen vuosikello	847
monialainen yhteistyö	586	opetuksesta perittävä maksu	761
monimuoto-opetus	460	opetus (1)	2
monimuoto-opiskelu	463	opetus (2)	4
monimuoto-opiskelu; ks. opetusmuoto.....	453	opetus- ja tutkimushenkilöstö	102
muu ammatillinen koulutus	503	opetus- ja tutkintokieli; ks. koulutusorganisaation opetuskieli.....	280
muu henkilöstö; ks. opetus- ja tutkimushenkilöstö.....	102	opetusaika	456
muu varhaiskasvatus	402	opetusajankohta	456
muun hallinnonalan kuin opetushallinnon koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus	21	opetushallinnon alan koulutuslainsäädännössä säädetty koulutus	20
muuntokoulutus	482	opetusharjoittelu	634
muutoksenhaku	814	opetushenkilöstö	101
määräaikainen erottaminen	616	opetusjakso	211
neljännen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö	110	opetuskielen hallinnan osoittamiseksi järjestettävä kielikoe	350
nivelvaihe	450	opetuskielet (ECTS-termi)	875
		opetuskieli (1)	280
		opetuskieli (2)	281
		opetuskieli (ECTS-termi)	875

opetusmateriaali	833	opintososiaalinen palvelu	570
opetusmenetelmät	876	opintosuorituksen arviointi	720
opetusmuoto	453	opintosuorituksen hyväksilukeminen	753
opetusohjelma	252	opintosuorituksen hyväksiluku	753
opetuspiste	58	opintosuorituksen kieli	283
opetusryhmä (1)	443	opintosuorituksen korvaaminen	754
opetusryhmä (2)	444	opintosuorituksen sisällyttäminen	755
opetusryhmäkoko	446	opintosuorituksen uusiminen	746
opetussuunnitelma (1)	250	opintosuoritus	710
opetussuunnitelma (2)	251	opintosuoritusote	639
opetussuunnitelman perusteet	196	opintosuunta	274
opetussuunnitelmaperusteinen tutkinto	675	opintotarjotin	270
opetusta tukeva palvelu- ja tuotantotoiminta	69	opintotoimisto	850
opetustapa	455	opintoviikko	292
opetustarjonta	270	opiskelija	151
opetustila	824	opiskelijahuolto	571
opetustunti	268	opiskelijajärjestöt	855
opinnoistaminen	748	opiskelijaksi ilmoittautuminen (1)	551
opinnon nimi	879	opiskelijaksi ilmoittautuminen (2)	303
opinnon taso	880	opiskelijaksi ottaminen	342
opinnon tunnus	881	opiskelijaksi ottamisen edellytykset	327
opinnon tyyppi	882	opiskelijakunnan hallitus; ks. oppilaskunta	831
opinnäyte	711	opiskelijakunnan jäsenmaksu	767
opinnäytetyö	711	opiskelijakunta (1)	826
opinto (ECTS-termi)	877	opiskelijakunta (2)	831
opinto-ohjaaja	138	opiskelijaliikkuvuus	624
opinto-ohjaus (1)	568	opiskelijamaksu	761
opinto-ohjaus (2)	568	opiskelijan arviointi	720
opinto-ohjelma	255	opiskelijan ateriakorvaus	574
opinto-oikeus	539	opiskelijan itsearviointi	732
opintoala	28	opiskelijan poistaminen	612
opintoetus; ks. opintososiaalinen etu	570	opiskelijan poistumaan määrääminen	611
opintoihin ilmoittautuminen	303	opiskelijaneuvonta	568
opintoihin liittyvät työharjoittelut	853	opiskelijanumero	827
opintojakso	211	opiskelijapalaute	828
opintojakso (ECTS-termi)	877	opiskelijapalvelut	850
opintojakson kuvaus	878	opiskelijaruokailu	851
opintojakson nimi	879	opiskelijaryhmä	443
opintojakson taso	880	opiskelijaterveydenhuolto	573
opintojakson toteutus	212	opiskelijavaihto	625
opintojakson tunnus	881	opiskelijavalinta	341
opintojakson tyyppi	882	opiskelijavalintarekisteri	379
opintojaksotarjotin	270	opiskelijaviikko	293
opintojaksovalinnat	303	opiskelu	6
opintojen aloittamispäivämäärä	561	opiskeluhoito	571
opintojen laajuus	272	opiskelumaksu	761
opintojen laajuusyksikkö	286	opiskelumuoto (1)	453
opintojen mitoitusyksikkö	286	opiskelumuoto (2)	454
opintojen ohjaus	5	opiskelun alkamisen siirtäminen	552
opintojen rahoitus	848	opiskelun aloittaja	147
opintojen tunnustamissäännöt organisaatiossa	849	opiskelun tukipalvelut	576
opintojen työvoimapolitiittinen keskeyttäminen	565	opiskelu-oikeuden alkamispäivämäärä	560
opintokeskus	82	opiskelu-oikeuden jatkaminen	547
opintokokonaisuus (1)	222	opiskelu-oikeuden menettäminen	544
opintokokonaisuus (2)	236	opiskelu-oikeuden menettänyt	156
opintomaksu	761	opiskelu-oikeuden palauttaminen	543
opintoneuvoja	105	opiskelu-oikeuden peruuttaminen	542
opintoneuvonta	568	opiskelu-oikeuden pidättäminen	615
opintopiste (1)	289	opiskelu-oikeuden päättymisen	546
opintopiste (2)	291	opiskelu-oikeuden tila	540
opintopsykologi	112	opiskelu-oikeuden väliaikainen keskeyttäminen	541
opintorekisteriote	639	opiskelu-oikeudesta luopuminen	545
opintososiaalinen etu	570	opiskelu-oikeudesta luopunut	155
opintososiaalinen etuus	570	opiskelu-oikeus	539

opiskelupaikan ehdollinen vastaanotto	314	oppivelvollisuus	187
opiskelupaikan vastaanotto	313	oppivelvollisuusilmoitus	301
opiskelupaikka	539	oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetus	525
opiskeluterveydenhuollon lääkäri	116	oppivelvollisuuteen kuuluva koulutus	486
opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitaja	115	organisaation ECTS-koordinaattori	852
opiskeluterveydenhuolto	573	organisaation nimi	843
opiskelutila	825	organisaation yleiskuvaus	854
opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot	514	osa-aikainen erityisopetus	429
opiskeluympäristö	449	osa-aikainen varhaiskasvatus	412
opistoasteen tutkinto	708	osa-aikaisen varhaiskasvatuksen maksu	760
oppiaine	243	osaamisala	273
oppiaineen oppimäärä	186	osaamisen arvioija	183
oppiainekokonaisuus	247	osaamisen arvioijan perehdytys	523
oppiaineryhmä	247	osaamisen arvioinnin mukauttaminen	602
oppiarvo	829	osaamisen arviointi (1)	727
oppija	145	osaamisen arviointi (2)	728
oppijan arvio osaamisen tunnustamisen		osaamisen hankkiminen	7
mahdollisuuksista	751	osaamisen laajuus	272
oppijanumero	830	osaamisen laajuusyksikkö	286
oppilaaksi ilmoittautuminen	550	osaamisen osoittaminen	713
oppilaaksi ottaminen	353	osaamisen osoittamisen uusiminen	746
oppilaaksiotto	353	osaamisen tavoitteet	275
oppilaaksiottoalue	394	osaamisen tunnistaminen	749
oppilaan arviointi	720	osaamisen tunnustaminen	750
oppilaan itsearviointi	732	osaamiskokonaisuus (1)	207
oppilaan poistaminen	612	osaamiskokonaisuus (2)	208
oppilaan poistumaan määrääminen	611	osaamismerkki	646
oppilaanohjaaja	137	osaamisperustaisuus; ks. osaamisperusteisuus	499
oppilaanohjaus	568	osaamisperusteisuus	499
oppilaitoksen opetuskieli	280	osaamispiste	290
oppilaitoksen opetussuunnitelma	251	osaamistavoite (2)	220
oppilaitoksen ylläpitämislupa	44	osaamistavoitteet (1)	275
oppilaitos	54	osaamistavoitteet (2)	220
oppilaitosohjaaja	180	osaamistodistus	648
oppilas	150	osakunnan kuraattori; ks. koulukuraattori.....	113
oppilashuolto	571	osallistumistodistus	645
oppilaskunnan hallitus; ks. oppilaskunta.....	831	osapäivähoito	414
oppilaskunta	831	osapäiväinen varhaiskasvatus	414
oppilasvaihto	625	osaviikkoinen varhaiskasvatus	415
oppilasvalinta	354	otantaperustainen arviointi	796
oppimaan oppiminen; ks. oppiminen.....	12	ote opintosuoritusrekisteristä	639
oppimateriaali	834	otos; ks. otantaperustainen arviointi.....	796
oppimateriaali (ECTS-termi)	883	ov; ks. opintoviikko.....	292
oppiminen	12	paikallinen arviointi	784
oppimisanalytiikka	816	paikallinen opetussuunnitelma	251
oppimisen tuki	603	paikallinen soveltava kurssi	231
oppimisjakso	211	paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma	194
oppimissuunnitelma	254	paikallisen tason arviointi	784
oppimistulokset	276	paikallisesti tarjottava tutkinnon osa	217
oppimistulosten arviointi	795	paikalliset valinnaiset opinnot	226
oppimisympäristö	449	paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva	
oppimäärä	186	tutkinnon osa	217
oppimäärän laajuus (1)	186	painotettu opetus	500
oppimäärän laajuus (2)	272	pakollinen kurssi	229
oppisopimus	493	pakollinen opintojakso	240
oppisopimusasiantuntija	181	pakollinen tutkinnon osa	204
oppisopimuskoordinoija	181	pakolliset opinnot	223
oppisopimuskoulutus	494	palaute	733
oppisopimustoimija	96	palaute osaamisen kehittämisestä	735
oppisopimusvastaava	178	palautekeskustelu; ks. palaute.....	733
oppivelvollinen	188	palauseraportti; ks. palaute.....	733
oppivelvollisuuden suorittamisen		palpa; ks. aloituspaikka.....	367
keskeyttäminen	564		
oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttänyt	152		

palveluntuottajakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma; ks. paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma.....	194	päiväkodin johtaja	118
pedagoginen arvio tehostettua tukea varten	594	päiväkodin varajohtaja	119
pedagoginen selvitys erityistä tukea varten	595	päiväkoti	37
pedagogisen toiminnan arviointi	786	päiväkotitoiminta	399
pedagogiset järjestelyt	583	päiväopetus (1); ks. opetusmuoto.....	453
pedagogiset ratkaisut	583	päiväopetus (2); ks. opetusajankohta.....	456
pedagogiset toimenpiteet	583	päiväopiskelu; ks. opetusmuoto.....	453
perhepäivähoidon johtaja	120	pätevyys	835
perhepäivähoidon ohjaaja	120	pääaine	234
perhepäivähoidon vastuuhenkilö	121	päästötodistus	637
perhepäivähoitaja	126	pääsy- ja soveltuvuuskoe	349
perhepäivähoito	400	pääsykoe	348
perhepäiväkoti	38	pääsyvaatimukset	884
perusasteen tutkinto	668	päättöarvioinnin kriteeri	723
peruskoulu (1)	70	päättöarviointi	731
peruskoulu (2)	470	päättötodistus	637
peruskouluun ilmoittautuminen	302	päätöksen mukaiset aloituspaikat; ks. aloituspaikka.....	367
perusopetukseen ilmoittautuminen	302	päätös opiskelijaksi ottamisesta	351
perusopetukseen valmistava opetus	529	päätös oppilaaksi ottamisesta	351
perusopetuksen lisäopetus	524	päätös päivähoidosta	296
perusopetuksen oppimäärä	186	päätös varhaiskasvatuksessa annettavasta tuesta ja tukipalveluista	580
perusopetuksen päättötodistus	651	rajattu HOPS; ks. henkilökohtainen opintosuunnitelma.....	257
perusopetuksen tavoitteet	267	rajattu opinto-oikeus	539
perusopetuksen vuosiluokkien 1–6 koulu	56	rajattu opiskeluoikeus	539
perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 koulu	57	rakenteelliset järjestelyt	584
perusopetuksen yksilöllistetty oppimäärä	596	rakenteelliset ratkaisut	584
perusopetus	470	rakenteelliset toimenpiteet	584
perusopetuslain mukainen opetuskieli	280	rehtori	103
perusopinnot	237	Reifeprüfung-tutkinto	683
perustutkinto-opiskelija	160	ristiinopiskelija	170
pidennetty oppivelvollisuus	597	ruokaraha	574
pidättää oikeus opiskeluun	615	ryhmä	443
pieni osaamiskokonaisuus	209	ryhmäkohtainen avustaja; ks. varhaiskasvatuksen avustaja.....	127
pieni tietopala; ks. pieni osaamiskokonaisuus.....	209	ryhmäkohtainen varhaiskasvatussuunnitelma; ks. paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma.....	194
piensuoritus	209	ryhmänohjaaja	132
plagiointi; ks. vilppi.....	605	ryhmänohjaus; ks. ohjaus.....	5
pohjakoulutus	329	ryhmänohjausryhmä	443
pohjakoulutusvaatimus	328	ryhmäopetus	424
poikkeaminen; ks. ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen.....	620	ryhmäperhepäivähoitaja; ks. perhepäivähoitaja ..	126
poissaoleva opiskelija	153	ryhmäperhepäivähoito	401
poissaolevaksi ilmoittautuminen	556	ryhmäperhepäiväkoti	39
poistumismääräys	611	ryhmässä toimiva päiväkodin johtaja; ks. päiväkodin johtaja.....	118
pro gradu -työ; ks. opinnäytetyö.....	711	saapuva vaihto-opiskelija	628
professori	111	saavutetut osaamistavoitteet	276
psykologi	112	sairaalaopetus	501
psykologi- ja kuraattoripalvelut; ks. oppilashuolto.....	571	sairaalassa järjestettävä varhaiskasvatus	423
puheviestintätaitojen päättökoe; ks. puheviestintätaitojen päättökokeen todistus.....	659	sanallinen arviointi	729
puheviestintätaitojen päättökokeen todistus	659	seuranta	779
puhvi-koe; ks. puheviestintätaitojen päättökokeen todistus.....	659	siirto-opiskelija	169
puhvi-todistus	659	siirtohaku	307
puuttuva osaaminen; ks. osaamisen hankkiminen...7		siirtymä; ks. siirtymävaihe.....	451
puuttuvan osaamisen hankkiminen; ks. osaamisen hankkiminen.....	7	siirtymävaihe	451
päivittäinen varhaiskasvatus	416	sijoittelu	378
päivähoito (1)	467	sijoittelun tulos	387
päivähoito (2)	395	sisällyttäminen; ks. opintosuorituksen sisällyttäminen.....	755
päivähoitopaikka	297	sivuaine	235
päivähoitopalvelun tuottaja	32		

sopimus oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä; ks. oppisopimuskoulutus.....	494	todistus suoritetuista koulutuksen osista (2)	642
soveltava kurssi	231	todistus suoritetuista opinnoista (1)	638
soveltavuuskoe	349	todistus suoritetuista opinnoista (2)	660
starttiluokka	433	todistus suoritetuista tutkinnon osista	640
starttiopetus	433	todistus suoritetusta koulutuksesta	642
steinerpedagoginen varhaiskasvattaja	128	todistus suoritetusta työhön ja itsenäiseen elämään valmentavasta koulutuksesta	642
sulautuva opetus	460	todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta	657
summatiivinen arviointi	793	todistus suullisesta kielitaidosta	657
suorahaku	321	todistus tutkinnon osan suorituksesta	640
suoravalinta	358	todistus tutkintokoulutukseen osallistumisesta	645
suorituksen uusiminen	746	todistus valmentavaan koulutukseen osallistumisesta	645
suunnitelma kurinpitokeinojen ja kasvatuskeskustelun käyttämisestä; ks. kurinpitokeino.....	607	todistusvalinta	358
suuntautumisvaihtoehto	274	tohtorin tutkinto	699
systemaattinen arviointi	790	tohtorintutkinto	699
syventävä kurssi	230	toiminnan tasolla tehtävä arviointi	785
syventävät opinnot	239	toiminta-alue	65
säädöspäätös julkisrahoitteinen koulutus	22	toiminta-alueittain järjestetty opetus	598
säädöspäätös koulutuksen hankkiminen	16	toimintakulttuuri	452
taiteen perusopetus	476	toimintamuotokohtainen varhaiskasvatussuunnitelma; ks. paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma....	194
taiteiden välinen kurssi	232	toimipaikka	59
tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistaminen	623	toimipiste; ks. koulutusorganisaation toimipiste.....	55
teema-arviointi	798	toisen asteen koulutus	471
teemaopinnot	233	toisen asteen opettaja	142
tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus	569	toisen asteen oppilaitos	71
tehostettu tuki (1)	592	toisen asteen tutkinto	669
tehostettu tuki (2)	588	toisen asteen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus	531
tehostettu tuki varhaiskasvatuksessa	588	toisen portaan opetus- ja tutkimushenkilöstö	108
TELMA	510	toisen syklin tutkinto	704
temaattiset opinnot	225	toissijainen hakija; ks. toissijainen koulu.....	393
tenttiluokka; ks. vilppi.....	605	toissijainen koulu	393
terveydenhoitaja	115	toistuva opetuksen järjestämisaikajakso	885
terveydenhuoltopalvelut	856	toteutussuunnitelma	251
TET-jakso	631	tuen tarpeen arviointi	578
tiedekunta	90	tuen vaikuttavuuden arviointi	579
tieteellisen julkaisun vertaisarviointi	736	tukimuoto	582
tietoa elämisen kustannuksista	857	tukiopetus	428
tietoa opiskelijaliikkuvuudesta	858	tukipalvelut	581
tietoa opiskelijaliikkunnasta	859	tuleva vaihto-opiskelija	628
tietoa oppimisympäristöstä	860	tuntijako	185
tietoa vakuutuksista	861	tuntiopettaja	141
tilauskoulutus	483	tuomioistuinharjoittelu	633
tilauskoulutusopiskelija	162	tutkijakoulutusasteen tutkinto	696
todennettu osaaminen	756	tutkinnon järjestäjä	45
todistus (1)	636	tutkinnon laillistaminen	757
todistus (2)	635	tutkinnon muodostuminen	203
todistus lukion oppiaineen oppimäärän suorittamisesta	656	tutkinnon nimi; ks. tutkintonimike.....	667
todistus lukiosta eroamisesta	660	tutkinnon osa	213
todistus opiskelijan osaamisesta	644	tutkinnon osan arviointisuunnitelma	739
todistus osaamisesta	644	tutkinnon pakollinen osa	204
todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä	654	tutkinnon perusteet	198
todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta	655	tutkinnon rakenne	203
todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta	653	tutkinnon rinnastaminen	757
todistus pienestä osaamiskokonaisuudesta	210	tutkinnon suorittaja	158
todistus piensuorituksesta	210	tutkinnon suorittamisen henkilökohtaistaminen	622
todistus suoritetuista koulutuksen osista (1)	641	tutkinnon tunnustaminen	757
		tutkinnon vaativuustaso	277
		tutkinnon valinnainen osa	205
		tutkinnonsuoritusoikeus	539

tutkinto	666	ulkoinen arviointi	787
tutkinto-ohjelma	701	ulkomaanjakso	630
tutkinto-opiskelija	159	ulkomailla suoritettu tutkinto	706
tutkintoa yksilöllisesti laajentava tutkinnon osa ..	218	ulkomainen tutkinto	706
tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa	44	ulkopuolinen arviointi	787
tutkintojärjestelmä	29	urasuunnitelma	619
tutkintokohtainen terveydentilavaatimus	332	urheilijan ammatillinen koulutus	512
tutkintokoulutukseen valmentava koulutus	531	vaativa erityinen tuki	601
tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteet	200	vaativa monialainen tuki varhaiskasvatuksessa ..	590
tutkintokoulutuksen opiskelija	159	vaihto-opiskelija	626
tutkintokoulutus	481	vaihto-oppilas	626
tutkintomaksu	765	valinnainen aine	245
tutkintonimike	667	valinnainen tutkinnon osa	205
tutkintonimike (ECTS-termi)	886	valinnan aloituspaikat; ks. aloituspaikka.....	367
tutkintoon johtava koulutus	481	valinnan tila	384
tutkintoon johtava opinto-oikeus	539	valinnan tulos	385
tutkintoon johtava opiskeluoikeus	539	valinnan vaihe	383
tutkintoon johtavan koulutuksen nimi	868	valintaehdotus	386
tutkintorakenne (1)	203	valintaesitys	388
tutkintorakenne (2)	29	valintakelpoisuus	327
tutkintosuoritus; ks. näyttötutkinnon tutkintosuoritus.....	718	valintakiintiö	347
tutkintotavoite	818	valintakoe	348
tutkintotilaisuus	717	valintakoeryhmä	375
tutkintotodistus	643	valintalaskennan tulos	386
tutkintotoimikunta	94	valintalaskenta	377
tutkintovaatimukset	253	valintamenettely	380
TUVA-koulutus	531	valintamenettely (ECTS-termi)	862
TUVA-viikko	288	valintaperuste	343
TUVA; ks. tutkintokoulutukseen valmentava koulutus.....	531	valintaperustemalli	389
työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä	62	valintapiste	345
työelämän kehittämis- ja palvelutoiminta	61	valintapäätös	351
työelämässä oppiminen	490	valintaryhmä	371
työelämätoimikunta	95	valintatapa	380
työelämään tutustumisjakso	631	valintatapajono	382
työharjoittelu (2)	490	valintatieto	384
työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus	510	VALMA	509
työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen perusteet	201	valmentava koulutus	506
työkokemus	836	valmentavan koulutuksen opiskelija	164
työpaikalla järjestettävä koulutus	490	valmentavan koulutuksen osa	507
työpaikalla järjestettävä ohjaus	566	valmentavan koulutuksen perusteet	202
työpaikalla järjestettävän koulutuksen sopimusvastaava	178	valpa; ks. aloituspaikka.....	367
työpaikalla opiskelu	490	valtakunnallinen hakumenettely; ks. yhteishaku...	320
työpaikalla oppiminen	490	valtakunnallinen soveltava kurssi	231
työpaikkakouluttaja	176	valtakunnalliset valinnaiset opinnot	224
työpaikkaohjaaja	176	valtionhallinnon kielitutkinto	673
työpaikkaohjaajakoulutus	522	valtionosuusrahoitettu koulutus	23
työpaikkaohjaus	566	vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus	538
työssä oppiminen	490	vapaa sivistystyö	466
työssäoppiminen	490	vapaa-ajanpalvelut	863
työsuhteeseen perustuva oppisopimuskoulutus ..	495	vapaan sivistystyön koulutus	466
työvoimakoulutus	489	vapaan sivistystyön lukutaitokoulutus	533
työvoimapolitiittinen koulutus	489	vapaan sivistystyön opettaja	144
työväenopisto	81	vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjä	43
täydennysshaku	326	vapaan sivistystyön oppilaitos	78
täydennyskoulutuksen opiskelija	168	vapaasti valittava tutkinnon osa	216
täydennyskoulutus	487	varasija	368
täydennysopiskelija	167	varasijalla	362
täydentävä varhaiskasvatus	468	varasijalla oleva hakija	365
		varhaiseryityskasvatus	432
		varhaiskasvattaja (1)	122
		varhaiskasvattaja (2)	124
		varhaiskasvattaja (3)	125
		varhaiskasvattajat (4)	98

varhaiskasvatukseen hakeminen	294	viikonloppuopetus; ks. opetusajankohta.....	456
varhaiskasvatukseen hakija	295	vilppi	605
varhaiskasvatuksen asiakasmaksu	758	virkasuhteeseen perustuva	
varhaiskasvatuksen avustaja	127	oppisopimuskoulutus	496
varhaiskasvatuksen erityisopettaja	123	virkasuhteeseen verrattavaan julkisoikeudelliseen	
varhaiskasvatuksen iltahoito	422	palvelusuhteeseen perustuva	
varhaiskasvatuksen inklusioperiaate	397	oppisopimuskoulutus	497
varhaiskasvatuksen järjestäjä	31	vuorohoito	419
varhaiskasvatuksen järjestämisuoto	404	vuoropäivähoito	419
varhaiskasvatuksen laajennettu aukiolo	422	vuosikurssi (1)	441
varhaiskasvatuksen lapsiryhmä	34	vuosikurssi (2)	447
varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	125	vuosiluokka (1)	442
varhaiskasvatuksen lupaviranomainen	406	vuosiluokka (2)	441
varhaiskasvatuksen opettaja	122	vuosisuunnitelma	252
varhaiskasvatuksen palveluntuottaja	32	vuositaso	441
varhaiskasvatuksen ruokailu	772	vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan	
varhaiskasvatuksen ryhmä	34	perustuva suunnitelma	252
varhaiskasvatuksen sosionomi	124	vuosiviikkotunti	287
varhaiskasvatuksen toimintakausi	410	väitöskirja; ks. opinnäytetyö.....	711
varhaiskasvatuksen toimintakieli	279	väliaikaisesti keskeyttänyt	153
varhaiskasvatuksen toimintamuoto	398	välitodistus	649
varhaiskasvatuksen toimintapäivä	418	väyläopiskelija	171
varhaiskasvatuksen toimintavuosi	409	yhdistelmäopinnot	206
varhaiskasvatuksen toimipaikka	33	yhdysluokka; ks. luokka.....	443
varhaiskasvatuksen tuen muoto	582	yhteinen haku	319
varhaiskasvatuksen tukipalvelut	581	yhteinen oppiaine	244
varhaiskasvatuksen työntekijä	100	yhteinen tutkinnon osa	215
varhaiskasvatuksen vastuuhenkilö	121	yhteisen tutkinnon osan osa-alue	243
varhaiskasvatuksen viikonloppuhoito	421	yhteishaku	320
varhaiskasvatuksen vuorohoito	419	yhteisten opintojen opettaja	140
varhaiskasvatuksessa annettava tuki	577	yhteistutkinto	700
varhaiskasvatus	467	yhteistyöoppilaitos; ks. avoimen	
varhaiskasvatushenkilöstö	98	yliopisto-opetuksen järjestämisen	
varhaiskasvatusjohtaja	117	yhteistyöoppilaitos.....	92
varhaiskasvatusoikeus	184	yhteisvalinta	356
varhaiskasvatuspaikka	297	yksikkökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma;	
varhaiskasvatuspaikkojen määrä	298	ks. paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma....	194
varhaiskasvatuspalvelu	395	yksikössä tehtävä arviointi	785
varhaiskasvatuspäivä	417	yksilöopetus	426
varhaiskasvatuspäätös	296	yksityinen varhaiskasvatus	405
varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	193	yleinen kielitutkinto	672
varhaiskasvatustoimija	30	yleinen tuki (1)	591
varhaiskasvatustoiminta	396	yleinen tuki (2)	587
varhaiskasvatusympäristö	448	yleinen tuki varhaiskasvatuksessa	587
varsinainen haku	324	yleissivistävä koulutus	464
vastuuhenkilö (1)	104	ylemmän korkeakouluasteen tutkinto	693
vastuuhenkilö (2)	121	ylempi ammattikorkeakoulututkinto	694
vastuullinen työpaikkaohjaaja	176	ylempi korkeakoulututkinto	695
vastuuopettaja	136	yliopettaja	143
vastuuopettaja (1); ks. oppilaitosohjaaja.....	180	yliopisto	89
vastuuopettaja (2); ks. HOKS-ohjaaja.....	182	yliopistokeskus	91
velvollisuus osallistua esiopetukseen;		yliopistokoulutus	475
ks. esiopetusvelvollisuus (1).....	189	Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiön maksu	768
verkko-opetus	435	ylioppilas	175
vertaisarviointi (1)	789	ylioppilaskoe	837
vertaisarviointi (2)	736	ylioppilaskunnan jäsen	840
vertaisohjaus; ks. ohjaus.....	5	ylioppilaskunnan jäsenmaksu	766
vertaispalaute	734	ylioppilaskunta	841
vieraskielinen koulutus	285	ylioppilastutkinnon koe	837
vieraskielinen opetus	284	ylioppilastutkinnon suoritusvuosi	839
vieraskielinen oppilaitos	76	ylioppilastutkinto	680
vieraskieliset koulutusohjelmat	844	ylioppilastutkintolautakunta	838
viikko	288	ylioppilastutkintotodistus	661
viikonloppuhoito	421	yläaste	57

Suomenkielinen hakemisto

yläkoulu	57	yrittäjän oppisopimuskoulutus	498
ympäri vuorokautinen hoito	420	YTHS-maksu	768
ympäri vuorokautinen päivähoito	420	YTO	243
ympäri vuorokautinen varhaiskasvatus	420		

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Meritullinkatu 10
PL 29, 00023 Valtioneuvosto
p. 0295 16001
okm.fi

ISSN 1799-0351 PDF
ISBN 978-952-263-751-2 PDF